Insunt

1) Historia orientalis (dynastiarum) versio latina. Oxoniae 1672.
2) Supplementum historiae dynastiarum. Oxoniae 1663.
3) Historia dynastiarum arabice. Oxoniae 1672.

HISTORIA ORIENTALIS:

AUTHORE
GREGORIO ABUL-PHARAJIO,
MALATIENSI MEDICO:
Historiam complectens Universalem,
A mundo condito, usq; ad tempora Authoris,
Res Orientalium accuratissimè describens.

Arabice edita, & Latine versa,

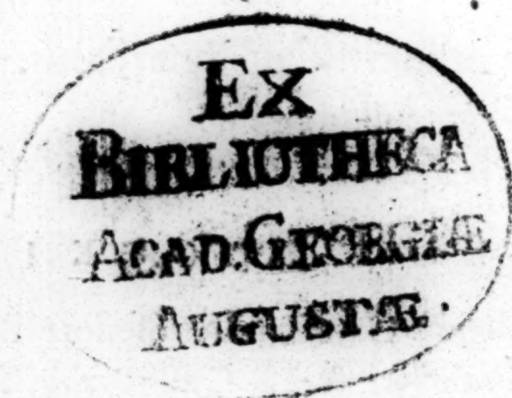
Ab EDVARDO POCOCKIO,
Linguæ Hebraicæ in Academia Oxoniensi Professore Regio,
necnon in eadem L. Arabicæ Prælectore, & Ædis Christi Præbendario.

Textum Arabicum habes ab altera parte Libri

Jobus Ludolfus

OXONIÆ,
Excudebat *H. H.* Prostant apud *Rob. Scott*, ad Insignia Principis,
in vico vulgo vocato Little-Britain. M. DC. LXXII.

Ex
BIBLIOTHECA
ACAD. GEORGIÆ
AUGUSTÆ

Sereniſſimæ Majeſtati

CAROLI II,

D. G. Angliæ, Scotiæ, Franciæ, & Hiberniæ Regis Potentiſſimi, Fidei Defenſoris, &c.

AUGUSTISSIME REX,

UOD non ſine optima ratione ab Arabibus *dictum eſt,* السلطان ظل الله في الارض Regem Dei umbram in terris eſſe, *id nos, Majeſtatis Tuæ ſubditi, experiendo cognovimus: quibus gravi calamitatum æſtu, Te ſubducto, miſerè vexatis & penè confectis (à quo haud aliud ſperare, nedum reperire potuimus remedium,*

 quàm

quàm quod solet المستغفر من الرمضا الي النار à molesto Solis ardore ad ignem confugiens) *Tua demum præsentia refugium attulit, & refrigerationem. Quanta in Te reduce beneficia in nos contulerit Deus Opt: Max: cujus Tu in terra vices geris; quàm manifesta præsentiæ & bonitatis suæ indicia, dum Te nobis restituit, exhibuerit, nemo est qui non gratus agnoscat, nisi qui suam sibi felicitatem invidet. Idoneum præbent quæ ad Te spectant, (omnia miraculis plena) si qua alia, historiæ argumentum: ac deberet certè, qui hoc in genere dignum Majestate Tuâ munus afferre vellet, res à Deo pro Te & per Te gestas literis consignare, & Te Tibi legendum proponere. Nec defuturos spero qui eas pro materiæ dignitate exornatas, seræ posteritati admirandas, transmittant. Mihi, tam arduo negotio impari, liceat Majestati Tuæ rerum ab aliis gestarum historiam, ex* Arabica Latinam *factam, offerre: ex qua facile percipi poterit quantum semper à Deo beneficium*

neficium habitus sit Rex bonus; nec unquam populo felicitatem certiorem, vel libertatem gratiorem extitisse, quam sub Rege pio; nunquam floruisse magis imperia, quàm cùm sua Principibus sarta tecta conservaretur Majestas; nihil unquam magis illis fatale fuisse, quàm cum Majestas Principum apud populum vilesceret, vel qui parere debuissent, suos egreßi limites, Illius munus invaserint.

Tenue est quod affero munusculum, & longè infra, cùm fastigii Tui celsitudinem, tum officii mei debitum; sed quod à grato animo, sincerique obsequii affectu profectum, (cum nihil majus habeam quo eos testatos faciam) benigne à Majestate Tua acceptum iri nequeo non sperare: cum Ille, cujus exemplum Tibi unicè imitandum proponis, à tenuioris sortis hominibus similæ pugillum non minus acceptum habuerit, quàm, quas ditiorum greges suppeditabant, majoris pretii oblationes.

Deum Optimum Maximum veneror, ut

eodem

eodem providentiæ miraculo, quo Te post tam varios casus, post tot rerum discrimina incolumem restituit, diu omnibus bonis cumulatum, & ab omni malo conservatum sospitet, Tibique diuturnum & prosperum in terris, æterni in Cœlis Regni arrham esse velit.

Sereniſſimæ Majeſtatis Tuæ

Humillimus ſubditus & ſervus

EDWARDUS POCOCK.

Præfatio ad LECTOREM.

Regorium *Abul-Pharajium*, cujus jampridem Specimen edidimus, integrūm hic tibi exhibemus. Qui quis fuerit, & quando floruerit, non aliunde melius discimus, quam ex iis quæ de se & Patre suo ab ipso in historia ista, quam ad sua usque tempora perduxit, memoriæ prodita sunt. *Malatiensem* patria fuisse, religione *Christianum*, Medici filium, cui nomen *Ahronem* fuisse indicat libri titulus, unde & illi agnomen ابن حكيم *Ebn Hacim*, (seu ܚܟܝܡܐ *Hacima*, ad linguæ *Syriaca* normam) i. e. *Medici filius*. Nec dubito eundem esse quem *Ebn Hariri Tacritensis*, in libro de Fundamentis Religionis *Christianæ*, nomine *Abul Pharagii Abdallahi* ابن الطيب *Ebnol Taiyeb* sæpius laudat, & pro الطيب *AlTaiyeb*, reponendum الطبيب *AlTabib*, quod & *Medicum* sonat. Appellari etiam ابن قف النصراني *Ebn* (i. filium) *Koph Al-Nasrani*, seu *Christianum*, à *Judæo* quodam in exemplari hujus operis Manuscripto notatum reperio. In præfatione Bibliorum πολυγλώττων ex editione *Parisiensi*, ut & alibi ab *Abrahamo Ecchellensi*, *Gregorii Bar Hebræi Syri* nomine citatur,

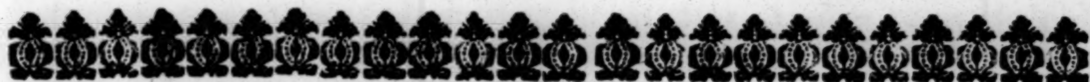
tur, cujus appellationis rationem ne conjectando quidem assequi possum. Quam sibi literarum gloriâ famam comparaverit, testantur splendida illa quibus à Librariis, qui opera ipsius descripserunt, insignitur elogia: qualia (ut illa quæ in libri titulo se offerunt omittamus) sunt ملك العلما وتاج الفضلا محل المشكلات الخفية من الكلمات الالهية *Rex Doctorum, corona excellentium, dubiorum in Theologicis occultorum* ἐπιλύτης, وحيد العصر وفريد الزمان *Unicum ævi decus, & seculi Phœnix*; quæ & *Syriace* expressa in titulo Grammaticæ *Syriacæ* ab ipso conscriptæ מלך ידועתנא *Rex Doctorum*, & מפרינא רמרנחא *Doctor Orientis*; &, quod majoris apud me momenti est, quod ad calcem alterius duorum, quibus usi sumus in his edendis, exemplarium, adscriptum reperi مصنفه ابو الفرج بن حكيما كثير الاطلاع وحصل علوما شتي واتقنها واشتهر بالطب في زمانه حتي شدت اليه الرحال بارض المغرب كان عيسويا واخذ منه كثير من فضلا المسلمين *Author hujus libri*, AbulPharajius Ebn Hacima, *vir fuit multæ lectionis, variisque scientiis instructus & penitus imbutus; Artis Medicæ peritia adeo tempore suo eminuit, ut ad eum è plagis Occidentalibus itinera instituerentur: Christianus fuit, à quo tamen multi è* Moslemiorum *eximiè doctis didicerunt.* Quæ si *Ebn Chalecani*, authoris celeberrimi, qui de vitis Virorum Illustrium scripsit, manu exarata fuerint, (ut ibidem alterius manu, ni me fallunt paulo obscuriora literarum vestigia, notatum est) vel ex eodem deprompta, testimonium est omni exceptione majus. Addit idem (quisquis fuit) وقيل انه عند موته رجع عن الاعتقاد العيسوية

العيشوية *Et dicitur ipsum morti propinquum à profeßione Christiana desciviſſe.* At non ab aliis hoc dictum videtur quàm ab iis qui tantam eruditionem *Christianis* inviderent. Si Apoſtatam egiſſet, nequaquam eum tanto honore, ſed Anathematis potius & diris proſecuti fuiſſent Christiani, apud quos אבון קדישא *Pater noſter Sanctus*, & ريس روسا, الامة النصرانية *Christianorum Princeps primarius*, & خلاصة نصار الملة اليعقوبية *Sectæ Jacobiticæ puriſſima ſubſtantia*, etiam poſt mortem audit. Multa ſcripſiſſe videtur, è quibus nihil adhuc nobis videre contigit, præter Grammaticam *Syriacam*, & opus hoc Hiſtoricum; quod titulo مختصر الدول *Dynaſtiarum compendii*, inſignitum eſt in codice Manuſcripto, ſed manu recentiori; eoque in ſcriptis ſuis laudatum ab Authore non indocto, *Ebn Spahio*, qui & eodem exemplari aliquando uſus videtur: nam ipſius nomen notis quibuſdam ad marginem appoſitis ſubſcriptum reperitur. Ejus in laudem cedit, quod ab homine licet Chriſtiano profectum, dignum tamen viſum eſt quod & *Mohammedanorum* & *Judæorum* manibus tereretur, ut videre eſt è notis utriuſque ſectæ Lectorum quibus paſſim aſperſi ſunt exemplaris jam memorati margines, in quibus nihil ei, niſi quo magis commendatur, vitio vertitur: quod ſcil: de rebus quæ vel *Mohammedaniſmum* vel *Judaiſmum* ſpectant liberius aliquando quam illi vellent, loquatur; quo nomine dum ab uno culpatur, alium aliquando defenſorem invenit, ut è verbis in notis ad ſpecimen Hiſtoriæ *Arabicæ* p. 193. allatis liquet. Sed nec Orientalibus ſolis placuit, poſſem & è noſtris magni nominis teſtes proferre qui cal-

culo ſuo approbarint, opus utiliſſimum eſſe, & quod lucem videret digniſſimum: inter quos minime ſilentio mihi prætereundus eſt Clariſſimus & Doctiſſimus, mihique dum vixit amiciſſimus, *Gerardus Langbainius*, qui editionis hujus ſuaſor præcipuus fuit, & ſi diutius vixiſſet Promotor egregius fuiſſet; cui cum objicerem, eum in iis quæ de antiquiorum temporum rebus, *Græcis* præſertim & *Romanis*, ſcripſit, nonnulla tradere, ab iis quæ in iſtarum gentium fide dignis ſcriptoribus reperiuntur, multum diverſa, hoc adeo ei vitio non vertendum cenſuit, ut mirari potius ſe diceret eum, qui linguas *Græcam* & *Latinam* non calleret, tantam iſtarum rerum notitiam habere potuiſſe, nec à vero longius abiiſſe. Nec certe ſponte vel per incuriam in his falſus videtur, ſed in errorem ab iis (ſequioris forſan, apud *Græcos* ævi) ſive authoribus, ſive Interpretibus, inductus, qui & alios pleroſque Orientalium ſcriptores fefellerunt. In iis quæ *Mohammedis* tempora ſequuntur, ad fidem ei adſtruendam non parum facit, quod, cùm de Hiſtoria *Alis Ebno'l Athiri* pronuntiet *Ebn Chalecan*, eſſe illam من خيار التوارخ *è præſtantiſſimis hiſtoriarum*, in iis quas videre contigit operis iſtius partibus (integrum enim mihi nondum viſum) Noſtrum hunc ad amuſſim fere in omnibus convenire reperimus. Magni iſtius Imperii *Jingzchanici*, ſeu *Tatarorum Mogulenſium* (quale vix ſolem aliud vidiſſe, ait; ejuſque, tanti licet, tam craſſam apud *Europæos* ignorantiam, famæ obliquitati imputat *Schickardus*) ſub quo vixit, multorumque ab iis geſtorum teſtis αὐτόπτης fuit, ortum & progreſſum adeo luculenter diſcribit, ut vel eo ſolum nomine,

luce

luce frui & à Doctis legi dignus videatur. Quæ de illis narrat *Abraham Zacuth*, libri *Juchasin* Author, ut & alia apud ipsum multa, ex eo desumpta fuisse, Doctum quendam *Judæum Constantinopoli* monuisse memini, & legenti facile patebit. Sed nolo plura quæ Authorem tibi commendatum reddant, sollicitè congerere: certum est enim te judicio tuo usurum, & æquum est ut utare. Si quid à nobis præstitum sit quæras, scias nos duorum exemplarium fide, *Arabica* dedisse; in versione *Latina* illud spectâsse, ut licet elegantiam forsan requiras, fidem non desideres. Utraque ut, quam maximè fieri potuit, emendate prodirent in votis fuit; quæ ne prorsus irrita forent, in tanta operarum his in rebus imperitia, factum est sedulâ curâ Doctissimi & Diligentissimi viri *Samuelis Clerici*, Academiæ Architypographi: cujus ideo libentius mentionem facio, quo ad opus, quod meditatur, Chronologicum & Geographicum, omnibus, qui Historias Orientales lecturi sint, utilissimum futurum, perficiendum ipsius fidem obstringam.

In nomine Dei Miseratoris Misericordis.

Dixit Patronus & Dominus noster Pater Sanctus, sincerus, eximius, doctrinâ & eruditione insignis, Doctorum Rex, excellentium excellentissimus, temporum exemplar, seculi Phœnix, præcellentium & sapientum gloria, Doctor divinitùs adjutus, Mar Gregorius Abul-Pharaj, *filius excellenter sapientis* Abronis *Medici* Malatiensis, *quem Deus misericordiâ suâ protegat.*

LAus Deo, qui primus est sine initio, & ultimus sine fine; qui Verbum possidet unicum, & vitam æternam; qui à superioribus colitur in excelsis, & ab inferioribus in profundis adoratur: & pax Angelis ejus adsistentibus, nec non prophetis, qui ad obsequium Dei & timorem dirigunt, atque ita incedendum ut vias ipsi gratas insistamus. *Præfatio.*

His præfatis, in compendiosa Epitomes hujus *De Dynastiis* tractatione, statui intra ea subsistere quorum narratione alterum è duobus commodis percipiatur, vel imitandi scil. studium, vel metus, è rebus in autoritate positorum & sapientum tam benè quàm malè gestis; ea è libris, qui in hoc genere variis linguis, *Syriaca*, viz: *Arabica*, alísque compositi sunt, colligendo, ita ut initium à prima Creatione sumens, ætatem usque nostram rem deducam. Estque opus dispositum per decem Dynastias quas Deus inter gentes ita distribuit ut eas aliæ post alias per * vices administraverint. *p.2.

Dynastia *prima* est Dynastia Patrum Sanctorum ab *Adamo* hominum primo. *Secunda*, ea quæ à Patribus sanctis translata est ad Judices, nempe Judices *Israëlitarum*. *Tertia*, quæ translata est à Judicibus *Israëlitarum* ad Reges ipsorum. *Quarta*, quæ translata est à Regibus *Israëliticis* ad Reges *Chaldæorum*. *Quinta*, quæ translata est à Regibus *Chaldæorum* ad Reges *Magorum* [*Persarum.*] *Operis partitio in Dynastias 10.*

 Sexta,

Sexta, quæ tranſlata eſt à Regibus *Perſarum* ad Reges *Græcorum* Idololatras. *Septima*, quæ tranſlata eſt à Regibus *Græcorum* Idololatricis ad Reges *Francorum*, [Imperatores *Romanorum.*] *Octava*, quæ tranſlata eſt à Regibus *Francorum* ad Reges *Græcorum* Chriſtianos. *Nona*, quæ tranſlata eſt à Regibus *Græcorum* Chriſtianis ad Reges *Arabum Moſlemiticos*, [*Mohammedanos.*] *Decima*, quæ tranſlata eſt à Regibus *Arabum Moſlemiticis* ad Reges *Mogul*.

Dynaſtia prima, [Patrum] Sanctorum antequam ingrederentur terram promiſſam.

Dynaſtia I. Patriarcharum.

Dicunt qui hiſtoriis populorum operam navârunt, & in ſeculorum ſeriem diligentiùs inquiſiverunt, origines gentium antiquitùs ſeptem fuiſſe, viz: *Perſas*, *Chaldæos*, *Græcos*, *Ægyptios*, *Turcas*, *Indos*, *Sinenſes*. Deinde harum gentium ſingulæ in alias diſtributæ ſunt, diviſæque linguæ, & religiones diſtinctæ. Omnes interim *Sabii* erant Idola colentes ad ſimilitudinem ſubſtantiarum ſuperiorum ac corporum cœleſtium [confictа.] *Iidem tamen tam multifariam diviſi, & ſectis diverſi, duarum ſunt claſſium; quarum altera ſcientiis operam dedit, (quales ſunt *Chaldæi*, *Perſæ*, aliique, quorum loco ſuo fiet mentio;) alteri nihil ejuſmodi curæ fuit, (quales ſunt *Sinenſes*, *Turcæ*, *Chalybes*, *Barbari*, *Æthiopes*, & qui his conjuncti.) Quod ad *Sinenſes*, hi gentes [alias] numeri frequentiâ, imperii magnitudine, & amplitudine regionum excedunt. Cingunt territoria ipſorum, quà longiſſimè ad Orientem protenditur terra habitabilis, quicquid eſt inter lineam æquinoctialem ad ultimum ſeptem climatum Septentrionem verſùs. Ea ſcientiæ portio quâ cæteras gentes ſuperârunt, eſt artium Mechanicarum peritia, & in pingendi arte præſtantia. Porrò *Turcæ*, ſunt & ipſi gens numero frequens, ditionibus ampla. Illud è quo gloriam ſibi vendicant, eſt rerum bellicarum ſtudium, atque inſtrumentorum ad eaſdem pertinentium tractandorum ratio; ſúntque hominum in arte equeſtri peritiſſimi, in feriendo, percutiendo, jaculandóque perſpicaciſſimi.

*p. 3.

Gentium diſtributio, & ingenia varia.

Sinenſium.

Turcarum.

Hujus claſſis reliqui, eorum ſcil. qui ſcientiis curam non impendunt, beſtiarum quàm hominum ſimiliores ſunt. Eorum enim qui ad Septentrionem propiùs accedunt, dum nimia ſolis à vertice ipſorum diſtantia, temperaturam frigidam, & humores crudos reddit, grande-

Populorum Septentrionalium.

scunt corpora, albicant colores, & prolixi dependent crines; at hinc intellectûs subtilitate, & conceptuum acumine privantur, adeo ut dominetur ipsis stultitia & hebetudo, latéque inter ipsos propagentur error & oscitantia. Hujusmodi sunt *Chalyb s* & qui illis vicini. Illis autem eorum qui propè & ultra æquatorem, ultimum usque terræ habitabilis terminum, siti sunt *Austrum versùs, ob diuturnam Solis vertici ipsorum imminentis vicinitatem, calidæ sunt temperaturæ, humores adusti, color niger, capilli crispi; quam & ob causam patientiâ carent, & aciei mentis intentione privantur: uti *Æthiopibus*, & reliquis *Nigritarum* contingit, exceptis *Indis*: illis siquidem Deus, multis eorum qui colore fusco vel candido gaudent, præcellere dedit; súntque Fodina sapientiæ, & fons justitiæ, nisi quod mundi æternitatem adstruant, & irritas habeant prophetias, & pro illicito ducant animalia mactare, eadémque dolore affici prohibeant.

Dyn: I.

Australiũ.

* p. 4.

Indorum.

Adam Pater Hominum creatus est die *Veneris*, sexto mensis primi (qui *Nisan* erat) anni mundi primi, postquam creâsset Deus Opt: Max: Die Solis, (qui primus erat *Nisan*,) cœlum supremum, *i. e.* Sphæram nonam quæ movetur motu primo ab Oriente ad Occidentem; Terrámq;, & novem ordines Angelorum, & lucem, & quatuor Elementa. Cùm creâsset die *Lunæ* Expansum, quod est nimirum Cœlum mundanum, Sphæra nempe octava, & quas complectitur septem Sphæras quæ moventur motu secundo ab Occidente versùs Orientem; Et die *Martis* imperâsset aquæ, quæ confluxit in locum unum, ita ut constitueret mare; Et apparuisset terra producens herbas & arbores tam frugiferas quàm quæ fructus non ferunt; Et die *Mercurii* dixisset Idem, omnium qui dicunt Potentissimus, Sint Luminaria, *i.e.* Stellæ suprà in expanso, quæ distinguant Noctem & Diẽ, & in signa sint Temporum, Dierum,* & Annorum; atq; affixæ fuerint Stellæ fixæ Spheræ octavæ, & duo illa Luminaria cum quinq; errantibus singula suis orbibus, præfectúsq; esset Sol dominio Diei, & Lunæ præfectura noctis commissa; manerétque Sphæra solùm nona [stellis] nuda;

Historia Creationis.

* p. 5.

Et Die *Jovis* creâsset Deus excelsus Dracones magnos, & omnem animam quæ movetur in aquis, & omnem volucrem alis præditam;

Et die *Veneris* mandâsset terræ, quæ produxit animantia, bestias & feras & reptilia; tunc Angelos suos alloquutus, dixit; Agite, Creemus hominem ad imaginem & similitudinem nostram, scientem

Dyn. I.

bonum & malum, eáque agendi poteſtate præditum; tum apparuit dextra expanſa in qua erant particulæ è quatuor elementis, in quas cùm ſufflaſſet halitum vitæ, extitit *Adam*, Juvenis. Deinde immiſit Deus illi ſomnum, exemptâque è coſtis ejus unâ de latere ipſius dextro formavit ex ea *Hevam*, matrem hominum: eóſque ambos in Horto *Eden*, qui Paradiſus eſt, collocavit, cujus ſitus ad Orientem fuit; permiſitque illis ut comederent de omni fructu Paradiſi exceptâ ſolùm arbore ſcientiæ boni & mali. Iſti diei ſucceſſit Sabbatum, in quo nihil prorſus creavit.

De ſimultanea rerum omnium creatione, Greg. Nyſſeni et Jacobi Edeſſeni ſententia.

Jam è Doctis apud nos *Gregorius Nyſſenus*, & *Jacobus Rohaenſis* autumant omnia quæ creata ſunt uno [ſimul] extitiſſe momento, Scripturam autem ſacram aſſignâſſe originem cujuſvis rei Diei [ſuo] ut pulchritudinem ordinis quæ in rebus cernitur, nobis indicaret; *Deúmque nullâ neceſſitate compelli, ſed agens eſſe voluntarium, cui poteſtas ſit creandi & quod velit, & quando velit.

* p. 6.

Lapſus Protoplaſtorum.

Erántque *Adam* & *Heva* nudi ſine veſtibus, nec pudore tamen affectus eſt alter ab altero, donec Satan in Serpentem intrans *Evam* deceperit, ita ut de fructu, cujus eſum prohibuerat Deus, comederet, eundémque porrigeret *Adamo* Viro ſuo, qui & comedit: tum enim aperti ſunt oculi cordium ipſorum ut nuditatem ſuam ſentirent, unde pudore ſuffuſi foliis ſe ficulneis cinxerunt. Expulit eos ergò Deus ex horto *Eden* in terram, horâ nonâ diei *Veneris*, cùm creati eſſent horâ primâ ejuſdem diei. Diverſum autem ſentiunt Doctores noſtri de fructu illo prohibito, dicentibus aliis triticum fuiſſe, aliis uvas; pluribus autem ficum. Porrò *Gregorius Nyſſenus* ait indigitari hoc facultatem concupiſcibilem: *Nazianzenus* autem dubitationem de eſſentia Dei & attributis ejus indicari.

Expulſio è Paradiſo. *De fructu prohibito ſententiæ variæ.* G. Nyſſeni. Nazianzeni.

Adami liberi primi. *Eorum conjugia.* *Sacrificia prima.*

Ex ſententia *Mar Thudiuſi* [*Theodoſii*] triginta annis poſtquam expulſus fuiſſet è Paradiſo, cognovit *Adam Hevam*, quæ *Cainum* & *Climiam* ſororem ejus gemellos peperit. Et poſt alios triginta, cùm rurſus eam cognoviſſet, peperit *Abelem* et *Lebudam* ſororem ejus, gemellos: deinde poſt ſeptuaginta annos alios, cupiente *Adamo* unum eorum connubio jungere cum ſorore gemellâ fratris ſui, renuit *Kain*, gemellam ſuam petens; ideòque munus offerens de fructibus terræ ſuæ, eò quod Agricola eſſet, acceptus non eſt, *ob viæ ſuæ nequitiam: offerens autem *Abel* munus de primogenitis ovium ſuarum,

* p. 7.

eò quòd Pastor esset, ob probitatem conversationis suæ acceptus est. Fovens ergò *Cain* odium occultum in fratrem suum, ipsum fraude seductum interemit; deinde sedem sibi accepit regionem *Nod*, quæ extra terminos à patre ipsius genitorum fuit. Luxit autem *Adam Habelem* centum annos, deinde cùm reversus *Evam* cognovisset, peperit [illa] *Sethum*. Quod autem tunc temporis fluxerat de ætate *Adami* erat, secundùm sententiam septuaginta duorum Seniorum, qui interpretati sunt Legem & libros Prophetarum *Ptolomæi* Regis *Ægypti* gratiâ, (ante adventum Domini nostri *Christi*, cujus mentioni honos deferatur,) (uti loco suo ostendetur,) anni ducenti triginta: at secundùm sententiam Legis quæ in manibus est *Judæorum* post adventum Christi, anni centum triginta. Totáque *Adami* vita secundùm utrámque sententiam annorum fuit nongentorum triginta.

Dyn. I.

Abel occiditur.

Seth nascitur.

Discrepantia inter textum Hebraicum et versionem ꝧ LXXII.

Seth filius *Adami*. Fertur illum primum scribendi authorem fuisse; & progeniei suæ vitæ beatæ, quæ parentibus suis in Paradiso fuerat, desiderium ingessisse, adeò ut in montem *Hermon* secesserint, cultui Dei, pietati & continentiæ dediti, neutiquam ad mulieres accedentes; undè vocati sunt *Bani Elohim*, *i. e.* Filii Dei. Genuit *Seth Enoshum* annos natus tunc temporis, secundùm sententiam septuaginta Seniorum, ducentos & quinque: at juxta sententiam *Judæorum* centum & quinque. Vixit autem ita, secundùm utrámque sententiam, annos nongentos duodecim.

2.

Sethi inventa gesta, instituta et proles.

Enosh filius *Sethi*. Dicitur ille primus fuisse qui invocavit nomen Domini, largitúsque est ei * Dominus scientiam originis [rerum] & cursûs Syderum: ille autem licèt prorsus à fœminis non abstinuerit, haud [tamen] neglexit quo minus ad Deum quàm proximè accederet. Genuitque *Kainanum* filium suum natus tunc temporis, secundùm sententiam septuaginta Interpretum, annos centum nonaginta: at secundùm sententiam *Judæorum*, nonaginta: tota autem vita ejus, secundùm utrámque sententiam, erat annorum nongentorum & quinque.

3.

Enoshi item.

* p. 8.

Kainan filius *Enoshi*. Natus est ei *Mahlaleel* cùm natus esset ipse, secundùm sententiam septuaginta Interpretum, annos centum septuaginta; at secundùm sententiam *Judæorum*, septuaginta. Totum quod vixit spatium, secundùm utrámque sententiam, anni nongenti decem.

4.

Et Kainanis.

Dyn. I.

Mahlaleel filius *Kainan*. Natus est illi *Yared* cùm vixisset, se-
5. Et Mahlaielis. cundùm sententiam septuaginta Interpretum, annos centum sexaginta quinque; secundùm sententiam *Judæorum*, sexaginta quinque: vita autem ejus tota, secundùm utramque sententiam, annorum fuit octingentorum nonaginta quinque.

Yared filius *Mahlaleelis*. Natus est illi *Ehnoch*, cùm natus esset,
6. Et Yaredis. secundùm utramque sententiam, annos centum sexaginta duos. Tota ejus vita fuit annorum nongentorum sexaginta duorum. Anno autem *Yaredis* quadragesimo, descendentes filii Dei de monte *Hermonis*, cùm de reditu in Paradisum desperarent, fœminas concupiverunt; cúmque uxores illis dare recusarent propinquitate ipsis juncti, despectui illos habentes, *Kainitæ* eos ad matrimonia invitârunt [ultrò] illis filias suas præbentes, quibúscum cùm congressi essent pepererunt Gigantes bellis & incursionibus hostilibus præstantes. Et dicitur filias *Kain* confecisse primùm instrumenta Musica, ad ea cantantes, ideóque * vocari linguâ *Syriacâ* Canticum *Kinta* per [vocalem] Cesre: appellántque *Arabes* Puellam Cantatricem *Kainah*, cum Fatha literæ Koph.

Sethiadæ defectores.

Gigantes.

* p. 9.

Musicorum instrumentorum inventio.

Enoch filius *Yared*. Natus est illi *Mathushalah*, cùm ipse natus
7. esset annos centum & sexaginta quinque secundùm *Septuaginta*: at secundùm sententiam *Judæorum* sexaginta quinque. *Ehnoch* iste mandatorum Dei purorum tenax fuit, eáque præstitit, & quod bonum est sequutus, malúmque aversatus permansit in cultu Dei annos trecentos, dein transtulit illum Deus vivum quò ipsi placuit, dicitur autem quod in Paradisum.

Ehnochi vita ratio. & translatio.

* *sc. postquam filios genuisset.*

Sectio.

Autumant *Græci* antiquiores *Ehnochum* esse *Hermetem* qui *Trismegistus* cognominatus est, q. d. triplicis doctrinæ autor, quòd tribus attributis essentialibus Deum descripserit, viz. Existentiâ, Sapientiâ, & Vitâ. *Arabes* autem ipsum *Edrisum* appellant. Ac dicitur tres fuisse *Hermetes*, quorum primus fuit *Hermes* ille qui *Saidam Ægypti* superioris incoluit, ac primus omnium de substantiis superioribus loquutus est, & de diluvio præmonuit, veritúsque ne perirent scientiæ, atque obliterarentur artes, Pyramides extruxit, quibus omnia artificia & instrumenta insculpsit, & in iisdem scientiarum ordines delineavit, eas conservatas posteris tradere cupiens; secun-

Diluvium prædixit.

dus

dus *Hermes Babylonius*, qui in *Calwada Chaldæorum* urbe habitavit, Dyn. I.
ac post diluvium floruit; atque primus urbem *Babelem* condidit post *Nimrodem Cushi* filium. Tertius demum *Hermes Ægyptius*, qui * *Trismegistus*, i. e. sapientiæ tertias occupans, vocatus est; * p. 10.
quòd *Hermetum* Sapientum tertius fuerit, & translatum est è libris ipsius pauxillum quid, viz. sermones ipsius ad discipulum suum *Tatium*, formâ interrogationum & responsionum dispositi, nullo connexionis vel consequentiæ ordine, cùm exemplar originarium * vetustate exesum fuerit. Extat autem exemplar apud nos linguâ *Syriacâ*. Ac fertur *Hermetem* primum centum & octoginta urbes condidisse, quarum minima *Roha*: ipsúmque hominibus cultum Dei, jejunium, preces, eleemosynam, utque festa descendentibus in domibus suis, atque ascendentibus planetis agerent, præscripsisse, necnon singulis noviluniis, & quotiescunque Sol aliquod è duodecim signis ingrederetur; utque ex omnibus frugibus primitias, & è suffitibus, & vinis præstantissima offerrent, necnon ebrietate, & cibis illicitis interdixisse. *Sabii* autem autumant *Sethum Adami* filium Agathodæmonem *Ægyptium* esse, *Hermetis* præceptorem, fuitque *Asclepiades* Rex unus [eorum] qui ab *Hermete* sapientiam hauserunt, quemque *Hermes* quartæ terræ tunc temporis habitatæ parti præfecit, ei nempe quam post diluvium incoluerunt *Græci*. Cùm autem *Hermetem* ad se sustulisset Deus, magno eum ob casum mœrore affectus est *Asclepiades*, eam quam passi sunt terricolæ benedictionis & * scientiæ ejus jacturam dolens; & simulachrum sibi ad ipsius similitudinem conflavit, quod in templo ubi sacra peragere solebat statuit: Ita comparato simulacro, ut quantum fieri potuit, * gravitatis apparatum & majestatis speciem præ se ferret. Deinde eundem in cœlum sublatum effinxit, atque aliàs coram eo stans, aliàs sedens quædam ex ipsius sapienter dictis & præceptis * de cultu [divino] recitabat. Post diluvium verò putârunt *Græci* simulachrum illud *Asclepiadis* ipsius fuisse, illúdque maximo in honore habuerunt. Solebat enim *Hippocrates* cùm discipulos suos jurejurando adigeret, dicere, Adjuro vos per Deum Creatorem mortis & vitæ, & Patrem meum, patrémque vestrum *Asclepiadem* &c. Pinxit autem ipsum manu herbam *Althæam* tenentem, hoc eximiam ejus in rebus moderationem, lenitatem, mansuetudinem, & in conversatione facilitatem innuens.

*al. *In Lingua* Babylonica.

al. *beneficiorum.*

* p. 11.

*al. *secundùm consuetudinem.*

Dyn. I. innuens. Et dicit *Galenus*, haud reſpuendam eſſe medelam, quæ ægrotis ingreſſu templi *Aſclepiadis* acquiritur. Dico autem, quicquid narrationum de rebus ante diluvium affertur, quod Prophetico ſermoni non innititur, meram eſſe conjecturam atque opinationem,* cùm nemo ſit, qui eas memoriæ prodiderit.

*vel, cùm penitus abolita ſint ea de quibus inſtituuntur. al. ob antiquitatem eorum &c.

Methuſhalah filius *Ehnoch*. Natus eſt ipſi *Lamech*, cùm ipſe ſecundùm ſententiam *Septuaginta* interpretũ annorum eſſet centum ſexaginta & ſeptem: at ſecundùm ſententiam *Judæorum* centum octoginta ſeptem: tota ejus vita ex utraque ſententia fuit annorum nongentorum & ſexaginta duorum.

Lamech filius *Methuſhalah*. Natus eſt illi *Noah*, cùm ipſe natus eſſet ſecundùm ſententiam *Septuaginta* interpretum centum octoginta *p. 12. octo annos, at ſecundùm ſententiam **Hebræorum* centum octoginta duos: tota ejus vita ſecundùm utramque ſententiam annorum fuit ſeptingentorum ſeptuaginta trium, mortuúſq; eſt ante patrem ſuum.

Noah filius *Lamec*. Natus eſt illi *Sem*, cùm vixiſſet ſecundùm utramque ſententiam quingentos annos, erátque tota ejus vita annorum nongentorum & quinquaginta. Anno autem ſexcenteſimo vitæ *Noæ* homines confuſis rebus, vetita permiſerunt, & illicita perpetrârunt: fuit autem *Noah* juſtus, verax, cui Deus diluvii rationem exponens, juſſit arcam extruere, cujus longitudo eſſet trecentorum cubitorum, & latitudo quinquaginta cubitorum, altitudine triginta cubitorum, in quam deſcendit ipſe cum uxore, & tribus filiis, ſcilicet *Sem*, *Ham*, & *Japhet*, eorúmque uxoribus, & introduxit ſecum ex omni ſpecie volucrum & animalium mundorum ſeptem paria, mares & fœminas, immundorum par unum, & de alimento, quantum ſibi, & illis qui cum eo erant, ad vitam conſervandam ſufficeret. Dicitur etiam cum illis in arcâ fuiſſe capulum Patris noſtri *Adam*. Deinde aſſiduis imbribus ſtillavit cœlum, & continuæ deſcenderunt pluviæ, fluxerúntque paſſim aquæ quadraginta dies, quorum primus fuit viceſimus ſeptimus menſis *Ayar*, ut * illiſa ſint ædificiis fluenta, omniáque obrueret aqua, quæ montes excelſos tranſcendens, ipſos quindecim cubitis ſuperavit, manſitque hoc annum integrum. Tum recordatus Deus *Noæ*, & eorum qui cum eo in arca erant, de- *p. 13. ſcenſum aquarum cohibuit, & fortiter flantibus * ventis, exiccata eſt aqua, ſubſtititque arca in monte *Kordorum* qui *Ginda* appellatur.

*vel, pervaſerint terram habitabilem.

Poſt

Post hæc emisit *Noah* Corvum, quò statum terræ exploraret; cúmque non rediret [corvus] cadaverum esu detentus, post eum emisit Columbam, quæ locum ubi subsisteret non inveniens, ad *Noam* rediit. Cúmque expectâsset adhuc septem dies, alteram emisit columbam, quæ vesperi ad eum reversa rostro suo folium olivæ tulit: unde novit aquam jam defecisse, & post dies aliquot alium emisit volucrem, qui reversus non est. Cúmque [jam] annum integrum mansisset, exiit ipse cum familiâ suâ ex arcâ vigesimo septimo [die mensis *Ayar*] anni *secundi: extructâq; arâ, obtulit sacrificium, quod acceptum habens Deus, fideliter illi promisit nunquam se super creaturas suas diluvium [rursus] adducturum, neque in posterum animantia destructurum, signum placiti sui Iridem cœlestem statuens, quæ in nubibus conspicitur. Permisitque Deus *Noæ*, ut carne ovium & pecudum vesceretur, vinúmque biberet, *quæ nec antea prohibuerat: & incepit *Noah* colere terram, plantaréque vineam, & de liquore ejus bibit, quo die quodam inebriatus cùm in tentorio suo se retexisset, conspiciens ipsum filius ipsius *Ham*, illusit ei, illúdq; fratribus suis *Semo* & *Japheto* indicavit; qui sumpto pallio patrem suum texerunt, dein reversi sunt retrocedentes ne expergisceretur. Experrectus autem *Noah*, cùm quid sibi factum esset novisset, *Canaani* filio *Hami* maledixit, dicens semen ipsius post eum in servos gentibus futurum. Maledixit autem ei *Noah*, cùm culpa patris ejus, * non ipsius esset, quòd per revelationem sciret, quid in instrumentis lusûs conficiendis, & musicâ moliturus esset, inque scortatione aliísque rebus turpibus, quibus operam dederant filii *Kain*, edocendis.

Dyn. I.

Noah ex arca egreditur.

*al. *tertii*

*al. *quæ antea.*

p. 14

Porro post diluvium distribuit *Noah* [terram] habitabilem inter filios suos, quà in latitudinem ab Austro Septentrionem versùs patet; dedítque *Hamo* regionem *nigrorum*, *Semo* regionem *fuscorum*, & *Japheto rubrorum*.

terram distribuit.

Deinde obiit nongentos & quinquaginta annos natus. Jam à creatione mundi ad adventum Diluvii ex sententiâ *Septuaginta* anni sunt bis mille ducenti quadraginta duo, ex sententiâ *Judæorum* mille sexcenti quinquaginta sex, & ex sententia *Samaritanorum* mille trecenti & septem: qui [computus] summè erroneus est, quòd *Noam* simul cum *Adamo* annis ducentis viginti & tribus vixisse statuat,

moritur.

Dyn. I. tuat; cujus rei nulla, vel à Deo, vel à Prophetis ejus, mentio facta est.

Abinanus, (forſ. Anianus) Alexandrinus. Dicit autem *Abinanus* Monachus *Alexandrinus*, inter principium creationis *Adami* & diem *Veneris*, in quâ contigit diluvium, fuiſſe annos bis mille ducentos viginti & ſex, menſem unum, dies viginti tres, & horas quatuor.

Sem filius *Noæ*. Natus eſt illi *Arphachſhad*, cùm annorum centum & unius eſſet: totáque ejus vita fuit annorum ſexcentorum.

Porro fertur *Noachum Semo* filio ſuo præcipientem hæc dixiſſe: p. 15. Ego ubi mortuus fuero, tu capulo Patris noſtri *Adami* * ex arca ſublato, aſſume tibi è filiis tuis *Melchiſedekum*, ille enim ſacerdos eſt Melchiſedek. Dei Altiſſimi, ac unà euntes capulum eò [deferte] quò vos Angelus Domini direxerit: fecerunt ergo mandatum iſtud, direxítque eos *i.e. Hieroſolymitanum. Angelus ad montem * *Beitalmakdes*; ubi cùm capulum in colle quodam depoſuiſſent, ipſe in eo ſubſedit. Reverſúſque eſt *Sem* ad ſuos, *Melchiſedek* antem non rediit, ſed ibi urbem *Hieruſalem* appellatam extruxit, (i.e. Urbem pacis, unde & ipſe appellatus eſt *Melec Salim*, i.e. Rex pacis,) atque in ea reliquum vitæ ſuæ [tempus] degit, cultui Dei addictus: nec fœminam attigit, nec ſanguinem fudit, ſacrificium ipſius panis tantùm & vini fuit. Cùm autem Scriptura ſacra illuſtrem ejus ſtatum deſcribens, deſcriptionem genealogiæ ejus, duáſq; nativitatis & mortis Epochas omiſerit, dixit beatus Apoſtolus *Paulus* nec fuiſſe diebus ejus principium, nec finem annis Adam ſepultus, ubi Chriſtus crucifixus. ejus: factúſque eſt Typus Chriſti in prophetiâ *Davidis*, ubi ait, Tu es Sacerdos in ſeculum in morem *Melchiſedeki*. In eodem autem colle quo ſepultus eſt *Adam*, Crucifixus eſt Dominus *Chriſtus*.

Arphachſhad filius Semi. Natus eſt illi *Kainan*, ſecundùm ſententiam *Septuaginta*, cùm annorum eſſet triginta & centum, totáque ejus vita annorum quadringentorum ſexaginta & quinque fuit. Nulla eſt autem hujus *Kainanis* in lege Hebraicâ mentio, neque in eâ quæ in manibus eſt *Samaritanorum*; at in Evangelio *Lucæ* memoratur.

Kainan filius *Arphachſhadi*. Natus eſt illi *Shaleh*, ſecundùm ſen- p. 16. tentiam *Septuaginta*, * cùm centum & triginta annorum eſſet; totáque ejus vita quadringentorum & triginta fuit: at verò ex ſententiâ *Judæorum*, cùm *Arphachſhad* triginta & quinque annorum eſſet, natus

tus est ei *Shaleh*. Ita & Samaritani *Shaleh* filium *Arphachshadi*, non *Kainanis* filii *Arphachshadi*, statuunt. Dicitur *Kainanem* istum Astronomiam post Diluvium primùm invenisse, ipsúmque filios ipsius pro Deo habuisse, & simulachro ei post obitum conflato coluisse: ipsúmque urbem *Harran* nomine *Harranis* filii sui condidisse. Dyn: I. *Astronomiæ post diluvium inventio.*

Shaleh filius *Kainanis*. Natus est illi *Eber*, cùm esset juxta sententiam *Septuaginta* centum & triginta annorum, & juxta sententiam *Judæorum* triginta annorum: & tota ejus vita fuit quadringenti & sexaginta anni.

Eber filius Shaleh. Natus est illi *Phaleg*, cùm esset secundùm sententiam *Septuaginta* centum triginta trium annorum; at secundùm sententiam *Judæorum* triginta quatuor annorum: tota ejus vita fuit annorum trecentorum quadraginta quatuor. Ab eo deductum est nomen *Ebræorum*; [vel ut] alii dicunt ab *Abrahamo*, quòd fluvios ab *Eraco* in *Syriam* profectus transiret. E doctoribus nostris *Basilius* & *Ephraim* affirmant, ab *Adamo* usque ad *Eberum* istum linguam hominum unam, eámque *Syriacam* fuisse, eâque Deum cum *Adamo* loquutum esse. Divisa autem est [ea] in tres dialectos, quarum elegantissima est *Aramæa*, quâ utuntur *Rohæ*, & *Harrani*, & *Syriæ* exterioris incolæ; dein *Palæstina*, quæ incolarum *Damasci* * & montis *Libani*, & reliquæ * *Syriæ* interioris lingua est: maximè rudis autem *Chaldæa Nabatæa*, quâ loquuntur montium *Assyriæ*, & pagorum *Eraci* incolæ. Asserit verò *Jacobus Rohensis* non desiisse omnes *Hebraicè* loqui, donec confusi essent linguæ *Babeli*. Hebræi unde dicti. *Lingua* Syr: *dialecti.* p. 17.

Phaleg filius *Eberi*. Natus est illi *Aru*, cùm secundùm sententiam *Septuaginta* annorum esset centum triginta: at secundùm sententiam *Judæorum* triginta: tota ejus vita trecentorum quadraginta trium fuit. Anno autẽ centesimo quadragesimo *Phalegi* [*Pholegat* i,e.] divisa est terra divisione secundâ inter filios *Noæ*, cessitq; filiis *Semi* media terræ pars, *Palæstina*, *Syria*, *Assyria*, *Samarra*, *Babel*, *Persia*, & *Hegiaz*. Filiis autem *Hami* regio *Teiman* universa, i.e. terra Australis, *Africa*, *Nigritarum* [regio,] *Ægyptus*, *Nubia*, *Æthiopia*, *Sindia*, & *India*. Filiis demum Japheti, *Garbia*, i.e Septentrio, *Hispania*, *Francia*, regiones *Græcorum*, *Sclavorum*, *Bulgarorum*, *Turcarum*, & *Armenorum*. Post obitum *Phalegi* exorta est contentio inter filios ejus, & filios fratris ipsius *Roctan*, cœperuntq; *Distributio terræ.*

Dyn. I. rúntque homines arces extruere.

Aru filius *Phalegi*. Natus est illi *Sarug*, cùm secundùm sententiam Septuaginta annorum esset centum triginta duorum, secundùm sententiam *Judæorum* triginta duorum, tota ejus vita trecentorum triginta novem fuit.

p. 18. Anno *Aru* septuagesimo dixerunt hominum alii ad alios, Agite, formemus lateres, iisq; coctis extruamus arcem præcelsã, [quæ] altitudine cœlum [æquet,] ut sit in nostri memoriam, ne in superficiem terræ dispergamur: cúmque strenuè huic operam navarent in terra

Nimrod. *Sengar*, quæ est *Samarra*, & *Nimrod Cushi* filius victum illis, qui arcem extruebant, venatione suâ pararet, (fuit autem iste Regum, qui in terrâ *Babel* fuerunt, primus; idèmque qui figurâ coronæ in cœlis conspectâ, similem ei sibi confecit, & capiti suo imposuit, vel, ut fertur, cui corona descendit è cœlo) dixit Deus Altissimus, Hoc principium est eorum quæ moliuntur, neque potentiâ destituentur ad quidlibet, quod apud se statuerint, [perficiendum;] dividam [ergo] linguam eorum, ne dignoscat alter eorum quid dicat alius. Dispersítque Deus cœtum eorum in superficiem terræ, missísque

Confusio linguarum. ventis procellosis, dejecit turrim, in qua mortuus est *Nimrod* Gigas iste; confusæque sunt linguæ hominum, ideóque vocatum est nomen istius loci *Babel*. Condidit autem *Nimrod* tres urbes, scilicet, * *Arech*, & *Chalya*, [quæ sunt *Roha* & *Nisibin*] & *Madayen*.

**al.* Arech: *& turrim* Achad, *&* Chalya; *quæ sunt* Roha, Nisibin, *&* Madayen.

Sarug filius *Aru*. Natus est illi *Nahor*, cùm esset secundùm sententiam *Septuaginta* annorum centum & triginta, & secundùm sententiam *Judæorum* triginta: tota ejus vita fuit annorum trecentorum & triginta.

Nummorum & Idolorum origo. Dicitur *Sarugum* modum cudendi nummos aureos & argenteos ostendisse: in diebus ejus multa erexerunt homines Idola, è quibus Dæmonia mira ediderunt signa. *Samirus* etiam rex *Chaldæorum*

p. 19. mensuras, pondera, & texturam * serici invenit, necnon tingendi

Samiri regis Chald: *inventa.* (artem) reperit. Porrò in fabulis affertur tres illi oculos, & bina cornua fuisse. Atque hoc tempore *Apiphanus* Rex *Ægypti*, nave constructâ, locorum mari adjacentium incolas hostiliter invasit. Post

Pharaones à quo dicti. eum fuit *Pharaoh* filius *Sanes*, à quo denominati sunt *Pharaones*.

Nahur filius *Sarugi*. Natus est illi *Tareh*, cùm esset secundùm sententiam *Septuaginta* annorum septuaginta novem: at secundùm senten-

ſententiam *Judæorum* viginti novem: tota ejus vita annorũ ducentorum & unius fuit. Anno viceſimo quinto vitæ ejus fuit conflictus *Jobi* iſtius juſti, ſecundùm ſententiam *Arudhæ Canaanæi*. Condidítque *Armunis* Rex *Canaan* duas urbes, *Sodomum* ſcilicet & *Amuram*, nominibus duorum filiorum ſuorũ, *Zoar* autem nomine matris eorũ. Dyn. I. Job. Sodom, Gomorrah, *&* Zoar *conditæ*.

Tareh filius *Nahur*. Natus eſt illi *Abraham*, cùm eſſet ſecundùm utramque ſimul ſententiam ſeptuaginta annorum, fuítque tota ejus vita ducentorum ſeptuaginta & quinq; annorum. Mortuus eſt in urbe *Harran*. Conditq; **Murkus* Rex *Paleſtinæ* urbem *Damaſcum* annis ante natum *Abrahamum* viginti. Dicit autem *Joſephus*, *Ous* filium *Arami* eam condidiſſe. Ab hoc tempore convenit inter duos computos, *Septuaginta* ſcilicet [*Interpretum*] & *Hebræorum*. **al.* Murphus. Damaſcus *condita*.

Abraham filius *Tareh*. Natus eſt illi *Iſaac*, cùm annorum eſſet centum: fuítque tota ejus vita centum ſeptuaginta & quinque annorum. Cùm annorum eſſet quindecim annuit Deus* precibus ejus contra picas, quæ terram *Chaldæorũ* vaſtabant, ſemina[terræ ab iis mandata] perdentes. Incendítque ille Templum Idolorum in urbe *Chaldæorum*, at *Haran* frater ipſius ad extinguendum ignem ingreſſus combuſtus eſt. Ideoque fugiens *Abraham* annos jam natus ſexaginta cum patre ſuo *Tareh*, fratréque *Nahor*, & *Loto Harani* fratris ſui (qui igne periit) filio, ad urbem *Harran*, in ea quatuordecim annis degit. Tum alloquutus eum Deus, Emigra (inquit) ex hac terra, quæ habitaculũ eſt patrum tuorum, eò quò te jubeam; aſſumptis ergò *Sara* uxore ſua, & *Loto* fratris ſui filio, in terram *Canaan* aſcendit. Bellúmq; cum Regibus *Ceredlaomeri* gerens ipſos devicit, & à prælio reverſus cùm *Melchiſedekum* Sacerdotem maximũ conveniſſet, in faciem ſuam coram eo proſtratus omnium, quæ penes eum erant de ſpoliis, decimas dedit, benedixítq; ei *Melchiſedek*. Anno vitæ ejus octogeſimo quinto promiſit ei Deus ſe poſteros ipſius inſtar numeri ſtellarum, quæ ſunt in cœlo, & progeniem ipſius inſtar arenæ maris facturum; credidítq; *Abraham* Deo fide firmâ. Hoc etiam anno ingreſſus eſt Ægyptum, ubi cùm de pulchritudine *Saræ* uxoris ejus ad *Pharaonem* delata eſſet fama, ipſéq; de ea *Abrahamum* interrogâſſet, ille Soror (inquit) mea eſt ex patre meo, non ex matre mea: neque mentitus eſt hoc dicens; ſiquidem cùm filia eſſet patrui ipſius, avum communem loco patris ſtatuit: cepit ergò eam *Pharaoh** ſibi ſepoſitã, donec, ubi certò conſtaret p. 20. Abraham *fugit* Harranum. *venit in terram* Canaan. *Ingreditur* Ægyptũ. *vel, *ab ea tamen abſtinens*.

Dyn. I. p. 21. constaret ipsâ uxorem *Abrahami* esse, *eam illi cum muneribus amplis remitteret; è quibus erat [&] *Hagar Ægyptia*, ancilla *Saræ*: eúmque longe è regione suâ recedere jussit, metuens ne denuò sibi in pectore cogitatio aliqua mala suboriretur. Quoniam autem non erat *Abrahamo* filius ex uxore sua *Sara*, concessit illa ei puellam suam *Hagar*; quácum congressus est *Abrahamus*, peperitque ei *Ismaelem*: cúmque vili penderet *Hagar Saram* dominam suam, séq; super illam efferret propter filium suum, ablegavit ipsam *Sara* irâ commota in desertum. Apparuit autem Angelus Domini *Hagari*, dicens, Ne desperes de misericordia Domini tui; Deus siquidem pridem benedixit puero, quando *Abrahamum* patrem ipsius allocutus est, conclusio benedictionis ejus linguâ *Syriacâ* sic fuit, واكبرة طب طب, *i. e.* & augebo ipsum valdè, valdè. Dico autē contigisse in his verbis mysterium mirum, quod nostro [hoc] tempore patefactum est: hoc nimirum quòd ubi literas eorum per additionem numerorum composuerimus, producetur numerus sexcenti quinquaginta & sex, quod spatium est ab *Hegira*, ad annum, quo interfectus est Chalifarum *Abbasidarum* ultimus, & recessit imperium illud magnum valde de stirpe *Ismaelis*.

Ismael *natus*.

promissum de eo impletum.

Abrahamo autem post centesimum vitæ suæ annum natus est *Isaac* *ex *Sara*: *Isaacum* autem annos jam novendecim natum, adduxit *Abraham* in montē *Nebo* ipsum in sacrificium Deo oblaturus, Deus verò ipsum agno ex arbore educto redemptum liberavit. Fuit autem agnus [iste] Domini nostri Christi (cui gloria) typus, qui* mundum animâ suâ redemit; ideoque dixit in Evangelio sancto, Utique *Abraham* optavit videre diem meum, & vidit, & gavisus est: & fertur isto anno *Melchisedekum Hierusalemi* structuram perfecisse. Anno autem ætatis *Isaaci* tricesimo octavo obiit *Sara* mater ejus, annos centum viginti & septem nata, duxitq; *Abraham Kenturam* filiam Regis *Turcarum*. *Isaaco* autem annos quadraginta nato, descendens *Eliazar*, qui in domo *Abrahami* natus fuit, *Harranum*, indè *Rebeccam* uxorem *Isaaci* adduxit. Cúmque mortuus esset *Abraham*, sepultus est juxta sepulchrum *Sara*, in spelunca duplici, quam ab Ephron *Hittita* emerat. Tempore *Abrahami* fuit *Semiramis* Regina *Assyriæ*, quæ tumulos congessit, metuens ne rediret diluvium.

Isaac *natus*.

**al.* ex Sara *ingenua*.

p. 22.

Saræ *mors*.

& Abrahami.

Semiramis.

Ishac filius *Abrahami*. Natus est ei *Jaacob*, cùm annorum esset sexaginta:

sexaginta: tota ejus vita centum & octoginta annorum fuit. Post vigiinti autem annos, ex quo uxorem duxit, concepit *Rebecca* uxor ejus: cúmque illa dolorem ex utero sentiret, *Melchisedekum* adiit de fœtu suo sciscitatum, qui ei beneprecatus annunciavit, [dicens,] Duæ gentes magnæ sunt in visceribus tuis, ac gemellorum major minori parebit; nempe *Esau* pater *Idomæorum*, qui sunt *Franci rufi*, *Jaacobo* patri *Israelitarum* serviet. Fertur hoc tempore condita urbs *Arbel* ab *Arbul* Rege, & urbs *Jericho* à septem Regibus, quorum unusquisque murum ei extruxit. Dyn. I. Arbel & Jericho conditæ.

*Jaacob filius *Ishaci*. Natus est ei *Levi*, cùm annorum esset octoginta duorum: tota ejus vita centum quadraginta septem annorum fuit. Anno ætatis suæ septuagesimo septimo abstulit ab *Esavo* fratre suo jus primogenitorum, & ab *Isaaco* patre suo benedictionem primogenitorum [reportavit,] commento isto cujus in lege mentio, hoc nempe; cùm *Isaaco* ætate provecto caligaret visus, essétque *Esau* pilosus, Jaacob verò glaber, induens illi mater pelles hœdorum, ad *Isaacum* adduxit, dicens, Hic est *Esau* filius tuus, confer in eum benedictionem ad primogenitum pertinentem: palpans autem eum *Isaac* dixit, Quod palpatur *Esavi* est, at mores Jaacobi; non obstante tamen suspicione suâ, haud renuit ipsi benedicere. Cùm igitur odio intestino prosequeretur eum *Esau* frater ejus, fugit ipse à præsentiâ ejus *Harranum*: vidit autem Jaacob nocte primâ, quâ è domo patris sui (fugiens fratrem suum) egressus est, in somnio scalam in terrâ erectam, cujus vertex ad cœlum [pertingeret,] per quam Angeli ascendebant & descendebant, & in cujus vertice majestas Dei conspicua fuit. Expergefactus ergò Jaacob, Sine dubio (inquit) hæc est domus Domini: acceptúmque lapidem qui sub capite ipsius fuerat in aram posuit, effuditque in eum oleum, ad instar olei Chrismatis, quo apud nos templa Deo consecrantur. Perveniens autem Jaacob domum *Labanis* avunculi sui *Harrani*, in uxorem Rahelem filiam ejus minorem petiit, & oves ejus septem annis pascendas dotis vice suscepit. *Laban* verò exacto tempore locavit ipsi [*Leam*] filiam suam natu majorem, obtendens oportere * majorem ante minorem nuptum dari; donavítque unà cum eâ ancillam nomine Zel-*pham*: suscepit ergo Jaacob denuo pastoris officium ad septennium alterum, vice dotis pro *Rahele*; quo spatio exacto in uxorem dedit ei

p. 23. Jaacob benedictionem obtinet. Harranum fugit. à Labane decipitur. p. 24.

Rahelem

Dyn. I *Rahelem* filiam ſuam minorem, unáque ancillam nomine *Bilham* donavit. Cúmque propenſior eſſet *Jaacob* in *Rahelem*, denegavit illi Deus partum ad longum temporis ſpatium. Peperit verò *Lea* ſex filios, quorum primogenitus erat *Rubil*, i. e. Magnus Deo. Tum *Shimeon*, i.e. Obediens. Tum *Levi*, i.e.*Perfectus. Deinde *Jehuda*, i.e. Gratias agens; cujus è ſtirpe ortus eſt Rex Meſſias, qui vocatus eſt filius *Davidis*, quod ad corpus. Deinde *Iſachar*, i.e. Præſentem [afferens] *ſpem. Deinde *Zebulon*, i. e. Liberatio à terrore noctis. Tum peperit *Rahel* filios duos, *Joſephum*, i.e. Incrementum: deinde *Benjaminem*, i.e. filium conſolationis. Peperit etiam *Zelpha* duos filios, *Gad*, i. e. Fortuna bona: deinde *Aſhir*, i.e. * *Gloria*. Peperit item *Bilha* duos filios, *Dan*, i.e. Judicium; & *Napthali*, i. e. Supplicans: necnon filiam, cujus nomen erat *Dinah*, i.e. *Juſta*. Totus filiorum numerus eſt duodecim, iſti ſunt الاسباط i. e. Tribus *Iſraelitarum*. Porro tribus annis poſt natum *Levin* peperit *Rahel* *Joſephum*, qui venditus eſt cùm eſſet ſeptendecim annorum; manſitque ſervus decem annis, vinctus tribus, & Præfectus domui *Pharaonis* *triginta annis, & Conſiliarius [magnus] octoginta: tota ejus vita centum quadraginta annorum fuit.

*vel, Conjunctio.

*vel, Mercedem.

*vel, Glorioſus.

Joſeph venditur.

* forſ. redundat, ut legend. ſit paulò poſt, centum & decem.

Porro poſt obitum *Iſaaci* bellum geſſit *Eſau* cum Jaacobo fratre ſuo; auxilium verò præbuit Deus Jaacobo, qui cùm eum ſagittâ petitum occidiſſet, fugerunt qui cum eo aderant. *Et deſcendit Jaacob in *Ægyptum*, cùm eſſet centum & triginta annorum, poſtquam biennio ſterilitas fuiſſet. Jehuda autem Jaacobi filius duxit mulierem *Cananæam* nomine Shuam, quæ tres ei filios peperit; *Er*, & *Onan*, & Shilah. *Er* cùm mulierem è filiabus *Levi* nomine *Tamar* duxiſſet, congreſſúſq; cum ea eſſet more Sodomitico, ſine prole mortuus eſt. Dedit ergo eam Jehuda filiorum ſuorum alteri, *Onan* ſcil. ut ex eâ fratri ſuo prolem ſuſcitaret. Ille autem, ubi cum ea concumberet, ſemen in terram effudit; periitq; ipſe etiam ſine poſteris. Shila verò frater natu minimus, cùm fratres ſuos periiſſe videret, noluit ad mulierem iſtam accedere. Fuit autē in hoc myſterium, ſcilicet quòd Jaacob petierat à Domino ſuo, ne ſemen *Canaanis*, cui maledixerat *Noah*, cum progenie ſua commiſceri ſineret. Commento autem uſus eſt *Thamar* nurus Jehudæ, quò cum ea, quaſi ſibi ignotâ, ipſe congrederetur; unde gravida à ſocero ſuo ſuo facta filios peperit gemellos,

p. 25.

Er.

Onan.

Shila.

los, nempe *Pharez* & *Zarah*; fuitque *David* Propheta è posteris *Pharez* filii *Jehudæ*.

Pharez & Zarah.

Levi filius *Jaacobi*. Natus est illi *Kahat*, cùm annorum esset quadraginta septem: totáque ejus vita fuit centum triginta septem annorum. Recensetur autem *Levi* in serie Genealogicâ, licet *Rubil* filiorum *Jaacobi* natu maximus fuerit, quoniam è stirpe *Levi* natus est *Moses* Propheta, qui liberavit *Israelitas* è servitute *Ægyptiorum*, illísque leges divinas sancivit.

Kahat filius *Levi*. Natus est illi *Amram*, cùm annorum esset sexaginta: † tota ejus vita annorum fuit centum triginta trium. Illius tempore fuit diluvium illud, cujus mentio fit in libris *Chaldæorum*, in *Erako*. Rex tunc in *Assyriâ* fuit * *Balephorus*: fertur autem fuisse in diebus *Levi*.

p. 26.
Diluvium in Erako.
* al. Bales, *forf. leg.* Belochus.

Amram filius *Kahati*. Natus est ei *Moses*, cùm annorum esset septuaginta quinque: tota ejus vita annorum fuit centum triginta septem. Cúmque natus esset *Moses*, * parentes ejus ipsum in arcâ pice oblitâ positum in *Nilum* injecerunt præ metu *Pharaonis* * *Amunphathis*, qui natos *Hebræorum* strangulavit. Ipsum autem inventum filia *Pharaonis* istius filium sibi adoptavit, tradidítque *Janni* & *Jambri* sapientibus, qui instituerunt eum in sapientiâ. Historiæ verò, [quâ proditur] eum ab iis didicisse, nulla fit in lege mentio; at ejus meminit Apostolus *Paulus*, ex *Aristamuniso* desumens.

* al. *mater ejus.*
* *al.* Aphunkathis.
Jannes *&* Jambres.

Moses filius *Amram*. Cùm annos jam natus quadraginta in domo *Pharaonis* esset, vidissetq; *Ægyptium* quendam, qui *Israelitæ* vim inferret, in omnes partes respiciens cùm neminem videret, percussum eum interfecit: atque aliquot pòst diebus cùm duos etiam *Israelitas* contendentes videret, eos objurgare cœpit; dixit autem illi alter eorum, Quis te constituit supra nos præfectum? nunquid venisti, ut occidas nos, quemadmodum heri *Ægyptium* istum occidisti? Timens ergo *Moses*, nè illud *Pharaoni* indicaret, fugit in terram *Arabum*, & uxorem duxit *Saphuram* * *Zingissam* filiam *Jethronis*, filii *Revel Midianitæ*, filii *Dedanis*, filii *Abrahami* † è *Kenturâ* uxore ejus *Turcissâ*. Peperit autem *Saphura Zingissa* *Mosi* duos filios, quorum alter *Gershun*, i.e. Peregrinus; alter *Eliazar*, i.e. Deus adjuvit me. Cúmque jam *Moses* annos octaginta

*vel, *Nigram*: *&* *sic alibi.*
p. 27.
Gershom et
Elazar.

natus,

Dyn. I.

natus, oves *Jethronis* ſoceri ſui paſceret, apparuit illi Angelus Dei in monte *Horeb* (qui eſt mons *Sina*) in flammâ ignis in rubo, ut rubus interim non combureretur; inclamavitque eum Deus è rubo, dicens, Heus *Moſes, Moſes*: qui dixit, Ecce adſum. Dixitque ei, Solve calceamenta tua de pedibus tuis, quoniam locus in quo ſtas ſanctus eſt: Tum dixit ei Dominus, utique exaudivi preces populi mei auxilium petentium ob *Ægyptios*, & deſcendi, ut eos per manum tuam liberem. Reſpondente *Moſe*, Quis ſum ego, ut Legatus ad *Pharaonem* proficiſcar? Dixit Deus, Ego tecum ero; dicentéq; *Moſe*, Quid ſi dixerint mihi, Quódnam eſt nomen Domini tui? quid dicam illis? Dixit, Dic *Ehyeh âſher Ehyeh*, i.e. Æternus qui non deficit. Et dixit *Moſes*, Utique lingua mea blæſa eſt, impediti ſermonis, quomodo * auſcultabit mihi *Pharao?* Dixit illi Deus, Utique Ego conſtitui te [quaſi] Deum *Pharaoni*, & *Aaronem* fratrem tuum Prophetam coram te, qui referet *Pharaoni* quicquid ipſi nunciaveris, ut dimittat filium meum primogenitum *Iſraelem*. Ego verò obdurabo cor *Pharaonis*, ut non auſcultet tibi; & oſtendam ſigna mea in terrâ *Ægypti*. Cúmque abiiſſent [jam] *Moſes* & *Aaron* ad *Pharaonem* nuntium [ferentes,] dicente illo ipſis, Edite mihi ſignum; projecit *Moſes* baculum ſuum, qui ecce [converſus eſt in] ſerpentem. Accerſivit ergo *Pharao* † præſtigiatores, qui idem fecerunt; at deglutivit baculus *Moſis* baculos eorum. Nihilominus abnuit *Pharao* ipſos dimittere: edidítque Dominus in *Ægypto* prodigia illa, quæ in lege expoſita ſunt, qualia ſunt Converſio aquæ in ſanguinem, Adductio Locuſtarum, Ranarum, Tenebrarum, Reptilium, & Ignis, aliáq;. Nocte autem, quâ interfecit Deus omnes primogenitos *Ægyptiorum*, tam primogenitum *Pharaonis*, quàm eorum qui ſub eo erant, conceſſit *Pharao Moſi* & *Aaroni*, ut educerent filios *Iſraelis* ex *Ægypto*, quò abeuntes ſervirent Deo, deinde redirent in *Ægyptum*. Mutuo ergo acceperunt filii *Iſraelis* à vicinis ſuis ornamenta aurea & argentea, & veſtimenta pretioſa, prætextu reditus; atque ex *Ægypto* exierunt ſexcenties mille viri, præter liberos & domeſticos, poſtquam completi eſſent illis in *Ægypto* quadringenti triginta anni. Cúmque non redirent, uti mandatum illis fuerat, ſecuti ſunt eos *Pharao* & exercitus ejus; invecti ſunt ergo filii *Iſraelis* in *Moſem*, dicentes, Certè melius

Rubus ardens.

* *vel, acceptum me habebit.*

Baculus Moſis.

† p. 28.

Plagæ Ægypti.

Exitus Iſraelitarū.

fuiſſet

fuisset servire *Ægyptiis*, quàm in deserto perire. Percussit igitur *Moses* baculo suo mare, quo fisso, transierunt per ipsum *Israelitæ*; at ingressi *Pharao* & exercitus ejus post ipsos submersi sunt. *Israelitæ* autem, cùm in deserto diebus aliquot perrexissent, denuo in *Mosem* concitati sunt, dicentes, Maluissemus in *Ægypto* mori, quàm fame in hoc deserto perire: depluit ergo super illos Deus panem è cœlo, & demisit illis Mannam & coturnices; obumbrabat etiam eos nubes interdiu, & columna ignis ipsos præcedens †noctu lumen præbebat. Et dixit Deus *Mosi*, Ascende ad me, tu cum *Aarone*, & *Nadab* & *Abihu* filiis ejus, & septuaginta senioribus: quod cùm fecissent, propiùs accessit *Moses* solus, reliquis infra montem subsistentibus, & edocuit eos *Moses* præcepta. Deinde descendentibus illis, remansit *Moses* in monte quadraginta dies jejunus, præcepítque illi Deus leges binis tabulis lapideis inscriptas. Cùm autem protrahi videretur *Israelitis* *Mosis* reditus, dixerunt *Aaroni*, Age, fac nobis Deos, qui nos præcedant; nescimus enim quid fratri tuo acciderit: & attulerunt ei ornamenta aurea, quæ uxoribus suis & liberis suis erant; ex quibus conflato vitulo, Hic (inquit) est Deus tuus, ô *Israel*, qui eduxit te ex *Ægypto*. Reversus autem *Moses*, cognito quid fecissent, vehementer excanduit, & duas tabulas lateri montis allisas confregit: * vitulum autem in ignem injecit, & massam ejus liquatam, postquam limis valde comminuisset, in aquam, jussitque filios *Israelis* omnes ex eo bibere. Dixitque filiis *Levi*, Mandat vobis Dominus, ut interficiatis unusquisque vestrûm fratrem & affinem suum; interfecti ergo sunt ex iis tria hominum millia. Deinde *Moses* iterum in montem ascendens, alias duas tabulas lapideas secum habens, in eo quadraginta diebus mansit, dies noctésque jejunus; deinde rursum descendit, manu ferens duas tabulas, quibus inscripta erant decem præcepta; hæc nimirum. 1. Dominus Deus tuus unus est. 2. Non pejerabis in juramento tuo. 3. Observa diem sabbati. 4. Honora parentes tuos. † 5. Non occides. 6. Non scortaberis. 7. Non furaberis. 8. Non feres testimonium falsum. 9. Non concupisces domum fratris tui. 10. Non concupisces quicquid possidet socius tuus. Dixit præterea Deus, Maledictus est qui convitiatus fuerit parentibus suis. Maledictus, qui injuriam intulerit vicino

[Margin: Dyn. I. — *Submersio Ægyptiorum.* — p. 29. — *Lex data.* — *Vitulus aureus.* — *Decalogus.* — p. 30.]

* al. *vituloq; limas adhibens scobem ejus in ignem conjecit, dein cineres in aquam, jussitq; filios* Israel *&c.*

 cino

Dyn. I.

cino suo. Maledictus, qui errare fecerit cœcum à viâ. Maledictus, qui oppresserit in judicio orphanum & pauperem. Maledictus, qui concubuerit cum sorore suâ, & qui congressus fuerit cum uxore patris sui, & qui percusserit socium suum clam, & qui munus dederit, quò mortem alicui conciliet. Maledictus, qui non perstiterit in his legibus. Quòd si rebelles vos iis præbueritis, feretis, & comedent semen vestrum inimici vestri; & in fugam convertemini, cùm nemo vos insequatur; & immittam in vos feras, quæ vos occidant; nec saturabimini cibo, nec irrigabimini aquâ, neque acceptas habebo preces vestras: & vastabo terram vestram, & dispergam vos inter gentes vobis infestas, & *faciam vos vili æstimari. Dixítque Deus *Mosi*, Manda filiis *Israelis*, ut seponant mihi aurum, & argentum, & æs, & pannos purpureos, & sericum, & byssum, & lanam caprarum, & pelles, & ligna Cedrorum; faciántq; mihi tabernaculum inter eos, quamdiu versentur extra terram promissionis: atque *Aaron* frater tuus, & filii ejus, accendent in eo lucernas à vespere usq; ad mane; fecerúntque sicut præcepit illis Deus Altissimus. Et profecti sunt filii *Israelis*, & *Moses* coram eis, ut pararet illis locum. *Aaron* verò & *Miriam* irâ concitati sunt contra *Mosem* propter uxorem ejus *Zingissam*, dicentes, Nunquid * Mosem solum allocutus est Deus? imò nobiscum etiam locutus est. Tum dixit illis Deus, Si perfecta fuerit prophetia vestra, utique ego secretò revelabor vobis; at quod ad *Mosem*, utique fidelem eum inveni in domo meâ, & ore ad os ipsum alloquar: hoc facto, leprosa facta est *Miriam*, corpore ejus instar nivis exalbescente. Supplicavit ergo *Moses* Deo, ut eam mundaret; Dixit autem Deus, Si pater ejus inspuisset in faciem ejus, debuisset certè pudore ob illud affici; segregetur ergò à castris septem dies, dein ingrediatur: quod cùm fecisset, mundata est. Venerúntque filii *Israel* ad desertum, quod vocatur *Sin*, ubi mortua est *Miriam* soror *Mosis* & *Aaronis*, eodémque loco, ubi obiit, sepulta. Deinde venerunt ad montem *Hur*, ubi mortuo *Aarone* suffectus est in locum ejus *Eliazar* filius ipsius. Et cùm transiissent filii *Israelis* flumen *Jordanis*, dixit Deus, O *Israel*, si præstiteris mandata Dei tui, benedictus eris in oppido tuo, benedictus in agro tuo; benedictus erit fructus vinearum tuarum, & fœtus jumentorum tuorum. Tradet Deus inimicũ tuum in manus tuas, adeo ut ad te viâ unâ veniens,

Maledictiones.

*vel, *diminuam potentiam vestram*, si legamus ܐܚܣܪ *cum al. ex.*

Tabernaculum.

p. 31.

Miriam *leprosa.*

Moritur.

Aaron *moritur succedit* Eliazar.

Benedictiones.

veniens, fugiat septem. Benedicet Deus terræ quam dedit tibi, & constituet te sibi populum sanctum, quemadmodum pollicitus est tibi. Quod si trangressus fueris hæc præcepta, convertentur benedictiones tuæ in maledictiones, dispergétque te Deus inter omnes populos, dabitque tibi cor trepidum, & dolorem oculorum, & tradet te morti, erisque noctu & interdiu perterritus. Dyn. I.

Dico; Perpende † Lector, Quomodo Deus Altissimus * promissa sua, & minas suas ad filios *Israelis*, contraxerit solùm ad ea quæ in hoc mundo viderent, ita ut non mentionem illis fecerit rei alicujus, quæ ad mundum futurum, aut eorum quæ ad resurrectionem [spectant:] ídque quòd naturâ hebetes mundi spiritualis contemplationi impares essent. Deinde revelavit Deus *Mosi* dicens, Ecce abiturus es viâ patrum tuorum, accersens ergo *Joshuam* filium *Nun* discipulum tuum, præcipe ei, ut suscipiat in se administrandas res hujus populi; novi etenim erraturos eos post mortem tuam, & constituros sibi Idola, quæ colant; unde fiet ut descendat in eos ira mea, & consequatur ipsos miseria & contemptus. Neque ego hæreditario jure possidendam præbeo illis terram Gigantum, affluentem melle & lacte, propter pietatem & bonitatem ipsorum; sed propter mala opera eorum, qui eam ante eos incoluerunt, & illius gratiâ quod patribus eorum *Abrahamo*, *Ishako*, & *Jaacobo* promisi. Cúmque finem fecisset *Moses* eorum, quæ privatim *Joshuæ* & universim *Israelitis* præcepit, ascendere eum jussit in montem *Nebo*, unde Terram *Canaanis* (quæ fuit terra promissionis, quam hæreditario possessuri erant filii *Israelis*) ipsi ostendit; ibidémque mortuus ab Angelis sepultus est, adeo ut de sepulchro ipsius nondum constet. Annorum erat centum viginti, nec [tamen] infirmior factus erat visus ejus, nec rugas contraxerant genæ ipsius. *Joshuah* autem filius *Nun* repletus est spiritu sapientiæ, *Mose* manus suas ipsi imponente, auscultârúntque ipsi *Israelitæ*. Jam ab *Adamo* ad obitum *Mosis*, secundùm sententiam *Septuaginta*, anni sunt ter mille nongenti † quinquaginta & unus; secundùm sententiam *Judæorum* bis mille quadringenti nonaginta & unus.

† p. 32.

* *ad verb. constitueris promissa &c. contracta solùm ad ea &c.*

Moritur Moses.

p. 33.

Sectio.

Diluvium tertium.

Fertur tempore *Mosis* fuisse tertium diluvium in * *Thessalia*; invenítque * *Anunius* sapiens artem Semiæ, *Chiron* dedit Medicinam, * *May*-

*al. *Thessaria.*

*al. *Anumius.*

Dyn. I. * *Mayandrus* Poeseos genus quod Comœdia audit, in qua commemorantur vitia, dicta scurrilia, & actu turpia hominibus cum bestiis communia. Repertum etiam ab alio genus aliud Poeseos, quod Tragœdia dicitur, in quo recensentur virtutes, laudes, & commemorationes bene factorum, hominibus cum Angelis communia. Referunt etiam illi qui hominum classibus indagandis student, fuisse in *Ægypto* post diluvium doctos in variis Philosophiæ generibus; in Mathematicis, Physicâ, Metaphysicâ, & præcipuè in scientia Alchymiæ, Telesmatum, præstigiorum, & speculorum comburentium. Ac confirmatur hoc dicto Dei in lege de *Mose*, quòd calluerit omnem sapientiam *Ægyptiorum*. Fuit olim sedes tam Regni quàm Scientiæ in *Ægypto* urbs *Memphis:* at post conditam ab *Alexandro Alexandriam*, hominibus eam, ob bonitatem aeris & dulcedinem aquæ, incolere cupientibus, facta est ipsa sedes scientiæ & Sapientiæ in *Ægypto*, donec eâ à *Moslemiis* occupatâ designaret *Amrus Ebnol As* juxta *Nilum* urbem appellatam † *Fustat*, quæ confluentibus ad ipsam habitandam *Arabibus* & *Barbaris* Metropolis *Ægypti* evasit.

** al. Mitidus*

Inventio Scenæ, Medicinæ, Comœdiæ, Tragœdiæ.

Ægyptiorum scientiæ.

Memphis regni & literarum sedes.

p. 34.

Dyn. II.

Dynastia secunda, quæ translata est à Patriarchis ad Judices, Judices nimirum filiorum *Israelis*.

HEbræi eò quod à reliquis gentibus separati fuerint, pro illicito habuerunt philosophiam excolere, continentes se intra sapientiam legum & traditionum Propheticarum; fuerúntque Doctores eorum peritissimi hominum in Prophetarum & primæ creationis historiâ, quam ab illis acceperunt alii: sedes illis erant regiones *Syriæ*, atque in ea fuit Regnum eorum tum prius tum posterius, donec abduxerit ipsos ex ea, postquam reverâ advenisset *Messias* quem illi abnegârunt, *Titus* filius Regis *Vespasiani* Romani; qui Regnum eorum dissipavit, & cœtus dispersit, ut passim divisi sint per regiones, & in earum finibus undequaque dispersi, neque sit ulla orbis habitabilis pars in quâ non reperiantur ex illis aliqui, sive Orientales plagas,

Dyn. II.

Hebræi *quando primùm scientiis operam dederunt.*

plagas, sive Occidentales, sive Australes, sive Boreales spectes, exceptâ Insulâ *Arabum*, nempe *Hegiaz*, *Najd*, *Tohamah*, & *Yaman*, indè scilicet amovit eos *Omar Ebno'l chetab.* Postquam autem per regiones dispersi cum gentibus commisti sunt, excitati sunt paucorum [quorundam] ex illis animi ad acquirendas scientias speculativas, † & virtutes intellectuales comparandas; assecutique sunt singulares aliqui è [variis] Scientiæ generibus quod voluerunt. p. 35.

Josua *introducit Israelitas in terram* Canaan.

Joshua filius *Nun*, successor *Mosis*, & qui ab eo mandata accepit. Duxit *Israelitas* annos viginti septem, filiósque populi, qui ex *Ægypto* egressus fuerat, in terram promissionis introduxit sine patribus ipsorum: sicut dixerat Deus *Mosi*; Dic filiis *Israelis*, Heus Popule male, vivo ego in æternum, utique continuè errabitis huc illuc agitati quadraginta annis, donec * pereant ac consumantur in hoc deserto corpora vestra: filii equidem vestri terram promissionis ingressuri sunt, vos verò eam non calcabitis, exceptis *Calebo* filio *Juphunna*, & *Joshua* filio *Nun.* Porrò subegit *Joshua* septem *Canaanæorum* gentes, occisis eorum Regibus, atque urbes triginta & unam delevit; terrámque, quam cepit, tribubus divisit, jussis ipsis Idolorum templa diruere, néve gentium peregrinarum mulieres ducerent, vel de sacrificiis ipsorum comederent, útque quotannis ad sanctuarium convenirent, quo *Phineas Eleazaris* Sacerdotis filius librum Dei ipsis prælegeret. Illi verò hæc omnia transgressi rebellârunt in Deum. Convocavit ergò illos *Joshua* filius *Nun* in agrum quendam, ubi apparuit illis Angelus Dei specie hominis, voce altâ dicens, Audite, ô filii *Israelis*, dictum Domini. Dicit enim, Ego sum Dominus vester, qui liberavi vos † à servitute *Ægyptiorum*, p. 36.
fidique vobis mare, & duxi vos in deserto quadraginta annis, Manna & coturnicibus pascens: fecique ut vitam duceretis commodam; non inveteravit vobis indumentum, nec squalidum factum est caput, nec sordibus deturpatæ vestes. Quinetiam vos ex igne allocutus demisi librum, & hæreditario possidendam vobis dedi terram, quæ uberrimè fluit lacte & melle. Vos autem rebelles in me facti, pactum meum violâstis, & signa mea oblivioni tradidistis; quare per nomen meum juro, me non deleturum gentes istas coram vobis: quinimò stabiliam eos inter vos, eritque illud vobis causa exitii. Quo audito, sederunt flentes, unde appellatus est ager ille, *Ager fletûs.*

*al. ex. تنقطع *excindantur.*

Dyn. II. *fletûs*. Deinde dimisit eos *Joshua* in loca sua, & mortuus est annos natus centum & decem.

Phinehas filius *Eleazaris* filii *Aaronis* Sacerdos. Duxit populum annos viginti quatuor ex sententiâ *Aniani*. Ait *Aphrikanus* Seniores gubernâsse triginta annos, Scriptura autem Sacra haud præcisè designat hos annos. Hoc tempore cùm modum transgressi essent *Israelitæ* rebellione suâ, dixit Angelus Domini *Phineaso*, Indignus est hic populus, qui audiat verbum Dei; conflatâ ergò urnâ æneâ, quinque libros Legis, binas Tabulas, baculum *Mosis*, virgam *Aaronis* quæ folia produxit postquam exaruerat, & quod † de Manna servatum est in memoriam, in eâ reponas, plumbóque obstruas. Cúmque fecisset *Phinehas* quemadmodum ei mandatum est, urnam ferenti præivit Angelus, eúmque in speluncam (quæ est) in domo Dei, quam extruxit *Salomon* filius *Davidis*, deduxit; ubi aperiente se illi petra, in ea urnam deposuit, locúmque ejus celavit.

Liber Legis, binæ tabulæ, &c. in urna abscondita.

P. 37.

Cushan Rishathaim.

Cushan Alathim tyrannus. Postquam transgressi essent filii *Israel*, supra modum rebelles facti, tradidit ipsos Deus in manus *Cushani* Tyranni allophyli, qui eos pœnis affectos octo annos oppressit.

Othniel. Cùm affligeret *Cushan* filios *Israel*, opem à Deo petierunt, qui excitavit illis virum è tribu *Jehudæ* nomine *Othnielem* filium fratris *Calebi* filii *Jephunnæ*, qui occiso *Cushano* res populi administravit quadraginta annis, eósque ad cultum Dei Altissimi reduxit, deinde mortuus est.

Eglon. Post mortem *Othnielis* filii *Kenazi* transgressi filii *Israelis* Idola coluerunt, tradiditque eos Deus in manum *Eglonis* Regis *Moab*, qui ipsos in servitute octodecim annis detinuit. Dein cùm obnixè Deum rogâssent, excitavit illis virum è tribu *Ephraim*, nomine *Ahur* [*Ehud*,] qui interfecto *Eglone Moabitâ* ipsos è servitute ejus vindicavit.

p. 38.

Ehud filius *Geræ*. Manus ipsi arida fuit: aruerat siquidem dextra ejus. Hic arte usus quò *Egloni Tyranno* sisteretur, † à Deo (inquit) mihi verbum est, quod secretum haberi vellem. Cúmq; *Eglon*, amotis qui ipsi aderant omnibus, surgens ingressus esset Gazophylacium quoddam, quò ibi illud audiret, prehendens *Ehud* manu sinistrâ gladiolum, quem femori dextro accinxerat, illum *Egloni* medio

medio infixit, adeò ut exiret omentum ventris ejus, & moreretur: egressus autem *Ehud*, occlusis in ipsum foribus, ad *Israelitas* profectus est, notúmque ipsis fecit quid factum esset; unde gaudio affecti sunt. Ac præfuit ipsis *Ehud* annis sexaginta duobus; sunt qui dicunt octoginta, annumerantes illis annos etiam *Eglonis* Tyranni. Circiter hoc tempus condita est urbs *Haleb*, jussu *Bethusi* regis *Assyriæ*; extructum etiam prætorium, Areopagus [dictum,] in urbe *Athenis*. Porrò occîdit *Ehud* è filiis *Moab* decies mille viros.

Haleb *condita.*

Areopagus.

Shamgar filius *Anath*. Natus est iste diebus *Ehudi*: *Philistæorum* *sexaginta stimulo bovis occidit; octodecim annis Judicii munere functus obiit. Transgressi autem filii *Israelis* post obitum ejus Idola coluerunt, tradidítque eos Deus in manus *Yabin* regis *Hasoræ*, qui è numero Regum *Cananæorum* fuit.

*al. *sexcentos.*

Yabin Rex *Hasoræ*. Dominium usurpavit in populum viginti annis; erántque Duci exercitus ejus (cui nomen *Sisera*) *nonaginta currus ferrati, quorum singulos trahebant quatuor equi militibus onustos. Fuítque populus præ eo in angustiâ magnâ; opem igitur à Deo petierunt, ille autem excitavit eis mulierem Prophetissam, nomine *Deboram*, quæ eos ab ipso liberavit.

* al. *nongenti.*

Debora Prophetissa & *Barak*. Cùm præfecta esset *Debora* Prophetissa, quæ è tribu *Ephraim* fuit, rebus *Israelitarum*, consortem sibi accepit in regimine virum nomine *Barak*, è tribu *Naphtali*: unáque imperium administrârunt quadraginta annis. *Barak* autem exercitu è filiis *Israel* decem mille virorum † bellacium conscripto, pugnam iniit cum exercitu *Siseræ* universo. Cúmque fusi essent *Cananæi*, *Sisera* descendens equo suo ad mulierem quandam è filiis *Israelis* nomine *Jael* se recepit, quæ cognitum domo suâ excipiens vice aquæ, quam petiit, lacte potavit, texítque quò dormiret; at cùm graviter dormiret, paxillum ferreum prehendens ipsum auri ejus infixit: deinde ad ostium domûs suæ prodiens conspectu *Barako*, qui in quærendo *Sisera* occupatus fuit, Adesdum (inquit) quò ostendam tibi quem velles. Ingressus igitur *Siseram* prostratum vidit mortuum, clavo auri infixo. Porrò non destitit *Barak* *Jabinum* Regem *Hasoræ* perquirere, donec in potestatem redactum occidisset.

† P. 39:

Jael *interimit* Siseram.

Midianitæ. Post mortem *Deboræ* & *Barak* ad Idololatriam more suo prolapsi *Israelitæ*, traditi sunt in manus *Midianitarum*, qui se-

Dyn. II. ptem annis in servitute ipsos detinuerunt. Fugientes autem *Israelitæ* præ duris quæ passi sunt à *Midianitis*, domos sibi in speluncis & cavernis facientes † in ipsis habitârunt: factúmque est, ut quandocúnque semen terræ mandarent, ascendentes *Amalekitæ* & *Midianitæ*, illud depascerent & corroderent, ac faciem terræ omni penitus herbâ præ multitudine camelorum, pecorum, & ovium suarum, nudarent.

p. 40.

Gedeon. Cùm videret Deus abjectam *Israelitarum* conditionem, misertus ipsorum, misso Angelo ad virum nomine *Gedeon* filium *Joash*, jussit ipsum liberandis *Israelitis* operam dare. Hic [rebus] eorum administrandis quadraginta annis præfectus, Reges *Arabum* qui illos Tyrannide oppresserunt, occîdit. Nati sunt ipsi septuaginta filii masculi. Tempore ipsius fuit *Abulun* Rex *Zingitarum*, cujus cantu factum est ut submitterent se illi saxa, i. e. obsequerentur corda [hominum] dura.

**vel*, Nigrorum.

Abimelech filius *Gedeonis*, quem peperit illi concubina sua: Præfuit post patrem suum tribus annis, & fratres suos sexaginta novem interfecit.

Tola filius *Puæ*, è tribu *Ißachar*. Rexit filios *Israel* viginti annis. Ejus tempore condita est urbs *Tarsus*, & diruta est urbs *Ilium*, excidio illo, quod è maximis apud *Græcos* antiquos infortuniis erat. Illud cecinit *Homerus* Poeta duobus libris, quos è linguâ *Græcâ* in *Syriacam* transtulit *Theophilus* Astronomus *Rohensis*.

Tarsus.

Homerus Syriacè *versus*.

Tajir Gileadita. Præfectus est regendis *Israelitis* viginti duobus annis.

Ammonitæ. Cùm transgressi essent filii *Israel* in cultu Idolorum, tradidit illos Deus in manus filiorum *Ammon*, præ quibus afflictam duxit vitam populus octodecim annis.

Jephta. Iste interfecit regem filiorum *Ammon*, qui sunt filii *Lot*. Voto autem se obstrinxerat, si superatis hostibus victor rediret, primum, qui è sibi propinquis appareret, se Deo Altissimo in munus oblaturum. Cùm igitur victoriam consequutus rediret, ædibus suis appropinquanti obviam prodiit filia ipsius virgo, victoriam illi gratulatura. Cui ille, Prostratum me in faciem dedisti, filia mea, & ego prostratus sum in faciem tui causâ. Illa autem, cognito quid rei esset, spatium petiit mensis, quò virginitatem suam cum

Script. est in utroq; ex. Nephta.

Jephtæ *filia*.

cum coætaneis ſuis defleret, ac * ſeipſam deploraret per deſerta circumcurſans: quod illi conceſſit, exactóque ſpatio ipſam in ſacrificium, ſecundùm votum ſuum illicitum, obtulit. Fuit autem ſpatium præfecturæ ejus ſex annorum: qui illud viginti quatuor annorum fuiſſe ſtatuunt, octodecim illos annos, quibus præfuerunt *Ammonitæ*, adnumerant.

* *ad verb.* ſpiritum ſuum.

* *Abiſan*, è *Bethlemitis*. Judicavit ſeptem annis, multi autem è Chronologis nullam nominis hujus mentionem fecerunt.

* *alt. ex. ſuperſcribitur* Abiſan, *qui eſt* Nahſhan. *forſ. legendum.* ايبصان Ibſan.

Elon, è tribu *Zebulon*. Rexit populum decem annis: hic autem in verſione τῶν *Septuaginta* non recenſetur.

Abdon, filius * *Hillianis*. [Illi fuerunt quadraginta filii, & triginta nepotes, qui ſeptuaginta aſinos equitârunt, *Hillian* idem eſt qui *Ecron*.] Iudicavit octo annis; & ejus tempore † quidam è poſteris *Eſau*, filii *Iſaac*, filii *Abraham*, à filiis *Iſraelis* ſecedentes profecti ſunt in terram *Francorum*, ubi in tentoriis pilis confectis degerunt: deinde Regis, cui nomen *Latinus*, poteſtati ſubjecti ſunt; ac poſt ipſum regnavit in eos *Romulus* Rex, qui condidit urbem *Romam*, cujus incolæ appellantur *Romani* & *Latini*.

* *Potius* Hillelis. *Deſunt quæ ſequ. in cpt. ex.*

† p. 42. Edomæi *quando in* Italiam *veniſſe dicuntur.*

Philiſtæi. Deinde prævaluerunt *Philiſtæi Iſraelitis*, ſecundùm ſententiam *Aniani* Monachi *Alexandrini*, quadraginta annis: at ex ſententia *Andronici* viginti. *Euſebius* verò nihil de his annis in Chronico ſtatuit.

Samſon fortis *Naziræus*. Judicavit viginti annis, & ſubegit *Philiſtæos*: viribus in rebus prehendendis miris fuit.

Seniores Populi. Judicârunt viginti annis: juxta autem ſententiam *Andronici* decem annis, & juxta ſententiam *Africani* quadraginta annis. Pacem illi coluerunt cum gentibus, quæ circa eos erant, nec conſtituerunt ſibi ducem exercitus; neque enim opus ipſis eo fuit.

Eli ſacerdos. Judicavit ſecundùm ſententiam *Septuaginta* viginti annis, & juxta ſententiam *Judæorum* quadraginta.

Samuel Propheta. Conſecravit eum Deo pater ipſius ex voto, cùm annos duos natus eſſet. Cúmque adoleviſſet, pervenit ad eum viſio. Miniſtravit autem *Eli* Sacerdoti in templo Domini, ab annis infantiæ ad mortem uſque *Eli*, & præfuit rebus *Iſraelitarum* viginti annis.

Dyn. III. Dynastia tertia, quæ translata est à Judicibus filiorum *Israelis*, ad Reges eorum.

Israelitæ Regem petunt.

Cùm septuagesimum jam septimū ætatis annum attigisset *Samuel* Propheta, dixerunt illi filii *Israelis*, Constitue nobis è nostris Regem more gentium reliquarum: quod ille Deo indicavit, qui per revelationē ipsi respondens, Non in te (inquit) rebellârunt, sed in me rebelles sunt. Renuntia ergo illis, Si ego Regem illis constituero, illum ipsis in servitutē redactis Chiliarchas, & Centuriones præfecturum: dum ipsi agros illius arent, messem colligant, eíque instrumenta ad belli & curruum usum conficiant: eúmque filias ipsorum ad verrendum, & molendum, & pinsendum vi adacturum, agrósque & vineas ipsis ereptas servis suis daturum, & de facultatibus, ovibus, & jumentis ipsorum decimas ablaturum, adeo, ut præ his à me opem imploraturi sint; at me tunc ipsis non responsurum. Nota ergo ipsis fecit omnia; illi verò auscultare renuentes instabant ipsi, dicentes, Necesse est, ut nobis sit Rex, qui nos regat. Dixit ergò Deus, Præfecturus sum illis Regem.

Saul, è Tribu *Benjamin*, quem *Arabes* appellant *Taluth*. Juvenis erat, quo non alius ex *Israelitis* staturæ perfectioris fuit. Cùm errâssent asinæ patri ejus *Kisho*, exiit ille cum puero, qui illi erat, eas undique quæsitum. Cúmque pervenissent ad urbem, in quâ erat *Samuel* Propheta, dixit puer *Sauli*, Ecce hic vir insignis est, adeamus eum; fortè enim indicaturus est nobis de † asinis. Dúmque
p. 44.
illi hoc agerent, prodiit illis obviam *Samuel*: cui illi, Indica nobis domum Videntis, [illo enim tempore Prophetæ vocabantur Videntes.] Respondit illis, Ego sum Videns; ingressi domum meam sumatis mecum cibum, atque ego indicaturus sum vobis illud quod quæritis. Ac domum ingressis, Ne soliciti, inquit, estote, quod ad asinas, quippe quæ repertæ sint. Non est autem desiderium filiorum *Israelis* nisi erga te, ô *Saul*, & erga familiam patris tui. Respondit *Saul*, excusatū se haberi petens, Familia mea minima est è familiis

tribûs

tribûs *Benjamiticæ*. *Samuel* verò cornu olei prehensum effudit in caput *Saulis*, dicens, Elegit te Deus in Regem hæreditati suæ: occurret autem tibi inter eundum chorus Prophetarum prophetantium, & tu unà cum eis prophetabis. Abiit ergo *Saul*, donec incideret in Prophetas, quibus in manibus erant Cymbala & tympana; descenditque in eum spiritus Domini, ut & unà prophetaret: dixerunt igitur homines, Etiam & *Saul* è Prophetis est; abiitque in proverbium inter eos jactatum. Brevi autem pòst, prodiit Rex *Ammonitarum* magnis stipatus copiis quærens *Israelitas* pugnâ aggredi. Cúmque illi ad ipsum misissent, dicentes, Pacem ini nobiscum, [constituto] quod tibi pendamus, & à nobis recede; respondit illis, Hâc [lege] pacem facturus sum vobiscum, ut quilibet vestrûm oculum sibi dextrum eruat. Quod cùm audivisset *Saul*, irâ admodum commotus est; collectísque è filiis *Israelis* trecentis militum millibus, & è filiis *Jehudæ* triginta millibus, adversùs *Ammonitas* prodiens manum cum illis conseruit, & in fugam dedit: † post quod ipsum Regem agnoverunt *Israelitæ*. Deinde dixit illi *Samuel*, Jubet te Dominus tuus *Amalekitis* bellum inferre, eósque excindere; viris, fœminis, parvulis, & pecore eorum, è medio sublatis. Profectus ergo *Saul* adversùs *Amalekitas* ipsos perdidit, Regémque eorum vinculis injecit non occisum; reliquit etiam pecudum præstantissimas. Locutus est ergo per visionem Deus *Samueli*, dicens, Equidem rejeci *Saulem*, quòd mihi inobsequens fuerit. Quod grave visum est *Samueli*, dixítque *Sauli*, Quid est quod audio balatum ovium, & mugitum boum [istorum?] Respondit illi *Saul*, dicens, adduxerunt ea *Israelitæ* ad immolandum Deo Domino tuo. Et dixit illi *Samuel*, Nescis ergò Deum non tam delectari sacrificiis, quàm illis qui auscultant mandato ejus. Ad iram provocâsti Dominum tuum, & sprevit te ne Rex sis, quòd in eum rebellis fueris. Dixítque *Saul*, Posco Deum veniam, siquidem peccavi; rogóque ut revertaris mecum, quò adorem eum, & pœnitentiâ ad ipsum convertar. Renuit autem *Samuel*, sedítque tristis: at per revelationem dixit illi Deus, Quoúsque ob *Saulem* contristaris? Surgens proficiscere ad quendam nomine *Ishai*, ex urbe *Bethlehem*; siquidem elegi è filiis ejus Regem. Profectus ergo ad ipsum dixit *Samuel*, Uncturus sum unum filiorum tuorum in Regem. Cui *Ishai*,

Dyn. III.

Saul *inter Prophetas*

Regem Ammonitarum *vincit.*

† p. 45.

à Deo rejicitur.

Dyn. III. Ecce eum teneo; accersivítque filium suum natu maximum, cujus species illi placuit: at dixit illi per revelationem Deus, Non intueor ego juxta intuitum hominum; respue ergo eum. Cúmque substitisset *Samuel* donec produceret illi septem è filiis suis, nec cornu [olei] † in quempiam eorum effudisset, Dixit *Ishæo*, Num superest è filiis tuis quispiam? Respondit, Reliquus est puer minimus eorum natu, qui pascit oves: dixit, eum mihi siste. Cúmque adduxisset ipsum *Ishai*, effuso in eum cornu unxit in Regem, reversúsque est domum suam. In diebus illis prodiit * strenuus quidam è *Philistæis*, cui nomen *Goliadh*, *Arabes* autem eum vocant *Gialut*, qui filiis *Israelis* convitiatus ipsos contemptui habuit. Accedens ergo ad eum *David*, Tu, inquit, ad me venisti cum gladio & clypeo, ego verò ad te venio in nomine Domini, cujus acies probris affecisti. Eduxítque è perâ suâ lapidem, quem fundæ impositum torsit, ita ut immergeretur in frontem Robusti illius, ipséque in faciem suam procideret. Tum *David* educto gladio ipsius, eo illi caput amputavit: perductúsque est *David* ad *Saulem*, cui quærenti, Cujus filius es tu, ô puer? Respondit, Filius servi tui *Ishai Bethleemitæ*. Cúmque contigisset *Sauli* afflatus malus, dictum est ei, Adsit [tibi] aliquis peritus pulsandi instrumenta chordis instructa, ut te divertat ab eo quo afficeris. Nuntiatúmq; est ei de *Davide*, quòd ejus artis peritus esset: petiit ergo eum à patre suo, ut coram ipso luderet. Cùm autem post interfectum à *Davide Goliadhum*, cantantes, ovantésque filiæ *Israelis* dicerent, Occìdit *Saul* millenos, *David* autem myriadas; invidens *Saul Davidi*, die quodam hastam levem, quam manu tenebat, in ipsum vibravit, unde timor *Davidi* incussus est: metuens autem eum *Saul* Chiliarchum constituit. Dicentéque eo die quodam, Siquis attulerit mihi præputia † ducentorum *Philistæorum*, dabo illi in uxorem *Melchil* [*Michal*] filiam meam, profectus *David* interfecit ex ipsis ducentos viros, quorum præputia cum illi obtulisset, dedit ei ipsam in uxorem. Amavítque illa *Davidem* amore eximio, uti & frater ipsius *Jonathan*, & universi *Israelitæ*: & cavere jubens eum *Jonathan* à patre suo, fugere fecit in montem quendam. Cúmque egressus esset *Saul* ad quærendum eum, donec cum comitibus suis ad speluncam in isto monte perveniens, ibi pernoctaret; profectus noctu *David*, & speluncam ingressus, cùm

p. 46.

* al. ex. *puer parvus, qui pascit &c.*

David *unctus.*

* vel, *infidelis.*

Goliam *superat.*

à Saule *hastâ petitus.*

p. 47.

Jonathani *dilectus.*

Saulem

Saulem dormientē invenisset, abscissâ de veste ejus particulâ, ad socios suos reversus est. Cúmq; mane diei jam facto egressus esset *Saul* è spelunca, inclamavit eum *David*, osculatus coram eo terram: dixítque ipsi, Ne attendas, Domine mî, verbis delatoris [cujuspiam] de me; siquidem cùm tradiderit te Deus hodie in manum meam, nihil tibi à me mali contigit: En fimbriam pallii tui istam mecum. Dixit illi *Saul*, Rependat tibi Deus bonum; tu certè regnaturus es post me: jura ergo mihi, te non perditurum posteros meos. Jurantéque ipso, abiit *Saul* domum suam. At cùm mortuus esset *Samuel* Propheta, egressus iterum *Saul* ad quærendum *Davidem*, in viâ qnâdam cum sociis suis noctu dormivit; ubi cùm dormientem obortus esset *David*, cuperéntque socii ipsius eum perimere, prohibuit eos, dicens, Non licet cuipiam extendere manum suam in unctum Domini: permittite eum diei suo. Dein ablatâ ejus hastâ, & ampullâ aquæ, abiit. Quod cùm *Sauli* notum esset, dixit, Peccavi in te persequendo, ô *David*, haud ampliùs facturus sum. *Philistæis* autem cum *Israelitis* bellum gerentibus, interfecti sunt *Jonathan* & fratres ejus: *Saul* verò fugiens, cùm timeret nè ipsum assequerentur, † gladio suo incubuit, donec ad tergum exiret. Assecuti autem ipsum quidam, caput ei amputatum in Idolorum suorum templa miserunt; corpus verò muro urbis suæ affixerunt. Accedens autem * *Israelita* quidam affirmavit se *Saulem* interfecisse. Cui dicens *David*, Quomodo animum induxisti, ut interficeres unctum Domini? morte ipsum affecit. Luxerunt autem *David* & socii ipsius *Saulem* & *Jonathanem* filium ejus, & deflevit eos [*David*] dicens, Scutum *Saulis* tinctum erat sanguine occisorum, & arcus *Jonathanis* non retrocedebat, & cuspis *Saulis* non revertebatur. Erat levior Aquilis incessu, & Leonibus robore fortior. O filiæ *Israelis*, deflete *Saulem*, qui [vestibus] purpureis vos & croceis vestiebat. Erat autem spatium regni ejus, juxta sententiam *Eusebii*, quadraginta anni, & juxta sententiam *Aniani* viginti.

Dyn. III.

Sauli *laciniam amputat.*

Hastam & ampullam ei subducit.

p. 48.

[* *Amalekita.*]

Saulem *&* Jonathanem *mortuos deflet.*

David filius *Ishai*. Cùm occiso *Saule* confirmatus esset *David* in regno suo, dixit *Nathani* Prophetæ, Hodie ego habito ædes cedrinas, at præsentia Domini (innuens Tabernaculum conventus) tentoria; annon igitur ædificabo illi domum? Et revelavit se Deus *Nathani* Prophetæ, dicens, Dic servo meo *Davidi*, Non

ædificabis

Dyn. III. ædificabis mihi domum: verùm filius tuus, quem excitaturus sum loco tuo, ille ædificabit domum nomini meo. Deinde jussit *David* *Joabum* præfectũ exercitûs sui eorũ è filiis *Israelis*, qui bello idonei
p. 49. erant, numerum recensere. Abfuit ergo † ab eo *Joab* in urbibus & pagis *Israeliticis* novem mensibus & viginti diebus; deinde reversus ad eum, Inveni (inquit) numerum eorum, qui ex *Israelitis* bello idonei sunt, octingenties mille viros, & è filiis *Judæ* quingenties mille. Dixit autem Deus per revelationem *Gado* Prophetæ, Dic *Davidi*, Putâsti victoriam esse in multitudine copiarum tuarum, & non nôsti me adjutorem esse. Ecce igitur ego ob illud vna è tribus [pœnis] te afflicturus sum: tu autem quamvis earũ delige; vel scilicet famem septem annorum, vel ut prævaleat [tibi] hostis tribus mensibus, vel trium dierum pestem. Dixitque *David*, Ut castiget nos manus Domini melius est; delegit ergo pestem: mortuíque sunt à diluculo ad*tertiam diei horam ex *Israelitis* septuaginta mille. Tum dixit *David*, Deus mî, & Domine mî, etsi peccaverim [ego,] quænam est harum ovium culpa? Immitte pœnas tuas in me, & in domum patris mei: sustulit ergo Deus ab illis pestem. Pervenit autem ad eum unà cum regno [Spiritus] Prophetiæ, & composuit Psalterium; selegítq; è tribu *Levi* *centum & octoginta seniores, è quibus Psalmos cantu [Musico] canerent, quâlibet hebdomedâ viginti quatuor, uno ordine duodecim, & altero totidem. Deinde cùm *Davidi* senescenti deficeret calor, quæsiverunt ei puellam virginem, nomine *Abishaa Shunamitidem*, quæ in sinu ejus cubans ipsum noctu calefaciebat. Cùm verò advenisset tempus mortis ipsius, filio suo *Salomoni*, quem regem adhuc vivens constituit, præcipiens dixit, Strenuus, & fortis sis, ac virum te
p. 50. præsta, observans leges Domini tui; † credénsque verbo Dei, qui dixit mihi, si observaverint filii tui præcepta mea, non deficiet vir è stirpe tuâ, qui sedeat in solio tuo ad finem usque mundi. Natus autem erat *David*, cùm regno præficeretur, triginta annos: regno potitus est quadraginta, ac tres duxit uxores præter uxorem *Uriæ* matrem *Salomonis*. Erántque illi septendecim liberi, & cùm mortuus esset, sepultus est *Hierosolymis*.

Pestis ob populum numeratum.

*al. *sextã.*

Psalterium compositum.

*al. 288.

Sectio.

Ephesus et Samos conditæ.

Anno autem vigesimo octavo regni *Davidis* condita est urbs *Ephesus*

Ephesus, necnon urbs *Samos*. Ejus tempore fuit *Empedocles* Sa- Dyn.III.
piens, una è quinque columnis [Philoſophiæ;] Illum autumo, Empedocles.
Pythagoram, *Socratem*, *Platonem* & *Aristotelem*. Ille primus at-
tributa ab eſſentiâ Creatoris Altiſſimi ſemovit, dicens, Eſſentia
eſt Exiſtentia ejus, & Exiſtentia ejus Eſſentia: Vita autem et Sapi-
entia ejus duæ ſunt notiones, quæ non neceſſariò inferunt contrari-
etatem in Eſſentia. Scripſit ille librum ad refutandum reſurrectio-
nem ſpiritualem, multò magis corporalem. Secutus eſt ſententiam
ejus *Salomon* filius *Davidis*, libro ſuo in quo ſeipſum vocat *Koheleth*, Koheleth.
i.e. Congregatorem, in quo imitatus eſt ſectam *Dahritarum* [Secu-
larium.] Scias autem reperiri in iis, in quos ea de re inquiritur, libris
contrarietas multa in Epochis annorum [quibus vixerint] Philoſo-
phi; memoratur enim in quibuſdam eorum *Thaletem Mileſium* pri- Thales.
mum fuiſſe *Græcorum*, qui Philoſophiam profeſſus ſit, et Poëſin
floruiſſe inter *Græcos* ante † Philoſophiam annis ducentis, eique p. 51.
originem dediſſe *Homerum*. Porro tradit *Cyrillus* (in libro ſuo quo Homerus.
reſpondet *Juliano*, in iis rebus quibus fidem Evangelio derogare co-
nabatur) fuiſſe *Thaletem* ante initium regni *Nebuchadneſaris* viginti
octo annis. Dicit autem *Porphyrius* floruiſſe *Thaletem* poſt *Nebu-
chadneſarem* centum et viginti tribus annis. Ait alius, Primum
qui Philoſophiæ operam dedit, fuiſſe *Pythagoram*. Aſſerunt eti- Pythagoras.
am *Iſlamitarum* nonnulli, Primum, qui à Sapientiâ denominatus
ſit, fuiſſe *Locmannum*, qui tempore *Davidis* claruit, et ab illo acce- Locmannus.
piſſe *Empedoclem*. At cùm inſtituti hîc noſtri non ſit exactè definire
annos Philoſophorum; verùm ex illis nonnulla recenſere, quæ quod
laudabile fuit in moribus eorum exprimant, atque animum oblecta- *Autoris institutum in Philoſophis recenſendis.*
re auditu quorundam ab ipſis ſcitè dictorum: in quibus conjunga-
tur cum ſapientiâ jocus, cum utilitate urbanitas, cum ſeveritate lu-
ſus, & cum gravitate hilaritas; quæque ſunt flatus [quidam] inter
animos generoſos concitati, & nubes ab ingeniis præcellentibus
ſtillantes, nihil noſtrâ intererit utrùm tempora, quibus facta fuerit
eorum mentio, ſint ea quibus revera floruerint, necne. Quod
autem hîc à nobis expreſſum eſt de temporibus iſtorum Philoſo-
phorum antiquiorum, illud eſt quod tranſtulimus è duobus libris *quos auto- re[illegible] fit.*
Euſebii & *Andronici* Chronologorum, cùm viderimus idem ſentire
cum illis præcellentiſſimum ſtudioſorum † *Jacobum Rohenſem*, p. 52.

Dyn. III. qui in tribus linguis, *Hebraâ*, *Græcâ*, & *Syrâ*, excelluit.

Salomon filius *Davidis*. Præfectus est regno cùm natus esset duodecim annos: eo tempore apparuit illi Deus per somnium, dicens, Pete à me quid tibi dari velis. Dixítque *Salomon*, O Domine, Impar sum regendo, nec est mihi scientia ad exercendum Judicium [*Salomonis votum.*] inter populum tuum: da igitur mihi cor intelligens, & intellectum gravem. Respondit illi, Daturus sum tibi, quod nulli unquam Regum fuit. Quòd si per vias meas ambulaveris, prolongabo vitam tuam, nec auferam à filiis tuis regnum. Cúmque surrexisset manè [*Judicium de puero.*] *Salomon* lætitiâ perfusus, & in solio regio sedisset, venerunt ad ipsum duæ mulieres litem ad ipsum deferentes de puero, quem utráq; earum sibi vendicavit. Dixit ergo *Salomon* lictori suo, Scisso in duas partes puero, unicuíque dimidium ejus dato. Dicentéque unâ, Imò ut nec mihi sit, nec illi; alterâ verò, Trade illum ei, O Rex, at morte non afficias; cognovit *Salomon* eum illius filium fuisse, ipsiq; tradidit. *Israelitæ* verò hoc conspecto certò cognoverunt Deum *Salomoni* sapientiam & scientiam donâsse: submiserúntque se ei [*reditus*] Reges, & pacem cum ipso fecerunt. Fuítque vectigal regni ipsius [* vel potius, *quadringentas.*] (quod * quadraginta parasangas longum, ac totidem latum fuit) quotannis sexcenta millia, & sexcenta sexaginta sex talenta auri, præter donaria, & quæstum qui ex mercatura obveniebat. Talentum autem, quod *Cicar* audit, secundùm id quod in lege traditur, [P. 53.] † [valet] ter mille siclos è siclis sanctuarii, quorum quilibet quin- [*expensa.*] que siclorum nostrorum valet. Illud autem, quo *Salomoni* ad mensam suam opus fuit, erat pro singulis diebus centum cori similæ, boves triginta, oves centum; præter capreolas, & cervos, & [diversa] volucrum genera. Erant etiam illi septingentæ conjuges ingenuæ, & trecentæ ancillæ [in] concubinas, & quadraginta millia [*Templum extructum.*] equorum. Anno autem quarto Regni sui incepit ædificare templum (quod jam *Al Mosgiad al Aksa* appellatur) in monte *Amoræorum* in area *Aranis Jebusæi*; cujus longitudo sexaginta cubitorum, latitudo viginti, & altitudo triginta fuit: spatio septem [*& septem urbes à Salomone conditæ.*] annorum illud perfecit. Porro anno vicesimo quarto regni sui, dirutâ urbe *Antiochiâ*, septem urbes, è quarum numero fuit *Tadhmor*, extruxit. Cúmque ædificâsset *Salomon* domum Domini gratias egit Deo, & *Israelitis* benedixit; procumbénsque in genua,

&

& expansis versùs cœlum manibus, dixit, O Deus, Deus *Israelis*, Dyn.III.
non est par tibi in cœlis supernè, aut in terris infernè: jam præstiti- *ejus oratio.*
sti servo tuo *Davidi* promissum, quod fecisti illi. Obsecro te igitur,
ut, cùm peccaverint filii *Israelis* & in fugam conversi fuerint ab ho-
stibus suis, si invocaverint te in hâc domo, exaudias illos, & condo-
nans peccata opem illis afferas contra inimicos suos; & cùm pec-
caverint ita ut cohibita fuerit ab illis pluvia, si venerint in hanc do-
mum, demittas illis pluviam, & irriges † terram eorum pluviâ tuâ. p. 54.
Et cùm fuerit in terrâ fames, aut locusta, aut pestis, aut morbus;
si à te opem imploraverint, exaudias eos. Cúmque venerit in hanc
domum quispiam è gentibus externis, & invocaverit te, exaudias
eum; ut sciant populi terræ te solum esse Deum, teque reverean-
tur. Tum obtulit munera è sacrificiis, boves vicies & bis mille, &
pecudes vicies & centies mille, festúmque illud domino septem die-
bus celebravit. Porrò accedebant ad ipsum Reges, ut audirent sa- *Reges adeunt Salomonem.*
pientiam ejus, afferebántque donaria pretiosa ex auro, argento,
gemmis, vestimentis, aromatibus, armis, & equis. Accedens etiam *Regina Sabæ.*
ad ipsum Regina *Teimanus*, obtulit illi centum & viginti auri talen-
ta, necnon aromata & gemmas pretiosas. Dixitque illi, O *Salomon*,
superat præstantia tua famam tuam: Beatæ mulieres tuæ, Beati servi
tui, qui audiant sapientiam tuam; Benedictus sit Dominus Deus tu-
us. Deditque ei *Salomon* præstantissima quæque munera, & rever-
sa est in regionem suam. Est autem *Salomoni* liber [præ se ferens]
confabulationem & petitionem mulierum, qui vocatur *Shirath Shi-* *Canticum canticorũ.*
rin, i. e. Laudatio Laudationum; cujus sensus exterior ostendit illum
confabulari in eo cum filiâ *Pharaonis* fuscâ, illámq; cum ipso confa-
bulari. Doctores autem nostri eum interpretati dixerunt, Ama-
tricem illam esse Animam rationalem, cujus pulchritudo mutata est
pollutionibus corporeis: illum autem quem amat esse Creatorem
suum, qui amatur propter se, tum à se, tum ab illis, qui in eo se ob- *Proverbia.*
lectant. Est etiam illi liber Proverbiorum de sapientiâ † practicâ, p. 55.
(*at qualis liber!) In hoc autem lapsus est *Salomon*, quòd sub finem * al. ex. *in quo avocat à cupiditate mundi.*
vitæ suæ alias mulieres, præter filiam *Pharaonis*, acceperit è gentibus
peregrinis, quibuscum prohibuit Deus commisceri filios *Israelis*;
& erga deos ipsarum propendens, Idola earum coluerit. Anno er- Salomon *templum Idolis extruit.*
go trigesimo quarto regni sui extruxit domum Idolis, in monte qui

 est

Dyn. III. est è regione *Hierosolymorum*, cujus longitudo fuit centum cubitorum, latitudo quinquaginta, altitudo triginta; fecit etiam sibi scuta aurea, & mare æreum cornibus taurorum æreorum suffultum. Increpans autem ipsum Deus ob infidelitatem ejus, statuit illi in hoc mundo hanc pœnam, quòd abstulerit à filio ejus maximam regni partem. Fuit spatium regni ejus quadraginta annorum, mortuus est sine pœnitentiâ, ac sepultus in sepulchro patris sui *Davidis*.

Moritur sine pœnitentiâ.

Rehoboam filius Salomonis. Non reliquit *Salomon* filium præter *Rehoboamum* istum, quem *Israelitæ* in locum patris sui regem substituentes, dixerunt ipsi, Pater tuus gravis fuit nobis exactionibus, tu ergo leviores nobis reddas. Ille autem post tres dies, quibus consilium iniit cum coætaneis suis, respondit eis dicens, Equidem digitus meus minimus crassior est pollice patris mei; quòd si pater meus castigavit vos virgis, ego vos flagellis castigabo. Dixerunt ergo *Israelitæ*, Non est nobis portio cum domo *Davidis*, neque pars nobis cum familiâ *Ishai*; ad domos vestras, ô filii *Israelis*: abi-
p. 56. ítque unusquisque † domum suam. Cúmque mitteret *Rehoboam* nuntium suum in urbes filiorum *Israelis*, qui illos in gratiam revocaret, obruerunt eum lapidibus, ut moreretur. Fuerat autem *Salomoni* Juvenis fortis, nobilis, nomine *Jeroboam* filius *Nabat*; Hunc constituerunt decem tribus sibi regem in regione *Samariæ*: reliquis *Rehoboamo* filio *Salomonis* duabus tribubus, *Jehudæ* & *Benjaminis*. Posuitque solium regni sui *Hierosolymis*. Conatus autem *Jeroboam Israelitas* avertere à visendo templo, duos vitulos ex auro conflavit, quos in urbe *Dan* (quæ est *Nables*) statuens, Lucremini, inquit, propinquitatem viæ, & omissionem molestiæ itineris ad *Jerusalem*. Hi enim Dii tui sunt, ô *Israel*, qui eduxerunt te ex *Ægypto*. Misit ergo Deus prophetam nomine *Shemaium* ad *Jeroboamum*, qui ad illum profectus invenit adolentem coram duobus vitulis suis suffitum; tum descendit spiritus Dei super Prophetam, ita ut diceret, Heus altare ausculta sermoni Domini; Nasciturus est familiæ *Davidis* filius nomine *Joshia*, qui mactabit super te sacerdotes tuos, & ossa eorum, qui tibi ministrant in te comburet: erítq; hujus rei [hoc] signũ, quod jam scindêris & effundentur de te cineres: factúmque est sicut dixit. *Rehoboam* autem filius *Salomonis* regnavit in duas tribus septendecim annis, fecitque

Vituli aurei.

omne

omne quod malum eſt. Porrò anno quinto regni ejus *Shiſhak* Rex *Ægypti Hieroſolymam* aſcendens, omnia abſtulit vaſa, & ſcuta aurea, quæ fecerat † *Salomon* [in uſum] domus Domini, quorum loco conflavit *Rehoboam* ærea. Et cùm mortuus eſſet *Rehoboam* ſepultus eſt in ſepulchro domus *Davidis*. Dyn. III p. 57.

Abia filius *Rehoboami*. Anno primo, quo [in regno] ſedit, bellum contra eum geſſit *Jeroboam* filius *Nabat*, Rex decem tribuum, cum exercitu octoginta millium; cui obviam progreſſus ille cum quatuor millibus in fugam ipſum convertit, perierúntque è filiis *Iſraelis*, qui fuerant cum *Jeroboamo*, eo die quinquaginta mille [viri] bellatores. Erant autem *Abiæ* quatuordecim uxores, & nati ſunt illi viginti * ſex filii maſculi, & ſexdecim filiæ. Regnavit tribus annis. Prophetârunt autem ejus tempore *Abia* & *Shemaius*, Prophetæ. * al. ex quatuor.

Aſa filius *Abiæ*. Regnavit annis quadraginta uno, moribúſque fuit probis. Anno autem ſecundo regni ipſius ægrotavit *Jeroboam* filius *Nabat*, Rex decem tribuum; mortuúſq; eſt, poſtquam regnâſſet viginti & duobus annis, & regnavit poſt eum *Nadab* filius ejus ſpatio biennii: deinde tranſlatum eſt regnum decem tribuum ad virum è tribu *Iſachar* nomine *Baaſham*, filium *Abiæ*, qui regnavit viginti quatuor annis. Anno autem decimo regni *Aſæ*, regis duarum tribuum, bellum contra eum geſſit Rex *Æthiopum* cum millies mille, & ſexcenties mille viris, è *Barbaris*, & *Æthiopibus*, et *Nubienſibus*, cui occurrens *Aſa* in deſerto *Giadar* in fugam eum convertit. Quinque annis elapſis combuſſit Idola, matrémque ſuam Idolorum cultricem, de regno depoſuit; omnéſque adulteros, et adulteras è terrâ ſuâ amovit.

† *Jehoſhaphat* filius *Aſæ*. Regnavit annis viginti quinque in duas tribus. Tempore autem ejus mortuus eſt *Baaſha* Rex decem tribuum, poſt quem regnavit ejus filius *Ela* duobus annis: tum fraude illum adortus *Zimri* ſervus, et princeps exercitûs ipſius, trucidavit ipſum, et regnavit poſt eum ſeptem diebus. Cùm autem videret concitari adversùs ipſum *Iſraelitas* Regem ſuum ulciſci quærentes, injecto igne in domum ſuam, illam unà cum ſeipſo et prole ſuâ combuſſit. Regnavit poſt eum *Omri*, qui ædificavit in *Syriâ* civitatem * *Amuriam*, fuitque ſpatium regni ejus duodecim anno- p. 58. * lege Samariam.

 rum:

Dyn. III. rum: deinde mortuus est. Regnavítque post illum filius ejus *Ahab* viginti tribus annis, qui uxorem duxit *Idololatricam* nomine *Izebelem*, filiam Regis *Tyri*, & instauravit urbem *Jericho*, cui maledixerat *Joshua* filius *Nun*. Increpavit autem eum *Elias* Propheta, quòd coleret Idola, fugítque in desertum, ubi attulit illi corvus cibum: cohibitáque est pluvia precibus ejus annis tribus & dimidio. Deduxit etiam ignem de cœlo, quo consumpti sunt centum homines duabus vicibus; deinde ipso Deum invocante descendit pluvia, & terram irrigavit. Fugit etiam à malitia *Izebelis* uxoris *Ahabi* in desertum, ubi quadraginta diebus & noctibus jejunavit. Deinde proficiscente ipso cum discipulo suo *Elisha*, scissus est fluvius *Jordanis*, ita ut per fundum transiret, ac nube sublatus vivus abiit eò quò visum est [Deo] Celsissimo. Hoc tempore fuerunt è Prophetis veracibus *Elias*, & discipulus ejus *Elisha*, *Obadia*, *Abihud*, *Uziel*, &
p. 59. *Micha* filius *Imshi:* è mendacibus verò †*Sedekia*, & *Eliazar*, [unà] cum quadraginta aliis. Mortuo autem *Ahabo* regnavit post eum *Ahaz* filius ejus anno uno; tum decidit de fenestrâ domûs, quæ illi fuerat, & mortuus est, regnavitq; post eum *Joram* frater ejus duodecim annis.

Joram filius *Jehoshaphati*. Regnavit octo annis, & uxorem duxit sororem *Ahabi* Regis decem tribuum, nomine *Athaliam:* & interfecit omnes fratres suos. Incidit autem in eum afflictio, et mortuus est morbo intestinorum correptus.

Ahazia filius *Jorami*. Regnavit anno uno, et tempore ejus translatum est Regnum à familià *Ahabi* ad quendam nomine *Jehu*, filium *Nimshi*. Hic *Joramum* filium *Ahabi*, et totam ejus familiam, unà cum *Jezebele* uxore ejus, diligenter perquisitos è medio sustulit.

Athaliah mater *Ahaziæ*. Septem annis [regnavit.] Ista adulterium viris et fœminis palàm in urbe sanctâ permisit, perdidítque stirpem regiam, ut sola regnum teneret, neque superesset qui ob illud cum eâ contenderet. Nec evasit quispiam præter *Joashum* nepotem ipsius, scilicet filium *Ahaziæ* filii ejus, quem furtim surreptum amita ejus *Joshaba*, uxor *Joiadæ* Principis Sacerdotum, clam educavit.

Joash filius *Ahaziæ*. Regnavit annis quadraginta; præfectus est

est regno, cùm annos septem natus esset: idque quòd *Joiada* Princeps Sacerdotum interfectâ *Athaliâ* sceleratâ, avia ipsius, regnum illi tradidit. Ille verò beneficia ejus non agnoscens, post mortem J*oiadæ*, omnes ipsius filios trucidavit. Deinde † servorum suorum fraude è medio sublatus est. Mortuus est etiam J*ehu* filius *Nimshi*, Rex decem tribuum, cujus regni spatium vginti octo annorum fuit: regnavitque post eum J*ehoahaz* filius ipsius septendecim annis; quo mortuo, regnavit J*ehoash* filius ejus tredecim annis. Anno autem trigesimo sexto J*oashi* filii *Ahaziæ*, obiit *Elisha* Propheta. Prophetavit etiam *Zacharia* Propheta. Dyn. III. p. 60.

Amosia filius J*oash*. Regnavit viginti novem annis. Hic omnes patris sui hostes perdidit, viz. *Idumæos*, et incolas S*aïr*, deósq; eorum *Hierosolyma* perductos coluit. Invadens autem eum J*ehoash* Rex decem tribuum fecit in muro *Hierosolymorum* rupturam, spatio quadringentorũ cubitorum, ingressúsq; et iis, quæ ad templum Dei et domum Regiam pertinerent, sublatis, reversus est S*amariam*. Interfectus est autem *Amosia* in prælio. Mortuus est etiam J*ehoash*, regnavitque post eum J*eroboam* filius ejus annis quadraginta uno.

Uzia filius *Amosiæ*. Regnavit quinquaginta duobus annis. Diebus illius fuit J*onas* filius *Mitai*, qui missus est *Niniven*. Porrò anno vicesimo quarto regni sui modulum suum transgressus, ingressus est ad aram suffitus in templo Domini, ut faceret quæ facere Sacerdotis erat; leprâ igitur toto simul corpore affectus est, nec ab eâ mundatus, donec moreretur: quódque non prohiberet eum *Esaias* Propheta, ablata est illi visio [Prophetica] viginti octo annis, donec moreretur *Uzia*; tum restituta est illi Prophetia sexaginta et uno annis aliis, cùm prophetâsset etiam antea† viginti quatuor annis. Porro anno quadragesimo octavo regni *Uzia*, *Tiglath Peleser* Rex *Assyriæ Hierosolymam*, et omnem terram filiorum *Israelis*, hostiliter invadens, multos eorum captivos abduxit. Et anno vicesimo nono *Uzia* mortuus est J*eroboam* Rex decem tribuum, regnavítque post eum *Zacharia* filius ejus sex mensibus; quem interfecit vir nomine S*hallum*, regnavítque post eum mensem unum: deinde illum interfecit quidam nomine *Menahem*, cúmque post eum decem annis regnâsset mortuus est, et loco ejus sedit *Pekahia* filius ipsius

Uzia *leprosus*. *Esaias Prophetiæ munere privatus*. † p. 61.

ipsius

Dyn. III. ipſius biennio; tum interficiens eum *Pekah* filius *Romaliæ*, ſedit loco ejus viginti annis. Dicit *Porphyrius* Chronologus *Homerum* Poetam & *Heſiodum* hoc tempore floruiſſe.

Homerus & Heſiodus.

Jotham filius *Uziæ*. Præfectus eſt regno ſedecim annis, qui viâ rectâ coram Domino ſuo inceſſit, inſtauravítque muros *Hieroſolymorum*, & ſubigens *Ammonitas* tributum ab eis accepit.

Sectio.

Porrò hoc tempore floruit *Homerus* Poeta, uti à *Porphyrio* acceptum eſt. Excoluit ille artem Poeticâ inter ſpecies Dialectices, eámq; optimè tractavit, & inter Sapientũ cœtum ob eminentiam gradus ſui recenſetur. Compoſuit autem duos libros de bellis, quæ interceſſerunt inter *Græcos* contra urbem *Ilii*, quorum exemplar apud nos reperitur linguâ *Syriacâ*: referti ſunt autem Ænigmatibus & Allegoriis. Dicitur *Analiniam* ſcurram ad eum accedentem dixiſſe, Dicteriis me inceſſe, † ut ex convitiis tuis gloriam captem, cùm laude tuâ non ſim dignus; dicentéque illo, Nunquam id facturus ſum, reſpondiſſe, Adiens ergò Principes *Græcorum* puſillanimitatem tuam illis notam faciam. Cui ſtatim *Homerus*, Accepimus, petente cane ut cum Leone pugnam iniret in Inſulâ *Cypro*, abnuiſſe [Leonem] dedignatum [hoc facere:] dixit ergo Canis, Abiens ego ad Leones ignaviam tuam illis indicabo. Cui Leo, Ut exprobrent mihi Leones, quòd haud auſus fuerim tecum congredi, ſatius mihi eſt, quàm ut myſtaces meas ſanguine tuo oblinam.

* al. *Anabiam.*

p. 62.

Ahaz filius *Jothami*. Regnavit ſedecim annis, maléque ſe geſſit ſacrificia Dæmonibus offerens. Bellum contra eum geſſit *Pekah* filius *Romaliæ*, accerſito in auxilium *Reſano* Rege *Syriæ*, perdidítque è *Judæis* centies vicies mille. Mortuo autem *Pekah* regnavit poſt eum *Hoſha* filius *Elæ*, novem annis. Anno octavo regni *Ahaz* bello eum aggreſſus eſt *Shalmanaſer* Rex *Babelis*, cui *Ahaz* ſe ſervum ſubſcripſit: abſtulítque quicquid repertum eſt in domo Domini & Regis, auri, argenti, & vaſum. Obſedit etiam urbem *Samariæ* tribus annis, eâque captâ occidit *Hoſhaum*, & decem tribus captivas abductas in montibus *Aſſyriæ*, provinciis *Babelis*, & *Perſarum* regione diſperſit. Qui autem ex hâc captivitate evaſerunt, adjunxerunt ſe Regi duarum tribuum, *Judæ* ſcilicet & *Benjaminis*: atque hoc pacto in nihilum redactum eſt regnum decem tribuum. Et hoc tempore

Captivitas decem tribuum.

tempore habitata est Insula *Rhodus*, quæ annos mille quadringentos & quinque mansit, donec † à *Moslemannis* vastaretur. Ædificata est etiam in regione *Ponto* urbs *Trapezus*. Dyn. III. Rhodus. Trapezus. p. 63.

Sectio.

Hoc tempore claruit in Philosophia *Thales Milesius*, referente *Eusebio Cæsariensi* in Historiâ suâ, quæ dicitur *Chronicon*. Fertur primum fuisse illum *Græcorū* qui profectus in terram Ægypti Sapientiā ab Ægyptiis didicit, unde reversus est Miletum. Primum sapientiæ specimen, quod populo suo dedit, hoc fuit, quòd illos de Eclypsi Solis moneret, futuram scilicet illam horâ tali diei talis. Cúmque verum repertum esset scitum ejus, illustris apud eos evasit, plurimique æstimârunt monita ejus, ac discipuli ejus facti sunt ex illis multi. Ægyptii autem acceperunt sapientiam à *Chaldæis*, neque erat *Græcis* ante *Thaletem* Scientiæ quicquam: erat siquidem status eorum instar status *Arabum*, nec quicquam præter linguæ peritiam & compositionem carminum, & proverbiorum, & orationum, callebant. Fertur etiam *Thaletem*, primum fuisse qui αὐτόματον asseruerit; *viz.* quòd existat aliquid; cui non sit causa, quæ existere illud faciat: quod probatum dedit ex iis, quæ vidit in hoc mundo, malis. Idem etiam profitentur *Indi*. Post *Thaletem* claruit in Scientiis, Mathematicis præcipuè, *Apollonius* Geometra, qui scripsit librum *Conicorum*, qui compositus est de scientia proprietarum linearum, quæ nec rectæ sunt, nec arcus instar curvæ, sed inclinatæ [ellypticæ sc.] Translati sunt ejus in linguam *Arabicam* tempore *AlMamonis* septem tractatus, monstrat verò procemium octo esse debere. Hic autem liber, unà cum † altero ab eodem composito in causâ fuit, quod composuerit *Euclides* librum suum longo post tempore. *Euclides* verò Geometra (qui è civitate *Tyro* ortum duxit) Geometriæ peritiâ excelluit. Liber ejus, qui vocatur στοιχεῖα, *i.e.* Elementa, liber est celebris, admodum utilis: non est *Græcis* hoc in genere liber alius generalis, neque secutus est eum aliquis, qui non vestigia ejus sectatus sit, idémque quod ille dixerit; nec inter homines, qui præstantiam ipsius non confessus sit, & multiplici ejus doctrinæ testimonium perhibuerit. Composuit etiam hoc in genere librum Datorum, librum Opticorum, librum compositionis Musicæ, aliósque. E claris etiam Mathematicis fuit *Archimedes*, qui *Græcus* fuit, at sci-

Thales. *Græci antiqui scientiarum rudes.* Ἀυτόματον. Apollonius. p. 64. Euclidis Elementa. *Opera alia.* Archimedes.

 entiam

Dyn. III. entiam ab *Ægyptiis* hausit: dicitur eum, qui aggeribus cinxerit terras plerarúmque *Ægypti* villarum, & fundamenta posuerit pontium, quibus à pago in pagum transitur cùm excreverit *Nilus*, *Archi-*
Ejus opera. *medem* fuisse. Sunt & illi Scripta multa; veluti Liber de Sphæra & Cylindro, & de Septangulo in Circulo: fertur *Romanos* è libris ejus quindecim gestamina combussisse. Post eum celebris fuit
Menelaus. *Menelaus*, qui docendis disciplinis Mathematicis operam impendit, scripsitque librum de distinctione corporum mixtorum.

Hezekia filius *Ahazi*. Regnavit viginti novem annis, Deo obsequutus removit Idola, & victoriam illi Deus in hostes suos concessit. Anno quarto regni ipsius denuò ascendens *Shalmanaser* Rex *Babe-*
p. 65. *lis* in terram † *Samariæ*, captivos abduxit quotquot reliqui erant è decem tribubus. Deinde cùm anno octavo Regni ipsius misisset ex *Assyriis* quosdam in eandem terram, qui eam colerent, prodeuntes contrà ipsos Leones eos interfecerunt: cúmque dictum esset *Shalmanaseri*, Ideò accidisse illis hanc calamitatem, quòd ritum Dei istius terræ non nôssent, misit illis *Uziam* Sacerdotem, qui eos legem doceret; quam cùm didicissent, ejúsque ritus observâssent, destiterunt Leones à malo illis inferendo. Atque ab illo tempore
Samaritani. *Samaritani* non recipiunt è libris divinis præter legem. Anno deci-
Senacharib. mo regni *Hezekiæ* invasit *Sancharib* rex *Assyriæ* territoria terræ Sanctæ, at precibus *Hezekiæ* liberata est *Jerusalem*. Porrò cùm lethalitèr ægrotaret *Hezekia*, vehementer flevit, planxítque dicens, Utique Benedictio, quam constituit Deus in stirpe *Davidis*, à me deficit, & in me finem habet successio regni filii *Ishai*. Addidit ergò Deus vitæ ejus quindecim annos, natúsque est ei filius, cui nomen imposuit *Manassem*. Et de hoc filio exponunt *Judæi* Prophetiam
Esa 7.14. *Esaiæ* Prophetæ, ubi dicit, *Ecce virgo concipiet, & pariet filium, & vocabis nomen ejus Immanuel*; siquidem (inquiunt) vocavit Propheta uxorem *Hezekiæ* virginem, quòd venisset Prophetia antequam attingeret ipsam maritus ipsius: *Sancharib* autem cùm descenderet, misit ad *Hezekiam* dicens, Ne te fallat [fiducia] in Dominum tu-
p. 66. um; certò enim te perdam. Metuens ergò ab eo *Hezekia* † misit ad *Isaiam* Prophetam, dicens ei, Dies est iste calamitatis, Preces igitur funde ad Deum tuum. Revelavit itaque Deus *Isaiæ* dicens, Dic *Hezekiæ*, Ne metuas à *Sancharibo*; Ego siquidem redire illum faci-

am

am, viâ quâ venit. Misitque Deus Angelum, qui interfecit in castris *Sancharibi* centum octoginta quinque millia ex exercitu ejus. *Reversus* est igitur fugiens in *Assyriam*, ubi occiderunt eum duo ejus filii dum se incurvaret in domo Idoli sui. Et dicitur *Sancharibum* istum reædificâsse urbem *Tarsum*. Fecit autem *Hezekia* lacum aquæ extra *Hierosolymam*, in quam aquam per canales deduxit; foditque illi fossam. *Hezekia* autem, veniente ad ipsum legato *Sancharibi*, ostendit illi omnia quæ in domo ipsius fuerunt; ob quod iratus illi Dominus dixit ipsi, Omnia quæ viderunt *Assyrii* in domo tuâ, erunt Regi *Babelis*, erúntque filii tui ei in Eunuchos. Dixítque *Hezekia*, Utinam sit pax diebus meis. Ejus tempore fuit *Tobit* ille pius è captivis *Israeliticis* qui in *Nineve* habitavit. Historia autem, quæ narrat dedisse illi Angelum Domini fel, quo oculos suos ungens sanatus est à cæcitate, in libro ipsius memoriæ prodita est.

Dyn. III

Tarsus restaurata.

Tobit.

Manasses filius *Hezekiæ* Regnavit quinquaginta quinque annis. Coaluit illi regnum duodecim tribuum post captivos à *Shalmanasere* transportatos. Hic omne quicquid vetitum atque illicitum est, patravit: Idolúmque quatuor habens facies conficiens coli jussit. Idem *Isaiam*, ipsum à scelere cohibentem, inter binos asseres colligatum serrâ dissecuit: † fuit autem ætas *Isaiæ* annorum centum & viginti, quorum octoginta quinque Prophetæ munere functus est. Rejecit ergò Deus *Manassem*, eúmque in potestatem *Assyriorum* tradidit, qui vinctum & catenis onustum abduxerunt *Assyriam*, ibíque in turri æneâ incarcerârunt in urbe *Nineve*: quod cùm pateretur, ad Deum conversus orationem illam celebrem oravit; misertus ergò illius Deus, regno ipsum restituit. Quàm primùm ergò reversus esset *Hierosolymam*, Idolo isto quatuor facierum è templo sublato ipsum purgavit. Extruxit etiam murum *Hierosolymorum* Australem.

Esaias serrâ dissectus

p. 67.

Sectio.

Porrò, anno vicesimo primo regni *Manassis* condita est urbs *Chalcedonia*, & regnârunt *Sclavi* usque ad terram *Palestinæ*; urbíque *Romæ* magnæ præfuit Hostilius, qui primus sibi assumpsit Chlamydem purpuream, & Sceptrum regale. Extruxit etiam *Byzus* urbem *Byzantium*, quam, post nongentos & septuaginta annos auctam, *Constantinopolim* appellavit *Constantinus*.

Chalcedon.

Byzantium.

Amon filius *Manassis*. Regnavit duodecim annis, at juxta

Dyn.III. ſententiam *Iudæorum* duobus [tantùm.] Inceſſit hic viâ malâ, gentium externarum deos colens, & ſervi ejus conſpiratione factâ ipſum interfecerunt.

Sectio.

Celebris hoc tempore Sapientiâ fuit in inſula *Rhodo* mulier quædam nomine *Sibylla*, & in inſula *Siciliâ Archilochus* Rhetor, qui cognominatus eſt *Corvus*, ad quem ſe receperunt diſcipuli diſcendæ Rhetoricæ gratiâ. † Erat autem è numero ad eum accedentium Juvenis quidam *Græcus*, nomine *Thyſanas*, qui ab illo petiit, ut hanc artem eum doceret, promiſſa illi ob illud certâ pecuniæ ſummâ; cujus voto annuens ipſum docuit: at iſte cùm benè eam calleret, fraudem illi facere conatus, pactum quod cum illo interat reſcindere cupiens, Heus præceptor (inquit) Quiſnam finis eſt Rhetorices? Reſpondente illo, Utilis eſt ad perſuadendum: Ego, igitur (inquit) cùm jam tecum contendam de præmio, ſi perſuaſerim tibi ne illud reddam, non ſum redditurus, quòd tibi hoc perſuaſerim ut contentus ſis; quod ſi tibi perſuadere non poſſim, nequaquam daturus ſum tibi quicquam, quod nondum didici à te Rhetoricam, quæ ad perſuadendum valeat. Reſpondens illi Præceptor dixit, Ego etiam tecum contendam: Si tibi perſuaſero, debere me accipere à te mercedem meam, accepturus ſum illam ut ei debitam qui perſuaſerit; quòd ſi non perſuaſerim tibi, à te accipere illam debeo, quod diſcipulum inſtituerim qui præceptori ſuo præcellat. Dictum eſt ergò, Mali Corvi malum ovum, i. e. Diſcipulus nequam & Præceptor nequam.

Sibylia. Archilochus Corax.

p. 68.

Tylias ejus *diſcipulus, cum præceptore de mercede contendit.*

Ioſia filius *Amonis*. Regnavit annis triginta & uno; in regno collocatus eſt cùm octo eſſet annorum. Bonæ converſationis, ac inſtituti probi fuit. *Hilkiam* Sacerdotem, patrem *Ieremiæ* Prophetæ, juſſit templum Domini ingreſſum illud reficere. Inter reficiendum verò librum legis reperit, quem cùm coram rege legiſſet, ille zelo, tum ſui tum populi gratiâ, commotus, Idola patris ſui confregit, Æedituis eorum interfectis, & oſſa eorum, qui illis miniſtrarent, in ipſorum aris combuſſit; quemadmodum prophetaverat † *Shemaius* Propheta diebus *Ieroboami* filii *Nabat*: feſtúmque Paſchatis *Hieroſolymis* reſtituit.

p. 69.

Anno trigeſimo primo regni ejus caſtra poſuit *Pharao Nechaoth* (i. e. *Claudus*) juxta *Euphratem*, prope urbem *Menbaj*', bellum regi

Aſſyriæ

Assyriæ illaturus: prodiit autem in occursum ipsius *Iosia* cum exercitibus suis, ut à transitu impediret; at victoriâ potitus *Pharao* ipsum interfecit, mortuúsq; *Hierosolyma* delatus est. Fuêrũt illi quatuor filii, *Iehoahaz*, *Sedekias*, *Iuchonia* * avus *Danielis* Prophetæ, & *Iojakim* pater trium puerorum, *viz. Hananiæ*, *Azariæ*, & *Mishaelis*. Ejus tẽpore fuerunt *Sophonias* Propheta, & *Ieremias*, & *Hulda* Prophetissa. Dyn. III *al. tres Juchonia sc. omisso.* * al. *pater.*

Jehoahaz filius *Josiæ*. Regnavit tribus mensibus: improbæ fuit conversationis; captivum eum cepit *Pharao Claudus*, cùm reverteretur, & ferro vinctum in Ægyptum misit, ubi mortuus est, & *Jojakimum* fratrem ipsius in locum ejus substituit.

* *Jojakim* filius *Josiæ*. Regnavit duodecim annis: malæ fuit conversationis, vitæque instituti culpabilis; suscepit in se tributum, regi Ægypti pendendum quotannis, centum auri talenta. Anno tertio regni ejus *Bochtanser* rex *Babelis Hierosolyma* ascendens plurimos incolarum ejus *Babelem* transportavit, & inter eos *Danielem* Prophetam, & tres pueros filios **Jojakimi*, patruos *Danielis*; impositóque *Jojakimo* tributo ab eo recessit. Deinde iterum accedenti *Pharaoni* † *Claudo* ad *Euphratem* obviam factus ipsum interfecit. Et anno octavo regni *Jojakimi* rursum profectus *Bochtanser* contra *Hierosolyma*, acceptis à *Jojakimo* pecuniis rediit; deinde post tres annos mortuus est. Nebuchadnesar. * al. *fil.* Josiæ *Imp.* &c. † p. 70.

Junachir fil. *Jojakim*. [*Hic pater erat *Danielis* Prophetæ,] idémque est qui in Evangelio *Matthæi* vocatur *Juchonia*: ubi autem tres menses regnâsset profectus contra eum *Bochtanser* obsedit urbem Sanctam. Egressus autem est ad ipsum *Junachir* fidem petens, unà cum matre suâ, propinquis, & servis suis: quos omnes deportavit ille *Babelem*, neque alios quàm senes decrepitos, & anus infirmas *Hierosolymis* reliquit; præfecítque illis qui relicti sunt *Hierosolymis Sedekiam* filium *Josiæ*, patruum *Junachiri*, mansítque *Junachir* vinctus in *Babele* triginta septem annis. *Hæc desunt in opt. ex.* * Jehojachin.

Sedekia filius *Josiæ*. Nomen illi fuit *Matthania*; *Bochtanser* autem nomen illi *Sedekiam* imposuit. Regnavit undecim annis, deinde rebellis tributum, quod *Bochtanseri* pendere solebat, detinuit. Reversus ergò ad eum *Bochtanser* ipsum vinxit, cúmque filios ejus coram ipso mactâsset, oculis orbatum in *Assyriam* deportavit, ubi molam asini instar circumagere

 coëgit;

Dyn.III. coëgit; annos autem natus erat triginta duos. Mortui cadaver extra muros projectum comederunt canes. Hâc etiam vice *Bochtanser*, Ægyptum & insulas maris ingressus, urbes multas diruit, urbémque

p. 71. †*Tyrum* incendit interfecto *Hiramo* ejusdem rege, nato, ut fertur, annos quingentos. Porrò *Nebuzaradanem* Ducem *Hierosolymam* misit, qui muros ejus diruit, templúmque incendit: in honore autem apud hunc ducem cùm esset *Simeon* Princeps Sacerdotum, apud ipsum intercessit pro libris divinitùs inspiratis, adeò ut ipsos non combureret. Collectos ergò eos *Simeon* iste, consentiente *Jeremiâ* Propheta, unà cum binis legis tabulis, virgâ *Mosis*, thuribulo, reliquísque Sanctuarii instrumentis, arcâ fœderis inclusit; eúmque in puteum quendam immisit, nec in hanc usque horam dignoscitur locus ipsius.

Sedit autem *Jeremias* Propheta ad lugendam *Hierosolymam* viginti annis: deinde profectus est Ægyptum, ubi quidam è *Iudæis* prehensum puteo incluserunt, deinde eductum lapidibus obruerunt, ita ut moreretur; sepultúsque est in *Ægypto*, unde cùm urnam ejus *Alexander* tempore suo in *Alexandriam* transtulisset, ibi sepultus est. Fuit etiam *Ezekiel* Propheta è numero eorum qui captivi abducti sunt in *Babelem*, ubi *Iudæi* ipsum quod eos increparet, occiderunt. Porrò ab anno quarto regni *Salomonis*, quo cœptum est ædificari templum Domini, ad ipsum penitus destructum & incensum, intersunt anni quadringenti quadraginta duo; at ex sententia eorum, qui spatium quo regnavit *Sedekia* statuunt sexaginta novem annos, erit spatium quo stetit templum annorum quingentorum.

p. 72. ## † Dynastia quarta, quæ translata est á Regibus filiorum *Israelis* ad Reges *Chaldæorum*.

Dyn.IV. *CHaldæi* gens sunt antiquitus dominatrix, regibus inclyta, è quibus nonnulli *Nimrodes* Gigantes fuerunt; quorum primus fuit *Nimrod* filius *Cush* è filiis *Ham*, qui ædificavit Turrim. Fuítque è stirpe *Nimrodis Bochtanser* qui *Israelitis* bellum inferens eorum quàm plurimis interfectis reliquos captivos abduxit; quique invadens *Ægyptum*

gyptum, ipsam subegit, multásque præterea regiones in potestatem suam redegit. Neque cessavit regnum *Chaldæorum* in *Babele*, donec superiores illis facti *Persæ* imperium ipsis vi eripuerint, multósque eorum perdiderint; ita ut obliterata sit eorum memoria, & deleta vestigia. Fuerunt autem è *Chaldæis* sapientes, qui amplos progressus fecerunt in variis artium liberalium, scientiarúmque Mathematicarum, & Theologicarum generibus; summè autem excelluerunt in observatione Syderum, veráque arcanorum cœli indagatione, & insigni naturæ stellarum, earúmque indiciorum peritiâ. Ac præmonstrarunt illi viam partē terræ habitabilis occidentalē incolentibus, ad ritè ordinanda sacella ad eliciendas Syderum virtutes, & manifestādas ipsorum naturas, & projectionem radiorum ipsorum in ea, oblatis sacrificiorum quæ illis congruunt generibus, ac † rituum illis peculiarium speciebus. Atque ab iis prodierunt opera miranda, & conclusiones celebres ad conficienda telesmata, & id genus alia. Ad nos autem non pervenit è placitis *Chaldæorum* circa motiones stellarum, vel earum observationibus, quicquam præter ea quæ ab illis transtulit *Ptolomæus Claudius* in *Almagesto*. Ille enim coactus est illis uti in verè definiendis planetarum motibus, cùm non inveniret inter *Græcos* suos observationem, cui fidem tutò adhibere posset.

Dyn. III.

Chaldæorum *artes*.

Ad Occidentales propagata.

p. 73.

Bochtanser filius *Nabupalasar*. Regnavit antequam incenderet Templum Domini, & vastaret *Hierosolyma* novendecim annis, & post illud viginti quatuor. Estque nomen ejus *Syriacè Nabuchadnesar*, i. e. **Mercurius* loquitur. Ideò autem nomen illud sortitus est, quod de scientiis, & disciplinis, quæ *Mercurio* tribuuntur, locutus sit. Porrò anno post regnum *Judæorum* ab eo subactum tertio, somnium vidit quo conterritus est ipsius spiritus: quod cum doctis, qui *Babeli* erant, retulisset, dixisséntque illi, Res est difficilis, quam revelare Regi nemo potest præter Deos cœlestes, quorum habitatio inter terrigenas non est; ipsi pectus irâ æstuavit, adeò ut *Ariochum* præfectum satellitum suorum omnes Astrologos & præstigiatores, atque incantationum & divinationis peritos, exitio dare juberet. Dixit ergò *Daniel Ariocho*, Morâ interpositâ age, nec morte afficias quempiam Sapientum; me tantùm ad regem perducas. Ubi ergò coram eo sisteretur dixit illi [Rex] Potésne tu mihi visionem, quam vidi, & interpretationem ejus notam facere? † Cui

Nebuchadnezar unde *dictus*.

* *al.* Mercurialis.

Ejus somnium primum.

Dyn. IV. respondens *Daniel*, Deus (inquit) Cœli & Terræ, is eſt, qui revelat

à Daniele expoſitum. arcana. Tu autem O Rex vidiſti Imaginem magnam, aſpectu terribili; cui caput ex auro obryzo fuit, pectus autem & brachia ex argento, venter & femora ex ære, crura ferrum, pedes ferrei & teſtacei. Vidiſti inſuper lapidem exciſum, nemine excidente, qui percutiens pedes Imaginis eos penitùs comminueret: hæc eſt viſio. Quod ad interpretationem autem, Tu es caput illud auri, eò quòd dederit tibi Deus regnum potens & honorem, & gloriam: ſurget autem poſt te regnum quod inferius te erit poteſtate, deinde tertium, quod aſſimilatum eſt æri, inferius ſecundo; quartum iterum, quod aſſimilatum eſt ferro [inferius tertio] quod comminuet & conteret multos è vicinis ſuis. Pedes autem & digiti, qui è ferro & luto fuerunt, indicant regna varia, quà firma, quà infirma. Lapis verò qui exciſus eſt è monte, abſque manu quæ excideret, indicat regnum ſpirituale, quod perdet omne quod colitur, præter unum illum Verum, qui ultimis diebus apparebit. Incurvavit ſe ergò *Bochtanſer* adorans *Danielem*, dedítque illi munera & donaria, & omnibus *Babelis* Sapientibus

al. Patrueles. præpoſuit; ac Patruos ejus *Hananiam*, *Azariam*, & *Miſhaelem* provinciæ *Babelis* præfecit, impoſitis ipſis nominibus *Nabatæis*, nempè *Shidrach*, *Miſhach*, & *Abednago*.

Idolum conflat. Deinde *Bochtanſer*, conflata Imagine aureâ ſexaginta cubitos altâ, & ſex latâ, omnes imperii ſui Magnates convenire juſſit ad feſtum (dedicationis) ipſius; útque ubi ſonitum † cornu, aliorúmque

p. 75.

generum inſtrumentorum Muſices audirent, prociderent ad adorandam Imaginem: cui mandato cum obtemperarent omnes præter *Hananiam*, *Azariam* & *Miſhaelem*, incuſârunt illos quidam apud Regem, quòd mandatum ipſius nihili facerent; quamobrem irâ inflammatus, ſeptuplò plùs quàm ſolebat, accendi juſſit fornacem,

* *al.* Caligis. eóſque ſubligaculis * galeris, &pileis obvolutos in ignem conjici. Quod cum illis factum eſſet combuſſit ignis eos, qui ipſos accuſârunt, ipſi verò in igne manſerunt laudantes Deum: deſcendens enim ad illos *Angelus roris* abercuit ab eis flammam ignis, adeò ut nullam, vel ipſis, vel veſtibus eorum noxam inferret. Quo conſpecto Rex, obſtupuit mirabundus, dixitque, video inter illos quartum ſimilem aſpectu filiis Deorum, i. e. Angelo. Illos igitur nominibus ſuis appellans, Egredimini (inquit) O ſervi Dei excelſi egreſ-

ſique

ſique ſunt ex igne, qui nec è veſtibus, nec capillis eorum quicquam adusſerat: evexítque Rex gradus eorum. Tum vidit *Bochtanſer* viſionem alteram. Fuit Arbor in medio terræ, quæ altitudine crevit donec ad cœlum pertingeret; folia habens pulchra, & fructum multum, ita ut in ipſa cibus omnibus beſtiis agri eſſet, & volucres aëris ad umbram ejus ſe reciperent: deſcendebat autē Angelus Sanctus è cœlo, qui dixit, Evellite arborem iſtam, præcidite ramos ejus, Excutite folia ejus, & diſpergite fructus ejus, & diſcedant ab ea † beſtiæ agri, & volucres aëris; at radices ejus in terra relinquite, donec ſeptem anni ſuper illam converſi fuerint. Narravit ergò *Bochtanſer* viſionem iſtā etiam *Danieli*; Tu (inquit) potes eam interpretari, quoniam in te eſt ſpiritus Deorum Sanctorum. Reſpondit *Daniel*, O Rex, viſio contingat illi, qui te odit, & interpretatio inimicis tuis. Arbor ſiquidem, quæ deſcripta eſt Epithetis iſtis illuſtribus, ipſe tu es; qui eò potentiæ creviſti, ut exaltatum ſit nomen tuum in cœlum: Angelus autem ſanctus, quem vidiſti, & verba ejus iſta indicant futurum, ut abigant te homines à conſortio ſuo, et ſit tibi habitatio cum feris, comedáſque herbas inſtar bovis, atque humectet te ros cœli, donec converſi fuerint ſuper te ſeptem anni; tum revertetur tibi intellectus tuus, ſedebíſque in ſolio regni tui. Expia ergò peccata tua Eleemoſynis, & ſcelera tua miſericordiâ erga infirmos, ut amoveas errores tuos. Elapſo anno cum videret *Bochtanſer* ſubjecta eſſe ſibi colla gentium orbis habitabilis, & ſubdidiſſe ſe ipſi Reges earum, præ timore ejus & metu magnitudinis roboris ipſius, elatus corde ſuo faſtu intumuit, inſedítque animo ipſius ſuperbia. Audivit ergò vocem clamantis, qui inclamaret eum dicens, Tibi dicunt, O *Bochtanſer*, ejecit te regnum tuum, & concitabuntur adverſus te homines; completúmq; eſt in ipſo verbum eâ ipſâ horâ: pulſus enim ab hominibus herbis more bovis paſtus eſt, creverúntque illi capilli, † & facti ſunt ungues ejus inſtar unguium avium rapacium; donec exactis ſeptem annis denuo rediret illi intellectus, & conquirentibus illum proceribus ſuis ſolio regni ſui inſideret, majori quam antea gloriâ ornatus, laudarétque Deum agnoſcens regnum ejus in ſecula ſeculorum eſſe, ipſúmque regnum cui voluerit donare, ídque inter infimos hominum atque abjectiſſimos ponere.

Dyn. IV.

ſomnium ejus alterum

p. 76.

Expoſitio Danielis.

eventu probata.

p. 77.

Sectio.

Dyn. IV.

Autolycus Geometra. Reperi in libro quodam antiquo Syriaco Anonymo, claruisse *Autolycum* Geometram Græcum tempore *Bochtanseris*: fuit ille tempore suo celebris; extant è libris ejus nunc temporis, liber de Sphærâ mobili, quem adornavit *AlCendi*, & liber de ortibus & occasibus, tribus constans tractatibus. Quod ad *Theodosium* verò non habemus compertum tempus illi designatum; fuit autem è sapientibus Græcorum illustribus, & libros eximios composuit. Est illi liber de Sphæris, qui celeberrimus est eorum qui medii sunt inter librum *Euclidis* & *Almagesti*. Hoc etiam tempore fuit *Phurun* Philosophus *Celidensis*, cujus doctrina prima illa fuit, quæ non permansit: Princeps Sectæ fuit, & didicerunt ab eo multi Philosophiam Naturalem, eique se addixerunt *Pythagoras*, & *Thales Milesius*, & plerique studiosorum è Græcis & Ægyptiis. Latè patuit Philosophia ista inter *Græcos* ante tempus *Socratis*; tum ab ea deflexerunt homines, eandem tamen confirmârunt † è recentioribus quidam: inter quos fuit *Mohammed* filius *Zachariæ Alrazi*, qui cùm in scientiæ (adyta) non penetraret, neque intentionem *Aristotelis* in ea perciperet, adeò ut perturbaretur ipsius judicium sententias infirmas amplexus pravæ se addixit sectæ, scil. *Phurunis*, homines, quos nequaquam intelligeret, quorumque viam calcare non potuit, reprehendens. Sectarii autem *Phurunis* istius vocantur voluptatis asseclæ, quod scil: opinati sunt ultimum finem, qui in discendâ Philosophiâ proponitur, esse voluptatem, quæ animæ ex scientiâ suâ dum corpori unita sit, contingit, non autèm ut liberetur à pœnâ ignorantiæ in seculo futuro, quæ *Aristotelis* sententia est: siquidem ex sententiâ ipsorum non futura est anima post corpus superstes.

Theodosius. — Phurun [Pyrrho] — p. 78. Alrazi — Pyrrhonii voluptuarii.

Evilmerodach filius *Bochtanseris*. Regnavit tres annos. Iste *Junachirum* filium *Jojakimi* è carcere eductum honore affecit, & comedendum præbuit illi de cibo suo post triginta septem annos, quibus vinctus fuerat: interfecto autem *Merodacho* regnavit post eum *Beltashasar*.

Beltashasar filius *Bochtanseris*. Cum regnâsset duos annos convivium lautum mille viris è proceribus imperii sui exhibens, coram ipsis vinum bibit; jussitque inter bibendum afferri vasa templi Domini, quæ Pater ejus *Hierosolymis* abduxerat, atque in illis cum Magnatibus

suis

ſuis bibit: apparuit autem coram eo Manus, quæ pœnam ipſius ad Dyn. IV.
lumen candelæ in pariete deſcriberet; cúmque perplexum eum redderet ſcriptura, Sapientes *Babelis* accerſivit, qui illam interpretarentur. Illi verò eam exponere non potuerunt, quamobrem cum † valdè P.79.
conturbatus eſſet, nunciavit illi mater ipſius de *Daniele* Prophetâ, illum ſcil: rerum occultarum [indagandarum] peritiſſimum eſſe, et qui nodos ſolvere poſſit. Accerſito ergò illo, induturum ſe eum purpurâ et tertiæ regni parti præfecturum promiſit, ſi ſcriptum interpretaretur. Dixit autem illi *Daniel*, Tibi ſint dona tua, & in alios theſauros domus tuæ conferas; ſcriptum autem ſic legendum : Numeratus eſt numerando, appenſus eſt, & nudatus eſt; cujus interpretatio eſt, Deum numerâſſe regnum tuum atque abſtuliſſe illud, & appendendo appendiſſe te & juſto leviorem reperiſſe, quare nudavit te regno tuo, túque prorſus nudus es, Illâ autem ipſâ nocte ipſum perdidit *Darius* Medus.

Dynaſtia quinta, quæ tranſlata eſt à Regibus Chaldæorum ad Reges Perſarum. Dyn. V.

UTique Perſæ [gens ſunt] nobilitate illuſtres, potentia eminentes, mediam inter populos ſedem tenentes, et Clima inter eos nobiliſſimum inhabitantes, regúmque imperio maximè (inclyti:) qui eos continerent, & ad injuriam inferendam promptum quemlibet eorum, ab eo qui injuriâ afficeretur, coercerent; eóſque incitarent ad ea ſtudia, quæ cauſa ipſis eſſent continuationis & durationis, optimæque concordiæ, & conſenſus. Propria autem Perſis ſunt ſtudium excellens in arte Medicâ, & ſcientia penetrans in judiciis aſtrorum, fueruntque illis obſervationes antiquæ. Aſſerunt quidam è Doctis Perſarum, primum, qui poſt diluvium regnavit, fuiſſe *Ciyumertum*, è filiis *Semi* † filii *Noæ*; ipſum in Perſide ſedem fixiſſe, ac confeciſſe inſtrumenta ad concinnandas vias, et effodienda flumina, & mactanda ea, quæ comedi ſolent, animalia, & interimendas feras: neque defeciſſe apud poſteros ejus regnum, donec regnaret *Dara* filius *Daræ*, qui bellum ipſi inferente *Alexandro* in prælio occidit. Deinde

Perſæ Medicinæ & Aſtronomiæ periti.

p. 80.

Ciyumert *primus eorum Rex*

regnâſſe

Dyn. V. regnasse *Ashganidas*, quorum primus fuit *Ashg*, dinde *Ashg* filius
Reges Persiæ Ashganidæ. *Ashgi*, qui primus *Shah* appellatus est; durasséque apud illos regnum donec obtinuerit regnum *Sasanidarum*: quorum primus *Ardeshir* filius *Babeci*, filii *Sasanis*, e filiis *Gushtaspi*, qui optimæ fuit conver-
Sasanidæ. sationis, latéque justitiam propagavit; cujus filii hæreditario iure regnum occupârunt, donec regnaret *Yazdejerd* (filius *Shahriari*, filii *Kobadhi*, filii *Phiruzi*, filii *Hormuzi*, filii *Cesræ Anusherwani*, qui cognominatus est Justus) qui Regum Persiæ ultimus fuit; illo scilicet regnante debilitatum est imperium, & pessum iverunt res ejus, ac prævalentibus signis *Islamismi* interfectus est, uti loco suo declarabitur.

Darius Medus. Appellant illum Græci *Nabonidem*; Regnavit annum unum, vel, ut dicitur, novem annos: ab eo sublatum est regnum *Nabatæorum Chaldæorum*; translatum scilicet ad *Persas* Magos. Præfectus est enim regno Rex iste cum annorum esset sexaginta du-
Daniel Propheta. orum. In honore apud illum fuit *Daniel* propheta. Cúmq; in regno suo centum & viginti satrapas constitueret, tres viros illis præfecit, quorum unus *Daniel* fuit, quem quum de secretis suis consuleret, malè habuit illud Magnates Imperii, adeò ut occasionem quære-
p. 81. rent contra illum, quâ †gradu suo dejicerent: nullius autem culpæ reum invenire eum potuerunt, nisi quod diversam à Rege religionem coleret. Adierunt ergò Regem, dicentes, *Daniel* Deum peregrinum colit; lege autem nostrâ cautum est, ut si quis, aliam à nostra religionem in regione nostra profitendo, Medorum & Persarum legem violaverit, in foveam Leonum conjiciatur: Rex igitur cùm non posset legem populi sui abrogare, *Danielem* in foveam Leonum conjici jussit, dicens illi, Liberabit te Deus tuus; reversúsque domum suam jejunus pernoctavit, recedente ab eo somno ejus
Habakuk. præ affectu erga *Danielem*. Erat autem *Habakuk* Propheta in *Syria*, quem cibo cocto proficiscentem, ut messoribus edendum præberet, Angelus Domini per comam capitis prehendens in *Babele* ad os foveæ deposuit. Ille ergò, *Daniel*, *Daniel*, inquit, surgens cibum, quem ad te misit Dominus tuus, accipe. Dixit *Daniel*, Meminit mei Deus neque me distulit. Tum prehensum *Habakukum* Angelus Domini deposuit in loco suo. Veniens autm Rex *Darius* post septem dies ut defleret *Danielem*, præ summâ tristitiâ quam ob eum [conceperat,] cùm

cùm prope à fovea abesset inclamavit eum, O *Daniel*, Potuitne ille quem coluisti liberare te a Leonibus? Respondit *Daniel*, dicens, Vive ô Rex in perpetuum; Etenim Deus meus misit ad me Angelum suum, qui occlusit ora Leonum, ne me perderent. Placuitque Regi eventus iste valdè: quare educto *Daniele* è foveâ accusatores ejus in eam conjecit, unà cum uxoribus, liberis, & prole ipsorum; quos nondum in imo foveæ collocatos discerpserunt Leones, † & ossa eorum penitùs comminuerunt. Dyn. V. p. 82.

Sectio.

Hoc tempore claruit *Pharachudis*, author fabularum, Præceptor *Pythagoræ*. Pherecydes.

Cyrus Persa. Regnavit annos triginta & unum, præfuitque regnis *Eraki*, *Chorasanæ*, *Armeniæ*, *Syriæ*, & *Palæstinæ*. Et invasit regionem *Indiæ*, ejúsque Regem interfecit. *Cyrus* iste in uxorem duxit sororem *Zurbabelis*, filii *Shalathielis*, filii *Jonachiri*, filii *Jojakimi* regis *Judæorum*; quæ, cum ingressus ad eum esset, magni ab ipso habita est, ità ut diceret illi, Pete à me quicquid velis. Illa autem ab ipso petiit, ut redirent *Israelitæ Hierosolymam*, utque illis ipsam instaurare permitteret. Convocatis ergò ipsis *Cyrus* Rex optionem fecit, dicens, Qui hoc elegerit ut ascendat *Hierosolymam*, ascendat; & qui noluerit, maneat. Fuit autem numerus eorum qui ascendere maluerunt quinquaginta mille virorum, præter mulieres & liberos. Factúsque est ipsis Rex *Zurbabel*, & *Joshua* filius *Juzadak* sacerdos: atque de iis dixit Angelus Domini *Zachariæ* Prophetæ, Isti sunt duo filii præstantiæ, qui stant coram Domino Seculorum. Ascendit autem cœtus iste *Israelitarum* anno primo regni *Cyri Hierosolymam*, eíque extruendæ animum intenderunt: at quòd illos molestiâ afficerent *Palæstini*, vicini eorum, lentè structuram templi perfecerunt, annis [scilicet] quadraginta sex, uti dicit *Johannes* Evangelista. Ideò autem quòd commixtus esset *Cyrus* cum genere *Davidis*, de eo dixit *Isaias* Propheta, antequam † nasceretur, Dicit Deus uncto suo *Cyro*, cujus dextram adjuvi. Porrò *Cyrus* etiam *Danielem* in magno honore habuit, eíque administrationem regni sui commisit: ille verò zelo ergà Deum affectus Idolum *Bel* appellatum confregit, necnon Draconem quem colebant *Babylonii* interfecit. Quamobrem odio habitus & in foveam conjectus est, in quâ erant septem Leones, à

Cyrus uxore Judæa ducta, Judæis in patriam redeundi copiam facit.

Zac. 4.14.

Joh. 2.20.

p. 83.

Esai. 45.1.

Dyn. V. quibus liberatus eſt; pereuntibus qui odio eum habuerunt. Deinde vidit viſionem ad fluvium *Euphraten*, quâ notum illi fecit Angelus Domini ſpatium annorum, qui de captivitate ſuperfuerunt; nec non de manifeſtatione Domini Chriſti, ejúſque paſſione, & morte. Mortuúſque eſt *Daniel* & ſepultus in arce *Shuſhan*, ſcilicet urbe * Tuſtar.

* *al.* Shuſhtar.

Cambyſes fil. *Cyri*. Regnavit octo annis. Illius diebus fuit *Jehudith* mulier *Hebræa*, quæ dolum commenta contra *Oloſernem* Magogæum præfectum exercitus *Cambyſis*, abſcidit illi caput, ita ut ab ipſius vi tuti eſſent *Judæi*.

Judith.

Sectio.

Porrò hoc tempore fuit *Zoradaſht* Præceptor Sectæ Magorum, oriundus regione *Aderbijan*, vel (ut dicitur) regione *Aſſyriæ*. Dicitur etiam fuiſſe illum è diſcipulis *Eliæ* Prophetæ: Hic *Perſas* docuit de manifeſtatione Domini Chriſti, jubens eos illi dona afferre; indicavítque futurum ut ultimis temporibus conciperet virgo fœtum abſque contactu viri, cúmque naſceretur apparituram ſtellam quæ interdiu luceret, & in cujus medio conſpiceretur figura puellæ virginis. Vos autem, ô filii mei, ante omnes gentes ortum ejus percepturi eſtis: cùm ergo videritis ſtellam, abeuntes, quò vos [illa] dirigat, natum iſtum adorate, offerentes ipſi munera veſtra; † eſt ſiquidem ille verbum quod cœlum condidit.

Zoroaſter.

de Chriſto et ejus ſtella vaticinatur.

p. 84.

Darius filius *Hyſtaſpis*. Regnavit triginta ſex annis juxta ſententiam *Clementis* & *Euſebii*, & *Andronici*. Et anno primo regni ejus, paulò ante perfectam templi Domini *Hieroſolymis* ſtructuram, viz. ante eam ſex annis, completi ſunt ſeptuaginta anni captivitatis; quemadmodum revelavit Deus *Jeremiæ* Prophetæ, manſurum populum captivum in *Babele*. Quod confirmant etiam *Haggai* & *Zacharia* Prophetæ ſuâ ad Deum ſupplicatione, dicendo, Quoúſque non miſereberis *Hieroſolymorum*, cum jam tranſierint, ex quo vaſtata ſunt, ſeptuaginta anni: atque hoc, ſi computaverimus eos, initio ſumpto à fine regni *Zedekiæ*, qui annus fuit viceſimus quartus regni *Bochtanſeris*, quo incenſum fuit templum, & vaſtata *Hieroſolyma*, & captivi abducti ſunt *Judæi* à patria ſuo in *Babelem* deportatione totali. *Africanus* autem eos numerat incipiens à primo *Zedekiæ*, ita ut deſinat in primo regni *Cyri*, quando *Iſraelitarum* multitudinem *Hieroſolymam* mittens, eos ipſam ædificare juberet.

70. anni captivitatis completi.

Africani de eorum initio ſententia.

Sectio.

Sectio

Porro hoc tempore obiit *Pythagoras* sapiens, annos natus nonaginta quinque. Hic origines rerum numeros statuit, hoc argumento,* quòd principia compositorum sint simplicia; non sit autem quicquam numeris simplicius, cùm omnibus, extra eos, ex additione numerorum ad ea, contingat necessariò compositio. Claruit etiam † in Philosophiâ *Democritus*, ille qui dixit resolvi corpora in partes indivisibiles. *Diogenes* etiam *Cynicus*, qui erudiit sectarios suos disciplinâ quæ à recepto apud urbium incolas usu recessit, ad evitandam molestiam; [solitúsque] est eorum quispiam alvum exonerare, nequaquam ab hominum conspectu recedens, & cum uxore in viâ, cùm humorem illum fœtidum [scil: semen genitale] emittere vellet, coram turbâ rem habere, nihil moratus: dicens, cùm istiusmodi quid patraret, necesse esse illud quod faceret, vel absolutè turpe esse, adeóque non uno magis loco quam alio probandum, vel modo magis uno quam alio; vel si ejusmodi esset, quod in uno loco honestum esset potius, quam in alio, aut uno modo potius quàm alio, jam rem esse usu [solùm] receptam, quem ego [inquit] non moror. Solebántque amare eos qui illis propinqui essent, & odio habere longiùs remotos. Dixerunt ergo istius temporis homines, Hæc facta, facta canum referunt, eósque *Cynicos* appellârunt. Inter illos etiam, qui hoc tempore claruerunt, fuerunt *Anaxagoras* Physicus, & *Pindarus* & *Simonides* Lyrici, *Protagoras* & *Isocrates* Sophistæ, *Aristophanes* & *Ekhalis* Poetæ Comici.

Pythagoras *ex numeris. omnia oriri statuit.*

p. 85.

Democritus *ex atomis.*

Diogenes *Cynicus.*

Anaxagoras, Pindarus, Simonides, Protagoras, Isocrates, Aristophanes, Æschylus,

Sectio.

Hoc etiam tempore celebris fuit *Hippocrates* Medicus. Habitabat ille urbe *Hems*, & frequenter urbem *Damascum* adiens ibi se ad hortum, qui in ipsâ fuit, recipiebat; locus ejus ad hunc diem notus est, † in valle quadam ibi quæ *Nirab* audit. Fuit autem vir Divinus, ægrotos gratis sanans. Optimè autem eum descripsit *Galenus*, ubi dicit, *Galenum* erudiit lectio, at *Hippocratem* natura: dicit etiam *Hippocratem* in naturam descendentẽ unà cum eâ ivisse, donec ad profunda ejus pervenerit, et narraverit, quæ ibi conspexit. Sunt autem è libris, quos composuit, Aphorismi, i.e. Sectiones, Liber Prognosticorum, i.e. Præmissorum scientiæ, Liber Epidemiorum, i. e. de Morbis grassantibus, Liber de aquâ Hordei, Liber Mistionis, Liber de urbi-

Hippocrates,

p. 86.

Galeni *de eo dicta.*

Ipsius *scripta.*

Dyn. V. um *Kasteran*, Liber de aquâ & Aere, Liber de naturâ Hominis, Liber de vulneribus capitis, & Liber διαθήκης i.e. testamenti. Porrò è sapientibus *Hippocrati* coævus fuit *Philemon*, qui speciem quandam Philosophiæ naturalis, *viz.* Physiognomicam, callebat, qua, conspecto homine, ex compositione membrorum de moribus ejus judicium ferret. Est illi hoc in genere liber, cujus exemplar apud nos linguâ *Syriacâ* extat. Fertur discipulos *Hippocratis*, cùm convenissent, alios aliis dixisse, Nostisne tempore hoc nostro quenquam viro isto doctiorem (scil: *Hippocrate?*) eisque negantibus, dixisse, Probabimus ergo eo *Philemonem* de eâ, quam sibi attribuit in Physiognomicis, peritiâ. Formam igitur *Hippocratis* depictam *Philemoni* detulerunt. Nôrant autem *Græci* figuram ita perficere, ut vultum tam in minimis quàm in maximis referret: nam cùm Picturas colerent, artis pingẽdi peritissimi evaserũt; cùm in iis quæ pingunt, † alii appareat manifestus defectus. Cum ergò ad *Philemonẽ* accessissent, ille visâ consideratâq; ac probè oculis notatâ formâ dixit illis, Vir iste stupro deditus est: (nesciebat autem quis depictus esset.) Cui illi, Mentiris, inquiunt, effigies enim ista *Hippocratis* est: at ille dixit, Fieri non potest quin verax sit scientia mea; ipsum rogate. Cùm ergò ad *Hippocratem* reversi rem illi retulissent, ille Verum, inquit, dixit *Philemon*; ad stuprum enim propensus sum, sed meipsum contineo.

Philemonis Physiognomi liber Syriacè.

p. 87.

De Hippocrate judicium.

Ahashuerus filius *Darii*. Regnavit annos viginti unum. Anno secundo regni sui *Ægyptum* in potestatem redegit, & novem pòst annis urbem *Athenas* captam incendit. Dicitur etiam ejus tempore contigisse factum *Esteræ* castæ & *Mardochai* justi è gente *Judaicâ*; quæ traditio minus certa est, aliàs enim haud omissa fuisset ejus memoria in libro *Ezræ*, qui omnia, quæ *Iudæis* tempore huius Regis acciderunt, comprehendit: verum autem est accidisse illud tempore *Artahshashtis* Gubernatoris.

Esteræ historia.

Artabanus. Regnavit septem menses, qui accensentur annis *Ahashueri*.

Artaxerxes Longimanus, qui appellatur etiam *Ariochus*. Regnavit annos quadraginta unum, septimóque imperii sui anno iussit *Ezram* Scribam, (qui idem est quem vocant *Arabes AlOzair*) *Hierosolymam* ascendere, eique extruendæ diligenter incumbere: deinde vicesimo regni sui anno misit etiam *Nehemiam* Pocillatorem, Eunuchum, ut in eâ

Ezra.

Nehemia.

eâ instauranda sedulam curam poneret. Atque hoc † tempore non fuit *Judæis* ignis sacer; eum siquidem in puteum conjecerant, quo tempore captivi abducti fuerant: ex illo ergò puteo cœnum allatum imposuerunt lignis sacrificii; unde Dei excelsi jussu in flammam erupit, postquam annis penè centum & quadraginta extinctus fuerat. Quo miraculo conspecto Ezra ter ore suo de pulvere istius putei hausit; itaque collatum est in eum donum Spiritus Sancti, & facultatem ei dedit Deus proferendi omnes divinæ inspirationis libros, adeò ut eos in integrum restitueret. Dyn. V. p. 88. Ignis sacer.

Ahashuerus secundus, cui nomen etiam *Ardeshir*. Regnavit duos menses, deinde occîdit eum *Sogdianus*, & breve temporis spatium post illum regnavit.

Sogdianus. Regnavit septem menses, qui unà cum duobus mensibus præcedentibus annumerantur annis *Ariochi*.

Darius Nothus, i. e. Ancillæ filius. Regnavit annos novendecim, Anno autem decimo quinto exuerunt Ægypti collo suo nodum obsequii *Persarum*, sibique Regem præfecerunt, postquam imperâssent illis *Persæ* annis centum viginti quatuor.

Artahshasht secundus, qui Rector cognominatus est, *Græcis* autem *Artaxerxes* vocatur. Regnavit quadraginta annos; uxorem duxit *Esteram* Piam, & in patibulum egit *Hamanum Amalekitam*, qui *Israelitarum* captivos in fœdus receptos è medio tollere satagebat, ídque impetrantibus *Esterâ* & *Mardochæo* Justo, ejus amico. Anno etiam decimo quinto *Artahshashtis* † evertit *Africanus* Dux *Romanorum* urbem *Carthaginem*, & appellata est regio de nomine ipsius *Africa*. Esterâ. p. 89. Carthago diruta.

Sectio.

Hoc tempore floruerunt *Meton* & *Ephtimon*, bini Antistites in scientiis Astronomicis, qui *Alexandriæ* convenientes, ad conficienda instrumenta observationibus faciendis, observârunt quarumcúnque libuit stellarum cursus: fertur autem inter illorum ætatem et *Ptolomæum* Almagesti Authorem, intercessisse annos quingentos septuaginta. Meton & Euctemon Astronomi.

Artahshashtus tertius, qui et appellatur *Asudah*, i.e. Niger, *Græcis* autem *Ochus* vocatur, Regnavit annos viginti septem. *Ægypti* regnum in potestatem iterum redegit, in fugam dato *Nectabio* ejus Nectanebus Ægypti regno pulsus.

Dyn. IV. Rege, qui *Græcorum* Regionem habitu Aſtrologi peragravit, cùm peritus eſſet Aſtronomiæ, et arcana motuum cœleſtium perſpecta haberet. Dicitúrque illum blanditiis ſibi concubitum cum *Olympiade Philippi* Regis *Macedoniæ* uxore impetrâſſe, dum apud illam Aſtrologi munere fungeretur, eámque ab eo gravidam factam *Alexandro Dhilkarnain*.

Alexandri magni paternonnullis habitus.

Arſes filius *Ochi* regnavit quatuor annos. Ejus autem tempore claruit *Socrates* Sapiens Divinus, qui in contemptu mundi et bonorum ejus eò pervenit, ut in dolio habitaret: cúmq; rogaretur, ſi rumperetur dolium, quid acturus eſſet, reſpondit, Si rumpatur dolium, at locus ejus non rumpetur. Dicere etiam ſolebat, Pulchritudinem exteriorem pulchritudinem interiorem ſequi, atque à Pulchritudine corporis de pulchritudine animi indicium ſumendum. Quòd autem in diſcipulos ſibi eligeret juvenes formâ præſtantes, † turpitudinis ipſum arguerunt *Athenienſes*. Cúmque multus eſſet in Rege quodam notæ turpitudinis reprehendendo, ille, filiis ipſius *Anito* et *Melito* calumniam contra eum edoctis, veneno illum ſuſtulit.

Socrates.

p. 90.

veneno ſublatus.

Sectio.

Plato.

Mortuo *Socrate*, *Platonem* præ cæteris celebravit fama; virum illuſtri proſapiâ, utpote qui paternum genus à *Poſidonio* duceret, maternum à *Solone Athenienſium* Legiſlatore. Fertur juvenis arte Poeticâ excelluiſſe, cùm autem eam doctrinæ partem præ cæteris omnibus à *Socrate* infamiâ notatam videret, libros ſuos Poeticos combuſſiſſe, ſéque illi in diſcipulum quinquaginta annos tradito Philoſophiam ab ipſo *Pythagoricam* didiciſſe. Tria ſtatuit rerum principia, Deum, Hylen, et Formam. Ideas etiam ſpecificas, extra res exiſtentes, omníque materiâ nudatas adſtruxit: quin et animarum tranſmigrationem, quas etiam ante corpora extitiſſe affirmavit. E diſcipulis ſuis qui cœlibem vitam agere non ſuſtinerent, plures unius uxoris participes eſſe permiſit; cùm ita et ſumptui parceretur, et mutuo auxilio abundè proſpiceretur. Enumeravit *Theon Alexandrinus* triginta tres libros ab ipſo conſcriptos, è quibus, qui nunc extant, ſunt Phædon, Timæus, Liber de legibus, Politica. Obiit annos natus octoginta duos, relictis hortis binis, ſervis binis, poculo uno, unà cum inaure, quam auris extremitati appenſam in nobilitatis ſuæ ſignum geſtare ſolebat; cùm reliquas facultates ſuas neptibus

Tria ejus rerũ principia.

ſuis

ſuis ex fratre dotandis impendiſſet. † Sepulchro ipſius inſcriptum fuit; *Hîc ſitus eſt vir Divinus, qui omnes quotquot ſunt homines, ſcientiâ, caſtitate, intellectu, & morum probitate antecelluit: & quicunque Sapientiam laudaverit, eum eâdem operâ laudat; utpote in quo maxima ejuſdem pars fuit*. Ex altera tumuli parte hæc legebantur; *Heus terra, licet corpus Platonis tegas, ad animam tamen ipſius immortalem propiùs accedere non potes*. Scholæ ejus poſt ipſum præfuit *Speuſippus* Patrui ipſius filius. Dyn. IV p. 91. *Speuſippus*

Sectio.

Hoc etiam tempore artis medicæ peritiâ claruit *Rufus*, atque ei docendæ operam dedit. Súntque de eâ libri ab ipſo compoſiti, quanquam tenues in ejus theoria progreſſus fecerit, & minus firmis probationibus utatur. Pleráque ab ipſo dicta confutavit *Ariſtoteles* in libris de Naturali Philoſophiâ, uti & *Galenus*, qui argumentis perſpicuis errores ipſius demonſtrarunt. Nondum enim ipſius tempore eam certitudinem obtinuerat ars iſta, quam *Heroum* iſtorum temporibus aſſequuta eſt. *Rufus medicus.*

Darius Arſhaci filius. Hic eſt qui *Dara Daræ* filius audit. Regnavit annos ſex. De *Alexandri*, *Philippi Macedonis* filii, expeditione certior factus exercitu conflato illi in *Syria* occurrit. at cum victoriam in *Perſas* obtinuiſſent *Græci*, *Darius* ſe in fugam dedit, [regni ſui] propugnacula petiturus. Ad *Ayaſum* autem urbem *Ciliciæ* maritimam aſſecutus eum *Alexander* occîdit, filiámque ejus nomine *Rawſhanc* uxorem duxit. Eo tempore, *Alexandro* orbis imperium occupante, finem habuit imperium *Perſarum*. *Darius ab Alexandro victus & occiſus.*

Sectio.

Hoc tempore † Philoſophiæ gloriâ claruit *Ariſtoteles Nichomachi* medici, ex urbe *Stagira* è ditionibus *Macedoniæ*, filius: genus utriúſque parentis duxit ab *Aſclepiade*; Philoſophiam à *Platone* didicit annos natus ſeptendecim, ipſique viginti annis operam dedit. Si lectione aliquando abeſſet, dicere ſolebat *Plato* non adeſſe intellectum; quaſi cæteri Philoſophi veritati, quam audirent, ſurdas aures obverterent. Magno apud Reges in honore fuit; ejúſque conſilio *Alexander* regnum ſuum adminiſtravit, & Regibus terræ bellum intulit. Vacavit *Ariſtoteles* libris de arte Logica, & in Philoſophia tam ſpeculativâ quam practicâ, componendis. Primus Magiſter audit; non quòd primus eſſet Logicæ inventor, uti vulgò creditur, ſed quòd p. 92. *Ariſtoteles.* *Platonis de eo dictum.* Quid in Logica præſtiterit.

 partes

Dyn. V. partes ejus dispersas collegit, & in methodum redegit, uti ipse testatur hæc de se narrans: Accepimus fundamenta operationum Logicalium ab iis qui nos præcesserunt, quibus per partes usi fuerant; uti quæ ad Demonstrationem, e. g. pertinent, in Geometria, quæ ad disputationes litigiosas, & Rhetoricam, in interrogando & respondendo; quod autem autē ad Syllogismorum formā & modos attinet, res est, quā non nisi post magnos labores per multum temporis circa eam insumptos ipsi excogitavimus. A lectione & studiis nunquam destitit, nisi vesperi cum dormiendum esset. Interrogatus, haud festinantèr, nec nisi post rem animo perpensam respondebat: in disputando veritati magis quam victoriæ studebat. Dicere solebat cum Metempsuchôsin confutaret, Amicus est *Plato*, † Amica etiam Veritas; cùm autem utrúmque intueor, magis eligenda atque honoranda mihi visa est Veritas. Si quem in se defectum animadverteret, nequaquam corrigere recusabat. In vestitu, cibo, potu, venere, & exercitiis moderatus erat. Obiit cùm annorum esset sexaginta octo, relictis filio & filiola, multis etiam facultatibus. Scias autem (dirigat te Deus) Philosophos, qui in rerum principia inquisiverunt, dividi in Seculares, Naturales, & Theologos. Seculares secta sunt antiquorum, qui mundo conditorem & gubernatorem esse negârunt, affirmantes nunquam non extitisse mundum per se, à nullo opifice conditum. Naturales illi sunt qui naturarum actiones & passiones, et quæ ex mutuis earum actionibus animalia et plantæ orta sunt, rimati sunt, et quæ plantis proprietates sint, quæ animalium membris compositio, indagârunt: Deo gloriam tribuentes, et creaturis affirmantes ipsum Potentem, Sapientem, et Omniscium esse; nisi quòd animam unà cum corpore interire, nec superstitem esse opinentur. Theologi tandem [appellantur] è *Græcia* sapientibus, qui his tempore posteriores, quales sunt *Socrates Platonis* præceptor, et *Plato Aristotelis*. *Aristoteles* autem is est, qui has scientias in ordinem et methodum redegit, earum fundamenta stabilivit, quæ in illis utilia, ornata reddidit, massæ earum insulsæ fermentum indidit, et crudas adhuc ad maturitatem perduxit; qui Orationis vias et veros canones explicuit, qui Seculares et Naturales confutavit, † ipsos inclamans, & eorum erroribus in lucem proferendis incumbens. *Platonis* et *Socratis* Sermones defæcavit, firmavit, excoluit, in methodum redegit; adeò ut evaserit

Margin notes: Syllogismorum inventio (beside "dendo; quod autem…"); p. 93. (beside "tempsuchôsin…"); Philosophorum divisio. (beside "filiola…"); Seculares sive *Dahriæ*. (beside "conditorem…"); Naturales seu Physici. (beside "actionibus…"); Divini seu Theologi. (beside "interire…"); p. 94. (beside "Seculares et Naturales confutavit…")

rit oratio ipsius omnium elegantissima, optimè composita & significantissima. Quisquis autem ipsius verba è *Græcâ* in alias linguas transtulit, immutavit, conjectavit, nec debito more rem egit. Omnium autem ad mentem ejus eruendam proximè accesserunt *Alpharabius* et *Ebn Sina.* Illi siquidem doctrinam ejus ad scopum propositum direxerunt, et fontem ipsius adituro dulcem reddiderunt. Porrò *Aristoteli* è fratre nepos fuit nomine *Theophrastus*, unus discipulorum qui ab ipso Philosophiam didicerunt; quique post ipsum in Scholâ docendo præfuit: fuitque intellectu pollens, doctus, ad quem hanc ob causã accesserũt [homines.] Lecti sunt, eo præeunte, patrui ipsius libri: quin et ipse libros insignes composuit, qui ab eo accepti, et [posteris] traditi; è quibus sunt liber de Meteoris, liber de Moribus, et de Metaphysicis, quem è linguâ *Syriacâ* in *Arabicam* transtulit *Yahya Ebn Adda*, et liber de sensu et sensibili, quem etiam vertit *Abrahim Ebn* **Tacwin*, et liber de causis plantarum ab eodem etiam *Abrahamo* versus. *Nichomachus* autem pater *Aristotelis* medicus fuit *Philippi* patris *Alexandri*, qui Philosophus fuit sectâ *Pythagoricus*, è cujus operibus sunt liber de Arithmeticâ, et liber de Musicâ.

Dyn. V

Alpharabius & Avicenna optimi *Aristot.* interpretes.

Theophrastus.

ipsius libri *Arabice* versi.

* al. Bacus.

Nichomachus medicus *Aristotelis* pater.

† Dynastia sexta translata à Regibus *Persarum* Magorum, ad Reges *Græcorum* Idololatricos.

P. 95.

Dyn. VI.

FUerunt *Græci* gens magnæ inter gentes potentiæ, famâ per omnes terræ plagas celebris, Regibus illustris; è quibus fuit *Alexander Philippi* filius *Macedo*, qui omnes terræ Reges in imperii sui obsequium redegit: ipsi successerunt è *Græcorum* Regibus *Ptolomæi*, quorum in potestate manserunt regna, quibúsque subdita sunt [hominum] colla; nec defecit regni ipsorum series continua, donec prævaluerunt ipsis *Romani*, qui iidem *Franci* sunt. *Græcorum* autem regio sita est in terræ quadrante, qui ad occasum æstivũ est: terminatur ad Austrũ Mari *Romano*, ad Aquilonem regione *Allan* [*Poloniâ*,] ad Occasum confiniis regionis *Alamaniæ*, ad Ortum regione *Armeniæ*, et *Babo'l Abwab* [portâ portarum.] Medium regionis ipsorum obtinet sinus, qui transcurrit inter

Græcorum potentia.

Regionis situs.

Dyn. V. inter mare *Romanorum* et *Pontum* Borealem. Major ejus portio est ad partem Orientalem, minor ad Occidentalem. Lingua *Græcorum* *Attica* appellatur, estque è linguis latissimè diffusis et nobilissimis. *Græcorum* plerique *Sabii* erant, magni stellas facientes,† Idolorum cultum pro religione complexi; Philosophi ipsorum hominum gradu eminentissimi, et inter Doctos dignitate præcipui erant, præ vero quod in iis apparuit studio* in variis sapientiæ generibus, è scientiis Mathematicis et Logicis, necnon Physicis, et Metaphysicis, et Oeconomicis.

Lingua Græcorum, & religio.

p. 96.

* al. ex. [Arabic] acquirendæ sap.

Alexander Philippi filius. Regnavit sex annos post *Darii* cædem, cùm et antea sex alios regnâsset, multásque cepit regiones, adeo ut pertingeret regnum ipsius extremam usque *Indiam*, et primos *Sinæ* terminos: appellatúsque est *Dhul Karnain*, i. e. duo habens cornua, quòd duo Solis cornua assecutus esset, viz. Orientem, et Occidentem. Reges triginta quinque occîdit, et duodecim urbes condidit, quarum duæ sunt in regione *Chorasanæ*, viz. *Herah*, et *Marwa*; una in regione *Al Sogd*, nempe *Samarcanda*; alia in *Ægypto*, nempe *Alexandria*. Cùm ex *India* reversus *Babelem* pervenisset, mortuus est veneno extinctus: inde arcæ aureæ inclusus, humeris Regum et nobilium delatus est *Alexandriam Ægyptiacam*, ibíque sepultus. Morti jam vicinus, scribi jussit ad matrem suam [literas] consolatorias, útque convivio instructo juberet neminem ad illud ingredi, nisi cui nullum unquam contigisset infortunium, quod cùm fecisset, reversi sunt omnes; quo facto, haud ægrè consolationem admisit. Post *Alexandri* mortem regna inter se partiti sunt quatuor ex ipsius servis, *Ptolomæus Lagi* filius, *Aridæus*, *Antiochus*, † et *Seleucus*.

Alexandri Magni successores.

p. 97.

Sectio.

Agger Yajuji.

Rogatus *Alexander* ut aggerem *Yajuji* extrueret, ipsum lapidibus ferri et æris extruxit, qui accenso super ipsos igne saxum unum evaderent, cubitos duodecim longum, octo latum. Ubi autem aggeris *Yajuji* extruendi finem fecisset, pervenit ad locum aggeris Maximi, qui locus *Babo'l Abwab* [porta portarum] audit, in vallibus regionum *Kaphjak*, effossóque loco fundamenti per montes ipsum produxit, donec ad mare *Græcorum* pertingeret; nec destiterunt Reges *Persici* hæc fundamenta perquirere, coactis *Turcarum* excursoribus, et

Agger Babo'l Abwab ab Alexan. cœptus.

& *Chozaris* è regionibus *Eraki*, Montium, *Adarbijani*, *Arrani*,& Dyn. V.
Armeniæ, donec ea reperiret *Yazdejerd* filius *Bahram Juri*, filii *Yazdejerdi*, filii *Saboris*, qui aggerem lapidibus ære & plumbo extruere cœpit, at ad finem non perduxit: plerique etiam post ipsum *Persarum* reges ei extruendo animum apposuerunt, at nulli contigit ipsum perficere donec facile illud reddidit Deus manibus *Cosroæ Nusherwani*, qui ipsum firmiter extructum montium fastigiis adjunxit, deinde in mare per milliaris spatium produxit, portísque ferreis clausit, post annum & amplius ipsius structuræ impensum; adeò ut à centum hominibus custodiretur, cùm antea ne centies mille virorum exercitus illi [custodiendo] sufficerent. Permisítque Præfecto ibi constituto, solio aureo insidere, unde partium istarum Rex, *Rex solii* appellatur.

à Nusherwano perfectus.

Rex solii.

† Sectio.

p. 98.

Tempore *Alexandri* floruit *Andromachus* Medicus, qui *Mithridatis* electuario viperarum carnes addidit, ideóque contra earum morsus prodest.

Andromachus Medicus.

Ptolomæus Lagi filius. i. leporis. Ægypto totíque *Coptitarum* regioni & *Nubiæ* imperavit quadraginta annos. Denominati sunt ab ipso *Ægypti* Reges, *Ptolomæi*. Hic *Judæos* in *Ægyptum* captivos abduxit diebus *Oniæ* Sacerdotis summi. Contigítque *Aridæo*, qui est Philippus in Syntaxi, i. e. *AlMagesto*, memoratus, *Macedonia*, totáque *Græcorum* regio; *Antiocho Soteri*, i. Liberatori, *Antiochia*, omnésque *Syriæ* regiones: ac duodecim post mortem *Alexandri* annis sortitus est *Seleucus*, cognominatus *Nicator*, i. e. Victor, regnum *Babelis*, totiúsque *Eraki*, & *Chorasanæ*, *Indiam* usque. Ab initio imperii ipsius orditur æra, quæ *Alexandri* audit, ea nempe qua tempora computant *Syri* & *Hebræi*. Ab *Adamo* ad initium hujus Epochæ, ex sententia *Theophili Rohensis*, sunt anni quinquies mille, centum, nonaginta septem. Cum ergò annis *Alexandri* integris (viz. annis *Seleuci*) hanc summam, mensibúsq; integris anni fracti, cujus initium est *Tisrin* prior, mensem unum addiderimus, prodibunt nobis anni integri † & menses anni fracti, cujus initium est mensis *Ilul*, quæ est Epoche quâ utuntur *Romani* nostro hoc tempore.

Æræ Alexandri initium.

†96

p. 99.

Ptolomæus Philadelphus, i. Amans fratrem. Regnavit annos triginta octo. Ejus tempore à Regum *Græcorum* obsequio se subduxerunt *Armeni*, rege sibi constituto, nomine *Arshaco*; ex quo appellati sunt

Arsacidæ.

Arshacidæ

Dyn. VI. *Arshakidæ*. *Ptolomæus* iste regno admotus in scientiam & doctos amore propendit. Cum ergò audisset in *Sindia*, *India*, *Persia*, *Giorgiania*, *Babylonia*, & *Assyria*, diversa esse scientiarum genera, præter eas quæ apud *Græcos* reperiebantur, Consiliario suo in in mandatis dedit, ut harum gentium libros sedulo conquisitos comparandos curaret, magno pretio emptos, invitatisque mercatoribus ad eos adducendos. Quod cum ille fecisset, collecti sunt brevi temporis spatio quinquaginta quatuor mille, centum, viginti libri. Quos ubi collectos rescivit Rex, Consiliario suo, putásne, inquit, superesse adhuc in mundo libros aliquos ad scientias spectantes, qui nobis desunt? Respondente illo, Sunt penes *Judæos* libri divini, quos à Deo per revelationem acceptos elocuti sunt Prophetæ, jussit ipsum iis conquirendis operam sedulò navare: ille ergò dimissis *Judæis* captivis ab *Eleazaro* Sacerdote summo petiit, ut ad se è *Judæorum* doctis quosdam utriúsque linguæ, *Hebraicæ* scil. & *Græcæ*, peritos mitteret, ut libros Propheticos ex lingua Hebraica in Græcam ipsi verterent; qui ad ipsum septuaginta duos seniores misit † interpretandi arte peritos, è qualibet tribu senos. Quos Rex binos ædi inclusos cùm in insula *Phurua* collocâsset, singula ipsorum paria libros divinos sigillatim omnes transferre jussit: absolutóque opere, cùm collata exemplaria triginta sex consentire reperirentur, nec verbo nec sensu inter se discrepantia, de versionis veritate non dubitavit. Atque ea est versio *Septuaginta* quam amplectuntur Docti nostri: éstque eadem quæ in manibus *Romanorum* est, cæterarúmque Christianorum sectarum, exceptis *Syris*, ac præsertim Orientalibus. Siquidem eorum exemplar, quod Simplex vocant, quòd in ejus versione elegantiæ ratio habita non sit, consentit cum exemplari *Judæorum*. Occidentales autem duas habent versiones: Simplicem, quæ ex *Hebraico* in *Syriacum* translata est post adventum Domini Christi, tempore *Addæi* Apostoli, vel, ut alii dicunt, tempore *Salomonis* filii *Davidis*, & *Hirami*; & Figuratam secundùm *Septuaginta*, è *Græco* in *Syriacum* traductam, longo post incarnationem Salvatoris intervallo.

Ptolomæus Philadelphus literarum amator.

p. 100. Septuaginta duo Interpretes.

Syrorum versio Simplex:

& Figurata.

Sectio.

Hoc tempore floruit *Timochares* sapiens, Mathematicus, rerum Sphæricarum, & instrumentorum ad observationes faciendas conficiendorum peritus. Meminit *Ptolomæus* sapiens in libro *AlMagesti*, illum se annis quadringentis viginti præcessisse. *Ptolomæus*

Timochares Mathematicus.

Dyn. VI.

Ptolomæus Euergetes, i. Benefactor. Regnavit annos viginti sex. Ejus tempore conditæ sunt *Karkesia*, & *Kalonicus*, quæ eadem *Al-Rakka* est. *Honià* † Sacerdotum Judaicorum principe tributum, quod *Ægypti* Regibus pendere solebat, detinente, iratus Rex *Judæorum* extirpationem meditabatur. Missus autem ad ipsum *Iosephus* Sapiens *Iudæus*, eum pacavit, pacatæque sunt res *Iudæorum*.

Karkesia [Cerc..sium] & Al-Rakka *conditæ* Josephus.

Ptolomæus Philopator, i. Patris amans. Regnavit annos septendecim, & *Judæos* persecutus est. Sub finem Imperii sui vicit eum *Antiochus* magnus, *Syriæ* Dominus, qui etiam *Judæos* oppressit, eósque durè tractavit; contigerúntque prælia quæ in historia primi libri *Maccabæorum* memorantur.

Antiochus *magnus* Judæos *op*-*primit*.

Ptolomæus Epiphanes, i. e. Illustris. Regnavit annos viginti unum. Copias cum *Ascapho* duce suo in regiones *Judææ* & *Syriæ* misit. Bello autem cum eo contendens *Antiochus* magnus victoriâ potitus ipsum in fugam egit, multásque urbes, quæ penes *Ægyptios* erant, in potestatem redegit. Tunc autem *Judæos*, obsequium illi sincerum præstantes, beneficiis affecit, vias quæ *Antiochiam* perducerent lapidibus sternens, ac pleiósque *Syriæ* fluvios pontibus conjungens. *A*nno undecimo regni sui, *Antiochus* à *Francis* [*Romanis*] victus tributum ipsis annuum mille talentorum auri pendit, filio etiam suo obside dato. Pacem etiam fecit cum *Ptolomæo Epiphane*, ac filiam ejus *Cléopatram* duxit; deinde mortuus est: Succedente † ipsi filio ipsi ὁμωνύμῳ *Antiocho* juniore, cui *Epiphanis* appellatio indita, quod & Regis *Ægypti* cognomentum fuit. Hic *Hierosolyma* perveniens templum polluit, *Iovis* (qui [*Arabibus*] *AlMoshtari*) statua ibi positâ; & *Eleazarum* Sacerdotem ad sacrificia statuæ illi offerenda impulit, renuentémque cruciatu è medio sustulit. Tum delatâ apud ipsum muliere nomine *Shamunia*, unà cum septem filiis, quòd Idolis convitiarentur, ipsis accersitis, primum, linguâ omniúmque membrorum extremitatibus præcisis, in sartaginē conjici jussit; alteri capitis pellem detrahi: similiter cæteros, ac post ipsos matrem variis cruciatibus ad mortem adegit. Qui cum *Hierosolymis* sepulti essent, post Salvatoris adventum Christiani fideles, corporibus ipsorum ad urbem *Antiochiam* translatis, Ecclesiam supra ipsa extruxerunt.

Ptolomæo *devicto eis benè facit.*

A Romanis victus.

† p. 102.

Antiochus Epiphanes Judæis *malè facit.*

Salomonā *cum 7. filiis cruciatibus enecat.*

Ptolomæus Philometor, i. e. Matris amans. Annos triginta quinque regnavit. Regni ipsius anno decimo sexto mortuus est *Antiochus*

moritur.

 chus

Dyn. VI.

Antiochus Eupator.

chus junior, dum *Persis* bellum inferret; regnante post ipsum *Antiocho Eupatore* annis duobus, qui *Judæos* graviter persecutus est. Rebus autem *Judæorum* præfuit *Judas Maccabæus*, in quo regnũ & sacerdotium conjuncta sunt. Ille *Antiochi* præfectis è regione *Judæorum* pulsis, templum purgavit: ac bellum cum *Græcorum* regibus gesserunt *Judæi*. Hoc tempore *Honias* summus *Judæorum* Sacerdos templum in *Ægypto* condidit *Hierosolymitano* simile. Post *Eupatorem* autem *Syriæ*

p. 103. præfuit † *Demetrius Soter*, qui *Seleuci* filius fuit, duodecim annos; quem deinde interficiens *Alexander* post ipsum imperavit decem annos: huic obsequium præstitit *Philometor Ægypti* Dominus, ipsique filiam suam *Cleopatram* in uxorem dedit. Atque ita impletum est *Danielis* vaticinium, ubi dicit, Filia Regis *Austri* dabitur Regi *Aquilonis*: at secundùm alios, in altera quam uxorem duxit *Antiochus* magnus, exitum habuit vaticinium illud.

Demetrius Soter. Alexander. Dan. 11. 6.

Ptolomæus Euergetes secundus, qui *Hashimi* filius audit. Regnavit annos viginti novem. Anno regni ipsius tertio mortuus est *Alexander*, post quem *Syriæ* imperavit *Demetrius* secundus tres annos: quo deinde ejecto, suffectus est in locum ipsius *Antiochus Sidetus* annos septem; eóque mortuo denuò regnavit *Demetrius* quatuor annos, dein mortuus est, succedente ipsi *Antiocho Agrippa* duodecim annos. Hic *Hierosolyma* sub *Hyrcano* Rege & Sacerdote obsidione cinxit; quâ cum urbem arctaret, *Hyrcanus* aperto *Davidis* Prophetæ sepulchro tria talentorum auri millia ibi à majoribus reposita reperit, è quibus cùm trecenta *Agrippæ* dedisset, ab ipso recessit. Eodem tempore *Hyrcanus Samaritanorum* urbem, *Neapolim* scilicet, diruit. Et in *Sicilia* insula cùm rebellâsset servorum multitudo obsessi sunt in urbe quadam, donec alii alios comederent.

Demetrius *secundus.* Antiochus Sidetes. Antiochus Grypus.

Hyrcanus Neapolim *diruit.* *Bellum servile.*

p. 104. † *Ptolomæus Physikus* [*Physcon*] qui etiam *Soter* appellatus. Regnavit annos septendecim. Anno regni ipsius quarto, præfectus *Syriæ Antiochus Cyzicus* annos duodecim [imperavit.] Anno ejusdem *Soteris* undecimo mortuus est *Hyrcanus Judæorum* Rex, cui succedens *Aristobulus* f. *Jonathanis* annum unum [explevit] diademate sibi assumpto: dein insidias illi struxit frater ipsius *Antigonus*; qui & ipse dolo circumventus est à fratre altero *Johanne*, qui *Alexander* appellatus est, præfuitque annos viginti septem: *Ptolomæus* autem *Physkus* à matre regno abdicatus, ab ea in *Cyprum* insulam fugit.

Antiochus Cyzicenus. Aristobulus. Antigonus. Johannes Alexander.

Sectio.

Sectio.

Hoc tempore floruit *Dioscerides*, Medicus eximius qui de Plantis scripsit, ex incolis urbis *AinZarbæ*. Inquit *Galenus*; Quatuordecim libros de medicamentis simplicibus revolvi, à diversis authoribus conscriptos, nec inter ipsos perfectiorem libro *Dioscoridis* vidi. Eundem laudat *Johannes Grammaticus Alexandrinus* in historia sua, dicens, Hominibus percharus, vir animo præstanti, qui plurimum hominibus profuit, clarus, celebris, qui [multis] regionibus peragratis, medicamentorum simplicium è continentibus, insulis, & maribus scientiam acquisivit, eorúmque formam descripsit.

Dioscorides, Anazarbeus, à Galeno *laudatus.*

ac Johanne *Grammatico.*

Sectio.

Memoriæ proditum est in *AlMagesto*, inter duas *Hipparchi* & *Ptolomæi* observationes æquinoctii verni, intercessisse annos ducentos † octoginta quinque; atque hoc indicio est contemporaneum fuisse ipsum *Dioscoridi*: tum antiquioribus tum recentioribus præcelluit, ipsósque observationum peritiâ superavit. Ex libris ipsius hausit *Claudius Ptolomæus*, ipsiúsque observationibus [suas] superstruxit. Nihil ad nos è libris ipsius pervenit extra unum de astrorum secretis, è quo dignoscitur regnorum in mundo origo.

Hipparchus *quantum praecesserit* Ptolomæum.

p. 105.

Ptolomæus Alexander. Frater hic fuit *Physki*, qui in *Cyprum* fugit: decem annos regnavit. Anno regni sui quarto *Cyzicum Syriæ* Regem vicit, quem & vivum igne combussit, ac *Syriæ* annum unum præfuit: deinde ei imperavit *Philippus* biennio; quem cùm abominatus esset populus, quòd in *Cyzico* tollendo operam commodâsset, transiere *Syri* in obsequium Imperatorum *Romanorum*, antequam *Cæsares* appellarentur. *Ptolomais* autem se subjicere noluerunt, eos fugientes ob illud quod in Regem ipsorum *Cyzicum* patraverant.

Philippus *R.* Syriæ.

Syri Romanis *se subdunt.*

Ptolomæus Physkus, cognominatus *Soter*. Hic è *Cypro* reversus fratrem suum Alexandrum oppugnatum in vincula conjecit, & post ipsum denuo annos octo regnavit: dein mortuus est, succedente ipsi *Dionysio* filio.

Ptolomæus Dionysius, annos triginta regnavit. Anno † regni ipsius quinto obiit *Johannes Alexander* Rex *Judæorum*, relictis filiis binis *Hyrcano* & *Aristobulo*, qui patruorum suorum nominibus appellati sunt; quorum mater fuit *Selene* (quod Lunam sonat) magnæ potentiæ mulier. Hæc alterum filiorum suorum *Hyrcanum* Sacerdotem

p. 106.

Dyn. VI. summum, alterum verò *Aristobulum* regem constituit, quo non multo pòst à *Pompeio* exercitus *Romanorum* Duce *Romam* abducto, *Hyrcanus* frater ipsius *Judaeorum* regnum occupavit annos triginta quatuor.

Aristobulus R. Judaeae. Hyrcanus.

Cleopatra Dionysii filia. Annos viginti duos regnavit. Anno tertio regni ipsius praefuit *Romae* magnae *Caius* cognominatus *Julius*, qui primus omnium appellatus est *Caesar*, cujus interpretatio est Extractus; ideo hoc nomen sortitus, quòd cum mater ipso gravida tempore partus mortua esset, caesis ejus visceribus ipse indè extractus sit: dein in cognomentum abiit omnibus qui *Romae* imperârunt. Mensis etiam *Tamuz* à nomine ejus *Julius* appellatus est, cùm priùs *Quintilis* vocaretur. Ei post quatuor annos mortuo successit *Augustus Caesar*, annos quinquaginta sex. Anno sexto imperii *Augusti* captivus in *Persiam* abductus est *Hyrcanus Judaeorum* Rex; praefectúsque est ipsis *Herodes* filius *Antipatris Askalonensis* ex parte *Caesaris*. Hic *Hierosolymorum* muros diruit, & Sacerdotii continuationem prohibens non sivit quempiam Sacerdotis summi munere ultra anni unius spatium fungi. Anno imperii † *Augusti* decimo tertio rebellis in eum factus *Antonius*, exercitus ipsius dux, in *Ægyptum* ab ipso fugit, amore *Cleopatrae* Reginae ductus: adversùs quem profectus *Augustus*, binos *Cleopatrae* natos, alterum *Solis*, alterum *Lunae* nomine appellatos, captos interfecit; quorum caede auditâ *Antonius* & *Cleopatra*, qui in arce quadam obsessi erant, hausto veneno mortem sibi consciverunt.

Julius Caesar. Julius mensis. Augustus Caesar. Herodes. p. 107. Antonius.

Sectio.

Sub finem regni *Ptolomaeorum* floruit *Photinus* Philosophus, in duobus generibus Arithmeticae & Geometriae eximiè peritus. Librum in Arithmetica scripsit ad *Cleopatram* Reginam. Ipsa *Cleopatra* docta fuit, & in diversis scientiarum generibus libros composuit. Est Canon compendiosus ipsi attributus; éstque Canon luculentus perspicuus facilis intellectu: dicitur ipsum à *Photino* Philosopho in ejus gratiam compositum, eámque sibi ab illo datum, sibi vendicâsse. Deus optimè novit.

Photinus Philos. Cleopatrae Canon.

Dynastia

Dynaſtia ſeptima à Regibus Græcorum Ethnicis ad Francorum Reges tranſlata. Dy. VII.

Romani, *Franci* audiunt: ipſorum regio *Græcorum* regioni vicina eſt, lingua autem ab eorum lingua diverſa. *Græcorum* lingua, *Attica* eſt, *Romanorum* Latina. Terminus regionis † *Romanorum* eſt ad Auſtrum Mare *Romanum*, quod in longum protenditur ab Occidente verſùs Orientem inter *Tanjam* & *Syriam*; terminus Borealis, regna quædam gentium Borealium, *Ruſſorum*, &c. Orientalis, confinia regionis *Græcorum*; Occidentalis ad extremam *Hiſpaniæ* [oram] Mare circumfluum, quod Oceanus audit. Hujus regni tres ſunt partes: prima ad Orientem, Regiones *Alamaniæ*; deinde media, Regiones *Galliæ*, ultima autem, Regiones *Hiſpaniæ*. Univerſi hujus Imperii Metropolis fuit Urbs *Roma* magna, è Regionibus *Alamaniæ*, donec *Auguſtus Cæſarum* primus devictis *Græcorum* regibus regnum ipſorum cum ſuo conjungeret, fieretque regnum unum *Romanum*, potens admodum: uti fecerunt *Perſæ* regno *Chaldæorum*, quo in ipſorum poteſtatem redacto, coaluerunt regna duo in unum, *Perſicum*. Factáque eſt *Roma* utriúſque regni Metropolis, donec *Conſtantinus Helenæ* filius, fidem Chriſtianam amplexus deſertâ religione *Sabiorum*, urbem *Byzantium* reſtauratam & auctam *Conſtantinopolim* appellavit, ſibíque ſedem conſtituit: atque illa indè Imperii *Romani* Metropolis facta eſt uſque ad annum *Alexandri* milleſimum ducenteſimum ſexageſimum ſecundum; donec potentiâ auctus & copiis inſtructus *Romæ* præfectus diademate aſſumpto Rex ſalutatus eſt,* ac ſi *Conſtantinopolis* Rex eſſet, atque hoc ultro illi conceſſum. Atque exinde diviſum eſt imperium Latinorum ab imperio *Atticorum*, ad Occidentem: & diviſæ ſunt regiones ipſorum à regionibus *Romanorum* interpoſitis diverſis *Turcarum* generibus, qui ibi caſtra poſuerunt, multáque ejus oppida vaſtârunt; nec jam *Conſtantinopoli Romam* niſi per mare quiſpiam adit. Fuerúntque *Romanis*, tam *Romæ* quàm alibi, in diverſis Philoſophiæ generibus docti; niſi quòd *Græcis* hac ex parte eminentia & præſtantia [fuerit,] quam nec *Romani*, nec alii negaverint.

Romanorum *lingua & Imperii fines.*

† p. 108.

Urbs Roma.

Conſtantinopolis.

* al. *per univerſum regnum* Conſtantinopolitanum, *atque illi obſequium ultro præſtitum.*

Auguſtus Cæſar. Imperavit annos quinquaginta ſex. Ejus nomine

Dy. VII. appellatus est Mensis *Ab Augustus*, cùm prius vocaretur Sextilis. Eo imperante restauravit *Herodes* urbem *Neapolin*, & *Stratonis* arcem auctam *Cæsaream* appellavit, quæ jam *Nicopolis* audit: urbem etiam *Jabalam* condidit.

Augustus *mensis*. Neapolis & Cæsarea *rest.* Jabala condita.

Sectio.

Anno imperii *Augusti Cæsaris* quadragesimo tertio, qui æræ *Alexandri* tricesimus nonus fuit, natus est Dominus Christus ex *Maria* virgine die *Martis*, *Canuni* prioris vicesimo quinto. Eodem anno miserat *Cæsar* Imperator *Cyrenium* Judicem cum censûs exactoribus *Hierosolyma*: quo factum est ut *Josephus Mariæ* sponsus *Nazarâ* † *Hierosolyma* ascenderet, quò nomen suum adscriberet: cùm autem *Bethlehemum* oppidum pervenerant, peperit ibi *Maria*. Magi autem donaria sua ex Oriente allata Christo obtulerunt, viz. aurum, myrrham & thus: qui cum per *Herodem* transiissent, ei de rebus ipsorum interroganti responderunt. Magni nominis quidam apud nos fuit, qui in libro quodam quem composuit nos admonuit, in eo [hæc] memorans; "Futurum est ut in *Palæstina* nascatur puer è cœlo oriun-"dus, cui serviet maxima mundi pars; signum autem apparitionis "ejus hoc erit, quòd visuri sitis stellam peregrinam, quæ vos eò ubi "manet diriget: eam ergò cum videritis, acceptis auro, myrrhâ & "thure profecti illa ipsi offerte, ipsúmque adorate, deinde reverti-"mini ne vos calamitas gravis occupet. Nunc autem apparuit nobis stella; venimus igitur ad perficiendum illud quod nobis præceptum est. Dixit ipsis *Herodes*, Rectè statuistis, Profecti ergò, accuratè de puero exquirite, cúmque ipsum inveneritis, annunciate mihi quò ego etiam profectus ipsum adorem. Illi verò abeuntes ad ipsum reversi non sunt. Ipse igitur valdè iratus occidi jussit omnes *Bethlehemi* infantes à bimulis & inferioribus, quòd nesciret tempus nativitatis Salvatoris. Nata erat tunc temporis *Maria* annos tredecim, vixítque annos quinquaginta & unum. Scribens autem * *Autognius* Philosophus ad *Cæsarem*, certiorem eum fecit de adventu Magorum, in Epistola sua sic dicens, "*Persæ* Orientales regnum tuum ingressi "puero, qui in regione Judææ natus est, dona obtulerunt. Quis au-"tem sit ille, aut cujus filius, † ad nos nondum pervenit. Cui respondit *Cæsar*, *Herodes* præfectus *Judææ* noster de rebus & statu hujus pueri nos certiores faciet. Cúmque *Cæsar* ad *Herodem* scribens quid

Christus *natus*.

p. 110.

Magorum adventus.

Infanticidium.

* al. fors. *Lycinius*.

p. 111.

quid rei esset ab eo edoceri posceret, rescribens ille quid ipsi dixerant Magi narravit, séque infantes *Bethlehemiticos* omnes interemisse, quò ita puerum illum cum iis è medio tolleret. Ea autem nocte qua pervenerunt Magi fugit *Josephus* unà cum *Maria* & puero in *Ægyptum*, ubi biennio manserunt: cúmque ipsis *Herodis* mors innotuisset, ad *Nazaretam* urbem suam reversi sunt. Porrò *Herodes* antequam moreretur uxorem suam *Mariam*, *Johannis Alexandri* Regis *Judæorum* filiam, unà cum * fratre & matre ipsius, & in summa quotquot reperirentur è stirpe regia, interfecit. Tum ascite & podagrâ gravi correptus, cum biennio cruciatus dolorificos sustulisset, mortuus est, succedente ipsi *Archelao* filio ipsius novem annis: quem deinde in vincula conjecit *Augustus*, & regnum *Judææ* in tetrarchatum redegit, cujus tres quartas administrarunt tres *Archelai* fratres, *Herodes*, *Antipater*, & *Philippus*, quartam verò *Lysanias*.

Dy. VII.

Fuga Josephi.

*al. *Sorore.*

Tetrarchatus instituitur.

Tiberius Cæsar. Annos viginti duos imperavit. Anno imperii ipsius primo accidit terræ-motus gravis, quo conciderunt loca quamplurima, interfectáque est hominum & pecorum copia. † Anno septimò condidit *Herodes Herodis* filius urbem *Tiberiadem*, nomine *Tiberii* Imperatoris. Anno decimo quarto *Pilatus*, Judex super *Judæos* constitutus, effigiem *Cæsaris* in templo statuit, quo commoti sunt *Judæi*. Tribus post annis baptizatus est Christus à *Johanne Zachariæ* filio feria quarta, vel secundùm alios primâ, *Canunis* posterioris sexto, annos tunc natus triginta: atque exinde cœpit miracula insignia edere, & mysterium regni Dei divulgare, & ad præstandam legem virtutis ultra legem justitiæ incitare. Anno vicesimo nono imperii *Tiberii*, qui est annus *Alexandri* trecentesimus secundus, *Abgar Rohæ* Rex literas per legatum nomine *Hananum* ad Christum misit, in quibus scripsit, "Ab *Abgaro* nigro ad *Jesum* Medicum "insignem, *Hierosolyma*. His præmissis, Tui & medicinæ tuæ spiritua-"lis ad me pervenit fama, tèq; morbos sine medicamẽtis sanare: unde "conjicio, te vel Deum esse qũi è cœlo descenderis, vel filiũ Dei; rogo "ergò te ut ad me accedas, forsan morbos quibus affectus sum sanatu-"rus. Nuntiatũ est etiam mihi necem tuam moliri *Judæos*; mihi autem "est urbs quædam amœna quæ mihi tibíq; sufficiet, ut in ea tranquilli "& in pace degamus. Vale. Respondit ergò ipsi Christus scriptâ Epistolâ, dicens, Beatus es quòd in me credideris, cùm me non videris.

p. 112.

Tiberias condita.

Pilatus.

Christus baptizatus.

Abgari ad Christum epistola.

† Quod

Dyn. VII. † Quod autem me rogâsti ut ad te perveniam, perficiendum mihi p. 113. incumbit illud cujus gratiâ missus sum, deinde ad Patrem meum ascendam: tum verò missurus sum ad te discipulum, qui morbos tuos sanaturus est, tibique & tuis vitam æternam collaturus. *Hananus* autem cum à Christo responsum acciperet, in eum aspiciens figuram ipsius in sudario pinxit, (pictor enim erat) eámque *Roham* allatam *Abgaro* nigro tradidit. Ferunt alii Christum sudario isto usum, cùm faciem suam eo tergeret impressam ei fuisse ipsius figuram. Cùm autem in cœlum ascendisset Christus, *Addæum* Apostolum, unum è septuaginta duobus, *Roham* misit, qui ipsum à morbis suis sanum reddidit. Hoc anno completi sunt anni septuaginta quatuor, quos indicavit Deus *Danieli* Prophetæ [dicens,] *Septuaginta septimanis permanebit, Deinde perveniet Messias qui occidetur*: atque hoc, si eos numeramus incipiamus à fine anni vicesimi Regis *Artachshashti Longimani*; qui annus est, quo missus *Nehemia* pocillator *Hierosolyma* fœdus renovavit oblatis sacrificiis, & quo descripsit *Ezra* libros revelatos. Hoc anno, viz. decimo nono *Tiberii* Imperatoris, crucifixus est Christus die *Veneris*, decimo tertio *Adari*, fuitque Pascha *Judæorum* die Sabbati: illud autem comedit Salvator cum Discipulis suis nocte feriæ sextæ, cum illud perficere tempore suo non posset, ideo quod die *Veneris* crucifixus sit. Fuitque Ascensio feria quinta tertio p. 114. *Iyari*, † Pentecoste autem die Dominico decimo tertio *Iyari*. Eodem die audierunt Sacerdotes *Judæorum* ex intimo Templi vocem inclamantis, qui ipsos inclamans diceret, Parati sumus hinc migrari; quod valdè ipsos terruit.

Effigies Christi sudario impressa.

Danielis hebdomadæ.

Christus crucifixus. quando Pascha comederit.

ejus Ascensio.

Vox ex intimo Templi.

Sectio.

Ab initio mundi usque ad *Messiam*, secundùm computum Legis quæ in manibus *Judæorum* est, anni sunt ferè quater mille, ducenti viginti; at secundùm computum legis [ex versione] septuaginta, quæ in manibus *Græcorum*, & reliquarum Christianorum sectarum exceptis *Syris*; anni ferè quinquies mille, quingenti, octoginta sex; deficiente computo priori à secundo annis mille trecentis septuaginta quinque, qui defectus ascribitur Doctoribus *Judæorum*: nam cùm prænunciatum esset in Lege & Prophetis de *Messia*, missum iri ipsum ultimis temporibus, nec aliud esset *Rabbinis* antiquioribus commentum, quo Christum rejicerent, quàm si hominum ætates, quibus

Differentia inter computū Hebr. & Græc. unde.

quibus dignosceretur mundi Epoche, mutarent, subtraxerunt de vita Dyn. VII
Adami, donec nasceretur *Seth*, centum annos, eósque reliquæ ipsius vitæ addiderunt; idémque fecerunt in vitis reliquorum Adami filiorum usque *Abrahamum*; atque ita factum est ut indicet ipsorum computus manifestatum esse Christum millenario quinto, prope accedente ad medium annorum mundi, qui omnes secundùm ipsos futuri sunt septies mille; dixerûntque, Nos adhuc in medio temporis sumus, & nondum adest tempus adventui Messiæ designatus. At computus † Septuaginta [seniorum] indicat manifestatum esse Christum millenario sexto, atque adfuisse tempus ipsius. p. 115

Caius Cæsar. Imperavit quatuor annos. Anno primo imperii ipsius præfectus est *Herodes Agrippa Judæis*, [qui regnavit] septem annos. Eodem anno mortem sibi conscivit *Pontius Pilatus*, missúsque est *Felix* Judex *Hierosolyma*: qui cum sacraria Judæorum statuis implevisset, miserunt illi Legatos duos sapientes, viz. *Philonem* & *Josephum Hebræos*, ad *Cæsarem*, ut de facto Præsidis conquererentur; qui profecti ipsi suaserunt ut amoveri juberet illud quod ægrè tulerunt *Judæi*. Anno quarto *Petronius* Præses *Româ Hierosolyma* perveniens Statuam *Jovis* in Templo Domini posuit, & completum est vaticinium *Danielis* Prophetæ dicentis, Signum abominationis stans ubi non oporteret:

Herodes Agrippa. Felix Jud. *Præfectus.* Philo & Josephus *legati ad* Cæsarem. Petronius. *Signum abominationis.*

Claudius Cæsar. Annos quindecim imperavit. Anno secundo imperii ipsius, apparuit *Ægyptius* quidam in regione *Judææ*, qui Prophetiam sibi vendicans multos seduxit, & *Hierosolyma* vi capere molitus est: profectus autem adversus ipsum *Felix Patricius*, ipsum & plerosque asseclarum ipsius interfecit. Apparuit etiam quidam nomine *Cerinthus*, qui asseruit in regno Dei edi, bibi, & connubia fieri. Eodem tempore numerari jussit *Claudius Cæsar Judæos* qui in regno ipsius essent, fuitque numerus ipsorũ sexcenti nonaginta quatuor myriades, & quatuor hominum millia. Porro die festi Paschatis incidentes in confusionem *Judæi* se invicem truserunt, adeo ut præ compressione morerentur triginta hominum millia. Distincti autem sunt *Judæi* in septem sectas: primam *Rabbinicorum*, qui legis Scribæ sunt, & Doctores; secundam *Levitarum*, qui è ministerio templi non discedebant; tertiam *Pharisæorum*, qui resurrectionem mortuorum credebant, asserentes reperiri Angelos, & singulis septimanis bis jejunabant;

Pseudopropheta Ægyptius. Cerinthus. p. 116. Claudius Judæos *numerat.* *eorum sectæ.*

Dyn. VII nabant; quartam *Saducæorum*, qui resurrectionem & Angelos negabant; quintam *Baptistarum*, qui nemini mercedem esse dicebant, nisi quotidie lavaret; sextam *Religiosorum*, qui nihil vitâ præditum comedebant; septimam *Samaritanorum*, qui è libris [sacris alios] non recipiebant extra legem, suntque iidem corporeitatis [in Deo] assertores. et illa (est) Pentateuchus. vel videlicet Pentateuchum,

Nero Cæsar. Annos quatuordecim imperavit. Anno decimo tertio persecutus est *Christianos*, *Petrumq;* & *Paulum* decollatos cruci inuersos affixit. Rebellantes in ipsum *Judæos* magnis copiis aggressus *Vespasianus* dux, † *Hierosolyma* obsidione diutinâ cinxit; quam cùm pene in potestatem redegisset, allatus est ipsi nuntius de morte *Neronis*, ipsúmque morbo Mania correptum sibi * [unáque filio] & uxori manus intulisse. *Vespasianus* ergò, filio suo *Tito* in locum suum ad expugnandos *Judæos* suffecto, ad iter se accinxit *Romam* reversurus; & *Alexandriam* aggressus expugnavit: dein mari vectus *Romam* pervenit, eique imperavit.

Petri & Pauli *martyrium.*

p. 117

Hierosolyma *obsessa.*

deest in al. ex.

Alexandria à Vespasiano *capta.*

Vespasianus Cæsar annos decem imperavit. Ille *Cochleam* i. e. *Pharū Alexandrinam* extruxit, passus 125 altam. Anno imperii ipsius secundo expugnavit *Titus* ipsius filius urbem *Hierosolymitanam*, occisis in ipsa amplius sexaginta hominum millibus, captis plus 100000, mortuis in ea fame quamplurimis, reliqui per regiones dispersi sunt, ipsâque dirutâ templum ipsius vastavit: impletúmque est vaticinium *Jacobi*, ubi dixit, Non recedet sceptrum Regium à *Juda*, nec Monitor, i. Propheta à stirpe ejus, donec venerit ille cui est victoria, atque ipsum expectabunt gentes. Impletum est etiam illud quod a Salvatore præmonitum, dum alloqueretur *Hierosolyma*, Venturi sunt dies, in quibus cingent te hostes tui, téque & filios in te tuos prosternent: fuitque hoc post quadraginta annos à *Christo* crucifixo. Memoriæ autem prodidit *Josephus Hebræus* apparuisse ante excidium *Hierosolymorum* signa prodigiosa; viz. supra urbem apparuisse stellam oblongam instar gladii ignei coruscantis: cúmque die Paschatis bovem sacrificandam adduxissent, peperisse agnum in medio † Templi. Portas autem æneas quæ ad Templi januam, quæ nec claudi nec aperiri sine concursu viginti virorum solebant, nocte mediâ repertas esse reclusas, nullâ apparente causâ: & per totum annum auditas fuisse in templo voces diversas, dicentes, Migraturi sumus hinc.

Hierosolyma à Tito.

Jacobi *vaticinium impletum.*

& Christi.

Prodigia sub excidium urbis.

p. 118

Titus

Titus Cæsar. Imperavit duos annos. Anno imperii ipsius secundo fissus est in *Romanorum* regione mons, ex quo erumpentes flammæ ignis urbes multas incenderunt; *Romæ* etiam accidit incendium grave. Porro Orator quidam cum die quodam in corona hominum orationem haberet, inter Epitheta, quibus *Titum* insignivit, cognomen illi è nominibus Dei communicavit, quo quòd ille gavisus est, accidit ipsi mors repentina. Dy. VII.

Domitianus Cæsar. Annos sedecim imperavit. *Româ* Astrologos, Ariolos, Divinatores, Augures, & Sortilegos expulit Quin & vetuit nequa Romæ plantaretur vitis. Anno imperii sui nono *Christianos* graviter persecutus est; nihilominus homines fidem *Christianam* confertim amplexi sunt, eámque fortiùs retinuerunt. Rogavit autem *Patrophilus* satelles *Arsinoum* sapientem præceptorem suum, Quid impulit **Theodosium* sapientium apud *Athenienses* principem, & *Africanum Alexandrinum*, &* *Martianum* † *Badiwensem*, ut virum crucifixum adorarent? Respondente illo, Numina cœlestia hoc decreverunt; ipse viam præstantissimam à *Christianis* edoctus, mundo ejúsque deliciis valedicens, strenuè eos dictis & factis juvit. Hoc tempore innotuit *Apollonius Telesmaticus*, qui *Christi* discipulis contradixit, factis illis quæ à *Christo* facta sunt, contrariis; dixítque, Væ mihi quod me antecesserit *Mariæ* filius. Idem Imperator *Johannem* Evangelistam in insulam quandam relegavit, ad quem *Dionysius Athenarũ* Episcopus epistolam scribens, Ne te, inquit, occupet tædiũ aut fastidium, neq; enim diuturna erit incarceratio tua, Christo ut liber sis efficiente: patientiam ergò tibi ipsi suggere. Paulò autem post interfectus est *Domitianus Cæsar* super stragulâ in loco consessus suo.

Persecutio Domitiani.

* *al.* Dyonysium.

p. 119

* *al.* Martinum.

Apollonius Telesmaticus. [Tyaneus.]

Johannes *Evangelista in insulam relegatus.*

Nero Cæsar minor. Annum unum imperavit, jussitque revocari relegatos; rediit ergo *Johannes* Evangelista urbem *Ephesum* sexto post relegationem suam anno: cum leprâ correptus *Nero* in horto extra *Romam* obiit.

Nerva. Johannes *revocatus.*

Trajanus Cæsar. Annos novendecim imperavit. Anno decimo imperii sui persecutus est *Christianos*, & martyrium subiit *Symeon Cleophæ* filius Episcopus *Hierosolymitanus*, nec non *Johannes* Apostolus, & *Ignatius Nuraniensis* † Episcopus *Antiochenus*, qui ad Leones conjectus ab iis discerptus est. *Plinius* autem præfectus exercitui cùm Christianos præ multitudine eorum è medio tollere non posset,

Persecutio Trajani.

p. 120

Plinius.

Dy. VII. certiorem fecit *Cæſarem* ſectam iſtam omnia Philoſophorum præcepta obſervare, extra quod Idola non coleret. Juſſit ergo *Cæſar* ne ipſis damnum inferre satageret; quòd ſi quis ipſorū reperiretur, qui de Diis ſequiùs loqueretur, in judicium trahi. Anno imperii ipſius ultimo rebellantes *Judæi*, qui in inſula *Cypro, Syriâ*, & *Æthiopiâ* fuerunt, unà cum *Ægypti Judæis*, regem ſibi conſtituerunt, nomine *Luminum*; qui exercitu conflato in *Palæſtinam* præfectus eſt, ubi ipſum quæſitum cum myriadibus *Judæorum* omni loco occiderunt exercitus *Romani*.

Judæorū Rebellio.

* Artemionem.

Sectio.

Soterinus [Saturninus] hæreticus.

Hoc tempore prodiit *Antiochiæ* quidam nomine *Soterinus*, qui aſſeruit, ſeptem ex Angelis mundum creâſſe; ipſóſque innuiſſe Deum cum diceret, Agite creemus hominem in ſimilitudine noſtra; dixítque, matrimonium & membra generationi inſervientia tam in viris quàm fœminis à Diabolo facta, ideóque turpe ab hominibus haberi ea retegere. Prodiit etiam *Baſilides*, qui dixit, Honorandum eſſe ſerpentem & magni faciendum, ideo quod *Eva* conſilium dederit, ut [cum marito] congrederetur, cùm aliàs non procreâſſent homines. Prodiit etiam quidam nomine* *Cerinthus*, qui aſſerebat mundum ab Angelis conditum, & *Chriſtum* ex congreſſu natum. Dicitur, Eccleſiam Dei uſque hoc tempus, quo apparuerunt in ipſa heterodoxi iſti, †virginem fuiſſe, ab hujuſmodi doctrinis Diabolicis, & ineptiis hæreticis [puram.]

Baſilides.

* potius Carpocrates, Cerintho *ſupr. p.* 73. *memorato*.

p. 121.

Adrianus Cæſar. Annos viginti unum imperavit. Anno imperii ipſius primo debita remiſit, juſsítque debitores nihil omnino eorum quibus obſtringebantur, ſolvere. Tributa etiam, & vectigalia fiſco [debita] hominibus remiſit. Anno quarto ſublatum eſt *Rohæ* regnum, præfectíque ſunt ejus rebus Judices ex parte *Romanorum*. Porrò juſſit *Adrianus* extrui in urbe *Athenis* Scholam, in qua Sapientes multos conſtituit, & leges *Solonis* & *Draconis* [ratas] fecit: atque exinde floruerunt ſcientiæ *Athenis*. Hoc anno prodiit *Hieroſolymis* quidam nomine *Ben Cocab* [filius Stellæ] qui *Judæos* ſeduxit, prætendens ſe è cœlo inſtar ſtellæ deſcendiſſe, quo ipſos à ſervitute *Romanorum* liberaret, quem eorum multi ſecuti ſunt: cujus rei nuncio ad *Adrianum* delato, miſit ille copias quæ ipſum interfecerunt, & expugnatis *Hieroſolymis Judæos* perdiderunt, urbémque

Roha in *provinciæ formam redacta*.

Schola Athenis *exstructa*.

Ben Cocab Judæos *ſeducit*.

Hiero-

Hierosolymitanam penitus diruerunt, prope eam extructâ urbe quam *Æliam Adriani* appellârunt, in quâ alienigenas collocârunt. Jussítque *Adrianus* præcidi aures *Judaeorum* superstitibus; atque hanc iis legem indixit, ne quis vel è longinquo *Hierosolyma* intueretur. Dy. VII. Hierosoly-ma *diruta.* Ælia *condita.*

Titus Antoninus Cæsar, qui *Eusebius* [*Pius*] cognominatus est, necnon *Justus*, & *Pater patriæ*. Annos viginti duos imperavit. Hic à † *Christianis* persecutiones amovit, hominibúsque permisit quamcunque vellent religionem amplecti. p. 122.

Sectio.

Hoc tempore prodiit in Ecclesia Hæreticus quidam nomine *Valentinus*, qui dixit, *Christum* corpus secum de cœlo detulisse, illúdque per *Mariam* transire fecisse quo modo aqua per tubulum transit, i.e. ita ut non ex eâ acciperet quippiam. Prodiit etiam quidam nomine *Marcion*, qui asseruit tres esse Deos, Æquum, Bonum, & Malum. Æquum autem opera sua in malo, viz. Materiâ exeruisse, atq; ex eo mundũ condidisse; Bonũ verò cùm videret mundũ in* partem Mali trahi, misisse filium suum, ut homines ad cultum patris sui Boni invitaret; qui veniens Legem [*Mosaicam*] quæ legem justitiæ continebat, commutavit Evangelio, quod continet legem præstantiæ. Æquum ergo cultores suos in ipsum concitâsse, qui se potestati eorum permisit, adeò ut ipsum occiderent; at resurrectione suâ à mortuis homines captivos cepit, & redegit ad cultum patris sui. Hoc delirium ubi protulisset *Marcion*, diu eum admonuere Episcopi; at cùm à sententia sua non recederet, sed in ineptiis suis persisteret, Ecclesia ipsum expulerunt, & Anathema factus est.

Valentinus *Hæreticus.* Marcion. *al. ex. *mixtum esse malo, zelotypia motum misisse effectum suum essentialem (viz. Christum) in mundũ, ut homines &c.*

Sectio.

Hoc etiam tempore celebris fuit *Galenus* in arte Medica, de qua libros complures composuit; quorum qui in hominum manibus nunc temporis reperiuntur, centenarium excedunt numerum. Ipsius præceptor in medicina Medicus quidam fuit nomine *Ælianus*: ille qui *Antiochiam* urbem pervenit † anno [quodam] quo morbus lethalis ipsius incolas invaserat, theriacam præstantissimam secum afferens, quam quisquis antequam ægrotaret, bibit, evasit; eorum qui postquam ægrotarent, biberunt, evaserunt alii, pereuntibus aliis. Ortum autem debuit *Galenus* urbi *Pergamo*, medicinam exercuit *Alexandriæ*. Indicio autem eum non fuisse tempore *Christi*, ut putatur, sed

Galenus *Medicus.* *ejus praeceptor.* p. 123. *patria.* *ætas.*

Dy. VII. post ipsum, est quod dicit sectione primâ libri Anatomices, se illum composuisse sub initium imperii *Antonini*, quo primùm imperante *Romam adiit*. Jam verò ab ascensu *Christi* ad hoc tempus ultra centum anni sunt. Ait etiam in explicatione suâ libri *Platonis* de moribus, cui titulus *Phædo*, Videbis populum istum qui *Christiani* appellantur, disciplinam suam ænigmatibus & miraculis superstruxisse, neque Philosophis veris operibus suis cedere, continentiam amare, in jejuniis & orationibus continuos esse, ab injuriis abstinere, atque esse inter ipsos homines qui se mulieribus non polluunt, Dico illum per ænigmata velle parabolas, quæ afferuntur de regno Dei in Evangelio sancto. Obiit autem *Galenus* in insula *Sicilia*, annos octoginta octo natus.

de Christianis judicium.

obitus.

Sectio.

Ptolomæus. Ostendunt historiæ *Ptolomæum Claudium* Mathematicum hoc etiam tempore floruisse. Hic fuit qui primus sphæram confecit, quíque Astrolabium quod in hominum manibus est, delineavit.

p. 124. † Libri ipsius ætate nostrâ noti quatuor sunt, viz. liber qui Syntaxis dicitur, i. e. AlMagestum; liber Geographiæ de figura terræ, longitudinibúsque, & latitudinibus regionum; & liber quadripartitus de Judiciis astrorum; ex iis etiam est liber Fructus.

Sectio.

Theon *Mathematicus.* Ex eo quod mentio facta sit *Theonis* Mathematici *Alexandrini* in *AlMagesto*, & memoretur *Ptolomæus* in Canone, probatur illos contemporaneos fuisse. *Theoni* autem libri sunt, Tabulæ, quibus titulus Canon, & liber de Cyclo, qui instrumentum est quo observantur motus stellarum, & liber Astrolabii, & liber introductorius in AlMagestum.

Sectio.

Alexander Aphrodisæus. Ex iis etiam quorum præstantia apud homines celebris est, hoc tempore fuit *Alexander Aphrodisæus*, qui libros *Aristotelis* Logicos et Scientiales commentariis illustravit, inter quem et *Galenum* variæ fuerunt disceptationes; appellatus autem est *Galenus* Muli caput, quod capite in disputando strenuo esset.

Marcus Aurelius Cæsar. Imperavit annos novendecim, sibi in consortium Imperii adscitis binis filiis suis, *Antonino* et *Lucio*. Sub initium imperii ipsorum *Vologesus Armenorum* Rex multas è ditionibus

bus *Græcorum* provincias vastavit; contra quos *Marci* filii expeditione factâ, victoriam obtinuerunt, adeo ut obsequium ipsis præstarent. *Lucius* etiam *Sclavos* et *Turcas* bello oppugnatos subjugavit, † ideóque *Autocrator*, i.e. Omnia possidens, cognominatus est. Annis autem novem exactis mortuus est, et in locum ipsius suffectus *Commodus* ipsius filius, qui strangulatus interiit. Dyn. VII p. 125

Sectio.

Hoc tempore prodiit quidam nomine *Tatianus*, qui dixit plures reperiri mundos instar nostri hujus; et matrimonium omne stuprum esse et malum, et post mortem edi, bibi, et venerem exerceri. *Tatianus hæreticus.*

Sectio.

Prodiit etiam in regione *Asiæ Montanus*, qui asseruit se Paracletum esse, quem promisit *Christus* missurum se in mundum. Montanus.

Sectio.

Prodiit etiam quidam *Ebn Disan* appellatus, quòd natus esset juxta fluvium *Disan*, supra urbem *Roham*: hic Solem patrem, Lunam matrem vitæ appellavit, dixitque initio cujusvis mensis Matrem vitæ, exuto lumine, quod vestis ipsius est, ad Patrem vitæ ingredientem cum eo congredi, plurésque parere filios, qui incremento et augmentatione mundum inferiorem continuent. Ebn Disan.

Pertinax Cæsar. Imperavit sex menses, et per insidias loco consessus sui occisus est.

Severianus Cæsar. Annos octodecim imperavit. Anno imperii ipsius primo oborta est contentio magna inter *Judæos* et *Samaritanos*; et commissum prælium quo ex utroque exercitu occiderunt multi. Ab anno imperii sui nono usque ad finem vitæ *Christianos* graviter persecutus est, et ad colenda Idola † eorumque sacrificia comedenda compulit; deinde in oppugnandis *Sclavis* occisus est. Severus. *Contentio inter Judæos & Samaritanos.* p. 126.

Antoninus Cæsar. Imperavit annos septem. Hic à *Christianis* persecutiones abstulit, et in *Mesopotamiâ* bellum gerens inter *Roham* et *Haranum* occisus est.

Macarius Cæsar. Annum unum imperavit. Eo imperante grave incendium *Romæ* contigit. Adorti eum servi ipsius trucidârunt. Macrinus.

Antoninus Cæsar Alyugali [*Heliogabalus*] cognominatus. Imperavit annos quatuor. Eo imperante condita est urbs *Nicopolis*, ea Nicopolis *condita.*

Dy. VII. quæ in libris sacris *Emmaus* dicitur; ei extruendæ præfuit *Africanus* Chronologus.

Alexander Cæsar. Tredecim annos imperavit. Matri ejus nomen *Mamæa*, hæc cùm in *Christum* crederet magno credentibus adjumento fuit. Anno hujus *Cæsaris* tertio, qui annus fuit *Alexandri* quingentesimus quadragesimus secundus, incepit regnum *Persarum* ultimum, quod *Sasanidarum* audit, duravitque quadringentos et octodecim annos, viz. usque ad ortum et regnum *Islamismi*.

Sasanidæ Persarum *Reges*.

Maximinus.

Maximianus Cæsar. Annos tres imperavit. Persecutus est *Christianos*, *Sergiumq;* et *Bacchum* Martyres interemit, necnon *Cyprianum* Episcopum cum multitudine credentium.

p. 127. †*Gudrianus Cæsar.* Annos sex imperavit. Regionem *Persidem* bello invadens, ibi occisus est. Hoc tempore composuit *Africanus* Chronologus libros multos de temporibus & rebus gestis Regum & Philosophorum.

Gordianus. Africanus *Chronologus*.

Philippus Cæsar. Annos septem imperavit: Benè *Christianis* fecit, & ad credentium consortium admitti desideravit: dixit autem ipsi Episcopus, Non licet tibi Ecclesiam ingredi, donec à vetitis abstinueris, & unâ uxore, ex iis quæ tibi propinquitate conjunctæ non sunt, contentus fueris. Solebat autē tempore precum accedens extra Ecclesiam stare, cum illis qui religioni initiabantur, nec adhuc de eâ loquerentur. Anno primo imperii hujus *Cæsaris* regnavit in *Perside Sapor* filius *Ardshiri*, [qui regnavit] annos triginta unum. Anno tertio prodierunt Hæretici quidam, qui dicerent, Si quis linguâ suâ fidem abneget, modò corde fidem retineat, infidelem non esse. Hoc etiam tempore originem habuerunt instituta Monachorum, authoribus *Antonio* & *Paulo Ægyptiis*, qui primi vestibus uti laneis et in Eremum secedere docuerunt.

Sapores *R. Pers.*

Decius Cæsar. Annum unum imperavit, et præ odio suo in *Philippum*, qui *Christianis* benè fecerat, illis inimicus extitit, graviterque ipsos afflixit, adeo ut fidem abnegarent ex credentibus multi, donec ipso interfecto pœnitentiam agerent. Novatus autem Presbyter ipsorum pœnitentiam non admisit, dicens, Nullam esse propitiationem illi qui post Baptismum peccaret: quem cùm multùm admonuissent Patres, rogâssentque ut ad sententiam plurium rediret, nec illi auscultaret; congregati adversus ipsum sexaginta Episcopi

Persecutio Decii.

Novatus.

p. 128.

Eccle-

Ecclesia ejecerunt, falsâ ipsius doctrinâ damnatâ. Porrò tempore Decii fuerunt septem pueri speluncæ socii, qui ipsum fugientes se in speluncam supra specum abdiderunt; quod cum illi nunciatum esset, obstrui super ipsos jussit os speluncæ; Deus autem ipsis soporem immisit, donec à somno suo expergiscerentur. Dy. VII. Septem dormientes.

Gallus Cæsar. Hic in imperii consortium accepit quendam nomine * *Lucianum.* Imperaverunt annos duos, deinde in platea quadam urbis *Romæ* quæ *Flaminia* appellatur, interfecti sunt. Hoc tempore prodiit in urbe *Byzantio* presbyter quidam nomine *Sabellius*, qui dixit tres Personas esse, Existentiam, Sapientiam, & Vitam; nec esse significatus superadditos essentiæ Dei, verùm attributa respectiva: nec esse quod eorum quopiam nominetur ad extra, cum Creator Excelsus existat non per existentiam, sapiens sit non per sapientiam, vivat, non per vitam. Dico hanc ipsissimam esse *Empedoclis* sententiam de Attributis, quam receperunt nonnulli ex doctis *Mohammedanorum*, quæ est negatio Attributorum. * *Volusianum.* *Sabellius hæret.*

Aularianus Cæsar. Annos novem imperavit. Christianos persecutus est, valdéque oppressit: deinde illi bellum inferens *Sapores Babeci* fil. * *Ægypti* Rex, in vincula ipsum in castris conjecit, & *Babelem* deductum ibi incarceravit, succedente ipsi filio *Gallo.* *Valerianus.* * al. *Persiæ* & *Ægypti.*

† *Gallus Cæsar* secundus. Annos sex imperavit, & persecutionem à Christianis amovit, pœnis quæ Patri ipsius acciderant territus. Hoc tempore ex Hæreticis prodiit *Paulus Samosatenus*, qui dixit omnia Dei effecta spontanea esse, nec esse ipsi omnino effectum aliquod essentiale, ideoque nec gignere nec gigni; ac proinde *Christum* non esse Verbum Dei, neque ex Virgine natum, uti præ se fert [*Christianorum*] doctrina, verùm studio perfectionem consecutum: & si quis eandem exercuerit disciplinam, eundem gradum assecuturum. Refert *Eusebius* Chronologus *Paulum* hunc adjutum fuisse à *Judaissa* quadam, quam *Gallus Cæsar Syriæ* præfecerat, quæ scientiam & sententiam ipsius probans in ipsum Patriarchatum *Antiochiæ* contulit: ubi cathedræ excelsæ insidebat pueris formâ præstantibus coram ipso *Psalmos Davidicos* canentibus, quibuscum stupri commissi suspectus est. Congregati igitur contra ipsum Episcopi quidam, ipsum cum asseclis anathemate percusserunt. † p. 129. *Galienus.* *Paulus Samosatenus.*

Dyn. VII

Claudius Cæsar. Imperavit annos duos. Anno imperii ipsius primo apparuit in cœlo signum coronæ aureæ.

Aurelianus Cæsar. Sex annos imperavit. Pacem iniit cum *Sapore Persarum* Rege, eique filiam suam nuptum dedit, cui extruxit *Sapores* in *Perside* urbem *Byzantio* similem, quam *Jondisabur* appellavit. Misit autem *Aurelianus* qui inservirent filiæ suæ, Medicos *Græcos* quosdam, atque illi † Medicinam *Hippocraticam* in Oriente docuerunt. Anno sexto *Aureliani*, in animo habuit *Christianos* opprimere; quod dum meditabatur fulgure occæcatus interiit. Hoc anno regnum in *Perside* obtinuit *Ormisdas* ad annum unum.

Medicina *Hippocratica* in Orientem propagata.

p. 130.

Sectio.

Hoc tempore innotuit *Manes Althanawi*, i.e. duorum Deorum assertor. Hic primo *Christianismum* præ se tulit, & sacerdos factus est *Ehwazi*, docuítque, & interpretatus est libros [*sacros*,] & cum *Judæis*, *Magis*, & *Ethnicis* disputavit: deinde à fide desciscens seipsum *Messiam* nominavit, & duodecim discipulos sibi adscitos in omnes Orientis Regiones *Indiam* usque & *Sinam* misit, qui in ipsis doctrinam *Thanawiorum* seminarunt; sc. Duos esse mundo Deos alterum Bonum, qui est origo lucis; alterum Malum qui tenebrarum origo, atque his contendentibus Bonum victoria in Malum potitum. Malum ergo in partem Australem recessisse, quò ibi mundum sibi conderet, cui dominaretur: quod cum facere cœpisset, ibique *Benat Naash* [i.e. Arcturi signum] circa polum Australem fabricâsset, huic quod circa polum Borealem est simile, pacem inter ipsos fecisse Angelos, ea conditione ut projiceret Bonus luminis sui aliquid in Materiam, unde extitit Mundus generationi & corruptioni obnoxius, cui dominatus est malus. Quod autem Bonus hoc coactus atque invitus fecisset, ideo ipsum in cœlis duas Naves grandes creâsse, viz. Solem & Lunam, in quibus animas hominum reposuit, & portionem suam, quæ Malo obtigit, paulatim repetere, ut materia sensim omni vestigio boni privetur, & cesset imperium † Mali. Asseruit idem Metempsychôsin, atque inesse cuivis rei spiritum qui aliunde transmigraverit. Modum etiam excedebat in laudando igne, ejusque virtute celebranda, eumque qui sanctus prædicetur & divinis elogiis ornetur dignum esse; atque hæc omnia luminis ipsius & splendoris gratiâ, et quòd medium occupet locum inter [corpora] sphærica,

Manes hæreticus.

p. 131

ſphærica et ex elementis compoſita: terram autem quæ vili pendatur dignam eſſe autumavit, quòd tenebroſa ſit, nec illuminetur ipſius medium vel actu vel potentia. Hæc autem ſententia antiquitus *Perſarum* fuit, nec eam *Manes* primus in mediũ protulit, ſed argumentis probabilibus confirmavit. Optime autẽ hac in re reſpondit Doctor Princeps *Abu Ali Ebn Sina*, dicens, Quomodo fieri poteſt ut in igne reperiatur quicquid in bonum, & in terra quicquid in malum cedit? Siquidem terra illud eſt cui debetur duratio et vita, animantium et plantarum; ignis autem, qualitatibus ſuis juſtum temperamentum excedens, corrumpit et diſſipat partes compoſiti. Fertur *Saporem Perſarum* Regem *Manetis* interfecti pellem detractam ſtramine ſufferſiſſe, ipſúmque ſuper mœnibus urbis patibulo affixiſſe; quòd cum magna de ſe prædicaret, filium ejus à morbo quod ipſi contigit ſanare non potuit.

Dy. VII. — Ab *Ebn Sina* refutatus.

Tacitus Cæſar. Imperavit ſex menſes, et in navi interfectus eſt. Regnavit in *Perſide Hormiſdas*.

Filorianus Cæſar. Imperavit duos menſes, et occiſus eſt urbe *Tarſo*. — *Florianus.*

† *Probus Cæſar*. Imperavit annos ſeptem. Anno imperii ipſius primo regnare in *Perſia* [cœpit] *Warharan*, qui tres annos [regnavit,] & poſt ipſum *Warharan* filius ipſius ſeptendecim annos. Deinde occiſus eſt *Probus Cæſar* in prælio, in urbe *Sarmin* [*Sirmio*.] — p. 132

Carus Cæſar. Imperavit annos duos. Mortuus eſt in *Meſopotamia*; occiſúſque eſt filius ipſius *Numerianus* in conflictu in *Africa*, atque alter ipſius filius *Kurinus* [*Carinus*] in pugna cum *Farmakiis*, qui è *Mauſelæ* incolis ſunt, origine *Perſæ*. Anno ſecundo imperii *Cari* interfecti ſunt *Kozma* & *Damianus* Martyres. — *Coſma* & *Damianus* Martyres.

Diocletianus Cæſar. Annos viginti imperavit. Sibi in imperii conſortium tres alios adſcivit, *Maxentium* filium qui *Romæ* præſideret, *Conſtantinum* qui *Byzantii*, & *Maximianum Diocletiani* ſocerum, qui in *Ægypto* & *Syria*. Hoc tempore cum rebellarent *Ægyptii*, miſit adverſus ipſos *Diocletianus* copias quæ ipſos perdiderunt. Anno ipſius decimo regnavit in *Perſia Narſes* [qui] ſeptem annos [regnavit,] & poſt ipſum *Hormizdas* quinque annos. Anno decimo nono dirui juſſit Eccleſias *Chriſtianorum*, quæ omnes dirutæ ſunt: valdéque eos affligens quamplurimos eorum occidit, libróſque ipſorum combuſſit. Porrò hoc anno fames gravis contigit, adeò ut — *Maxentius, Conſtantius, & Maximianus.* — *Narſes* R. *Perſiæ.* — *Chriſtianos perſequitur Diocletianus.*

Dy.VII. tritici modius (qui est *Kophaiz* † *Damascenus*) bis mille quingentis drachmis væniret. Deinde *Diocletianus* deposito imperio se usque

p. 133. ad obitum suum vulgo hominum associavit. Idem etiam fecit *Maximianus* socer ipsius, imperium retinentibus *Maxentio* & *Constantino*. Porrò ab anno primo imperii *Diocletiani*, qui est *Alexandri* quingentesimus nonagesimus quintus, initium habuit Æra *Diocletiani*; quâ annos supputant *Cophtitæ*, eámque vocant æram Martyrum, viz. eorum qui hoc anno martyrium subierunt.

Imperio se abdicat, ut & *Maximianus*.

Æra Martyrum.

Sectio.

Sub imperio *Diocletiani* istius celebris fuit scientiâ Philosophiæ *Porphyrius Syrus*, cujus [peritia] eminuit & præcelluit: cúmque difficilis esset amico cuidam ipsius, nomine *Chrysaorio*, intellectus verborum *Aristotelis*, eâque de re apud ipsum questus esset, Verba (inquit) Philosophi procœmio opus habent, quibus intelligendis impares sunt nostri temporis studiosi præ ingeniorum suorum hebetudine. Orsus est ergò compositionem libri Isagoges, quæ introductionem significat, qui ab ipso acceptus conjunctus est cum libris *Aristotelis*, & pro eorum exordio habitus, & cursum solis æquavit usque in hunc diem. Ex iis autem quæ composuit, est hic liber, nec non liber Introductionis ad Syllogismos topicos, duóque libri ad quendam nomine *Libanium*, & liber Responsionis ad *Lemachium* de intellectu & intelligibili, novem tractatibus constans, qui Syriacè extat; & liber Historiæ

Porphyrius.

ejus opera.

p. 134. Philosophorum, cujus † tractatus quartus extat Syriace; & liber Elementorum, uno tractatu, qui etiam Syriacè extat.

Constantius

Constantinus Cæsar senior. Annos duodecim alios imperavit, ab excessu *Diocletiani*. Lepra autem affectus cū esset suaserunt ei Idolorum æditui, ut infantibus qui in urbe erant occisis eorum sanguine lavaretur, hoc pacto à morbo sanatum iri. Comprehendit ergò infantes multos eos occisurus, at cum magnus in urbe luctus obortus esset, ab eorum cæde abstinuit. Eâ autem nocte in somnio vidit *Petrum* & *Paulum* qui ei dicerent, Mittens ad *Sylvestrum* Episcopum *Romanum* ipsum adducendum cura, qui morbum tuum sanabit. Mane igitur facto ipsum accersitum misit, qui adductus Imperatorē instituit ipsíque mysteria Christianismi aperuit, et pro eo preces fudit. Baptizatus ergò est, abiítque morbus ipsius. Tum restaurari jussit Ecclesias Christianorum dirutas; fidei nihilominus haud firmitèr adhæsit.

Sylvester Episcopus *Romanus.*

Constantinus

Constantinus Cæsar Victor. Imperavit annos triginta duos. Anno ipsius secundo regnavit in *Persas Sapores Hormizdæ* filius [qui]annos sexaginta novem [imperavit.] Anno tertio imperii sui *Byzantium* muris cingi jussit, ejusque magnitudine quatuor milliaribus aucta ipsam *Constantinopolim* appellavit, eóque imperium transtulit. Anno septimo ad bellum inferendum *Maxentio Diocletiani* nepoti se accinxit, quòd rebellaret, nec ei fidem præstare vellet, *Romámque* occupâsset. Dum autem animo volveret cuinam Deorum res suas hoc in bello committeret,†huic cogitationi intentus in ipso meridie caput cœlum versus attollens vidit vexillum crucis, lucis instar, cui inscriptum erat, *In hoc signo vinces*. Crucem ergò ex auro conflavit, quam in præliis suis hastæ summitati [impositum] sustulit. Deinde cum *Romam* bello aggrederetur, prodiit contra ipsum *Maxentius*, qui in flumen incidens suffocatus est, urbémque cepit *Constantinus*. Hoc tempore *Romæ* baptizati sunt è *Judæis* & Idololatris ultra duodecim hominum millia, præter mulieres & pueros. Postæc etiam *Helena* mater ipsius *Christianismum* amplexa baptizata est, & religionis ergô *Hierosolymam* profecta, crucem *Christi* summâ cum diligentiâ quæsivit, ibidémque Ecclesias *Christo* sacras extrui jussit. Crucem autem acceptam *Constantinopolim* attulit. Nec destitit Religio *Christiana* se exerere & prævalescere, donec eam amplecterentur pleræq; earum quæ *Romanis* vicinæ erant gentes,è Jallakiis,*Sclavis*, *Borgianis*, *Russis*, *Polonis*, *Armenis*,& *Georgiis*, nec non quotquot *Ægyptum* incolebant *Cophtitæ*, aliique, & Nigritæ omnigeni, ex *Æthiopibus*, *Nubiis*,cæterisque; post quos etiam crediderunt varia *Turcarum* genera. Porrò, extruxit *Constantinus* Templum magnum *Constantinopoli*, quod *Agia Sophia*, i. e. Sapientiam Sanctam nominavit, nec non alterum nomine Apostolorum : Templum etiam in urbe *Baal-Bec*, cujus incolæ uxores habebant communes,adeo ut † nemini de stirpe sua constaret; à quo [facto] ipso prohibente abstinuerunt. Struxit etiam *Antiochiæ* templum *Octogonum*, nomine B. Virginis. Eo tempore *Sapores Persarum* Rex cum urbem *Nisibin* triginta dies obsedisset, precibus S. Jacobi Episcopi ipsius, et S. *Ephraimi* ejusdem discipuli irrito conatu ab ea recessit, et inter redeundũ *Mesopotamiam* hostiliter vastavit. Accinxit se igitur *Constantinus* ad bellum ei inferendum, at cum *Nicomediam* pervenisset, morte occupatus est, anno

[Margin: Dy. VII. — *Sapores* R. *Persiæ.* — *Constantinopolis.* — *Maxentius.* — p. 135. — *Helena.* — *Christianismus* viget. — *BaalBec.* — p.136. — *Nisibis* à *Sapore* obsessa, ac precibus liberata. — *Constantinus* moritur.]

Dyn. VII anno *Alexandri* ſexcenteſimo quadrageſimo ſecundo, die Dominico, ante finitum *Aiyar* octavo, annos natus ſexaginta quinque. Interea dum morbo detineretur imperium ſuum tribus filiis ſuis diviſit: natu maximum, ipſi cognominē *Conſtantinum*, *Conſtantinopoli* præficiens; alterum nomine *Conſtantium*, *Ægypto*, *Syriæ*, *Meſopotamiæ*, & *Armeniæ*, minimum *Conſtantem Romæ* & *Hiſpaniæ*, iiſque quæ ininterjacent ad partem Occidentalem.

Conſtantinus moritur, imperio inter filios diviſo.

Sectio.

Arius hæreticus.

Hoc tempore exorſus eſt *Arius Hæreticus*. Hic cum Presbyter & Eccleſiaſtes eſſet *Alexandriæ*, die quodam quo convenirent homines aſcenſo, uti ſolebat, ſuggeſto ad concionandum, concionem ſuam orſus à verbis *Salomonis* f. *Davidis* ubi dicit, Dominus creavit me initio dierum ſuorum; ſæpius cœpit repetere, ipſum hoc dicto Verbum Dei indigitare, eſſeq; ipſum creatū, ſubſtantiâ ab eſſentia Dei diſtinctum: innui ſcil. eo intellectum, qui eſt effectum primum, idémque primum
p. 137. eorum quæ creavit Deus. † Imperator igitur literas ad omnes [ubique] Epiſcopos ſcripſit, Nihil (inquiens) mihi potius eſt, neque in oculis meis pulchrius timore Dei, ejuſque obſervantia; viſum eſt ergò mihi ut ad urbem *Niciam* ſine mora accedere ſtatuatis, ut de re ad religionem ſpectante, cujus veritatem aſſerere neceſſe eſt, inquiratis. Congregati ergo Epiſcopi trecenti octodecim illud viderunt ob quod *Arium* excommunicarunt, ipſum religionis [*Chriſtianæ*] fundamento contradicere reperientes; & ſententiâ ipſius reprobatâ, [ſymbolum] fidei celebre [illud] compoſuerunt, cujus veritatem ſubſcribūnt omnes Chriſtianorum ſectæ in hunc uſque diem. Fuit autem eorum concilium anno ſexcenteſimo triceſimo ſexto *Alexandri*. Interfuit huic concilio Epiſcopus quidam, qui Novati ſententiam amplexus eſt: cui Imperator, Quare, inquit, plurium ſententiæ non annuis, de recipiendis iis qui peccata ſua deſerentes ad Deum converſi fuerint? Reſpondente Epiſcopo, Non ſupereſſe propitiationem illi, à quo peccatum aliquod grave commiſſum fuerit poſt fidem & baptiſmum; teſtimonio dicti *Pauli* Apoſtoli, ubi affirmat, *Fieri non poſſe ut qui guſtaverint verbum Dei, ſi ſe peccato polluerint, reſipiſcentiâ denuo mundentur:* dixit Imperator, illum ſubſannans, ſi res ita ſe habuerit, ut tu autumas, ſcalam tibi erigas qua ſolus in cœlum aſcendas. Aſſurgentibus etiam Epiſcopis quibuſdam qui libellum

Concilium *Nicenum*.

Heb. 6. 4, 5, 6.

Imperatori

Imperatori offerrent, in quo accuſatio contra Epiſcopos quoſdam inſtituebatur, Imperator illo perlecto comburi juſſit; dicens, Si in Sacerdotum aliquo culpam invenero, purpura meâ ipſam obtexero. Dy. VII.

† *Conſtantinus*, *Conſtantius*, & *Conſtans*. Imperârunt annos triginta quinque. Tum *Conſtantinus Nicomediam* profectus corpus Patris acceptum condivit, atque arcæ aureæ incluſum *Conſtantinopolim* advexit, ubi ipſum in Templo Apoſtolorum poſuit. Hoc anno aſcendit *Sapores Perſarum* Rex oppugnatum *Niſibin*, audito mortuum eſſe *Conſtantinum* victorem; at cum ipſam triginta dies obſediſſet ab ipſa re infectâ in regnum ſuum rediit, quod factum precibus Sancti *Mar Ephraim*: Deus enim precibus ipſius annuens in exercitum *Perſarum* cimices & culices miſit, qui *Elephantos* & equos eorum in fugam dederunt. Deinde *Sapores Chriſtianos* qui in ipſius poteſtate fuerunt graviter perſecutus eſt. p. 138.

Sapores à Niſibi S. Ephraimi precibus ſecundò pulſus, *Chriſtianos* perſequitur.

Hoc anno obiit S. *Jacobus* Epiſcopus Niſibenſis in ejus locum ſuffecto *Babawaiho*. Eodem tempore celebris fuit ſapiens *Perſa*, qui libros multos compoſuit ad confirmandum religionem *Chriſtianam*, & infirmandas opiniones Magorum. Anno ſexto imperii iſtorum acciderunt *Antiochiæ* tremores, & Terræ-motus multi, nec deſiit contremere terra integro [fere] anno: ita tamen ut nihil perierit. Deinde *Conſtantinus*, *Conſtantinopolis* Dominus, frater natu maximus, occidit in prælio quod commiſſum eſt inter ipſum & fratrem ipſius minorem, *Conſtantem Romæ* Dominum, duobus relictis filiis *Gallo* & *Juliano*. Tum *Conſtantius* fratrum medius, *Ægypti* & *Syriæ* Dominus, *Gallum* imperatorem † *Conſtantinopolitanum* loco patris ſui conſtituit: qui cum in Patruum ſuum rebellaret, ille miſſo adverſus ipſum exercitu ipſum interemit, fratre *Juliano* in locum ipſius ſuffecto. Nec multo poſt occiſus eſt *Conſtans Romæ* Dominus, mortuúſque eſt etiam *Conſtantius Ægypti* & *Syriæ* Dominus; & univerſas ditiones occupavit *Julianus* ſolus. p. 139.

Perſa pro *Chriſtiana* relig. in Magos ſcribit.

Terræ motus Antiochiæ.

Gallus.

Julianus.

Julianus Cæſar. Imperavit annos duos poſt mortem patruorum ſuorum. Appellatus eſt *Parabates*, i. e. tranſgreſſor, quòd *Chriſtianiſmi* jugo cervice ſuâ excuſſo Idola coluerit: quo factum, ut *Ethnicis* in *Chriſtianos* inſilientibus, magna inter ipſos contentio acciderit *Alexandriæ*, occiderintque ex utraque parte quamplurimi. Deinde

Julianus

Dy. VII. *Julianus* vetuit *Christianos* quibusvis Philosophorum libris operam dare: vasáque Ecclesiarum & Monasteriorum surripuit; & *Christianos* qui ipsi in comedendis Idolorum sacrificiis morem gerere noluerunt facultatibus spoliavit, multósque ex ipsis perdidit. Tum bellum *Persis* inferre statuens ad *Apollonium* sciolum, Idoli sacrificulum, accessit, ut ab ipso edisceret num prospere successurum esset illi bellum, necne: qui cum ipsi responderet, victurum ipsum hostes ad fluvium *Tigrim*, eo elatus est atque exultavit valdè *Julianus*; collectísque copiis in *Persas* profectus est. At ubi *Harranum* pervenerat, cum eâ egressurus caput flecteret, Deos *Harranensium* adorans, decidit capite ipsius diadema, lapsúsque est qui † illi suberat equus. Dixit igitur ipsi Idolorum sacrificulus, *Christiani* qui tecum sunt horum tibi infortuniorum causa sunt; eo ipso die igitur ultra viginti virorum millia ex ipsis removit, perrexítque donec *Al Madayen* perveniret: ubi inito inter ipsum & *Persas* prælio, dum inter militum suorum ordines circumiret, eos ad pugnam incitans, *Persa* quidam sagittâ ipsum percussit, quæ latus ipsius trajecit, adeo ut equo decideret. Interea autem dum cruciaretur, ecce quantum manibus capere potuit de sanguine suo prehensum in aëre cœlum versus spargens, Vicisti me (inquit) ô fili *Mariæ*; hæreditare ergò una cum regno cœli, regnum etiam terræ. Et in urbem *Tarsum* delatus, ibi sepultus est.

Christianis infensus.

p. 140.

impiè moritur.

Sectio.

Themistius.

Fuit *Juliano* isti *Scriba* nomine *Themistius*, Philosophus seculo suo celebris, qui multos *Aristotelis* libros enarravit; librúmque *Juliano* composuit de regimine & gubernatione regnorum, nec non Epistolam quæ abstinendum probat à persecutione *Christianorum*; in qua ait Deo omnipotenti gratum esse, ut diversimodè colatur, esséque Philosophos divisos in trecentas sectas: persuaserúntque ipsi verba ejus ut à noxam iis inferendo abstineret, adeo ut [ab eo] desisteret. E Philosophis etiam qui prope hæc tempora floruerunt, fuit *Nicolaus* Philosophiæ scientia præcellens. E libris ab ipso compositis est liber de summa Philosophiæ *Aristotelicæ*, cujus apud nos est exemplar *Syriacum* ex versione *Honain Ebn* † *Isaac*; nec non liber de Plantis, et liber Responsionis ad illos qui rem unam esse statuunt intellectum et intelligibilia. Inquit *Ebn Batlan*, *Laodiceam*

Nicolaus Philosophus.

p. 141.

habuit

habuit patriam, atque in ea natus est. Ex iis etiam *Dorotheus* Mathematicus, scientiæ Sphæricæ, & judiciorum Astrologicorum peritiâ insignis: libri ipsius hoc in genere doctis noti, sunt de Nativitatibus, & Circulis. Ex iis etiam *Diophantes*; cujus liber A, B, quem Algebram vocat, celebris est, in quem si immiserit se Lector, Oceanum hoc in genere reperiet. Dy. VII. Dorotheus *Mathemat.* Diophantes.

Jovinianus Cæsar. Occiso *Juliano* Apostatâ mansit exercitus *Romanorum* Imperatore destitutus; elegerunt ergo exercitûs ipsius præfectum *Jovinianum*, fidelem, consilio *Saporis* Regis Persarum. Ille autem recusavit, dicens, Ego *Christianus* sum, nolo imperare Idololatris: indicârunt igitur illi se etiam *Christianos* esse, licèt metu Apostatæ religionem suam dissimulâssent. Prolatâ ergò è Gazophylacio cruce, eam ipsis vexillum in castris statuit. Factâque inter ipsos & *Persas* pace, deduxit ipsum *Sapores Nisibin*; cui ipsam dono dedit, translatis qui in eâ erant *Romanis Amidam*: atque ex eo tempore *Nisibis Persis* cessit. Deinde mortuus est *Jovinianus*, cùm anno uno imperâsset. Jovianus. Persis *cedit* Nisibis.

Valentianus *Cæsar.* Annos octodecim imperavit, & fratrem suum *Valentem* Orienti præfecit. Prodiit autem contra *Valentem Constantinopoli* rebellis quidam nomine *Procrinus*, cujus in potestatem redacti pedes duabus arboribus propriùs admotis alligari jussit, inter quas discerptus est. Porro cecidit *Constantinopoli* grando lapillorum instar, acciderúntque tremores, & terræ motus, & hiatus pluribus locis; absorpta est etiam urbs *Nicia*. Prodierunt tunc quidam *Mosalliani* appellati, qui dixerunt, siquis, qui duodecim annos oraverit & jejunaverit, jusserit montem de loco suo transferri, illum translatum iri, uti in Evangelio sancto habetur. Cúmque hoc spatio cultui se dedisset eorũ aliquis, ac prodiens diceret monti, Te jubeo loco tuo transferas; si non transferretur, acceptum iri cultum suum desperans, iterum edebat & bibebat & turpia patrabat. Anno *Valentiani* decimo tertio, ipse legem transgressus mulierẽ quandam formâ præstantem duxit, vivâ adhuc conjuge suâ legitimâ; permisítque viris binas uxores (si vellent) ducere: eodem anno mortuus est. Valentinianus. Procrinus [Procopius] *rebellis discerptus.* p. 142 Mosalliani Hæretici. Bigamia à Valentiniano *permissa.*

Valens *Cæsar.* Mortuo fratre solus imperium tenuit. Expeditionem in *Persas* paravit, dúmque illis bellum inferret, in vicum quendam vicinum cum quibusdam è comitibus suis secessit; cùm

Dy. VII. autem hostibus nunciatum esset ibi ipsum esse, vicum cingentes ignem in ipsum conjecerunt, quo crematus est *Valens*, unà cum sociis suis qui cum ipso erant, postquam imperâsset † duobus post fratrem suum annis. p. 143.

Gratianus Cæsar, qui filius *Valentiani* fuit. Imperavit annum unum. Hoc anno mortuus est *Sapores Persarum* Rex, postquam septuaginta annos regnasset; post quem regnavit *Ardshir* frater ipsius quatuor annos. Porro *Gratianus* sibi in imperii consortium quendam nomine *Theodosium* assumpsit. Hic, cùm Ethnicus fuisset, in *Christum* credidit & baptizatus est. Mortuúsque est *Gratianus*.

Sapores moritur. *Ardshir.*

Theodosius Cæsar Magnus. Annos septendecim imperavit, jussítque unumquémque religioni suæ adhærere. Anno quinto prodiit *Romæ* rebellis quidam nomine *Maximus*, qui à copiis à *Theodosio* contra ipsum missis, occisus est. Anno sexto natus est ipsi filius, cui nomen *Honorium* indidit. Eodem anno apparuit in cœlo signum columnæ igneæ, quæ ad mensem duravit: indè contigerunt tenebræ crassæ in ipso meridie, mense *Adar*. Deinde morbo correptus *Theodosius* misit accersitum *Honorium* filium suum, eúmque inauguratum in Occidentem misit. *Arcadium* etiam filium suum alterum inauguratum in Orientem misit: mortuúsque est annos natus sexaginta.

Maximus. Honorius.

Arcadius Cæsar. Imperavit annos tredecim. Hoc anno creatus est *Johannes Chrysostomus* Patriarcha *Constantinopolitanus*, et Evangelia interpretatus est, annos natus viginti octo. † Hic Sacerdotes à multis rebus illicitis cohibuit, quam ob rem ipsi invidentes occasionem contra ipsum quærebant. Prohibuit etiam Imperatricem *Eudoxiam Arcadii* conjugem vineam viduæ cujusdã eripere, & quòd non auscultaret, in eam concione quâdã suâ invectus, ipsam *Jezebeli Ababi* Regis *Juda* uxori assimilavit, quæ etiam vineam viduæ eripuit. Illa ergo die quodam profecta, assumpsit secum viginti novem Episcopos, ex iis qui *Johanni Chrysostomo* inimici erant, qui in urbe *Chalcedone* congregati ipsum excommunicatum de gradu dejecerunt; hoc prætextu quod non cessaret legere scripta *Origenis* Hæretici. Ob quod commoti populus *Constantinopolitanus* Palatium Imperatoris incendere statuerunt. Metuens igitur illos Imperator, misit ad Johannem *Chrysostomum*, ipsúmque dignitati suæ restituit. Ille

Johannes Chrysostomus. p. 144.

autem

autem reversus statuam Imperatricis, quæ juxta Ecclesiam fuit, sustulit; ac die quodam concione habitâ, ipsam *Herodiadem* appellavit, viz. Reginam quæ *Johannem* Baptistam *Zachariæ* filium interfecit. Illa igitur graviter irata *Epiphanium* insulæ *Cypri* Episcopum, aliósque Episcopos accersitos *Constantinopoli* convocavit, qui ipsum denuo excommunicatum expulerunt. Factum est hoc anno *octavo *Arcadii*. Relegatus autem fuit in insulam quandam maris *Pontici*, ubi diem obiit annos natus quadraginta octo. Ortæque sunt lites inter *Romanos* & *Ægyptios* ob ossa *Johannis Chrysostomi*, donec ea, post triginta tres † annos à morte ipsius, allata *Constantinopoli* sepelirent, noménque ejus in librum vitæ referrent, unà cum reliquis Patribus sanctis. Anno quinto *Arcadii* in *Persas* regnavit *Yazdejird Saporis* filius annos viginti unum. Deinde mortuus est *Arcadius* annos natus triginta, relicto filio *Theodosio* octenni.

Dy. VII.

*al. secundo.

p. 145.

Yazdejird R. Pers.

Theodosius Cæsar Junior. Annos quadraginta duos imperavit. Hoc tempore magnus fuit *Christianorum* numerus in regno *Persarum*, & valdè propagatus est *Christianismus* operâ *Maruthæ* Episcopi *Miyapharekinensis*, qui à *Theodosio* juniore ad *Persas* missus est. Deinde mortuo *Yazdejirdo Persarum* Rege regnavit post ipsum *Warharanes* ipsius filius, qui *Christianos* persecutus est. Commissúmque est inter *Romanos* & *Persas* prælium, in quo magna ex utraque parte hominum multitudo cæsi sunt, *Persæ* verò in fugam versi, & sublata est à *Christianis* persecutio. Porro anno *Theodosii* junioris decimo innotuit *Symeon Stylites Antiochiæ*, qui signa & miracula multa edidit. Fuerunt etiam hoc tempore è doctis *Cyrillus* Patriarcha *Alexandrinus*, & *Nestorius* Patriarcha *Constantinopolitanus*, qui asseruit unitatem voluntatis, absque unitate ipsius Verbi; ideóque de gradu dejectus est. Necnon *Mar Isaac*, discipulus *Mar Ephraimi*, sermonum rythmicorum autor. Atque hoc tempore experrecti sunt, †qui in spelunca dormierunt, à somno suo, in quem inciderunt tempore *Decii*, post annos ferè centum & quadraginta. Profectúsque est *Theodosius* Imp. unà cum Episcopis, Presbyteris, & Patriarchis, qui ipsos conspexerunt atque allocuti sunt: quibus reversis, mortui sunt illi eodē loco. Contigit hoc anno *Constantinopoli* terræ motus gravis, adeò ut extra urbem fugeret populus universus, corruerúntque eo loca multa. Anno *Theodosii* tricesimo tertio mortuus est *Warharanes*

Marutha Episc. Miyapharekin.

Warharanes R. Pers. *Christianos persequitur.*

Symeon Stylites.

Cyrillus Alexand.

Nestorius.

Isaac Syrus.

p. 146.

Speluncæ socii i.e. septem dormientes.

M 2 *Persarum*

Dyn. VII *Persarum* Rex, regnavitque post ipsum *Yazdejerd* annos octo. Hoc Yazdejird R. Pers. tempore *Ibiba* Episcopus *Rohensis* die quodam concionem habuit, in quâ dixit, Non invideo *Christo* Deitatem suam, siquidem in omni quod in ipso fuit, ego illi similis sum. Excommunicatus igitur sede suâ pulsus est. Porrò anno *Theodosii* quadragesimo primo repertum est caput *Johannis* Baptistæ *Hemesæ*. Obiit autem *Theodosius* annos natus quadraginta.

Ibiba Blasphemus.

Caput Joh. Baptistæ.

Marcianus Cæsar. Annos septem imperavit: duxitque uxorem *Pulichriam Theodosii* Junioris sororem, quæ Monacha fuit; licitum ipsi matrimonium pronuntiantibus quibusdam ex Episcopis hypocriticis, cùm antea stupri cum ipso patrati suspecta esset. Anno *Marciani* secundo convenerunt in urbe *Chalcedone* sexcenti triginta Episcopi, qui *Dioscorum* Patriarcham *Alexandrinum* excommunicârunt, adstruentes duas naturas & personam † unam secundùm illud quod amplectuntur *Romani*, & *Franci*. Cùmque imperâsset *Marcianus* septem annos, mortuus est, annos habens sexaginta quinque.

Pulcheria.

Concilium Chalcedonense.

Dioscorus *excommunicatus*

† p. 147.

Leo Cæsar. Annos octodecim imperavit. Sub initium imperii ipsius regnavit in *Persas Phiruz Yazdejirdi* filius annos viginti septē. Porro hoc anno quo imperium obtinuit *Leo*, qui annus est *Alexandri* octingentesimus septuagesimus nonus, contigit terræ motus ingens in urbe *Antiochia*, quo in terram subsiderunt loca multa. Anno ipsius nono defecit Sol adeò ut interdiu apparerent stellæ; ac elapso anno contigit in Oriente fames gravis, & Locustarum copia: deinde post annum *Persæ Amidam* aggressi, ipsam obsederunt, ac vastârunt. Cùm autem ægrotaret *Leo*, *Leontium* nepotem suum ex filia *Cæsarem* renuntiavit, annos natum sex.

Phiruz R. Persarum.

Terræ motus Antiochiæ.

Eclipsis Solis.

Fames gravis.

Locustæ.

Leontius Cæsar. Imperavit annum unum; nempe quòd cùm puerulus esset, decepit ipsum mater ipsius, dicens ipsi, Cùm accesserit *Zeno* Pater tuus ad ministerium exhibendum, oportet te ipsi honorem deferre, tecumque unà in solio collocare, diademate tuo capiti ipsius imposito. Faciente igitur puero prout ipsi dixerat mater ipsius, sedit unà cum ipso in solio *Zeno*. Paucis autem elapsis diebus puer morbo contracto mortuus est, suspectos habentibus hominibus parentes ipsius, illos sc. ipsi mortem conciliâsse, quò soli imperarent.

Zeno Cæsar. Annos quindecim imperavit. Sub finem dierum

ipsius, † rebelles facti *Samaritani Neapoli*, Regem sibi constituerunt, qui magnam *Christianorum* multitudinem trucidavit: contra quem copias expediens *Zeno* Rebellem *Samaritanum* occidit. Tum morbo correptus mortuus est *Zeno*, annos habens sexaginta unum.

Dy. VII. p. 148. Samaritani *rebelles* Christianos *trucidant.*

Anastasius Cæsar. Annos viginti septem imperavit. Sub initium imperii sui multos è pueris ludo literariō operam dantibus occidit, quòd ipsum subsannarent. Anno ipsius tertio condita est *Dara*, quæ supra *Nisibin* [sita.] Deinde voluit *Anastasius* in Ecclesia *usurpari illud quod dicunt in orationibus suis fideles, *Tu enim pro nobis crucifixus es.* Commoti ergo totus populus *Constantinopolitanus* lapides corripuerunt, quos in ipsum jacerent, quo ipsorum facto territus, & ab illis metuens, diademate de capite deposito, Ego (inquit) mandato vestro obsecuturus sum in quocunque volueritis. Cohibuit ergo se ab eo populus. Anno ipsius undecimo magna accidit in regionibus *Romanorum* fames, multæque apparuerunt locustæ, quæ totum ferè frumentum absumpserunt; de qua re composuit *Jacobus Sarujiensis* sermones. Hoc tempore innotuit *Severus* Patriarcha *Antiochenus*, qui libros multos composuit ad adstruendam scientiam de naturâ unâ è naturis duabus divinâ & humanâ, sine mixtione, confusione, aut corruptione; verùm ita ut eo modo quo fuerunt manerent; sicut natura hominis duabus naturis animæ et corporis constat, et corpus † duabus naturis materiæ et formæ; ita ut nec anima in corpus mutetur, nec materia in formam, vel è contrà.

Dara *condita.* * al. extolli. *Fames gravis.* Jacobus Sarujiensis. Severus *Patriarcha* Antiochiæ. p. 149.

Justinianus Cæsar. Annos novem imperavit, ortu *Romanus* fuit. Hic Ecclesias omnes reconciliavit, omnésque à præcedentibus Imperatoribus pulsos restituit. Anno imperii ejus septimo pugnam commiserunt *Romani* et *Persæ* ad *Euphratis* ripam, submersíque sunt è *Romanis* multi. Hoc anno cecidit nix multa, et glacies, quæ arbores plerásque cum vineis perdidit. Anno sequenti pluviæ raræ erant, *exustæque sunt fruges, et defecit in fontibus aqua, secutusque est calor vehemens, et pestilentia gravis, quæ sex annos duravit. Eodem anno misit *Justinianus* *legatū ad *Mondarum Arabum* Regem, qui pacem cum ipso faceret, quòd ille *Romanis* bellum inferens vastaret et captivos abduceret. Litis autem inter *Arabes* et *Romanos* causa fuit, quòd *Justinianus* Imperator persequeretur Patres, qui unam naturam assererent, cùm *Arabes Christiani* tunc temporis non aliam

Justinus. *Prælium cum* Persis. *al. *paucæ.* *Pestis gravis.* *al. ex. *quosdam.* *Legatio ad* R. Arabum Mundarum. Arabes *Christiani.*

 quàm

Dy. VII. quàm *Jacobitarum* confessionem amplecterentur. Hoc tempore *Cosra Persarum* Rex urbem *Roham* oppugnavit, magnámque hominum multitudinem trucidavit. Apparuit etiam Cometa, qui quadraginta noctes permansit. Anno imperii sui nono consortem sibi imperii fecit *Justinianum* juniorem, sororis suæ filium, et post tres menses mortuus est.

Persæ Roham oppugnant.

Cometa.

p. 150 *Justinianus Cæsar* Junior. Annos triginta octo imperavit. †Hic omnes Episcopos *Severi* sectatores, qui unam naturam asserebant, *Constantinopolin* convenire jussit; ibíque congregatos multis admonuit, ut amplecterentur sententiam Concilii *Chalcedonensis*, quâ asserunt duas naturas & personam unam: cúmque dicto ipsius non auscultarent, illos ad sedes suas remisit. Anno ipsius nono deliquium lucis passus est Sol, quod annum integrũ & duos amplius menses duravit, adeò ut parum admodum de luce ipsius appareret: dixerúntque homines Soli aliquid accidisse, quod nunquam ab eo recederet. Hoc anno apparuerunt Locustæ quamplurimæ per totam ferè terram: fuitque hyems valdè frigida nive multâ, & periit in ipsa magna hominum multitudo. Anno sequente apparuit in cœlo signum mirum, remissúsque est toto anno calor Solis, adeò ut in ipso non maturuerint fructus. Hoc tempore claruit *Sergius Rasainensis* Philosophus, qui libros è lingua *Græca* in *Syriacam* transtulit, alióśque composuit; *Severi* sectam amplexus est. Anno *Justiniani* decimo quarto, *Cosra Kobadis* filius *Antiochiam* aggressus ipsam expugnavit, ejúsque incolas captivos *Babelem* abduxit; ibíque urbem ipsis extruens *Antiochiam* nominavit, quæ nunc temporis *AlMahuza* nova appellatur. *Apamiam* etiam & *Rakkam*, & *Daram*, & *Halebum* cepit; dum detenti essent *Romani Sclavis*, qui *Romæ* contermini erant. A quibus oppugnandis ubi cessâssent, in *Persas* reversi sunt, duravítque † inter ipsos bellum duos annos. Porrò accidit in Oriente fames valida & pestilentia gravis in boves, adeò ut homines terras suas Asinorum & Camelorum [operâ] ararent. Anno vicesimo octavo *Justiniani* pacem inierunt *Romani* & *Persæ*. Anno tricesimo quinto [imperii] sui ad omnes [ubique] Episcopos scripsit, ut festum Natalis celebrarent vicesimo quinto *Canuni* prioris, & Epiphaniam sexto *Canuni* posterioris; dictóque ejus paruerunt, exceptis *Armenis:* illi siquidem morem priorem retinuerunt, quo utrúmque

Solis deliquium mirum.

Locustæ, & alia portenta.

Sergius *Philosophus.*

Antiochia à Persis *expugnata, urbesq; aliæ.*

p. 151. *Fames, & pestis boum in Oriente.*

Armeni *festum Natalis & Epiphaniam simul celebrant.*

feſtum eodem die celebrant. Hoc tempore prodiit *Julianus*, qui aſſeruit corpus Chriſti increatum eſſe, ſubſtantiæ tenuis ſpiritualis; néque reverâ crucifixum aut mortuum fuiſſe, ſed ea omnia Phantaſmata fuiſſe: interea tamen unam naturam aſſerebat. Dy. VII Ju i nus Haret.

Juſtinianus Cæſar tertius. Annos tredecim imperavit: antecedentis ex ſorore nepos fuit. Anno imperii ipſius ſecundo, apparuit in cœlo ignis flammans juxta polum Arcticum, qui annum integrum permanſit; obtexeruntque tenebræ mundum ab horâ diei nonâ noctem uſque, adeò ut nemo quicquam videret, decidítque ex aere quiddam † pulveri minuto & cineri ſimile: annóque ipſius tertio defecerunt pluviæ, factáque eſt hyems inſtar æſtatis; accidítque terræ motus validus & peſtilentia gravis. Anno ipſius quarto oppugnavit *Coſra Daram*, eámque ſex menſibus obſeſſam cepit. *Juſtinianus* dum bello *Perſis* inferendo ſe parat, in morbum incidit, quo cum perturbaretur ipſius intellectus, omiſſum eſt bellum: deinde adhibitis medicamentis ſânatus, ſucceſſorem deſignauit *Græcum* quendam nomine *Tiberium* è nobilibus ſuis, eúmque poſt ſe Imperatorem conſtituit. Prodigia. p. 152. Terræ motus & peſtis.

Dynaſtia octava ab Imperatoribus *Francorum* ad Imperatores *Græcorum* Chriſtianos tranſlata. Dy.VIII.

A tempore *Auguſti Cæſaris* donec imperaret *Tiberius Cæſar*, ſpatio circiter annorum ſexcentorū, fuerunt Imperatores *Conſtantinopolitani* Patricii,& præcipua exercitus pars *Romani*,i.e. *Franci*; extra quod Conſiliarii, Scribæ, & populus, omnes *Græci* fuerunt; deinde regnum etiam *Græcanicum* factum eſt: cujus cauſa fuit, quòd *Juſtinianus* ultimus, cùm morbo gravi cruciaretur, & de vitâ deſperaret, neminem è domeſticis ſuis aut neceſſitudine conjunctis vidit,qui idoneus eſſet Imperio moderando, præter Conſiliarium ſuum *Tiberium*, qui vir *Græcus* erat. Illum igitur *Cæſarem* renuntiavit, diademate ipſi in manus tradito: atque ab eo tempore † fuit Imperium *Conſtantinopolis Græcanicum*, donec ipſam recuperarent *Franci* anno *Alexandri* milleſimo quingenteſimo decimo quinto, *Hejra* ſexcenteſimo. Deinde temporibus noſtris eam ceperunt *Græci*, anno *Alexandri*

Dyn.VII *xandri* millesimo quingentesimo sexagesimo octavo, qui *Hej'ra* est sexcentesimus quinquagesimus quintus.

Persæ Rasainum oppugnantes à Romanis vincuntur.

Tiberius Cæsar. Annos quatuor imperavit. *Persis Rasainum* oppugnantibus contra ipsos misit *Tiberius* Patriciorum suorum præcipuum, nomine *Mauricium*, qui illis ibi occurrens ipsos fugavit. Deinde *Tiberius*, *Mauricio* cum copiis suis se adjungens, in *Persas* irruens eorum plus septuaginta millibus captivos abduxit, quos in insula *Cypro* collocavit. Contigit hoc anno terræ motus magnus.

Terræ motus aliiq; casus.

Cecidit etiam in æstate magna pluviæ copia, & grando vehemens, & obtenebratus est aer: apparuerúntque Locustæ multæ, quæ fruges omnes, vitésque, & olera depastæ sunt. Eo etiam accidit pesti-

Pestis gravis.

lentia gravis: repertíque quidam qui Idola colerent, interfecti sunt. Porro anno *Tiberii* quarto filiam suam *Mauricio* Duci suo summo nuptum dedit: Eumque testamenti sui curatorem, & in imperio successorem declarans, mortuus est.

Mauricius Cæsar. Annos viginti imperavit. Probæ fuit conversationis, in rebus administrandis mitis, *Eleemosynas* multùm exercens. Singulis annis pauperibus & egenis cibũ sexagies paravit, ipséq; cum

p. 154. uxore sua omisso imperio adsistens illis inservire, †cibumq; & potum

Pestilentia Constantinopoli.

porrigere solitus est. Anno *Mauricii* quarto accidit *Constantinopoli* pestilentia gravis, quâ perierunt ex incolis ejus ultra quadringenta

Hormizda R. Persiæ luminibus privatus & occisus.

hominum millia. Anno ejusdem octavo irruentes *Persæ* in *Hormizdam* Regem suum, ipsi oculos eruerunt, deinde interfecerunt, sibiq; Regem præfecerunt *Bahramum Marzabanum*, [i. e. Ducem.] Fuit autem *Hormizdæ* filius juvenis nomine *Cesra*, * idem qui *Anusherwan* Justus audit. Hic mendici personam indutus regnum *Persiæ* pertransiit, donec *Nisibin* perveniret, ac *Roham* abiit, indéque *Menbajum*; atq; ad *Mauritium* literas dedit, quarum hoc exemplar est: "Patri be-"ato, & Domino honorando *Mauritio Græcorum* Imperatori, à "*Cesra* filio *Hormizdæ*, ipsius filio, salutem. His præmissis, Impera-"torem certiorem facio *Bahramum*, & qui cum eo sunt è servis patris "mei, mensuram suam ignorantes, atque obliti se servos esse, méque "ipsorum Dominum & beneficia patrum meorum erga ipsos negan-"tes, in me conspirâsse meq; interficere voluisse; statui ergò ad tui "similem confugere, & bonitatis tuæ patrocinio me committere, "tibique me subjicere. Siquidem subjici Regi tui simili, etsi ho-stis

*al. ex *fil.* Hormizdæ, *fil.* Anusherwani.

Cosrois ad Mauritium *Epistola.*

"stis fuerit, leviusest quàm incidere in manus servorum rebellium: Dy.VIII.
" & ut moriar manu Regum melius, & minus probrosum, quàm ut
" manu servorum mihi inferatur mors. Ad te ergo confugi, fretus
" bonitate tuâ, sperànsque te mei similis miserturum, mihíque opem
" laturum copiis tuis, ut earum ope hosti bellum inferre valeam:
" futurúsque sum tibi filius obsequens, obediens, volente Deo ex- p. 155.
celso. † *Mauricius* perlectis *Cesræ* filii *Hormizdæ* literis, ipsius votis annuere statuit, quod ad ipsum confugisset: ipsum ergò viginti [hominum] millibus instruxit, & quod ad nummos quadraginta auri talenta ipsi misit, scriptis ad ipsum literis, quarum hoc est exemplar.

" A *Mauricio* servo *Jesu Christi* ad *Cesram* Regem *Persarum*, fi- Mauricii responsum.
" lium & fratrem meum, salutem. His præmissis; Literas tuas perlegi,
" & intellexi quid in ipsis retulisti de facto servorum qui in te
" rebellârunt, quódque beneficia patrum & progenitorum tuorum
" vili penderint, & adversus te prodeuntes regno tuo te expulerint;
" subiítq; indè mihi illud quod me ad misericordiam erga te flexit, &
" ut opem tibi in eo quod postulas feram. Quod autē dixisti, Sub alis
" Regis vel inimici patrocinium quærere, & ad ipsius umbram confu-
" gere satius esse, quā in manus servorū rebellium incidere, mortémq;
" manu Regum morte à servis illatâ potiorem esse, téque præstan-
" tiori conditione prælatâ à nobis hæc petiisse; dictis tuis fidem habe-
" mus, verba tua accepta habemus, spem tuam ratam facimus, votis
" annuimus, negotium tuum præstamus, conatum tuum laudamus,
" & pro bonâ tuâ de nobis opinione gratias agimus: misimúsque
" tibi quas petiisti copias & pecunias, téque mihi filium constituo,
" pater tibi futurus. Accipe ergo pecunias tibi indè benedictionem
" captans, copias etiam, & cum iis proficiscaris benedicente & auxi-
" liante Domino: néque accidat tibi tædium aut impatientia, verùm
" accinge te adversus hostes, nec † officio tuo desis, quod de gradu p. 156.
" tuo descenderis, & dignitate tuâ depositus sis; siquidem spero
" Deum, victoriâ tibi in hostem concessâ, ipsum sub scabello pedum
" tuorum prostraturū, dolúmq; ejus in jugulum proprium conversu-
" rum, téque gradui tuo restiturum; * Deum Excelsum [hæc præsti-
" turum] confisus. Cùm igitur ad *Cesram* pervenisset exercitus, et
nummos accepisset, perlectísque *Mauricii* literis animos sumpsisset, cum *Romanorum* copiis adversus *Bahramum* profectus, ipsi inter *Madayenam*

* al. Si voluerit Deus Excelsus.

Dy.VIII. *dayenam* & *Waſetâ* occurrit; & *Bahramo* in fugam dato, comites ipſius omnes interfecit, ipſiúſque exercitus ſpoliandos dedit: atque ita in regnum ſuum reverſus in ipſo ſedit, omnibus ipſi fidelitatem præſtantibus. Convocatóſque *Romanos*, ac præmiis largis affectos ad Dominum ſuum remiſit; & *Mauricio* munerum & pecuniarum, duplo quantum ab eo acceperat, remiſit: *Romanis* etiam *Daram* & *Miyapharekinum* reſtituit; duóque *Christianis* templa *Miyapharekini* extruxit, alterum nomini B. Virginis, alterum nomini *Mar Sergii* Martyris dicatum. Anno *Mauricii* decimo ſexto vehemens cecidit pluvia, quâ obrutæ ſunt urbes quamplurimæ, unà cum incolis, jumentis & pecoribus. Quod autem *Mauricius* poſt initum cum *Perſis* fœdus militum ſtipendia minuiſſet, *Romanorum* primarii in urbe *Heraclea* convenientes loco ejus Imperatorem conſtituere voluerunt *Petrum Mauricii* fratrem, qui ab ipſis fugâ ſe ſubducens *Constantinopolin* adiit. Fugit etiam *Mauricius Chalcedonem*, ubi *Romani* ipſum aſſecuti ſunt, veſtibúſque tritis pauperum & mendicorum more indutum reperientes interfecerunt; præfecto † ſibi in Imperatorem è Patriciis quodam nomine *Phoca*.

Coſroes Perſ. R. Daram & Miyapharekinum Romanis reſtituit, in hac duo templa Chriſtianis ædificat.

p. 157.

Phocas Cæſar. Imperavit annos octo. Non erat hic è familiâ Imperatoriâ. Ubi autem ad *Ceſram Hormozi* filium *Perſarum* Regem de cæde *Mauricii* fama pervenit, ille reſciſſo fœdere *Daram* oppugnatam cepit, *Amidam* etiam & *Halebum* cepit: dein *Kenaſrinum* deflexit, & *Roham* rediit. Anno *Phocæ* octavo in ipſum inſurrexerunt rebelles bini, quorum alteri nomen *Heraclius*, alteri *Gregoras* in *Africa*, qui ex copiis cum filiis ſuis *Heraclio Heraclii* filio, & *Nicetâ Gregoræ* miſſis, ipſis in mandatis dederunt, ut *Phocam* occiderent, hoc pacti Imperium illi futurum qui primus *Constantinopolin* perveniret, ubi *Phocam* occidiſſet. *Heraclius* igitur mari ſe commiſit, *Nicetas* itinere terreſtri perrexit. *Heraclius* autem mare pacatum & quietum reperiens prior appulit, urbémque ingreſſus, occiſo *Phocâ*, Imperavit.

Perſæ Daram, aliáſque urbes capiunt.

Heraclius Cæſar. Annos triginta unum & menſes quinque imperavit. Anno imperii ſui primo legatos miſit ad *Perſarum* Regem pacem initurus, qui ipſi non annuit, verùm *Antiochiam Apamiam*, *Hemeſam* & *Cæſaream* aggreſſus, eas expugnavit. Hoc anno in *Romanorum* [ditione] accidit fames valida, adeò ut homines cadaveribus &

Antiochiâ &c. capiunt.

Fames gravis.

& bestiarum pellibus vescerentur. *Nicetas* autem *Gregoræ* filius *Alexandriam* profectus, eam occupavit. Anno *Heraclii* quarto regnare [cœperũt] *Arabes*, éstq; is annus *Alexandri* nõgentesimus tricesimus quintus. Anno † *Heraclii* quinto expugnârunt *Persæ Hierosolymam*, & post tres annos *Alexandriam* & *Ægyptum*; & *Nubiam* usque profecti sunt, & *Chalcedoniam* oppugnatam ceperunt. Anno *Heraclii* decimo movere se *Arabes Yathrebi*. Anno ejusdem decimo quinto invadentes *Persæ* insulam *Rhodum* eam ceperunt, jussitque *Cesra* quicquid esset marmoris, in templis omnium quas ceperunt urbium, sublatum *Madayenam* referri, unde gravis hominibus molestia fuit. Porrò hoc anno *Heraclii* copiæ *Persiam* invadentes urbem *Cesræ* expugnârunt, unde captivis abductis quamplurimis reversi sunt. Anno *Heraclii* decimo septimo dimidium corporis solaris lumine defecit, mansitque ejus deliquium à *Tisrin* priori ad *Haziran*, adeò ut non appareret nisi parum quid de lumine ipsius.

Dy. VIII. Arabum regnum. Persæ Hierosol. Alexan. Ægypt &c. capiunt. p. 158. deinde Rhodum. Heraclius Persiam invadit. mirum Solis deliquium.

Sectio.

Hoc tempore floruit *Hareth Ebn Calda* Medicus *Arabum*, ortu *Thakifensis* ex *Tayefensibus*. Profectus in *Persiam* artem medicam didicit à *Jondisaburi* incolis aliisque, tempore ignorantiæ ante [exortum] *Islamismum*. Medicinam exercuit in *Perside*, ubi multas congessit opes; deinde patriæ visendæ cupidus *AlTayefum* reversus est, ubi celebris fuit, & ad *Islamismi* tempora pertigit. Jussit *Mohammed*, si quis morbo affectus esset, ipsum adire, & ab eo remedium petere. Dicere solitus est *Hareth*, Si quis durare cupit (at non est duratio) manè prandeat, vestes leves induat, et venere parciùs utatur: per vestitum levem innuens, ne se ære alieno gravaret.*** Fertur obiisse *Harethum* sub initium *Islamismi*, nec certò constare illum religionem eam amplexum esse.

Hareth Ebn Chalda *Medicus* Arabs.

Hoc tempore inclaruit *Ahron* Sacerdos *Alexandrinus*: Syntagma ipsius in arte Medica apud nos *Syriacè* reperitur, triginta constans tractatibus, quibus duos alios addidit *Sergius*.

Aaron Alexandrinus *Medicus*, & *Sergius*.

Dyn.IX.

Dynastia nona, ab Imperatoribus *Græcorum Christianis* ad Imperatores *Arabum Moslemiticos* translata.

Duo Arabum genera.

DUo sunt (inquit *Alkadi Saed Ebn Ahmed Andalosenus*, Judex urbis *Tolaitelæ*) Arabum genera, unum quod periit, alterum adhuc superstes. Quod ad illos qui perierunt, gentes erant copiosæ, velut *Ad*, & *Thomud*, & *Tesm*, & *Jadis*, qui quod ita pridem deleti sunt, certis eorum memoriis destituimur, & defecerunt prorsus rationes, quibus in ipsorum vestigia inquiramus. Quod ad eos qui supersunt, illi duplici stirpe oriundi sunt; sc. *Kahtan* & *Adnan*; duplexque iis pariter convenit status, *Ignorantiæ* alter, alter *Islamismi*.

eorum ante Islamismũ status, p.160.

Status autem *Arabum*, *Ignorantiæ* temporibus, robore & potentiâ inter Gentes celebris fuit. Fuitque regnum ipsorum penès tribus *Kahtan*, & præcipua regum familia apud *Hamyarenses*, è quibus fuerunt *Reges*, † *Domini, Tyranni*, et *Tobbaï*. Reliqui verò *Arabum*, per ignorantiæ tempora, post *Reges*, duorum erant ordinum, *Urbani* sc. et *Nomades*. Quod ad *Urbanos*; erant illi Urbium et Oppidorum incolæ, qui victum suum è satione, palmarum fructibus, pecore, et mercaturam peregrè exercendo quærebant. Quod ad *Nomades*; desertorum illi incolæ, quibus Camelorum lac, et carnes victum præbebant, dum loca herbida perquirerent, et aquæ pluvialis defluvia sectarentur, ibi tentoria figentes quamdiu terræ uberis beneficio, quo pascerentur invenirent; deinde ad herbas, et aquam, indagandas proficiscebantur, nunquam alternis, sedes figere, et subinde migrare, desistentes, sicut ex illis nonnemo quasi sub *Cameli* sui personâ loquitur.

Dicit, cùm in eum clitellas meas injicerem, haccine semper ipsius,
& mea conditio?
Totúmne tempus inter morandum, & [subinde] *migrandum transigetur? Annon aliquando miserebitur mei, & rationem salutis meæ habebit?*

Fuítque ista eorum consuetudo, temporibus, æstivo et verno: adventante verò jam hyeme, cùm herbis nudaretur terra, ad *Eraci* rura,

ra, et *Syriæ* confinia se recipientes, hiemabant, temporis incommoda tolerantes, et contra victus penuriam patientiâ luctantes. Quod ad religiones eorum, diversæ erant. Colebat *Hamyar* Solem, *Cenanah* Lunam, *Misam* Stellam *Aldebaran* [oculum Tauri,] *Lachamus* & *Jedamus* Jovem, *Tai* Stellam *Sohail* [Canobum,] *Kais* stellam *Alsheera'lobur* [Sirium,] *Asad* Mercurium, *Thakif* ædiculam in superiore parte Nachlæ, quæ vocabatur *Allat*. Erant ex ipsis qui † resurrectionem mortuorũ agnoscerent, asserentes, Si cujus Camelus super ipsius sepulchrum mactatus fuerit, ipsum, cùm ad judicium resurgat, equitaturum, at qui hoc fieri non curaverit, peditem futurum. Eruditio autem *Arabum*, cujus gloriæ præcipuè studiosi erant, hæc erat: linguæ suæ peritia, sermonis proprietas, carminum textura, & orationum compositio. Noti etiam illis erant stellarum ortus, & occasus, item quænam ex illis ita oppositæ sint, ut, oriente hâc, illa occidat, quámque in pluviis excitandis vim habeant: quantum quidem summâ attentione, & diuturnâ experientiâ assecuti erant, (quòd sc. hanc rerum istarum cognitionem vitæ ratio illis necessariam faceret,) non, quâ vera scientia acquiritur, methodo. Verùm quod ad Philosophiæ scientiam, nihil ejus admodum concesserat illis Deus, nec eos ad hæc studia idoneos fecerat. Atque hic status eorum erat per *ignorantiæ tempora*; at sub *Islamismo* talis, qualem, volente Deo, quàm brevissimè & compendiosissimè fieri possit, describturi sumus.

Dyn. IX.

religiones,

p. 161.

eruditio,

sub Islamismo.

Author Legis Islamiticæ Mohammed Ebn Abdallah.

Tradunt Originum scriptores, deduci originem ipsius ab *Ismaele*, *Abrahami*, Amici Dei, filio, quem peperit illi *Hagar* ancilla *Saræ* uxoris ejus. Natus est *Mecchæ*, Anno *Alexandri* 892. antequam autem annum ætatis secundum transegisset, mortuus est pater ipsius *Abdallah*. Mansit ergo apud matrem suam *Amenam Wahebi* filiam, † sex annos, quâ defunctâ, eum ad se receptum avus ipsius *Abdo'lmotallab*, tenero fovit affectu, donec & ipse jam morti vicinus filio suo *AbuTaleb* eundem curandum commendavit, qui ei ad se recepto tutorem se præbuit, deinde annos jam novem natum secum *Damascum* deduxit. Cùm autem jam *Bosram* pervenissent, progressus ad eos è Cœnobio suo Monachus quidam doctus, nomine *Bobira*, per

Mohammedis *prosapia & nativitas*.

p. 162.

mediam

Dyn.IX. mediam turbam ad ipsum contendens, manúque ejus prehensâ. *Futurum est* (inquit) *ab hoc Puero magnum aliquid, cujus fama per Orientem & Occidentem se diffundet: nam cùm appropinquaret nube obumbratus apparuit.* Cúmque jam 25 ætatis annos complevisset, obtulit ei fœmina quædam nobilis & dives, nomine *Chadijah*, conditionem, cum facultatibus suis ad mercaturam exercendam, *Damascum* proficiscendi, se plus illi quàm alii cuipiam daturam; cui cùm ille morem gerens profectus esset, ea ipsius amore capta, se illi in uxorem obtulit. Duxit ergo illam annos tum natam 40, quæ cum eo 22 annis constanter vixit, donec *Mecchæ* tandem diem obiret. Post completos demum annos ætatis 40 Prophetiæ munus sibi arrogavit. Mortuis autem jam *Abu-Taleb* patruo ejus, & uxore *Chadijah*, cùm magno illum malo afficerent *Koraishitæ*, ab illis *Medinam*, *Tathrebum* scilicet, fugit: ubi anno *Fugæ* primo congregati sunt ad ipsum, qui contra *Mecchenses* hostes suos opem ipsi ferrent. Anno autem, ex quo *Medinam* fugit, secundo exiit ipse ad prælium † *Bedarense*, in quo 313 *Mosleminorum* ope, mille è *Mecchensibus* Idololatris profligavit. Eodem anno conversa est *Kebla*, ab ea cœli parte quæ Templum *Hierosolymitanum* spectat, ad eam quæ *Caabæ* imminet. Eodem etiam injunctum est jejunium mensis *Ramadani*. Anno 3° prodiit ad prælium *Ohud*, quo Idololatræ *Mosleminos* in fugam dederunt, ipsique *Mohammedi* vulnus in facie inflictum, & dentes primores confracti. Anno quarto *Judæos*, dictos *Bani Nadir*, bello aggressus in *Syriam* fugavit. Eodem, cùm, collectæ è diversis *Arabum* tribubus, copiæ plures, *Mecchenses Medinam* comitarentur, obviam illis egressus est, cúmque id terrori esset *Mosleminis*, effodi jussit vallum, quo factum est ut ultra 20 dies quieti manserint, nullo inter eos inito prælio. Postea ex Idololatris quendam, qui ad duellum provocaverat, accurrens *Ali* interfecit, mox & socium ejus: quorum cædes in causa fuit, ut fugerent copiæ istæ tantâ & virorum multitudine, & armorum copiâ instructæ. Anno quinto fuit prædatoria illa excursio in *Dumato'l Jundal*, & prælium *Bani Lahyan*. Anno 6° exiit ipse ad oppugnandos *Bani Mostalak*, multósque ex ipsis captivos cepit. Anno 7° exiit ad oppugnandam *Chaibar Judæorum* urbem: in quo factum *Ali Ebn Abi Taleb* narratur, ipsum portas *Chaibar* loco motas & avulsas sibi pro scuto sumpsisse, atque ita cum illis

Mohammed *Prophetiam vendicat.*

Medinam *fugit.*

p. 163. † *Prælium* Bedarense.

Caabam *versus orare jubet.*

Jejunium Ramadan.

Mohammed *vulneratus.*

Bellum fossæ.

Ali *duellatores duos superat.*

Factum ejus egregium.

illis pugnâsse. Anno 8° fuit prælium expugnationis, † quo scil. expugnata est *Meccha*, ubi *Mosleminis* præcepit, ne in eâ quempiam occiderent, nisi qui ipsos oppugnaret, & securitatem concessit omnibus, qui Templum ingrederentur, & qui januâ occlusâ se à pugna continerent, & qui aulæa *Caabæ* apprehenderent, illis tantummodo exceptis, qui damno ipsum affecerant. Cúmque jam *Abu Sofyan* quidam è *Mecchæ* primoribus, qui religionem *Islamiticam* præ metu gladii amplexus fuerat, *Mosleminorum* copiis conspectis diceret *Abbaso*, *Heus* Abu fadl, *certè magnum jam evasit imperium nepotis tui: Væ tibi*, inquit ille, *Imò verò, Prophetia est.* Respondit ille, *Esto igitur* [*si libet.*] Anno nono egressus est ad expugnandam *Tabuc*, quæ regio est *Græcorum*, quâ in occupandâ pugnâ opus non habuit. Decimo demum instituit peregrinationem valedictionis, quo etiam pro Propheta se venditans, in [regione] *Yamama*, *Moseilema* mendax librum *Corano* similem componere aggressus est, in quo hæc habet. *Utiq; Deus benignitatem præstitit gravidæ, educens ex ea Spiritum, qui currat inter cuticulam & viscera*, &c. Porro hoc anno febriculâ correptus *Mohammedes* ægrotavit, & diem obiit die Lunæ, qui vicesimus octavus fuit Mensis *Sephar*, annos natus 63: quorum 40 [transacti sunt] antequam munus Propheticum sibi vendicaret; 13 alii dum *Mecchæ* subsisteret, & decem demum post *Hejram*, quibus *Medinæ* substitit. Cúmque jam mortuus esset, voluerunt *Mecchenses fugæ Comites*, *Maccham* eum reportari, quòd ibi natus esset; at *Medinenses Adjutores*,† *Medinæ* eum sepeliri, quòd *Asylum* ipsi fuisset, et auxilii locus. Voluerunt demum nonnulli, *Hierosolymam* eum transferri, locum scil. in quo sepulti essent Prophetæ. At in hoc tandem convenerunt ut *Medinæ* sepeliretur, ubi eum *mansiunculâ* suâ humârunt, eodem quo mortuus est loco. Porro in numero uxorum ejus assignando variatur. Qui plurimas dicunt, 17 illi assignant, præter concubinas. Liberos genuit septem, filios tres, et quatuor filias, è *Chadijah* omnes, uno excepto *Abrahimo* filio, qui natus est ex *Maria Cophtitica*, quam unà cum sorore *Shirina Alexandriam* misit *Makokus*. Neque verò mortuæ sunt ante ipsum ex uxoribus ejus nisi duæ, neque ex liberis superstites reliquit præter filiam unicam, *Phatemam* sc. uxorem *Ali Ebn Abi Taleb*, quæ et tribus post patrem suum mensibus obiit.

Dyn. IX. p. 164. Mosailema *Pseudopropheta.* *Obit* Mohammed. p. 165.

Sect.

Dyn. IX.

Sectio.

Porro asserunt *Islamitarum* Docti, factam fuisse mentionem *Mohammedis* in libris à Deo demissis, sc. in Lege, isto textu, *Venit Deus à Sina, & ortus est à Sair, & manifestatus est à monte Paranis:* quibus verbis indicari dicunt, descensum legis ad *Mosem*, Evangelii ad Jesum, & *Alcorani* ad *Mohammedem.* Porro in libro Psalmorum, isto textu, *Manifestavit Deus è Sione Eclilan Mahmudan: Coronam laudatam*, per *Coronam* indigitari aiunt Regnum, per *Mahmud*, i.e. laudatam, *Mohammedem.* In Evangelio demum, isto textu, *Si ego non abeam, Paracletus ad vos non veniet.* † Narrantur etiam de eo miracula quædam, qualia, Lunæ fissura, Arborum ei obviam euntium processus, quòd à lapidibus salutaretur, & quòd aqua inter ipsius digitos scaturiret, quòd turbam multam exiguo cibo saturaret; quòd ipsi adgemisceret trabs; qnòd apud eum quereretur Camelus; quòd ei testimonium perhibuerit ovis assa, cujus armus ipsi dixerit, *Cave me comedas, veneno siquidem infectus sum.* At cùm non ad eum numerum pervenerint qui hæc miracula narrârunt, ut frequenter facta prodantur, sed ut semel patrata recenseantur, innituntur magis *Islamitarum* Docti, ad Prophetiam ejus confirmandam, uni *Alcorano*; in quo ipso hoc pro miraculo habent, quòd cùm conati sint eloquentissimi quique ei par aliquid elaborare, ne capitulum quidem unum ipsi conferendum, proferre potuerint.

Deut. 33. 2.

Psal. 50. 2.

Joh. 16. 7.

p. 166.

Miracula Mohammedis.

Sectio.

Jam verò in religione *Islamitica* ortæ sunt variæ dissensiones, (ut in aliis factum est) quarum nonnullæ circa Radices, quæ subjectum sunt Theologiæ Scholasticæ; aliæ circa Ramos, quæ subjectum sunt scientiæ Juris. Quæ circa radices sunt Differentiæ, ad quatuor reducuntur capita, quorum primum est Attributa & Unitas Dei; secundum, Decretum ejus & Judicium; tertium, Promissa & Minæ; quartum, Prophetia & Antistitis munus.

Sectæ autem eorum qui circa has radices versantur præcipuæ sex sunt, scil. *Motazala*, tum *Sephatii*; atque hi inter se contrarii sunt, ut & *Kadarii* † *Jabariis* adversantur, & *Morgii Waïdiis*, & *Shii Chawarigiis.* Oriuntur deinde ab unaquaque harum sectarum species diversæ, adeo ut usque ad 73 sectas numerentur. Quòd ad *Motazalas* attinet, illud de quo inter eos in universum convenit, hoc est, quod

Sectæ Mohammedanorum *præcipuæ.*

p. 167.

quod attributa æterna ab Essentia Creatoris, qui supra omnia Excelsus, amoveant, fugientes [distinctionem] personarum quam [constituunt *Christiani*, súntque ex illis qui dicunt, Deum ex se scire, non per scientiam, & eodem modo potentem esse, & vivere: Ex illis etiam, qui dicunt ipsum scire per scientiam, quæ ipsa essentia ejus est, atque eodem modo Potentem esse & vivere. Primi illi Attributa omnino rejiciunt, Secundi attributa asserunt quæ sint ipsa essentia: hoc unanimiter statuunt, verbum Dei creatum esse, in subjecto, literísque & voce consistere, ejúsque exemplar, in libris Scripturâ exprimi. Negatio autem attributorum omnino desumpta est à Philosophis, Dei essentiam unam esse citra ullam omnino multiplicitatem asserentibus. E *Motazalis* autem *Ahmed Ebn Hayet* asseruit *Christum* corpus propriè dictum induisse, esséque eum verbum æternum incarnatum, sicut dicunt *Christiani*. Ex iisdem *Isa* cognominatus *Mozdar* eo processit, ut assereret ipsum *Alcoranum* creatum esse, & potuisse *Arabes* aliquid quod elegantiâ & eloquentiâ par esset componere, nisi prohibiti essent in id animum intendere. *Motazalis* contrarii sunt *Sephatii* qui statuunt in Deo attributa æterna Scientiæ, Potentiæ, Vitæ, & ejusmodi alia. Imò eousque processerunt eorum nonnulli, in adstruendis attributis, qualia auditus, visus, † & loquela, ut corporeitatem adstruant, asserentes necesse esse ut Textus isti in quibus fit eorum mentio, puta, sessionis in Throno, Creationis manu peractæ, & ejusmodi aliorum, sensu literali intelligantur, ut non opus sit ad explicationem aliquam confugere; nisi quod eorum nonnulli, inter quos *Abul Hasan Asharius* aliíque, dum Theologiæ scholasticæ præcepta tradunt, comparationem prohibeant, quæ sententia recepta est ab iis qui Traditionibus [*Mohammedis*] & sociorum [ipsius] consensui innituntur. Atque ita Doctrina *Sephatiorum* ad hanc *Ashariorum* translata est.

Dyn. IX.

Morazali quid statuant.

Sephatii.

p. 168.

Asharii.

Jam verò *Alkadarii* sunt & illi è *Motazalis*, nomen *Alkadariorum* inde sortiti, quod *Alkadar*, i. e. Decretum [divinum] tollant, non quod illud asserant. Affirmant siquidem hominem potestate præditum esse, quâ actiones edat tam bonas quàm malas, mererique ob ea quæ facit præmium & pœnam, longéque abesse ab hoc Dominum super omnia Excelsum, ut attribuatur illi Malum & Iniquitas: & hoc dogma *Æquitatem* nominârunt, quam definiunt Ordi-

Kadarii.

Dyn. IX. nationem actionis secundùm modum rectitudinis, & rectam dispositionem ejus quod statuit Intellectus secundùm sapientiam. Contrarii *Alkadariis* sunt *AlJabarii* qui ab homine actionem, aut potestatem in actionem prorsus removent, dicentes, Deum supra omnia Excelsum creare actionem, & creare potentiam in homine, quæ ad actionem illam pertinet, nec tamen esse aliquem in istam actionem ab ista potentia influxum. Sunt & ex illis qui asserunt in homine potentiam quæ impressionem aliquam habeat in actionem, dicúntque Deo jus esse in creaturas suas, quicquid velit in illis faciendi, ita ut nemo ab eo quærere debeat †cur hoc fecerit, quod si omnes sine discrimine homines in Paradisum admitteret, nullam hic fore injustitiam, aut si in ignem omnes conjiceret, nullam hic fore injuriam, sed futurum ipsum in omnibus istis justum. Justitiam siquidem esse, cum ut visum est utatur qui jus habet, illo in quod jus habet.

Jabarii.

p. 169.

Jam quod ad *Morjios*, asserunt illi differri judicium cujusvis *Moslemii*, qui peccatum aliquod grande commiserit, usque ad resurrectionem mortuorum; sc. non prius vocatum iri illum in quæstionem; neque sententiam de eo in hoc seculo ferunt, sive absolutionis, sive condemnationis. Dicunt insuper non nocere cum fide impietatem, uti nec prodesse cum infidelitate pietatem. *Morjiis* adversi sunt *Alwaïdii*, qui pro fidei desertore habent illum qui peccatum aliquod grande commiserit, ipsúmque perpetuo in Gehennâ mansurum, licèt veram amplectatur fidem. Futuram tamen pœnam ipsius leviorem, quàm infidelium. Porrò *Alshii* (sc. *Alis* Sectatores) illi sunt qui se *Ali* filio *AbuTalebi* addixerunt, ipsúmque in Antistitis munere Prophetæ successisse asserunt, nec munus illud aliis præterquam ipsius progeniei, nisi injuriâ, deferri: in hoc omnes conspirant, quod asserant debere necessario Antistites cohibere se à peccatis, tum grandioribus, tum levioribus; esséque Antistitis munus unam è columnis fidei, cujus aut negligentem esse, aut illud vulgo permittere, non conveniat Prophetæ. Jam inter eos qui modum excesserunt ex *Alshiis* sunt *Alnosairii*, qui asserunt Deum supra omnia Excelsum formâ *Alis* apparuisse, & linguâ ipsius locutum, ea quæ ad abditissima †mysteria pertineant, enarrâsse. Eorum etiam nonnulli modum adeò excesserunt in iis quæ ad Antistites suos spectant, ut eos extra terminos Creaturarum eduxerint, & ipsis proprietates divinas attribuerint,

Morjii.

Waïdii.

Shii.

Nosairii.

p. 170.

tribuerint. *Alſhiis* contrarii ſunt *Chawarejii:* è quibus ſunt qui *Ali Ebn Abi-Taleb* in iis quæ adminiſtravit, peccatum impingant; & ex illis alii qui in eo peccati arguendo eò tranſeunt, ut & infidelitatis accuſent, & ex illis demum qui aſſerunt admitti poſſe, ut nullus ſit in Mundo Antiſtes; quòd ſi tali opus ſit, competere ut ſit vel ſervus vel liber, vel *Nabatæus*, vel *Koraiſhita*, modo juſtus ſit; Quod ſi à veritate declinaverit, gradu moveri, & morte affici debere. Atque hæc narratio eſt Sectarum, quæ circa fundamenta verſantur, juxta viam compendii. Dyn. IX. Chawarejii.

Sectio.

Jam verò inter Sectas quæ circa ramos verſantur, quæque inter ſe differunt de concluſionibus legalibus, & dubiis ſub diſquiſitionem cadentibus maximè celebres ſunt quatuor, ſc. Secta *Maleci Ebn Anas*, Secta *Mohammedis Ebn Edris Aſſhafienſis*, Secta *Ahmedis Ebn Hanbal*, & Secta *Abu-Hanifæ Alnooman, Ebn Thabet*. Fundamenta etiam diſquiſitionis ſunt quatuor, Liber [ſc. *Alcoranus*,] *Aſſonnah* [i. Traditio,] *Conſenſus*, & *Ratio*. Nempe, quia cùm orta fuerit nova aliqua quæſtio legalis de licito & illicito ad diſquiſitionem confugientes, primò *Alcoranum* adeunt, ubi ſi textum aliquem invenerint, ei adhærent, ſin minùs, ad *Aſſonnah*, ſeu Traditionem Prophetæ confugiunt, ubi ſi quid occurrat * [quod dubium explicet] in ipſius ſententiam deſcendunt: ſin minùs, ad conſenſum ſociorum [ejus] confugiunt, quoniam illi Orthodoxi cenſentur, † ut in errorem conſpirare noluerint: ibi ergò ſi inciderint in aliquid quod dubio ſuo affine fuerit, ad ejus normam de quæſtione ſua ſtatuunt, ſin minus ad *Rationem* itur, quoniam quæ oriri & accidere poſſint [dubia] infinita ſunt; Authoritates verò finitæ, ita ut paria non ſint. Jam certò conſtat quod Ratio neceſſarii ſit uſus, ut ſecundùm eam de unaquaque quæſtione legali diſquiratur. Ex Antiſtitibus verò *David Aſphahanienſis* Rationis [uſum] penitus rejecit, cui è contra *Abu-Hanifa* plurimum ſe addixit, adeò ut non rarò rationem manifeſtam vel teſtimoniis particularibus præferret. *Malec* autem, *Shafeius*, & *Ebn Hanbal*, modò occurrat vel teſtimonium, vel præceptum, ad rationem ſive manifeſtam, ſive obſcuram minimè recurrunt. Jam cùm inter hos ſint in ſententiis ferendis differentiæ, de quibus extant apud eos libri & diſputationes, non tamen ideo quiſquam

Sectæ Juriſtarum quatuor. Maleci, Shafei, Hanbali, Hanifi.

p. 171.

Dyn. IX. quam eorum Infidelitatis aut Erroris reus exiſtimatur. In ſumma, Fundamenta Legis *Iſlamiticæ* hæc ſunt 1 Munditiei in extremis corporis partibus, & veſtium oris, quòd dependeant & rebus ſpurcis occurrant, cura. 2 Oratio, quæ eſt Subjectio & demiſſio ſui coram Domino omnipotente. 3 Eleemoſyna, quæ eſt Communicatio in miſeriis, & Auxilium, & Largitio. 4 Jejunium, quod eſt ſui domatio, & depreſſio, & ſubjugatio concupiſcentiæ, quâ producatur teneritas cordis, & animæ puritas. 5 Peregrinatio, quæ exitus è Mundo & itionis in occurſum futuri typus eſt, nec aliò plerique eorum qui in ea obſervantur ritus, tendunt, quàm probationi & tentationi hominis, an ea quæ ipſi mandata ſint ſectari velit; quales ſunt Curſus & Properatio in circuitione [*Caabæ*] & jactus lapillorum. Quod verò

Fundamenta Iſlamiſmi.

p. 172. ad obſervationem †diei Veneris & Feſtorum, inſtituta ſunt ea ad Congregationem populi, quò conveniant, & ſe mutuò viſant, & in iis à laborum tædiis quieſcant. Circumciſio autem injunctio eſt; cui ineſt tentatio & probatio, & deditio ſui [Deo.] Quod ad prohibitionem Morticinii, & ſanguinis, in eo quod horreat ea animus, & refugiat natura, ſatis eſt quod abſtinentiam ab illis ut neceſſariam ſuadeat.

Abu Becro'ſſadik. Maximum inter* Antiſtites *Iſlamiticos* illud erat, quod ob Antiſtitis dignitatem [ortum eſt] diſſidium: illius enim causâ ſtricti ſunt gladii. Contigítq; hoc in ipſo [imperii] initio; & in diverſas ob illam abierunt partes [*Meccenſes*] fugæ comites, & [*Medinenſes*] Adjutores: dicentibus *Medinenſibus*, E nobis ſit Imperator, & è vobis ſit Imperator. Acceſſerunt ergò ad illos ſtatim *AbuBecr* & *Omar*, &, antequam verbis occuparentur, extendens *Omar* manum ſuam ad *AbuBecrum* fidem ei pactus eſt: pacti ſunt etiam reliqui. Atque ita ſedatus eſt tumultus, & Chalifa renunciatus eſt menſe *Rabia* priori ineunte anno undecimo, eodem die quo obiit Propheta, in Porticu *Saëditarum*. Dixit *Omar*, Certè *Abubecri* inauguratio improviſum quid fuit, avertat Deus malum quod indè accidere poſſit: quod ſiquis tale quid iterum commiſerit, morte eum afficite; & ſi quiſpiam in alterius obſequium juraverit, non conſultis *Moſlemiis*, morte afficiantur utrique. * Fertur cùm delatum hoc eſſet *Ali* filio *AbuTalebi*, illum non abnuiſſe: at quod à pleriſque traditur, hoc eſt, dixiſſe ipſum, Non conſuluiſti me; & dixiſſe illi *AbuBecrum*, Non fuit

*al. ex. populum Iſlamit.

Diſſidium inter Meccenſes, & Medinenſes de Chaliſatu.

* *Al. Dicitur autem non delatū fuiſſe illud* Ali *f.* A.T. *at ubi delatum eſſet abnuiſſe illum.*

fuit tempus capax consultationis, Veriti enim sumus nè transferretur à nobis imperium. Deinde conscenso suggesto dixisse, Exuite me hoc imperio, neque enim vestrûm præstantissimus sum: † & dixisse *Alim*, Non te exuemus, neque petemus ut te exuas. Et consenserunt *Mohajerun* [*Meccenses*] & *Ansarii* [*Medinenses*] in Chalifatum ipsius. Cùm autem latè se diffudisset fama de Prophetæ obitu, defecerunt *Arabum* multi, & tributum pendere recusarunt. Quare cùm valdè timerent *Moslemii Medinæ*, quòd unanimi consensu deficerent, liberos & necessarios suos in montium fissuris deposuerunt. Præficiens ergò *AbuBecr* hominibus *Chaledum Ebn VValid*, ipsum militibus quater mille & quingentis instructum misit: qui profectus donec ad rebelles perveniret, pugnâ illos aggressus liberos eorum captivos cepit, opésque distribuit. Inclamârunt etiam *Moslemii AbuBecrum*, dicentes, Annon animum advertis ad illud quod percrebuit de fama Mendacis istius *Mosailemæ* in regione *Yamamæ*, & quomodo sibi prophetiam vendicaverit? Jussit ergo *Chaledum Ebn VValid* bello illum aggredi: qui cum hominibus profectus est, donec perveniret ad locum dictum *Akreba*. Obviam etiam procedens *Mosailema* cum *Hanifensium* turba, sedem ex adverso *Chaledi* fixit. Inita ergò sunt inter illos prælia, & acris fuit inter duos exercitus pugna. Irruentes autem *Moslemii* conjunctim omnes in *Mosailemam* & comites ejus, manus cum illis conseruerunt, donec ruberet terra sanguine. Oculos autem intendens servus quidam Niger, nomine *VVahshi*, in *Mosailemam*, hastam in eum torsit, quæ in ilia ejus cecidit, ita ut ex equo suo mortuus decideret. Indè contendit *Chaled* in regionem *Eraki*, atque *Hiram* profectus deditione illam cepit; fuitque hoc primum quod de regione *Eraki* captum est. Miserat autem † ante illud *Abu-Becr Abu-Obeidam Ebno'ljerah* cum viginti circiter millibus virorum in *Syriam*: cúmque pervenisset ad *Heraclium* rumor de ingressu *Arabum* in regionem *Syriæ*, misit contra illos *Sergium Patricium* cum quinquies mille viris de exercitibus ejus, ut bello illos oppugnaret. Scribens ergò *Abu-Becr* ad *Chaledum*, ubi *Hiram* cepisset, jussit illum ad *Abu-Obeidam* proficisci in regionem *Syriæ*; quod & fecit. Congressis autem *Arabibus* & *Græcis* in fugam versi sunt *Græci*, & interfectus est *Sergius Patricius*; quod ita accidit: inter fugiendum ex equo suo decidit, cúmque equo à servis suis imponeretur, denuò

Dyn. IX.

p. 173.

Mosailema *Pseudopropheta occisus.*

Hira *capta.*

p. 174.

Syriam *invadunt Arabes.*

Sergius Græcorum *Dux interfectus.*

Dyn. IX. denuò cecidit; imò cùm rursus eum imponerent, descendit etiam rursus, dixítque illis, Eripite vos ipsos fugâ, & sinite me solum occidi. Porro anno decimo tertio *Hejræ*, cum quindecim diebus ægrotâsset *Abu-Becr*, obiit die Lunæ octavo *Jumadæ* posterioris, natus annos sexaginta tres; fuitque spatium Chalifatûs ejus Biennii, & quatuor mensium, minus octo diebus. Eodem anno (qui annus fuit septingentesimus quadragesimus sextus *Alexandri*) transgressus *Heraclius* legem in uxorem duxit *Martianam* fratris sui filiam, quæ peperit illi filium illegitimum, quem à nomine suo per diminutionem appellavit *Horaiklium* [*Heraclium* parvum.]

obitus Abu-Becri.

Omar filius *Chattabi*, qui & cognominatus est *AbuHaphs*. Fertur *Abu-Becrum* morti vicinum dixisse *Othmano Ebn Aphan* Scribæ suo, Scribe, In nomine Dei misericordis Miseratoris; Hoc est testamentum *Abdollah Ebn Abu-Kohapha*, cùm in ultimâ jam esset horarum hujus mundi, & primâ horarum futuri: deinde deliquium pas-
p. 175. sus est,† scripsitque *Othman*, *Omaro Ebno'l Chattabo*; & is cùm experrectus esset, dixit, Quem scripsisti? dicente [illo] *Omarum*, Attigisti, inquit, illud quod in animo mihi erat; quod si teipsum scripsisses, dignus certè illo [honore] fuisses, Consenserunt ergo in hoc. Cúmque vocaretur Chalifa Chalifæ [vicarius vicarii] nuntii Dei; Dixerunt, Longus est hic [titulus] vocatus est ergo *Amiro'lmumenin* [Imperator credentium,] atque is primus hoc [titulo] insignitus est: cúmque jam in Chalifatum suffectus esset, surrexit in cœtu orationem habiturus, dixítque, Post actas Deo gratias, Heus viri, nisi ob illam, quam de bonitate vestrâ concepi spem, vósque in eâ perstituros, neutiquam vobis aliàs præessem, aliáque ejusmodi. Cúmque jam Imperio præfectus esset, nihil prius in votis habuit, quàm ut *Erako* potiretur: adjunctis ergo *Abu-Obeidæ Ebn Masud* mille circiter viris, in *Erakum* illum proficisci jussit; unáque cum eo *AlMothannam Ebn Haretha*, & *Amrum Ebn Hazem*, & *Salitum Ebn Kis*, qui profecti sunt, donec *Thaalabiæ* castra ponerent. Dixítq; *Salitus*, O *AbuObeida*, Cave ut profundum hoc ingrediaris; video siquidem *Persis* multas esse copias, & sententia mea hæc est, ut nobiscum in desertum secedas, donec ad Imperatorem fidelium scribens auxilium ab illo petieris; quod ubi ad te pervenerit, transibis, & bello eos aggredieris. Cui dixit *Abu-Obeida*, Times certè, ô *Salite*; cui

Omar *primus dictus* Amiro'lmumenin.

cui respondit *AlMothanna*, Non timet certè, verùm sententiā [suam] tibi aperuit; cave ne ad illos transiens te & comites tuos in medium regionis eorum conjicias, & infigantur tibi eorum ungues. At non auscultavit illis *AbuObeida*, sed ponte fluvium jungens eos qui cum ipso erant illis invitis traduxit. Transierunt etiam duo illi unà cum ipso: instruens autem *Abu-Obeida* †socios suos ipse in medio constitit, & accedentes ad illos *Persæ* sagittis eos petierunt, adeò ut *Moslemiis* multa vulnera infligerentur. Irruentibus deinde *Arabibus* [quasi] unius viri impetu in fugam dati sunt *Persæ*: dein reversi irruerunt in *Moslemios*, primúsque è *Moslemiis* occidit *Abu-Obeida*, occidentibus etiam unà eorum permultis; & qui reliqui erant pontem versus recesseruut eos à tergo propugnante *AlMothanna*, cúmq; omnes trajecissent, ipséque *AlMothanna* post eos transiisset pontem resciderunt. Cúmque ad *Omarum* de prælio quod acciderat scripsisset, rescribens *Omar* eum subsistere jussit, donec pervenirent ad eum auxilia. Commissum est autem hoc prælium mense *Ramadan*, die sabbati, anno decimo tertio æræ [*Hejræ*.] Tum *Omar* legatos suos ad Tribus *Arabum* mittens eos ad auxilium ferendum convocavit: quibus *Medinæ* ad ipsum congregatis *Jarirum Ebn Abdalla Albajali* præfecit; qui cum illis profectus est, donec *Thaalabiam* perveniret, ubi ei se adjunxerunt qui ibi erant. Deinde profectus est, donec castra poneret in *Dir Hind*, [unde] cohortes suas misit ad excursiones faciendas in pagos [*Eraki*] *Euphrati* adjacentes: quod cùm *Arzmidochtæ Persarum* reginæ nuntiatum esset, convocari jussit è militibus suis duodecim equitum fortissimorum millia, quibus congregatis præfecit *Mahranum* filium *Mahrawaihi* Ducum præcipuum; qui profectus est cum exercitu, donec *Hiram* perveniret, reversísque *Arabum* cohortibus, & in unum coactis ad pugnam se accinxerunt utrique exercitus, aliique alios aggressi, hastis se invicem confodere, †gladiísque ferire cœperunt. *AlMothanna* autem se in medium *Persarum* conjiciens gladio suo eos cecîdit, deinde ad suos rediit; quibuscum strenuè conflixerunt *Persæ*, ita ut manerent *Arabum* nonnulli, fugerent alii: quo conspecto, *AlMothanna* barbam suam manu prehensam vellicavit. Tum irruentibus in se invicem hinc tribubus *Arabum*, illinc *Persis*, pugnatum est à tempore quo inclinare cœpit Sol, usque ad ipsius occasum. Deinde cùm in *Persas* impetum facerent, prodiens

Dyn. IX.

p. 176.

Prælium cum Persis.

p. 177.

Dyn. IX. ens *Mahran* ante socios suos stetit, & irruentem in eum *Al Mothannam* gladio excepit; at non penetravit ictu gladius. Percussit ergo *Al Mothanna* ipsi humerū, adeò ut mortuus procideret: conversiq; in fugam *Persæ Madayenam* petierunt; reversique sunt *Moslemii* ad sepeliendos mortuos suos, & saucios curandos. Cùm ergò viderent *Persæ Arabes*, captis jam regionis finibus, undique in terram ipsorum incursiones facere, dixerunt, In hoc delati sumus, eò quod præfecerimus nobis mulieres: & conspirârunt ad *Arzmidocht* filiam *Cesræ* imperio exuendam, eique præficiendum juvenem (nomine *Yazdejerdum*) qui oriundus fuerat e stirpe *Cesræ* filii *Hormizdæ*, quem [in solio] collocantes obedientiam & obsequium illi pacti sunt. Exercitum ergo conflavit *Yazdejerd* è [diversis] regni sui partibus, eique præficiens virum quendam illustrem è præcipuis Principum suorum annis & experientiâ [edoctum,] nomine *Rustamum*, misit eum *Hiram*, ad oppugnandos *Arabes*, qui eò contra ipsum convenerant. Commissis etiam alteri è Magnatibus *Persarum* liberis, cui nomen * *Alharmazan*, copiis magnis, misit eum in partes *Ehwaz* ad oppugnandum † *AbuMusa Alashari*, & qui cum eo erant. Cùm autem congrederentur, cæsi sunt hi duo Principes magni, & secuti sunt *Arabes* vestigia *Persarum*, cædentes quos assequerentur eorum. [Tempore] etiam Chalifatûs *Omari* cepit *AbuObeida Damascum*, postquam eam septem mensibus obsedisset, & fœdus iniit cum incolis *Misani*, *Tiberiadis*, *Cæsareæ*, & *Baalbeci*. Cepit etiam *Hemesam* post duorū mensium obsidionem; Eodem etiam scribens *Omar* ad *Yazidum* filium *AbuSophyan* [eum] *Damasco* præfecit. Eodem etiam ingressus est *Misarah Ebn Masruk Abbasides* regionem *Græcorum* cum quatuor hominum millibus: fuitque iste exercitus primus qui *Græciam* invasit. Eodem etiam *Amrus* filius *Aasi* urbem *Metsr* vi cepit, cepit etiam *Alexandriam* deditione. Eodem ingressus est *Iyas* filius *Gunmi Saruj* & *Roham* deditione [traditas.] Eodem cepit etiam *Raccam*, *Amidam*, & *Nisibin*, *Tur Abdin*, & *Mardin* deditione. Et cepit *Habib* filius *Muslemæ Karkisium* deditione. Eodem etiam cepit *Utbal* fil. *Arkan* pagos *Basoræ*; deinde profectus est donec *Obollam* perveniens eam vi caperet: indè *Madayenam* abiens ejúsque Præfectum bello aggressus collum illi amputavit, magnâque ejus exercitus clade affecit. Deinde scripsit *Utbal* ad *Omarum*, ut veniam ab eo peteret pere-

Persæ victi.

Arzmidocht depositâ, Yazdejerd regno Persarum præficitur.

* al. Al Harzaman.

p. 178.

Damascus capta.

Misan, Tiberias, Cæsaria, Baalbec deditæ. Hemesa capta.

Arabes Græcorum Regiones invadunt.

Metsr capta, Alexandria, Saruj, Roha deditæ & Racca &c.

peregrinandi *Meccam.* Præfecit ergo *Omarus* muneri ejus *Almogiram Ebn Shaaba*; deinde deposito eo regioni *Misani Abu Musam Alash'arium* præficiens, in mandatis ei dedit, ut in terrâ *Basoræ Arabibus*, qui cum eo erant, loca quædam extrueret, & unamquamque tribum in pago [aliquo] collocaret, quo sedes suas figerent. Extruxitque in eâ † templum mediæ magnitudinis. Cumq; finem fecisset Urbis *Basoræ* ædificandæ collocavit in eâ *Arabum*, qui in eâ erant, progeniem, & cum exercitibus suis in provincias *Ahwazæ* movens subegit eas; exceptâ solùm urbe *Tustaro*, à quâ, quòd valdè munita esset, abstinuerunt. Eodem *Heraclius Antiochiâ Constantinopolin* discessit, dicens Græcè * *Sureh-Syria*; quo verbo Regioni *Syriæ* valedixit. Obiit deinde *Heraclius*, cui successit filius ipsius *Constantinus*, quem quatuor post mensibus veneno sustulit *Martiana* uxor patris ejus, filiumque suum *Heracliolum* substituit, *Davidis* novi nomine illi indito: Magnates verò regni imperium ejus ægrè ferentes, eo abdicato, præfecerunt *Constantem* [nuper] occisi filium. Eodem etiam *Abdalla Ebn Nadil Aspahanam* deditione cepit. Eodem cepit *Jarir AlBajali Hamadanam*; eodem accidit prælium *Nahawandense*. Eodem *Moawias Askelanam* deditione cepit mense *Ramadani*. Obiitque *Omar* die *Jovis* quinto ante finitam *Dulhejjam* anno *Hejræ* vicesimo tertio, annos natus sexaginta tres. Fuitque spatium *Chalifatus* ejus decem annorum, sex mensium, & septendecim dierum. Interfecit eum *Abu-Lulua* servus *Almogiræ Ebn Shaaba* [tempore] precum matutinarum. Causa ejus fuit, quod cum ad eum accessisset *Abu-Lulua* conquestum de gravitate tributi, (imposita autem ei fuerat quotidiana duarum drachmarum solutio) diceret illi *Omar*, non est hoc tibi multum, Tu siquidem, uti audivi, si molam vento circumagere velis, facere id potes; † cui ille, Circumagam quidem tibi molam, quæ non cessatura est usque ad diem resurrectionis. Dixit ergò [Ille,] Utique minatus est servus, quòd si ob suspicionem quenquam interficerem, hunc certè è medio tollerem. Deinde cum puer [iste] pugione, repetito ictu, ilia ejus confodisset, accersivit *Omar* medicum, qui ipsum inspiceret; ille autem vinum ei hauriendum præbuit, quod cum exiret, ita ut non dignosceretur vinum esset an sanguis, alium accersivit medicum, qui lac illi bibendum præbuit; cumque

Dyn. IX.

p. 179.

Basora Ædificata.

Ahwazæ urbes præter Tustarum captæ.

* Χαῖρε.

Heraclii obitus.

Constantinus.

Heraclius.

Constans.

Aspahana, Hameda-na & Askelana captæ.

Omari obitus.

p. 180.

Dyn. IX. exiret lac conspicuum, Dixit illi; Testamentum tuum conde, ô Imperator fidelium.

Sectio.

Johannes Grammaticus. Porrò hoc tempore claruit inter *Muslemios Johannes*, quem vocamus nos Grammaticum, qui *Alexandrinus* fuit, fidemque Christianorum Jacobiticorum professus Severi doctrinam adstruebat, deinde recessit ab eo quod profitentur Christiani de Trinitate; quare convenientes eum Episcopi in urbe *Metsra* rogârunt, ut ab eo quod [profitebatur] rediret; cumque redire nollet, eum de gradu suo dejecerunt. Vixitque donec caperet *Amrus Ebno'l As Alexandriam*, & ad *Amrum*, accessit; qui, cognito quem in scientiis locum teneret, honore ipsum affecit, audiitque de sermonibus ejus Philosophicis, quibus assueti non fuerant *Arabes*, quod eum ad stuporem redigeret, quoque percelleretur; Fuit autem *Amrus* intellectu præditus, ad res percipiendas promptus, conceptibus claris, adhæsit ergo illi, neque ab eo discessit. Deinde die quodam dixit illi *Johannes*, Circumivisti tu omnia *Alexandriæ* repositoria, omniaque rerum genera quæ in iis reperiuntur obsignâsti; quod ad illa igitur, quæ tibi profutura sint, nolo tibi contradicere, at quæ nulli tibi usui futura sunt, nobis potius convenient. Dixit illi *Amrus*, Quid

p.181. est quo opus tibi sit; dixit illi; † Libri Philosophici, qui in Gazophylaciis [Bibliothecis] Regiis reperiuntur. Hoc, inquit *Amrus*, est de quo statuere non possum, Illud [petis] de quo ego quid in mandatis dare non possum, nisi post veniam ab Imperatore fidelium *Omaro Ebno'lchattab* impetratam. Scriptis ergo ad *Omarum* literis, notum ei fecit, quid dixisset *Johannes*, perlatæque sunt ad ipsum ab *Omaro* literæ, in quibus scripsit. Quod ad libros quorum mentionem fecisti: si in illis contineatur, quod cum libro Dei conveniat, in libro Dei [est] quod sufficiat absque illo; quòd si in illis fuerit quod libro Dei repugnet, neutiquam est eo [nobis] opus, jube

Bibliothecæ Alexandrinæ fatum. igitur e medio tolli. Jussit ergo *Amrus Ebno'l As* dispergi eos per balnea *Alexandriæ*, atque illis calefaciendis comburi: ita spatio semestri consumpti sunt. Audi quid factum fuerit & mirare. E

Paulus Ægineta Medicus. medicis autem qui hoc tempore floruerunt fuit *Paulus Ægineta Medicus* suo tempore celebris: Insigniter autem peritus fuit in mulierum morbis, multúmque illis curæ impendit. Convenire ipsum solebant

ſolebant obſtetrices, & eum de rebus, quæ mulieribus poſt partum acciderent conſulere, quibus reſpondere dignabatur, & quid facerent in iis de quibus quæſierant indicare; unde eum *AlKawabeli* [q. Obſtetricium] appellârunt. Scripſit librum de Medicinâ in novem diſtinctum tractatus, quem tranſtulit *Honain Ebn Iſaak*; & librum de affectibus mulierum. Ex illis etiam fuit *Magnus* qui inter Medicos recenſetur, at non vidimus quicquam ab eo conſcriptum. Dyn. IX. Magnus Medicus.

Othman Ebn Affan, qui & cognominatus eſt *Abu Omar*. Inauguratus eſt dies duos ante finitum menſem *Dulhejjam* anni *Hejræ* viceſimi tertii. Fertur † cum pugione percuſſiſſet *Abu-lulua Omarū*, exirétque de vulnere ejus lac quod bibiſſet, dixiſſe illi adſtantes, Præcipe cui velis ut ſit poſt te Chalifatus, eúmque reſpondiſſe; Si in vivis eſſet *Salemus*, non eſt quem illi parem judicarem. Dictum eſt illi [quod ad] iſtum *Alim Ebn Abitalib*, nôſti ejus [cum *Mohammede*] affinitatem, & fortitudinem, & præſtantiam. Dixit, Ineſt illi *Doábaton*, i. e. ſcurrilitas. Dictum eſt, De *Othmano Ebn Affan* Quid exiſtimas? Dixit, Propenſus eſt ille in affines ſuos. Dictum eſt illi, Quid ergo de iſto *Alzobairo Ebnó'l Awam*, adjutore Prophetæ? Dixit, Avarus eſt. Dictum eſt, Quid ergo de iſto *Saado*? Dixit, Eques eſt *Meknab*, i. e. turmæ; denotat enim *Meknab* Equites numero inter triginta & quadraginta. Dictum eſt, Quid ergo de iſto *Telha* nepote *Abubecri Aſſadik*? Dixit niſi ineſſet illi *Baon*, i. eſt, ſuperbia & faſtus. Dictum eſt, Quid ergo de filio tuo? Dixit, Satis eſt ut exigatur ratio ab uno è familiâ *Chettabi* de negotio Imperatoris Fidelium. Verùm hoc negotiū, ut de eo intra triduum deliberetur, ſex committo, viz. *Othmano*, & *Ali*, & *Telha*, & *Alzobairo*, & *Abu Obeida*, & *Saado Ebn Abi Wakkas*. Cùm ergo ſepultus eſſet *Omar*, accedens *Abu Obeida* ad *Alim Ebn Abi Talib*, Túne, inquit, es cui fidelitatem paciſcar, ut agas juxta librum Dei & leges Prophetæ ejus, & conſtitutiones duorum Seniorum? Dixit, Immò quod ad librum Dei, & legem Prophetæ ejus: quod autem ad conſtitutiones duorum Seniorum meo utar conſilio. Tum accedens ad *Othmanum* illi dixit, Túne es cui obſequium promittam, ut agas juxta librum Dei, & conſtitutiones duorū Seniorum? Reſpondit, Ita hercle. Illum ergo *Abu Obeida*, & reliquus cœtus comprobarunt. Primum quod captum eſt, † eo ad Chalifatum evecto, fuit Othman Chalifa. p. 182 p. 183

Dyn. IX.

Maho'l Basora, & quod reliquum erat de finibus *Aspahanæ* & *Rayæ* ductu *Abu Musæ Alash'arii*. Tum misit *Othmanus Abdallam Ebn Amer Estachram*, in quâ erat *Yazdejird*; qui cum *Darabajirdum* profectus esset, *Abdalla Majasheam Ebn Ma'sud* ad ipsum indagandum misit. Ille autem per desertum transiens donec pervenisset *Carmanam*, *Sejestani* viam cepit in *Sinam* tendens. Pervenit ergo *Mojashea Sejestanum*, deinde reversus, cùm *Yazdejirdum* non assequeretur, rediit in *Persiam*. Increvit ergo metus *Yazdejirdi*, adeò ut *Tarchanum Turcam* in auxilium sibi accerseret; at cùm venisset, vilipendit & repulit, ob verba quædam quæ de eo loquuti sunt *Turcæ* quidam. Redeuntibus autem istis *Mahwa* Præfectus *Meraw*, qui odia occulta in *Yazdejirdum* gesserat, ad *Tarchanum* misit, ut in ipsum reverteretur suadens; Ego siquidem, inquit, tibi opem feram. Rediit ergo *Tarchan* contra *Yazdejirdum*, qui cùm urbem petens fugeret, occurrens illi *Mahwa* penitus [ipsius copias] dissipavit. Dicitur porro *Yazdejird*, cùm ad molam in quâdam è villis *Meraw* pervenisset, dixisse molitori, Absconde me, & erunt tibi [præmium] baltheus meus, & armillæ meæ, & annulus meus: regessisse autem virum istum, Quatuor drachmarum mercede in singulis diebus locatur mola, quas si mihi dederis cessare illam sinam, sin minus, nequaquam. Dúmque ille cum eo colloqueretur, ecce supervenientes Equites morte illum affecerunt.

Yazdejird R. Persiæ fugit.

occisus est.

Porro *Othman* submoto *Amro Ebno'l As* præfecit *Alexandriæ Abdallam Ebn Masud* fratrem ejus uterinum, qui *Africam* invasit. Invasit etiam *Moawias Cyprum* & *Ancyram*, †quas & deditione cepit.

Muslemii Africam *invadunt*, Cyprum *et* Ancyram *capiunt*. p. 184.

Deinde ægrè quædam tulerunt homines in *Othmano*, inter quæ nimia erga propinquos propensio fuit. Reduxit siquidem *Hacemum Ebno'l As Ebn Omaihi*, quem ablegaverat Propheta, & *Abdallam Ebn Chaled* quadringentis nummorum millibus donavit, deditque *Hacemo* centum nummorum millia. Cumque Imperio præfectus suggestum ascenderet, in fastigio ejus consedit, ubi sedere solebat Propheta; cùm *Abu Becr* infra illum gradu uno, *Omar* autem duobus sisteret, ita ut de his sermones inter se miscerent homines, [eúmq;] calumniis afficerent. Tum oratione habitâ dixit *Othmanus*, Istæ Dei facultates sunt; cuicunque mihi libuerit, illas impertiam, & à quocunque mihi libuerit cohibebo, & cui hæc bilem moverint,

dejiciat

dejiciat illum Deus. Cúmque surgens *Omar Ebn Yaser* diceret, Ego primus sum cui bilem hæc concitent, irruentes in eum *Banu Ommia* verberibus exceperunt, donec animi deliquium pateretur: quam ob rem irâ commoti *Arabes*, cœtu convocato, *Parasangæ* à *Medinâ* spatio castra fixerunt, & ad *Othmanum*, qui ipsum alloqueretur objurgarétque, miserunt, monerétque, ut quod æquum esset faceret, aut se imperio abdicaret. Porro maximè omnium adversùs *Othmanum* obliqui erant *Telha*, & *Zobair*, & *Ayesha*; ad quos literas dedit, quibus profiteretur se ab omnibus quæ ipsi indignè ferrent destiturum, & ad Deum pœnitentiâ rediturum: quibus tamen ipsi cùm non auscultarent, & viginti diebus ipsum obsidione cinxissent, scripsit ille A*li*, Vísne interfici patrui tui filium, & diripi regnum tuum? respondit *Ali*, Minimè verò: misitque *Hasanum* & *Hosainum*, qui januam ipsius custodirent. *Mohammed* autem *Ebn Abi Becr* cum duobus aliis *Othmani* murum conscendit; quorum unus † venas illi jugulares mucrone sagittæ lato incidit, alter ipsum interfecit, *Alcoranum* in gremio habentem. Factum est autem hoc decimo die *Dulhejjæ* anni tricesimi quinti, cùm Chalifatus ejus annorum ferè duodecim fuisset, ætas plusquam octoginta.

Dyn. IX.

p. 185.

Othmani *cædes*.

Ali Ebn Abi *Taleb*. Interfecto *Othmano*, congregati quidam tum è *Mohajerinis*, tum ex *Ansariis*, inter quos fuerunt *Telha* & *Zobair*, ad A*lim* ipsum inauguratum accesserunt. Dixit autem *Ali Telhæ* & *Zobairo*, Si ita visum fuerit vobis, in obsequium meum jurate, sin malitis, ego in vestrum juraturus sum. Responderunt illi, Nequaquam, nos verò in obsequium tuum jurabimus: profecti igitur ad templum, in obsequium ejus jurârunt homines die Veneris vicesimo quinto *Dul Hejjæ* anni tricesimi quinti. Porrò primus jurantium erat *Telha*, qui cùm digitos contractos haberet, inde omen captans *Habib Ebn Dhowaib*, Manus mutila, inquit: Haud perfectum futurum est hoc negotium: Quàm convenit ipsum dissolvi! Renuerunt autem *Ali* fidem suam obstringere *Ommienses*, & *Merwan Ebno'l Hacem*, & *Said Ebno'l As*, & *Walid Ebn Akba*; ut & suam *Othmanidæ* è comitibus *Mohammedis*. Porrò *Ayesha* potestatem sibi in *Othmanum* sumserat, eúmque convitiis prosciderat, affectu in *Telham* propendens. Dum ergò accederet illa à peregrinatione rediens, occurrit illi Eques [quidam;] cui illa, Quid, inquit, novi? Respondente

Ali *Chalifa*.

 illo,

Dyn. IX. illo, Interfectus est *Othman*, dixit, Quasi intueor homines fidem *Telhæ* obstringentes. Occurrit deinde alter; cui etiam dixit, Quid
p.186 novi? Respondente illo, Inaugurârunt homines *Alim*, dixit, †Hei *Othman*! non interfecit illum, nisi *Ali*. Certè unus è digitis *Othmani* tot ipsis similium, quot terræ regiones implerent, præstat. Dixit ergo illi quidam ex avunculis ejus, Certè tu prima fuisti, quæ ipsius fastigium declinare fecisti. Tu siquidem dicebas, Tollite è medio *Naathalum* istum, abnegavit siquidem fidem. Dixit, Illum ad pœnitentiam revocârunt, tum interfecerunt. (Est autem *Naathalus* nomen viri, cui barba prolixa fuit, cum ergo contumeliis & opprobrio afficeretur *Othman*, ipsi ob prolixitatem barbæ comparabatur.) Rediit deinde *Ayesha Meccam*, & in templo tentorium fixit. Porrò voluit Ali *Moawiam* à præfecturâ *Syriæ* amovere; suasit autem illi *Mogira Ebn Shaaba*, ut illum in præfecturâ istâ confirmaret, illum sc. eâ placatum iri. Et petentibus *Telha* & *Zobairo*, ut ipsos *Basoræ* & *Cufæ* præficeret, recusavit ille, dicens, Apud me manete, ut ornamento mihi sitis; ægrè enim fero discessum vestrum. Veniam ergò petierunt, ut *Meccam* religionis ergô visere ipsis liceret, quod concessit. Adierunt ergò *Ayesham*, & quæ *Othmano* facta sunt exaggeraverunt. Cùm autem audiisset *Moawias*, quid de *Ali* dixisset *Ayesha*, & quomodo à fide ipsi pactâ recessissent *Telha* & *Zobair*, vires & audaciam majores assumsit, scripsitque ad *Zobairum*, [dicens,] Ego tibi fidem paciscar, & post te *Telhæ*, *Cufam* verò è manibus vestris ne dimittatis. Porrò illis opem tulerunt *Ommienses*, aliique; unaque cum *Ayesha* profecti sunt, donec *Basoram* pervenirent, ubi cum *Ebn Hanifum* ipsi ab *Ali* præfectum prehendissent, crinibus avulsis & barbâ depilatâ dimiserunt: Qui ad *Alim* ten-
p. 187 dens, Barbatum (inquit) me misisti, jam verò †imberbis venio; cui *Ali*, Mercedem (inquit) & bonum [à Deo] consequaris. Interfectis etiam quinquaginta è Gazophylacio præfectis, opes diripuerunt. Cùm ergo ad *Alim* delatum hoc esset, ille *Medinâ* egressus cum nongentis viris profectus est, & ad ipsum accesserunt è *Cufâ* sex
Prælium Choraibæ. hominum millia, commissumq; est prælium *Choraiba*, prodeunte populo ad pugnam, qui cum Camelum, super quo *Ayesha* in sellâ muliebri erat, [in medio] statuissent, bello certatum est. Tum prodiens *Ali*, accersitisque *Zobairo* & *Telhâ*, dixit *Zobairo*, Quid te ad

ad hoc impulit? Respondit, Quòd te hoc imperio indignum viderim. Dixit etiam *Telha*, Num ad pugnam produxisti uxorem Prophetæ, tuam verò domi clausam tenuisti? annon mihi fidem pacti estis? Responderunt, Pacti sumus, dum gladius collis nostris immineret. Prodiens autem *Saadiensis* quidam è sociis *Alis*, elatâ quâ potuit voce exclamavit, Heus Mater fidelium, certè cædes *Othmani* minoris momenti fuit, quàm ut tu domo tuâ egredereris camelo isto maledicto vecta; erat siquidem tibi à Deo in operimentum & Asylum; at jam Secreti tui [velum] dirupisti, & Asylum tuum commune fecisti:. deinde dimicantibus hominibus ex acie subduxit se *Zobair*, quem sequutus *Omar Ebn Jormuz* ipsum ad loricæ fissuram transfixit. *Telham* autem sagittâ, quæ in ipsum inciderat, transfixum, ponè se equo imponens puer ipsius *Basoram* asportavit, ibique ipsum in domo quâdam incultâ deposuit, ubi mortuus est. Porro post interfectos nonaginta viros ad Capistrum Cameli incepit *Ayesha* exclamare,* *Al Bakia*, *Albakia*. Clamavit ergò *Ali*, Suffragines Camelo succidite; qui cùm percutiente eum quodam decidisset, delata est sella in locum quendam,†erinaceo jam similis præ telis ei inhærentibus: accedens autem *Ali*, donec prope eam subsisteret, dixit *Mohammedi* filio *Abu Becri*, Vide num vivat illa, necne. Cui ergo, caput suum in lecticam intromitenti, dixit illa, Quis tu? respondit, Frater tuus obsequiosus, regessit illa, [Imò] rebellis. Dixit, Heus Soror, contigitne tibi aliquid [mali?] Respondit, quid tuâ refert? Tum ingressus est *Ali Basoram*, & postquā ejus incolas reprehendisset, egressus est indè *Cufā*. At cùm jam *Moawia* nunciatum esset, quid in isto prælio contigisset, *Syriæ* populum ad bellum & requirendum *Othmani* sanguinem incitavit. Inaugurârunt ergò illum *Amirum* non Chalifam; cúmque misisset *Ali* ad *Moawiam* nuncium, qui illum ad ipsius obsequium invitaret, recusavit [hoc facere.] Egressus est ergo *Ali Cufâ* cum septuaginta millibus hominum; pervenítque *Moawias* cum octoginta millibus, & in *Seffino*, qui locus est inter *Erakum* & *Syriam*, castra metatus est, præclusitque *Ali* vias, quæ ad *Eufratem* ducunt: misit ergo *Ali Ashtarum Nachaiensem*, qui ipsos pugnâ aggressus repulit, vicitq; juxta viam. Deinde manus conseruerunt quadraginta diebus, adeò ut occiderent ex *Erakiensibus* viginti quinque millia, &

Dyn. IX.

* i.e. *Residuum, Residuum.*

† p. 188.

Prælium Seffini.

Dyn. IX. & è *Damascenis* quadraginta quinque mille. Tum progressus *Ali* dixit *Moawiæ*, quamdiu inter me & te interficientur homines, ad judicium coram Deo Opt. Max. te voco, ut uter nostrûm alterum interfecerit, confirmetur ipsi imperium. Dixit *Moawias* sociis suis, Novit neminem cum ipso ad monomachiam descendere, quin illum occiderit; jussitque, ut expansis Alcoranis, proclamarent,
p. 189. O *Erakienses* inter nos & vos liber Dei, ad eum vos vocamus. †Dixit *Ali*, Iste est liber Dei, & quis inter nos judicabit? Elegerunt ergo *Syri Amrum Ebno'l As*, *Erakienses* verò *Abu Musam Al Ash'arium*. dixit autem *Al Ahnef*, utique *Abu Musa* vir est minimè profundus, satis hebes, me velim loco ejus substituas, ut rem tibi firmiter perficiam, & sistam te quod ad hoc negotiũ ubi ipse cupias. Repudiârunt verò ipsum *Yamanenses*, & decretum scripserunt, ut judicarent duo [isti] judices librum Dei, & Traditionem, & Consensum, & tempus præfixerunt mensem *Ramadani*. Migravit ergo *Ali Cufam*, & *Moawias Syriam*. Cùmque ingressus esset *Ali Cufam*, defecerunt ab ipso duodecim mille è lectoribus *Alcorani*, qui clamarunt, Timuisti miseriam, & determinationi [rei] acquievisti, & homines judicio præfecisti, cùm dicat Deus, Non est judicium nisi Deo. Deinde convenerunt *Abu Musa Al Asha'rius* & *Amrus Ebno'l As* ad judicium in loco qui *Meccæ*, & *Cufæ*, & *Syriæ* interjacet [transactis] octo mensibus post prælium *Seffinense*, & adduxerunt è sociis [*Mohammedis*] & iis, qui eos insequuti sunt, multos. Dixit verò *Ebn Abbas Abu Musæ* cujuscunque rei oblitus fueris, hujus nequaquam obliviscearis, *Ali* nullum inesse vitium, quod eum Chalifatu indignum reddat, *Moawiæ* verò ne unicam inesse virtutem quæ ipsum Chalifatu dignum faciat. Congregati jam ergo *Abu Musa* & *Amrus* ad judicium ferendum tentorium fixerunt, & dixit *Amrus*, convenit ut nihil dicamus, quin & idem scribamus, ne ab eo recedamus, accersitque Scribam, cui clam dixit, nomen meum præmittas.
p. 190. Accipiens ergo Scriba† chartam, postquã *Bismillah* &c. scripsisset, à nomine *Amri* incepit. Dixit autẽ illi *Amrus*, Dele illud, & nomen *Abu Musæ* præmittas; ipse enim mihi præstat, & dignus est qui præmittatur; (hoc autem fraude ab ipso factũ est.) Tum dixit, Quid dicis O *Abu Musa* de cæde *Othmani*: Respondit, Injuriâ profectò occisus est; dixit, Scribas heus puer. Tum dixit, O *Abu Musa*, Utique Reconciliatio

ciliatio populi, & cohibitio [effusionis] sanguinis potior est, quàm quod satagunt *Ali* & *Moawias*; si visum ergo fuerit, illis amotis præficias populo aliquem quem acceptum habituri sint *Moslemii*, quia sc. hoc quod fidei nostræ commissum est, graviter cervicibus nostris impendet. Respondit, Non est hoc improbandum; Dixit *Amrus*, Scribe heus Puer. Deinde sigillis suis scriptum hoc consignârunt, cúmque die crastino consedissent ad [ulterius in rem] inquirendum, dixit *Amrus*, O *Abu Musa*, jam submovimus *Alim* & *Moawiam* ab hoc imperio: nomines ergo illi [suscipiendo] quem velis. Cúmque jam multos nominâsset, nec ipsis acquiesceret *Amrus*, novit *AbuMusa* eum cum ipso ludere, dixítque: Itáne fecisti, heus Canis? maledicat tibi Deus. Respondit *Amrus*, Quin Tu, heus Asine, maledicat tibi Deus. Tum *Amrus*, Iste jam Dominum suum exuit [imperio,] atque ego etiam illum exuo, sicut annulum hunc manu meâ exuo; atque ita ab invicem recesserunt. Statuente ergò *Ali* adversùs *Moawiam* proficisci, fidem suam ipsi obstrinxerunt sexagies mille usque ad mortem. Occupatum autem illum tenuerunt Rebelles & ipsorum oppugnatio. Incepit autem *Moawias* copias emittere in illas partes *quibus præerant *Alis* ministri, & ubique fecit incursiones: exercitum etiam misit *Meccam* & *Medinam*, quarum incolæ fidem suam ipsi obstrinxerunt. Conspirârunt deinde tres viri è rebellibus, † viz: *David*, *Barcus*, & *Ebn Moljam* de *Amro Ebno'l As*, & *Moawia*, & *Ali* è medio tollendis, quò liberarentur tandem homines Antistitibus in errorem [ducentibus.] *David* ergò *Mesram* perveniens & Oratorium ingressus, *Charejahum Ebn Haddhafa* percussum interfecit, illum *Amrum* fuisse ratus; atque ob hoc captus morte mulctatus est. *Barcus* autem *Damascum* petiit, ibique Oratorium ingressus *Moawiam* ita percussit, ut venam ipsi præcideret, quâ scissâ liberis gignendis ineptus redditus est. Prehensus ergò *Barcus* manibus & pedibus abscissis dimissus est, *Basorámque* adiit; ubi cùm uxorem duxisset, quæ ipsi peperit, dixit illi *Ziyad*, Nascentur tibi liberi, & *Moawia* non nascentur? ipsúmque decollavit. *Ebn Moljam* verò *Cufam* perveniens, cùm gladium suum veneno tinctum acuisset, abiens in Oratorio pernoctavit; quo ingressus *Ali* dum dormientes excitaret, *Ebn Moljam* veste obvolutum pede percussit. Cùmque jam ingeniculationes

Dyn. IX.

*al. *quæ ditionibus* A-lis *adjacebant.*

† p. 191

*al. *Dadawaih.*

Dyn. IX. duas matutinas perficere incepisset, accedens ad ipsum *Ebn Moljam* vulnus ipsi *ad costas inflixit; ictu tamen qui lethalis non esset, sed vim suam exercuit venenum. Irruentes ergo in illum homines eum prehenderunt: dixit autem *Ali*, Nolite ipsum interficere; siquidem vixero, statuam ipse quid ei faciendum sit; sin morior, faciatis ei quid vobis libuerit. Vixitque tres dies, deinde mortuus est die *Veneris* decimo septimo *Ramadani*, & morte mulctatus est *Ebn Moljam*.

*al. in fronte.

Ali *interfectus.*

Alhasan filius Alis *Ebn Abi Taleb*. Deinde inauguratus est *Alhasan* filius *Alis Cufæ*; *Moawias* verò in *Syriâ*, in Templo *Iliæ*. Profectus est autem *Alhasan* à *Cufâ* obviam *Moawiæ*, qui jam castra fixerat *Masceni*, regionis *Cufæ* [loco.] Venitque *Alhasan Almadayenum* † præmisso sibi *Kaiso Ebn Saad* cum duodecim hominum millibus: præmisitque sibi *Moawias Basharum Ebn Orta* inter quem & *Kaisum* commissum est prælium; deinde à pugnâ se cohibuerunt, *Alhasani* adventum expectantes. Ferunt autem *Alhasanum* conspecto quantum effunderetur sanguinis, & quàm atrocia patrarentur, dixisse, Non est mihi opus hoc Imperio: statui ergo illud *Moawiæ* tradere, ut ipsius collo, cum malis inde orituris & oneribus ejus incumbat. Cui *Alhosain*, Per Deum, inquit, te obtestor, ne primus sis, qui Patrem tuum culpaverit, ejúsque consilium respuerit. Respondit *Alhasan*, Necesse est ut hoc fiat. Misítque ad *Moawiam*, ut se illi Imperium traditurum indicaret; rescripsit illi *Moawias* Præmissis præmittendis, Tibi certè potius quàm mihi convenit hoc Imperium, tum affinitatis jure, tum alias ob causas; si ergò scirem te meliùs illud administraturum, & privilegia gentis hujus meliùs protecturum, & hostes fortiùs oppugnaturum, utique fidem meam in obsequium tui obstringerem; jam verò pete quid velis. Designatis ergò sibi opibus & prædiis, & securitate *Alis* asseclis petitâ, testibúsque huic rei adhibitis è *Mohammedis* sociis, subscripsit *Hasanus* libellum de tradendo Imperio. Cúmq; convenisset *Moawias Hasanum* ad stationis à *Cufa* distantiam, intrâssentque simul *Cufam*, dixit illi, Certè, *Abu Mohammed*, rem ejusmodi donâsti, quam ut donent non inducunt in animos suos homines: Surge ergò, & illud populo notum facias. Surgens ergo *Hasanus*, laudatóque Deo, & celebrato ejus nomine, dixit: Heus Populi, ope nostrûm

AlHasan *Chalifa.*

p. 192

Chalifatu se abdicat.

primi

primi direxit vos Deus [in viam rectam,] & ope ultimi nostrûm sanguinis vestri effusionem cohibuit. Contendit mecum *Moawias* de re, quæ ad me magis quàm ad illum spectabat; sed visum mihi est homines à bello cohibere, eique illam tradere. Est enim huic rei spatium definitum, & mundus vicissitudinibus [obnoxius.] Quæ cùm dixisset, † considere illum jussit *Moawias*, odium ob ea erga illum animo concipiens. Tum ipse ad populum concionem habiturus surrexit, dixitque, Ego iis conditionibus, quas pepigi, prospectum volui firmandæ concordiæ: cùm ergò jam effecerit Deus, ut idem dicamus, & dissidium, quod inter nos erat, sustulerit, omnes conditiones, quas pepigi, irritæ sunto. Tum surgens *Hasanus*, Quin ego certè opprobrium igni prætulerim; profectúsque *Medinam*, ibi substitit, donec diem obiit, anno *Hejræ* quadragesimo septimo. Erat autem Chalifatus ejus spatium, quinque mensium.

Dyn. IX. | p. 193 | *obit.*

Moawias Ebn Abi Sofyan. Delatum est Imperium *Moawiæ* anno *Hejræ* quadragesimo, cùm præfectus sub *Omaro* & *Othmano* viginti annis fuisset: ubi autem tradidisset illi *Hasanus* Imperium, præfecit *Cufæ Almogiram Ebn Shaaba*, *Basoræ* verò & *Chorasano Abdallam Ebn Amer*, & *Medinæ Merwanum Ebn AlHacem*, ipse *Damascum* reversus, præfecit [ei] *Abdallam Ebn Hazem*. Porro mortuus est *Amrus Ebno'l As* in *Ægypto* ipso die Festi *AlPhatari*; oravítque super eo filius ejus *Abdalla*, deinde oravit cum populo orationem Festo propriam. *Moawias* verò, positis qui *Alis* asseclas diligenter perquirerent, eos ubicunque repertos, neci dedit. Porro anno *Hejræ* quadragesimo sexto, qui annus est nongentesimus octogesimus septimus *Alexandri*, misit *Sapor*, qui *Armeniam* vi ceperat, ad *Moawiam* Legatum nomine *Sergium*, auxilium ab eo contra *Græcos* petitum. Misit etiam *Constantinus* Rex Legatum ad *Moawiam Andream* Eunuchum, qui ex illi maximè charis erat: concessit autem *Moawias Sergio*, ut prior ingrederetur; † quo ingresso, ingressus est deinde *Andreas*, quem ubi conspexit *Sergius*, ei utpote Magnati assurrexit. Corripuit autem eum *Moawias*, dicens, Si metum tibi incussit Servus, quid facturus est Dominus ejus? cui *Sergius*, Fefellit me mos. Tum rogante *Moawiâ Andream*, Quam ob causam huc venisti? Respondit ille, Misit me Rex, nè

Moawias Chalifa. | *moritur* Amrus Ebno'l As. | p. 194

Dyn.IX. aurem præberes dictis Rebellis hujus, neque eodem in loco apud te essent Rex & Verna; cui *Moawias*, Omnes ex æquo nobis inimici estis, & uter vestrûm plus nobis dederit, illum protecturi sumus: quibus auditis exiit *Andreas*, ac rursum crastino die accessit. Prius autem ingressus *Sergius* intranti *Andreæ* non assurrexit; quare convitiis eum afficiens *Andreas*, Heus spe destitute (inquit) méne vilipendis? Regerente autem in eum *Sergio* convitia qualibus excipi solent Cinædi, dixit *Andreas*, Postea videbis. Dein cùm *Moawiā* eodē modo quo priùs affatus esset, respondit *Moawias*, Si integros ditionis vestræ reditus nobis concesseritis, vobis regni nomen relinquemus, sin minus vos eo pellemus. Cui *Andreas*, Quasi verò credas *Arabes* corpus esse, *Græcos* umbram; à Domino Cœli auxilium petimus. Tum impetratâ discedendi veniâ per *Malatiam* transiit; ubi limitum præfectis præcepit, ut *Sergio* insidias in viâ struerent, eúmque prehensum *Malatiam* adducerent, & abscissos illi testiculos collo appenderent, * itáque dimitterent: quod & illi fecerunt. Fertur autem *Moawiam* primum fuisse qui sedens concionaretur, quòd ventre prominentiori, & corpore obesiori esset; primúmque qui Concionem Precibus præmitteret, metuens ne discederent ab ipso homines, antequam illud quod in mentem illi venerat dixisset. Tum † vi adegit *Medinenses* & *Meccenses*, ut fidelitatis juramentum *Yazido* filio suo præstarent. Jurârunt etiam *Syri* in ejus obsequium: deinde mortuus est *Moawias Damasci*, mense *Rajebo* anno sexagesimo, annos natus octoginta. Fidem autem suam obstrinxerunt *Damasceni Yazido* filio *Moawiæ*.

*al. tum oculos ei eruerent. al. tum clavis cum affigerent.

P. 195

Moawias moritur.

Yazid filius *Moawiæ*. Mortuo *Moawiâ AlWalid Ebn Utba Ebn Abi Sofyan Medinæ* præfectus accersitos noctu *Hosainum Alis* filium, & *Abdallam* filium *Zobairi*, certioresque de morte *Moawiæ* factos, ad fidelitatis juramentum *Yazido* ejus filio præstandum provocavit. Responderunt illi, Nostri similes secretò ad juramentum præstandum non adiguntur; verùm ubi manè surrexerimus. Itaque noctu elapsi, & *Meccam* profecti, obsequio ejus se addicere abnuerunt. Quo audito, sc. recusare illos fidem suam *Yazido* pacisci, accersiverunt *Cufenses* per literas *Hosainum*; qui cùm *Moslemum* filium *Okaili* filii *Abu Talebi Cufam* misisset, ut ab ejus incolis jusjurandum exigeret, congregati ad eum multi ex *Alis* asseclis *Hosaino* fidem

Yazid Chalifa.

fidem pacti sunt. Cujus rei fama cùm ad *Obaid Allam Ebn Ziyad*, qui tum *Basoræ* erat, pervenisset, rectò ille *Cufam* contendit; cui obviam euntes *Alis* Sectarii, ei pugnam intulere, donec se in arcem recepisset, ejúsque januam occlusisset. At cum ingruente jam vespere recessissent à *Moslemo* homines misit *Ebn Ziyad* clam mille equites, qui manus illi injicientes sublato inter pinnas arcis caput præciderunt. Quo audito, cùm *Medinam* redire conaretur *Hosainus*, misit contra illum *Ebn Ziyad Alharrum Ebn Yazid* † *Altamimiensem* cum mille equitibus, qui *Hosaino* **Robalæ* reperto dixit: Mihi in mandatis datum est, non ut te è medio tollam, sed ut *Cufam* adducam; quo si ire recusaveris, viam capias, quæ nec *Cufam*, nec *Medinam* ducat, donec ipse ad *Ebn Ziyad* scribam. Deflexit ergo ille ad sinistram à viâ *Odhaibi* & *Kadesiæ*, unà eunte *Alharro* donec *Gaderiam* perveniret; ubi cùm castra posuisset, venit ad eum *Omar Ebn Saad Ebn Abi Wakkas* cum quatuor hominum millibus, unáq; *Shomar Dhu'l joousb*, qui castra posuerũt inter binos *Cerbalæ* fluvios, atque intercesserunt inter eos, & *Hosainum* Legati. Prohibuerúntque eum, & qui cum ipso erant ab aquâ, ne quod biberent, haberent. Manum ergo cum illis conseruit die decimo mensis *Moharrami*, qui in diem Veneris incidit, habens secum è domesticis suis novendecim homines; atque interfectus est *Hosain* siti oppressus, unàque occiderunt ex *Alis Ebn Abi Taleb* filiis septem, & *Hosaini* filii tres: nam *Ali Hosaini* filio, eò quòd ægrotaret, pepercerunt; & ab illo oriundi sunt, quotquot ab *Hosaino* in hunc usque diem genus ducunt. Unà etiam occiderunt è comitibus ejus octoginta septem homines. *Alim* autem *Hosaini* filium, unà cum mulieribus & filiabus ipsius, ad *Ebn Ziad* adduxerunt; quem ferunt capite *Hosaini* in catino posito, faciei ipsius virgulâ notas impressisse, dicentem, Nunquam se faciem adeò pulchram vidisse. Tum ipsum liberósque ejus ad *Yazidum* filium *Moawiæ* misit, qui uxores filiásque ejus ad Templi gradus, ubi sisti solent captivi, stare jussit, ut ab omnibus conspicerentur. Occisus est autem *Hosain* Anno *Hegiræ* sexagesimo primo, die decimo *Moharram*, qui in diem Veneris incidit, cùm annos natus esset † quinquaginta *octo, & capillos jam nigredine tingeret. Deinde misit *Yazid* familiam & filias ipsius *Medinam*. A *Raphidinis* [*Alis* Sectariis] his narrandis hyperbolica & miranda multa

Dyn. IX

p. 196.

**forf. legend.* Zobalæ, *vel* Cerbalæ.

Hosaini cædes.

p. 197.

*al. *quinq*.

Dyn. IX. multa traduntur. Porro cùm jam morti propinquus esset *Yazid* filius *Moawiæ*, filium suum *Moawiam* Imperatorem renuntiavit; mortuúsque est, cùm annorum esset triginta octo, regnassétque annos tres, & octo menses.

Moritur Yazid.

Moawias f. Yazidi *Chalifa.*

Moawias Ebn Yazidi. Mortuo *Yazido* delatum est Imperium ad filiū ipsius *Moawiam*, qui Sectâ *Kadarius* fuit, utpote quam ab *Omaro* A*lmaksuso* edoctus est, & pro verâ habuit. Cúmque illi fidem paciscerentur homines, *Almaksusum*, quid agendum sentiret, rogavit: ille, Vel ut justè agas (inquit) vel ut Imperio te abdices. Habitâ ergò concione populum sic allocutus est, Avus meus *Moawias* Imperium viro, qui ipso dignior esset, abstulit; quod deinde obtinuit Pater meus, nec ipse satis dignus: Ego verò nolo, ut cum Deo occurram, rationem de vobis reddendam habeam; vos ergò videritis, & Imperio vestro quem libuerit, præficiatis. His dictis descendit, séque occlusâ sibi januâ ad Dei cultum subduxit, donec peste correptus obiret cùm imperâsset dies viginti. *Ommienses* autem, impetu in *Almaksusum* facto, Tu (inquiunt) ipsum corrupisti, itáque docuisti; vivumq; defoderunt. Porrò *Ebn Zobair*, ubi obiisset *Yazidus*, pellectis in obsequium suum hominibus, & vendicato sibi Chalifatu, *Hejazum*, *Irakum*, *Chorasanum*, Y*amanum*, *Ægyptum*, & *Syriam*, exceptâ *Oroddanâ* occupavit.

Merwan *Chalifa.* p. 198.

† *Merwan Ebn Hacem.* Juratum est in obsequium ejus in *Oroddana* Anno sexagesimo quarto. Primus hic fuit, qui Chalifatum gladio cepit; adversus quem profectus *Aldahakus Ebn Kais*, cùm in *Marjo Rahto*, *Gutæ* [vallis] *Damascenæ* loco, manus conseruissent, occisus est. Porro etiam *Soliman Ebn Horad Chozaensis* cùm quatuor Sectariorum millibus, qui *Hosaini* sanguinem reposcerent, *Cufâ* egressus est; cui in occursum à *Merwano* missus est *Obaidalla Ebn Ziyadi*: qui cum in [loco dicto] *Ras Ain* congressi essent, occiso *Solimano* dissipati sunt ipsius socii. Obiitque *Merwan Damasci*, cùm imperium septem menses & dies aliquot tenuisset: *Syri* autem in A*bdo'l Maleci* ipsius filii obsequium jurârunt.

Obit.

Sectio.

Maserjawaih *Medicus.*

Refert *Ebn Jaljal Andolosepus Maserjawaihum* Medicum *Basorensem*

sem, linguâ *Syrum*, religione *Judæum* fuisse. Atque is fuit, qui *Ahronis* Presbyteri Pandectas Medicas in linguam *Arabicam* sub *Merwano* transtulit. Porro narrat *Jobus AlHacemi* filius se unà cum *Maserjawaibo* sedente accedentē *Chuzensem* quendam dixisse, Morbo, quali non alius quispiam, affectus sum: rogatumque de morbi naturâ, respondisse, Manè surgenti oculi caligant, viscera autem perinde ac si canis lamberet affici sentio, neque aliter se habere, donec aliquid gustavero; sumpto autem cibo quiescunt usque ad meridiem, quo tempore idem iterum patior, donec sumpto rursùm cibo sedetur malum; cui sub tempus precum vespertinarum non aliud invenio remedium, quàm ut cibum denuò capiam. [Quibus auditis] dixisse *Maserjawaibum*, O † exosum Deo morbum, qui tam malè sibi consuluit, ut se infimæ sortis homuncioni adjungeret! quàm vellem, ut in me ac liberos meos transferretur, vel si dimidio facultatum mearum redimendum esset, quod tu pateris! Dicentéq; *Chuzensi*, se non intelligere quid vellet, respondisse *Maserjawaibum*, Hoc certè sanitatis est, quâ tu minimè dignus, quámque rogatum velim Deum ut in alium te eâ digniorem transferat.

Dyn. IX. p. 199.

Abdo'lMalec Ebn Merwan. Chalifa renunciatus est in *Syriâ* Anno sexagesimo quinto. *Ebn Zobair* autem fratrem suum *Mosaabum Irakum* misit, cui cùm *Basoram* venisset, detulerunt incolæ ejus obsequium, atque ita utrumque *Irakum* occupavit, donec prodeunte adversùs eum *Abdo'lMaleco Ebn Merwan*, eíque in [loco cui nomen] *Sacan* obviam facto, occisus est; atque ex eo *Irakum* in potestatem *Abdo'lMaleci* redactum. Satellitum ei præfectus fuit *Hejajus Ebn Yusef*, cujus de solertiâ in rebus gerendis & fortitudine vidit, quod miratus est. Reversum autem in *Syriam*, neque de alio jam quam *Ebno'lZobairo* sollicitum adiens *Hejajus*, Me (inquit) contra illum mittas: visus siquidem in somnio sum, me occiso illi cutim detraxisse. Missus ergo ipsum interfecit, pellémque ipsi detractam paleâ suffertam patibulo affixit. Fuit autem dissidium, ab *Ebn Zobairo* factum novem annorum; à morte sc. *Moawiæ*, usque ad annum sextum imperii *Abdo'lMaleci* exactum. Præfecto deinde *Hejajo* regionibus *Hejazi* & *Yamamæ*, *Meccenses Abdo'lMaleco* fidem pacti sunt. Ipse autem *Hejajus* ingens quædam Calamitas *Irakiensibus* à Deo immissa existimabatur; qui cùm *Cufam* venisset die quodam Templum

Abdolmalec *Chalifa*.

Hejaji *crudelitas*.

Dyn. IX. p. 200. plum ingressus, & ascenso suggesto, ubi paululum quievisset, † exurgens, Videor mihi (inquit) O *Iracenses* videre capita jam matura, & instare colligendi tempus, meque in ea jus habere, quinetiam cydares & barbas sanguine aspersas intueri.

Porro anno *Hejræ* septuagesimo, qui *Alexandri* millesimus est, copias instruxit *Justinianus* Imperator *Græcorum* contra *Moslemios* qui *Syriam* occuparant: & pacem cum eo inivit *Abdo'lMalec*, hac conditione, ut quolibet die Veneris (vel, ut alii, quolibet die) mille aureos ipsi penderet, unà cum equo & servo. Anno autem octogesimo tertio condidit *Hejajus* urbem *Wasetam*. Et octogesimo sexto obiit *Abdo'lMalec Ebn Merwan*, qui dicere solebat, Mortem timeo in mense *Ramadani*; eo siquidem natus sum, eo ablactatus, eo *Alcoranum* edidici, eoque inauguratus sum. Mortuus est medio mensis *Shewali*, cùm jam mortis periculo defunctus sibi videretur, annos natus sexaginta, cùm à cæde *Ebno'lZobairi* annos tredecim imperâsset.

Obitus Abdolmaleci.

Sectio.

Inter eos quos obsequio suo addictos habuit *Hejajus*, fuere *Theodocus* & *Theodunus* Medici. Porro *Theodoco* discipuli fuerunt illustres qui post illum claruerunt; nonnulli etiam usque ad *Abbasidarum* imperium superstites, uti *Phorat Ebn Shohnatha*, qui sub *Mansore* floruit. *Theoduno* autem Syntagma magnum est, quod in gratiam filii sui composuit. Illum ferunt *Hejajo* die quodam, cùm ad ipsum accessisset, roganti, Quodnam esset contra luti esum remedium, respondisse, Generosus instar Tui animus, ô Imperator; quo audito, abjecisse *Hejajum* lutum, neque illud unquam postea gustâsse.

Theodocus & Theodunus Medici.

Phorat Medicus.

AlWalid Ebn Abdolmelec. Hic ubi ad Imperium evectus esset, provinciarum procuratoribus præfecturas suas confirmavit. Eo † imperante *Katiba Ebn Muslem* in regiones trans fluvium [*Gihonem*] sitas profectus *Turcis*, & *Sogd*, *Shash*, & *Phargana* incolis, qui conflato exercitu quatuor menses eum inclusum detinuissent, in fugam versis, *Bocharam* cepit. Inde progressus est, donec ad *Samarcandam* castra poneret, quam & deditione cepit. Eo quoque imperante diem obiit *Hejajus*, *Pthisi* (ut fertur) confectus, fugiente etiam eum somno ac quiete. Cùm jam morti propinquus esset, Astrologorum

Alwalid Chalifa.

p. 201.

Obitus Hejaji.

gorum quendam, qui ipsi aderat, rogavit, Ecquid Regem aliquem vitâ statim excessurum videret? ac dicente eo, Ita, video moriturum Regem, nomine *Colaib*; respondit, Ego certè sum iste *Colaib*, hoc nomine me appellavit Mater mea. Regerente Astrologo, Te ergo certò moriturum indicant stellæ; Te, inquit, mihi præmissurus sum: eúmque capite mulctari jussit. Obiit ergò *Hejajus*, annos natus quinquaginta tres, cum provinciis *Hejazi* & *Eraki* viginti annos præfuisset, & virorum illustrium & primariorum centum & viginti millia, præter è plebe [alios,] & qui in bello ceciderant, morte affecisset; mortuis insuper in ipsius carcere virorum quinquaginta, fœminarum triginta millibus.

Porrò vitâ excessit *Walid* anno nonagesimo sexto, cùm annos novem & menses octo imperâsset. Extruxit hic Templum *Damascenum*, Ecclesiâ, quæ eo in loco steterat, dirutâ; quinetiam Templum *Medinense*, & Templum [*Hierosolymitanum*] * *Al Aksa* [vocatum.] Leprosis, quos stipem rogare vetuit, ipse prospexit: claudis singulis servum, cæcis ducem assignavit. *Christianorum* Scribis ne ampliùs *Græcè*, sed *Arabicè*, libros [rationum] exararent, interdixit. Expugnata † ipso imperante *Hispania*, *Cashgora*, *India*. Cùm ad *Olitoris* pergulam inter transeundum aliquando subsisteret, olerum fasciculum prehendens, Quanto, inquit, hunc vendis? dicentéque illo, Minutò; Adde, inquit, aliquid. Ædificiorum, piscinarum, arvorúmque ordinandorum, peritus erat. Sermone rudem, & Grammaticæ prorsus imperitum perhibent; adeò ut *Arabi* cuidam ad eum ingresso, qui affinitatis necessitudinem prætexeret, dixerit, *Man Chatanac*, [quod sonat, Quis te circuncidit?] Quo respondente, Medicus nescio quis: Non hoc quærit Princeps, (inquit *Soliman*) sed *Man Chatanoc*, [i.e. Quis tibi Socer?] Tum *Arabs*, ὁ δεῖνα, inquit, ac simul Soceri sui nomen protulit. Hoc ergò nomine à Patre suo *Abdo'lMaleco* reprehensus, dicente, Non imperaturum *Arabibus* nisi qui eorum linguam calleret, adscitis artis Grammaticæ peritis domi se inclusum sex menses continuit; quibus exactis, imperitior quàm ingressus est exiit. Tum Pater, Excusatione, inquit, dignus est.

Al Walid *moritur.*

* i.e. *ulterius.*

Scribæ Christiani *prohibentur* Græcè *scribere.*

† p. 202.

Hispania, Cashgora, India *expugnatæ.*

Soliman Ebn Abdo'lMalec. Anno nonagesimo sexto inauguratus est *Soliman Ebn Abdo'lMalec*, eodem die quo vitâ excessit frater ipsius

Soliman Ebn Abdo'lMalec *Chalifa.*

Dyn. IX. ipsius *AlWalid*. Vir, ut ferunt, erat egregius, & eloquens, [utpote qui] in deserto apud avunculos suos *Abbasidas* educatus fuerat. Vi atque injuriâ ablata restituit, Mercatoribus hospitium præbuit, Incarceratos dimisit. Porro anno nonagesimo octavo, qui est *Alexandri* millesimus * vigesimus septimus, misit *Soliman* exercitum cum fratre suo *Moslema* versus *Constantinopolin*; qui eo usque profectus cum centum & viginti hominum millibus, trajecto freto urbem obsidione cinxit: qua in angustias redacti incolæ † miserunt ad Moslemam, qui ei in singula capita aureum pollicerentur; nolente autem illo urbem nisi vi [atque armis] capere, pacti sunt *Græci* cum *Leone Patricio* se ad illum, si ab ipsis *Moslemiorum* exercitum repelleret, imperium delaturos. Ille, ubi de pacto cavisset, ad *Moslemam* se contulit, sibíque ac suis incolumitate impetrata, pollicitus est se urbem in illius potestatem redacturum: hoc tamen effectum dari non posse, donec ab ipsis se subduceret, quò securi essent, deinde ipsos denuo aggrederetur. Profectus ergo *Moslema* secessit in villam quandam. *Leo* autem ingressus Diadema induens solio regali insedit, decedente Imperatore *Theodosio*; qui & vestes laneas assumens in Ecclesia quadam cultui Dei se addixit. Quia autem *Moslema*, cùm *Constantinopolin* accederet, Equitum unumquemque duos frumenti modios, equi sui tergo ponè se [impositos,] eò afferre jusserat; *Leo*, ubi urbem ingressus esset, subducto *Moslema*, naves viróśque paravit, qui noctu frumentum illud abstulerunt, nihilo quod memoratu dignum est relicto, dein manè ad pugnam instructus apparuit: atque ita *Moslemam* dolo circumvenit, quali si [decepta] esset vel mulier, vituperio digna censeretur. *Moslema* ergò, hoc audito, reversus juxta *Constantinopolin* triginta menses sedit, hyeme ibi atq; æstate insumptis, donec sementem facerent homines; passis interim ipsius militibus, quæ non aliàs passus est exercitus, adeò ut timeret quis è castris solus prodire, præ *Bulgaris* quorum exercitum conduxerat *Leo*, nec non *Francis*, qui in navibus aderant, *Græcisque* qui ipsos intus oppugnabant: quin & jumentis, † & pellibus, arborúmque radicibus & foliis vescebantur. *Soliman Ebn Abdi'l Malec* autem *Dabeki* subsistens, adventante hyeme ipsis suppetias ferre non potuit, donec moreretur decimo ante finitum mensem *Safarum*, anno [*Hejræ*] nonagesimo nono. Discedens ergò *Con-*

*al *trigesimus septimus.*

Constantinopolis *obsessa.*

p. 203.

Theodosio *cedenti in Imperio succedit* Leo.

p. 204

Moriente Solimane Constantinopolis *obsidione liberatur.*

Constantinopoli Moslema reversus est. Fuit Chalifatus ipsius [*Solimanis* sc.] annorum duorum & octo mensium. Fidelitatis juramentum filio suo *Iyobo* ut successori præstari jusserat, quo ante ipsum mortuo, *Omarum Ebn Abdil-Aziz Ebn Merwan Ebni'lHacem* in locum ejus substituit. Cùmque *Solimani* morti jam vicino diceretur, Manda [quid velis;] respondit ille, Filii mei juniores sunt, felix est cui sunt grandiores. Dyn. IX.

Omar Ebn Abdi'l-Aziz. Cùm in Chalifatum suffectus esset *Omar Ebn Abdi'l-Aziz*, eique præstitum fidelitatis juramentum, conscenso suggesto reddi jussit injuriâ ablata, ac omitti maledictionem familiæ [*Mohammedis*,] quam maledictis incessere consueverant in suggestis; incitans ad pietatem & concordiam, [dicens,] Non est mihi hodie, per Deum, in quemvis religionis *Moslemiticæ* cultorem, ira, sed in peccandi licentiam & injustitiam: deinde veste suâ in Eleemosynam datâ descendit. Obiit autem *Omar Ebn Abdi'l-Aziz* mense *Rajebo*, quinto ante eum finitum die, anno centesimo Primo. Dies viginti ægrotavit, cùmque malè se habenti diceretur, Quid si medicamenta adhibeas? respondit, Si sanari possem vel aurem ungendo, nequaquam eam ungerem: Optimus est ad quem abeatur, Dominus meus. Mortuus est in cœnobio *Simeonis*, ibidémque sepultus. Chalifatu functus est annos duos & quinque menses: vixit annos triginta tres. Inquit *Moslema Ebn Abdi'l Malec*, †cùm ad *Omarum Ebn Abdi'lAziz* ipsius visendi gratiâ ingressus essem, erat ecce ipse in lecto è villis [palmarum,] cervicali è pellibus supposito, veste obtectus, labiis flaccidis, colore livido, interula spurca amictus; dixi ergo sorori meæ *Phatema*, quæ ipsius uxor fuit, Vestes Imperatoris Fidelium lavate. Faciemus, inquit illa. Deinde reversus cùm interula eodem modo se haberet, Annon, inquam, jussi vos interulam ipsi lavare? respondit illa, Certè non est illi altera. Laudato ergo Deo, flevi, dixíque, Misereatur tui Deus, siquidem timorem Dei Opt. Max. nobis incussisti, nobisque nomen inter pios reliquisti. Ferunt sumptus ipsius quotidianos fuisse drachmas duas. Ejus tempore movere se [cœpit] *Hashemidarum* Imperium.

Omar Ebn Abdi'l-Aziz *Chalifa.*

Moritur.

p. 205

Yazid Ebn Abdi'lMalec. Cognominatus est *AbuChaled*, decimus *Merwanidarum*. Hic rerum potitus *Omarum Ebn Hobaira Alpho-*

Yazid Ebn Abdi'lMalec *Chalifa.*

* s. Ommiadarum.

Dyn. IX. *Alphozarensem Erako* utrique & *Chorasano* præfecit: *Moslemamq;* *Ebn Abdi'lMalec* oppugnatum *Yazidum Ebno'lMohalleb* misit; qui ejus occisi caput ad *Yazidum* misit. Fuit autem *Yazid Ebn Abdi'lMalec* lusui & voluptati deditus; *Habbabam* puellam cantatricem perditè amavit, atque ejus nomine famosus est. Fertur *Yazidum*, cùm tempore fratris sui *Solimanis* peregrinationem religionis ergo institueret, *Habbabam* quater mille aureis emisse; dicente autem *Solimane*, Mihi in animo est Y*azidum* coercere, ipsam remisisse, quam deinde emit *Ægyptius* quidam: at cùm ad ipsum delatum esset Imperium, dicenti uxori ipsius *Saadæ*, Estne adhuc in mundo quippiam quod optes? respondisse, Imò, *Habbaba*; mit-
p.206 tentem ergo *Saadam* ipsam emisse †benéque curatam ad *Yazidum* attulisse, eâque pone velum collocatâ ei dixisse, Estne O Imperator Fidelium adhuc in mundo quod optes? respondentéque ipso, jam tibi indicavi; sublato velo dixisse, Hæc est *Habbaba*, surgentémq; ipsam cum illo reliquisse. Magnâ ergo apud ipsum in gratia & honorificè tractata fuit *Saada*. Dixit aliquando, cantu *Habbabæ* commotus, Sinite me volare; séque ad volandum expandit: dicentéque illâ, O Imperator Fidelium, Est nobis te opus, respondit, Per Deum volabo; dicentíque, Cui populum & Imperium committes? Tibi, inquit, manúmque ejus deosculatus est. Prodiens ergo ex famulis ipsius quidam, Incalescat tibi oculus, inquit, quàm futilis es! Eandem cum ipso ad partes *Ordonnæ* oblectationis causâ profectam uvâ petiit, quâ ipsi, ore eam excipienti, gulam ingressâ [penè] suffocata est, unde morbum contraxit, quo mortua est. Ille autem eam per triduum insepultam relictam donec oleret, olfa-
moritur Yazid. cere, deosculari, intuensque flere. Et cùm sepultæ diebus quindecim superstes mansisset, mortuus est, juxtáque ipsam sepultus, anno centesimo quinto. Imperavit annos quatuor & mensem; quadraginta natus est.

Hesham *Chalifa.* *Hesham Ebn Abdi'lMalec.* Hoc anno ad Chalifatum evectus est *Hesham Ebn Abdi'lMalec*, aliquot ante finitum mensem *Shaabanum* diebus, annos tunc natus triginta quatuor: annulum ac sceptrum ipsi deferente ac Chalifam salutante veredario, cùm *Rosapha* esset, unde *Damascum* equo conscenso pervenit. Ipso imperante, prodiens *Zeid*, *Ebn Ali*, *Ebn Hosain Ebn Ali*, *Ebn AbiTaleb*,

leb, *Cufam* pervenit; ubi ad ipſum properè accedentes Sectarii, Dyn. IX.
Speramus (inquiunt) †adeſſe tempus quo perdantur *Ommiadæ*, ipſi- p.207
que fidem paciſci cœperunt, in obſequium illius jurantibus clam quatuordecim hominum millibus, ad oppugnandos injuſtitiam exercentes, & infirmos ſublevandos. Quo audito, *Yuſeph Ebn Amr* qui *Baſoræ* præfectus fuit, *Zeidum* diligenter quæſivit. Sectarii autem qui cum ipſo profecturos ſe promiſerant, *Zeidum* accedentes, Quid (inquiunt) de *AbuBecro* & *Omaro* dicis? reſpondente illo, Nihil de illis niſi bonum dico, ipſi renuntiantes, ac juramentum ipſi præſtitum reſcindentes, apud *Yuſephum* ipſum detulerunt, qui ipſum quæſitum aliquos miſit. Profectus ergo *Zeidus* cùm non comitati eſſent ipſum plures quàm quatuordecim viri, dixit, Rem **Hoſainiticam* reddidiſtis. Deinde cùm pugnam ipſis inferret, ſagittâ percuſſus, quæ cerebrum ipſi penetravit, & è loco quo pugnatum eſt reportatus, eâdem nocte mortuus ac ſepulturæ mandatus eſt. Mane autem ipſum ſepulchro extractum patibulo affixerunt. Mittens verò *Heſhamus* ad *Yuſephum*, Combure (inquit) vitulum *Eraki*; ipſum ergò combuſſit. Fugit autem filius ipſius uſque dum *Belcham* perveniret. Fertur *Heſhamus* intellectu polluiſſe. Cùm è filiis ſuis quendam deſideraret qui ad templum non acceſſerat, Quid, inquit, te à precibus cohibuit? reſpondente illo, Mortuum eſt jumentum meum; Quid, inquit, an non pedibus ire vales? ipſique ad annum jumento interdixit. Adducto ad ipſum quodam cui puellæ cantatrices, vinúmque & Barbiton fuit; Illidite (inquit) capiti ejus tympanum. Flens autem vir cùm cæderetur, dicentibus, Patienter feras, Quid (inquit) num lachrymari me putatis quòd percuſſus fuerim? Imò ideo fleo quod adeò deſpectui Barbiton habuerit, ut ipſum Tympanum appellaverit. Ferunt, cùm ad ipſum ſcriberet quidam è Miniſtris ipſius, Ad Imperatorem Fidelium, corbem malis *Perſicis* [plenum] miſi, reſcripſiſſe ipſum, Pervenerunt *Perſica*, nobiſque grata fuerunt; plura mittas, ac vas diligenter claudas.
†Scripſit etiam ad Miniſtrum alium, qui ad ipſum tubera miſerat, p. 208
Pervenerunt ad nos tubera, numero quadraginta, quorum aliqua maculata ſunt; cùm ergo aliquid miſeris, vas arenâ benè ſuffercias ne conquaſſentur, atque alia alia lædant. Dictum eſt ipſi, Túne Chalifatum appetis, cùm avarus ſis & timidus? Quid ni (inquit)

* *ſimilem ei quæ* Hoſaino *contigit.*

Dyn. IX. ambiam, cùm manſuetus ſim & temperans? Obiit autem *Heſham* *Roſaphæ*, anno centeſimo viceſimo quinto, cùm imperâſſet annos viginti, natúſque eſſet quinquaginta quinque. Morbus quo correptus eſt, Synanche fuit.

Moritur Heſham.

Sectio.

Fertur primum qui *Choraſanum* venit eorum qui ad *Abbaſidarum* obſequium homines invitârunt, anno centeſimo nono, fuiſſe *Ziyadum*, quo tempore præerat *Aſad*. Mittente ipſum Antiſtite *Mohammede Ebn Ali*, *Ebn Abdalla*, *Ebn Abbas*, *Ebn Abdi'lMotalleb*, ipſique dicente, Blandè appelles *Modarenſes*, cavere autem jubente à *Niſaburienſi* quodam, nomine *Galeb*, utpote qui amore maximo propenderet in filios *Phatemæ*. Accedens ergo *Ziyad* ad *Abbaſidas* amplectendos invitavit, *Ommiadarum* mores & injuſtitiam prædicans: ad quem accedente *Galebo*, cùm de dignitate *Alidarum* & *Abbaſidarum* diſceptâſſent, diſceſſerunt. Subſiſtente autem *Ziyado Marwæ*, nuntiatum eſt quid ageret *Aſado*; qui & ab ipſo metuere juſſus, accerſitum morte affecit, unáque è *Cufenſibus* decem. Porrò anno centeſimo decimo octavo, *Amman Ebn Yazid Choraſanum* perveniens ad obſequium *Mohammedis Ebn Ali*, *Ebn Abdalla*, *Ebn Abbas* invitavit; cui morem geſſerunt homines: appellatus eſt idem *Chaddaſh*, & religionem profeſſus eſt **Haramiticam*, aliis aliorum uxoribus uti permittens; dicénſque ipſis, Non eſſe vel jejunium, † vel orationem, vel peregrinationem, ſed jejunii ſignificatum eſſe ut ab Antiſtitis mentione abſtineretur, neque ipſius nomen commemorarent, orationis ut ipſi comprecarentur, peregrinationis, ut ad ipſum tenderent.

* *impiam.*

† p. 209.

AlWalid Ebn Yazid *Chaliſa.*

AlWalid Ebn Yazid, *Ebn Abdi'lMalec*. Ipſum pater illius *Yazid* ſucceſſorem deſignaverat, poſt fratrem ſuum *Heſhamum Ebn Abdi'lMalec*. Cùm ergo Imperio præfectus eſſet *Heſhamus Yazidi* frater, *AlWalidum Yazidi* filium honorificè habuit, donec conſpicua eſſet ipſius impudentia, vinóque indulgeret, & religionem contemptui ac deſpectui haberet: exinde enim ipſum averſatus, malè tractare, increpare, contumeliis afficere, ac coercere. Egreſſus ergo *Walid* cum amicorum præcipuis quibuſdam & famulis ſedem

Azraki

'Azraki fixit; dixitque sociis suis, Inauspicatum istum Pater meus familiæ suæ præfecit, eúmque sibi hæredem constituit, ille verò ea mihi quæ videtis facit, nec quenquam in quem affectu propendeam novit, quin ei illudat. Nec à deserto isto discessit *AlWalid*, donec moreretur *Hesham*: venientes autem duo veredis vecti ipsum Chalifam salutârunt; ille, ubi subticuisset, mox, Obiitne, inquit, *Heshamus?* respondentibus ipsis, Ita; misit ad Gazophylaciorum præfectos, dicens, Custodite quæ vobis in manibus sunt. *Heshamo* ergo è morbo experrecto, cùm aliquid peteret, ipsum denegarunt: tum ille, Dei sumus! Quasi verò *Walidi* thesaurarii fuissemus: statimq; expiravit. Prodiens ergo è carcere *Aiyad VValidi* Scriba, Gazophylaciorum ostia obsignavit, atq; *Heshamum* lecto suo detraxit; nec cucumam ipsi invenerunt quâ aqua ad ipsum[lavandum]cale fieret, donec mutuo peterent; quin nec involucrũ è thesauris ipsius, adeò ut amiculo ferali involveret ipsum *Galeb* ipsius libertus. *Heshami* etiam domesticos & amicos duriùs tractans *Walid*, dixit, †Mensi sumus ei mensurâ quâ mensus est, nec ei vel latum digitũ diminuimus. Ubi autem Imperium adeptus est *VValid*, claudis inter *Damascenos* & cæcis victum & vestes suppeditavit, hominúmque filiabus odoramenta & vestes præbuit: ea etiam quæ hominibus dari solita sunt, decimâ parte auxit; nec unquam, cùm ab eo peteretur quicquam, respondit, Non. Porro filiis suis *Hacemo* & *Othmano* ut successoribus fidem obstringi fecit, utroque, altero sc. post alterum, hærede sibi substituto. Hoc anno, nempe centesimo vicesimo quinto, interfectus est *Yahya Ebn Zeid*, *Ebn Ali*, *Ebni'lHosain*, *Ebn Ali*, *Ebn Abi Taleb*, *Jurjani*, ac patibulo affixus, deinde detractus, crematus, in cineres redactus, cimbæque impositus in *Euphrate* dispersus est. Eodem interfectus est *AlVValid Ebn Yazid Ebn Abdi'l-Malec*, interficiente ipsum patrui ipsius filio *Yazido Ebno'lWalid*, *Ebn Abdi'lMalec.* Causa cædis ipsius ea erant quorum meminimus, futilitas atque impudentia ipsius. Postquam enim ad Chalifatum evectus est, lusui, venationibus, vinolentiæ, & juvenum perditorum consortio, quibus deditus fuit, hoc addidit ut vehementiùs iis indulgeret. Hoc subditi ipsius & exercitus ægrè ferentes, ipsum aversati sunt. Cum autem illum in arce sua obsiderent, ipse ad portam accedens, Annon (inquit) ego vos muneribus auxi? Annon impen-

Dyn. IX.

p. 210.

AlWalid interfectus.

Dyn.IX. impensis vos levavi? Annon pauperibus vestris dedi? Illi autem, Non (inquiunt) nostri ipsorum gratiâ de te vindictam sumimus; sed ideo quòd ea patraveris quæ prohibuit Deus, vinóque indulseris, ac cum Patris tui concubinis rem habueris. Respondit, Sufficit, satis abundè dixistis, per Deum, non consarcietur ruptura vestra, nec recolligetur dispersio vestra, nec concordatura sunt verba vestra: tum
p. 211. descendentes † de pariete decem viri caput ipsi præcisum ad *Yazidum* miserunt, qui illud hastæ infixum circa *Damascum* gestavit, binos etiam ipsius filios *AlHacemum* & *Othmanum* in carcerem conjecit. Interfectus est biduo ante finitum *Giomadã* posteriorem, anno centesimo vicesimo sexto. Chalifatu functus est annum & tres menses, vixit quadraginta duos.

Sectio.

Hoc anno misit *Abrahim Ebn Mohammed* Antistes *AbuHashemum Bocairum* in regionem *Chorasanæ*; qui *Marwam* perveniens convocatis [*Abbasidarum*] præfectis atque emissariis, ipsos de morte *Mohammedis* Antistitis certiores fecit, atque ad obsequium filii ipsius *Abrahimi* Antistitis invitavit: cui auscultantes tradiderunt ipsi pecunias quas apud se collectas habebant, ad sumptus Sectæ [*Abbasidarum* sc.] faciendos.

Yazid Ebno'l Walid *Chalifa*. *Yazid Ebno'l Walid Ebn Abdi'lMalec*. Cognominatus est *AlNakes* [i. e. Diminutor] quod ea quæ addiderat *AlWalid* militum stipendiis, subtraxerit. Conversationis erat laudabilis, viæ insistens probæ. Juramentum fidelitatis præstari jussit fratri suo *Abrahimo*, & post ipsum *Abdo'lAzizo Ebno'lHejaj*, *Ebn Abdi'lMalec*.
Moritur. Mortuus est *Damasci* decimo ante finitũ *DhulHejjam*, anno centesimo vicesimo sexto. Fuit Chalifatus ipsius mensium sex; vita annorum quadraginta sex. Mater ipsius Concubina, nomine *Shahpherend*, filia *Phiruzi* f. *Yazdejirdi*, f. *Shahriari*, f. *Cesra*; unde dixit,

Sum ego filius *Cesra*, mihi pater *Merwan*,
Mihi *Cæsar* avus, & avus *Chakan*.

Cæsarem autem & *Chakanum* sibi avos dixit, ideò quod mater *Phiruzi* fuerit filia *Cesra*, ipsius autem mater filia † *Cæsaris*, mater verò
p. 212. *Cesræ* filia *Chakani* regis *Turcarum*.

Abrahim

Abrahim Ebno'l Walid, Ebn Abdi'l Malec. Mortuo *Yazido Ebn Alwalid*, ipsi in Imperio successit frater ipsius *Abrahim*, nisi quod ipso in solidum non potiretur, adeo ut aliàs Chalifæ, aliàs Imperatoris titulo salutaretur, aliàs neutro. Postquam septuaginta dies substitisset, accedens *Merwan Ebn Mohammed* ipsum amovit; Mansit tamen in vivis donec interfectus est, anno centesimo tricesimo secundo. Dyn. IX. Abrahim Ebno'l Walid Chalifa.

Merwan Ebn Mohammed, Ebn Merwan, Ebni'l Hacem. Mortuo *Yazido Ebno'l VValid*, *Ebn Abdi'l Malec*, *Merwan* cum copiis suis è *Mesopotamia* in *Syriam* tendit, oppugnatum *Abrahimum* Ebno'l-Walid, Ebn *Abdi'l Malec*. *Damascum* autem ingressus pueros duos *Al Hacemum* & *Othmanum*, *Al Walidi* Ebn *Yazid*, Ebn *Abdi'l Malec*, filios, qui interfecti fuerant, adductos sepelivit; præstitáque est ipsi fides. Cúmque confirmatum ipsi esset Imperium domum suam *Harranum* rediit. Petitámque ab ipso *Abrahimo* Ebno'l *Walid*, & *Solimani* Ebn *Hesham* incolumitatem, ipsis concessit. Hoc anno (viz: centesimo vicesimo septimo) *Soliman* Ebn *Hesham* Ebn *Abdi'l-Malec*, bellum *Merwano* Ebn *Mohammed* intulit: in fugam verò conversi sunt *Solimanis* socii, cæsis ipsorum circiter sex millibus. Eodem *Soliman* Ebn *Cothair*, & *Laher* Ebn *Korait*, & *Kahtaba Meccam* profecti ibi *Abrahimum* Ebn *Mohammed* Antistitem reperientes ministro cuidam ipsius vicies mille aureos, & argenteos ducenties mille, unáque Moschum, & supellectilem variam tradiderunt; cúmque secum *Abu Moslemum* haberent, *Soliman* ad *Abrahimum* Antistitem, Hic, inquit, servus tuus est. *Abrahimus* ergò *Abu Moslemum* *Chorasano* præfecit. Porrò, anno † centesimo vicesimo nono misit *Abrahim Abu Moslemo* vexillum, quod *Al Dhell*, (i. Umbram) appellavit, & *Labarum* quod *Al Sahab*, (i. Nubem:) quæ ille duabus hastis affigens, *Abbasidarum* prætentionem in *Chorasano* publicavit, Umbræ & Nubis interpretationem afferens, quod sicut nubes terram operit, nec terra ab umbrâ destituitur, ita nec ipsi Chalifa *Abbasida*, sit unquam defuturus. Anno centesimo tricesimo primo *Meccam* religionis ergo adiit *Abrahim* Ebn *Mohammed* Antistes, quem comitati sunt fratres ipsius *Abul'Abbas*, & *Abu Jaafar*, filiúsque ac patruus ipsius cum servis suis; triginta camelis vecti, vestibus splendidis ac sellis, & sarcinis, onustis, adeo ut ipsum prædicarent *Syriæ Damascenæ* desertorum, Merwan Ebn Mohammed Chalifa. p. 213.

S *Meccæ*

Dyn.IX. *Meccæ* & *Medinæ* incolæ, præter illud quod per orbem jactaretur de rebus ipsorum palàm factis. Nuntio ergò ad *Merwanum* de ipsorum fastu delato, scribens ille ad Præfectum suum, qui *Damasci* erat, jussit eum equites adversus ipsum mittere. (Fuit autem *Merwan* tunc temporis in regione *Damascena.*) Misit ergò Præfectus Equites, qui *Abrahimum* adorti ipsum captum ad *Harrani* carcerem abduxerunt, ubi ipsum vinculis ferreis onerarunt, eásque in angustias conjecerunt unde mortuus est. Cum autē conquiri se sentiret *Abrahim*, fratri suo *Abu'l Abbaso* mandata dedit, mortem sibi certo imminere dicens, jussitq; *Cufam* cum suis tendere. Abeuntes ergo cum ipso frater ipsius *Abu Jaafar* & patruus ipsius cum sex aliis, donec *Cufam* pervenirent, ibi delituerunt.

Abu'l Abbas Al Saffah. Anno centesimo tricesimo secundo pro-

Abu'l Abbas Al Saffah *Chalifa.*

diens *Abu'l Abbas* filius *Mohammedis Antistitis*, filii *Alis Ebn Abdalla*, *Ebni'l Abbas*, *Ebn Abdi'l Motallab*, die Veneris duodecimo *Rabii* prioris, ex † ædibus *Abu Moslemæ Cufæ*, precibus vespertinis peractis in Templo *Banu Jyub*, domum suam se recepit. Die crastino ipsum manè adierunt duces, ordine militari ac pompâ instructi, paratis ipsi vestibus nigris, equo, ac gladio. Egressus est ergo *Abu'l Abbas*, cum iis qui ipsi aderant, in arcem Imperatoriam; dein in conclave prodiens cum suggestum ascendisset, in ipsius verba ab hominibus juratum est. Tum patruum suum *Abdallam* contra *Merwanum* misit, qui * *Al Zababi* sedem fixerat *Abdalla* igitur cum *Merwano* congressus ipsum in fugam egit. *Merwanus* ergò recta perrexit, abiénsque pontem *Euphratis* supra *Harranum* trajecit, & copias frequentes contraxit ad fluvium * *Petri* in regione *Palæstinæ*. *Abdalla* etiam trajecto *Euphrate*, *Damascum* obsidione cinxit, donec ipsam caperet, & quotquot in ea *Ommiadarum* essent occidit, muróśque ejus usque ad singulos lapides diruit; erutisque è sepulchris *Ommiadis* ossa ipsorum cremavit. Inde versus *Merwanum* profectus ipsum in fugam vertit, & exercitum ejus dissipavit. Fugit ergò *Merwan* in *Ægyptum*, quem insecutæ *Abdallæ* copiæ de ipso exquisiverunt: fuit autem ille in Ecclesia *Busiri*, ubi quidam, cum illum hastâ confossum dejecisset, caput ipsius præscissum ad *Abu'l Abbas Al Saffahum* misit. Occisus est autem biduo ante finitum *Du'l Hajjam*, anno centesimo tricesimó secundo. Porrò anno centesimo tricesimo sexto *Du'l-*

p. 214.

* *al.* Al Zabi, *vel* Al Zabati.

* *al.* Abi Petrus.

Hajja

Hajja decimo tertio mortuus est variolis *AlSaffahus*. Eodem quo obiit die annos complevit triginta tres. Imperium ipsius, ex quo interfectus fuit *Merwan*, annorum erat quatuor. Fuit *Abu'l Abbas* vir procerus † colore candido, facie pulchra, à sanguinis effusione abhorrens, in *Mohammedis* familiam affectu propenso. Dyn. IX. P. 215.

Abu Jaafar AlManṡur, qui est, *Abdalla* filius *Mohammedis* Antistitis, *Ebn Ali*, *Ebn Abdalla*, *Ebn Abbas*. Juratum est in ipsi us obsequium anno centesimo tricesimo septimo. Eodem anno interfectus est *Abu Moslem Chorasanensis*, interficiente ipsum *AlMansuro*; hâc de causa, quod cum simul peregrinationem religionis ergò instituerent, vivente *AlSaffaho*, *Abu Moslem* Arabibus vestes distribueret, puteósque ac vias repararet, unde eam famam comparavit, quam ipsi invidit *Abu Jaafar*: quodque redeuntibus post festum hominibus, cum *AbuMoslemo* ante *Abu Jaafarum* protecto allatum esset de morte *AlSaffahi* nuntium, ipse scriptis literis illum ob mortem fratris consolatus, haud ipsi Chalifatum gratularetur, neque ipsum moratus expectaret, vel ad ipsum reverteretur. Illum ergò metuens *AbuJaafar AlMansur* consilio capto insidias ei struxit, fugiente ipsum somno donec illum irretiret. Cùm autem è suis quendam in [urbe] *Raiâ* de reditu ad *AlMansurum* consuleret *Abu Moslem*; respondit ille, Consilium meum est, ne ipsum convenias, sed rectà Chorasanum pergas. Cui cum non auscultaret, sed ad *AlMansurum* tenderet, dictum est ei, *Taracta'l raia be'l Raii*, i.e. Reliquisti consilium *Ratæ*, quod in proverbium abiit. Accedenti igitur ad se *Abu Moslemo* jussit *AlMansur* homines obviam procedere, summóq; ipsum honore afficere; cúmque jam præsens ingressus, atq; manũ ipsius deosculatus esset, reverti jussit quo se eâ nocte reficeret, balneúmque ingrederetur: ipse ergò reversus est. Die autem crastino *AlMansur* è † satellitibus suis quatuor paravit, quibus clam ponè siparium collocatis, Cum, inquit, ego manus meas complosero, agite quod vobis agendum. Dein mittens ad *Abu Moslemum* ipsum accersivit, atque ad se ingressum increpare cœpit, ipsique crimina intentare, inter cætera quæ recensuit, hæc dicens, An non tu es, qui ad me scribens nomen tuum primo loco posueris? quique ad nos ingressus dixeris, Ubi est *Harethitica* filius? Cumque ad te pervenirent literæ meæ eas legeris, dein ad *Malecum Ebn Haitham* projeceris,

Abu Jaafar AlMansur *Chalifa.*

P. 216.

 qui

Dyn.IX. qui ubi eas legerit, riseritis ludibrio habentes? Cúmque ipse se excusare cœpisset *AbuMoslem*, Coram ipso terram osculatus; Perdat, inquit *AlMansur*, me Deus, nisi te interfecero, manúsque complosit. Prodeuntes ergò Satellites gladiis ipsum percusserunt exclamantem, ac in fidem se recipi petentem; dicentémque, Serva me hostibus tuis, O fidelium Imperator: cui *AlMansur*, Quis mihi hostium te infensior? Fertur tres fuisse *AbuMoslemo* uxores, ipsúmque semel tantum in anno cum ipsarum singulis congressum. Hominum maximè zelotypus fuit; arcem ipsius præter ipsum nemo ingressus est: erant in ea fenestræ, per quas ad mulieres ipsius ea quibus opus haberent immitterentur. Aiunt, eâ nocte quâ ad ipsum deduceretur uxor, jussisse ipsum jumentum quo vecta fuerat jugulari, sellámque comburi, ne post ipsam à mari quopiam conscenderetur. Omnium etiam avidissimus fuit, & gulosissimus; conficiebantur quotidie in ipsius culina ter mille placentæ; coquebantur oves centum, præter boves & volucres; mille coquos habuit; supellex ipsius culinaria jumentis mille ducentis gestabatur. Ferunt ipsum fortem fuisse,
p. 217 † consilio, intellectu, prudentiâ, solertiâ & humanitate præditum: dicunt alii ferocem, inclementem, & indomitum fuisse, cui pro flagello gladius; morte affecit è notis sexcenties mille, præter ignotos eósque quos in bellis ac pugnis occiderat. Interrogatus quidam utrum *AbuMoslem* an *AlHejajius*, melior esset? respondit, non dico *AbuMoslemum* quopiam meliorem esse, verum *AlHejajius* eo pejor fuit. Autumant quidam *AbuMoslemum* è vico quodam regionis *Marwa* fuisse; alii verò, *Arabem* fuisse, dictáque *Mohammedis* edoctum, [veterúmque poetarum] carmina retulisse; alii servum fuisse, referente Poëta quodam ipsius prosapiam ad Cordæos, dum ipsum carmine mordaci proscinderet. Porrò anno centesimo quadragesimo misit *AlMansur Abdo'lWahabum*, filium fratris sui *Abrahimi* filii *Mohammedis* Antistitis, cum septuaginta militum millibus, Malatiam; qui positis ibi castris, ea quæ demoliti fuerant Græci ædificarunt, operis fine post sex menses facto: inque ea collocavit *AlMansur* quatuor militum millia, magnâ ibi armorum & thesaurorum copia reposita; quin & *Claudiæ* castellum extruxit. Eodem anno contra *AlMansurum* prodierunt *AlRawandii* in urbe *AlHashemia*. Fuerunt autem illi è *Chorasani* incolis qui Metempsychosin adstruunt,

asserentes

asserentes Dominum suum qui ipsis victum & aquam suppeditaret Dyn.IX.
esse *AlManfurum*; ipsiusque arcem circumeuntes, Hoc inquit palatium est Domini nostri: quod ægrè ferens *Al Manfur*, ad ipsos pedibus egressus est, cum non adesset in palatio jumentum, convocatíq; sunt Præconis voce qui in foro versarentur; qui cum in unum collecti † ipsos adorti pugnáque aggressi essent, interfecti sunt omnes, p. 218.
Rawandii inquam, qui tunc temporis viri erant sexies mille.

Anno etiam quadragesimo quarto prehensos è filiis *AlHosaini Ebn Abi Taleb* duodecim *Medinâ Cufam* transtulit *AlManfur*, ibique domo angustâ incarceravit, ita ut nemini sedendi spatium esset; sed lotio & fimo se mutuò conspurcarent, neque ingrederetur ad ipsos aëris halitus, neque egrederetur ab ipsis sordium fœtor, donec ad unum omnes mortui essent. Prodiit ergò *Mohammed Ebn Abdalla Ebno'l Hasan, Ebnol'Hosain, Ebn Ali, Ebn AbiTaleb, Medinæ*, & collectis copiis, appellatus est *AlMohdi*; prodiit etiam *Abrahim* ipsius frater *Basora* cum triginta millibus: qui occisi sunt ambo, re haud prosperè gestâ. Anno centesimo quadragesimo quinto urbem *Bagdad* extruere cœpit *AlManfur*; cujus causa fuit quod *AlHashemiam*, quam in *Cufa* ditione extruxerat, postquam seditionem in ea contra ipsum moverant *Rawandii*, colere ipsi eam ob rem haud gratum fuit; nec non quod vicinos haberet *Cufenses*, quos sibi parum fidos credidit, quiq; exercitum ipsius corruperant. Profectus est igitur quæsitũ locũ, ubi cum exercitu suo sedẽ figeret. Dixerunt ergò ipsi *Erakenses*, Cõmodum nobis videtur, ô Fidelium Imperator, ut sit juxta *Sorat*, atq; inter fluvios, quo ad te non accedat hostis nisi ponte [trajecto,] quẽ si absciderís te adire non poterit; ipseque in medio sis inter *AlBasoram, AlCufam*, Wasetum, *AlMauselum* & *AlSawadam*, sintque *Tigris Euphrates*, & *AlSorat* † urbis tuæ fossæ, per quas ad victum necessaria p. 219.
tam è terra quam mari ad te perferantur: hujus ergò loci incolendi desiderio flagravit *AlManfur*. Cúmque *Bagdadum* condere statueret, dirui jussit *AlMadayenum* & *Cosræ Basilicam*, eámque materiam *Bagdadum* transferri: Cum ergò diruta esset Arcis albæ pars, ejusque materia allata, vidit quod in illam impensum esset novæ pretium superare, à diruendo igitur destitit. Civitatem autem rotundam fecit, ne propius hominum alii aliis à rege abessent, binísque ipsam muris cinxit, quorum interior exteriore altior fuit: & arcem suam in

 medio

Dyn. IX. medio extruxit, ejusque ad latus templum magnum, cujus *Kebla* obliqua fuit, adeò ut opus haberet qui oraret se versus portam *Basoræ* inflectere: fuerúntque rerum venalium fora intra urbem. At cum missus ad ipsum ab Imperatore Romano legatus, quem *Rabium* circum urbem ducere jussit, ab ipso interrogatus, Quid vidisti? respondisset, Structuram elegantem vidi, nisi quod inimicos tuos tecum habitare viderim, illi scil. qui in foro versantur: post legati discessum, ipsos ad partem *AlCorch* [dictam] expelli jussit; & singulis solum urbis quartis, collocari olitorem, qui olera & acetũ venderet. Anno centesimo quinquagesimo obiit *Abu Hanifa Al-Nooman Ebn Thabet* Antistes. Anno centesimo quinquagesimo octavo profectus *AlMansur Bagdado*, ad peregrinationem religionis ergo instituendam, in arce *Abdawaiho* diversatus est; ubi dum subsisteret, cecidit post diluculum stella, cujus manifesta manserunt usque ad ortum solis vestigia. † Accersito igitur *AlMohdio* filio, qui ipsum comitatus fuerat, quo illi valediceret, mandata ipsi de facultatibus & imperio dedit; insuper ipsi dicens, Tibi in mandatis do quod ad consanguineos tuos, ut palam ipsis honorẽ exhibeas, est enim ipsorum dignitas dignitas tua, eorumque fama in te redit; at non puto te facturum: cura etiam libertos tuos, ipsósque bene tractes, multósque tibi compara, siquidem auxilio tibi futuri sunt in duris, si quæ tibi acciderint; at non puto te facturum. Cura etiam hanc urbem, caveas autem ne partem urbis orientalem extruas, neque enim ultimam ei manum impositurus es; at puto te hoc facturum: caveas etiam ne mulieres negotiis tuis se immiscere finas; at puto te hoc facturum. Hæc sunt quæ tibi in mandatis do, Deoque te commendo. Tum ipsi valedixit, utroque lachrymas fundente. Dein *Cufam* profectus est; singulis autem quas obivit stationibus increvit dolor quo mortuus est, qui dysenteria fuit. Cum ergò ad *Bir Maimun* [*Maimonis* puteum] pervenisset, ibi diem obiit primo mane, die sexto *Du'l-Hajja* anno centesimo quinquagesimo octavo: inde *Meccam* delatus est, ubi centum ipsi sepulcra foderunt, quo hominibus imponerent, ipse verò in alio sepultus est, capite nudo quòd peregrinationis religione ob strictus esset. Vixit annos sexaginta tres, imperavit viginti duos. Quod ad formam & mores ipsius, dicitur fuisse fuscus, macilentus, barba in genis rariori, moribus hominum suavissimus, donec in

Abu Hanifa *Antistes.*

p. 220.

in publicum prodiret, & lusus puerorum patientissimus; at ubi indutus vestibus prodiret, verebantur ipsum seniores, nedum juniores, nec visum est in ædibus ipsius † lusus vel ludicri quicquam. Inquit *Hammad Turca*, Capiti *AlManſuri* aliquando adsistebam, cum audito plausu, Vide (inquit) quid rei sit; cumque ivissem, ecce servus ipsius quidam sedens circumstantibus puellis tympanum pulsabat, ipsæque ridebant: quod cum ipsi retulissem, Quid (inquit) est tympanum? quod cum ipsi descripsissem, Unde, inquit, nosti quid sit tympanum? respondi ego, Vidi in regione *Chorasana*: dein surgens ipsos adiit, quo viso fugientibus illis, ipsius jussu allisum est tympanum servi capiti quoad frangeretur, ipsumque domo ejectum vendidit. Cum ad ipsum delatus esset imperium, habitus mutari jussit, pileosque longos confici, adeo ut suppositis calamis eâ formâ ipsos effingerent. Jussit etiam enumerari *Cufæ* domos, singulásque quinque drachmis censeri; at cum numerum ipsorum nôsset, à singulis quadraginta drachmas exegit.

Dyn. IX.

p. 221.

Sectio.

AlManſur sub initium imperii sui cum *Bagdadum* conderet stomachi infirmitate, concoctione mala, & appetitus defectu laboravit, cumque remedia adhibentibus medicis ingravesceret ipsi morbus, narratum est ipsi de *Georgio Ebn Bachtiſhua AlJondiſaburienſi*, medicum ipsum præstantissimum esse: quem cum accersiri jussisset, *Jondiſaburi* præfectus, prius honore affectum, misit. Ille ergo, *Noſocomii* cura filio suo mandata, profectus est, comite assumpto discipulo suo *Iſa Ebn Shahlatha*; cumque *Bagdadum* pervenisset, sibi ipsum adesse jussit *Almanſur*: ad quem accedens ipsum *Perſicè* & *Arabicè* salutavit, adeò ut miraretur *AlManſur* tam sermonis quam vultus ipsius elegantiam. † Dein considere jussum quædam rogavit, ad quæ ille sedatè respondit: cumque morbum suum ipsi describeret, Ego, inquit *Georgius*, volente atque opitulante Deo tibi medicabor. Statim ergo ipsum veste splendidâ indui jussit, *Rabio*que præcepit ipsum loco ædium suarum optimo excipere, eoque quo affici solent domesticorum præcipui honore afficere. Non desiit autem *Georgius* blande ipsi medicari donec morbo suo liberaretur,

Georgius Ebn Bachtiſhua *Med.*

p. 222.

quam

Dyn. IX. quam ob rem maximo affectus est gaudio. Die autem quodam interroganti ipsum, quis tibi hic famulatur? cum responderet, Discipuli mei; audivi (inquit Chalifa) non esse tibi uxorem; respondit ille, Est mihi uxor vetula, infirma, quæ loco suo surgere non potest. Cúmque à conspectu ipsius subductus longius secessisset, jussit *Al-Mansur Salemum* Eunuchum tres puellas Græcas pulchras ad *Georgium* unà cum tribus aureorum millibus deducere; quod & fecit: *Georgio* ergo domum suam reverso indicavit *Isa Ebn Shahlatha* ipsius discipulus, quid factum esset, monstratis ipsi puellis; quam rem ægrè ferens, Heus discipule Satanæ, inquit *Isa*, cur istas in ædes meas recepisti? num me polluere velles? Abi, eásque Dominis suis redde. Ille ergo domum Chalifæ abiens eas Eunucho reddidit; cujus rei fama cum ad *AlMansurum* pervenisset, accersito ipso, Quare, inquit, puellas remisisti? Respondit, Nobis Christianis non licet plures quàm unam ducere uxores; quamdiu illa in vivis est, alias non ducimus: † quod cum Chalifæ placeret responsum, majorem apud ipsum p. 223. dignitatem consecutus est; atque hic est continentiæ fructus. Anno autem centesimo quinquagesimo secundo, gravi morbo laboravit *Georgius*; qui cum ipsi increesceret, afferri illum jussit *Al-Mansur* in aulam, quo ipse pedibus progressus quomodo se haberet rogavit: quod ille ipsi indicans, Si (inquit) Fidelium Imperatori visum fuerit, sinat me in patriam meam reverti, ut familiã & filium meum videam, & si moriar cum fratribus meis sepeliar. Cui ille, Heus Medice, time Deum, & religionem *Mohammedicam* amplectere, atque ego tibi Paradisum spondeo: respondit *Georgius*, Eò mihi ire placet, quo Patres mei, sive in Paradisum, sive in ignem; quo dicto ad risum commotus est *Al Mansur*. Dein dixit illi, Ex quo te vidi, à morbis, qui subinde me visere solebant, requiem inveni. Respondit *Georgius*, apud Imperatorem relinquo, qui vices meas suppleat, *Isam* discipulum meum, qui medendi peritus est: tum *Georgio* decem aureorum millia dari jubens copiam ipsi fecit redeundi, mittensque cum illo Eunuchum, Si, inquit, in via moriatur, ipsum domum suam deferas, quò ibi sepeliatur, prout ipsi in votis est; at ille vivus in patriam pervenit. Tum *AlMansur* accersi jussit *Isam Ebn Shahlatha*, ipsumq; ad se adductum de multis interrogans cum egregiè doctum invenisset, medicum sibi assumpsit: ille vero in *AlMansuri* amicitiam

tiam

tiam receptus, contentiosè se gerere cœpit, atque injuriam inferre, Dyn.IX.
præsertim Metropolitis atque Episcopis, munera ab ipsis petens. Isa Ebn
Cúmque in itinere quodam profectus *Al-Mansur* propè *Nisibin* Shahlatha
accessisset, *Isa* scriptis literis ad *Cyprianum* Metropolitam † *Nisibensem* illi interminatus est, si ipsi quod ab illo peteret denegaret. *Medicus.* p.224.
Petiit autem mitti sibi è vasis Ecclesiæ splendida quædam, & pretiosa magni valoris: atque in literis ad Metropolitam datis hæc scripsit, An nescis Chalifæ statum penes me esse, ut si libeat ipsum male, si libeat benè valere faciam? Metropolita ergò, lectâ Epistolâ, arte egit ut ad *Rabium* admitteretur; cui quomodo se res haberet indicavit, & Epistolam perlegit: ille ergo ipsum ad Chalifam perduxit, cui rei veritatem declaravit. Jussit ergò *Al-Mansur* omnia quæ *Isæ* Medico erant auferri, ipsumque castigatum loco moveri: quod & factum est, ipséque maximo cum dedecore loco motus; atque hic avaritiæ fructus est. Porrò ex *Al-Mansuri* comitibus fuit *Nubacht Persa* Astrologus, vir eximiè doctus, quique stellarum conjunctiones, earumque effectus optimè calleret; cui valetudine minus firma utenti, Accerse, inquit *AlMansur*, filium tuũ, qui tibi in hoc munere succedat: Misit ergò filium suum *AbuSahlum*. Inquit *Abu Sahl*, ubi ad *AlMansurum* ingressus coram ipso steti, dictum est mihi, Ede Imperatori nomen tuum; respondente me, Nomen mihi est *Chorshadmah Utimadah Mabadar Chosir waababashad*: Totúmne hoc, inquit *AlMansur*, quod recitasti nomen tuum est? respondentéque me, Ita, subrisit *AlMansur*: dein, Nihil, inquit, egit pater tuus, elige ergò, me jubente, duorum unum: sive ut tibi ex eis quæ dixisti omnibus relinquam tantum *Timad*, sive ut tibi cognomen indam, quod nominis instar sit, viz: *AbuSahl*; cognomen igitur acceptum habui: atque ita obtinente † cognomento ipsius abjectum est nomen. p.225.

Nubacht *Astrologus.*

Abu Sahl *ipsius filius.*

AlMohdi Ebno'lMansur. Cum moreretur *AlMansur* in *Bir Maimun*, neque adessent ipsi morienti præter famulos ipsius, & *Rabium* libertum ipsius; *Rabius* mortem ipsius clam habens, ipso vestibus induto, & suffulto, velum tenue faciei ipsius obduxit, per quod conspiceretur vultus ipsius, at quomodo se haberet non dignosceretur. Ejusque domesticos ipsi adesse jussit: deinde ad ipsum accedens, quasi ipsum alloqueretur, reversus ad eos ejus nomine jussit *Al-*

AlMohdi *Chalifa.*

T *Mohdio*

Dyn. IX. *Mohdio Ebn AlManſur*, *Ebn Mohammed AlEmam*, fidem obſtringere, & poſt ipſum patrueli ipſius *Iſa Ebn Muſa*, *Ebn Mohammed AlEmam*; eóſque cum fidem pacti eſſent dimiſit, dein ad ipſos egreſſus eſt, rupto [veſtium] ſinu capútque complodens. Tum ad *AlMohdium* mittens ipſi indicavit mortuum eſſe *AlManſurum*, & in ipſius, & poſt ipſum patruelis ſui *Iſa Ebn Muſa*, obſequium juratum. Noluit autem *Iſa Ebn Muſa AlMohdio* fidem paciſci, ſeque Cufæ continens ibi ſe munire voluit. Miſit ergò *AlMohdius Abu-Horairam* cum equitibus mille, qui ipſum ad *AlMohdium* perduxit, illeque eum urgere ac ſollicitare non deſiit, donec ipſi annueret ut ſe ſucceſſionis jure abdicaret, pro quo decies * mille aureos ipſi numeravit. Fidem ergo pactus eſt *AlMohdio*, filioque ipſius *Muſa AlHadio*. Imperante *AlMohdio* rebellis factus quidam nomine *Yuſeph* * *AlZam*, multos ſeduxit. Egreſſus etiam *Buſa* Prophetam ſe venditavit: miſit ergò *AlMohdi* exercitus, qui copiis ejus profligatis, ipſum vinctum ad *AlMohdium* adduxerunt; cujus juſſu patibulo affixus eſt. Egreſſus eſt etiam *AlMokanneus* qui Metempſychoſin adſtruxit, eumq; ſecuti ſunt multi. † Vir erat ſtaturæ brevis, luſcus, è vico quodam Merawenſi dicto *Careh*; cum faciem ſuam aſſeclis ſuis non retegeret, inde *Almokanneus* [velo tectã faciem habens] audiit: præſtigias quaſdam atque impoſturas callebat, quibus intellectu minus valentes in errorem ſeductos pellexit. Mittente *AlMohdio* quæſitum ipſum, in regionem tranſfluvialem profectus in arcem * *Naces* ſe recepit, victu & pabulo in ipſam congeſto; Emiſſiſque inter homines ſectæ ſuæ aſſertoribus, mortuos vitæ reſtituere, & abſcondita ſcire prætendit: at cum inſtaret *AlMohdi* ipſi quærendo, obſeſſus eſt, & cum obſidione arctatus certam ſibi imminere perniciem ſciret, convocatis uxoribus & familia, venenum illis bibendum dedit, quo cum ad unum omnes mortui eſſent, igne abſumptis quæ in arce erant omnibus, jumentis, veſtibus, victu, ſe etiam in flammam conjecit, ne reperiretur corpus ipſius. Exercitus ergo arcem ingreſſus ipſam vacuam invenerunt, atque hoc majoris erroris cauſa fuit iis qui ſuperfuerunt ex aſſeclis ipſius in regione tranſfluviali: promiſerat enim iſtis tranſmigraturum ſpiritum ſuum in formam viri cani jumento fuſco vecti, ſeque ad ipſos poſt tot annos reverſurum, terramque ipſis poſſidendam daturum; illi ergò ipſum

* al. *decies millies mille nummos.*

Yuſeph & Buſa *Pſeudopropheta.*

* *al.* AlYazam.

* *al.* Yuſha.

p. 226.

AlMokanneus *auctor ſectæ* Mobayeditarum.

* *al.* Taceſh, *ſed forſ. legendum* Naceth, *vel* Tacet.

ipsum expectant, ac * *AlMobayedita* audiunt. Dyn.IX.

* i.e. *dealbatores vel fullones.*

Anno centesimo sexagesimo quinto misit *AlMohdius* filium suum *AlRashidum* ad bellum *Græcis* inferendum; qui progressus est donec ad sinum *Constantinopolitanum* perveniret. Erat tunc temporis *Græcorum* Domina *Irene Leonis* Imperatoris uxor, quod scil: filius ipsius minorennis esset, cum periisset pater ejus cum ipse adhuc in gremio [matris] esset. Metuens ergo fœmina à † *Moslemiis* pacem à *Rashido* petiit, de qua inter ipsos convenit pecuniæ summâ numerandâ, utq; pararentur ipsi viæ duces, & rerum venalium fora per viam [disponenda;] siquidem eò venerat per viam angustam, & periculosam, cujus ab altera parte fuit mons lubricus, ab altera fluvius Sagaris: in quibus cum ipsi annuisset (fuit autem tributi summa septuaginta aureorum millia, quotannis pendenda) ab ipsa recessit; quod si animo prudenti fuisset, facilè *Moslemios* à reditu impedire, eósque internecioni dare potuisset. Anno centesimo nono in animo habuit *AlMohdi*, abdicato filio suo *Musa Al-Hadi*, *Rashidum* filium successorem agnoscendum curare, quâ de re ad ipsum in regione *Georgiana* commorantem scripsit: Ipse verò hoc facere, & ad ipsum accedere recusavit. Profectus ergò *Al-Mohdi* ad ipsum tendebat: at cum ad *Masabdanum* pervenisset *Hasana* ipsius puella, acceptis pyris ea puella alteri, quæ gratiâ apud *AlMohdium* plurimum valebat, dono misit, uno eorum quod pulcherrimum fuerat veneno infecto; quæ cum juxta *AlMohdium* perferrentur, placeréntque ipsi pyra, illud quod veneno infectum fuerat acceptum comedit, quod ubi in ventrem ipsius descendisset, exclamavit, Venter meus, venter meus. *Hasana* ergo morte ejus audita flens, & faciem suam complodens prodiit, ac Te (inquit) sola frui volui, & occidi te. Eodem ergò die mortuus est, quod contigit mense *Moharramo*, octavo ante ipsum finitum die, anno centesimo sexagesimo nono, cum Chalifa fuisset annis decem. Obiit annos natus quadraginta tres, & † sub juglande, sub qua sedere solebat, sepultus est.

p. 227 *Pacis inter* Irenem *&* Rashidum *conditiones.*

AlMohdi *veneno sublatus.*

p. 228.

Sectio.

Fertur, cum *AlMohdius Masabdanum* proficisci statuens *Hasanam* concubinam suam secum ire jussisset; ipsam ad *Theophilum Thomæ* filium

Theophilus Rohensis *Astrologus Christianus.*

 lium

Dyn.IX. lium Christianum, Astrologum Rohensem, Astrologorum *AlMohdii* Principem, mittentem dixisse, Tu Imperatori fidelium hujus itineris autor fuisti, nobísque iter imposuisti quod in mentem non venerat; Acceleret Deus mortem tuam, quò te liberemur: ipsum verò, ubi ad eum pervenissent literæ ejus, dixisse puellæ quæ eas pertulerat; Ad ipsam reversa dicas, Non est à me hoc consilium, verum quod mihi precaris ut citò moriar, res hæc est à Deo decreta, ac mors mea propè abest, ne verò putes preces tuas exauditas esse, at tibi ipsi multum pulveris pares, cúmque ego mortuus fuero illum capiti tuo imponas. Non desiit autem interpretationem dicti ipsius quærere, ex quo obiit ille, donec viginti post diebus mortuus esset *AlMohdius*. Fuit autem Theophilus iste sectæ *Maronitarum*, qui in monte *Libano* Christianorum secta sunt. Est illi historia egregia. Duos etiam Homeri Poëtæ libros de excidio urbis *Ilii*, quod olim [contigit,] è lingua Græca in Syriacam quàm elegantissimè vertit. Hoc tempore Medicinæ gloria claruit *Abu Koraish* *AlMohdii* Medicus, qui *Isa AlSidalani* [i.e. Pharmacopola] appellatus est. Non autem in Medicorum numero recensetur, quasi ejus artis peritus fuerit, sed † ob bellam quæ de eo narratur historiam, & animadvertendum bonæ fortunæ quod continet exemplum: siquidem, vir iste Pharmacopola fuit, sortis admodum tenuis. *AlChizaran* autem *AlMohdii* concubina, quæ ex novis *Medinæ* incolis fuit, male se habens ancillam suam jussit urinarium ad Medicum [quempiam] peregrinū cui ignota esset, perferre. Illa *Abu Koraisho*, qui prope *AlMohdii* palatium degebat, conspecto, urinarium ipsi ostendit Ille, Cujus inquit, est hæc urina? respondente illa, Mulieris cujusdam pauperis, Imo (inquit) Reginæ illustris, magnæ dignitatis, quæ Regem in utero gerit. Hoc autem ab ipso dictum est disponente providentia. Reversa enim ancilla *AlChizarana* retulit, quid ab ipso audivisset. Illa ergo magno affecta gaudio, Oportet, (inquit) ut ipsius officinam signo aliquo notes, quò si verum fuerit quod dixit, illum nobis Medicum assumamus. Aliquantum autem post gravida esse apparuit, ob quod cum plurimū lætatus esset *AlMohdius* *AlChizaran* missis ad *Abu Koraishum* vestibus binis splendidis cum aureis trecentis, Hoc, inquit, tibi subsidio sit in rebus tuis, quod si verum extiterit quod dixisti, te in familiam nostram adsciscemus His admiratione

Homerus Syriacè versus.

Abu Koraish qui & Isa AlSidalani Medicus.

p. 229.

admiratione perculsus *AbuKoraish*, Hoc, inquit, à Deo omnipotente fuit, siquidem non aliter puellæ hoc dixi, quam quod mihi in mentem sine ulla omnino ratione veniret. Cum autem peperisset *AlChizaran Musam AlHadium*, magnóque affectus esset gaudio *AlMohdius*, narravit ipsi *AlChizaran* historiam. Ille ergò accersito *AbuKorasho* cum ipso sermonem habens, nullam † ei inesse artis Medicæ peritiam reperit, sed parum quid Pharmacopolam spectans: nihilominus Medicum sibi adscivit ob illud quod contigerat, & in suorum numerum receptum summo honore affecit, adeò ut plurimum apud ipsum gratia valeret. Dyn. IX. p. 230.

AlHadi Ebno'lMohdi. Cum moreretur *AlMohdius* unà cum ipso *Masabdani* fuit *AlRashid*, qui missis in [omnes] partes literis obiisse *AlMohdium* & *Musam AlHadium* Imperatorem renunciatum esse significavit. Profectúsque * *Nasrus Alwadif* ad *AlHadium in Georgianam*, illum de morte *AlMohdii*, & juramento fidelitatis ipsi præstito certiorem fecit; qui statim castra inde moveri per præconem jussit; cúmque eò [*Bagdadum* sc.] pervenisset, *Vizierum* constituit *Rabium*. Hoc anno (viz: centesimo sexagesimo nono,) *AlHadius Zendakaos* persecutus multos ex ipsis interfecit; qui cum homines [Templum *Meccanum* religionis ergo] circumeuntes viderent, illos ridentes dicerent, Quàm similes sunt bobus in area triturantibus! Interfecit etiam *Jacobum Ebnol Fadl Ebn Abdirrahman, Ebn Abbas, Ebn Rabia, Ebni'l Hareth, Ebn Abdi'lMotallab*: quo occiso cum *AlMohdio* sisterentur ipsius liberi, confessa est filia ipsius *Phatema*, se ex patre gravidam esse, minisque territa præ metu mortua est. AlHadi *Chalifa.* * *al.* Nasir. Zendakæi.

Porrò, Anno centesimo septuagesimo mortuus est *AlHadius*: causa ipsi mortis fuit quòd ipso Chalifatui præfecto, cum mater ipsius *AlChizaran*, quæ res ipso inconsulto administrabat, die quodam ad ipsum de re quadam, in qua ipsi annuere non potuit, locuta, diceret, necesse est ut mihi in ipsa annuas, illeque iratus diceret, Nequaquam tibi illam effectam dabo; eique respondenti, Tum nihil unquã te rogabo, regereret, Nihil moror, cũq; ipsa irata surgeret, † diceret, Loco tuo te contineas; siquidẽ si audivero quempiã è Ducibus meis januæ tuæ adstare, collum ipsi præcidam. Quænam sunt turmæ istæ ad januam tuam manè, & vesperi contendentium? annon tibi colus *matris insidiis perit.* p. 231.

Dyn. IX. colus est quæ te occupatam teneat, vel liber qui te officii tui commoneat, aut domus quæ te custodiat? illa non compos mentis, reversa, ancillas suas ipsi ægrotanti immitteret, quæ ipsum suffocatione, faciei ipsius insidendo, peremerunt. Obiit die Veneris *Rabii* prioris medio. Chalifatus ipsius anni unius & trium mensium fuit, ætas annorum viginti sex.

Harun AlRashid *Chalifa.* *Harun AlRashid Ebnol'Mohdi.* Mortuo *AlHadio*, Chalifa salutatus est *AlRashid Harun*, eadem nocte qua obiit *AlHadius*, annos, cum imperio præficeretur, viginti duos natus, matre *AlChizarana.* Ubi autem obiisset *AlHadius*, profectus *AlRashid* super ipso oravit *Isabadi*; deinde reversus *Bagdadum*, cum ad pontem pervenisset, accersitis urinatoribus, Pater meus, inquit, annulum mihi donavit centies mille aureis emptum, quem cum ad me hoc loco [stantem] veniens à fratre nuntius peteret, ipsum in aquam projeci. Cumque illi fundum petentes ipsum eduxissent, gaudio affectus est. Ea nocte qua obiit *AlHadi*, irruens *Chozaima Ebn Hazem* in *Jaafarum AlHadii* filium, ipsi è lecto detracto, Abdica, inquit, te imperio, sin minus collum tibi præcisurus sum: cum annuisset, ut se abdicaret, testes rei adhibuit, quo facto magnam [apud Imperatorem] gratiam iniit *Chozaima.* Fertur, ubi obiisset *AlHadi*, *Yahyam Ebn* † *Chaled Barmacidam* ad *AlRashidum* accessisse, quò mortis ejus certiorem ipsum faceret, illoque adhuc loquente advenisse alium qui nati nuntiū afferret, quē *Abdallam* appellavit, (estq; idem *AlMamun*) unde dictum est, Eâdem nocte mortuus est Chalifa, substitutus Chalifa, & natus Chalifa. Hoc etiam anno natus est *AlAmin*, cui nomen *Mohammed*, mense *Shawale*, quo [tamen] natu major fuit *AlMamun.* *AlRashid* imperio præfectus *Vizierum* constituit *Yahyam Barmacidam.* Anno centesimo septuagesimo secundo *AlRashidus* successionis jus *Abdalla AlMamuni* post *AlAminum* pactus, ipsum *Chorasano*, & regionibus adjacentibus, *Hamadanum* usque, præfectum & *AlMamunem* cognominatum, *Jaafari Ebn Yahyæ Barmacidæ* curæ commisit. Eodem, cum filia Imperatoris *Chozarorum*, quæ ad *Fadlum* filium *Yahyæ Barmacidæ* deducebatur, mortua esset *Bardaa*, reversi qui cum ipsa essent ad patrem ipsius fraude occisam fuisse retulerunt: quamobrem ille ad bellum *Moslemiorum* terris inferendum se instruxit. Eodem anno *Græci* Regis sui

Side notes: p. 232. — AlMamun *natus.* — AlAmin *natus.*

sui *Constantini* filii *Leonis* oculos eruerunt, matre ipsius *Irene* imperio præfectâ; *Moslemiique* æstate [in Græcos] incursionem facientes *Ephesum*, in crypta dormientium urbem, usque pertigerunt. Dyn. IX. Irene *Imperatrix.*
Anno centesimo octogesimo tertio *AlChozari Babo'labwabo* [i. e. Porta portarum,] filiæ Imperatoris causa egressi, & *Moslemios* eorumque fœderatos adorti, ultra centies mille * capita captivos abduxerunt, & rem magnam cui similis in terra non audita est, perpetrarunt. * al. *equites*. Anno centesimo octogesimo sexto successorem agnosci jussit *AlRashid* filium suum *Kasemum* post *AlMamunem*, ipsumque *AlMutamenum* cognominavit. Anno centesimo octogesimo septimo Græci, deposita *Irene* † Regina, Regem constituerunt *Nicephorum*, è *Jabalæ* posteris, qui ad *AlRashidum* scripsit, A *Nicephoro* Rege Græcorum ad *Harunem* Regem Arabum: his præfatis, Misit tibi Regina *Irene* è facultatibus suis illud, cujus æquum fuerat ut tu duplum ad ipsam mitteres: Verùm hæc mulierum imbecillitas est & stultitia. Ubi ergò literas meas istas perlegeris fac reddas quod accepisti; sin minus, gladius inter nos & te [rem dirimet.] p. 233. Nicephorus *Imperator.*
AlRashidus perlectis literis irâ commotus, ad exteriorem Epistolæ partem scripsit, Ab *Harune* Imperatore fidelium ad *Nicephorum* Principem Romanorum. Perlegi literas tuas, responsum autem illud est quod visurus es prius quam auditurus, statimque profectus donec ad *Heracleam* castra posuit, incensis ac vastatis [omnibus] reversus est. Eodem anno *AlRashidus Barmacidis* manus injiciens *Jaafarum Yahyæ* filium *Barmacidam* morte affecit. Cujus causa fuit quod *AlRashid* cum nec *Jaafari*, nec sororis suæ *Abbasæ Mohdii* filiæ absentiam ferre posset, eosque accersere soleret cum ad bibendum sederet, dixerat *Jaafaro* in uxorem tibi ipsam concedam, quò illam tibi aspicere liceat, minime autem ad ipsam accedas; cui ille annuens in uxorem ipsam ab eo accepit, atque ita unà ipsi adesse solebant, donec surgens ab ipsis discederet. At cum ambo juvenes essent, congressus est cum ipsa *Jaafar*, unde illa gravida facta gemellos ipsi peperit: quod cum *AlRashido* notum esset, iratus ille collum *Jaafaro Yahyæ* filio præcidi jussit, fratremque ipsius *AlPhadlum*, ac patrem *Yahyam* carceri *Rakkæ* donec morerentur inclusit; & ad præfectos per omnes ubiq; partes scribens, ut † *Barmacidas* prehenderent, omnes eorum facultates occupavit. Dein jubente ipso p. 234.

Abbasa

Dyn. IX. *Abbasa* arcæ inclusa in puteum viva demissa est: filios autem ipsius, quos sibi adferri jussit, cum allatos diu intuitus esset, (erant autem instar unionum paris) flevit, dein in puteum conjecit, quem super ipsos obstruxit.

Anno centesimo nonagesimo prodiens *Rapheus Ebno'lLith* in partibus transfluvialibus contra *AlRashidum*, rebellavit in *Samarkanda*. Anno centesimo nonagesimo secundo *Raccâ Bagdadum* profectus est *AlRashidus* in *Chorasanum* tendens, bellum *Rapheo* illatum; dumque in via esset, morbo laborare incepit, qui cum *Georgianam* pervenisset gravius ipsum afflixit: *AlMamunem* ergò filiū, qui cum ipso fuit, unáq; duces non paucos *Merawā* mittens, ipse *Tusum* profectus est; ubi adeo invaluit ipsius morbus, ut movere se non posset. Ibique ad ipsum in vinculis adductus est *Bashirus Ebno'lLith Raphei* frater; cui *AlRashid*, Si non amplius mihi de vita superesset, quam quo labia mea uno verbo [proferendo] moverem, dicerem, Occidite ipsum: dein carnificem accersivit, qui ipsius jussu membratim ipsum discidit; quo peracto deliquium animi passus, dein mortuus est, *Tusique* sepultus anno centesimo nonagesimo tertio. Chalifatus ipsius annorum fuit viginti trium, vita quadraginta septem. Venustus fuit, pulcher, candidus, crispus, subcanus. Tres in ipsius testamento [nomine designati] erant, viz: *AlAminus*, cui mater *Zobaida* filia *Jaafari* f. *AlMansuri*; dein *AlMamun*, cui mater erat concubina nomine *Marajel*; dein *AlMutaman*, qui etiam matre † concubinâ natus. Fertur *AlRashidum* quotidiè centies se inter orandum incurvasse, donec è mundo discederet, nisi cum morbo impediretur: quotidiè etiam è facultatibus propriis, post illud quod lege debitum est sublatum, mille drachmas in eleemosynas erogavit.

AlRashid *moritur.*

Sectio.

Fertur *AlRashidum* initio Chalifatus sui, anno centesimo septuagesimo primo, cum dolore capitis quo correptus fuerat, malè haberet, *Yahya Ebn Chaled Ebn Barmac* dixisse, Medici isti nihil intelligunt, opus est ut mihi Medicum peritum quæras; cumque ipse *Bachtishua Georgii* filii mentionem ipsi fecisset, misisse veredarios qui

Bachtishua Georgii *filius Medicus.*

qui ipsum *Nisaburo* abducerent. Post aliquot ergò dies adductus ad *Rashidum* ingressus est, qui ipsum honore affectum veste splendidâ induit, multisq; opibus cumulavit, & Medicorum præfectum constituit. Anno centesimo septuagesimo quinto ægrotante *Jaafaro Ebn Yahya Ebn Chaled Ebn Barmac*, jussit Al*Rashidus Bachtishuam* ipsi inservire; *Jaafar* verò cum à morbo revaluisset dixit *Bachtishuæ*, Volo ut mihi Medicum peritum eligas quem honore afficiam, ac beneficiis ornem. Respondente *Bachtishua*, Non alium inter medicos istos peritiorem novi filio meo *Gabriele*; dixit *Jaafar*, Mihi ipsum sistas: cúmque eum ad ipsum adduxisset de morbo quem clam habuit ipsi questus, eo ad triduum ipsi manus medicas adhibente, sanatus est: unde eum ut animam suam amavit. Quodam autem die *AlRashidi* concubina cum inter pandiculandum manum sustulisset, mansit ea extensa, adeo ut retrahere ipsam nequiret; cui cum Medici linimento † & unguentis adhibendis nihil proficerent, Al*Jaafar* ipsi *Gabrielem* ejusque peritiam laudavit: ei ergò accersito quomodo se haberet puella indicavit. Si mihi, inquit *Gabriel*, non succensebit Imperator Fidelium, est mihi ad eam [sanandam] commentum. Quodnam est illud, inquit *AlRashid?* Ille, Prodeat, inquit, huc puella in omnium conspectum, ut quod velim faciam; tu autem patiaris me, nec subito irascaris. Jubente ergò *AlRashido* prodiit illa, quam conspicatus *Gabriel* ad ipsam accurrit, & inclinato capite fimbriam ipsius prehendit quasi ipsam denudaturus; puella verò commota, præ conturbationis & pudoris vehementia membra sua demittens, manu deorsum extensa fimbriam suam prehendit: *Gabriel* autem, Sanata est, inquit, O Fidelium Imperator. Dicente ergò Al*Rashido* puellæ, Extende dextrorsum & sinistrorsum manum tuam, cum fecisset illa, miratus ille cum adstantibus omnibus, statim *Gabrieli* [dari] jussit quingenties mille nummos, ipsúmque charum habuit. Interrogatus autem de morbi causa respondit, Profudit se in puellæ istius membra inter venerem humor tenuis præ motu & caloris diffusione, & cum subito à motu coitus quiesceret, congelatus est in interiori parte nervorum, adeo ut nisi a motu consimili solvi non posset: usus sum ergò commento, quo dilatato calore solutus est humor superfluus, ipsaque sanitati restituta. E Medicis etiam Al*Rashidi* fuit *Johannes* filius *Masawaihi* [Mesuæ] Christianus,

Dyn. IX.

p. 236.

Johannes f. Mesuæ, Medicus Christianus.

Dyn. IX. p. 237. Christianus, Syrus, cui commisit *AlRashid* interpretandos libros †Medicos antiquos; qui *AlRashido* ejusque successoribus inservivit, usque ad tempora *AlMotawacceli*. Magni habitus fuit *Bagdadi*, summæque authoritatis: Libros composuit elegantes. Scholam instituit disceptandi gratia, in qua de omni scientiarum antiquarum genere, optime [eas] explicans, disseruit. Prælegebat etiam, & ad ipsum congregati sunt discipuli quam plurimi. Erat autem *Johannes* valde joculatorius, cujus rei causa adierunt eum plerumque qui adibant: inerat etiam ipsi impatientiæ & ὀξυχολίας plus quam *Gabrieli Bachtishua* filio; quin & à *Johanne* elicuit [aliquoties] iracundia ipsius verba ridicula. Ex ejus facete dictis, quæ memoriæ prodita sunt, fuit, quod cum apud ipsum quereretur quidam de morbo qui phlebotomia amovendus esset, eamque ipsi adhibendam indicasset; dicenti illi, Non sum phlebotomiæ assuetus, responderit *Johannes*, Nec credo te morbo *ab utero matris tuæ assuetũ. Accedenteq; ad eum Sacerdote quodã ac dicẽte, Male mihi habet stomachus, Utere, inquit Johannes, confectione *Alchuzi; respondente illo, Feci; utere, inquit, Diacymino; respondentem, Plures jam libras adhibui, jussit, adhibere *Albendadikun*; respondente illo, integrum ejus vas ebibi, Utere, inquit, *Ambrosia*; respondente illo Magnâ ejus copiâ usus sum; iratus *Johannes*, Si te sanum vis, inquit, religionem *Islamiticam* amplectere, *Islamismus* enim stomacho prodest. Colludere autem multum solebat *Bachtishua Gabrielis* filius cum *Johanne*, dixitque ei in consessu † *Abrahmi Ebn'olMohdi*, cum in castris *AlMo'tasemi* essent *Madayenis*, anno ducentesimo vicesimo, Tu, *AbuZacharia*, frater meus es, Patris mei filius: diceteque *Johanne Abrahimo*, testare quid confessus sit, certè enim de eo quod hæreditatis jure ad ipsum à Patre venit, partem sumam; respondit *Bachtishua*, Nothi hæredes non fiunt, quo ad silentiũ redactus *Johannes* nihil respondere ausus est. Porro è medicis qui sub *AlRashido* floruerunt fuit *Salehus*, filius *Nahala Indus. Cui mirandum, hoc contigit; die quodam *AlRashidus*, apposita mensâ, *Gabrielem Bachtishua* filium sibi inter edendum, uti solebat, accersi jussit; cumque non inveniretur, ipsi maledixit. Ille ad ipsum inter maledicendum ingressus, roganti, Ubinam fuisti, ac male verbis ipsum excipere incipienti, Satius (inquit) esset ut fidelium Imperator planctui

[Margin notes: * al. in — * fors. Algiuzi. — p. 238. (beside "lius cum Johanne") — Salehus Indus Medicus. — * al. Nalahi.]

planctui ob patruelem suum *Abrahimum Ebn Saleh* indulgens, me convitiis excipere mitteret. Rogantique ipsi quomodo se haberet *Abrahim*, indicavit se ipsum reliquisse vitæ parum quid retinentem, quod ultra tempus precationis vespertinæ non superesset: quo cum valde commotus *AlRashid* mensam tolli juberet, multúmque fleret, innuit *Jaafar Ebn Yahya Barmacida*, ut ad ipsum accedens *Salehus* Medicus Indus intueretur, ipsique venas pulsatiles contrectaret; qui cum accedens ipsum considerasset ad *Jaafarum* reversus, Si hic (inquit) hoc morbo moriatur, omnibus uxoribus meis repudium ter ac omnimodè denuntio. Tempore autem precationis vespertinæ, cum literæ Præfecti veredariorum de obitu *Abrahimi AlRashido* allatæ essent, † illeque Indis eorumque Medicinæ maledicere cœpisset, accedens ad ipsum *Salehus*, Deum, inquit, [obtestor,] ne patruelem tuum vivum sepelias. Certissime mortuus non est. Mane donec tibi mirum quid ostendam. Cum ergo ingressus ad ipsum esset *AlRashid* comitantibus amicorum multis, *Salehus* acum, quam habuit, productam inter unguem & carnem pollicis manus ipsius sinistræ immisit; cumque manum retrahens *Abrahimus* ipsam ad corpus suum reduceret; Heus Imperator fidelium, inquit, nunquid mortuus dolorem percipit? Deinde cum Ptarmicæ aliquid in nares ipsius inflasset, ille sextam circiter horæ partem moratus, postea commoto corpore sternutavit, considensque *AlRashidum* allocutus manumque ejus deosculatus est. Roganteque *AlRashido* quomodo se haberet, dixit se somnum dormivisse, cui æquè suavem nunquam se dormivisse meminisset, nisi quod in somnio canem viderit se petentem, qui, dum manu sua ipsum repellere voluit, pollicem manus ipsius sinistræ momorderit, adeo ut morsu isto experrectus sit, ejusque dolorem se sentire; signumque acus ipsi ostendit. Vixitque diu post hoc *Abrahimus*, & *Ægypto* præfuit, in qua diem obiit, ibique est ipsius sepulchrum.

Dyn IX.

p. 239.

Al Amin Ebno'l Rashid. Delatum est ipsi imperium duodecimo post patris [obitum] die, præstitaque est ipsi in exercitu *AlRashidi* fides. Erat *AlMamun* tunc temporis in *Merwa*. Anno autem centesimo nonagesimo quarto *AlPhadlus Ebn AlRabia*, in *Erakum Tuso* perveniens, jus successionis *AlMamuni* rescidit; *Al Aminum* impellere

Al Amin, Chalifa

Dyn.IX: pellere conatus, ipſumque incitans ut amoto *Al-Mamune* fidem filio ſuo *Muſa* ut ſucceſſori præſtandam curaret. † Juſſit
p. 240. ergo *Al Amin* pro filio ſuo *Muſa* preces in ſuggeſtis fieri, pro *Al-Mamune* autem fieri vetuit; quin & nummorum, quos in Choraſano percuſſerat *Al-Mamun* ſive argenteos ſive aureos, uſu interdixit: nec non *Alim Ebn Iſa Ebn Mahan* in occurſum *AlMamunis* miſit; qui cum iter inſtituens juxta portam *Zobaidæ* matris *AlAmini* equitaret, ipſi valedicturus, illa, Memor ſis, inquit, ô *Ali*, quod ad *Abdallam AlMamunem* quo patre natus eſt, nec vi ipſum adigas ubi ipſum viceris, ſicut adigi ſolent ſervi, neque ipſum inter eundum cogas; quòd ſi tibi convitiatus fuerit, feras: dein projecto ad ipſum compede argenteo, Hoc, inquit, ipſum vincias. Profectus eſt igitur *Ali* cum decem equitum millibus. Cujus rei fama cum ad *AlMamunem* perveniſſet, ipſe titulum Imperatoris fidelium ſibi aſſumpſit, miſitque *Harthemam Ebn Aafan* cum paucioribus quatuor equitum millibus, quorum primam aciem duceret *Tdaherus Ebn Hoſain*. Cum ergo quinque circiter paraſangas *AlRaiâ* profectus eſſet *Tdaherus*, aggreſſo ipſum *Ali* concurrerunt homines, atque impetum facientia *Alis* cornua dextrum & ſiniſtrum in ſiniſtrum & dextrum *Tdhaheri* ea locis ſuis moverunt; at media *Tdaheri* acies in mediam Alis irruens ipſam in fugam convertit, reverſique qui fugere [cœperant] è *Tdaheri* exercitu, in eos qui ex adverſo ipſis
* al. Shah. erant, eos profligarunt. Quidam autem nomine *David* * *Siyah Alim* ſagittâ petitum interfecit, caputque ipſius ad *Tdaherum* detulit, qui ipſum ad *AlMamunem* miſit. *Ali* vero parum à *Tdahero* metuerat, dixeratque ſociis ſuis, Nihil vobis deeſt quo minus frangatur *Tda-*
p. 241. *herus* inſtar arboris, niſi ut † clivum *Hamadani* tranſeatis. Cum ergo interfectus eſſet *Ali*, *AlMamun* miſſis ad *Tdaherum* muneribus juſſit ipſum in *Erakum* proficiſci. *Tdaher* ergo per viam *Ehwazæ* iter cepit, *Harthema* autem viam *Holwani* tenuit. Porro exercitus contra *Mohammedem AlAminum* ſeditione facta in ipſum irruentes, ipſum imperio abdicatum unà cum matre *Zobaida* & filio in carcerem conjecerunt; deinde educto fidem pacti ſunt; cum biduo in carcere manſiſſet. Tum *Tdaherus* & *Harthema Mohammedem AlAminum* obſidione cingentes, ipſius ſociis bellum per anni ſpatium *Bagdadi* intulerunt. Cum ergo deficientibus ſociis ipſius, &

diminutis

diminutis opibus labascerent res ipsius, ad *Harthemam* misit secu- Dyn.IX.
ritatem ab ipso petens; quam ille ipsi concessit, eam ab *Al Mamune* ratam habendam in se suscipiens. Quo cognito *Tdaherus* acriter ipsi insistere, copiam ad *Harthemam* transeundi facere renuens, dicensque, Ille in iis quæ ad me spectant est, eoque quo ego sum latere, Ego ipsum eò obsidione compuli ut securitatem peteret, neque sinam ad *Harthemam* egredi, quo sit illi, non mihi victoria. Noluit autem *Al-Aminus* ad *Tdaherum* egredi, ob insomnium quod viderat. Nocte igitur diei solis, quinti ante finitum *Ramadanem*, anno centesimo * nonagesimo octavo, post finitam vesperam in aulam mediam egressus duos filios suos accersitos complexus ac deosculatus, Vos, inquit, Deo omnipotenti glorioso commendo: dein equo vectus ad ripam *Harthemæ* naviculam [invenit,] quam cum conscendisset, propelli ipsam jussit *Harthema*. Consecuti autem ipsos lintribus *Tdaheri* socii, naphtha & lapidibus naviculam petierunt, adeo ut † cum iis qui in ipsa erant subverteretur. *Harthemam* verò, cum in aquam incidisset, nauta quidam crinibus prehensum extraxit: at *Al Amin* cum in aquam incideret abruptis sibi vestibus enatans littore *Basorensi* egressus est, quem prehensum *Tdaheri* socii in domũ quandã nudum, femoralibus tantùm & tiara indutum, humerísque panno trito amictum abducentes ibi incarcerarunt. Media autem nocte ingressi ad ipsum sunt Persæ quidam gladiis strictis armati; quibus visis dicere cœpit, Væ vobis, sum ego Patruelis Legati Dei, ego filius *Harunis*, ego frater *Al Mamunis*. Deum, Deum [obtestor] sanguini meo [cavete.] Quidam autem eorum sinciput ipsi percussit, alius ad ilia transfodit, genubúsque conscensum jugularunt: dein caput ipsius sublatum *Tdahero* attulerunt, qui ipsum ad *Al Mamunem* misit. Fuit autem *Al Amini* Chalifatus quatuor annorum & octo mensium, vita annorum viginti octo. Fertur *Al Amin* ubi ad Imperium evectus esset, & *Al Mamun* scriptis literis fidem illi præstitisset, Eunuchos [undique] conquisitos, caroque emptos à secretis noctu ac interdiu, & si quid vel juberet vel vetaret, habuisse; nec non in omnes passim regiones misisse lusus artifices quæsitum, quibus sibi propius admotis stipendia elocavit, & quæ in thesauris essent gemmas Eunuchis suis & fœminis ingenuis distribuisse: fabricasse etiam in fluvio *Tigri* quinque naviculas, Leonis, Elephantis, Vulturis, Serpentis

* *malè in Arab.* quinquagesimo.

† p. 242.

Cædes *Al Amini.*

Dyn. IX. & Equi formis, quâ de re, sic *AbuNowas* [Poëta:]

Mirati sunt homines cum viderent te [*insidentem*] *figura Leonis, qui instar nubis* [*velociter*] *transiret:*

p. 243. † *Jubilarunt cum te eo vectum viderunt. Quomodo* [*facient*] *si te vulturi insidentem viderint?*

Se interim à fratribus & domesticis suis cohibuit, quos, ut & duces suos, parvi pendit. Loca etiam oblectationi, lusui, & amasiis suis extrui jussit. Quin & puellarum suarum præfectam parare sibi jussit centum puellas peritas, quæ denæ ad ipsum accederent barbita manu tenentes, unoque tono canentes. Dicitur cum ad ipsum piscando occupatum, delatum esset nuntium de *Alis Ebn Isa* [clade,] ei qui illud ipsi retulit dixisse, Sine me; *Cuthar* enim jam duos pisces, ego nihil adhuc cepi. Summatim nihil in ejus rebus gestis reperitur memoratu dignum, utpote vel sapienter dictum, vel juste administratum, aut experientiâ [probatum,] quod memoriæ tradatur.

Al Mamun Chalifa. *AlMamun Ebno'lRashid.* Simulac integrum esset *AlMamuni* imperium, mittens ille ad *Alim Ebn Musa*, *Ebn Jaafar*, *Ebn Mohammed*, *Ebn Ali*, *Ebno'lHosain*, *Ebn Ali*, *Ebn AbiTaleb*, adducendum sibi in *Chorasanum* curavit, eúmque pacti *Moslemitici* præfectum, sibíque in Chalifatu successorem constituit, datâ ipsi in uxorem filia sua *Ommo Habiba*, eúmque *Al Reda men Ali Mohammed* cognominavit; & exercitui suo mandavit ut depositis tiaris nigris virides induerent: eáque de re in provincias scripsit, se consideratis *AlAbbaso* & *Ali* oriundis, neminem *Ali Ebn Musa*, præstantiorem, sanctiorem, vel doctiorem reperisse, ideóque ipsum sibi successorem destinâsse. Ægrè autem id tulerunt *Hashemidæ*, iratique *Abbasidæ*, Non transferemus, inquiunt, à nobis † ad inimicos nostros Chalifatum: abdicatoque *AlMamune* fidem præstiterunt *Abrahimo Ebno'l Mohdi*, *Ebn Mansur*, *Ebn Mohammed* Al*Emam*, *Ebn Ali*, *Ebn Abdalla*, *Ebn Abbas*, quem *AlMobarac* appellarunt. Anno autem *ducentesimo tertio obiit *Ali*, *Ebn Musa AlReda*, cui mortis causa fuit uvarum esus, quarum cum magnam copiam comedisset, repente mortuus est, ultimo die mensis *Sefari*, urbe *Tuso*. Sepelivit ipsum Al*Mamun* juxta patris sui Al*Rashidi* sepulchrum. Eodem anno Imperio abdicarunt *Bagdadenses* Abr*ahimum Ebno'lMohdi* qui se abdidit, die

* *malè in Arab.* octogesimo.

Mercurii

Mercurii, decimo tertio ante finitum mensem *Dul-Hajjam*, neque è latebris prodiit. Perveniente autem *AlMamune Bagdadum* cessarunt dissidia. Hoc anno, viz: ducentesimo quarto, obiit Antistes *Mohammed Ebn Edris Shafeensis*. Anno ducentesimo decimo mense *Rabia* posteriore noctu prehensus est *Abrahim Ebno'lMohdi* peplo obtectus, unà cum duabus fœminis, ornatu muliebri indutus, ab excubitorum quodam Nigritâ; qui interrogans, Quænam estis, & quò hâc horâ tenditis? cum suspectui eas haberet, ad satellitum præfectum abduxit, qui ipsas facies detegere jussit; cumq; renuenti *Abrahimo* [peplum] detraxisset, apparuit ipsius barba: abductum ergò ad *AlMamunis* portam ibi usq; ad mane custodivit. Mane igitur sedit *Abrahimus* in *AlMamunis* ædibus in collo peplum, ad pectus sindonem habens, quo ipsum conspicerent *Hashemidæ*: dein ipsi venia & immunitate concessis, ad compotandum etiam adhibuit. Anno ducentesimo decimo septimo ad Græcorum regionem profectus *AlMamun Lulua* centum dies substitit; dein ab ea discedens *Ogiaiphum* ipsi præfecit, quem dolo captum † in vincula conjecerunt ejus incolæ, cúmque octo dies apud ipsos mansisset, expulerunt. Anno ducentesimo decimo octavo scripsit *AlMamun* ad *Isaacū Ebn Abrahim*, ut Judices & Traditionū Magistros, Alcorano probaret. Quotquot ergò eum creatum & de novo conditum assererent liberos dimisit; quod si quis renueret ipsi indicavit, ut quid illo fieri vellet ex sententia sua statueret. Eodem anno eo laboravit morbo *AlMamun*, quo mortuus est, decimo tertio *Jomadæ* posterioris. Morbi causa, quod ipso ad ripam *AlBadanduni* sedente, ipsique ad dextram fratre suo *Abu Isaaco AlMo'tasemo*, dum utrique pedes suos in aquam demitterent, ipseque aquæ dulcedinem, puritatem, summámque frigiditatem, miraretur, ecce ipsi allata sunt ab *Erako* munera, in quibus fuerunt dactyli *Azadenses* recentes, ac si eâpse hora decerpti essent, è quibus comedens cum de aqua ista bibisset, nulla interposita mora febri correptus est, quo morbo interiit. Ubi autem ægrotavit, deposito fratre suo *AlKasemo AlMutameno*, fidem præstari jussit fratri suo *AbuIsaaco AlMo'tasemo*, scribique literas in provincias, Ab *Abdalla AlMamune* Imperatore Fidelium, & fratre ipsius, in Chalifatu successore, *AbuIsaaco AlMo'tasemo Ebn Harun AlRashid*. Instanteq; jam morte adfuit ipsi *Ebn Masawaih* Medicus,

Dyn. IX.

Mohammed Shafeensis.

P. 245.

AlMamun moritur.

Dyn. IX. cus; adſtitit etiam qui ipſi in mentem revocaret ac ſuggereret [proferendum] teſtimoniū [de Deo.] Ipſe autē loqui conatus, non potuit: dein autem locutus dixit, O qui non moreris miſerere moribundi.
p.246. Cúmque ilico mortuus eſſet †*Tarſum* eum ferentes filius ipſius *Al-Abbas*, ac frater *AlMo'taſem* ibi ſepelierunt in domo *Chakani* Eunuchi *AlRaſhidi*. Fuit Chalifatus ipſius annorum viginti; ſtaturâ fuit mediocri, candidus, pulcher, barbâ longâ, rarâ, canis aſperſus. Ferunt alii fuſcum fuiſſe flavedine ſuffuſum. Vixit annos quadraginta octo.

Sectio.

Ait *AlKadi Saed Ebn Ahmed Andaloſenus*, *Arabes* initio *Iſlamiſmi* haud aliis curam impendiſſe diſciplinis quam linguæ ſuæ peritiæ, legiſque ſuæ conſtitutionum ſcientiæ, exceptâ arte medica, quæ aliquibus eorum nota nec pluribus improbata fuit, quod eâ hominibus univerſim opus ſit. Atque hic Arabum ſtatus fuit ſub *Ommiadarum* imperio, at ubi Deus *Haſhemidas* ad imperium evexit, & ad ipſos regnum tranſtulit, reverſi ſunt animi ab incuria ſua & experrecti intellectus à deliquio ſuo. Primus autem eorum qui ſcientiis operam dedit fuit Chalifa ſecundus *Abu Jaafar AlManſur*, qui præterquam quod legis peritia excelluit, Philoſophiæ etiam ſtudio incubuit, ac præcipuè Aſtronomiæ: at ubi devolutum eſt inter ipſos imperium ad Chalifam ſeptimum *Abdallam AlMamunem Harunis AlRaſhidi* filium, perfecit ille quod orſus fuit avus ipſius *AlManſur*, & ſcientiam locis ſuis quærere aggreſſus cum Græcorum Regibus intercedens petiit ab illis ut qui apud ipſos eſſent libros Philoſophicos ad ipſum mitterent; qui cum ad ipſum quos haberent miſiſſent, conquiſitis ille Interpretibus peritis eos ipſis accuratè † vertendos impoſuit, cumq; qua fieri potuit diligentia verſi eſſent, homines ad eos legendos incitavit, eorumque perdiſcendorum deſiderium ingeſſit, ipſeque doctis vacare & eorum diſputationibus intereſſe [ſolitus,] & eorum diſſertationibus delectari: cum ſciret doctos eos eſſe quos ſibi Deus è creaturis ſuis ſelegit, & è ſervis proprios vendicavit; utpote qui ſtudium ſuum adhibuerint ad virtutes animæ rationalis acquirendas, abſtinentes ab eo cui præcipuè inhiant *Sinenſes* & *Turcæ*, quique eorum veſtigiis inſiſtunt, ut peritia artium Mechanicarum excellant, gloriamque captent ex iis quæ animæ iraſcibilis propria ſunt, & potentiis concupiſcibilibus emineant; ſcientes,

p.247. (margin note beside "miſiſſent, conquiſitis ille Interpretibus")

tes hæc bruta cum illis communia habere, imo ipsis in eorum multis præcellere; sive artificii curiositate, ut apes sexangulares [cellas,] in quibus escam suam reponant, [accuratè] conficiunt: vel audacia & fortitudine, ut leonem aliásque feras, ad quas non ausit homo accedere, nec sibi audaciam ipsis parem vendicare velit; sive in rerum venerearum appetitu, ut porcum aliáque animalia, quæ non opus est explicare. Atque hanc ob causam Docti tenebrarum luminaria sunt, & generis humani Domini, quibus destitutus ferus evadit mundus. Ex Astronomis, qui sub *AlMamune* floruerunt, fuit *Habash* Calculator [ortu] *Merwazensis*, *Bagdadi* incola; cui tres sunt tabularum Astronomicarum libri, quorum primus compositus est ad regulas *Sendhend*: secundus *AlMomtahen*, [i. experientiâ comprobatus] qui omnium celeberrimus, ab eo compositus postquam animum applicuit ad observationes, & eum comprobavit ejus temporis experientia; tertius tabularum minorum, cui titulus † *AlShah*. Sunt & ei alii libri. Annos centum vixit. Ex iis etiam *Ahmed Ebn Cothair AlFarganensis* [seu *AlFraganius*,] Introductionis ad Astronomiam autor, in qua comprehendit regulas generales operis *Ptolemaici* verbis suavissimis, & explicationibus luculentissimis. Et ex iis *Abdalla Ebn Sahel Ebn Nubacht* Astronomiæ peritia insignis: nec non *Mohammed Ebn Musa Chowarezmius*, cujus tabulis usi sunt homines tam ante quam post observationes factas, & prioribus & secundis, quibus titulus *AlSendHend*. Ex iis etiam *Mashalla Judæus*, qui cum tempore *AlMansuri* floreret, ad tempora usque *AlMamunis* vixit; vir eximius & seculi sui Phœnix, eximiè pollens rebus abditis eruendis. Nec non *Yahya* [*Johannes*] *Ebn Abi'l Mansur* vir præstantissimus, summéque dignitatis, *Meccæ* tunc temporis incola. Cúmque vellet *AlMamun* stellarum observationes fieri, ipsum aliósque complures observationum, & instrumenta conficiendi peritos illud facere jussit: qui illud præstiterunt in loco *Shemasia* [dicto,] in provincia *Bagdadensi*, & in monte *Casio* prope *Damascum*. Inquit *AbuMaashar*, Narravit mihi *Mohammed Ebn Musa* Astrologus, *AlJalis* [i. Assessor,] (non ille *Chowarezmius*) Narravit mihi *Yahya Ebn Mansur*, dicens, Cum ingressus sum ad *AlMamunem*, cui adsuerunt *Astrologi* complures, adstante etiam quodam qui Prophetam se venditaverat, * cui afferri jusserat baculum [quo cæderetur;]

Habash Astronomus.

p. 248.

AlFarganus Astronomus.

Abdalla Ebn Sahel,

Mohammed Ebn Musa, *Chowarezmius*.

Mashalla Judæus,

Yahya Ebn Abi'l Mansur, Astron.

Observationes Astronomicæ factæ.

Mohammed Ebn Musa alter, Astronomus.

*al. & *Asamensem* accersivit.

Dyn. IX. cæderetur;] quo nondum allato, nobiſque nihil ſcientibus, mihi aliíſque qui aderant Aſtrologis, Abeuntes, inquit, conſulite horoſcopū de prætextu cujuſdam ad rem quam ſibi vendicat, & me certiorem
p. 249. facite quid indicet † cœlum, veráxne ſit an mendax; non autem indicavit nobis *AlMamun* illum ſe Prophetam venditare. In atrium ergò quoddam ab ipſo abducti Horoſcopo accurate conſtituto, locum Solis & Lunæ in eodem minuto delineavimus, lineam etiam felicitatis, & lineam occultationis in eodem minuto cum Horoſcopo: Horoſcopus autem erat *Capricornus*, & *Jupiter* in ſpica *Virginis* ipſum aſpiciebat, *Venus* & *Mercurius* in *Scorpio*. Dixerunt ergò quotquot aderant, Verum eſt quod ſibi vendicat. Me verò tacente, Quid tu, inquit *AlMamun*, ais? Reſpondi, Quærit ille verum eſſe illud probare, ſúntque ipſi argumenta à *Venere* & *Mercurio* pendentia, at minimè exitu probabitur verum eſſe quod ſibi arrogat, nec recto ordine procedet. Dicente illo, Unde tibi ut hoc dicas? Reſpondi, Veritas eorum quæ ſibi quis arrogat, eſt à *Jove*, & à trino & ſextili Solis aſpectu, cum Sol nihil inauſpicatum portendat. Hic verò Horoſcopus ei adverſatur, cum ſit deſcendente *Jove*; ac *Jupiter* equidem aſpectu ſatis favente eum intuetur; niſi quod ipſe huic ſigno adverſus ſit, & hoc ſignum ipſi adverſum, nec ad exitum optatum perducetur quo verum & ratum fiat, [quod aſſerit.] Quæ autem adfert argumenta à *Venere* & *Mercurio* pendentia, genus ſunt quoddam probabilitatis, imposturæ & deceptionis; quæ ipſi admirationem & plauſum conciliabunt. Dixit mihi *AlMamun*, Tu, remuneret te Deus [verum attigiſti:] deinde, Noſtíſne, inquit, de viro quicquam? reſpondentibus nobis, Minime: Hic, inquit, Prophetiam ſibi vendicat. Dicente me, Eſtne illi, O Imperator fidelium, quo hoc probet? cum rogaret ipſum, Imò, inquit, mihi annulus eſt binas
p. 250. palas habens, quem ſi ego induam nihil conſpicietur † quod obſervatu dignum ſit, quòd ſi præter me quis induerit, ridebit, nec ſe à riſu continebit, donec ipſum exuerit. Eſt & mihi calamus Damaſcenus, quo ipſe eum tenens ſcribam; quod ſi præter me quis ipſum prehenderit, digito ipſius non adhærebit. Dixi, Domine mi, hæc ſunt, *Venus* & *Mercurius*, qui jam opus ſuum peregerunt. Cúmque juſſiſſet *AlMamun* ipſum facere quæ de ſe affirmaverat, diximus, Hoc genus quodam eſt Teleſmatum, Nec deſtitit *AlMamun* longo

tempore

tempore cum eo [agere] donec [verum] fateretur, & vendicationi propheticæ renuntiaret, ipsique artem quâ usus est in annulo & calamo explicaret; quam ob rem mille aureis ipsum donavit. Eundem postea obvium habuimus, fuitque hominum in Astrologia peritissimus. Inquit *Abu Maashar* [*AlBumasar*] idem est, qui *Telesmata* contra *Scarabeos* confecit in multis *Bagdadi* ædibus. Inquit idem *AbuMaashar*, Si ipse [Astrologorum] eorum loco fuissem, dixissem quædam quæ ipsi omiserunt, viz: vendicationem ejus falsam fuisse, quod signum inversum esset, *Jupiterq́;* in malo [positu] & *Luna* ad extremum decrescens, duæque stellæ quæ ipsum aspiciebant in signo mendaci, viz. *Scorpio*. Dyn.IX.

Porrò è Medicis erant *Johannes Ebn Batrik* Interpres, *AlMamunis* libertus, qui & fidus fuit in libris Medicis vertendis, felix in sensu reddendo, at *Arabicè* minùs eleganter loquens; Philosophiæ quam Medicinæ, major ipsi peritia. Ex eorum numero etiam *Sahel Ebn Sabur*, qui *AlCausaj* appellatus; *Ehwazi* degit, linguaque *Chuzismum* referebat: Medicina claruit tempore *AlMamunis*. Cum una cum *Johanne Ebn Mesua*, *Georgio* † *Ebn Bachtishua*, *Isa Ebnò'l Hacim*, & *Zacharia AlTiphuriensi* conveniret, inferior illis fuit in ea quæ voluit proferendo, nequaquam autem in medicando. Ex ipsius facetiis fuit, quod se aliquando ægrotũ fingens, accersitis quos testamenti sui testes adhiberet, scriptum exaravit in quo filiorum suorum nomina describens, primo loco *Georgium Ebn Bachtishua* nominavit, secundo *Joannem Ebn Mesua*, dicens se cum matribus eorum congressum ipsas gravidas fecisse; *Georgium* autem cum præ indignatione occuparet tremor ac se undique converteret, exclamavit *Sahel, Soria wahaca 'lMasihi Ochru fi edhnehi aiata Chorsa*, barbare efferens cũ vellet, *Sorea wahakka'lMasihi Okru fi edhnehi aiata'l Corsa*. [i. Epilepsia correptus est, insusurrate auri ipsius versum *AlCorsa*. [pericopam sc. Alcorani sic dictam.] E facetiis etiam ejus fuit quod cum die *Hosannæ* prodiens ut ea adiret loca quæ visum egredi solent Christiani, *Johannem Mesuæ* filium habitu, quàm quem ipse gestaret, pulchriori ornatum videret, ipsique illum invidens, satellitum istius partis præfectum adiens dixerit, contumax est in me filius meus, cui si tu viginti plagas quæ dolorem inferant inflixeris, viginti tibi aureos numerabo, prolatósque viginti aureos in manum

Johannes Ebn Batrik Interpres, Medicus.

Sahel Ebn Sabur Medicus.

† p. 251.

 cujusdam,

Dyn.IX. cujusdam, cui consideret satellitum præfectus, tradidit. Deinde secedens donec ad eum in quo stetit locum perveniret *Johannes*, ipsum ad præfectum satellitum deduxit, Hic inquiens, filius meus immorigerum se in me gerit, méque vili pendit. Negantéque ipso se illius filium esse, ac dicente, Insanit iste, Vide, inquit *Sahel*, Domine mi. Præfectus ergo satellitum iratus † *Johannem* jumento suo dejectum viginti plagis dolorificis gravibus affecit. Fuit etiam ex *Al Mamunis* medicis *Gabriel Ocularius*; cui stipendium erat singulis mensibus mille nummorum, primúsque omnium ad ipsum quotidie accedebat: deinde de gradu dejectus est. Interrogatus autem de causa respondit, Cum die quodam ab *AlMamune* egressus essem, sciscitanti servo ipsius cuidam quid ageret, dixi ipsum dormire; quod cum ipsi nuntiatum esset, accersito mihi, Heus *Gabriel*, inquit, Num te Ocularium adscivi, vel ut quid agere narrando occupareris? exi domo mea: cúmque gradus quo apud ipsum fui propinquioris meminissem, Necessitudinis, inquit, gratia numerentur illi singulis mensibus centum quinquaginta tantùm nummi; nec unquam mihi permisit ad ipsum accedere.

Gabriel Ocularius.

AlMo'tasem Chalifa.

AlMo'tasem Ebnol'Rashid. Est idem *Abu Isaac Mohammed Ebn Harun AlRashid*. præstita est illi fides post obitum *AlMamunis*. Tumultuati autem milites proclamarunt *Al Abbasi* filii *Al*M*amunis* nomen, qui ad ipsos egressus, Quisnam, inquit, est hic amor frigidus, cum ego jam patruo meo fidem pactus sim? atque ita sedati sunt. Complures autem è montium, *Hamdani*, *Aspahani*, & M*asebdani* incolis, aliiq; sectam * *Hazemiticam* amplexi, convenientes exercitum conflârunt in ditione *Hamdani*: contra quos misit *Al*M*o'tasem* copias, quibus illos pugna aggressis, cæsi sunt eorum sexagies mille; reliqui in Græcorum regionem fugerunt.

*al. *Jazemiticam*, vel, *Chazemiticam*.

Ahmed Ebn Hanbal.

Anno ducentesimo decimo nono *Al*M*o'tasem Ahmedem Ebn Hanbal* accersitum *Alcorano* exploravit; cúmque asserere noluit † eum creatum esse, ipso jubente flagris graviter cæsus est, donec ipsi & deficeret intellectus, & scinderetur cutis. *Abu Harun* autem *Ebno'l Baca*, è doctis qui creationem *Alcorani* admittere noluerunt, confessus est eum positum esse, quod dixerit [ut volunt] Deus, *Nos posuimus* A*lcor anum* A*rabicum*; & concessit omne positum creatum esse, conclusionem interim negans, dixitque, non dico eum

p. 253.

Abu Harun Ebn'olBaca.

eum creatum, verùm positum, quod valdè mirum. Anno ducentesimo vicesimo *AlMo'tasem Aphshinum Chaidar Ebn Caus*, regionis montanæ præfectum, misit ad bellum *Babeco* inferendum, qui adversus ipsum profectus est. Initium autem rebellionis *Babeci* fuit anno ducentesimo primo, qui multos Regis exercitus profligavit, multósque è ducibus ipsius interfecit, adeo ut gravis homines pavor invaderet, ac valde terrerentur, eumq; magni facerent; congregatis autem ad ipsum latronibus & hominibus seditiosis, creverunt copiæ ipsius, adeò ut equitum ipsi essent viginti millia præter pedites: cœpit etiam homines crudelibus afficere supliciis, nec reliquerunt socii ipsius, virum, fœminam, puerum, vel infantem *Mohammedanum* & fœdere iis conjunctum, quem non exciderent ac trucidarent. Computatus eorum manibus interfectorum numerus erat homines ducenties quinquagies quinquies mille & quingenti. Cum missus ad bellum ei inferendū *Aphshin* per annum ipsum oppugnâsset, plus semel ab eo in fugam versus iterum eum aggressus est. Eo tandem res devenit ut cum se recepisset *Babec* ad urbē suam *AlBadh*, tandem rebus ipsius afflictis cum † suis exiret regionem *Græcorum* fuga petens, habitu mercatoris. *Sahel* autem *Ebn Sanbat* Armenus *Patritius* ipsum agnitum cepit: cúmque magna se pecuniæ summa redimere vellet eam accipere noluit, sed ad *Aphshinum* misit, postquam *Armeni* cum ipsius matre, sorore & uxore coram ipso turpia patrassent; nam ita maledictus ille homines tractare solebat, cum eos cum necessariis suis captivos caperet. *Aphshin* verò *Babecum* ad *AlMo'tasemum*, qui tum *Sarmanraiæ* fuit, abduxit. Qui *Babeci* carnificem accersiri jusso, ubi adesset jussit ipsi manus & pedes præcidere: quibus amputatis cum cecidisset ipsum jugulare jussit, eique ventrem discindere; capùtque ipsius *Chorasanum* misit, corpus *Samarræ* patibulo affixit.

Anno ducentesimo vicesimo tertio profectus *Theophilus* filius *Michaelis Græcorum* Imperator in ditiones *Islamiticas*, & *Zabtaram* usque progressus, qui in ea fuerunt viros occidit, liberos eorum & fœminas captivas abduxit. *Malatiam* etiam aliaque loca hostiliter aggressus, fœminas captivas abduxit, adductisque qui penes ipsum erant è *Moslemiis* oculos eruit, nares, auresque præcidit: cujus rei fama cum ad *AlMo'tasemum* pervenisset, gravéque hoc ipsi visum

Marginal notes: D n IX. — *Babec* rebellis. — p. 254. — Supplicio affectus. — * vel *Sarmanraiæ*. — *Theophilus Græcorum* Imperator.

Dyn.IX. sum esset, profectus in Græcorum regionem, *Amuria* captâ triginta hominum millia occidit, totidemque captivos cepit.

Anno ducentesimo vicesimo quinto mutatus est *AlMo'tasemi* erga *Aphshinum* affectus, quod scribens ipse ad *Maziarum Tabarestani* præfectum ad defectionem ipsum & rebellionem hortatus fuisset, regnum ad *Persas* transferre cupiens. Interfectum ergo juxta *Babecum* patibulo affixit: invenit autem ipsum præputiatum, minimè circumcisum; quin & è domo ipsius Idola eduxerunt, quibus ipsum

p. 255. combusserunt. Anno ducentesimo vicesimo septimo † obiit *AlMo'tasem Abu Isaac* die *Jovis* decimo octavo *Rabiæ* prioris, relictis octo filiis & octo filiabus. Fuitque imperium ipsius annorum octo, & octo mensium; vita annorum quadraginta septem. Fertur *AlMo'tasemum*, cum solus aliquando incederet à comitibus suis separatus die pluvio, atq; conspexisset Senem quendã, cui asinus sentibus onustus lapsus in terram procidisset, Sene juxta ipsum stante, equo suo descẽdisse quo asinum liberaret; dicenteque ipsi Sene, per patrem meum & matrem te obsecro, ne perdas vestes tuos, respondisse, Nihil hoc ad te; tum asino liberato sentes imposuisse, manibusque lotis equum conscendisse, dicente Sene, Propitius tibi sit Deus O Juvenis: dein assecutis ipsum comitibus suis jussisse illi numerari quatuor aureorum millia; quod indicium quam fieri potest maximum fuit magnificentiæ regibus innatæ, & heroicæ ipsorum indolis.

Al Mo'tasem moritur.

Sectio.

Salmawaih Medicus.

Ait *Honain*, *Salmawaihum* in parte Medicinæ practica peritum fuisse, & seculo suo claruisse. Cumque ægrotaret visisse ipsum *AlMo'tasemum*, & in fletũ coram ipso prorumpentem ipsi dixisse, Indica mihi quis te sublato sanitatem meam curaturus sit: cui ille, Erit tibi ardelio iste *Johannes Ebn Mesua*; cum autem tibi aliquid præscripserit, sume ex eo quod minus mixtum est. Mortuo autem *Salmawaiho* dixit *AlMo'tasem*, Ego ipsum secuturus sum. Ille enim vitam meam conservavit, & corpus moderatus est. Eámque diem à cibo abstinuit, feretrúmque in palatium afferri jussit, & super ipso

Johannes filius Mesuæ.

p. 256. preces fieri cum candelis & suffitu, juxta † Christianorũ ritum; quod ipso inspiciente factum. Solebat *Salmawaihus AlMo'tasemo* bis quotannis

tannis sanguinem detrahere, & post singulas vices pharmacum exhibere. At ubi *Johannes* ipsum curavit, voluit ille contra ac fecerat *Salmawaihus* facere, & medicam potionem phlebotomiæ præmisit, qua epota incalescente sanguine in febrim incidit, nec destitit corpus ipsi tabescere donec moreretur: idque viginti à morte *Salmawaihi* mensibus elapsis. Porro *Aphshino* inserviit *Zacharias Tiphuriensis* Medicus, qui hæc de se memoravit. Cum una cum *Aphshino* in castris essem, illo *Babeco* bellum inferente, inciderétq; sermo de Pharmacopolis, dixi ego, Nihil à Pharmacopola peti potest, quin, sive habuerit, sive non habuerit, apud se illud esse affirmaturus sit. *Aphshin* ergo catalogum *Asrushinensium* quendam afferri jubens, viginti circiter nominibus inde descriptis, misit ad Pharmacopolas qui ab illis medicamenta istis nominibus appellata peteret. Negantibus aliis, alii se ea comperta habere affirmarunt, acceptâque à nuntiis pecunia, aliquid ex officinis suis illis tradiderunt. *Aphshin* igitur accersitis quotquot erant Pharmacopolis eos qui nomina ea sibi nota esse negaverant, in castris manere permansit, reliquis amotis.

Dyn. IX.

Zacharias Tiphuriensis Medicus.

AlWathek billa Harun Ebno'l Mo'tasem. Inauguratus est eodem die quo mortuus est pater ipsius. Hoc anno mortuus est *Theophilus* Romanorum Imperator, qui annos duodecim regnaverat: imperante post ipsum conjuge ipsius *Theodora* † cum filio *Michaele Theophili* filio, adhuc puero. Anno ducentesimo vicesimo octavo *Moslemii* insulam *Siciliam* mari aggressi, urbem *Messinam* expugnarunt. Anno ducentesimo tricesimo primo, facta est captivorum redemptio inter *Moslemios* & Romanos per manum *Chakani* Eunuchi *AlRashidi*. Convenientibus ergo *Moslemiis* juxta fluvium *Lamesum* unius circiter diei itinere ab urbe *Tarso*, jussit *AlWathek Chakanum* captivos *Moslemiticos* probare, & quisquis Alcoranum creatum esse, Deumque mundo futuro visum non iri assereret, redimi, atque aureo donari, qui hæc non assererent penes Romanos relinqui. Die ergo decimo *Moharrami* advenerunt Romani, adductis quos habebant captivis, atque ita peractum est inter duas gentes negotium, ut dimittentibus *Moslemiis* captivum, Romani etiam captivum dimitterent, qui in medio ponte sibi invicem occurrerent: cumque ad *Moslemios* perveniret captivus, illi, *Deus maximus*, exclamarent; cum ad Romanos Romanus, illi, *Kyrie eleeson*, vociferari, donec finem

AlWathek Califa.

p. 257.

Messana expugnata.

Dyn.IX. finem fecissent. Fuit autem captivorum *Moslemiticorum* numerus homines quatuor mille, quadringenti, sexaginta, fœminæ & pueri octingenti, *Moslemiorum* fœderati centum. Finitâ redemtione *Moslemii* expeditionem hybernam fecere, in quos cum nix & pluvia irruisset, mortui sunt ex ipsis ducenti, totidem capti, multique in [fluvio] *Badanduni* submersi. Anno ducentesimo tricesimo secundo obiit *AlWathek* mense *DulHajja* sexto † ante eum finitum die. Morbus ipsius hydrops fuit, cui curãdo cũ in hypocausto sederet, atq; inde se allevatum sentiret, jussit die crastino calidiorem fieri; quod cum factum esset, atque ipse diutius in illo quam die præcedenti sedisset, febre correptus est; inde ergo lectica abductus, mortuus in ea est, nemine mortuum sentiente, donec facies ipsius lecticam pulsaret. Ingravescente morbo Astrologos accersiverat, è quibus erat *AlHasan Ebn Sahel Ebn Nubacht*, qui in ejus natalem inquirentes pronunciarunt ipsum quinquaginta ab illo die annos victurum: ille vero post hoc ab illis affirmatum non ultra decem dies vixit. Fuitque Chalifatus ipsius annorum quinque, & novem mensium, ætas, anni triginta duo.

AlWathek moritur.

p.258.

Sectio.

Hasan Astrologus.

Hasano isti cujus mentio facta est, opus quoddam est, viz: Liber de Mansionibus Lunæ. Omnes autem genere *Nubachti* oriundi celebres erant, & ingenio pollentes, & scientias veterum callentes, at huic par haud alius fuit. Narravit *Ahmed Ebn Harun Syruporum in Ægypto* venditor, narrasse sibi *AlMotawaccel alalla*, sub Chalifatu *AlWatheki*, *Johannem Mesuæ* filium, unà cum *AlWatheko* super tabulato in fluvio Tigri fuisse; *AlWatheko* autem fuisse arundinem cui hamus appensus, quo in Tigrim ad captandos pisces demisso cum nihil cepisset ipsum ad *Johannem*, qui à dextra ipsius stetit, conversum dixisse, Abi heus inauspicate à dextra mea; respondisse autem *Johannem*, Ne illud dicas, O Imperator fidelium, quod absurdum est; *Johannes*, cui cum pater esset *Mesua Chuzensis*, mater *Resala Sclava*, quæ argenteis octingentis veniit, fortuna adeo favit, † ut à Chalifis ad compotationem colloquium & familiaritatem adscitus fuerit, & mundo adeo obrutus sit, ut de eo illud acceperit quo pertingere spes ipsius non poterant, ut sit hic inauspicatus ex maxime absurdis est: verum si Imperatori fidelium placuerit ut illi dicam quis

p.259.

inausp icatus

inauspicatus sit, dicam. Quisnam ille, inquit ipse? Respondit, Qui quatuor Chalifis prognatus, Deinde à Deo ad Chalifatum evectus, relicto Chalifatu & palatiis ipsius in tabulato viginti cubitos lato, & totidem longo, in medio Tigri sederit à ventorum procellis minimè securus, ne [irruentes] ipsum demergant, tum & hominum quotquot in mundo sunt pauperrimis & pessimis assimilatus, piscatoribus sc. Inquit *AlMotawaccel*, Percepi sermonem ejus ipsum commovisse, nisi quod mei præsentis gratiâ se continuerit. Dyn. IX

AlMotawaccel ala'lla, *Jaafar Ebno'l Mo'tasem*. Inauguratus est post mortem fratris sui *AlWatheki*, annos quo die inauguratus est natus viginti sex. Anno ducentesimo tricesimo tertio, *Michael Theophili* filius matrem suam *Theodoram* adortus ipsam in monasterium conclusit, interfecto *Catilo*, ob quem eam suspectam habuit; imperaverat autem illa septem annos. Anno ducentesimo tricesimo quinto fidem præstari fecit *AlMotawaccel* filiis suis tribus de hæreditariæ successionis jure. viz: *AlMontasero*, *AlMo'tazzo*, & *AlMowaiado*: nec non vexillo unicuique ipsorum dato, *AlMontaserum Erako*, *Hejazo* & *Yamano* præfecit; *AlMo'tazzum Chorasano* & *Raiæ*, *AlMowaiadum Syriæ Damascenæ*. Anno ducentesimo tricesimo sexto † jussit *AlMotawaccel* dirui sepulchrum * *Hasani* filii *Alis*, conserique & irrigari locum ejus, & prohiberi homines ne eò pervenirent. Anno ducentesimo tricesimo *AlMotawaccel Josephum Ebn Mohammed Armeniæ & Aderbijano* præfecit, qui cum *Echlatum* pervenisset *Bokratum Ebn* [illegible] *shut* Patricium accedentem capi ac vinciri jussit ipsúmque ad *AlMotawaccelum* deportari. Patricii igitur *Armeniæ Bokrati* ex fratre nepotem convenientes in *Josephi* cædem jurarunt, assentiente in hoc ipsis *Musa*, qui *Bokrati* affinis erat, ductâ ipsius filiâ, *Josephúmque* adorti contra ipsum congregati sunt in castello *Mushi* medio mensis *Ramadani*, omnibus tum frigore hiberno obrigescentibus: & contra ipsos in pugnam prodeuntem interfecerunt cum omnibus una pugnantibus. Quod si quis non pugnâsset, ipsi dixerunt, Exutis vestibus nudus evade. Quod cum fecissent, corporáque ac pedes nudi abirent, plerique frigore periere. *AlMotawaccel* autem hoc audito statim, *Bogam* majorem misit qui *Josephi* sanguinem ulcisceretur. Illle igitur profectus, *Josephi* cædem deflens ultra triginta ipsorum millia occidit,

AlMotawaccel Chalifa.

† p. 260

* al. *Hosaini*.

Dyn. IX. compluribus etiam captivis abductis: dein ad urbem *Tephlis* accedens ipsam obsedit, accersitis pyrobolariis qui ignem in urbem ejaculati eam absumpserunt, utpote lignis pineis extructam, crematis in ipsa quinquaginta circiter hominum millibus. Anno ducentesimo tricesimo octavo appulerunt trecentæ Græcorum naves sub tribus præfectis, quorum unus centum naves † Damiatæ in portum egit; inter quam & littus cum esset quasi lacus, cujus aqua pectore viri tenus pertingeret, qui per illum ad terram transierunt à navibus quæ in mari tuti erant: Illum ergò transeuntes *Moslemiorum* nonnulli incolumes evaserunt, multis interim submersis è mulieribus, & pueris non paucis; quique viribus valebant *Mesram* profecti sunt. Contigit autem adventus Græcorum cum illa militibus vacua esset. Diripuerunt ergò, incenderunt, captivos ceperunt; templo etiam ipsius igne absumpto, abductisque è *Moslemiticis*, & fœderatis sexcentis circiter fœminis: dein *Mesram* profecti eâ spoliatâ redierunt, nemine illos impediente. Anno ducentesimo quadragesimo secundo acciderunt terræ motus terribiles, & voces inusitatæ in *Comaso*, & in ejus villis mense *Shaabano*; eversæque sunt ædes, quarum sub ruinis periit magna hominum multitudo: quorum numerus hominum quadraginta quinque millia nonaginta sex fuisse perhibetur, atque eorum maxima pars *Damegani*. Idem etiam contigit in *Syria*, *Perside*, *Chorasano*, & *Yamano*, subsidente unâ terrâ: quin & mons *AlAkrao* [i. calvus] in mare cecidit, quo casu perierunt *Alladikiæ* incolæ.

Tephlis incensa.

p. 261.

Damiata à Græcis capta.

Terræmotus.

Anno ducentesimo quadragesimo septimo interfectus est *AlMotawaccel*, cum ebrius esset, *Sarramarraiæ*, die Mercurii Mensis *Shawali* primo, à puero quodam Turca cui nomen *Bagero*. Fuit Chalifatus ipsius annorum quatuordecim, & septem mensium, ætas quadraginta, unaq; cum ipso interfectus est *AlPhatah Ebn Chakan*; qui cum se in *AlMotawaccelū* conjiceret, dicens, Væ vobis, num Imperatorē fidelium occidetis? illum gladiis suis in ipsum irruentes peremerunt. Fertur † filium ejus *AlMontaserum* cædem ipsius clam molitum esse, qui sex menses ipsi superstes fuit. Anno quo contigerunt terræmotus, *AlMotawaccel Ahmedem Ebn Hanbal* è carcere eductum & benigne habitum *Bagdadum* remisit, mitti jubens disputationem de *Alcorano*, atque immunem fore qui vel ipsum creatum, vel increatum diceret.

AlMotawaccel interfectus.

p. 262.

Ahmed Ebn Hanbal.

Sectio

Sectio.

Dicunt historicorum quidam, *Bachtishuam Gabrielis* filium Medicum die quodam ad *AlMotawaccelum*, super abaco in medio domus interioris sedentem, ingressum, una cum ipso super abacum pro more suo consedisse, tunicâ è serico Græco indutum fimbriâ aliquantulùm scissâ. *AlMotawaccelum* autem cum *Bachtishua* colloquentem scissuram istam per lusum contrectasse, donec cinctorio tenus pertingeret: cúmque eò inter ipsos rediisset sermo ut rogaret ipsum *AlMotawaccel*, quonam dignoscitis insaniâ correpto opus esse ut vinciatur, respondisse *Bachtishuam*, Tum demum cum eo pervenerit ut medici sui tunicam cinctorio tenus perrumpat ipsum vincimus; ridentémque *AlMotawaccelum* adeò ut retrorsum decideret, veste splendidâ illum indui, multisque nummis donari jussisse; quod indicio est quanta apud *AlMotawaccelum* gratiâ polleret *Bachtishua*, quámque familiariter eo uteretur. Porro dixit die quodam *AlMotawaccel Bachtishua*, Me [domum tuam] invites; cui ille, Libenter, inquit, honoris loco hoc habiturus. Convivio ergo ipsum excipiens eam pompam eámque opulentiam ostentavit, quæ mirati sunt *AlMotawaccel* & qui unà aderant: nimiúmque *Bachtishua* duxit *AlMotawaccel*, quod vidit apud eum opulentiæ summæque magnificentiæ; adeò ut ipsi invideret,†paucisque post diebus ipsum adversatus magnas ipsi opes auferret. Accedens ergo *AlHosain Ebn Mochalled* repositoria ipsius obsignavit: cúmque multa vendidisset, reliqua erant ligna, carbones, vinum, cæteráque ejusmodi, quæ emit *AlHosain* sex aureorum millibus, retulitque se è summa eorum duodecim aureorum millibus vendidisse. Factum est hoc anno ducentesimo quadragesimo quarto; obiit autem *Bachtishua* ducentesimo quinquagesimo sexto. Porro imperante *AlMotawaccelo* claruit *Honain Ebn Isaac* Medicus *Christianus Ebadiensis*. Genus duxit ab *Ebadiis*; hi *Christiani* quidam *Arabes* erant è tribubus diversis, qui in unum congregati se ab hominibus seduxerunt in castella quædam juxta *Hiram* ab ipsis extructa: appellatique sunt *AlEbad* (i.e. Servi,) siquidem [forma illa] non usurpatur nisi [de servis] Creatoris; cùm *AlAbid* dicatur tam de iis qui Creaturæ,

Bachtishua filius Gabrielis Medicus.

† p. 263.

obit.

Honain Ebn Isaac Medicus Christianus.

quàm

Dyn.IX. quàm qui Creatori [serviunt.] Fuit autem *Isaac Honaini* pater Pharmacopola in [urbe] *Hira*; *Honain* verò cùm adolevisset scientiæ amore captus, *Bagdadum* ingressus ad *Johannis* Ebn *Mesua* scholam accedens ipsius servitio se addixit, & apud ipsum studiis operam dedit. Cúmque percontationibus deditus esset, *Johanni* molestus fuit: die igitur quodam cùm quæstionem erudiri cupientis proposuisset, iratus *Johannes*, Quid, inquit, *Hirensibus* cum medicinâ? Tuum est in compitis minuta vendere, jussitque illum domo suâ pelli. Discessit ergo *Honain* flens, & in *Græcorum* ditiones se recepit, ubi biennio substitit, donec linguam *Græcam* †perfectè calleret, librisque Philosophicis conquirendis quâ potuit sedulitate se applicuit: dein post biennium *Bagdadum* reversus, inde in *Persidem* profectus *Basorā* adiit, & *AlChalilo* Ebn *Ahmedi* se adjunxit, donec linguæ *Arabicæ* peritiâ excelleret; tum *Bagdadum* reversus est. Inquit *Josephus* Medicus; die quodam ingressus ad *Gabrielem Bachtishuæ* filium, reperi apud ipsum *Honainum* Anatomica quædam ipsi exponentem; *Gabriel* verò ipsum honorificè alloquens, *Rabbanum* [i. e. Doctorem] appellavit; Ego igitur miratus sum quod vidi, quod percipiens à me *Gabriel*, Nè nimium, inquit, me facere putes in eo quod juvenem hunc spectat; siquidem si vita illi longior contigerit, *Sergium* ad pudorem adacturus est. *Sergius* autem iste *Rasatnensis* fuit, *Jacobita*, qui *Græcorum* disciplinas in *Syriacam* transtulit. Atque haud cessarunt *Honaini* res invalescere, ejusque scientia auctior fieri, & quæ in eo miranda manifestari in versionibus & interpretationibus, donec scientiarum fons, & virtutum fodina evaderet. Ejus fama cùm ad Chalifam *AlMotawaccelum* pervenisset, ipsum accersiri jussit; cúmque accessisset, vectigal annuum designans reditum illi locupletem constituit: visum est autem ipsi illum probare, ut suspicionem quam de eo conceperat ex animo eximeret. Suspicatus enim fuerat forsan Imperatorem Græcorum fraudis aliquid molitum esse. Accersitum ergo illum veste indui jussit, prolatâ syngraphâ in quâ [assignatum] fuit vectigal, quod quinquagies mille nummos valeret: quo nomine gratias ei egit *Honain*. Deinde post quædam de quibus inter ipsos sermo incidit, Volo, inquit, ut mihi pharmacum indices, quo è medio tolli possit inimicus quem sublatum vellem, ita ut dignosci non possit, atque hoc secretò vellem. Respondente

Græcè peritus. p. 264.

Sergius interpres.

Honaini laus.

dente *Honaino*,† Haud didici præter medicamenta utilia, neque noveram Imperatorem fidelium alia à me petiturum, quod si ipsi visum fuerit ut profectus discam, fecero. Hoc, inquit, moram interponeret: deinde promissa & minas adhibuit, ipsúmque in arce quadam ad anni spatium incarceravit, dein accersitum eodem modo allocutus est, gladiumq; & corium afferri jussit. *Honain* igitur, Dixi, inquit, Imperatori fidelium quod sufficiat: & dicente Chalifâ, Equidem te interfecturus sum; Mihi, inquit, Dominus est, qui jus meum cras exacturus est in conventu magno. Subridens ergo *AlMotawaccel*, Bono, inquit, sis animo; siquidem te probare voluimus, ut tibi confidere possemus. Cúmque *Honain* terram deosculatus gratias ipsi egisset, Quid, inquit, Chalifa, te impedivit, quo minus mihi annueres, cùm videres quod nos revera præstituros [quod diximus] in utramque partem [indicaret?] Duo, inquit *Honain*, viz. Religio & Professio; siquidem Religio jubet nos inimicis benefacere; quid ergo putas de amicis? Professio autem instituta est ad utilitatem eorum qui ejusdem generis sunt, atque eorum medelæ tantùm destinata: quinetiam Medicorum cervicibus impositum est mandatum juramento gravi confirmatum, ne medicamentum lethiferum cuipiam porrigant. Respondit Chalifa, Duæ leges nobiles sunt. Jubentéque ipso vestibus donatus est, collatis unà nummis; adeò ut recederet hominum statu & dignitate ornatissimus. *Tiphurius* autem *Christianus*, Librarius, *Honaino* invidit, eique infestus fuit. Cùm ergo die quodam in ædibus *Christiani* cujusdam *Bagdadi* convenissent, ubi figura erat *Christi* † & discipulorum, accensâ coram ipsis lucernâ; dixissétque *Honain* patri-familiâs, Quid oleum perdis, neque enim est hic *Christus*, nec isti discipuli, verùm figuræ? dixit *Tiphurius*, Si veneratione digni non sint, in eos inspuas: conspuentéq; ipso, testes adhibuit, & apud *AlMotawaccelum* ipsum incusans, rogavit ut *Christianorum* consessui jus in ipsum permitteret; misitq; ad Catholicum & Episcopos, qui de eo rogati *Honainum* excommunicandum statuerunt. Excommunicatus ergo est, & dissecta ipsi zona; reversusque domum suam eâdem nocte morte subitaneâ interiit. Fertur ipsum venenum sibi adhibuisse. Fuerunt autem *Honaino* filii bini, *David* & *Isaac*. *Isaac* interpretationi inserviit, eique operam navans, solidè, optiméque præstitit: fuit animo in-

D. n IX. p. 265.

p. 266.

David & *Isaac* *Honaini* filii.

 Philosophiam

Dyn. IX. Philoſophiam propenſiore. *David* verò, apud vulgus medicinam exercuit. Fuit etiam illi ex ſorore nepos nomine *Hobaiſh*, *Ebn Al-Aſam*, unus eorum qui libros è *Græco* & *Syriaco* in *Arabicum* verterunt; quem diſcipulis ſuis præfecit, laudavitque, & ejus verſionem probavit. Dicitur felicitatis *Honaini* partem fuiſſe quod *Hobaiſhum* ſocium habuerit, ſiquidem pleraque eorum quæ tranſtulit *Hobaiſh* *Honaino* attribuuntur; ac ſæpe ubi viderint ſtulti librum aliquem veterem opera *Hobaiſhi* verſum, putant errore ſuo decepti, ipſum *Honainum* eſſe, ac vitioſè ſcriptum, ideóque eraſo eo *Honainum* ſubſtituunt.

Hobaiſh interpres, *Honaini* nepos.

AlMontaſer Chalifa. p. 267.

AlMontaſer AlMotawacceli filius. Sacramentum ei dixerunt, qui patrem ipſius interfecerunt, eâdem nocte †quâ *AlMotawaccelum* ſuſtulerunt. Ubi autem illuxiſſet dies *Mercurii*, convenientibus ducibus, ſcribis, exercitu, & *Jafarienſium* primoribus, legit coram ipſis *Ahmed Ebno'l Chaſib* literas, quibus ab *AlMontaſero* ſignificatum eſt *AlPhatahum Ebn Chakan AlMotawaccelum* interfeciſſe, ipſique [imputandam] cædem ejus. Homines ergo fide præſtitâ reverſi ſunt. Anno ducenteſimo quadrageſimo octavo, *Waſiph*, *Boga*, cæterique *Turcæ* in hoc incumbentes, ut abdicarentur *AlMo'tazz*, & *AlMowaiad*, *AlMontaſero* inſtabant, dicentes, His abdicatis filio tuo *Abdo'lwahabo* fidem paciſcemur: neque deſierunt ipſum [impellere] donec ipſis annuens eos abdicavit invitus invitos. Dein accerſitis ipſis, Putatis, inquit, me vos abdicâſſe, quod ſperem victurum me donec ad ætatem pervenerit filius meus, eique fidem exigam? Nequaquam hoc unquam ſperavi, verùm iſti (uniuerſos libertos *Turcas*, qui ibi ſtarent & ſederent, innuens) impulerunt me vos abdicare. Hoc anno, viz. ducenteſimo quadrageſimo octavo, mortuus eſt *AlMontaſer*, die Solis, *Rabiæ* poſterioris* quinto, ex ſynanche, cùm triduo male habuiſſet. Fertur multos, ex quo delatum eſt ipſi imperium donec moreretur, dixiſſe, Futurum eſt vitæ ipſius ſpatium ſex menſes; quantùm ſc. *Shirawaihi* filii *Coſrois* erat, qui patrem ſuum occidit: jactatum hoc tam vulgo quàm melioris ſortis hominibus; fuitque vita ipſius annorum viginti quinque, cum ſex menſibus, Chalifatus ſex menſium.

AlMoſtaîn Chalifa. p. 268.

AlMoſtaîn Ahmed Ebn Mohammed, Ebn AlMo'taſem. Mortuo *AlMontaſero* ‡ die craſtino convenientes liberti in [vico] *Harunienſi*, inter

inter quos erat *Boga* major, & *Boga* minor, & *Atamesh*, consilium ceperunt: atque nolentes ut quis è filiis *AlMotawacceli* Chalifatui præficeretur, ne ipsis perniciem moliretur, consenserunt in *AlMostaïnum Ahmedem* filium *Mohammedis*, filii *AlMotasemi*, eique sacramento dixerunt. Anno autem ducentesimo quadragesimo nono tumultuati sunt *Bagdadi* exercitus & *AlShacarienses*, quod viderent *Turcas* imperio prævalescere, adeò ut quem liberet è Chalifis è medio tollerent, & quem vellent ad Chalifatum eveherent, sine jure, nec *Moslemiis* in consilium adhibitis. Convenit ergo *Bagdadi* vulgus vociferatione, inclamatione, & sibilis [convocatum;] apertisque carceribus eis detentos eduxerunt, atque altero duorum pontium incenso, altero succiso ditiorum ædes spoliârunt, multásq; [inde] opes productas illis qui confiniis tuendis operam darent, distribuerunt. Productóq; *Almo'tazzo*, et capillis ejus, qui jam prolixiores erant, detonsis, Chalifam ipsum salutârunt; abdicato *AlMostaïno*, cujus tempus biennium cum novem mensibus fuerat. Profectus ergo *AlMostaïnus Bagdadum* anno ducentesimo quinquagesimo primo ibi obsessus est. Deinde anno ducentesimo quinquagesimo secundo se Chalifatu abdicavit, & *AlMo'tazzo* *AlMotawacceli* filio fidem obstrinxit; & in concionibus *Bagdadi* *AlMo'tazzi* mentio facta est. Cùm ergo Al*Mostaïn* Al*Mo'tazzo* fidem obstrinxisset, ipse illum *Basoram* misit, atque inde *Wasetum*, & de ipso interficiendo mandata dedit. Cúmque occisi caput ad Al*Mo'tazzum* delatum esset, Deponite, inquit, illud, donec à latrunculorum lusu desistam; †atque ubi destitisset, contemplatus ipsum sepeliri jussit. Hoc anno in carcerem conjecit Al*Mo'tazz* fratrem suum AlM*owaiadum*, dein mortuum eduxit, nullo in ipso [noxæ] vestigio vel vulnere [apparente.] Fertur ipsum pallio è Mustelarum *Scythicarum* pellibus involutum fuisse, constrictis oris donec moreretur. Anno ducentesimo quinquagesimo quarto *Turca* *Ahmedem Tuluni* filium *Ægypto* præfecerunt; fuit autem *Tulun* servus *Turcicus* AlM*amunis*, cui natus est filius ipsius A*hmed Bagdadi*, anno ducentesimo vicesimo: fuitq; A*hmed* animo excelso, *Turcarum* ingenia & ritus vilipendens. In rebus magnis ei confidebant, virtuti & probitati operam dedit, firmatúsque est in animis hominum amor ipsius: eoque redierunt res ipsius, ut *Ægypto* & universis *Syriæ* urbibus præficeretur.

Dyn. IX.

AlMotazz Chalifa.

p. 269.

Ahmed Ebn Tulun Ægypto & Syriæ præfectus.

Anno

Dyn.IX. Anno ducentesimo quinquagesimo quinto *Turcæ* ad A*l*M*o'tazzum* accedentes stipendia sua ab eo petierunt; qui quod ipsis debebatur, distulit. Cùm ergo nihil ab eo obtineri viderent, ingressi ad ipsum ex iis quidam, pede ad cubiculi portam tractum, ac clavis cæsum ad Solem in atrio collocârunt; ubi pedem alterum attollens, alterum demittens præ caloris vehementia [stetit:] dein cruciandum cuidam tradiderunt, qui ad triduum ab ipso cibum & potum cohibuit; tum ipso in cryptam immisso, eam calce obstruxerunt ubi mortuus est. Fuit Chalifatus ipsius, ex quo *Samarræ* inauguratus est, donec amoveretur, annorum quatuor & septem mensium.

Sectio.

Sabur Eben Sahel Medicus. p.270. Hoc anno obiit *Sabur Saheli* filius *Nosocomii Jondisaburensis* præfectus; fuit autem seculo suo clarus, libros composuit celebres, è quibus est liber † medicamentorum compositorum, quem in *Nosocomiis* & Pharmacopœis sequuntur, viginti duo capita [continens:] mortuus est religione *Christianus*, die Lunæ, septimo ante finitum mensem *Du'lHajjam*.

AlMohtadi Califa. A*l*M*ohtadi*, A*l*W*atheki* filius. Inauguratus est ultimo mensis *Rajebi* anni quinquagesimi, at non rata habita est inuaguratio ipsius donec accedens A*l*M*o'tazz* seipsum imperio exueret, confessus se imparem esse ei quod sibi incumberet; ac cupere ut illud M*ohammedi* A*l*W*atheki* filio traderetur: tum fidem ipsi pepigerunt tam nobiliores quàm plebeii. Post A*l*M*o'tazzi* autem cædem immunitatem sibi petiit Mater ipsius, quam cùm concessissent, thesauros quos ipsi domi sub terra [fuerant] occupantes, invenerunt in ipsis millies mille & trecenties mille aureos, Smaragdorum modium, unionum grandium modium, Hyacinthorum rubeorum congium; quæ tamen, cum ab ea peteret filius ipsius A*l*M*o'tazz* pecunias quas *Turcis* daret, negavit sibi quicquam esse: convitiati ergo ipsi, dixerunt, Filium suum ob quinquagies mille aureos cædi exposuit, cùm tantas possideret divitias. Porro circa medium mensis *Rajebi* abdicatus est

Imperio amotus. A*l*M*ohtadi*, obiitque duodecimo ante eundem finitum die, anno ducentesimo quinquagesimo sexto: fuit Chalifatus ipsius mensium undecim, ætas annorum triginta octo.

A*l*Mo-

AlMo'tamed AlMotawacceli filius. Prehenso *AlMohtadio*, & in carcerem conjecto, accersitus est *Abu'l Abbas Ahmed AlMotawacceli* filius, qui in carcere detentus fuerat; † fidémque ei obstrinxerunt *Turcæ*, aliique, cognomine ei imposito *AlMo'tamed ala'lla*: tum postridie post inauguratum *AlMo'tamedum* mortuus est *AlMohtadi*. Anno ducentesimo sexagesimo primo *AlMo'tamed* filium suum *Jaafarum*, testamento successorem designatum, *AlMophawed ela'lla* cognominavit, & post ipsum fratrem ipsius *Abu Ahmed*, cui cognomen *AlMowaffek billa* imposuit. Anno ducentesimo sexagesimo quarto *Abdalla Ebn Rashid Ebn Cawus Græcorum* regionem ingressus cum quatuor equitum millibus, spolia cepit & stragem fecit; at cùm ab *AlBadanduno* recederet, adversùs ipsum egressi *Seleuciæ* & *Charshenæ* Patritii cum comitibus suis *Moslemios* circumdederunt: descendentes ergo *Moslemii*, & jumentorum suorum suffragines præcidentes pugnam commiserunt, extra quingentos qui impetu ad instar viri unius facto, jumentis suis vecti evaserunt; occiderunt ergo *Græci* quos occiderunt, captúsque *Abdalla Ebn Rashid* ad *Græcorum* Imperatorem perductus est. Anno ducentesimo sexagesimo quinto orto dissidio inter *AlMo'tamedum* & *Ahmedem*, profectus hic contra *Simam Halebi* cæterarúmque provinciarum, quæ *AlAwasem* appellantur, præfectum, eum *Antiochiæ* repertum in ea obsedit, eaque capta in potestatem redactum occidit. Dein *Halebum* perveniens ipsam occupavit. Occupavit etiam *Damascum*, *Hemesam*, *Hamatham*, *Kenasrinum AlRakkam* usque. Jussitque *AlMo'tamed* [*Ahmedem*] *Ebn Tulun* diris devoveri in suggestis: quod ergo factum est *Bagdadi* & in *Erako* toto. *Ebn Tulun* etiam *AlMo'tamedum* diris devovit in suggestis per omnes ipsius ditiones, *Ægyptum* sc. reliquásque. Anno ducentesimo septuagesimo mortuus est *Ebn Tulun* mense *Du'lkaada* relictis septemdecim filiis, quorum unus *Chamarawaih*, necnon septemdecim filiabus: † magnam etiam opum vim reliquit, multosque servos emptitios. Regno post ipsum felicissimè præfuit, idémque optimè administravit filius ipsius *Chamarawaih*. Anno ducentesimo septuagesimo octavo accidit *Almowaffeko* podagræ dolor; quo graviter afflictus, cum equo vehi non posset, sellam sibi conopeo tectam fecit, in qua unà sedebat cum

Dyn. IX. *AlMo'tamed* Chalifa. p. 271

AlMowaffek ejus frater.

Moritur *Ahmed Ebn Tulun*.

p. 272.

Chamarawaih Ægypti Rex.

Dyn.IX. cum famulo, qui pedem ipsius nive refrigeraret; dein Elephantiasis evasit morbus quo pede laboravit: sella autem ipsius à quadraginta simul viris gestabatur, quibus die quodam, Tædio, inquit, me vehendo affecti estis; mihi in votis est, ut vestrum alicujus instar essem, quo capite meo gestans victum mihi compararem, modo prosperâ uterer valetudine: cúmque domum suam pervenisset secundo mensis *Sephari*, divulgata est mors ipsius. Auspiciis ejus gesta sunt pleraque cum *Zengiis* aliisque rebellibus bella. Mortuo autem *AlMowaffeko* convenientes duces filio ipsius *Abu'l Abbaso* fidem de successione in imperio post *AlMophawadum* obstrinxerunt, qui Al*Mo'taded billa* cognominatus est. Anno ducentesimo septuagesimo nono obiit Al*Mo'tamed* die Lunæ undecimo ante *Rajebum* finitum, qui cùm in littore in [vico] *Hasaniensi* die Solis multùm bibisset, dein largiùs cœnatus esset, noctu mortuus est: fuit Chalifatus ipsius annorum viginti trium, interim aliorum sub arbitrio fuit; potestatem siquidem in ipsum exercuit A*bu* A*hmed* Al*Mowaffek* frater ipsius, qui arctè ipsum habuit, adeò ut cum aliquando ipsi trecentis aureis opus esset, eos non reperiret.

Moritur *AlMowaffek.*

Moritur *AlMo'tamed.*

Sectio.

Al*Mowaffek* Al*M'tamedi* frater sibi in familiaritatem adscitū *Jaafarum Ebn* M*ohammed*,†(A*bu Maashar* Al*Belchi* vulgo dictum) Astrologum habuit: qui cum ipso, cùm Al*Zengios Basora* obsideret, aderat. Fertur A*bu*M*aasharum* rerum suarum initio ex iis, qui [*Mohammedis* dicta & facta] tradunt, *Bagdadi* fuisse; àtque A*bu Yusepho Jacobo*, *Isaaci* filio, Al*Cendio* infestum, in ipsum vulgus concitâsse, ac scientiarum Philosophicarum studium ei opprobrâsse. Subornavit igitur Al*Cendi* qui ipsi Arithmeticæ & Geometriæ studium commendatum redderet, cui cùm operam dedisset, necdum metam attigisset, ad scientiam Astrologiæ judiciariæ divertit, ac Al*Cendio* malum inferre desiit. Fertur ipsum Astrologiam didicisse post quadragesimum septimum ætatis annum. Excellens fuit, ingenio præstans, libros complures hoc in genere composuit. Al*Mostainus* flagris ipsum cecidit, quòd verum in re quadam, quam prædixit, attigisset:

p 273. *AbuMaashar* [*Albumasar*] Astrologus.

attigisset: dixit ergo, Verũ assecutus sum, & pœnas dedi. Excessit autẽ *Abu Maashar* annum ætatis centesimum, mortuusq; est *Waseti*. Fertur ipsum vino continuè indulsisse, & temulentiæ notatum fuisse. Contingere solebat ipsi in pleniluniis Epilepsia. Quod ad *Jacobum AlCendium* autem, illustris prosapiæ fuit, *Basorensis*: fuit Pater ipsius *Isaac*, *AlCufa* nomine *AlMohdii* & *AlRashidi* præfectus. *Jacobus* verò Medicinæ, Philosophiæ, Arithmeticæ, Dialecticæ, Musicæ, Geometriæ, & Astronomiæ peritus fuit; ac in plerisque harum scientiarum libros celebres & tractatus longos composuit: nec fuit † inter *Mohammedanos* qui Philosophiæ studio apud homines adeò claruit, ut Philosophus nominaretur, præter *Jacobum* istum. Coætaneus fuit *Kosta Ebn Luca Baalbacensi*. *Kosta* iste Philosophus *Christianus* fuit sub imperio *Moslemitico*. *Græcorum* regiones ingressus, cùm è libris eorum multos congessisset, in *Syriam* reversus est, atque inde in *Erakum* evocatus ad libros interpretandos. Fertur *Senharibum* eum in *Armeniam* allexisse, ibique substitisse ipsum, donec moreretur; ac super sepulchrum ipsius extructam fuisse testudinem, honore, qualis Regum & legum conditorum sepulchris exhiberi solet, illi delato. Inquit Historiographus, Si verum dixero, asseruero ipsum [omnium] qui libros composuerunt præstantissimum fuisse, propter scientias ac res præclaras quas complexus est, & quod ei contigit verborum compendium, cum sensuum copia [conjunctum.]

Dyn. IX.

Jacobus AlCendi Philosophus & Medicus.

p. 274

Kosta Ebn Luca Philosophus Christianus.

Sectio.

Sub finem imperii *AlMo'tamedi*, movere se secta quædam in *AlCufa* pagis, qui *Karmatiani* audiunt: quorum rebus initium hoc fuit. Pauper quidam è regione *Chuzestani* ad pagos *AlCufa* pervenit, qui mundi contemptum & austeram vitæ rationem præ se ferens palmarum foliis texendis operam dedit, eo quod lucraretur se alens, atque hoc modo aliquandiu se habuit. Solebat autem, cùm assideret ei quispiam, ad religionem spectantia, & mundi contemptum suum ei commemorare, notum insuper faciens invitare se ad obsequium Antistitis cujusdam ex familia *Mohammedis*; neque hoc facere destitit, donec assensum illi præberet magna hominum multitudo, è quibus duodecim præpositos elegit numero Apostolorum,

Sectæ *Karmatiorum* initium.

 quos

Dyn.IX. quos jussit † homines ad sententiam suam pellicere. Cùm autem
p. 275. pervenisset fama ipsius ad ejus provinciæ Præfectum, ille prehensum in carcerem conjecit, jurans se ipsum morte multaturum: occlusâq; in ipsum domûs portâ clavem sub pulvinari suo reposuit, ac se bibendo exercuit. Puella ergo quædam illius, audito quod juraverat, hominis miserta, ubi dormiret Præfectus, sublatâ clave apertâque portâ ipsum eduxit, dein clavem in locum suum reddidit. Mane autem surgens Præfectus, apertâ portâ, ut ipsum morte afficeret, eum non conspexit. Quod cùm inter homines divulgatum esset, ad admirationem redacti ejus regionis incolæ eum sublatum à Deo dixerunt. Deinde in alia provincia apparuit, ubi turbam tam ex assectis suis quàm aliis reperiens, dixit illis, Fieri non potest ut quis mihi noxam inferat, atque in oculis ipsorum magnus visus est. Deinde sibi metuens in partes *Syriæ* profectus est, nec quid eo factum est constitit. Appellatus autem est de nomine viri apud quem diversatus fuerat, viz. *Carmatih*, unde levioris pronuntiationis gratiâ dictum est *Karmata*. Inter ea quæ de *Karmatianis* narrantur, quod ad sententiam ipsorum, est quod librum protulerint in quo scriptum fuit, In nomine Dei misericordis miseratoris; Inquit **AlPharaj* filius *Othmanis* ex oppido dicto *Nasrana*, *Christum* corporis humani forma ipsi [apparentem] dixisse, Equidem tu es Prætextus, Tu Argumentum, Tu Camela, Tu Jumentum, Tu *Johannes* filius *Zachariæ*, Tu Spiritus sanctus: notúmque illi fecit orationem tribus constare ingeniculationibus, binis ante ortum Solis, ac binis ante occasum ejus. Ac jejunium duorum esse quotannis dierum, viz.
p.276. *AlMahrejan*, & *AlNiruz*: ac † mustum vetitum esse, vinum licitum, nec vesci permissum vel dentes caninos, vel ungues falcatos habentibus.

* al. *AlPhazah.*

AlMo'taded Chalifa.

AlMo'taded Ebno'lMowaffek. Inauguratus est mane noctem illam sequente quo mortuus est patruus ipsius *AlMo'tamed*. Præfecto *AlMo'tadedo* misit ad ipsum *Chamarawaih Ebn Ahmed Ebn Tulun*, munera & donaria insignia per legatum, rogans ut *Chamarawaihi* filiam nomine *Ketro'lNada* filio suo *Ali* in uxorem acciperet: quo respondente se eam ducturum, gavisus est ob illud *Chamarawaih*. Anno ducentesimo octogesimo primo profectus est *AlMo'tadedus AlMauselum*, *Arabes* & *Cordos* aggressurus: ad

quos

quos accedens ipsosque adortus, stragem eorum edidit, multis in fluvio *Zabo* submersis. Deinde Al*Mauselum* profectus est *Maredini* arcem petens, quæ *Hamdano* fuit. Fugiens ergo *Hamdanus* filium suum in ipsa reliquit. *AlMo'taded* autem castris ad eam positis, die illo eos qui in ipsa erant pugnâ lacessivit: dein crastino conscenso equo ad arcis portam ascendens, inclamavit, Heus fili *Hamdani*; quo illi respondente, Aperi, inquit, portam, quam cùm ille aperuisset sedens Al*Mo'taded* in porta aliò transferri jussit quicquid in arce erat, ipsamque dirui. Deinde postquam *Bagdadum* reversus esset, *Hamdanum* etiam in potestatem redegit, utpote qui ipsius fidei se dedens ad eum accessit. Porro anno ducētesimo octogesimo secundo, *Chamarawaih* filiam suam egregio apparatu instructam ad *AlMo'tadedum* misit, mense M*oharramo*. Eodem anno die tertio *Du'lhajja* occisus est *Chamarawaih* † *Damasci*, à quodam è domesticis suis in lecto suo mactatus. Eo interfecto, in locum ipsius substitutus est filius ipsius *Harun*, cui impositum est ut ex *Ægypto* quotannis ad *AlMo'tadedi* ærarium mille & quingenta aureorum millia deferret. Anno ducentesimo octogesimo tertio *Sclavi Græciam* invadentes, *Constantinopoli* obsessâ multos ex ejus incolis occiderunt, regionémque depopulati sunt: cùm ergo non inveniret *Græcorum* Imperator, quo se ab illis vindicaret, convocatis qui penes ipsum erant *Moslemiorum* captivis, armis instructos rogavit ut contra *Sclavos* opem ipsi ferrent; quod & fecerunt, fugatisque illis *Constantinopolim* liberarunt. Quo viso, sibi à *Moslemiis* metuens Imperator, armis iterum spoliatos in provincias dispersit, veritus ne quid contra ipsum patrarent. Eodem anno facta est inter *Moslemios* & *Græcos* mutua captivorum liberatio: fuitque numerus *Moslemiorum* qui liberati sunt, quà viri quà fœminæ & pueri, homines bis mille quingenti quatuor. Eodem anno, viz. ducentesimo octogesimo quarto, comminati sunt Astrologi submersum iri regiones plerasq;, exceptâ *Babylonicâ*, cujus parùm quid salvum foret; atque futurum hoc propter magnam pluviarum copiam, & aquarum in fluviis & fontibus exundationem: at siccitatem experti sunt homines, raræq; erant pluviæ, & subsederunt aquæ, adeò ut preces pro obtinendâ pluviâ *Bagdadi* sæpius haberentur. Anno ducentesimo octogesimo quinto, prodiit † in *Bahrain* è *Karmatianis* quidam nomine *Abu-*

Marginal notes: Dyn. IX; p. 277; *Constantinopolis à Sclavis obsessa.*; Astrologi mendaces.; *Abu Saïd Karmatianus*; p. 278.

Dyn. IX. *Said*; qui cum coeuntibus ad ipſum Ar*abibus* & *Karmatianis* creviſſet ipſius potentia, vicos circumjacentes expugnavit, dein ad *AlKatiphum* profectus, palam fecit ſe *AlBaſoram* iturum. Juſſit ergo *Al-Mo'taded AlBaſoram* muris cingi, quod factum eſt impenſis in id opus quatuordecim aureorum millibus. Anno ducenteſimo octogeſimo octavo accidit peſtis in *Aderbijan*, qua mortui ſunt multi admodùm, adeò ut deeſſet hominibus quo mortuos involverent, eóſque in viis projicerent. Eodem, *Græci Caiſumum* profecti ipſam populati ſunt, incolarum opibus direptis, captiſque hominum, quà virorum, quà puerorum & fœminarum, quindecim circiter millibus. Anno ducenteſimo octogeſimo nono diffuſis per *AlCufæ* villas *Karmatianis*, captus eorum dux ad *AlMo'tadedum* perductus eſt; cui acceſſito ille, Dic mihi, inquit, num putatis ſpiritum Dei in corporibus veſtris habitare? reſpondit vir iſte, Heus tu, ſi in nobis habitet ſpiritus Dei, quid tibi hoc nocet; vel ſi habitet in nobis ſpiritus Diaboli, quid tibi hoc prodeſt? ne quæras de eo quod tua non intereſt, quære de eo quod ad te ſpectat. Dicente illo, Quid dicis de eo quod ad me ſpectat? Dico, inquit, cùm moreretur Propheta, ſuperſtes fuit pater veſter *Al Abbas*, & nunquid Chalifatum ambiit, aut imperium ipſi detulit ſociorum quis? deinde moriens *Abubecrus*, *Omarum* ſucceſſorem reliquit, & licet quo loco eſſet *Al Abbaſus* ſciret, nihil de eo in teſtamento præcepit; deinde moriens *Omar* rem ſex hominum arbitrio commendavit, nec eam † *Al Abbaſo* teſtamento legavit, neque ipſum in eorum numero poſuit: quam ob rem ergo vos Chalifatu digni eſtis, cùm inter ſocios conveniret avum tuum eo abdicandum fuiſſe? Jubente ergo *AlMo'tadedo* cruciatu affectus eſt, luxatis oſſibus, deinde manibus pedibuſque truncatus ac demum interfectus. Paulo pòſt, eodem anno menſe *Rabio* poſteriore, octavo ante ipſum finitum die, obiit *AlMo'taded*. Convenientes ergo duces denuo inaugurârunt filium ipſius *AlMoctafium*. Fuit autem Chalifatus *AlMo'tadedi* annorum novem, & novem menſium, ætas annorum quadraginta ſeptẽ. Dicitur fuiſſe *AlMo'tadedum*, fuſcum, macilentum, ingenioſum, fortem: inerat illi avaritia; fuitque caſtus, ſuis verendus, qui impetum ipſius timebant: ita tamen ut interim in lenitate modum excederet. Inquit Vizierus *Abdalla Ebn Soliman*, *Ebn Waheb*, Adfui die quodam *AlMo'tadedo*, cùm ſervus, cui

Peſtis gravis.

Græci Caiſumum populantur.

p. 279

AlMo'taded moritur.

cui in manu erat muscarium, pileum ipsius percuteret, adeò ut decideret: ac me quidem magnitudine rei confuso, *AlMo'tadcd* nequaquam commotus dixit, Puer iste dormitavit; nec quid asperius illi dixit. Me verò terram deosculante, ac dicente, Equidem O Imperator fidelium, nihil unquam tale audivi; haud putâram lenitatem hoc potuisse, respondit, Et nunquid aliter fieri decuit? probè novi, quod si misero isti puero animum subiisset hoc quod contigit, defecisset illi intellectus & periisset: non est autem quid vitio vertendum, nisi illi qui deditâ operâ fecerit, non per errorem & ignoranter. Dyn.IX.

Sectio.

Tempore *AlMo'tadedi* magno in honore fuerunt filii *Musæ Ebn Shacer*; qui tres erant, *Mohammed*, *Ahmed*, & *AlHasan*. *Musa Ebn Shacer* autem *AlMamuni* comitem se adjunxerat, †neq; ipse è doctorum numero erat, verum in juventute suâ grassator latrocinia exercens, postea verò pœnitentiam egit: cùm mortuus tres filios istos parvos reliquisset, illos *AlMamun* curæ *Isaaki Ebn Arrahim Mosabiensis* commisit; qui illos apud *Yahyam Ebn Abi Mansur* in Academia collocavit, fuitque conditio eorum abjecta & tenuis. Omnia siquidem *AlMamunis* familiarium stipendia modica erant. Filii autem *Musæ Ebn Shacer* summum in scientiis suis ad fastigium pervenerunt. Natu maximus & celeberrimus eorum fuit *Abu Jaafar Mohammed*, in Geometricis & Astronomicis ubertim excellens; deinde [principis] servitio se addicens inter ducum præcipuos fuit, donec principatum obtinerent *Turcæ*. *Ahmed* ipsi scientiâ inferior fuit, prætérquam in Mechanicis, in quibus eò pertigit, quo non alius quispiam. *AlHasan* eorum tertius Geometriam privatim excoluit: miræ autem in ea indolis fuit, ad quam non alius quispiam propè accessit. Quicquid enim calluit, suopte ingenio calluit, nec è libris Geometricis alios legit quàm *Euclidis* de Elementis sex tractatus, qui minus sunt quàm totius operis dimidium. Memoria illi miranda fuit, imaginatio fortis. Fertur *AlMarusiensem* aliquando *AlMamuni* de eo dixisse, Illum non amplius de *Euclide* quàm sex libros legisse, quo ipsius famam minueret; respondisse autem *AlHasanum*, Nullum mihi proponet schema ex illis quæ in libris quos non legi reperiuntur,

Musæ Ebn Shacer filii tres.

† p. 280

1. *Abu Jaafar Mohammed*, Mathematicus insignis.

2. *Ahmed*.

3. *AlHasan*.

AlMarusi.

Dyn. IX. reperiuntur, quod non ingenio meo eruam, ipſique explicaturus
p. 281. ſim; nec mihi obeſt quod ea non perlegerim, † ut nec illi prodeſt quod ea legerit, cum eâ ſit in iis imperitiâ, ut non ſufficiat illi lectio ipſius ad minimum problema Geometricum, nec illi ſolvendo ſit: dixiſſe verò *AlMamunem*, Non improbo quod dicis, nec tamen te excuſatum habeo, cùm Geometriæ reſpectu, ita te habeas, ac habiturus eſſes [reſpectu literarum] ſi eâ fuiſſes deſidiâ, ut non legiſſes verbum; cùm [liber iſte] ad Geometriã ſit inſtar literarum A, B, C, D, ad ſermonem & ſcripturam. Porro in ædibus Mohammedis *Ebn Muſa* literis operam dedit *Thabet* Ebn *Korra Ebn Merwan Sabius Harranenſis Bagdadi* advena. Illi ergo benefacere ſtudens *Mohammed*, ipſum ad *AlMo'tadedum* perduxit, & in Aſtrologorum numerum adſcripſit. *Thabet* iſte ſummum apud *AlMota'dedum* dignitatis gradum, maximóſque honores conſecutus eſt, adeò ut coram ipſo continuè ſederet, diuque cum ipſo colloqueretur, unáque rideret, magiſque ad eum accederet, quàm Conſiliarii ipſius aut amicorum præcipui. Multa ſcripſit in diſciplinis Mathematicis, Medicinâ, & Logicâ. Sunt & illi libri linguâ *Syriacâ* ſcripti de iis quæ ad *Sabiorum* religionem ſpectant, de eorum conſtitutionibus, præceptis, & ritibus, de mortuis involvendis, & ſepeliendis, de munditie, & immunditie, quænam animalia ſacrificiis idonea, quæ inepta, de temporibus cultui divino deſtinatis, de ordinandâ lectione inter orandum. Illud autem quod apud nos conſtat de Secta *Sabiorum*, eſt, profeſſionem eorum eandem prorſus eſſe cum *Chaldæorũ* antiquorum profeſſione; *Keblamq́;* ipſorum polum Arcticum; quatuor virtutibus intellectualibus ipſos diligenter ſtudere; † illis ut ter orent injunctũ eſſe, primo ante ortum Solis, ſemihorâ aut minus, quo oriente ſole finiantur octo incurvationes, quarum ſingulæ tres contineant adorationes; ſecundo ita ut finiatur oratio meridie, declinare incipiente ſole, conſtetque quinque ingeniculationibus, quarum unaquæque tres contineat adorationes; tertiò, oratione ſimili ſecundæ, & finiendâ occidente ſole. Jejunia illis injuncta eſſe [jejunium] triginta dierum, quorum primus eſt octavus A*dari*; dein novem dierum, quorum primus eſt nonus *AlCanuni* prioris; necnon ſeptem dierum, quorum primus *Shebati* octavus. Stellas invocare, multa offerre ſacrificia, de quibus non comedunt, ſed penitus igni abſu-

Thabet Ebn Korra.

Sabii.

p. 282.

absumenda tradunt. A fabarum & allii esu abstinere, nonnullos etiam à phaseolis, brassicâ, crambe, & lentibus. Dicta eorum affinia sunt dictis Philosophorum: argumenta eorum ad probandam Dei unitatem longè firmissima sunt. Autumant animas sceleratorum novies mille seculis cruciari, deinde ad misericordiam Dei redire. Floruit imperante *AlMo'tadedo Ahmed Ebn Mohammed Ebn Merwan Ebn Tiyeb Sarchasensis* unus è Philosophis *Islamiticis*, cui libri sunt præclari in variis, & veterum & *Arabum*, scientiarũ generibus: fuit peritiâ insignis, ingenio præstans, linguâ disertus, stylo egregius. *AlMo'tadedo* primo præceptor fuit, dein compotor; quo familiariter usus est, ei omnia arcana sua credens, ipsúmque de rebus imperii sui consulens. Major interim erat *Ahmedis* istius scientia quàm prudentia. † Accidit ut arcanum sibi concreditum evulgaret; ideoque jussu *AlMo'tadedi* morte multatus est. Dyn. IX. *Ahmed AlSarchasi*, Philosophus. p. 283

AlMo'ctaphi AlMo'tadedi filius. Mortuo *AlMo'tadedo*, scripsit *AlVizier* ad *Abu Mohammedem AlMo'tadedi* filium, qui idem est *AlMo'ctaphi*, certiorem eum faciens de fide illi pacta. Ille tum *Rakkæ* fuit, sibíque fidem pascíscendam curavit à copiis quæ ipsi aderant: dein *Bagdadum* profectus ipsam ingressus est octavo *Jomadæ* prioris anno ducentesimo octogesimo nono. Eodem anno prodiens in *Syria Karmatianus* quidam *Arabum* multitudine collecta *Damascum* venit, in quo fuit *Taphebus Ebn* * *Choph* ex parte *Harunis Ebn Chamarawaih Ebn Ahmed*, *Ebn Tulun*, & commissa sunt inter ipsos prælia. Anno ducentesimo nonagesimo primo prodierunt *Turcæ* cum innumera hominum multitudine in partes *Mawara'l-Nahræ*; fuerunt in ipsorum exercitu septingenta tabernacula *Turcica*, qualia non aliis quam ducibus apud ipsos esse solent: ad quos profectæ *Moslemiorum* copiæ, ipsos primo manè aggressæ, quamplurimos ex ipsis occiderunt, reliquis in fugam datis. Eodem prodeuntes *Græci* cum decem crucibus, singulas cruces stipantibus decem hominum millibus, in confinia factis incursionibus captivos ceperunt, & loca incenderunt. Anno ducentesimo nonagesimo secundo coëgit *AlMoctaphi* contra *Harunem Ebn Chamarawaih* terrâ marique exercitum, qui eum *Mesræ* obsederunt; cúmque acre inter ipsos esset certamen, multáque commissa prælia, eo demũ res rediit ut quidam † è sociis *AlMoctaphi* jaculator, hastâ brevi quam *AlMoctaphi* Chalifa. * al. *Joph.* *Turcæ* profligati. *Græci Moslemiorum* confinia incursant. p. 284.

Dyn. IX.

Tulunidarum dominii finis. quam manu tenuit in *Harunem* directa ipsum interficeret, fugeréntq; Ægyptii. Fuit ille Imperatorum *Tulunidarum* ultimus; atque hoc anno finem habuit dominium *Tulunidarum*. Anno ducentesimo

Cyrus urbs à *Græcis* capta. nonagesimo tertio *Graci* in urbem *Cyrum* irruentes eamque ingressi templum ipsius incenderunt, & ex incolis superstites abduxerunt,

AlMoctafi moritur. cum maximam partem interfecissent. Anno ducentesimo nonagesimo quinto, obiit *AlMoctaphi Billa*: fuit Chalifatus ipsius anni sex & sex menses, ætas triginti tres anni.

Sectio.

Joseph AlSaher Medicus. Tempore *AlMoctaphi* claruit *Joseph AlSaher* [q.d. *Vigilans*] Medicus, qui & *Alkas* [Presbyter] appellatus est; vir famâ celebris, Medicinæ studio incumbens, magnâ diligentiâ in congerendis quæ utilia essent. Ideo appellatus est *AlSaher*, quod non nisi quartam noctis partem, vel amplius [paulò] dormiret, deinde Scientiæ acquirendæ invigilaret. Dicunt alii, ideo nomen *AlSaher* illi inditum fuisse, quod cancer ipsi in anteriori capitis esset, qui somnum impediret. Quod si quis attentè librum ipsius perpenderit, reperiet in eo aliqua quæ indicio sint ipsum hoc morbo affectum fuisse.

AlMoktader Chalifa. *AlMoktader AlMo'tadedi* filius. Graviter ægrotante *AlMoctafio AlVizier*, qui tunc temporis erat *AlAbbas Ebnol Hasan*, socios suos consuluit quisnam Imperio idoneus esset, responderunt illi, Cave ne præficias aliquem qui homines convenerit, ipsique eum convenerint, quique cum illis conversatus, illis cum eo conversantibus, prudentiam nactus fuerit, & facultates hominum numeratas habeat, † rationésque ab ipsis acceptorum & expensorum

p. 285. perspectas. Dixit *AlVizier*, Verum dixistis, & bene monuistis; Quem indicatis? Responderunt, omniũ maximè idoneus est *Jaafar AlMo'tadedi* filius. Vah, inquit, ille puer est. Respondit *Ebno'l Phorat*, At *AlMo'tadedi* filius est; ne autem quenquam adducas qui vir perfectus fuerit, qui ipse suo consilio res administret, nec ope nostra indigeat. Propendens ergo *AlVizier* in eorum sententiam, mortuo *AlMoctafio Jaafarum* in Chalifatum suffecit, fidémque illi paciscendam curavit, & *AlMoktaderum Billa* cognominavit.

At

At cum inauguratus esset *AlMoktader* ipsum parvi pendit *AlVizier*, Dyn. IX.
(fuit autem tunc temporis annos tredecim natus) multósque de eo sermones habuerunt homines. Statuit ergò ipsum imperio amovere; deinde anno ducentesimo nonagesimo sexto convenerunt Duces & Judices *AlVizierum* ad Imperium *AlMoktadero Billa* abrogandum & inaugurandum *Ebno'l Mo'tazzum*: tum videns *AlVizier* benè secum cum *AlMoctadero* esse, consilium ea de re mutavit. Ergo *AlHosain Ebn Hamdan* ipsum adortus interfecit, amotóque *AlMoktadero* fidem pacti sunt homines *Ebno'l Mo'tazzo*, qui *AlMortadi Billa* cognominatus est. Ille ergò ad *AlMoktaderum* mittens, jussit eum ad ædes in qua ipse substiterat se transferre, quo ipse in Chalifæ palatium migraret: cui ille morem se gessurum respondens petiit, ut noctem usque moraretur. At cum crastino mane ad Chalifæ palatium reverteretur *AlHosain Ebn Hamdan*, ipsum pone siparia oppugnarunt Eunuchi, servi & pedites, per maximā diei partem, quo finiente ab ipsis recessit: dein nocte obtectus *Bagdado* se cum familia rebusque suis *Mauselam* transtulit, nemine cur id faceret sciente. †Ducum autē nemo cum *AlMoctadero* mansit præter *Munesū* Eunuchum, & *Munesum* ærarii præfectū. *Ebno'l Mo'tazz*, hoc viso, equo conscenso, secumq; Vizierum *Mohammedē Ebn David* & servum quendā habens, desertum versùs profectus est, ratus milites illos, qui ipsi sacramento dixerant, secuturos: at cùm nemo ad ipsos accederet, reversi delituerunt. Coortæ autem sunt *Bagdadi* seditio, rapina, & cædes; concitati enim erratici & abjectæ sortis homines domos expoliârunt: contra quos *AlMoktader* cum exercitu prodiens, multos eorum prehensos morte affecit. Idem scriptis ad *Abu'l Hijam Hamdani* filium literis ipsum fratrem suum *HlHosainum* quærere jussit. Fugiens autem *AlHosain* fratrem suum *Abrahimum* securitatem sibi petitum misit: eâque impetratâ, *Bagdadum* ingressus, veste honorariâ indutus est, ac [regionibus] *Kommo* & *Kashano* præfectus, ipsas adiit. Hoc anno cecidit *Bagdadi* magna nivis copia, à mane usque tempus inter meridiem & occasum Solis medium; adeò ut super terrā quatuor digitorum altitudine esset: fuitque unà frigus vehemens, quo congelata sunt aqua, acetum, & ova, perieruntque palmæ aliæque arbores multæ. Anno trecentesimo tertio *AlHosain Hamdani* filius ab imperio *AlMoktaderi* in *Mesopotamia* defecit;

p. 286

Dyn. IX. cit; Vizierum ergo * *Ratekum* majorem exercitu instructum contra eum misit. Cumque concurrissent, acriter inter eos pugnatum est, donec in fugam verso *Rateko*, impedimentis ipsius potiretur *Al-Hosain*. Quo audito, *Munes* Eunuchus summâ festinatione ad *AlHosainum* contendit: *AlHosainum* vero *Armeniam* versùs cum sarcinis profectum deseruit exercitus, ipsumque assequutæ *Munesi* copiæ, unà cum filio *Abdo'lWahabo* in vincula conjecerunt. † Reversusque est *Munes Bagdadum* per *AlMauselum*, abducto secum *AlHosaino*, quem unà cum filio camelo imposuit, pileis è filtro oblongis, & camisiis cilicinis rubris indutos; dein in carcerem ambo conjecti sunt. Hoc anno *Melihus Armenus Maraashum* profectus, regionem vastavit, & multos circa eam captivos cepit, deinde reversus est. Anno trecentesimo quinto pervenerunt ab Imperatore *Græcorum* legati duo ad *AlMoktaderum*, qui inducias & captivorum redemptionem poscerent; summoque honore excepti sunt, atque ad Vizierum splendidissimè ornatum intromissi, rem illi annuntiârunt: tum & ad *AlMoktaderum* intromissi qui ad eos excipiendos consedit militibus armisque stipatus, pompâque egregiâ nuntium illi exposuerunt; qui ei quod postulavit Imperator *Græcorum* de captivis redimendis annuit, misso *Muneso* Eunucho, qui redemptioni interesset, missis unà centies vicies mille aureis ad redimendos qui è *Moslemiis* capti fuerant. Eodem anno dimissus est è carcere *Abu'lHija* cum fratribus & domesticis suis. Anno trecentesimo nono interfectus est *AlHosain AlHallagius Mansuri* filius, cujus res initio sic se habuerunt. Pietatem præ se ferens miracula quædam edidit. Fertur illum die quodam agitatâ manu sparsisse inter populum nummos. Dixit autem adstantium quidam, qui, quid rei subesset, percepit, Video nummos vulgo notos; Ego verò tibi fidem habiturus sum, unáque mecum magna hominum multitudo, si nummum mihi exhibueris tuo patrisque tui nomine inscriptum: cui ille, Quomodo hoc fieri possit, cùm nunquam tales cusi sint? Respondit alter, Qui efficere potuit, ut adesset quod † non adfuit, facere etiam potest quod non factum est. *Chorasano* autem in *Erakum* profectus, *Meccam* ivit, ubi per annum integrum * in caverna substitit, neque hyeme, neque æstate tecti operimento usus. Conspectus est in monte *Abu Kobais* super petra nudis pedibus, capite aperto, manante ab eo in terram sudore.

* al. *Rathekum*, vel, *Rayekum*.

p. 287

Hosain Hallagius morte affectus.

p. 288

* vel f. in loco dicto *AlHejra*.

ſudore. Cùm *Bagdadum* reverſus eſſet, concitata eſt ob eum magna Dyn.IX.
hominum multitudo, & aſſeruere Deum in ipſo habitare, ipſúmque Dominum eſſe. Deinde de eo *AlVeziero Hamedo* narratum eſt, ipſum mortuos multos ſuſcitâſſe. At cùm ipſum eâ de re interrogaret *AlVizier*, negavit ita ſe habere, Abſit, inquiens, ut ego Prophetiam mihi vendicem, nedum me pro Domino habendum; ſum ego vir qui Deum colo. Neque potuit *AlVizier* morte ipſum afficere, donec videret librum ipſius quendam, in quo [ſcriptum] fuit, quod ſi quis religionis ergo peregrinari cupiens, præſtare illud non poſſet, in ædibus ſuis locum aliquem mundum ſeponeret, cúmque adeſſent dies peregrinationis ritibus præſtituti, eum circumiret, faceretque quæ peregrini *Meccæ* faciunt; deinde triginta orphanos paſcens ac veſtiens, unicuique eorum ſeptem nummos daret. *AlVizier* ergo accerſitis Judicibus & Legis peritorum præcipuis, ſententiam ipſorum rogavit, cúmque ſcripſiſſent illi licitum eſſe morte ipſum multare, ipſum præfecto Satellitum tradidit; qui mille ipſi plagas inflixit, nec ingemiſcenti quidem: deinde manum ipſi præcidit, deinde pedem, tum pedem alterum, tum manum alteram; deinde occiſus eſt, crematique cineres in *Tigrim* conjecti, & caput B*agdadi* palo affixum. Diverſæ autem ſunt de *Hallagii* patriâ & origine ſententiæ, aliis *Choraſani*, aliis *Niſaburi*, aliis *Marwæ*, aliis *Talekani*, aliis † *Raiæ* p.289
natum aſſerentibus. Ferunt virum fuiſſe verſutum, præſtigiatorem, qui *Suphiorum* inſtitutis operam dederat, prætexeretque Deitatem in ipſo reſidere, ſeque eſſe Ipſum, Illum [i. Deum.] Dictum eſt illi, cùm patibulo affixus eſſet, Dic, Non eſt Deus niſi Deus, reſpondit ille, Domus in quâ tu habitas lucernâ non eget. Probavit eum *Abu'lHoſain Ali Ebn Iſa*, & cum eo diſputans, ſcientiâ vacuum reperit; dixit ergo illi, Satius eſſet ut diſceres quæ mundationi tuæ inſerviant, quæque tibi mandata ſunt, quam ut Epiſtolas [ſcriberes] in quibus neſcis quid dicas: cur ad homines ſcripſiſti, dicens, Benedictus ſit poſſidens lucem radiantem, cujus radiatio longè ſe diffundit. Quàm malè moratus es? Refert *Abu'lHaſan Ebno'lJondi*, vidiſſe ſe *Hallagium*, ac conſpexiſſe è præſtigiis ejus quaſdam; è quibus fuit, quod horti ſpeciem exhiberet, in quo ſementes eſſent & aqua. Anno trecenteſimo decimo quinto, *Muneſus* Eunuchus cum metum ab *AlMoktadero* concepiſſet, palatium ipſius adire recuſavit. Convenien-

Dyn.IX. venientes ergo ipsum universi exercitus, Ne timeas, inquiunt, nos pro te pugnabimus, usque dum creverit tibi barba. Misit autem *AlMoktaderus* ad ipsum schedulam manu suâ scriptam, jurans illud quod ipsi nuntiatum fuerat falsum fuisse. Adiit ergo *AlMoktaderi* ædes, comitante eum Ducum coetu, atque ad eum ingressus manum ejus osculatus est, juramento testante *AlMoktadero* animi sui sinceritatem. Anno trecentesimo decimo septimo exutus est *AlMok-*
AlKaher. *tader Billa* Chalifatu, & inauguratus frater ipsius *AlKaher Billa Mohammed Ebno'l Mo'taded*: qui cum biduo substitisset, restitutus
p. 290. est *AlMoktaderus*. Causa hujus rei fuit alienatio animi † *Munesi* Eunuchi. Anno trecentesimo vicesimo profectus est *Munes* Eunuchus *Mauselam* irâ commotus, misitque servum suum *Boshram*, qui ad *AlMoctaderum* nuntium deferret. Interrogavit autem eum *AlVizier Hosain* de nuntio; dicenteque illo, Non sum illud annuntiaturus nisi *AlMoktadero*, prout mihi in mandatis dedit Dominus meus, maledixit *Alvizier* tum ipsi tum Domino ipsius, jussitque eum cædi, atque ab eo tercentum mille aureos exegit. Audiens ergo *Munes*, quid servo suo contigerat, cum *Harbæ* manens expectaret ut animum ipsi demulceret *AlMoktader*, ipsumque revocaret; *Mauselam* versùs perrexit comitante ducum coetu. Congregati autem sunt *Hamdani* filii ad bellum ipsi inferendum. *Munes* ergo prope *Mauselam* factus equites secum octingentos habuit: *Hamdani* autem filii cum triginta millibus convenere. Cùm verò obviam facti manus conseruissent, in fugam versis *Hamdanidis* eorum opibus & villis potitus est *Munes*. Prodieruntque ad ipsum multi ex exercitibus, qui *Bagdadi* & in *Syria* & *Ægypto* erant, ob eam quam in ipsos exercuerat beneficentiam. Substitit autem *Mausela* novem menses; deinde *Bagdadum* profectus ad portam *AlShammasiæ* castra posuit. Suaseruntque *AlMoktadero* comites ipsius, ut bello interesset: siquidem populum ipso conspecto omnes ad ipsum reversuros. Prodiit ergo invitus comitantibus ipsum legis peritis & lectoribus, *Alcoranos* apertos secum ferentibus; ipséque pallio indutus, circumstantibus hominibus, in tumulo quodam eminentiori; à pugnæ loco longiùs remoto stetit: cumque à loco suo procederet, in fugam dati sunt ipsius comites, antequam ad illos pervenisset, ipsumque redire
p. 291 cupientem assecuti † ex Occidentalibus quidam, gladios in eum

strinxerunt;

ſtrinxerunt, dicentique, Heus vos, ego Chalifa ſum, reſponderunt, Dyn. IX.
Novimus te, abjectiſſime homuncio. Cùmque à quodam gladio ad acromium percuſſus in terram decidiſſet, jugulârunt eum alii, caputque perticæ impoſitum ſuſtulerunt Deum celebrantes, ipſique maledicentes; omnibuſque quibus indutus erat ipſum ſpoliârunt, uſque ad femoralia, & pudendis nudis reliquerunt, donec tranſiens arator quidam ipſum gramine obtegeret, [qui dein effoſſo in quo erat loco, ipſum ſepelivit, & ſepulchrum ipſum complanavit. *Munes* autem delato ad ipſum *AlMoktaderi* capite flevit, ſibique faciem & caput percuſſit; miſitque ad Chalifæ ædes, qui ſpoliari eas non ſineret. Fuit *AlMoktaderi* Chalifatus annorum viginti quinque, ætas triginta octo.

Sectio.

Anno trecenteſimo decimo ſeptimo obiit *Mohammed Ebn Giaber, Ebn Senan Abu Abdalla Harranenſis*, vulgo *AlBattanius* dictus, unus eorum qui aſtrorum obſervationibus clari ſunt: neque de quopiam ſub *Iſlamiſmo* conſtat, qui quod ad exactas aſtrorum obſervationes, & motuum eorum indagationem ad gradum ipſius pertigerit. *Harrano* oriundus fuit, [profeſſione] *Sabius*. Anno trecenteſimo viceſimo obiit *Mohammed Ebn Zacharia AlRazi*; qui primò fidicen, deinde eâ arte relictâ ad Philoſophiæ ſtudium ſe conferens, multum in eâ profecit, multóſque compoſuit libros, quorum plerique in arte Medicâ ſunt, reliqui in ſcientiis naturalibus. Præfuit *Noſocomio Raienſi*, tum *Bagdadenſi* ad tempus. † Oculi ipſius ſuffuſione affecti erant ex nimio fabarum eſu: deinde ſub finem vitæ cæcus factus eſt [ex oculorum cataracta.] Medicum ocularium qui ad ipſum acceſſerat, quò oculis inſtrumenti operâ medelam faceret, rogavit, quot tunicis conſtaret oculus; cúmque diceret, Neſcio, Haud, inquit, oculis meis inſtrumentum admovebit, qui hoc neſcit: dicentibúſque, Si inſtrumenti curationem admitteres, forſan viſum recuperares: reſpondit, Non [hoc opus eſt,] jam vidi de mundo quantum faſtidium peperit. Fertur *AbuBecrum Mohammedem Ebn Zacharia AlRazium* ſingulare temporis ſui decus, & ſæculi Phœnicem omnes antiquorum ſcientias calluiſſe, præcipuè Medicinam; ac fuiſſe ſenem capite magno, quadrato; neque unquam à

ſcribendo

Mohāmed AlBattanius [Albategnius] Aſtronomus.

p. 292

Dyn. IX. scribendo destitisse, sive adversaria sive apographa. Composuit in Chymia duodecim libros, eam à possibili quàm ab impossibili propius abesse asserens. Liberalis fuit, munificus, benignus erga homines, magnæ in pauperibus & ægrotis medendis misericordiæ; adeò ut in eos cùm ægrotarent largiter erogaret. Fertur de *AlCabio* ipsum *Ebn Zachariæ* dixisse, Video te tria scientiarum genera tibi vendicare, cùm sis earum maximè omnium ignarus. Alchymiam venditas; at te uxor tua ob decem nummos in carcerem conjecit, quod si unquam quantum ei dotis jure debebatur possedisses, haud te apud Judicem provocâsset, neque tu unà ad ipsum accedens, ei eâ de re jurasses: Medicinæ peritiam tibi vendicas; at oculos tuos perire sivisti: Astrologiam & futurorum scientiam venditas; at acciderunt tibi infortunia, quæ donec te cingerent, non animadvertisti. Dico; quod primo objicitur, manifestò [falsi] arguitur, eo quod

p. 293. de ipsius † in pauperes beneficentiâ narratur: neque improbabile est omnia simul tria dicta esse invidi cujuspiam. E Medicis etiam *AlMoktaderi* erant *Bachtishua Ebn Yahya*, & *Senan Ebn Thabet Ebn Korra*, *Sabius*, pater *Thabetis Ebn Senan* authoris Historiæ. Neque fuit inter Medicos ipsius, quem magis familiarem habuit, quàm hos duos. Sequetur autem historia *Senanis*, in capite de Chalifatu *AlKaheri*.

Bachtishua & Senan Medici. *Thabet* Historicus.

AlKaher Chalifa.

Al*Kaher AlMo'tadedi* filius. Occiso *AlMoktadero* ægrè tulit ipsius cædem *Munes*, dixitque, Sententia mea est, ut filium ipsius *Abu'l Abbasum* Chalifam constituamus; ipse siquidem alumnus meus est, ac puer intellectu pollens, cui inest religio & beneficentia, quique ea quæ dixerit præstiturus est. Obstitit autem ei *Isaac AlNubachti* dicens, Ægrè liberati sumus Chalifâ, cui mater & amita fuit, serviq; qui ipsum gubernarent; absit ut ad illum statum revertamur: Nolumus equidem, nisi virum maturum, qui & se & nos regat. Neque destitit, donec *Munesum* à sententiâ suâ recedere fecisset; mentionémque fecit *AbuMansoris Mohammedis Ebno'l Mo'taded*; quâ in re annuit illi *Munes*. Fuit autem *AlNubachti* hac in re, ut qui [quod proverbio dicitur] *perniciem sibi ungulâ suâ quærit*. Occidit enim ipsum *AlKaher*, ut in sequentibus narrabitur. Accersiri ergo jussit *Munes* M*ohammedem Al*M*o'tadedi* filium, eumq; Chalifam renuntiârunt biduo ante finitum mensem *Shawalum*, anno tre-

centesimo

centesimo vicesimo, & *AlKaherum Billa* appellarunt. *Munes* autem invitus admisit ut Chalifa crearetur; dicens, Nequitiam & malitiam ipsius perspectam habeo: at cùm inauguratus esset, juramentũ ab eo sibi ac Janitori [*seu* cubiculario] ejus **Baliko*, & *Ali Baliki* filio, præstari curavit *Munes*. Janitorem autem sibi constituit *AlKaherus Alim*† *Baliki* filium. Porro diligenter perquisivit *AlKaher* quotquot ex *Al*M*oktaderi* liberis aut domesticis se abdidissent. Dein accersita ad se *AlMoktaderi* matre, quæ jam ægrotavit, hydropica esse incipiens, de pecunia sua ipsam rogavit: cúmque illa quid sibi esset supellectilis & vestium confessa esset, nihil autem de pecunia aut gemmis, gravissimè ipsam verberavit, pedéque suspensæ occulta corporis loca cæcidit, jurante illâ se nihil possidere præter illud quod ipsi indicaverat. Quin & omnes *AlMoktaderi* domesticos & socios in quæstionem vocavit, jussitque vendi omnes Matris ipsius possessiones, & rescindi quæ dedicaverat, quæ omnia vendita sunt.

Dyn. IX.

* al. *Yaliko.*

p. 294.

Ejus inhumanitas.

Anno trecentesimo vicesimo primo animis alienati sunt *Munes*, & *Balik* Janitor, filiúsque ipsius *Ali*, & Vizier *Abu Ali Ebn Mokla*, ab *AlKahero*; ipsumque arctè habuerunt, præfecto ædibus Imperatoriis *Ahmede Ebn* * *Zairac*, quem jusserunt in omnes qui vel ingrederentur vel egrederentur inquirere, utque mulierum velatarum facies retegeret: quod & fecit, imò amplius; adeò ut cùm in *AlKaheri* ædes perferretur lac, manum suam ipsi immitteret, nè in eo fortè chartula aliqua inesset. Sciens ergo *Al*K*aher* nihil profuturam increpationem, ad artem & consilium contra eos confugiens, ad A*lSajienses* misit, asseclas sc. *Josephi Ebn* A*biSaj*'; quos in *Munesum* & *Balikum* incitavit, jurans se illis [quod promitteret] præstiturum, adeò ut mutati sint ipsorum animi. Audiens autem *Ebn Mokla* A*lKaherum* contra ipsos consilia moliri, illud *Muneso* & *Baliko* ejusque filio indicavit; qui unâ mente consenserunt † A*lKaherum* imperio amovendum, excepto *Muneso*. Ille siquidem, Nihil, inquit, dubito de A*lKaheri* malitiâ & nequitiâ, neque eum ad Chalifatum promotum volui, consulens ut *Ebno'l Moktader* [Chalifa crearetur,] at in hoc mihi contrarii fuistis: ac jam summo eum despectui habuistis, neque ille contemptum patienter fert, nisi ex malo animi proposito, ut consilio in vos rem agat. Nè igitur festinetis, donec ipsum mulseritis, ac benigniùs erga vos affectus fuerit,

* al. *Zacaria.*

p. 295.

Dyn.IX. erit, tum illud facite. Responderunt *Ali Baliki* filius, & *Ebn Mokla*, Nihil opus est hâc cunctatione, Janitoris siquidem munus penes nos est, & domus in manibus nostris; neq; cujuspiam auxilio egemus, quo ipsi manus injiciamus, cùm sit instar avis caveâ inclusæ. In hoc ergo consenserunt, ut *Ali Baliki* filius ad *AlKaherum* ingrederetur, (cùm militum turbæ mandâsset, ut ad portas palatii Chalifæ equitarent) ipsique manus injiceret. Illis hæc agitantibus, ecce *Tdharif AlSaccariensis* mulieris habitu accedens, *AlKaherum* convenit, ipsique omnia quæ contra ipsum statuerant, indicavit; qui monitioni parens, ad *AlSajienses* mittens eos separatim introductos in atrio, aditibus, & porticibus abscondit. Cùm ergo post tempus precum pomeridianarum accedens A*li Baliki* filius, caput vino turbatum habens, cum paucis quibusdam è servis suis levi armaturâ instructis, [ingrediendi] copiam peteret, ei haud concessa est: quam ob rem iratus, insolenter se gessit; prodeuntes autem A*lSajienses* ipsum patrémq; ipsius maledictis incesserunt. Ille ergo se in celocem conjiciens ad partem occidentalem transiit, & ab A*lSajiensibus* se abdidit: quod cùm *Ebn Mokla* nunciatum esset, ipse etiam latebras quæsivit. *Balik* autem molestè ferens quod filio suo acciderat, *AlSajienses* convitiis affecit, & ad Chalifæ ædes accessit, quo ipsum

p.296 † eam ob rem increparet; at A*lKaher* illi ad se accessum non præbuit, sed ipsi & *Ebn Zairaco* manus injici jussit. Et ad *Munesum* mittens, rogavit ut ad se accederet, dicens, Tu mihi instar Patris es, nec quicquam nisi ex sententia tuâ facere volo. *Muneso* autem se ut motui ineptum excusante, utpote cui iam prævaleret senium & imbecillitas, nuntius quasi ipsi consulere vellet, Si, inquit, cunctatus fueris, instantius te petet; quod si te viderit vel dormientem, non audebit te excitare. Accessit ergo ad illum *Munes*: at ubi domum ingressus esset, manus ipsi injecit A*lKaher*, & in carcerem conjecit. Ferunt A*lKaherum*, ubi advenisse *Munesum* nosset, metu & consternatione inde affectum, tremuisse, mutatumque fuisse ipsius statum, séque ab anteriori lecti parte submovisse, postea verò animum recepisse. Prehenso autem *Muneso* commoti sunt & tumultuati ipsius asseclæ, quos secutus est reliquus exercitus. In potestatem etiam jam redegerat A*lKaher* A*lim Baliki* filium, ad quem ingressus jugulari eum jussit: cumque caput ejus sublatum patinæ imposuissent,

pro-

profectus ille gestatâ ante se patinâ, donec ad *Balikum* pervenisset, patinam coram eo deposuit, in quâ erat filii ipsius caput; quod ubi vidit flens, osculari atque allambere cœpit. Jussit autem *AlKaher* ipsum etiam jugulari; cúmque caput ejus patinæ impositum ante eum gestatum esset, abiens ad *Munesum* venit, & utrumque coram eo deposuit. Ille, viso capitum pari, exclamavit, Non est Deus præter Deũ, eiq; qui eos interfecerat, maledixit: tum *AlKaher*, Pede, inquit, [prehensum] trahite canem maledictum. Tractum ergo jugulârunt, ac caput ipsius patinæ imposuerunt. Jussuque ejus per utrumque † *Bagdadi* latus circumlata sunt capita, clamante coram eis præcone, Hæc est remuneratio ejus qui fidem Antistiti datam fefellerit, & imperium ipsius turbare studuerit. Dyn. IX. p. 297.

Sectio.

Diebus *AlKaheri* initium habuit Dynastia filiorum *Bowaiæ*, qui tres erant, *Amado'd Dula Ali*, & *Rucno'd Dula AlHasan*, & *Mo-ezzo'dDula Ahmed*, filii *AbuShajaï Bowaiæ* filii *Phanachosrawi*, è filiis *Yazdejirdi* f. *Shahriari* Regis *Persarum* ultimi. Estque hæc prosapia apud *Persas* admodum nobilis; neq; dubium est ideo illos *Dailamensibus* oriundos censeri, quod diu in eorum regione sedem fixerint. Fertur *AbuShajaüm Bowaiam* virum mediæ conditionis fuisse, visumque ipsi in somnio sibi mingenti è genitali exiisse ignem magnum, qui se extendens ascenderet, donec ad cœlum ferè pertingeret; deinde se diffindens in tres partes divisus est, è quibus ortæ sunt & aliæ partes plurimæ, istisque ignibus illuminatum esse mundum; vidisséque ipsum regiones & homines ignibus illis se incurvantes. Accedens ergo *Bowaias* ad quendam, qui se Astrologum, Incantatorem, & Somniorum interpretem profitebatur; & incantamenta & Telesmata conficiebat, illi somnium suum narravit. Cui Astrologus, Hoc, inquit, somnium est magni momenti, neque ipsum interpretabor, nisi vestem & equum accepero: respondente *Bowaia*, Equidem non aliæ sunt mihi vestes, quàm quibus tegitur jam corpus quas si abstuleris, nudus relinquar; tum, inquit Astrologus, decem aureos; respondit, Equidem non sunt mihi duo aurei, nèdum decem. Aliquid autem ei dedit; dixitque Astrologus, Scias fore, ut tres tibi Bowaidarũ principatus initium.

 filii

Dyn. IX. filii terræ imperaturi ſint, quorum fama in ejus finibus illu-
p. 298. ſtris erit: † naſcetúrque illis multitudo Regum, juxta quod vidiſti de iſtis [ignis] partitionibus. Dixit *Abu Shaja Bowaias*, Annon te pudet nobis illudere? cùm ego vir pauper ſim, filiique iſti mei pauperes, quî fiet ut Reges futuri ſint? reſpondente Aſtrologo, Hujus rei mihi memineritis, quando ad vos acceſſero; iratus illi *Bowaias*, filiis ſuis, Colaphizate, inquit, ariolum iſtum, nimius enim nobis illudendo fuit. Illi ergo colaphis cæſum ejecerunt. Deinde è *Dailamo* egreſſi *Bowaiæ* filii ad *Mardawijum* in *Tabariſtanam* ſe contulerunt, qui eos benigniſſimè exceptos veſtibus honorariis induit, & *Amado'ddulam Alim Bowaiæ* filium *Corjio* præfecit; qui beneficiis & muneribus incolarum animos allexit, adeò ut ipſum amarent, ſibique regem conſtituerent: jamque potentior factus *Eſphahanum* occupavit, magnoque apud homines in honore fuit. Occupavit etiam *Arjanam*; fratrémque ſuum *Rucno'ddulam AlHaſanum* in *Cazerunam* aliáſque *Perſiæ* ditiones miſit, qui magnas inde opes reportans ad fratrem ſuum prædâ onuſtus & incolumis rediit. Annoque trecenteſimo viceſimo ſecundo *Amado'ddula Ali*
AlKaher amotus. *Bowaiæ* filius *Shirazo* potitus ei imperavit. Hoc anno imperio amotus eſt *AlKaher* menſe *Jomada* priore: idque [hinc factum] quòd *Ebn Mokla* deliteſcens, quærente eum *AlKahero*, ad *AlSajienſium* & *AlHajarienſium* duces mittens, eos ab *AlKaheri* fraude metuere juberet, commemorans illis ipſius dolum & fraudem ſæpius repetitam: ut in *Muneſi* & *Baliki* ipſiuſque filii cæde poſt
p 299. fidem illis datam, aliiſque ejuſmodi [ab eo patratis.] † Conveniens etiam *Ebn Mokla Simam AlSajienſium* Principem, aliàs habitu cæci, aliàs pauperis, aliàs mulieris, eum contra *AlKaherum* incitans: deinde & Aſtrologo cuidam, qui *Simæ* fuerat, ducentos aureos donavit, qui ipſi narraret Horoſcopum ipſius indicare futurum, ut *AlKaher* ipſum interficeret; necnon Onirocritæ, qui *Simæ* ſomnia interpretabatur, aliquid, quo eum ab *AlKahero* cavere juberet; [quo factum] ut ille *AlKaherum* valdè refugiens cum ſociis ſuis & *AlHajarienſibus* ad ipſum imperio ſubmovendum conſpiraret. Quod cùm Viziero notum factum eſſet, miſit ille *Salamum* janitorem, & *Iſam* medicum illud ei indicatum: qui eum dormientem offenderunt, cùm maximam noctis partem bibendo inſumpſiſſet, adeò ut illi id

indicari

indicari non posset. Domum ergo adeuntibus *AlHajariensibus* & *AlSajiensibus*, *AlKaher* vocibus & clamore auditis experrectus est, vino gravatus; portámque, quâ effugeret, quærenti dictum est, portas omnes viris oppletas esse: fugit ergo ad balnei tectum, unde eum ablatum in carcerem conjecerunt. Fuit Chalifatus ejus annus unus & septem menses. Deinde obscurus vixit, donec anno trecentesimo tricesimo octavo moreretur. D. n. IX. ejus mors.

Sectio.

Isa Medicus, cujus mentio hic facta est, fuit *Josephi* filius, qui *Ebno'l Attar* nomine vulgo notus. *AlKaheri* medicus fuit, & in quo fidem reposuit, quique ipsi consuleret, atque inter ipsum & Vizieros ipsius internuntius magnáque illius tempore dignitate fuit. Huic in arte Medicâ consors *Senan Ebn Thabet Ebn Korra*; qui & *AlKaheri* [Medicus] peculiaris erat: at fuit *Isa* majori in honore. Quòd autem multùm delectaretur *AlKaher Senane*, voluit † ut *Islamismum* amplecteretur, quod ille facere pertinaciter multumq; renuit; at minitante illi *AlKahero*, cùm ab eo ob nimiam ipsius ferociam metueret, demum amplexus est, ibique ad tempus substitit: deinde videns *AlKaherum*, cùm quid mandaret, terrorem ipsi incutere, in *Chorasanum* fugit; at denuo *Bagdadum* reversus, ibi mortuus est, anno trecentesimo trigesimo primo. Joculare autem quid *Senani* accidit, dum Medicos, jubente Chalifa id fieri, examinaret; Accessit ad ipsum quidam aspectu & habitu pulchro, venerandus & gravis, cui ille honorem exhibuit, prout species ipsius exterior & dignitas postularet; deinde ad eum conversus, Cupio, inquit, ut à Doctore aliquid audiam quod memoriæ mandem, & ut mihi quo Doctore in arte addiscendâ usus fuerit indicet. Doctor autem è manicâ suâ chartam, in qua erant aurei præstantes producens, eâ coram *Senane* depositâ, Equidem, inquit, nec scribere nec legere prorsus novi; Est autem mihi familia, estque victus meus circulus continuus, rogo te ne ipsum mihi abrumpas. Ridens *Senan*, Hac, inquit, conditione, ne ad ægrotum temerè accedas, cujus [morbum] non noveris, neque Phlebotomiam adhiberi consulas, neque medicamentum Catharticum, nisi in morbis benè notis. Re-

Isa Medicus. *Senan Thabeti* filius, Medicus. † p. 300.

 spondit

Dyn. IX. ſpondit Doctor, Hæc methodus mea eſt, nec unquam quid adhibui ultra Oxymel & Julebum: abiitque. Die autem craſtino acceſſit ad ipſum Juvenis quidam veſtibus nitidis, facie pulchrâ, politus, quem intuitus *Senan*, Apud quem, inquit, ſtuduiſti? reſpondente eo, Apud Patrem meum; Et quis, inquit, tibi Pater? reſpondit, p. 301. Doctor iſte qui † heri tecum fuit. Egregius, inquit, Doctor! Túne eâdem quâ pater methodo uteris? reſpondente illo, eâdem; Cave, inquit, ne eam tranſgrediaris, atque Abi in pace. *Senani* autem opera ſunt eximia. Aſtronomiæ peritus fuit, ſúntque illi eâ de re luculenta teſtimonia, quæ non opus eſt pluribus recenſere.

AlRadi Chalifa. *AlRadi* filius *AlMoktaderi*. Ubi *AlKahero* manus injeciſſent, quæſiverunt de loco in quo erat *Abu'l Abbas Ahmed AlMoktaderi* filius: quo indicato ad ipſum accedentes apertâ portâ ingreſſi ſunt, ipſúmque Chalifam ſalutatum eduxerunt, & in throno collocârunt, *AlRadii Billa* cognomen illi imponentes, feria quartâ, ſexto *Jomada* prioris, anno trecenteſimo viceſimo ſecundo; fidémque illi pacti ſunt duces, & populus. Vizieri munus petente *Ali Iſa* filio, reſpondit *AlRadi*, non ferunt tempora mores *Alis*; *Ebn Mokla* magis tempori idoneus eſt: eùmque acceſſitum Vizierum adſcivit. Ille ad munus illud evectus, omnibus qui illi malè fecerunt, benefecit, optiméque ſe geſſit. Anno trecenteſimo viceſimo tertio magna fuit *Hanbalenſium* potentia, & invaluit audacia: adeò ut in ducum & vulgi domus irruerent, & ſicubi vinum reperirent, illud effunderent; & ſi fidicinam offenderent, illam cæderent, fracto quo canebat inſtrumento; & *Bagdadum* turbarent. Equo igitur vectus Satellitum præfectus ad utramque *Bagdadi* partem proclamavit, Ne congregarentur alicubi *Hanbalenſium* duo, neve Antiſtes quis eorum oraret, niſi clarè proferret *Biſmillahi-rrahmani-rrahimi*, [in nomine Dei miſericordis miſeratoris,] precibus matutinis & utriſque veſpertinis: cúmque hoc nihil ipſos moveret, prodiit reſcriptum p. 302. *AlRadii* † contra ipſos publicandum, quo vitio vertit illis quod facerent, atque ipſos reprehendit, quod aſſimilationem [in Deo] aliaque hujuſmodi crederent; in quo [ita ſcriptum fuit:] Aliquando aſſeritis facies veſtras deformes fœdas ad ſimilitudinem eſſe Domini ſeculorum, & mentionem facitis volæ manus, & digitorum, & pedum,

Hanbalenſium inſolentia.

dum, & calceorum aureorum, & crinis crispi, & descensus in mundum. Maledicat Deus Satanæ, qui abominanda hæc vobis suggessit: quàm falsus est! Imperator fidelium autem jurat per Deum, seriò, juramento ad quod præstandum obligatur, ni à more vestro detestabili, & viâ vestrâ obliquâ recesseritis, se vobis illaturum verbera, vincula, dissipationem, cædem, atque immissurum collis vestris gladium, domibus & sedibus vestris ignem. Anno trecentesimo vicesimo quarto impulit necessitas *AlRadium*, ut *AbuBecrum Mohammedem* filium* *Rayeki* imperatorem exercitus crearet; eum ergo Imperatorem Imperatorum constituens, vectigalibus & tributis & curiis per omnes regiones præfecit, jussitque in omnibus suggestis nominis ejus in concionibus mentionem fieri; atque ab eo tempore irritum factum est Vizieri munus. * *Ratek* siquidem & ipsius Scriba omnium rerum curam gerebant; eodémque modo quicunque post ipsum Imperatores Imperatorum fiebant [se habebant.] Omnes pecuniæ in eorum Gazophylacia importabantur, eásque pro libitu erogabant, & Chalifæ nihil aliud quàm quod ipsis visum, relinquebant. Anno trecentesimo vicesimo sexto, *Moezzo'ddula Abu'l Hosain* † *Ahmed Bowaia* filius *Ahwazum* occupavit. Eodem Scripsit *Abu Ali Ebn Mokla* ad *AlRadium* ipsi consulens, ut *Ebn Rateko* ipsiúsque asseclis manus injiceret, spondénsque se ab illis ter millies millies mille aureos eliciturum. Consuluit etiam ut *Tabcemum* loco *Ebn Rateki* substitueret; rogavit etiam illum ut ipse domo suâ se transferens, apud eum in Chalifæ palatio maneret, in quo illi annuit. At ubi in Chalifæ ædes pervenerat, ipsum in cubiculo clausum detinuit, ostenditque *Ebn Rateko* quod scripserat *Ebn Mokla*, quam ob rem ille *AlRadio* gratias egit. Neque destitit ab *AlRadio Ebn Moklam* instanter petere, donec illi è carcere educto præcideretur manus. Deinde adhibitâ curatione sanatus ad *AlRadium* [iterum] scribens, Vizieratum petiit, dixitque abscissionem manus nihil impedire, quo minus officium suum præstaret; calamum enim manui præcisæ alligans scribebat; minitabatur etiam *Ebn Rateko*. Jussit ergo *AlRadi* linguam ei præcidi: deinde in carcerem adductus arctè habitus est, cùm non esset qui ipsi inserviret; atque eo redactæ sunt res ipsius, ut cùm aquam hauriret manu sinistrâ, funem ore teneret, magnâque miseriâ afflictus est, donec moreretur.

Dyn. IX.

*al. *Rateki.*

* f. filius *Rateki.*

† p. 303.

Eodem

Dyn. IX. Eodem anno *Yahcem Bagdadum* accedens *AlRadium* convenit, qui in eum Imperatoris Imperatorum munus loco *Ebn Rateki* contulit. Anno trecentesimo vicesimo nono mortuus est *AlRadi* aquâ intercute, medio mensis *Rabii* prioris. Fuit Chalifatus ipsius annorum sex, & decem mensium. Doctus fuit, Poeta, munificus, liberalis, doctorum & virorum præstantium colloquiis eorumque consessu gaudens.

Sectio.

p. 304. *Matthæus Ebn Yunes* Dialecticus. Fuit *Bagdadi* in † Chalifatu *AlRadii* post annum trecentesimum vicesimum, & ante tricesimum, *Mathæus* fil. *Yunesi* Dialecticus, Christianus, artis Logicæ peritus; quam explicans sæpius eundem sermonem repetebat, cùm ipsi propositum esset docere, & ut intelligeretur efficere. Fuit ex incolis *Dirkanæ*, ubi educatus est in schola *Mar Mari*. Studuit etiam apud R*uphilum* & *Benjaminum* Monachos *Jacobitas*, ipse sectâ *Nestorianus*. Mentionem ejus faciens *Mohammed Ebn Isaac AlNadim* [Compotator] in libro suo, Illi, inquit, debebatur principatus inter Dialecticos seculi & regionis suæ.

AlMottaki Chalifa. *AlMottaki* filius *AlMoktaderi*. Cùm moreretur *AlRadi*, fuit *Yahcem Cufæ*, unde per *Cufiensem* Scribam ipsius perlatæ sunt literæ, quibus jussit apud *Abu'lKasem Solymanem AlRadii* Vizierum, convenire *Alidas*, Judices, *Abbasidas*, & regionis primores: quos cùm consuluisset *Cufiensis* quemnam ad Chalifatum promovendum censerent, consenserunt omnes in *Abrahimum AlMoktaderi* filium, cui pactâ fide ipsum *AlMottakium Billa* appellârunt. Ille ergo ad *Yahcemum* vestem & vexillum *Wasetum* misit, & *Solymanem* Vizierum confirmavit; cui tamen nihil muneris istius præter nomen cessit, administratio enim rerum tota penes *Cufiensem Yahcemi* Scribam fuit. Hoc anno, viz. trecentesimo vicesimo nono interfectus est *Yahcem*, quem interfecerunt Cordi, dum ad fluvium *Jaur* venaretur. Illo interfecto, *Abu Abdalla AlBaridi Bagdadum* ingressus in [loco] *AlShakii* [dicto] sedem posuit; ubi ipsum adierunt Vizierus, Judices, Scribæ, virique primarii, misitque ad eum *AlMottaki* incolumitatem ipsi gratulatum, nec non ad noctes plures commeatum. Deinde mittens *AlBaridi* ad *AlMottakium* quingentos mille aureos

aureos petiit quos exercitui distribueret: quod cum ille facere recusaret, iterum mittens ei minatus est, commemorans quid *AlMo'tazzo*, *AlMostaïno*, & *AlMohtadio* contigisset. Misit ergo illi integram quingenties mille aureorum summam. Nunquam autem convenit *AlBaridi AlMottakium*, quamdiu *Bagdadi* substitit. At ubi in manus *AlBaridii* pervenisset pecunia, nec quicquam inde commodi percepissent milites, illi tumultuati bellum ei intulerunt; à quibus fugiens ipse, cum fratre, filióque & asseclis suis, aquâ delatus *Wasetum* descendit: rerúmque *Bagdadi* potitus est *Curtacin Dailamensis*, qui *AlMottakium* conveniens muneri Imperatoris Imperatorum præfectus est, vesteque indutus. Paulò post *Mohammed Ebn* **Rayek*, è Syria *Bagdadum* reversus, Imperator Imperatorum factus est. Anno trecentesimo tricesimo interfecto *Ebn Rayeko*, *Nasero'ddaulam Ebn Hamdan* in munus Imperatoris Imperatorum suffecit, fratremque ipsius *Abu'l Hasan Alim* veste induit, eumque *Saifo'ddaulam* cognominavit. Paulò post Turcæ contra *Saifo'ddaulam* tumultu excitato ipsum nocte adorti sunt; ille verò à castris suis fugâ se proripuit: cujus rei fama cum ad fratrem ipsius *Nasero'ddaulam* pervenisset, ille *Mauselum* profectus est, munere Imperatorio tredecim menses functus; factúsque est *Tuzun* Imperator Imperatorum. Anno trecentesimo tricesimo primo mortuus est *AlSaïd Nasr Ebn Hamdan Ebn Ismaïl*, Dominus *Chorasani* & regionū *Transfluvialium*; Vir benignus, liberalis, prudens. Fertur, cum diuturna esset † ægritudo ipsius, utpote quæ eum tredecim menses detinuit, struxisse ipsum in arce sua domum quam oratorium appellavit, quo vestibus mundis indutus nudis pedibus iret, ibique oraret, & petitiones & supplicationes effunderet, à rebus injustis & sceleribus abstinens, donec morte vitam commutaret. *Chorasano* & regionibus *Transfluvialibus* post ipsum imperavit filius ipsius *Nuho* [*Noa*,] & cognominatus est *Al Amir alHamid*. Eodem [anno] *AlMottaki Tuzunum* Imperatorem *Turcam* veste [in honoris signum] induit, ipsúmque Imperatorem Imperatorum constituit. Eodem Imperator Græcorum ad *AlMottakium* mittens, sudarium quo Christus faciem suam absterserat, & in quo faciei ipsius figura impressa fuit, petiit, (fuit enim in Ecclesia Rohæ) pollicitus si ipsum mitteret dimissurum se perquam multos *Moslemiorum* captivos. *AlMottaki* ergo Judices, & Legis-peritos consuluit

Dyn. IX.

*al. *Ratek.*

*al. *Rateko.*

* al. *Turun.*

p. 306.

Christi sudarium.

Dyn.IX. ſuluit, quorum quidam illud tradi noluerunt; alii annuerunt dicentes, Satius eſſe ut *Moſlemii* è vinculis, afflictione & anguſtia, quibus premebantur, liberarentur. Juſſit ergò *AlMottaki* tradi ſudarium, miſitque cum illis qui Captivos reciperent. Anno trecenteſimo trigeſimo ſecundo prodiit *Bagdadi* latro quidam, cui [capiendo] impares erant homines; ſecurum ipſum præſtante *Ebn Shirazado*, qui è ſummis *Tuzuni* ducibus fuit, eumq; veſte induente: pactus enim cum eo erat, ut ſingulis menſibus quindecim mille aureos, ex iis quæ furãdo lucrati eſſent ipſe & ſocii ſui, ad ipſum afferret, quos ab eo continuè accipiebat; * quod aviditatis eſt, cui nihil ſimile auditum atrocitate par.

*al. cui ejus nequitiæ nihil &c.

Eodem anno, increſcente metu *AlMottakii* à *Tuzuno* Imperatore

p. 307. Imperatorum, † qui tum *Waſeti* erat, miſit *AlMottaki* petitum à *Naſcro'ddula Ebn Hamdan* ut exercitum militum mitteret, qui ipſum *Mauſelam* comitarentur: quos cum ille miſiſſet cum patruele ſuo, egreſſus ad ipſos *AlMottaki* cum uxoribus, liberis, & familia ſua, *Mauſelam* profectus eſt, ubi apud *Ebn Hamdanum* manſit. Deinde ab ea *Raccam* abiens, ad *Tuzunum* legatos miſit pacis conditiones petens. Juramento ergo ſe obſtrinxit *Tuzun* Chalifæ & Viziero, deſcenditque *AlMottaki Raccâ* ad *Euphratem*; at cum *Hitam* uſque perveniſſet, ibi ſubſtitit, miſſis qui juramentum à *Tuzuno* denuo exigerent; qui rurſum juravit, & *Bagdado* obviam *AlMottakio* prodiit, cui in *AlSendia* obviam factus, [equo] deſcendit, terramque oſculatus, Ecce, inquit, juramentum meum & obſequium tibi præſtiti; tum de eo & Viziero, reliquiſque mandata dedit, ut in caſtris ſuis collocarentur cum *AlMottakii* fœminis & liberis; deinde oculis ei inunctis viſum ademit, cæcuſque factus eſt *AlMottaki*. Die autem ſequente *Tuzun Bagdadum* abiit, turbam [illam] in poteſtate ſua habens. Fuitque Chalifatus *AlMottakii* annorum trium & ſex menſium.

AlMottakio viſus ademptus.

AlMoſtacphi Chalifa.

AlMoſtacphi, *AlMoctaphii* filius. *Tuzun*, ubi in *AlMottakium* manum injeciſſet, *AlMoſtacphium Billa*, qui idem eſt *Abu'l Kaſem Abdalla AlMoctaſi* filius, ad ſe *AlSendiam* accerſiit; ubi ipſe, una cum populo, fidem illi pactus eſt, anno trecenteſimo triceſimo tertio. Cauſa autem quod illum Chalifam renuntiarent, ea fuit quam narravit quidam è *Tuzuni* familiaribus. Ego, inquit, ab amico quo-

p. 308. dam invitatus, † ipſum adii, qui mihi retulit, cum uxorem apud

apud quosdam duxisset, dixisse ad ipsum mulierem, *AlMottaki* iste Dyn. IX.
odio vos habet, & vos illum odio habetis, vitiaque vestra detexit, nec sincero erga vos affectu est: at hic quidam est è Chalifarum stirpe, (commemorata interim ipsius prudentia & pietate) quem si ad Chalifatum promoveritis, erit vestra creatura, vestra plantatio, vobisque ingentes reteget thesauros, quas nemo præter ipsum compertos habet; atque ita à metu & custodia immunes tandem eritis. Cui ego; Vellem, inquam, ipse mulieris verba audire; quam cum mihi adduxisset, vidi mulierem prudentem, sagacem, quæque mihi eadem ferè retulit: quin & virum ipsum ad me perduxit habitu muliebri, qui mihi se notum fecit, spoponditque se ubi essent octingenties mille aurei indicaturum, méque sermonibus qui virum prudentem, & intellectu præditum decerent, allocutus est. Hæc cum ad *Tuzunum* accedens ipsi narrâssem, insiderunt animo ipsius verba mea, fuitque quod fuit. Erat autem mulier ista *AlMostacphii* procuratrix, seque *Alamam* appellavit, omnésq; ejus res penes ipsã erant. Eodem anno *Saifo'ddaula Halebum* profectus ipsam occupavit. Fuerat ille *Rakkæ* cum *AlMottakio*, quo *Bagdadum* reverso, ipse *Halebum* contendit, eaque potitus est; inde *Hemesam* profectus est, ubi ei occurrit exercitus *Al Achshidi Mohammedis* filii *Togogii Ægypti* & *Syriæ* Domini, cum ipsius liberto *Caphuro*; cumque manus conseruissent, in fugam datis *Achshidi* exercitu & *Cafuro*, *Saifo'ddaula* urbe *Hemesa* potitus est: inde *Damascum* profectus eam obsidione cinxit; at cum eam non aperirent incolæ recessit. Anno trecentesimo tricesimo quarto, † mense *Moharramo* obiit *Tuzun* domi suæ, *Bagdadi*; exercitus au- p.309.
tem coacti sibi præfecerunt *Zairacum Ebn Shirazad*, cui sacramento dixerunt & ipsi & *AlMostacfi*; ad quem ingressus *Ebn Shirazad* honoratus rediit, vocatúsque est Imperator Imperatorum. Paulò post *Bagdadum* accedente *Moezzo'ddaulâ Ebn Bowaia* abdiderunt se *AlMostacfi* & *Ebn Shirazad*; quo latente *Mauselam* profecti sunt *Turcæ* qui sub ejus imperio erant, cumque longius recessissent prodiens *AlMostacfi* ad arcem Imperatoriam reversus est, ac præ se gaudium ob *Moezzo'ddaulæ* adventum tulit: ad quem ingressus *Moezzo'ddaula Ebn Bowaia*, ipsi fidem pactus est, ipséque ei juramentum præstitit. Apparuit etiam *Ebn Shirazad*, & ad *Moezzo'ddaulam* accedens ab eo tributis & vectigali exigendis præfectus

 est:

Dyn. IX. est: fuitque Imperium *Ebn Shirazadi* trium mensium & viginti dierum, *AlMostacfius* autem *Moezzo'ddaulam* veste honoraria induit, eique eodem die cognomen *Moezzo'ddaulæ* indidit; fratremque ipsius *Alim*, cognomen *Amado'ddaulæ*; & *AlHasano* fratri, *Rucno'ddaulæ*: jussitque nummis tam argenteis quam aureis, eorum nomina & cognomina imprimi. Eodem anno *Moezzo'ddaulæ* nuntiatum est *Alamam AlMostacfii* procuratricem, ejus dignitate sua submovendi propositum habere; ipse ergo cum hominibus ad Chalifam accessit vicesimo secundo *Jomadæ* posterioris: deinde accedentes *Dailamitæ* duo *AlMostacfii* manum prehenderunt, quam ille, eos ipsam osculari velle ratus, illis porrexit, illi vero ipsum solio detraxerunt, ipsiusq; tiaram collo circumdantes pedibus euntem abduxerunt † ad ædes *Moezzo'ddaulæ*, ubi in vincula conjectus est; Procuratrici autem ejus *Alamæ* captæ lingua abscissa. Fuit Chalifatus *AlMostacfii* spatium annus & quatuor menses; res suas semper gerere coactus est ad arbitrium *Tuzuni* & *Ebn Shirazadi*. Cum inauguratus esset *AlMotì*, ipsi traditus ab eo oculis privatus & excæcatus est. Mansitque in carcere usque ad mortem detentus.

P. 310.

AlMostacfi excæcatus.

Sectio.

Helal medicus.

* al. *Abronis*

Hoc tempore è Medicis illustribus fuit *Helal* filius *Abrahimi* filii * *Zahruni*, *Sabius Harranensis* medicus, *Bagdadi* inquilinus. Acutus erat, prudens, medendi optimus artifex, variis scientiarum generibus imbutus, apud *Bagdadi* nobiles in honore fuit, & cum iis artis suæ gratia consortium habuit; inserviit Imperatori Imperatorum *Tuzuno*. De eo [hæc] retulit filius ipsius *Abrahim*; Vidi, inquit, patrem meum, die quodam quo *Tuzuno* operam collocarat, (quo & veste honoraria ipsum induerat, & mulo pulchro sella grandi vehi jusserat, nec non quinquies mille nummis argenteis donaverat,) nihilominus animo turbatum, & cogitationibus variis distractum: cui ergo ego, Quid est quod te, Domine mi, tristem videam, cum oporteret te hujusmodi die, lætitia perfundi: Respondit, Fili mi, Vir iste (*Tuzunum* innuens) stultus est, resque loco non suo ponit, nec lætari possum ob beneficia quæ in me ab eo collata sunt, præ ignorantia [ipsius.] Nostin' quam ob causam hac me veste induit? Dixi, Minime.

Minime. Respondit, bibendum ei præbui medicamentum catharticum, quod cum violenter eum moveret, & viscera ipsi excoriaret, sæpius sanguinem spissum excrevit; adeo ut ipsi postea præberem quod illud removeret, † eíque quod timebatur, [prævertendo] satis esset. Ille interim præ stultitia sua credens emissione sanguinis istius sanitatem sibi procuratam, ea quæ vides in me contulit beneficia. Non possum autem non timere, ne aliquando malum, cum nulla subest causa, suspicetur, maléque ab eo multer. Dyn. IX. p. 311.

AlMotì AlMoktaderi filius. Est idem *Abu'lKasem AlPhadl Ebn AlMoktader.* Inauguratus est die *Jovis* vicesimo secundo *Jomadæ* posterioris, anno trecentesimo tricesimo quarto. Retro autem magis ac magis iverunt res Chalifatus, nec superfuit Chalifæ Vizierus; Scriba tantum illi fuit, qui reditus & vectigalia ipsius procuraret: Summatim, nihil penes *AlMotíum* erat, nisi quod illi designavit *Moezzo'ddula*, quod ad quædam illi necessaria paranda sufficeret: Hoc anno mense *Dhu'lHajja* obiit *Damasci Achshid* Regionum *Ægyptiacarum* Dominus, cui in imperio successit filius ipsius *Abu Jaur*; rebus autem administrandis præfuit *Cafur* Eunuchus niger. *Cafuro* autem in *Ægyptum* profecto *Saifo'ddula Damascum* contendens eam occupavit: Deinde reverso *Cafuro* ex Ægypto *Damasceni Saifo'ddulam* expulerunt. Anno tricesimo septimo *Saifo'ddaula Hamdani* filius in *Græcorum* ditiones profectus occurrentibus *Græcis* factaque pugna in fugam conversus est. Ceperuntque *Græci Mar'ashum*, & *Tarsensibus* bellum intulerunt. Anno trecentesimo octavo *Amado'ddaula Bowaiæ* filius cum frequentibus morbis conflictatus est in urbe *Shirazo*: Cum ergo mortem sibi imminere sentiret, nec esset ei † filius, ad fratrem suum *Rucno'ddaulam* mittens, petiit ut sibi filium ipsius *Adado'ddulam Phanochosraum* mitteret, quem successorem destinaret; cumque ad ipsum accessit, domi suæ in solio collocavit, ipseque coram eo stans hominibus mandavit ut illi morem gererent, fuitque dies iste celebris & insignis. Anno trecentesimo tricesimo nono, *Saifo'ddaula Hamdani* filius regiones *Græcorum* hostiliter invadens & in iis longius progressus captivos & spolia cepit: at cum exire vellet, illi viarum angustias præcluserunt, adeo ut qui cum illo erant *Moslemii* quà capti quà cæsi perirent, *Græciq;* spolia & captivos recuperarent, & *Moslemiorũ* impedimentis & opibus potirentur, AlMotì Chalifa. p. 312.

Dyn.IX. tur, ipso *Saifo'ddaula* cum paucis admodum evadente. Anno trecentesimo quadragesimo tertio mortuus est Imperator *Noa Ebn Nasar AlSamanius* mense *Rabia* posteriori, ipsi in regno *Chorasani* succedente filio ipsius *Abdo'lMaleco*. Eodem incursionem faciens *Saifo'ddaula* in ditiones *Græcorum Nicephori* Domestici filium interfecit, quod ille graviter ferens coactis copiis multis *Græcorũ*, *Rußorum*, & *Bulgarorum*, ad imperii confinia tendit; at cum obviam ei prodeunte *Saifo'ddula* concurrissent, acriter pugnatum est, utroque exercitu fortiter sustinente: deinde victoria potitis *Moslemiis*, & in fugam datis *Græcis*, capti sunt Domestici gener, & nepos ex filia. Anno trecentesimo quadragesimo nono, rursum incursionem faciens *Saifo'ddaula* in ditiones *Græcorum*, captivis & spoliis potitus est, vinctósque abduxit, *Charshenam* usque profectus, *Græci* autem viarum angustias præoccuparunt: cum ergò redire vellet, dixerunt qui cum eo erant è † *Tarsensibus*, suademus ne eadem quâ ingressus es viâ revertaris, sed ut nobiscum redeas per vias nobis notas. Ille verò consilium eorum respuit: erat siquidem sententiæ suæ tenax, eique illi inniti placuit, nemine in consilium adhibito, ne diceretur, aliorum consilio rem prospere egit. Ipso ergo eadem quâ ingressus fuerat viâ revertente, superiores facti *Græci* quæ abduxerat spolia recuperarunt, gladio sociis ipsius inflicto, illísque partim cæsis, partim in vincula datis, ipse cum trecentis viris post difficultatē & molestiam evasit. Anno trecentesimo quinquagesimo, cũ decidente equo sub *Abdo'lMaleco Noæ* filio *Chorasani* domino, ipse lapsu mortuus esset, successit illi frater ipsius *Mansur Noæ* filius. Anno trecentesimo quinquagesimo primo, mense *Moharramo Græci* cum Domestico castris contra *AinZarbam* positis, eam deditione ceperunt: quam ingressus, primâ [statim] nocte præconis voce per urbem edixit, ut omnes incolæ se ad templum reciperent; si quis domi suæ moraretur interfectum iri. Prodierunt ergo quotquot prodire poterant. Facto autem mane viros suos, qui sexaginta millia erant, misit, qui quamplurimos, tam viros quam fœminas & pueros, extra templum repertos, trucidarunt: edixítque illis qui in templo erant, ut è regione quócunque vellent eó statim die excederent, si quis ad vesperam maneret cæde luiturum. Exierunt ergo se invicem trudentes adeo ut non pauci compressione morerentur,

p.313

tur, & quâ via duceret pergentes, quò irent nescientes, in viis perierunt: † *Græci* autem quotcunque in urbe die inclinante reperirent, interfecerunt. Adveniente autem jam jejunio *Græci Cæsaream* recesserunt, cum animo post festum redeundi. Eodem ceperunt *Græci* urbem *Halebum*, & ab eadem sine causa recesserunt. Eodem Imperatorem sibi constituerunt *Græci Nicephorum* Domesticum, & quendam nomine *Shumuskin* [*Zimiscen*] ei Domesticum. Anno trecentesimo quinquagesimo sexto obiit *Moezzo'ddaula* filius *Bowaiæ* *Bagdadi*, & principatum obtinuit filius ipsius *Bachtiyar*, qui *Azzo'ddaula* cognominatus est. Erat autem *Azzo'ddaula* alterâ manuum truncatus, quæ ei in prælio quodam abscissa est. Eodem *Abu Taglab* manus patri suo *Nasero'ddulæ Hamdani* filio injiciens, in arce eũ incarceravit; utpote quod ætate jam provectus moribus esset difficilioribus, filiósque suos arctè haberet, boníque ipsorum propositis adversaretur, adeo ut ipsos illius tæderet. Anno trecentesimo quinquagesimo septimo, occuparunt *Græci* urbem *Antiochiam*. Anno trecentesimo sexagesimo primo ex *Afrikia* egressus *Al Moezzledini'lla* regionum occidentalium Dominus, in *Ægypti* provincias tendit, & prope Cyrenē castra posuit; quo cum ad ipsum pervenissent ipsius pedites, Præfecti, & familia, quicquid sibi in palatio opum & supellectilis fuit collegit, adeo ut è nummis aureis fusis instar lapidum molarium conflarentur, quorum † bini camelo gestandi imponerentur: deinde profectus est donec *Alexandriam* perveniret, quò cum ad ipsum accessissent *Ægypti* incolæ & magnates, ipsos obvios habens honorificè & benignè tractavit, pergensque *AlKaheram* ingressus *Ramadani* quinto, anno trecentesimo tricesimo quinto, regionibus *Ægyptiacis* sine pugna aut dimicatione potitus est. Anno trecentesimo sexagesimo secundo *Domesticus* urbem *Amedam* profectus est, in qua erat *Hazarmard Abu'lHijâi* filii *Hamdani* servus; qui ad *AbuTaglabum* scribens ipsum imploravit, atque opem ab ipso petiit; cumq; ille fratrem suum *Hebat'allam Ebn Nasero'ddula* ad ipsum misisset, junctis copiis *Domesticũ* bello aggressuri ipsi obviam ierunt, finiente mense *Ramadano*: ac *Domesticus* quidem multitudine superior fuit, verum cum ipsi loco angusto occurrerent, in quo equi transire non possent, ac *Græci* apparatu bellico destituerentur, *Moslemii* ipsum captivum ceperunt, qui carcere inclusus mansit donec morbo corriperetur.

Dyn. IX.

p. 314.

p. 315.

Dyn. IX. riperetur anno tricesimo sexagesimo tertio; ac summâ quidē curam ei medendo adhibuit *Abu Taglab* accersitis Medicis, quorum operâ nihil proficiente mortuus est. *AlMotì* Chalifatu se abdicat. Anno sexagesimo tertio medio mensis *Dhu'lKaada* seipsum Chalifatu abdicavit *AlMotì*, tradito eo filio suo *Tayeo-lilla*: fuitque spatium Chalifatus ejus annorum viginti novem & quinque mensium.

Sectio.

Mohammed AlPharabi Philosophus. Anno trecentesimo tricesimo nono obiit *Mohammed Ebn Mohammed Ebn Tarchan Abu Nasr* Al*Pharabi* in urbe *Damasco*. *Pharab* autem urbs est quædam *Turcarum* in regione *Mawara'lNahræ* [transfluviali.] p. 316. † A*bu Nasr* autem *Eracum* ingressus sedem *Bagdadi* fixit, ubi Philosophiæ operam dedit apud *Johannem Ebn-Jaballad* Al*Mostausi* tempore Al*Moktaderi*; magnosque sub eo progressus faciens supra socios suos eminuit, eósque in veritatis indagatione superavit, ac artis Logicæ profunda eruit, ejusque arcana detexit; ac captu facilia reddidit, & quicquid ex ea ipsi opus fuit digessit in libros sensibus perspicuis & conceptibus subtilibus [refertos,] quibus de iis admonuit, quæ ab A*lkindi* aliisque omissa fuerant de arte Analytica & discendi methodis: attigerúntque libri ejus Logici, Physici, Metaphysici, & Politici finem sufficientem & scopum egregium. *Matthæus Ebn Yunes.* Porro coætaneus fuit A*bunasr* Al*Pharabi* AbuB*asharo Matthæo Ebn Yuneso*, nisi quod eo annis inferior, scientiâ superior fuerit. *Halebum* autem profectus A*buNasr* A*lpharabi* ad *Saifo'ddulam* A*bu'lHasan Alim Ebn* A*bi'l Hija Ebn Hamdan* ad tempus sub ejus protectionem se continuit habitu *Sufii*. *Saifo'ddula* verò perspectum habens quem in scientia gradum obtineret, quantúmque intellectu polleret, ipsum dignitate & honore affecit: inde cum eo *Damascum* profectus, ibi diem obiit. forsi legen. *Ebn Moezzo'ddula.* Porro diebus A*lMotíi-lilla* & præfecturam gerente A*lAktao* [i.e. manu truncato] * *Moezzo'ddula Ahmede Ebn Bowaia* *Thabet Ebn Senan* Medicus & Historicus. [floruit] *Thabet Ebn* S*enan Ebn Thabet Ebn Korra*, arte Medicâ clarus, fundamenta ejus perspecta habens, dubiorum quæ in libris occurrerent solvendorum peritus; *Nosocomii Bagdadensis* eo tempo- p. 317. re curam gessit. Composuit *Thabet* iste librum † in historia ubique terrarum celebratum, quo haud alius copiosior in historia conscriptus est; res gestas continet ab anno circiter ducentesimo nonagesimo ad

tempus quo obiit aliquo mensium anni trecentesimi sexagesimi tertii, cui appendicem addidit ipsius ex sorore nepos *Helal*: qui nisi extarent, ignorarentur multa quæ ad historiam temporum istorum spectant. Eodem tempore claruit * *Afrihi Ebn Adda Ebn Hamid Ebn Zacharia Tacritensis* dialecticus, *Bagdadi* advena, inter Logicos tempore suo princeps. Literis operam dedit sub *Abu Nasro Al-Pharabio*. Christianus fuit, sectâ *Jacobita*. In libris transcribendis assiduus fuit; multos manu sua descripsit scriptura æquali & luculenta: intra diei ac noctis spatium ultra centum folia absolvebat. Sunt illi opera, interpretationes, & versiones plurimæ. Mortuus est decimo tertio mensis *Ab*, anno *Alexandri* millesimo ducentesimo octogesimo quinto, & sepultus in Ecclesia *AlKatia*, *Bagdadi*, annos natus octoginta unum, Solares.

Dyn. IX.

Afrihi Dialecticus.

* al. *Yahya*.

AlTayeus filius *AlMotii*, cui nomen *Abu'lFadl Abdo'lcarim*. Causa quòd ad Chalifatum eveheretur fuit, quod pater ipsius *Almotì*, paralysi laboraret, hæsitaret linguâ, & difficulter se moveret: quod celante ipso, cum *Sebegtecino* innotuisset, suasit ille, ut se Chalifatu exuens eum *Tayeo-lilla* filio suo traderet, quod & fecit anno trecentesimo sexagesimo tertio. Eodem anno † *Meccæ* & *Medinæ* in conventu solenni oratum est in concionibus pro *Moezzoledin-Alla*, *Alida*, *Ægypti* Domino. Eodem adveniens *Adado'ddaula Erako* potitus est, & *Bachtiaro* manus injecit, deinde iterum ipsum dimisit; reversusque est *Bachtiar Meccam*, ut antea fuerat, Imperator Imperatorum. Anno trecentesimo sexagesimo quinto obiit *AlMoezz Alida* in *Ægypto*, qui primus Chalifarum *Alidarum Ægypto* potitus est, successore sibi relicto filio suo *AlAzizo*. Anno trecentesimo sexagesimo sexto, mense *Moharramo*, obiit *Rucno'ddaula Abu Ali AlHasan Ebn Bowaia*, successore in ditionibus suis relicto filio suo *Adado'ddaula*. Eodem obiit *Ebn Nub*, [filius *Noa*] *Chorasani* Dominus, *Bocharæ*, post quem imperio potitus est filius ipsius *Nub* [*Noa*.] Anno sexagesimo septimo *Adado'ddaula Bagdadum* profectus ad *Bachtiarum* mittens ipsum ad obsequium sibi præstandum invitavit, & ut, *Erako* relicto, quocunque liberet, se reciperet, excepta *Mausela*. Exiit ergo *Bachtiar Bagdado* in *Syriam* proficisci statuens, *Adado'ddaula* autem *Bagdadum* ingressus est, atque ipsius in concionibus facta mentio contra ac fieri solebat, atque ad

AlTayeus Chalifa.

† p. 318.

AlAziz Chalifa *Ægypti*.

Dyn IX. portam ipsius ter pulsatum [tympano,] quod nec apud eos qui ante eum fuerant in more fuit. Ad *Bachtiarum* verò, *Bagdado* egressum *AlHaditham* usque, cum accessisset *Abu Taglab* cum viginti militum millibus, simul *Erakum* versus abierunt: quo audito, *Adado'ddaula Bagdado* adversus eos profectus, cum in *Tacriti* finibus obviam facti essent illis in fugam conversis *Bachtiarum* captum trucidavit, ac *Mauselam* versus profectus † ditionem filiorum *Hamdani* occupavit. At *Abu Taglab Ebn Nasero'ddaula Ebn Hamdan* in *Syriam* abiens, cum *Damascum* pervenisset ibi occisus est. Anno trecentesimo sexagesimo nono mittens *Adado'ddaula* ad fratres suos *Phacro'ddaulam* & *Mowaiado'ddaulam*, ipsos ad obsequiū & assensum invitavit; cui *Mowaiodo'ddaula* cupide annuit; *Phacro'ddaula* verò responsum quasi à pari, & consorte dedit, ob quod iratus ipsi *Adado'ddaula* versus *Hamdanum*, in quo erat *Phacro'ddaula*, profectus est: ille autem cæde cognati sui *Bachtiari* memor, ab ipso timens, inde egressus est fugam captans, & in *Giorgianam* abiit; ubi apud *Shamso'lMaáli Kabusum* **Washamciri* filium diversatus est, ad ipsius patrocinium confugiens, qui ipsi & tutelam, & hospitium præbuit, & majora præstitit quam ipse animo conceperat. Hoc in itinere accidit *Adado'ddaula* Epilepsia, qua & [antea] correptus fuerat *Mausela*, quod celavit; unde obliviosus valde evasit, ut non nisi difficulter admodū res alicujus reminisceretur: quod etiam clam habuit. Atq; hic mundi mos est, ut nemini sincerus fluat. Eodem anno cœpit *Adado'ddaula Bagdadū* instaurare, utpote quæ continuis dissidiis diruta fuerat: structisq; templis & foris magnā pecuniæ vim erogavit in Antistites, Doctos, [Alcorani] Lectores, affines & infirmos, qui in templis diversantur. Fluvios etiam, qui obliterati fuerant, denuò effossos & æquatos redintegravit. Eodē renovata est amicitia inter *Tayeum-lilla*, & *Adado'daulam*. *Tayeus-lilla* enim ipsius filiam uxorē duxit: qua in re hunc sibi scopū proposuit *Adado'ddula*, ut è filia sua nasceretur filius quem hæredem illi destinaret, † essetq; Chalifatus puero qui ipsis genere conjunctus esset. Erat autem dos centies mille aurei. Eodem grave ortum est dissidium inter vulgus *Shirazi Moslemios* & Magos, in quo direptæ sunt Magorum domus, ipsique verberibus excepti, cæsis non paucis. Mittens ergò *Adado'ddaula*, qui omnes qui ei negotio se immiscuerant conquirerent, ipsos verberatos & severè castigatos increpuit. Anno trecentesimo septuagesimo primo apertum est *Nosoco-*

Margin notes: p. 319. (beside "davit, ac Mauselam…"); *al Shamciri. (beside "Shamso'lMaáli Kabusum *Washamciri"); p. 320. (beside "hæredem illi destinaret, †…")

mium Adadiense ad partem *Bagdadi* occidentalem, omniáque qui- Dyn. IX.
bus opus fuit medicamenta eò comportata. Eodem misit *Adado'd-daula* Judicem, *Abu Becrum Ebnol' Bakellan* appellatum, legatum ad *Græcorum* Imperatorem; quo cum pervenisset, monitus est ut terram coram ipso deoscularetur, quod illo recusante curavit Imperator fieri portam exiguam per quam Judex non nisi incurvatus ingrederetur. Ille verò visa porta, quid subesset rei intelligens, obverso tergo ingressus est, dein postquam per eam transiisset erectus se Imperatori obvertit. Anno trecentesimo septuagesimo secundo *Adado'ddaula*, ingravescente Epilepsia, qua corripi solebat, ea suffocatus interiit *Bagdadi* octavo mensis *Shawali*, cum *Erako* præfuisset quinque annos & dimidium. Ac considente filio ipsius *Samsâmo'ddula Abu Calijar AlPharao* accessit *AlTayeus-lilla* ipsum consolatum. Natus autem erat *Adado'ddaula* annos quadraginta septem. Filium suum *Sharfo'ddaulam Abu'lPhawares*, jam antea in *Caramaniam* eam occupatum miserat. Fuit autem *Adado'ddaula* [vir] intellectu pollens, egregius, boni regiminis, † successibus felix, summæ gravitatis, alta p. 321.
animo volvens, consilio sagax, virtutes earumque cultores amans; ubi dandi locus esset, munificus; ubi dare non deceret, manum cohibens; rerum fines respiciens. Mortuo *Adado'ddaula* in Imperio illi succcessit filius ipsius *Samsamo'ddaula Abu Calijar*, qui fratribus suis *Abu'lHasano Ahmedi* & *AbuTahero Firuzshaho*, in honoris signum vestibus donatis, *Persiam* designavit: at frater ipsorum alter *Sharfo'ddaula*, qui in *Caramania* fuerat, adventum eorum *Shirazum* præcurrens, ipsam occupavit. Anno trecentesimo septuagesimo tertio obiit *Mowaiado'ddaula* in *Georgiana*, morbo angina, reversúsque est frater ipsius *Phacro'ddaula* ad regnum suum, qui cum *Samsâmoddaula* concordiam coluit, adeò ut unâ quasi manu omnia agerent. Eodem *Badus Cordus Hamidiensis Mauselā* ingressus ipsam occupavit; cúmq; increvisset ipsius potentia, animo concepit se *Bagdado* potiturum, & *Dailamenses* inde pulsurum. Metuens ergo ipsum *Samsamo'ddaula*, ac de illo sollicitus, adeò ut nulli alii rei animum intenderet, collectis copiis versùs *Badum* profectus est, qui egressus ipsis occurrit, mense *Safaro*, anno septuagesimo quarto: is autem pugnæ exitus fuit, ut in fugam dato cum sociis suis *Bado*, *Dailamenses Mausela* potirentur. Anno septuagesimo septimo *Sharfo'ddaula Abu'lPhawares Adado'd-*

Dyn.IX. *daulæ* filius, ex *Ahwazo Wasetum* profectus eam occupavit; metuens ergo frater ipsius ad ipsum cum suorum præcipuis celoce vectus se contulit: quem ille obviam factum bono animo esse jussit, at egressum prehendit, pergénsque † *Bagdadum* mense *Ramadano* p.322. pervenit, fratrem suum *Samsamoddaulam* in potestate suâ habens, postquam *Erako* annos quatuor imperasset. Anno trecentesimo septuagesimo nono morbo correptus est, quo ingravescente, cùm dicerent illi, Imperio periculum est incolumi *Samsamoddaula*, quem si morte non affeceris, oculos saltem illi eruas, ipsum oculis privatum, unà cum fratre suo *AbuTahero* in arce quâdam in *Perside* incarceratum detinuit. Eodem anno, initio *Jomadæ* posterioris obiit Rex *Sharfo'ddaula Abu'lPhawares* * *Shirazil* filius *Adado'ddaulæ* aquâ intercute confectus. Imperavit in *Erako* annos duos & octo menses: vixit annos viginti octo: rerum summa post eum penes fratrem ipsius *Bahao'ddaulam AbuNasrum* fuit; filium verò suum *Abu Alim* in *Persidem* gazis atque armis instructum, & cum magna *Turcarum* multitudine miserat. Porro arcis, in qua erant *Samsamo'ddaula* & frater ipsius *Abu Taher* custodes, audito mortuum esse *Sharfo'ddaulam*, ipsos dimiserunt, unaque *Phuladum*, qui in *Shirazum* profecti sunt. Ad *Samsamo'ddaulam* autem, qui cæcus erat, congregatis *Dailamensium* multis, ipse *Persiam* occupans ei imperitavit. Ad *Abu Alim* verò *Sharfo'ddaulæ* filium mittens patruus ipsius *Bahaoddaula* animum ipsi mulsit ac promissis delinivit; at ad se accedenti manus injecit, & paulo post eum interfecit. Eodem anno *Abu Tdhaher Abrahim* & *Abu* p.323. *Abdalla AlHosain* filii *Nasero'ddaulæ* filii *Hamdan* †. *Mauselam* occuparunt. Anno trecentesimo octogesimo *Badus* collectis *Cordis* versus *Mauselam* profectus est: contra quem egressi *Abu Tdhaher* & *AlHosain* *Nasero'ddaulæ* filii cum eo prælium commiserunt. *Badum* vero, cum ab equo in equum transilire cupiens decidisset, sociique ejus ipsum reponere volentes non valerent, eoque relicto reversi essent, quidam agnitum interfecit. Corpus ejus juxta palatium regium patibulo affixum est: at concitatus populus, Haud licere, dicentes, ita fieri viro qui religionis suæ hostibus bellum intulerat, ipsum detractum linteísque involutum sepelierunt; ac supra ipsum orarunt, magni in ipsum affectus indicia edentes. Interfecto *Bado Cordo*, *Abu Ali Ebn Merwan*, ipsius ex sorore nepos, cum parte exercitus ad arcem Cufæ,

* al. *Shirazic.* vel *Shirazheg.*

Cufæ, quæ juxta *Tigrim* sita est, profectus ipsam occupavit: positisque ibi castris arces sigillatim aggressus est, donec quicquid avunculo suo fuerat occuparet; at brevi post temporis spatio interfectus est *Amedi*, à quodam nomine *Ebn Damna*, qui ipsum in vestibulo præstolatus cultro loco lethali percussit. *Miyapharekinam* post ipsũ occupavit frater ipsius *Momahedo'ddaula Ebn Merwan. Amedo* verò præfuit *Abdol' Barri*, vir regionis primarius, quem *Ebn Damna*, qui *Abu Alim* interfecerat, filia ejus in uxorem ductâ, ad convivium vocatum occidit; atque *Amedo* potitus, & instaurata regione ac conciliato sibi *Momahedoddaula*, & induciis cum *Græcorum* Imperatore, & *Ægypti* Domino, aliisque regibus factis, celebris evasit. Anno trecentesimo octogesimo primo *Baháoddaula* manus *AlTayeo Ebn AlMoti* injecit, cumque † in ædes ipsius delatus ibique incarceratus esset, testes adhibuit illum se imperio abdicasse: ablatoque quicquid in Chalifæ palatio opum esset, dives evasit. Fuit spatium Chalifatus *AlTayei* annorum septemdecim & octo mensium, nihil ab eo, dum imperavit, authoritate sua peractum est, quo dignosci posset aliquid, unde de ipsius moribus conjectura sumeretur. Anno trecentesimo sexagesimo nono obiit *Thabet* filius *Abrahimi*, filii * *Zahruni Harranensis, Sabius, Bagdadi*, medicus peritus, prosperi successus: de eo *Abul' Pharaj Ebn Abul'Hasan Ebn Senan* hæc narrat. Cum ego una cum *Abrahimo Harranensi* die quodam in ædibus *Abu Mohammedis Mohlabiensis* Vizieri essem, accedens *Abu Abdalla Ebno'lHejaj*, Poëta, *Harranensi* brachium ad arteriarum pulsum explorandum præbuit; cui ille, Crasso, inquit, usus es victu, putoque te modum excessisse, adeo ut lac acidum cum carne vitulina comederis; respondente illo, Ita sane fuit, atque una cum reliquis mirante, manum etiam extendit *Abu'l Abbas* Astrologus, cujus cũ pulsum contrectâsset, Et tu, inquit, Domine mi modum excessisti in frigidis sumendis, ac puto te undecim malogranata comedisse. Dixit *Abu'l Abbas* Astrologus, Hæc certè Prophetia est non ars medica: ac vehementius mirati sunt, & sermones ea de re commiscuerunt. Ego etiam magis quam illi hoc ut insolitum mirabar, cumque egressi essemus dixi illi, Domine mi *Abu'l Hasan*, Ars medica nobis cõmuniter nota, * ne quid me celes. Indica verò mihi, unde tibi indicium illud, lac acidũ fuisse cum carne vitulina, non vaccæ † aut tauri, atque unde argumentum malogranata

Dyn IX.

p. 324.

AlTayeus Chalifatu abdicatus.

*al. *Harunis*

Thabet Ebn Abrahim Medicus.

* *al.* cujus nihil mihi ignotum.

p. 325.

Dyn. IX. numero undecim fuisse: respondit, Hoc erat quod suggessit mihi animus, elocutáque est lingua mea. Tum ego, Sane verum dixisti, ostende ergo mihi thema natalitium tuum: cumque domum cum ipso venissem, inspecta ejus genesi, vidi partem celati in eodem Horoscopi gradu cū *Jove* fuisse, & parte bonæ fortunæ; dixi ei, Charissime Amice, Hoc loquitur, non tu, ac quoties in medicina rectè hujusmodi aliquid conjectaris aut pronuntias hinc ejus causa & origo.

Sectio.

Ferunt, *Adado'ddaulam Phana Chosrawum Shahenshah Bowaiæ* filium, cum de Scientia & Præceptoribus suis gloriari vellet, dicere solitum, Præceptor meus in doctrina stellarum fixarum & locorum eorum fuit *Abdo'r Rahman AlSuphi*, in resolutione tabularum Astronomicarum [vel Theorica planetarum] *AlShariph Ebno'l Aalam*, in Grammatica *Abu Ali Persa*. Fuit autem *Abdor'rahman Ebn Omar, Ebn Sahel AbulHosain AlSuphi AlRazi*, vir excellens, ingenio & acumine præstans; sunt è libris ipsius liber figurarum cœlestium picturis ornatus, liber Rhythmicus, & liber de projectione radiorum. Obiit anno tricesimo septuagesimo sexto, cum natus esset annos octoginta quinque. *Ebno'l Aalam* verò, cui nomen *Ali Ebno'lHosain Alida* fuit, nobilis, Astronomiæ & Theoriæ planetarum peritus, suo tempore celebris & insignis. In honore apud *Adado'ddaulam* fuit; eo mortuo cum sub *Samsamo'ddaula* minori in gratia esset, retroque irent res ejus, † ab illis se subducens vitam egit solitariam, ac peregrinationem suscepit mensibus anni trecentesimi septuagesimi quarti, & inter redeundum è vivis excessit loco dicto *AlOsaila*. Hoc tempore insignis erat numerus medicorum illustrium: è quibus *AlTamimi AlMakdesi* medicus, qui in *Ægypto* fuit anno trecentesimo septuagesimo. Solidam sibi admodum in arte medica scientiam comparavit; Summæ diligentiæ ac curæ fuit in compositione medicamentorum, alteque ac profunde in hujus generis mysteria inquisivit, in colloquiis suis humanus, nemini nisi veritatis gratia contradicens. Ex illis etiam *Ali Ebno'l Abbas* Magus, vir eximius, perfectè doctus, ortu *Persa*: studiis operam dedit apud Doctorem *Persam* nomine *Abu Maher*, ipseque studuit & diligentiam adhibuit. In gratiam Regis *Adado'ddaulæ* filii

Abdor'Rahman AlSufi Astronomus.

Ebno'l Aalam.

p. 326.

AlTamimi Medicus.

Ali Ebno'l Abbas & *Abu Maher* ejus Præceptor.

filii *Bowaiæ* librum suum *AlMaleci*, i.e. Regium, appellatum, composuit: liber est insignis & syntagma egregium, cui eo tempore animum applicuerunt homines; ipsumque sedulo triverunt, donec prodiret Canon *Avicennæ*, quem amplexi librum *AlMaleci* aliquantulum neglectui habuerunt. Est autem *AlMaleci*, quod praxin spectat, potior; *Canon*, quod scientiam, solidior. Ex eorum numero etiam *Nadhifo'lnafs Græcus*, Medicus, libris è lingua *Græca* in *Arabicam* transferendis peritus; quod ad praxin medicam haud adeo felix, nec in curandis ægris prosperos habens successus. Hinc mali ominis loco eum habuerunt, eiq; maledixerunt homines, cum ad ægrotantem accederet; adeo ut ipse narraverit, cum *Adado'ddula* ipsum ad ducem quendam, ut eum à morbo † qui illi acciderat sanaret, ubi egressus fuerat, ducem, quodam cui confidere posset accersito, ad *Adado'ddaulæ* Janitorem misisse sciscitatum ab eo quomodo Rex erga ipsum affectus esset, rogatumq; ut si animo alienatum cerneret, copiam ipsi recedendi longiúsque se subducendi impetraret, perturbatus siquidē erat ob illud quod factum est, & percontato Janitore causam, Nihil, inquit, amplius novi, quàm quod accedens ad me *Nadhif* medicus, dixerit, Dominus Rex me ut te viserem misit. Profectus ergò Janitor hæc coram *Adado'ddaula* repetiit, qui ridens jussit eum, certiorem ipsum facere de benigno Regis erga eum affectu; missáque ad eum veste splendida, pacatus est ipsi animus. Ex iis etiam *Abidalla Ebnol' Hasan Abu'l Kasem* appellatus *Golam Zohal*, [i. e. *Saturni* puer] Astrologus, *Bagdadi* incola, inter Calculatorum & Astrologorum qui probationibus & demonstrationibus nituntur præstantissimus, magnæque in iis quibus hoc in genere animum applicuit peritiæ. Fertur die quodam cum apud *Abu Solimanem* Dialecticum convenissent è principibus eorum qui scientiarum antiquiorum periti erant multi, & de rebus variis disquirere cœpissent, de Astrologia disputatum, dictúmque esse eam è scientiis, quæ nihil prosunt, atque incerta esse ejus effecta. Cumque prolixi ea de re sermones habiti essent, dicente quodam, Facite dictorum compendium, & paucis ad quæsitum respondete, num vera sint Astrologorum scita? respondit *Golam Zohal*, in utramque partem hac de re valebit responsum. Dicentibus, Quare? explica sententiam tuam: Veritas, inquit, & falsitas ejus dependent ab impressionibus cœlestibus.

Dyn. IX.

Nadhifo'lnafs Medicus *Græcus*.

p. 327.

Abidalla Ebno'l Hasan Astrologus.

p. 328

† Est

Dyn. IX. †Est enim cum ita comparatum sit coeli Schema, ut nihil omnino ve-
p. 328. ri inde sit, etsi in minutissimas ejus partes penetretur, & in omnia profundè inquiratur; ac abeunte Schemate isto, venit tempus in quo nihil omnino falsum deprehendatur, etiamsi levibus nitantur indiciis: deinde alias mutatur hoc schema, adeo ut multa vera deprehendantur, in multis erretur; cumque ita res comparata sit, nihil certo affirmari potest de veritate & certitudine [hujus scientiæ.] Respondit *Abu Soliman* Dialecticus, Hoc optimum est, quod in hoc genere dici potest. Fuit & ex illis *Mescawaih Abu Ali AlChazen*, i. e. *Thesaurarius*, è *Persarum* præstantium & illustrium præcipuis, qui feliciter literarum humaniorum, & scientiarum antiquarum studia conjunxit. Regi *Adado'ddaulæ Bowaïdæ* ærarii præfectus cui fidē adhibuit, queq; carum habuit. Multi sunt illi [in variis] scientiarum [generibus] libri, nec non disputationes, & discursus. Inquit *Abu Ali Ebn Sina* in libro quodam suo, cujusdam quæstionis mentionem faciens, Hac de quæstione *Abu Alim Mescawaih* interrogavi, qui cum eam sibi sæpius repeti juberet, (difficulter enim rerū intelligentiam comprehendebat) ipsū reliqui: nec eam omnino intellexit. Diu vixit, adeo ut ferè ad annū quadringentesimum vicesimum [*Hejræ*] pertingeret. Fertur cum *Adado'ddaula Bagdadum* venisset narratumque ei esset de *Abu Fadlo Jaafaro AlMoctafii-Billa* filio, esse ipsum è Chalifarum stirpe, virum autem egregium magnæ dignitatis, variis scientiarum ab antiquis acceptarum generibus excultum, quiq; eas accuratissimè perspectas haberet, magno ipsius desiderio eum flagrâsse, atq; ipsum accer-
p. 329. situm clam misisse: qui † illum non sine metu convenit cothurnis & sindone indutus; ubi autem in ædes ipsius pervenit, loco vacuo deposita sindone consedit. *Adado'ddaula* autem, ubi solus factus esset, illum accersivit, atque ubi ipsum vidisset, diu coram eo stetit, & honore affecit, solusque cum eo mansit, rogans speciatim de scientia Astrologiæ judiciariæ, & rerum futurarum prædictionibus; quo in genere narravit illi quæ ad admirationem ipsum redigerent, ac propediem eventu comprobanda essent. Obiit *Jaafar* iste anno trecentesimo septuagesimo septimo. Porro ex numero Doctorum quibus familiarius usus est *Sharfo'ddaula Adado'ddaulæ* filius, fuit *Ahmed Ebn Mohammed AlSaganius Abu Hamed,* qui Geometriæ & Astronomiæ scientia excelluit. *Bagdadi* instrumenta observationibus faciendis

Mescawaih Abu Ali.

Abu Fadl Jaafar Astrologus.

Ahmed Ebn Mohammed AlSaghani.

endis summa cum accuratione confecit. Cumque *Sharfo'ddaula* extru- Dyn.IX.
cto observatorio, quod in angulo horti arcis regiæ est, jusserat observari planetas septem, ei rei operam navavit cum * *Waijano Cuhensi*, *al. *Waihio.*
factisque observationibus duo scripsit compendia, in quibus observationum rationem descripsit, quarum ipse oculatus testis fuit; manuque sua, ubi de vero ingressu Solis in duo signa loquitur, scripsit, *Ahmed Ebn Mohammed* Dialecticus *Saganius*. Obiit *Ahmed* * al. *Waihius.*
iste anno trecentesimo septuagesimo nono, *Bagdadi*: * *Waijan* vero
Ebn Wasban Abu Sahel Cuhensis Geometriæ & Astronomiæ egregiè peritus erat, atque in iis ultimam attigit metam. Solis in duo signa *Cancri* & *Libræ* ingressum observavit anno † *Alexandri* millesimo ducentesimo, nonagesimo nono. Ex doctis qui binis his observationibus interfuerunt, fuit *Ibrahim Ebn Helal Ebn Ibrahim Ebn* * *Zahrun*, *Sabius*, author Epistolarum. Majores ipsius *Harrano* oriundi erant, ipse *Bagdadi* educatus, ibique literis institutus. Utroque genere, tam carmina quam prosam scribendi, excelluit: magna etiam ei in Mathematicis peritia, peculiariter in Geometria & Astronomia, in quibus libri sunt ab ipso conscripti Epistolæ ejus in unum volumen compactæ sunt. Regibus *Erakensibus Bowaiadis* inserviens varias temporis vicissitudines expertus est, alias ad honores evectus, alias depressus; alias in dignitate collocatus, alias de gradu dejectus; alias carcere inclusus, alias libertate gaudens. Obiit anno trecentesimo octogesimo quarto. Inquit *Abu Hiyan Tauhidius*, Intra annum trecentesimum septuagesimum tertium, rogavit me Vizierus *Samsamo'ddaulæ* [quid sentirem] de *Zeido Ebn Raphaa*; Audio, inquit, continuè de *Zeido Ebn Raphaa*, quod intellectum meum superat, & sectæ eum esse quam non habeo perspectam: nunciatum autem est mihi te ipsum frequentare, unaque cum eo considere, ac multum cum eo esse; qui autem diu cum aliquo conversatus fuerit, potest abditos animi ejus sensus dignoscere. Respondi, O Viziere, Acumen illi eximium est, & ingenium igneum. At, inquit, hoc cum ita sit, quamnam amplectitur sectam? Respondi, Nullius se profitetur; Verùm diu *Basoræ* substitit, ubi quosdam reperit in variis scientiarum generibus doctos, quibus se adjunxit, atque operam collocavit. Cœtus iste societatem inter se conflantes, ac sincera conjuncti amicitia, in sanctitatis, puritatis, ac sinceritatis studio coa-

Waijan Cuhensis, Mathematicus

p. 330.

Ibrahim Ebn Helal.

*al. *Harun.*

Zeid Ebn Raphaa.

Dyn.IX luerunt, atque inter ſe ſectam conſtituerunt, † qua viam ad conſequen-
P. 331. dam Dei benevolentiam propinquam ſe reddidiſſe autumant, dicentes religionem [Iſlamiticam] pollutam eſſe, & mixtam erroribus, nec ablui ac mundari poſſe niſi Philoſophiæ ope; aſſerentes ubi conjunctæ fuerint Philoſophia *Græcanica*, & religio *Arabica*, tum demum conſecuturã perfectionem. Compoſuerunt autem quinquaginta Epiſtolas de quinquaginta ſcientiæ generibus, & quinquageſimam primam, quæ ſpecierum in prioribus ſectionibus tractatarũ compendium & epitomen continet. Has Epiſtolas *Echwano'ſſapha*, ſeu, fratrum ſincerorum appellarunt, nominibus ſuis celatis, eaſque apud Bibliopolas diſperſas in hominum manus dederunt; refertas verbis ad fidem ſpectantibus, & ſimilitudinibus è lege petitis, & dictionibus implexis modiſque fucatis; ſuntque ex omni genere petitæ, ita ut nec ſatient nec ſufficiant: ſuntque in iis fictiones & alluſiones, variaq; hinc inde conſarcinata & conglutinata. Crocitarunt, non cantârunt; Cecinerunt, at non modulati ſunt: texuerunt, at tenui filo; Pexuerunt, & criſparunt. In ſumma, diſcurſus ſunt qui affectum quidem moveant, ſed ad metam neutiquam pertingant, nec probationes & argumenta manifeſta adhibeant. Cumque authores nomina ſua celaverint, in diverſas itum eſt ſententias de earum compilatore, ſingulis conjecturas & opiniones ſuas ſecutis; dicentibúſque aliis, Sermones eas eſſe cujuſdam ex Antiſtitibus *Aliadis*; aliis, Compoſitas eas olim à Scholaſtico quodam *Mo'tazelio*.

Epiſtolæ *Ecwano'ſſapha.*

P. 332. † *AlKader Ebn Iſaac Ebno'l Moktader*; cum in *AlTayeum* manus injeciſſent, recenſente *Bahao'ddaula* illos qui Chalifatui idonei eſſent, conſenſerunt in *AlKaderum-billa Abu'l Abbas Ahmed Ebn Iſaac Ebno'l Moktader*; qui in *Batiha* fuit, cumque ad eum pervenirent nuntii, occupatus narrando ſomnio, ea nocte ſibi viſo, quod Chalifatum ei portendit. Inauguratus eſt die undecimo menſis *Ramadani*, anno trecenteſimo octogeſimo primo. Eo anno *Saado'ddaula* filius *Saifo'ddaula Ebn Hamdan*, *Halebi* Dominus, dolore colico mortuus eſt; ſucceſſore conſtituto filio ſuo *Abu'l Phadayel*, de quo *Luluo* reliquiſque aſſeclis ſuis mandata dederat. Anno trecenteſimo octogeſimo ſecundo *Græcorum* Imperator in *Armenia* caſtris poſitis, *Chalatum*, *Malazcerdam*, & *Arjiſhum* obſedit. Cumque metu ejus deficerent hominum animi, inducias cum eo fecit *Abu*

AlKader Chalifa.

Ali

Ali AlHasan Ebn Merwan ad annos viginti; reversusque est Imperator. Anno trecentesimo octogesimo sexto obiit in urbe *Belbis AlAziz Aliada Ægypti* Dominus, annos quadraginta duos & octo mēses natus: successitq; illi filius ipsius *Abu-Ali AlMansur*, qui *AlHacē beamrilla* cognominatus est. Condonandis culpis admodū delectatus fuit *Al Aziz*. Lenitatis ipsius exemplū est, quod cum in *Ægypto* Poëta quidā Satyris scribendis deditus *Jacobum* * *Calmasi* filiū Vizierū, & *Abunasrū* Archigrāmateū carmine mordaci proscidisset, hæc scribens, Dyn. IX. * al. *Calasi.*
†*Dic* Abunasro *Scribæ palatii, qui hujus imperii dissolutionē molitur,* p. 333.
Solve nodos regni Viziero, ab eo gratiā optimam, & laudē consequeris.
Da & cohibe, nec quemquā metuas: Dominus palatii non est in palatio;
Nec scit quid secum fiat, nec si sciret, scire vellet.

Et conquestus esset de eo Vizierus ad *AlAzizum*, carmenque illi recitâsset, respondit, In hoc dicterio particeps tecum sum, tu autem in venia illi concedenda mecum participes. Anno trecentesimo octogesimo septimo obiit *Al Amir Noah Ebn Mansur, Bocharæ* Dominus, cui in imperio successit filius ipsius *Mansur*. Eodem mortuus est *Sabegtegin*, cui in regno successit *Ismael*, ad quem mittens, cum *Gaznæ* esset, frater ipsius *Yamino'ddaula Mahmud Nisaburo*, ipsi significavit ideo patrem ipsius eum successorem constituisse quod ipse longius abesset, convenire verò ut natu major præponeretur: cui cum nihil responderet, ad ipsum profectus prælio aggressum cepit; deinde verò ad dignitatem evexit, & regni socium fecit. Eodem mortuus est *Phacro'ddaula Ebn Rocno'ddaula Ebn Bowaia*, cui in regno successit filius ipsius *Maj'do'ddaula Abu Taleb Rustam* annos quatuor natus: omnia ad matrem ipsius in regno administrando deferebantur, atque ab ejus nutu pendebant. Eodem obiit *Mamun Ebn Mohammed Chowarezmi* Dominus; cui successit in imperio filius ipsius *Ali*. Anno quadringentesimo primo *Karwash Ebno'lMokallad*, filiorum *Okail* Princeps, in concionibus commemoravit *AlHacemum Aliadam Ægypti* Dominum per universas ditiones suas, viz: *Mauselam* †& *Enbarum*, & *Madayenum* p. 334.
& *Cupham*, reliquasque. Anno quadringentesimo tertio interfectus est *Shemsolmaáli Kabus Ebn Washamcir*: causa illi cædis, quod etsi virtutibus & rebus præclarè gestis excelleret, disciplina tamen rigidiore uteretur, in puniendis delictis severus, raro culpas condonans,

Dyn. IX. & ob peccata leviora morte plectens, adeo ut suos ipsius tæderet. Ædes ergo in quibus fuit adeuntes, ad secessum tenuioribus vestibus ingressum, amiculo quo tectus erat spoliarunt, rigente tum hyeme; exclamantique, Date vel equi stratum, abnuerunt, quo factum est ut frigoris vehementia periret. Ditionibus ipsius præfectus est filius ipsius *Manujahar, Maleco'l Maáli* cognominatus. *Kabus* autem literis humanioribus egregiè instructus fuit, multæque scientiæ. Sunt illi Epistolæ & Carmina præclara. Astronomiam etiam, aliásque scientias callebat. Eodem etiam obiit *Bahao'ddaula Ebn Adado'ddaulæ, Ebn Bowaia*, qui tum temporis in *Erako* imperabat. Imperium post ipsum obtinuit filius ipsius *Sultano'ddaula Abushajaïus.* Anno quadringentesimo septimo, interfectus est *Chowarezmi Rex Abu'l Abbas Mamun*, & *Chowarezmi* regnum obtinuit *Tamino ddaula*. Anno quadringentesimo octavo egressi *Turcæ* è *Sina* cum magna hominum multitudine, adeo ut plura illis essent quam trecenties mille tentoria, regionibus quibusdam occupatis spolia & captivos ceperunt; jamque octo dierum itinere à *Balasaguno* aberant: at audito * quantæ *Togano Chano* copiæ essent, reversi sunt in patriam suam. Ille verò eos tribus circiter mensibus insecutus est, donec ipsos assequeretur, † securos jam factos ob itineris longitudinem, adorsusque ultra ducenta hominum millia occidit, jumentorumque & vasum, ex auro, & argento opereque Sinensi, copiam, nemini antea visam, cepit. Anno quadringentesimo undecimo potens evasit *Abu Ali Moshrefo'ddaula* filius *Bahao'ddaulæ*: deinde *Erako* potitus eo amovit fratrem suum *Sultano'ddaulam.* Eodem desideratus est *AlHacem Ebno'l Aziz, Ebnol Moezz Aliada*, *Ægypti* Dominus, nec quid eo factum fuerit notum fuit. Fertur ipsum egressum ut noctu, pro more & consuetudine sua, [urbem] circumiret, mane juxta sepulchrum *AlKopháï* factum, versus orientalem *Holwani* partem profectum esse, cum duobus pedissequis, quos remisit; illique reversi narrarunt se ipsum apud fontem reliquisse: manserunt itaque homines toto die negotiis suis intenti, reditum ipsius expectantes; at tardante illo, profecti è domesticis ipsius *Asphanum* usque, & montẽ ingressi, asinũ, quo vectus fuerat, viderũt, pedibus anterioribus gladio præcisis, sellâ autem & fræno instructum: vestigia ergo indagati delati sunt ad piscinam, ubi vestes ipsius repererunt, quæ septem tuni-

* al. *Toganum Chanum* copias colligere.

P. 335.

cæ

cæ laneæ erant, sicut fuerant connexas, nec ab invicem divulsas, Dyn. IX.
atque in ipsis cultrorum notas; reversique sunt de cæde ipsius nulli dubitantes. Annos natus erat triginta septem, imperavit viginti quinque. Munificus erat, sed cruentus; moribus miris. Jussit maledictis incessi socios [*Mohammedis,*] eâque de re in omnes ditiones suas scripsit; deinde † aliquanto pòst, ut illis maledicere desisterent. p. 336.
Ecclesiam Resurrectionis *Hierosolymis* diruit, deinde restauravit. Tributarios adegit, ut vel religionem *Mohammedanam* amplecterentur, vel in patriam suam se reciperent, vel vestibus, formæ ab aliis diversæ, induerentur: quo factum est, ut multi eorum religioni illi nomen darent. Postea, occurrente ex ipsis quodam, dicentéque, Cupio ad religionem meam reverti, ipsi permisit. Mulieres domibus suis progredi vetuit, & siquæ prodirent, morte mulctavit; cúmque conquererentur illæ, quibus nemo esset qui negotia ipsarum curarent, jussit homines omnia quæ in foro vendi solebant vicatim circumferre, eáque mulieribus divendere; vendentes autem, ut quid, cochlearis instar manubrio longo, secum haberent, quo mulieri pone ostium stanti porrigerent, quod emere cuperet: quod si ipsi placeret, pretio cochleari imposito, illud auferret, ita ut ipsam non conspicerent; unde magna ad homines rediit molestia.

Desiderato autem *AlHacemo*, Chalifa creatus est filius ipsius *Abu'lHasan Ali*, adhuc puer, & *AlDhaher-leezaz-dinilla* cognominatus est. Res autem administravit *Setto'lMolci*, *Hacemi* soror, arbitrio suo, quam reveritis hominibus, bene se omnia habuerunt: ea, cùm post *AlHacemum* quatuor annos vixisset, mortua est. Anno quadringentesimo decimo quarto *Aláo'ddaula AbuJaafar Ebn Cacawaih Hamdano* occupato ei imperavit. Eodem obiit *Ali Ebn Helal*, appellatus *Ebno'l Bowab*, Scriba eximius, calligraphiæ laude insignis. Anno decimo quinto obiit Rex *Soltano'ddaula* † *Shirazi*, p. 337.
succedente ipsi in regno filio *Abu Calijaro*. Anno quadringentesimo decimo sexto obiit Rex *Sharfo'ddaula Abu Ali Ebn Bahao'ddaula*, atque *Bagdadi* habitæ sunt conciones nomine fratris ipsius *AbuDhaheri Jalalo'ddaulæ*. Eodem occupavit *Nasiro'ddaula Ebn Merwan Diar Becri* Dominus urbem *Roham*, quæ penes quendam è *Bani Nomair* [*Nomairidis*] erat, cui nomen *Atir*, virum nequam & stultum. Scribentibus ergo *Rohensibus* se urbem ei tradituros, quen-

AlDhaher Chalifa Ægypti.

 dam

Dyn. IX. dam nomine *Zengum*, ipsius nomine *Amedi* præfectum, misit, qui eâ acceptâ *Atirum* occidit. Anno quadringentesimo vicesimo bello aggressus est *Yamino'ddaula Turcas Gazzenses Arselan Ebn Saljuki* socios, qui in *Chorasano* spolia & rapinas exercuerunt. Misit ergo ille exercitum, qui illos ceperunt, atque *Chorasano* expulerunt: at profecti ex ipsis quot bis mille tentoria caperent, *Asphahanum* pervenerunt. *Togru'lBeg* verò & *David*, & frater ipsorum *Biga*, filii *Michaelis Ebn Seljuk*, *Ebn Yakak*, in *Ma VVara'lNahro* (i e. regione transfluviali) erant. Quidam autem è **Gazzensibus*, qui in *Chorasano* fuerant, in *Aderbigianum* pervenientes *Maragum* adiere, eámque ingressi, templum incenderunt, magnámque plebis ejus, & *Cordorum Hadhbaniensium* stragem ediderunt: deinde alii eorum *Raiam* petierunt, alii *Hamdanum*, quam & occupârunt. Eodem occupârunt etiam *Gazzenses Mauselam*, cujus incolæ in eos impetum fecerunt.

*al. *Arrensis*.

*al. *Arrensibus*.

p. 338. Anno † quadringentesimo vicesimo primo, obiit *Yamino'ddaula Mahmud Ebn Sebegtegini*, succedente ipsi filio *Mohammede*: quem deinde imperio amovit frater ipsius *Masud*, & loco ejus regnavit. Anno quadringentesimo vicesimo secundo, mense *Du'lHajja*, obiit *AlEmam AlKader-Billa*; cujus ætas octoginta sex annorum & decem mensium fuit, Chalifatus quadraginta unius. Chalifatui ante ipsius imperium inhiârunt *Dailamenses* & *Turcæ*; at cùm ille præficeretur, ipsius reverentiam hominum cordibus indidit Deus, adeò ut omnimodum illi obsequium præstarent. Mitis fuit, munificus, religiosus; ædibus suis egressus plebis habitu, sepulchra piorum visebat, e.g. sepulchrum *AlMaarufi*, aliorúmque.

Sectio.

Mohammed AlBuzjani Mathematicus.

Anno trecentesimo quadragesimo octavo in *Erakum* transiit *Mohammed Ebn Mohammed Ebn Yahya*, *Ebno'l Wapha AlBuzjani* è regione *Nisaburi*; apud quem literis operam dederunt homines, fructúmque perceperunt. Multos composuit libros in scientiis Arithmeticis. AlMagestum [sive systema Astronomicum] scripsit. *Diaphanti* librum de Algebra interpretatus est. Anno trecentesimo nonagesimo octavo obiit *Abu Ali Isa Ebn Zaraa* Christianus *Jacobita*, Dialecticus, *Bagdadi*; unus erat hic è Dialecticorum & Philosophorum

phorum principibus, & Interpretibus præstantibus. Sunt illi libri celebres, & versiones è lingua *Syriaca* in *Arabicam*. E Medicis etiam præcipuus in provinciis *Ægyptiacis* fuit *Mansur Ebn Mokasher Abul-Phatah* † *Ægyptius*, Christianus. Magno in honore fuit apud Principes, præcipuè diebus *Al Azizi*: cujus tempore adversa aliquando valetudine usus est, ut ad ipsum pervenire nequiret; cumque aliquantum à morbo convalesceret, Literas ad ipsum scripsit *Al Aziz*, quibus sic ipsum affatus est. In nomine Dei Misericordis Miseratoris, Medicum nostrum salvum faciat Deus, salute Dei optima, & gratiam suam ipsi perficiat. Pervenit ad nos nuntium gratum de incolumitate & sanitate, quam concessit Deus Medico; quæ apud nos æquivalet sanitati, quam nobis ipsis concessit. Ille autem lapsum tibi remittat, & optimam quam tibi concedere solebat sanitatem corporis, & animi alacritatem, & vitæ commoditatem restituat, pro summa sua potentia. Post *Al Azizum* verò famulatus est etiam filio ipsius *AlHacemo*. Accidit autem in pede *AlHacemi* tumor diuturnus, à quo sanari non poterat: & quamvis *Ebn Mokasher*, aliique è medicis domesticis mutuam operam ei curando navarent, nihil illud profecit, nisi ut tumor pejus se haberet. Adductus est ergo ad ipsum Chirurgus quidam *Judæus*, qui arte Chirurgica victum sibi summa in obscuritate paravit; ille perspecto tumore medicamentum quoddam siccum apposuit, quo illum dissolvit, ipsumque intra triduum sanavit: quam ob rem *AlHacemus* ipsum mille aureis & veste donavit, & *AlHakirum AlNapheum* [i. pauperem utilem] cognominatum, in medicorum peculiarium numerum adscivit. *AlHacem* autem, cum *Ægypto* præfectus esset, & scientiæ studio teneretur, audito de *Abu Ali* † *Ebno'l Haithem* Geometra *Basorensi*, varios ipsum libros in Geometria composuisse, esseque ipsum hoc in genere solidè ac multifariè eruditum, abditos ejus sensus perspectos habens, desiderio eum videndi affectus est: deinde cum narratum ei esset, illum dixisse, Si in *Ægypto* esset, aliquid se circa *Nilum* facturum, unde in omni ejus statu, sive cum cresceret, sive decresceret, commodum percipi posset, majori ejus studio flagravit, missáque ad eum clam magna pecuniæ vi, ut ad se accederet pellexit. Ille ergo in *Ægyptum* contendit; quò cum pervenisset, obviam ipsi prodiit *AlHacem*, cúmque in pago quodam juxta

Dyn. IX.

Mansur Ebn Mokasher, Medicus Christianus.

p. 339.

p. 340.

Abu' Ali Basorensis Geometra.

Dyn. IX. juxta portam *Alkaïræ* ab *AlMoezzo* extructæ, qui *AlChandak* [i.e. fossa] appellatur, cōvenisset, ibi eū sisti, atq; honorificè tractari jussit: cúmque mansisset ibi, donec se refecisset, petiit ab eo ut illud perficeret quod de *Nilo* promiserat. Profecta ergò est ūna cum eo operariorum turba, quorum opera uteretur in opere aliquo Geometrico quod in mentem illi venerat: at cum per totam regionis longitudinem pertransiens, vestigia animadvertisset populorum dudum è medio sublatorum, qui olim eam incoluerant, summâ ea cum arte facta fuisse, & secundum optimas Geometriæ regulas, quæque in illis continerentur figuras cœlestes & schemata Geometrica, formæq; admodum miræ picturas, certo percepit illud quod apud se statuerat ejusmodi esse quod fieri non posset, neque qui præcesserunt ignorâsse quicquam eorum quæ ipse sciret, & si fieri potuisset facturos fuisse; unde labascere illi [cœpit] animus, & intentio ejus se remittere. Cúmque pervenisset ad locum appellatum *AlJanadel* supra
p. 341. urbem *Aswan*, qui locus altus est è quo descendit *Nili* aqua, † eúmq; perspexisset, perpendisset, & ab utroque latere probasset, vidissetque rem minimè cum instituto suo convenire, certo novit se frustra esse in eo quod promisit, pudoreq; confusus & attonitus rediens, apologiâ usus est, quam acceptam habuit *AlHacem*, ei assensum præbens. Deinde præfecit eum *AlHacem* curiæ cuidam, quod munus in se præ metu, non affectu, suscepit: percepítque se in eo suscipiendo peccâsse ob magnam *AlHacemi* inconstantiam, & quod morte homines multaret, nulla omnino de causa, vel saltem levissima, quam ipse sibi animo fingeret. Animo ergo secum volutavit *Abul Hasan Ebno'l Haithem* quomodo se eo liberaret, ac cum non aliam inveniret rationem, quam ut se insanum & delirum simularet, huic se applicuit: quod cum divulgatum esset, facultatibus ejus manus injecerunt *AlHacem* ipsiúsque ministri, atque illius jussu designatus est qui ipsi inserviret, ac res ipsius curaret. Neque ita se habere destitit, donec moreretur *AlHacem*; paulo post illud sanam mentem ostendit, & ad pristinum statum rediit: mansit autem Dei cultui deditus, & ab aliis subductus, operam dans libris componendis & describendis, & docendo: Literis autem sibi constantibus, & correctissimè scribebat. Fertur illum intra anni spatium tres libros describere solitum inter alia negotia sua, viz: *Euclidem*, *Tractatus medios*, & *AlMagestum*, quos & figuris

figuris suis ornabat; cúmque transcribere inciperet, adire ipsum solitum qui pro iis centum & quinquaginta aureos *Ægyptiacos* numeraret: fuitque hoc quasi pretium definitum, ut non opus esset licitatione aut verborum iteratione; atque hinc sibi ad annum istum victum parabat, neque ita se habere destitit, donec è vivis excederet † in urbe *AlKaïra* post annum quadringentesimum tricesimum. Libri ab ipso compositi multi sunt & celebres.

Dyn. IX.

P. 342.

AlKayem Ebn'ol Kader. Mortuo *AlKadero-Billa*, denuo fides præstita est filio ipsius *AlKayemo beamrilla*, anno quadringentesimo vicesimo secundo. Fidem enim ei ut successori præstari jusserat pater ipsius anno vicesimo primo. Eodem anno, viz. vicesimo secundo, occuparunt *Græci* urbem *Roham*, quæ in manu erat *Nasro'ddaulæ Ebn Merwan*. Eodem, exercitus *Soltani Ma'sudi Ebn Mohammed Ebn Sebegtegin*, *Chorasani* Domini, in *Carmaniam* profecti ipsam occuparunt. Anno quadringentesimo vicesimo quinto bellum acre erat inter *Nuro'ddaulam Dobaisum*, & fratrem ipsius *Abukawamũ Thabetum*: deinde pacem inter se inierunt præstitis mutuo juramentis. *Basasirius* verò, qui *Thabeto* auxilium tulerat, audito de pace inter ipsos facta, *Bagdadum* reversus est. Erant autem illi è Principibus *Arabum* è *Bani Asad* & *Chaphajah*. Eodem obiit *Romanus Græcorum* Imperator, cui successit vir callidus quidam, qui è familia Regia non erat; sed quem *Constantini* filia affectu prosecuta ipsi nupserat. Anno quadringentesimo vicesimo septimo obiit *AlDhaher Leezaz dinilla* Chalifa *Aliada* in *Ægypto*, cui subditæ erant *Ægyptus* & *Syria*, quique in *Africa* in concionibus commemorabatur; succedente filio ipsius *Abu Tamimo*, qui *AlMostanser Billa* cognominatus est. Anno quadringentesimo vicesimo nono *Rucno'ddin Abu Taleb Tugro'lBeg Mohammed Ebn Michael* † *Ebn Seljuk* urbem *Nisaburam* ingressus eam occupavit. Anno quadringentesimo tricesimo Rex *Ma'sud Gaznâ Belch*[illegible] perveniens *Seljukienses* è *Chorasano* expulit. Eodem *Sabt Ebn Wathab Nomairensis*, *Harrani* Dominus, in suggestis *AlEmam AlKayemum be-amrilla* memoravit, nec amplius *AlMostanseri Billa Aliadæ Ægyptii* mentionem fecit. Anno quadringentesimo tricesimo secundo * *Abusentecin* Eunuchus *Belchensis* cum servis quibusdam Aulicis pactum iniit, qui Regem *Ma'sudum* adorti in ipsum manus conjecerunt, & fratrem ipsius

AlKayem Chalifa.

Romanus Græcorum Imp. obit.

AlMostanser Chalifa *Ægypti*.

p. 343.

* al. *Anushtecin*.

Ff *Mohamme-*

Dyn.IX. *Mohammedem* in locum ipsius substitutum Imperatorem salutarunt. Hic fratre suo Rege *Ma'sudo* accersito, Tibi, inquit, ob illud quod mihi fecisti, paria rependam: (ipsum enim oculis privatum occæcaverat) perpende autem ubi manere velis, ut eo cum liberis & uxoribus tuis te mittam. Cumque castellum *Ceram elegisset, eo ipsũ misit. Deinde *Ahmed Mohammedis* filius ad patrem suum ingressus, ab eo sigillum suum petiit, quo gazas quasdam obsignaret; quod cum ipsi tradidisset, servos suos cum eo ad castellum misit, qui eo custodibus tradito dixerunt esse sibi nuntium ad *Ma'sudum* perferendum, atq; ab ipsis ad eum perducti ipsũ interfecerunt. Cujus rei fama cum ad *Maududum Ma'sudi* filium pervenisset, qui tum in *Chorasano* erat, ille summa cum festinatione cum exercitibus suis *Gaznam* rediit: cumque jam acies instruxissent ipse & patruus ipsius *Mohammed*, *Mohammedem* in fugam datum una cum filio *Ahmede* &* *Abusentecino* Eunucho *Belchensi* prehendit, morteque mulctavit, cæsis etiam omnibus † patrui sui liberis, & quotquot patri suo manus injiciendi authores fuissent. Anno quadringentesimo tricesimo tertio occupavit *Soltan Tugro'l Beg Forjanum* & *Tabrestanum*. Eodem obiit *Michael Græcorum* Imperator, cui in Imperio successit ex fratre nepos, *Michael* etiam. Anno tricesimo quinto obiit Rex *Jalalo'ddaula Ebn Bahâo'ddaula Ebn Adado'ddaula*, *Ebn Bowaia*, *Bagdadi*; regnavitque *Abu Calijar Ebn Sultano'ddaula*, *Ebn Bahao'ddaula*. Anno tricesimo nono facta est pax inter Regem *Calijarum* & *Soltanum Tugro'lBegum*. Anno quadringentesimo quadragesimo obiit Rex *Abu Calijar Bagdadi*, successitque filius ipsius *Almelec AlRahim* [i. Rex misericors.] Anno quadragesimo primo *Basasirius Anbâram* occupavit, eámque ingressi sunt socii ipsius. Eodem mortuus est *Maudud Ebn Ma'sud Ebn Mahmud Ebn Sebegtegin Gazna* Dominus, & in regno successit patruus ipsius *Abdo'lRashid*. Anno quadragesimo secundo, occupavit *Soltan Togro'lBeg Asphahanum*. Anno quadragesimo sexto idem *Adarbijanum* in potestatem redegit. Anno quadragesimo septimo, idem *Bagdadum* pervenit, ibique pro eo in suggestis oratum est. Anno quadringentesimo quinquagesimo insecutus est *Togro'lBeg Basasirii*, & *Dobaisi*, qui suos secum duxerant, vestigia; irruentesque in eos *Turcæ Basasirium* occiderunt, & in camelos quibus vehebantur mulieres involantes

*al. *Cabram*

*al. *Anushtecino*.

P.344.

Soltan Tugro'lBeg, primus *Turcarum* Rex.

Michael Græc. Imp.

*fors: *Abu Calijarum*.

involantes omnes abduxerunt. *Basasirius* autem servus erat *Turca*, Dyn. IX.
† è servis *Bahao'ddaulæ Ebn Adado'ddaulæ* denominationē sortitus à P. 345.
**Basasiro* urbe sua. Anno quinquagesimo primo *Dobaisus Ebn Mozid*, *al. *Basa* urbe.
pace facta, ut obsequium *Togro'lBego* exhiberet accedens benigne exceptus est. Anno quinquagesimo quinto *Soltan Togro'lBeg*, *Bagdado* in regionem *AlJabal* [i. montanam] profectus, *Raiam* pervenit, ubi morbo correptus vitam finivit, annos tum natus ferè septuaginta. Cum prolis expers nullum genuisset filium, successit ei in regno *Olub Arslan* filius *Davidis JagriBegi*, fratris *Soltani Togro'l-Begi*. Soltan Olub Arslan. Anno quinquagesimo octavo peperit puella juxta portam *Al-Azaj* [*Bagdadi*] puerum capite, collo & facie duplicibus, quatuor manibus, corpore uno. Anno sexagesimo primo conflagravit Templum *Damascenum*, perieruntque ejus ornamenta, & quicquid in eo erat operis egregii demolitum est: causa incendii fuit quod orto inter Occidentales, qui a partibus *Ægyptiorum* erant, & Orientales bello, cum ignem in loca templo vicina injecissent, conflagrantibus illis, Templum etiam ignis invasit. Anno quadringentesimo sexagesimo tertio profectus est *Romanus Græcorum* Imperator cognomento *Diogenes* (quod nomen Philosophi cujusdam fuit) cum centum hominum millibus; multisque equis, & magnâ pompâ instructus *Malazcerdum* è ditionibus *Chalati* pervenit. *Olub Arslan* autem, qui tunc in urbe † *Chunajo* è regione *Adarbijáni* fuit, in occursum ipsi P. 346.
venit cum quindecim equitum millibus, cum non posset copias quod longius abessent colligere; summáque festinatione iter acceleravit. Cúmq; jam prope ab invicē abessent exercitus, ad *Romanū* Imperatorē pacē petitū misit; cui ille, Haud, inquit, inducias tecum facturus sum nisi *AlRaia* [urbe] mihi in manus tradita: quo commotus Rex, die *Veneris* post meridiem preces cum fletu fudit [ad Deum,] hominibus etiam fletu ejus ad flendum provocatis; quibus dixit, Cui in animo est redire, redeat, non est enim hic Rex qui jubeat & prohibeat. Abjectisque arcu & sagittis gladium & sceptrum ferreum arripuit, manuque sua equi sui caudam adstrinxit, idem etiam facientibus militibus ipsius. Vestésque albas indutus seque bonis odoribus condiens, Si occidar, inquit, erit hoc mihi involucrum: cum autem ipso & *Græcis* mutuò congressis acriter dimicatum esset, in fugam versi sunt *Græci*, multis eorum cæsis, captúsque Imperator. Ce-

Dyn. IX. pit eum servus quidam, cui nomen *Shadi*, qui cum ad ipsum unà cum Legato accessisset notum habuit; visoque, descendens [equo,] reverentiam exhibuit, & ad Regem eum adduxit, qui manu sua tres illi infligens plagas, Annon, inquit, ad te de induciis paciscendis, misi, tu autem abnuisti? Cui ille, Omitte me increpare, & fac quid velis. Inquit Rex, Quid mihi facere voluisti, si me cepisses? Respondente illo, Probrosum aliquid; Et quid, inquit, putas me tibi facturum? Respondit, Vel morte mulctaturum, vel me per ditiones tuas omnibus videndum ducturum, vel (quod longe abest ut sperem) parsurum, accepto redemptionis pretio, & me tibi deputatum con-
p. 347. stituturum. † Atqui, inquit, non aliud statui: ipsumque millies mille aureorũ pretio liberavit, ea lege ut omnes qui penes ipsum essẽt è *Moslemiis* captivos dimitteret. Cumque de hoc inter eos convenisset, eum secum in solio suo sedere fecit: deinde tentorium ei posuit, & ad ipsum mille aureos misit, quibus sibi viaticum compararet. Multos etiam è Patriciis dimisit, ipsúmque & eos vestibus in honoris signum induit; missóq; cum eo exercitu, qui eum in loca ubi tutus esset, perducerent, ipse eum Parasangæ spatio deduxit. At cum ad *Græcos* de casu isto fama pervenisset, *Michael* Imperium invadens regiones occupavit: *Romanus* verò, cum hoc, ubi ad castellum *Dakiæ* pervenisset, ipsi nuntiatum esset, veste laneâ induta vitam religiosam professus est; & ad *Michaelem* mittens, ipsi quid cum *Soltano* pactus esset significavit, collectisque quæ penes se erant pecuniis, viz. ducentis mille aureis, eas ad *Soltanum* mittens, juravit se nihil amplius præstare potuisse. Initio anni quadringentesimi sexagesimi quinti, *Olub Arslan Mohammed Ebn David Jagri Beg* in regionem *Mawara'l Nahram* [i. transfluvialem] tendens, fluvium *Jihunem* ponte conjunxit, per quem trajecit, pluribus quam viginti diebus; cum constaret exercitus ipsius amplius quam ducentis equitum millibus. Adduxerunt autem ad ipsum milites ipsius arcis cujusdam custodem, cui nomen *Joseph Chowarezmiensis*, quem cum prope solium ipsius stitissent, jussit terræ infigi quatuor palos, quibus alligarentur partes ejus extremæ [sc. manus & pedes.] Ille vero, Heus exolete, inquit, num mei similis hujusmodi morte afficietur?
p. 348. Iratus *Soltan*, arreptis arcu & sagittis, servos † ipsum dimittere jussit, dimissúmque sagitta petiit; quæ cum ab eo aberrasset, prosiliens

Joseph

Joseph ipsum petiit. *Soltan* verò è solio surgens inter descendendum titubavit, adeo ut in faciem procideret; cui genu incumbens *Joseph* cultro, qui sibi fuerat, ilia ipsi percussit: surgens autem *Soltan* in aliud se tentorium recepit; & *Josephum* quidam è cubiculariis malleo capite percussum interfecit. *Soltan Olub Arslan* igitur, cum vulneratus esset, imperium filio suo *Malecshaho* legavit; Vizieri munere fungente *Nodhamol'Molco*. Anno quadringentesimo sexagesimo, die *Jovis*, decimo tertio *Shaabani*, obiit *AlKayem-be-Amrilla*. Hic cum se certo moriturum videret accersitis populi principibus, Judice primario, & Viziero *Ebn Jahir*, testes ipsos adhibuit se nepotem suum *Abu'lKasem Abdallam Ebn Mohammed Ebno'lKayem* successorem designare. Fuit ætas *AlKayemi* annorum septuaginta sex & trium mensium, Chalifatus quadraginta quatuor & novem mensium. Dyn.IX.

Sectio.

AlBiruni Philosophus & Mathematicus insignis.

His annis scientiarum veterum gloria claruit *Abu'lRihan Mohammed Ebn Ahmed AlBiruni* in variis Philosophiæ *Græcorum* & *Indorum* generibus profundè eruditus, præcipuè in Mathematicis, de quibus libros insignes composuit. *Indiæ* regiones ingressus, ibique multis annis commoratus, à sapientibus eorum disciplinas ipsorum edoctus est, ipsósque *Græcorum* Philosophandi rationem edocuit. Libri ab ipso compositi multi sunt, certæ solidæque admodum doctrinæ: † summatim non fuit inter ipsius similes, vel eo tempore, vel ad hunc p. 349. usque diem quispiam ipso in scientia Astronomica perspicacior, nec qui ejus quà minima quà maxima magis perspecta habuit. Claruit etiam scientiis Philosophicis *Abu Ali AlHosain Abdalla Ebn Sina* Doctorum princeps, qui hæc de se retulit. Pater, inquit, meus *Belchensis* fuit, unde se in *Bocharam* transtulit diebus *Nuhi* [*Noæ*] *Ebn Mansur*, & villa *Harmatain* [dictâ] procuranda occupatus est: matrémque meam è villa, cui nomen *Aphshana*, duxit, atque ibi ex ea nati sumus ego & frater meus. Inde cum *Bocharam* migrassemus, missus sum ad præceptorem qui *AlKoranum* & literas humaniores doceret; nec ante decimum ætatis annum complevi, quam *AlKoranum* magnamque humanioris literaturæ partem perdidiceram, adeo ut [omnibus] admirationi essem. Deinde misit me pater ad Olitorem quendam,

Ebn Sina [Avicenna.]

Dyn. IX. dam, qui *Indorum* computandi rationem callebat, ut ab eo discerem. Tum *Bocharam* pervenit *Abu Abdalla* * *Natelensis*, qui Philosophiam profitebatur, quem domi nostræ hospitio excepit Pater meus, sperans fore ut ab eo discerem. Logicæ ergo terminos apud eum legi, at de subtilitatibus ejus nihil ei notum fuit: deinde ipse libros perlegere solus cœpi, commentaria consulens; similiter in libro *Euclidis*, cujus ab initio quinque aut sex propositiones apud ipsum legi, deinde totius libri solutioni incubui. Tum cum ad *AlMagestum* me transferrem, deseruit me *Natelensis*. Deinde artis Medicæ studio flagrans pervolvi libros † de ea compositos, & ægrotos invisi: atque * innumeræ mihi curandi rationes ab experientia desumptæ innotuerunt. Eram tunc temporis annorum sedecim. Dein per sesquiannum libris legendis sedulo incubui; ac quoties in aliqua quæstione perplexus essem, aut medium Syllogismi terminum non invenirem, ad Templum me recepi, & ad omnium Creatorem preces supplex effudi, donec aperiretur mihi in eo quod abstrusum ac difficile fuerat: noctuque domum meam reversus, lucerna coram me posita, legendo & scribendo operam dedi; & quandocunque invasit me somnus, aut debilitatem aliquam sensi, acceptum vini poculum bibi donec ad me redirent vires; deinde ad legendum reversus sum. Quod si me occuparet vel levissimus somnus, de ipsis illis quæstionibus somniabam adeo, ut multarum ex ipsis rationes mihi per insomnia notæ factæ fuerint: nec ita facere destiti donec solidam Dialecticæ & Physices cognitionem acquisivissem: Deinde ad Theologiam progressus, librum Metaphysicorum perlegi, cujus tamen sensum non intellexi, nec perspecta erat mihi Authoris intentio; adeo ut cum quadragies ipsum pervolvissem, ac jam memoriter tenerem, nec tamen ipsum intelligerem, planè desperans dixi, Fieri non potest ut intelligatur liber iste. Ecce verò die quodam tempore pomeridiano, dum Bibliopolas viserem, in manu institoris cujusdam liber fuit, quem venalem proclamans mihi obtulit. Ego verò, indignabundus ipsum rejeci, aiens nulli rei utilē esse istam scientiam. † Ille verò, Emas à me eum, inquit, vili enim pretio venit; tribus eum drachmis tibi vendam, & possessori pretio ejus opus est. Emi igitur. Erat autem liber *Abu Nasri AlPharabii* de scopo Metaphysicorum; quem domum reversus cum propere percurrissem statim libri sensus percepi, utpote

* al. *Nabelensis*, ut & inf.

p. 350.

* al: in libris non descriptæ.

p. 351.

utpote quem jam memoriâ tenerem: ob quod gavisus aliquid in pauperes erogavi: Deoque Opt. Max. gratias egi. Cumque jam decimum octavum ætatis annum attigissem, omnes scientias istas absolveram: eratque tunc temporis [rerum] scientia mihi magis in promptu, at nunc magis matura; alias eadem omnino est scientia, nec quicquam ei postea de novo accessit. Tum mortuo patre, mutatus est mihi rerum status, & *Soltani* ditionibus quibusdam præfectus sum; incubuitque mihi necessitas *Bochara* migrandi, atque inde me *Jorjanum* transferendi: statueramque ad Principem *Kabusum* accedere; at interea accidit ut caperetur *Kabus*, & carceri inclusus moreretur. Deinde *Dahestanum* profectus, morbo gravi ibi laboravi. Reversus in *Jorjanum* de rerum mearum statu carmen composui, in quo versus ille cujusdam, habetur; Dyn. IX

Cum grandior evasissem, non fuit ulla regio mei capax:
Cumq; carè venirem, non erat qui me emere vellet.

Inquit *Abu Obaida AlJuzjani*, hucusque pertingunt ea quæ de se narravit Doctor. Hic autem aliqua memorabo eorum quæ de rebus ipsius vidi, dum ejus consortio uterer usque ad † finem vitæ ipsius. Inquit, Interea dum *Jorjani* commoraretur, librum primum Canonis composuit, & compendium *AlMagesti*, aliaque. Deinde *Raiam* profectus Dominæ ipsius ejusque filio *Majdo'ddaula* operam collocavit: inde *Kazwinum* migravit, atque ex ea *Hamdanum*, ubi * *Codbanawaia* se ministrum præbuit, ac rerum illius curam sustinuit; deinde rogatus ut Vizieri munus susciperet, eo functus est. Postea factum est ut tumultuarentur contra eum milites, qui cum sibi ab eo metuerent in ædes ipsius irruentes in carcerem abduxerunt, omnibus quæ habuit ablatis; & Principem *Shemso'ddaulam* ad necem illi inferendam sollicitarunt: ille verò abnuens, ad illum regno pellendum propendit, illis placere studens. At cum Doctor per quadraginta dies in amici cujusdam ædibus delituisset, Princeps ipsum perquisitum denuo Vizierum constituit. Mortuo verò *Shemso'ddaula*, filioque ipsius inaugurato, cum ab eo peterent ut idem Vizieri munus obiret, recusavit Doctor; seque *Abu Galebi* Pharmacopolæ domi abdens, ibi totam Physicam & Metaphysicam, quæ in libris *AlShepha* habetur absolvit, exceptis libris duobus de animalibus & plantis. Cumque ad *Alao'ddaulam* clam scripsisset, petens ut sibi ad ipsum

† P. 352.

* al. *Carbanawaiæ.*

accedere

Dyn. IX. accedere liceret, ob hoc suspectui habitus est; atque hoc ipsius factum aversati sedulo ipsum perquisiverunt, cumque indicio inimici cujusdam proditum cepissent, in castellum quod *Berdawan* appellatur perduxerunt, ubi Poëma composuit, in quo hæc habentur,

* Camel. *Introitus meus * extra dubium est ut vides,*

باليقين *Tota difficultas est quomodo exeam.*

p. 353. Ibi cum quatuor mensibus mansisset, eductum *Hamdanum* asportarunt, † inde verò habitu *Suphii* evasit, comitantibus me & fratre ipsius, & duobus famulis, donec *Asphahanum* pervenimus; ubi in consessu *Alao'ddaulæ* honorem & æstimationem tali viro dignum consecutus est. Ibi libros multos composuit. Inquit idem, Doctor iste omnibus [corporis] facultatibus pollebat, at ea quæ Venerem spectat è potentiis concupiscibilibus maximè prævalebat: cui multũ indulsit, adeo ut temperamento ipsius noxam inferret. Mortis ipsi causa fuit dolor Colicus, qui cum ipsi accidisset, curam accelerare cupiens, octies eodem die clysteribus usus est, unde exulceratis intestinorum quibusdam orta est excoriatio, acciditque ei Epilepsia, quæ colicam sequi solet, eoque debilitatis redactus est, ut surgere nequiret: sibi interim medicamenta adhibere non destitit, donec ambulando esset; neque tamen satis sibi cavit; & cum variis curationis gratia medicamentis uteretur, haud prorsus à morbo convaluit, eo alias recrudescente, alias remittente. Deinde *Alao'ddaula Hamdanum* tendente, cum se ipsi in itinere comitem adjungeret eodem morbo denuo vexatus est, donec *Hamdanum* perveniret, agnitoque deficere sibi vires, ut morbo pellendo non sufficerent, remedia adhibere neglexit, dicens, Qui mei regimini præerat non est ultra regendo, nec jam proderunt medicamenta; cumque in hoc statu per aliquot dies mansisset * in Domini sui viciniam migravit, atque *Hamdani* sepultus est, annos natus quinquaginta octo: obiit autem anno quadringentesimo vicesimo octavo. De eo dixit quidam:

* i.e obiit.

Non profuit AlRaïso *de sapientia ipsius Medicina,*
Neque ipsius in syderum [*scientia*] *peritia*:
Non sanavit ipsum [*liber ipsius*] AlShephà [*i. sanitas,*]
Nec liberavit ipsum [*liber*] AlNajáto [*i. e. liberatio.*]

Aiunt primum Sapientum, qui eo notatus est quod se Regum famulitio

mulitio addiceret, fuisse *Aristotelem*, cùm Philosophi priores, e. g. *Pythagoras*, *Socrates*, & *Plato*, ab eo abstinerent, neque ad Regum portas accederent; cujus rei indicium est, quòd cùm quidam è *Graecorum* Regibus locum, ubi sedebat *Socrates*, pertransiret, ipséque appropinquanti non assurgeret, nec se loco moveret, vel ipsum respiceret, & accedens juvenis quidam pede eum percuteret, dicentiq;, Cur me percutis? responderet, Annon Regem vides, quî fit ut non ei assurgas? ac *Socrates*, Quomodo servo servi mei assurgam? Rex autem, animadversâ lite, ipsum accersens, adducto diceret, Quid est quod dixisti? respondentique, Hoc dixi, me non assurrecturum servo servi mei; diceret, Egóne servus servi tui sum? regereret, Maximè O Rex, te enim in servitutẽ redegit mundus, túq; ipsius servus es; Ego verò eum contemnens in servitutem redegi, mihique servum habeo, cùm tu ipsi servus sis: Regéque, cùm quod dixerat ei arrideret, jubente aliquod in ipsum beneficium conferri, recusaret. Dicitur etiam primum Philosophorum, qui vino ac †veneri liberiùs indulsit, fuisse Doctorem primariũ *Abu Alim Ebn Sinam*; deinde avidè eum imitatos fuisse qui sequuti sunt, cùm hæc à lege Philosophorum aliena sint. Fertur Doctoris *Abu Alis* præceptorem in arte Medica fuisse *Abu Sahlum Al Masihi* [i. e. Christianum,] qui & Medicus insignis fuit, & Dialecticus, veterum scientiarum callens, in regione *Chorasani* inclytus, cui Systema est, titulo *Miyah-Cetab*, [i. e. centum libri,] liber celebris. Obiit annos quadraginta natus.

Dyn. IX.

P. 355.

Abu Sahl *Medicus Christianus, Avicennæ præceptor.*

Sectio.

Anno quadringentesimo tricesimo quinto, obiit *Abul Pharaj Abdalla Ebno'l Tiyeb Erakensis*, Philosophus insignis, qui veterum libros & sermones pervolverat, & explicandis libris antiquis operam dedit, tam in Dialecticâ quàm cæteris Philosophiæ generibus ab *Aristotele* compositis, & in Medicina *Galeni* libris: in explicationibus suis prolixiori usus est sermone, dum docere, & [quæ explicaret] intellectu facilia reddere studeret. Inquit *Al Kadi Al Acram* [i. e. honore dignissimus,] *Jamalo'ddin Al Kophti*, Vidi quosdam eorum qui hanc artem profiterentur, *Abu'l Pharajio Ebno'l Tiyeb* vitio vertisse prolixitatem. Censor iste qui eum reprehendit *Judaus* fuit, intellectus an-

Abu'l Pharaj *Med. & Philos.*

Dyn. IX. gustioris, *Avicennæ* explicatione contentus. Ego verò, & quicunque libris componendis operam dederunt, haud aliud dicimus quàm *Abul-Pharajium Ebno'lTiyeb*, quæ ex his scientiis obliterata fuerant luci restituisse, quæ occulta erant perspicua reddidisse. Discipuli ei multi fuerunt, qui dominium [in literis] obtinuerunt, aliósque docuerunt. E quorum numero *AlMochtar Ebno'lHasan Ebn Abdun*, appellatus † *Ebn Botlan*. Inquit *Ebn Botlan*, Doctor noster *AbulPharajius Ebno'lTiyeb* viginti annos explicandis Metaphysicis insumsit, ac præ [nimio] in iis studio morbum contraxit, quo animam exhalavit: unde indicium sumas de summo illius studio & diligentiâ, quodque scientiæ sui ipsius gratia operam dederit. Fuit *Ebn Botlan* iste Medicus *Christianus Bagdadensis*, facie deformi, miniméque decorâ, prout Deo visum est. Scientiis autem à veteribus excultis excelluit, artisq; Medicæ peritiam adeptus est. *Bagdado Mauselam* & *Diyarbecrum* profectus est; deinde *Halebum* adiens, ibi ad tempus substitit: at cùm locum minimè probaret, inde in *Ægyptum* abiit; ubi cùm breve temporis spatium insumsisset, cum *Ebn Redwano Ægyptio*, ejus temporis Philosopho, congressus est, acciditque inter ipsos contentio è victoriæ inter disputandum studio orta. Ira ergo in *Ebn Redwanum* commotus ex *Ægypto* discedens *Antiochiam* pervenit, ibique sedem fixit. Cúmque jam migrationis frequentis pertæsus, & indoctorum consortium ægrè ferens, satius duceret se à turba subducere, in Monasterium quoddam *Antiochiense* se recipiens, Monachismum suscepit, séque cultui divino mancipavit, donec vitam finiret anno quadringentesimo quadragesimo quarto. Ex insignioribus *Ebn Botlani* operibus sunt Liber de regimine sanitatis in tabulas distinctus; & de iis quæ sibi vendicant Medici Diatribe elegans; & Epistola de Emptione Servi. Cùm autem inter *Ebn Botlanum* & *Ebn Redwanum* acciderat quod accidit, scripsit ad ipsum *Ebn Botlan* Epistolam, † in qua ipsum convitiis proscidit, ipsiúsque vitia recensuit, & ignorantiam in scientiis veterum, quarum peritiam sibi vendicavit, ostendit; distincto opere in septem sectiones, quarum prima est, Quantum præstet qui ab aliis vivâ voce didicit, ei qui solum libros legit. Secunda, Illius, qui quæstionum [statum] è libris hauserit scientiâ imperfectâ, dubia scientiæ ipsius paria esse, & solutu difficilia. Tertia Facilius esse veritatem stabilire in intellectu, in quo non obfirmatæ

fuerint

Marginalia: p. 356. — Ebn Botlan. — Ebn Redwan. — p. 357.

fuerint absurdæ [opiniones,] quam apud eum in cujus intellectu radices egerint. Quarta, Solere viros præstantes, cùm veterum libros legunt, non de illorum fama detrahere [*ex conjectura,] cùm viderint circa quæsita eos aliàs aliud dicere, ac sibi contrarios videri; sed in indagatione & disquisitione persistere. Quinta, De variis quæstionibus, quæ à demonstrationibus certis è veris principiis processerint, ad quæ responsum petit methodo demonstrativâ. Sexta, De consideratione ejus quod inter convitiandũ dixerat [adversarius,] inter cætera, Ego mille quæstiones ipsi proposui, ille mihi unicam. Septima, Excussio eorum quæ dixerat de puncto naturali, & designatio loci, in quo est ansa dubitandi de hac [ejus] appellatione. Epistolam autẽ conclusit his verbis, Certo sciat voluptatẽ, quæ è verborum masticatione percipitur, haud parem esse præfocationi respondendi; ac fore nobis locum, in quo reddenda sit [factorũ] ratio, & conventum [ad] præmium, & pœnam [accipiendum,] in quo conquesturi sint Ægroti apud Creatorem suum & cum Medicis expostulaturi de erroribus qui ipsis perniciei causa fuerint: neque ipsos Doctori condonaturos, sicut ego ipsi condonavi, quod me convitiis affecerit, neque silentio præterituros, quæ fecit, sicut ego prætereo, †quod de fama mea detraxerit. Certissimè autem sciat illos ipsi occursuros, neq; pacatum iri nisi eo quod manifestè verum est. Deus nos & ipsum dirigat ad obsequium ipsi præstandum, & ut ad ipsum accedamus, ei grata sectando. Ipse verò portio mea & optimus protector. Refert *Ebn Botlan* in Sectione quarta Epistolæ suæ historiam lepidam de *Ebn Redwano*, quæ hìc narratu digna est. Conveni, inquit, [aliquando] discipulum quendam Doctoris istius, (viz. Doctoris *Ebn Redwani)* specie decorum, & in quo, si conjecturæ fides adhibenda, ingenii præstantis signa apparerent, apud Principem *Abu Alim Ebn Jalalo'ddaula Ebn Adado'ddaula Phanachosraw* cum febre quotidianâ, quæ ante quatriduum cœperat, affectus esset, quæ nec cum frigore accederet, & cum sudore recederet: præbuerat autem ipsi Medicus iste medicamentum catharticum, ac statuerat postea ipsi sanguinem venæ sectione detrahere, pro more *Ægyptiorum*, qui venæ sectionem demum adhibent post exhibitum Medicamentum, & ægrotanti placentulas comedendas præbere unà cum Julapio solent in febris accessionibus. Cùmque Medicum, ut de febris ratione certior fierem, percontarer, respondit ille, dialecto *Ægyptiaca*, Bene, Domine

Dyn. IX.

p. 358.

Dyn. IX. mi, Febris est quotidiana, composita ex sanguine & flavâ bile, quæ post quatriduum recurrit; cumque medicamentum ei exhibuerimus, dissolutus est sanguis, manétque flava bilis, adhibituri autem ei sumus phlebotomiam, ut à flava bili tuti simus, volente Deo. Recessi ergo nescius utrum magis mirarer, an quod febris quotidiana post quatriduum recurreret, cum signis continuæ; an quod ex humoribus compositis constaret; an Medicamentum, quod sanguinem †crassum
P. 359. dissolveret, relictâ bile flavâ tenui. Hoc autem ab eo narratum non alii assimilare possum, quàm ei quod *Antiochiæ* audivi de Medico quodam *Græco*, cui cum ægroto quodam, qui febre tertianâ simplici laboraret, ob sanitatem ei restituendam de certâ pecuniæ summâ convenerat. Ille ergo ei administrare cœpit, quod materiam incrassaret, unde quæ tertiana simplex fuerat, semitertiana evasit: quod cùm ægrè ferentes pellere ipsum vellent, ille, Certè, inquit, dimidium mercedis commerui, cùm dimidium morbi recesserit; ratus scil. ex sono nominis dimidium febris abiisse. Nec desiit rogare quidnam antea fuerat? ac respondentibus illis, Tertiana; quid jam esset? dicentibúsque, Semitertiana; de injuriâ sibi factâ conquerebatur, dicens, Quare ergo mihi dimidium ejus, quod accipere deberem, denegatis? Fertur *Ebn Redwanum* istum primò Astrologum fuisse, qui ad compita sederet, atque [arte istâ] victum sibi compararet, deinde in Arte Medicâ & Dialecticâ aliquid legisse: fuitque è Philosophastris non verè doctis, neque specie, neque habitu decorus; nihilominus multi in *Ægypto* studiosorum ei se discipulos addixerunt, atque ab eo didicerunt, celebrísque evasit, & libros composuit [hinc inde] corrasos, collectos, & congestos. Multa ei accepta retulerunt discipuli ipsius tam in causis Medicinalibus, quàm prolatis Dialecticis, quæ risum moveant, si bonâ fide egerunt qui retulerunt. Non desiit autem *Ebn Redwan* docendo operam dare, donec obiit intra annum quadringentesimum sexagesimum. Porro è Medicis insignibus hisce temporibus fuit Medicus quidam *Christianus*, *Cotaiphat* appellatus, qui *Basasirio* operam collocavit; ob praxin celebris, ita ut†scientia ejus non prædicetur: honorem consecutus est ob felicem in curandis ægrotis successum.

Cotaiphat Medicus Christianus.

P. 360.

Al Moktadi Ebn Mohammed Ebno'l Kayem. Mortuo *Al Kayemo beamrilla*, in Chalifatu inauguratus est *Abdalla* filius *Mohammedis*

Al Moktadi Chalifa.

hammedis filii *AlKayemi*, & cognominatus *AlMoktadi beamrilla*, anno quadringentesimo sexagesimo septimo. Non erat autem *AlKayemo* inter posteros ipsius præter eum mas: siquidem *AlDachira Abu'lAbbas Mohammed AlKayemi* filius, vivente adhuc patre suo, mortuus est, nec alius ipsi præter eum fuit. *AlMoktadi* autem, tunc in utero matris suæ, sex post mortem patris sui *Mohammedis* mensibus natus est. Anno sexagesimo octavo *Akſis Chowarezmiensis*, unus ex *Soltani Malecshahi* exercitus imperatoribus, *Damascum* profectus, eam obsidione cinxit, unde tanta annonæ caritas fuit, ut mensura, quam *AlGeraram* vocant, plusquam viginti aureis venderetur; urbem ergo ipsi securitate pactâ dediderunt, atque in ea nominis *AlMoktadi* Chalifæ *Abbasidæ* in concionibus facta est mentio: quod factum est, postquam *Aliadarum Ægyptiorum* nomina commemorata fuerant. Porro *Aksis* maximam *Syriæ* partem in potestatem redegit. Anno septuagesimo quarto obiit *Nuro'ddaula Dobais Asadiensis*, annos octoginta natus, quinquaginta septem principatu functus, ob virtutem & beneficentiam celebratus. Quicquid penes ipsum fuerat, post ipsum administravit filius ipsius *Mansur*, cognomẽ *Bahao'ddaulæ* sortitus, qui & optimè se gessit. Hic cùm ad *Soltanum Malecshahum* accessisset, confirmatum est ei imperium, veste etiam in honoris signum à Chalifa donatus est. Deinde obiit anno septuagesimo nono. *AlHellæ* verò, & *AlNilo*, & omnibus quæ ipsi fuerant, præfectus est filius ipsius † *Saifo'ddaula Sadaka*. Anno octogesimo quinto interfectus est *Nodhamo'lMolc* Vizierus prope *Nahawandum*, à puero quodam *Dailamensi* ex *AlBatenistarum* secta; qui specie aliquid petentis vel opem implorantis accedens, cultro, quem secum habuit, percussit, unde mortuus est. Functus autem fuerat *Nodhamo'lMolc Vizieri* munere apud *Soltanos* triginta annos, ultra tempus quo ei præfuit apud *Olub Arslanum*, dum *Chorasani* principatum teneret tempore patrui sui *Togro'lBegi*, antequam ad regnum promotus esset: annos natus fuit septuaginta septem. Causa cædis ipsius fuit, quòd cum *Othmano* filio *Jamalo'ddini* filii *Nodhamo'lMolci*, avus ipsius *Marwæ* præfecturam commisisset, eòque misisset *Soltan* ministrum quendam nomine *Kudanum*, ex servorum præcipuis, ei cum *Othmano* de re aliquâ lis intercederet, eo incitavit ipsum juventus, & in avum suum confidentia, ut in illum manus injiciens, pessimè

[Margin: Dyn. IX.]

[Margin: † p. 361.]

[Margin: Cædes Nodhamo'lMolci Vizieri.]

tractatum

Dyn.IX. tractatum dimitteret. Ille ergo cùm ad *Soltanum* accedens opem imploraret, & [de injuria] quereretur, *Soltan*, misso ad *Nodhamo'lMolcum* nuncio, Si mecum, inquit, in regno consors fueris, perge, penes te arbitrium est; sin minister meus fueris, terminos subditis & ministris [præscriptos] tenere decet. Filii verò tui terminos, eorum quæ ad subditos spectant, transgressi, hæc atque hæc facere ausi sunt. Pervenientes ergo qui missi fuerunt ad *Nodhamo'lMolcum*, literas ipsi tradiderunt, quibus ille, Dicite, inquit, *Soltano*, si adhuc nescieris me tibi consortem in regno fuisse, at jam scias: neque enim imperium
p. 362. hoc aliter quàm curâ †& consilio meo adeptus es. Annon meministi cùm interficeretur Pater tuus me rerum tuarum curam suscepisse, & tam è tuis quàm aliis in te rebelles subegisse? Tu tunc temporis mihi nitebaris; at cùm jam tibi confirmatæ fuerint res, tibique obsecuti fuerint, & qui longius, & qui proprius absunt, crimina in me conquiris, & calumniis contra me aurem præbes. Dicite illi, Tiaræ istius stabilimentum ab atramentario isto pendere; atque eorum consensum omnium commodorum causam esse, at cùm occlusum fuerit hoc, perire & illam. Multúsq; fuit in hujusmodi sermonibus: deinde, A me, inquit, *Soltano*, quicquid vultis, respondete. Invasit enim me præ increpatione, quæ ab ipso mihi contigit, quod animos mihi fregit. Illi ergo abeuntes in hoc consenserunt, ut *Soltanum* celarent, quod factum fuerat; eique dixerunt quæ innuerent illum se Regi submittere, & rogare, ut se excusatum haberet: postea verò quidam eorum rem prout se habuit, Regi narravit; & consilium de eo interficiendo initum est. Mortuus autem est etiam *Soltan* triginta quinque post ipsum diebus, solutúmque est Imperium, ac gladio certatum. Fuerúntque verba *Nodhamo'lMolci* instar prædictionis Propheticæ. Fertur, quod ad eorum, quæ *Nodhamo'lMolcum* spectant, originem, fuisse ipsum filium pagi cujusdam præfecti in regione *Tusi*, linguámque *Arabicam* didicisse, & Principis *Bajeri* Domini *Balchæ* Scribam fuisse. Principem autem cujusque anni initio malè ipsum multare, & quicquid ipsi fuerat auferre solitum, dicentem, Pinguefactus es, O *Hasan*. Fugisséq; ipsum ad *Jogri Begum Davidem*, eúmque adiisse: qui cùm primùm ipsum videret, manu prehen-
p. 363. sum filio suo *Olub Arslano* tradidit, † Hic, inquiens, est *Hasan Tusensis*; illúmque ipsum acceptum sibi patris loco habuisse, nec ipsi immo-

immorigerum se præstitisse. *Nodhamo'lMolc* autem, cùm ad ipsum accederent Antistites & Magnates, postquam ipsis assurrexisset, rursum sedem suam capessere solitus erat; at Doctori cuidam pauperi, qui ipsi fuit, accedenti assurgens, ipsum loco suo collocare, ipsique assidere: cúmque de eo interrogaretur, Illi, inquit, cùm accedunt, laudibus me evehunt, ob ea quæ mihi non insunt, mihique ex eorum sermonibus philautia & fastus increscit; hic verò crimina mea mihi in mentem revocat, quæque injustè ago, unde humiliatur mihi animus, & à multis quibus obnoxius sum, revertor. Fuit autem consessus ipsius doctis virtutisque & probitatis studiosis refertus. Multis eum Epicediis deflerunt Poëtæ; ex optimis quæ dicta sunt, sunt illa *Shablo'ddaulæ,* Dyn. IX.

Fuit Vizier Nodhamo'lMolc *unio singularis, quem*
Conflavit [Deus] *misericors ex nobilitate.*
Apparuit, & non agnovêre tempora pretium ejus,
Quare illum illis invidens, in concham iterum reposuit.

Deinde post cædem *Nodhamo'lMolci* abiit *Soltan Malecshah Bagdadum*, quam ingressus est decimoquarto mensis *Ramadani*; contigit verò ut venatum profectus die tertio *Shawali* rediret ægrotans: morbi causa, quod ex esu carnis venatu captorum febrim contraxerat; ob quam cum venâ ei sectâ haud satis sanguinis detractum esset, ingravescens illi morbus febris ardens evasit, obiitque die *Veneris Shawali* mediâ. Uxor autem ejus *TarkanChatun* mortem ipsius clam habens, eúmque celans *Bagdado* egressa est, † *Soltanum* secum ferens, nummósque ducibus distribuens, ipsos filio suo *Mahmudo* sacramento adegit, *Tajo'lMolco* Viziero rem hanc ei procurante. Ad Chalifam *AlMoktadium* etiam misit, [rogatum] ut [filii] nomen in suggestis memoraretur; quo annuente, *Mahmudi* in concionibus mentio facta est, qui tunc temporis quatuor annos natus fuit. Abiit autem *Tarkan Chatun Bagdado Asphahanũ*, ubi erat * *Tarciaruk* filiorum *Soltani* natu maximus; unde egressus ille unâque duces, qui ipsi aderant, è *Nodhami* asseclis, *Raiam* versus profecti sunt. *Chatun* verò copias *Tarkiarukum* oppugnatum misit: quorum quibusdam ad *Tarciarukum* deficientibus, cùm auctæ essent illi vires, *Asphahanum* reversus eam obsidione cinxit. Fuitque cum exercitu *Chatuni Tajo'lMolc*, qui cùm captus atque ad *Tarciarukum* adductus esset, irruentes

Obitus Soltani Malecshahi.

† p. 364.

Soltan *Mahmud.*

* *al.* Barciaruk, *sic in seqq.*

Dyn. IX. entes in eum *Nodhamienses* interfecerunt. Vir multis virtutibus & omnigenis excellentiis præditus erat; at omnia ejus benè gesta obscuravit, quod *Nodhamo'lMolci* cædem promovisset. Anno octogesimo septimo *Tarciaruko Bagdadum* profecto, illius ut *Soltani* in suggestis facta est mentio, cognominatusque est *Rocno'ddinus*. Anno quadringentesimo octogesimo septimo, die decimo quinto *Moharrami* mortuus est Antistes *AlMoktadi beamrilla* morte subitaneâ. Traditum ei fuerat diploma de *Soltano Tarciaruko* muneri illi præficiendo, ut ipsum subscriberet; quod cum attentione perlectum subscripsit: deinde apposito illi cibo, cùm edisset ac manus lavâsset, Procuratrici ipsius *Shemso'lNaharæ*, quæ ipsi aderat, Quinam, inquit, sunt isti qui † ad me non impetratâ veniâ accesserunt? Ait illa, Circumspiciens neminem conspexi; vidi autem illi mutatum fuisse statum, ac defecisse vires, adeò ut in terram mortuus procideret: dixi ergo ancillæ, quæ mecum erat, Si exclamaveris, te interfectura sum, Vizierum autem adiens, quid contigisset ipsi indicavi; Successori ergo per testamentum designato fidelitatis juramentum præstandum curârunt, & *AlMoktadium* ad funus compositum sepulturæ mandârunt. Annos natus fuit triginta octo, & menses octo. Chalifatum tenuerat annos novendecim & octo menses. Matrem habuit Concubinam *Armenam*, nomine *Arjawanam*, quæ & ipsum, & filium ipsius *AlMostadhemum*, & nepotem *AlMostarshedum* Chalifas vidit.

Soltan Tarciaruk, *vel* Barciaruk.

AlMoktadi *subitò moritur.*

p. 365.

Sectio.

Anno quadringentesimo septuagesimo tertio obiit *Yahya Ebn Isa Ebn Jazla* Medicus *Bagdadensis*. *Christianus* fuit; Medicinæ studuit apud ejus temporis *Christianos Carchi* [seu fori *Bagdadensis*] incolas; cúmque Dialecticæ discendæ studio teneretur, neque esset inter *Christianos* prædictos tunc temporis, qui artem hanc calleret, mentioque illi facta esset *Abu Alis Ebno'l VValidi Mo'tazaliorum* tunc Doctoris, ac diceretur illum & scientiæ Scholasticæ & terminorum Logicalium peritum esse, ad eum se recepit Logicæ perdiscendæ gratiâ. Non destitit autem *Edno'l VValid* religionem *Islamiticam* illi commendare, donec ipsi annuens eam amplecteretur: cui quod nomen dedisset lætatus *Abu Abdalla AlDamagani*, eo tempore

Yahya Ebn Isa *Medicus Christianus.*

Islamismũ *amplectitur.*

tempore Judex primarius, illum sibi propiùs admovit, & ad eum evexit gradum, ut ipsius in syngraphis apud se scribendis opera uteretur. Ille verò, ultra operam in ea re positam, † vici ejus incolis alii sque sibi notis medicabatur, sine mercede aut pretio, verùm gratuitò & ex [merâ] beneficentiâ; quin & ipsis medicamenta gratis subministrabat. Cùm in morbum quo mortuus est incidisset, libros suos legavit Oratorio Antistitis *Abu Hanifæ.* E libris celebrioribus ab ipso compositis sunt Liber *Al Menhaj,* & Liber *Takwimo'labdan,* [de recta ordinatione corporum,] Tabulis distinctus. Dyn. IX. p. 366.

Al Mostadher Ebno'l Moktadi. Mortuo *Al Moktadio beamrilla* adductus filius ipsius *Abu'l Abbas Ahmed* inauguratus est, & cognominatus *Al Mostadher billa*; idque anno quadringentesimo octogesimo septimo. Eodem anno *Soltan Barciaruk* patruum suum *Tacashum* interfectum aquâ submersit, unà etiam occiso ipsius filio. Anno octavo occisus est *Tatash* filius *Olub Arslani*, & confirmatum imperium & Soltanatus *Barciaruko.* Eodem, mense *Du'l-Hajja,* obiit *Al Mostanser billa,* fil. *Al Dhaheri Leezaz dinilla, Aliada, Ægypti* & *Syriæ* Dominus; Chalifatus ejus annorum erat sexaginta, ætas sexaginta septem. Successit ipsi filius ipsius *Abu'l Kasem Ahmed*, qui *Al Mostaalibilla* cognominatus est. Anno octogesimo nono statuerunt Astrologi futurum diluvium *Noachiano* ferè par. Chalifa ergo *Ebn Isunum* Astrologum accersitum eâ de re interrogavit; qui respondit, Tempore diluvii *Noachiani* concurrerunt septem planetæ in signo Piscium, jam verò sex [tantùm] eorum in eodem concurrunt; excepto sc. Saturno, qui si cum iis esset, futurum fuisset hoc illi diluvio simile: verùm † dico, urbem aut terræ tractum aliquem, in quâ convenerit magna hominum multitudo è diversis regionibus submersum iri. Metuerunt ergo *Bagdado,* propter multitudinem in ea undiq; concurrentium: prospectumq; est aggeribus & locis, è quibus aquarum eruptio metuebatur. Accidit autem, ut peregrinantes [*Meccham,*] cùm in valle *Al Manakeb* castra posuissent, superveniens torrens magnus plerosque submergeret; evadentibus qui ad montes se reciperent; periréntque facultates, jumenta, & commeatus. Chalifa ergo Astrologum veste in honoris signum induit. Anno quadringentesimo nonagesimo interfectus *Al Mostad-her* Chalifa. *Al Mostaali* Chalifa *Ægypti.* *Ebn Isun* Astrologus. p. 367.

Dyn. IX. est *Chorasani* Rex *Arslan Argun* filius *Arslani*, Regis *Malecshahi* frater, à famulo quodam suo; qui rogantibus, Quare hoc fecisti? respondit, Ut homines ab ipsius injustitia liberarem. Deinde *Chorasano* potitus *Barciaruk*, eam fratri suo Regi *Senjaro* tradidit. Anno nonagesimo primo* *Bardawil Francorum* Rex, magnis collectis copiis regionem *Syriæ* invadens, *Antiochiam* occupavit. Ante hoc tempus occupaverant *Franci* urbem *Tolaitelam* aliásque in regione *Andalusiæ*, deinde etiam insulâ *Siciliâ* potiti sunt; & in *Africæ* oras progressi, ejus etiam partem ceperunt. *Kawamo'ddaula* * *Codbuka* autem, audito quid fecissent *Franci*, ipsósque *Antiochiam* occupâsse, conflatis copiis in *Syriam* profectus, ad *Antiochiam* positis castris eam obsidione cinxit; in qua fuerunt è *Francorum* Regibus *Bardwil* [*Baldwinus*,] & **Sanhal*, & *Gondophri* [*Godfridus*,] & Comes † *Rohæ* [*Edessæ*] Princeps, & *Baimundus* [*Boamundus*] *Antiochiæ* Princeps: qui annonæ penuriâ oppressi ad *Codbukam* miserunt, securitatem ab eo petentes, utque è regione discedere liceret; ille verò hoc concedere noluit, dicens, Non evasuri estis nisi per gladium. Fuit autem apud *Francos* Monachus quidam, cui morem gerebant, vir admodum versutus: hic illis, *Petro* Apostolo, inquit, baculus fuit inferiùs ferramento munitus, in Sacerdotum Ecclesia sepultus, quem si repereritis, victoriam consecuturi estis, secus certò perituri. Jussitque ipsos jejunio & pœnitentiæ vacare; quod cùm triduo fecissent, die quarto ipsos omnes unà cum vulgo in locum introduxit, ubi cùm ubique fodiendo illum [quæsivissent,] tandem invenerunt, prout ab ipso descriptus fuerat: tum ille, Lætum, inquit, nuntium victoriæ accipite. Animis ergo sumptis, die Jovis è portis seorsim, viz. quini, & seni, aut circiter, egressi sunt. Dixerúntque *Moslemii Codbukæ*, Ad portas consistere nos oporteret, & omnes qui egrediuntur occidere: ille verò, Ne, inquit, hoc facite, sed sinite eos, donec exeundi finem fecerint, deinde eos occisuri sumus. Illi autem cùm omnes egressi essent, ne uno in urbe relicto, exercitum magnum conflarunt; cesseruntque *Moslemii* in fugam dati. Ultimus fugientium fuit *Sokman Ebn Ortok*. Multa ergo eorum millia occiderunt *Franci*, & quicquid in exercitu fuerat commeatus, opum, jumentorum, & armorum ceperunt; rebusque redintegratis, & recuperatis viribus *Moarro'lNomaniam* usque progressi, eam occupârunt. † Anno quadringentesimo

* fors. *Balduinus.*

* nostris *Corbanas.*

p. 368.

* *Cam.* صنجيل i.e. *S. Ægidii* Comes.

p. 369.

ſimo nonageſimo ſecundo videntes *Ægyptii Turcarum* impotentiam, *Hieroſolymam* aggreſſi eam obſiderunt, cùm in ea eſſent *Sokman* & *IlGazi Ortoki Turcomanni* filii, unà cum patruo ipſorum *Suneſo*: & ultra quadraginta machinas bellicas in eam dirigentes, deditam ceperunt, ex ea egreſſis *Sokmano* ejúſque aſſeclis. Ei autem præfecerunt *Ægyptii* quendam *Ephtecaro'ddaulam* cognominatum: deinde eò profecti *Franci* duabus contra ipſam arcibus extructis, urbem à parte ſeptentrionali ceperunt; & in populum gladio ſævitum eſt. *Franci* enim in regione manentes per aliquot ſeptimanas *Moſlemios* interfecerunt; occiſis in Oratorio *AlAkſa*, [i. e. ulteriori,] plus quàm ſeptuaginta mille: ac prædam inde reportârunt, quæ deſcribi non poteſt. Anno nonageſimo tertio, facto inter *Soltanum Barciarukum* & fratrem ipſius *Sultanũ Mohammedem* bello, in fugam datus eſt *Barciaruk*, & per varias tranſiens regiones *Aſphahanum* venit; quam tamen non ingreſſus in *Churiſtanum* tetendit. Anno nonageſimo quarto initum eſt inter ipſos prælium ſecundum, cum *Barciaruko* eſſent quinquaginta militum millia, fratri verò ipſius *Mohammedi* quindecim millia. Obviam igitur facti cum pugnâ concertâſſent, in fugam verſus eſt *Sultan Mohammed*; qui *Choraſanum* petens fratrem ſuum Regem *Senjarum* adiit, (hi enim fratres uterini erant,) ac *Jorjani* ſubſtitit: quò cùm ad ipſum perveniſſet Rex *Senjarus* cum copiis ſuis, unà *Dameganum* profecti ſunt; ubi exercitu regionem devaſtante, tanta ubique in iſtis locis rerum penuria fuit, † ut deficientibus morticinis & canibus homines alii alios devorarent.

Dny. IX.

Hieroſolyma à Francis capta.

p. 370.

Anno nonageſimo quinto obiit *AlMoſtaali billa*, Chalifa *Aliada Ægyptius*, poſtquam Chalifatu functus fuerat ſeptem annos: cui ſucceſſit filius ipſius *Abu Ali AlManſur* annos quinque natus; & *AlAmer beehcamilla* cognominatus eſt. Solus præ annorum defectu equitare non potuit: res autem Imperii optimè adminiſtravit *AlAphdal* filius *Amiro'ljojuſhi* [ducis exercituum.] Anno nonageſimo ſeptimo facta eſt inter duos Soltanos *Barciarukum* & fratrem ipſius *Mohammedem Malecſhahi* filios concordia, confirmato pacto, ne *Barciaruk* fratri ſuo *Mohammedi* cum tympanis obviam iret, neque in ſuggeſtis unà cum eo nominaretur in ditionibus quæ penes ipſum erant, viz. *DiarBecro*, *Meſopotamiâ*, *Mauſela*, & *Syriâ*. Anno nonageſimo octavo obiit *Sultan Barciaruk Ebn Malecſhah*.

AlAmer Chalifa Ægypti.

Moritur Sultan Barciaruk.

Dyn. IX. *Asphahani* ægrotavit, pthysi & hæmorrhoidibus laborans. Cùm de vita desperaret, filium suum *Malecshahum*, annos tunc quatuor natum & octo menses, veste induit: convocatóque Ducum cœtu certiores illos fecit, se filium suum successorem in Soltanatu designâsse, & *Amirū Ayazum* procuratorē ipsius constituere. Cui omnes promptum polliciti sunt obsequium, & nominis *Malecshahi* in *Bagdadi* templis in concionibus facta est mentio. Anno quadringentesimo nonagesimo nono *Soltan Mohammed Aderbijano Mauselam* profectus, ut eam *Jagarmisho* ejus Domino auferret, ipsam obsidione
p. 371. cinxit; † regionis incolis strenuè interim pugnantibus, egredientes enim pedites magnam in exercitu stragem fecêre. Continuatumq; est bellum à mense *Safaro* usque ad *Jomadam* priorem: deinde ad *Jagarmishum* delato de obitu *Barciaruki* nuntio, ad *Mohammedem* mittens obsequium ipsi obtulit. Accedens autem ad ipsum *Mohammedis* Vizier, Consultissimum est, inquit, ut ad *Soltanum* statim accedas, neque enim tibi denegaturus est quicquid ab eo petieris, eúmque manu prehendit: surgens ergo *Jagarmish* unà cum ipso ivit. Videntes autem *Mauselenses* ipsum ad *Soltanum* profectum esse, flere atque exclamare cœperunt, pulvere capitibus suis injecto. At ubi ad *Soltanum Mohammedem* ingressus esset, ille properè accedens benignè eum excepit, amplexusque, considere non sivit, dicens, Redi ad populum tuum; corda enim eorum ad te sunt, & reditum tuum expectant. Terram ergo deosculatus reversus est, diéque crastino convivium magnificum extra *Mauselam* celebravit: & ad *Soltanum* atque ipsius Vizierum magni pretii munera & honoraria misit. Anno quingentesimo *Al-Jaweli Sakawao Mauselam* bellum ei illatum accedente, cum mille equitibus, contra eum cum bis mille prodiit *Jagarmish* ejus Dominus. At ubi acies ad prælium instruxissent, *Al-Jawelio* è mediâ acie contra mediam *Jagarmishi* aciem irruente, in fugam versis qui in ea erant, solus relictus est *Jagarmish*, (utpote qui fugere non valeret præ paralysi quâ laboravit, ita ut equum con-
p. 372. scendere non posset, † sed lecticâ veheretur) captusque ad *Al-Jawelium* adductus est, qui diligenter eum custodiri jussit. Hujus rei ad *Mauselenses* delato nuntio, illi *Zengtum Jagarmishi* filium in imperium suffecerunt. Deinde *Al-Jaweli Mauselam* obsidione cingens, jussit quotidie afferri *Jagarmishum* mulo impositum, inclamantibus

sociis

ſociis ipſius *Mauſelenſes* ut urbe dedita Dominum ſuum ex eo, in quo erat, [infortunio] liberarent: ad hoc cum illos invitaret, nec ipſi auſcultarent, eum in hypogæo incarceravit, unde die quodam mortuus extractus eſt. Scripſerunt ergo ipſius ſubditi ad Regem *Kelnj Arſlan, Solymanis Ebn Kutlamiſhi Saljukienſis* filium, urbium *Konia* [Iconii] & *Akſara* Dominum, illum ut ad ipſos accederet invitantes; ſeque ei urbem tradituros. Quo cum copiis ſuis accedente, *Jaweli* de ipſius adventu certior factus *Mauſela* diſceſſit; eoque accedens *Kelj Arſlan* ipſam occupavit: cumque in [loco] *Al Mogreka* [dicto] caſtra poſuiſſet, prodeuntes ad ipſum *Zengium Jagarmiſhi* filium ipſiúſque comites veſtibus in honoris ſignum induit: ſolióque inſidens nominis *Soltani Mohammedis* in concionibus mentionem fieri vetuit, ſuúmque ſubſtituit. In exercitum etiam beneficia exercuit, & conſuetudines injuriâ introductas ſuſtulit. Inde adverſus *Jawelium*, qui *Rohæ* fuit, profectus eſt. Cumque juxta fluvium *Chaborem* concurriſſent, *Jawelii* ſocii *Kelj Arſlani* ſocios in fugam dederunt. *Kelj Arſlan* autem ſeipſum in *Chaborem* conjectum contra *Jawelii* ſocios ſagittas jaculando tutatus eſt: at equo ipſum in aquam profundam deferrente ſubmerſus eſt, & poſt dies aliquot apparens *Shemſaniæ* ſepultus. *Jaweliuſque* † *Mauſelam* profectus eam occupavit. Anno quingenteſimo ſecundo *Maududus* & *Soltani Mohammedis* exercitus capta *Mauſela* eam *Jawelii* ſociis abſtulerunt. Anno quingenteſimo tertio* *Tangri Francus*, *Antiochiæ* Dominus, ad *Syriæ* confinia profectus *Tarſum* & *Adenam* occupavit, & *Hoſno'l-Acradum* [*Cordorum Caſtellum*] obſedit, quod ei dediderunt incolæ. Occuparunt etiam *Franci* urbem *Berytum*, quæ penes legatos *Chalifæ Aliadæ* fuit. Anno ſexto menſe *Moharramo Al Amir* [princeps] *Maududus Mauſelæ* Dominus, *Roham* profectus juxta eam caſtra poſuit; depaſtúſque eſt exercitus ejus ſegetes ipſius: inde *Sarujum* ſe tranſferens idem fecit; nec *Francos* cavit, imò neglectui habuit, nec prius animadvertit quã *Joſlinus Tel Baſheri* Dominus ipſos de improviſo ſuperveniens adortus eſt, cum eſſent exercitus jumenta in paſcuis diſperſa, quorum plurima cepit, militumque non paucos occidit, dein *Tel Baſherum* rediit. Eodem mortuus eſt *Baſilius Armenus*, Portarum regionis *Filii Leonis* Dominus, qui *Cug-Baſil*, i. e. *Baſilius Latro* audiit, quod furto (quaſi) arces non paucas in

Dyn. IX.

† p. 373.

* *Tancredus* *Tarſum* &c. occupat.

Dyn.IX. in confiniis occupasset, quas in hodiernum usque diem possident *Armeni*. Anno quingentesimo septimo convenientes *Moslemii*, in-
*al.*Tacini*, ter quos erat *Al Amir Maudud* filius *Altun* **Tacashi Mausela* Dominus,
vel,*Tatcini*. *Francorum* ditiones ingressi sunt; cumque juxta *Tiberiadem* concurrissent, acriter pugnatum est, fortiter persistente utroque exercitu:
p. 374. tandem fugientibus *Francis*, permisit † *Al Amir Maudud* exercitibus ut reversi se refocillarent, vere denuo conventuri. Ipse *Damascum* accedens, ut ibi apud *Togtacinum* ejus Dominum usque ad ver diversaretur, cum templum orandi gratia ingressus esset, aggressus ipsum quidam è secta *Bateniorum*, quasi ipsi comprecans ac ab eo eleemosynam petens, cultro ipsum percussit, ac quatuor ei vulnera inflixit, quibus eodem die mortuus est: interfectus est etiam *Batenius*, caputque ipsi præcisum; cumque à nemine dignosceretur, crematus est. Anno undecimo mense *Du'lHajja* morbo correptus est *Soltan Mohammed* filius *MalecShahi*, filii *Olub Arslani*: cumque sibi desperaret, filium suum *Mahmudum* accersitum os-
Sultan Mahmud. culatus est, flente utroque, jussitque egredi, atque solio regio insidere; cum tunc temporis decimum quartum ætatis annum egressus esset. Ille patri suo, Dies, inquit, iste infaustus est, *viz.* Ex indicio astrorum: respondit [Pater,] Verum dicis, at Patri tuo [infaustus,] tibi vero faustus imperio [tibi delato.] Egressus igitur solio insedit diademate & armillis ornatus. Fuit *Soltan Mohammed* gravitate insignis, justus, bonæ conversationis, fortis. Anno quingentesimo duodecimo, die decimo sexto *Rabii* posterioris, obiit *Antistes AlMostadher-billa*, annos natus quadraginta unum, & sex menses; *Chalifatu* functus annos viginti quatuor. Ejus tempore tres decessere *Soltani*, quorum ipso præsente inter concionandum facta est mentio, *viz. Taj'oddaula Tatash Ebn Olub Arslan*, & *Sultan Tarciaruk*, & *Soltan Mohammed*, *Malecshahi filii*.

p. 375. † Sectio.

Inquit *AbuSelt O'mmaia AlMogrebi*, [i. e. Occidentalis] In *Ægyptum* currente anno quingentesimo decimo profectus, inveni ibi *Medicum* quendam *Antiochenum* nomine *Georgium*, qui Philosophus cognominatus est ea ratione, qua corvus appellatur *Abu'l-*

Bida [i. e. Pater albæ.] & à serpente morsus, *Salim*, [i, e, Sanus.] Dyn. IX.
Multus fuit in negotio facessendo *Abu'lChairo Salama Ebn Rahmun Judæo, Medico Ægyptio*, eumque contemptui exponendo. Fingere solebat sententias *Medicas* & *Philosophicas*, quas efferret verbis obscurioribus, ab isto hominum genere usurpari solitis, sed absurdis admodum quibus nullus subesset sensus, inanibus, nulli rei utilibus; deinde eas mittere ad aliquos qui de sensu earum ipsum rogarent, easque sibi explicari peterent: tum de illis loqui, easque, ut putabat, explicare sine attentione vel animadversione, propere, festinanter, nulla adhibita cura sed oscitanter, adeo ut multa in iis ridicule ab eo prolata reperirentur. Recitata, inquit, mihi sunt quasi ab isto *Georgio* carmina quædam in *Abu'lChairum* quæ inter optima sunt quibus unquam *Medicum* inauspicatum perstrictum audivi,

Abul'Chair *adeo stultus est, ut in lance ipsius levis sit quisquis excellit*;

Adeo infaustus, ut ægrotus, qui ipso medico utitur, in mare perditionis sit, cui nullum est littus.

Tria simul ingrediuntur; Ipsius aspectus, & feretrum, & qui mortuos lavat.

Abul'Chair iste, inquit, *Judæus Ægyptius* fuit, qui se librorum quorumlibet *Logicorum*, *Philosophorum*, *Physicorum* & *Metaphysicorum* prælectorem professus est, quos opinatus est se explicare, interpretari & exponere: cum non esset † in iis quæ protulit & asseruit unde commodi aliquod percipere possis, verùm multa effutiens verba erravit, & in responsis, quæ temere fudit, lapsus est: cumq; tantum sibi vendicaret, ne ad minimum eorum, quibus se dedit, pertigit, juxta illud Poëtæ dictum,

Abul'Chair.

† p. 376.

Denudavit veste sublata crura, quasi profundum ingressurus,
At obruerunt eum fluctus in littore.

Inquit, Vidi etiam in *Ægypto Rezkallam*, qui *AlNachas* audiit, ac plerorumque in *Ægypto Astrologorum* præceptor fuit. Doctor erat natura comis, jucundus. Inter bellas quæ de se narravit historias, est quod dixit, Rogante me muliere *Ægyptia* ut quæstionem quæ eam spectaret ipsi expedirem, cum Solis eo tempore altitudinem observassem, & verum horoscopi gradum, nec non duodecim domos & astrorum centra, descripsissem, eaque omnia coram

Dyn. IX ipsa in abaco delineassem, & de domibus sigillatim pro more dissererere cœpissem, illâque tacente indignabundus me reprimerem, illa mihi nummum projecit: tum ego denuo sermonem repetens dixi, Video tibi in domo divitiarum defectum, sedulo ergo caveas; tum illa, Jam inquit scopum attigisti, verumque dixisti, fuit ut dicis; ac dicente me, Nunquid quicquam perdidisti? respondens, Maxime, periit mihi nummus quē tibi dedi, me relicto abiit. *AbuSelt* autem dum *Astrologorum Ægyptiorum* mentionem facit, Haud alio, inquit, fundamento nituntur eorum descriptiones *Astrologicæ*, quàm † tabula quam delineant, & centris quæ ordinant; quod ad profundiorem autem inquisitionem, in causarum, occasionum, & principiorum primorum notitiam, non est ex ipsis qui ad hunc gradū ascendat, eoq; nitatur, vel in hanc aeris [regionem] se attollat, vel ab hôc lumine lumen sumat, excepto *AlKadio, Abu'lHasano Ali Ebn Nasro*, qui *AlAdib* i. e. literatus audit. Ille enim ex hominum præstantissimis est, quique ornamentis seculi accensentur; estque ei in reliquis *Philosophiæ* partibus summa peritia, & gradus primus.

p. 377.

'Abu'lHasan Astrologus.

'AlMostarshed Chalifa.

AlMostarshed Ebnol'Mostadher. Mortuo *AlMostadhero billa*, Chalifa salutatus est filius ipsius *AlMostarshed billa Abu Mansur* idque anno quingentesimo duodecimo, cum à patre hæres designatus esset, ac pro eo in suggestis viginti tres annos oratum. Eodem obiit *Baldwinus Hierosolymorum* Rex; qui in regiones *Ægyptiacas* profectus cum Francorum turba fuerat, eas occupare studens. Cum autem è regione *Balbaisi* factus esset, in *Nilo* natanti recruduit quod ipsi fuerat vulnus: mortem igitur sibi instare persentiscens *Hierosolyma* reversus ibi mortuus est, regionem suarum curâ mandata *AlKomeso* [Comiti] *Rohæ* [*Edessæ*] Domino; illi nempe, qui à *Jagarmisho* captus, à *Sakawao Jawelio* dimissus fuerat. Anno quingentesimo decimo tertio acre bellum fuit inter *Soltanum Sanjarum* & ipsius ex fratre nepotem *Soltanum Mahmudum*. Anno decimo quarto progressis *Gorjanis* (qui iidem *Cozari*) in regiones *Islamiticas*, unaque *Kaphjakiis* aliisque † nationibus, convenientes *AlAmir Ilgazi, Dobais Ebn Sadaka*, & Rex *Togru'lBeg*, penes quem erant *Arran* & *Nachjawan*, illis obviam ierunt, donec prope *Tephlisum* venirent. Erant autem *Moslemiis* copiæ magnæ, adeo ut numero triginta hominum millia essent, Cumque jam con-

p. 378.

cûrrentes uterque exercitus se ad pugnam instruxerat, prodierunt Dyn. IX.
Kaphjakii ducenti; quos rati *Moslemii* se in fidē ipsorum dedere velle, minimè caverunt. Illi autem eorum ordines ingressi, jactis sagittis aciem *Moslemiorum* turbarunt; quod qui à tergo erant fugam interpretati, se in fugam dederunt, alii alios, præ turbæ magnitudine, collidentes: cæsáque est magna eorum multitudo, decem parasangarum spatio insequentibus ipsos *Gorjianis*, cædentibusque & capientibus; occiderunt ergò plerique eorum; capti sunt quater mille. Rex *Togru'lBeg*, **IlGazi*, & *Dobais* evaserunt. *Gorjiani* autem reversi urbem *Tephlisum* obsederunt, magnopere eos qui in urbe erant pugna infestantes, adeò ut grave & magnum admodum esset negotium ipsius incolis: cúmque durâsset obsidio usque ad annum decimum quintum, vi urbem ceperunt. Anno decimo quinto, *Soliman* [*Salomon*] *Ebn Ilgazi Ebn Ortok*, in patrem suum rebellavit, *Halebi*: annum tunc excesserat vicesimum. Pater hoc audito, statim magna cum festinatione ad ipsum contendens, nihil animadvertente *Solimane*, illum adortus est: qui cum ad ipsum egressus excusari se peteret, manum ab eo abstinuit; illos autem, qui ipsi authores fuerant ut id faceret, prehendit; ex quibus fuit Princeps quidam, quem projectum tollens *Ortok* educaverat, & *Naserum* nominaverat; illi ergò oculos eruit & linguam præcidit. Ex illis etiam † *Hamawensis* quidam, quem *IlGazi Halebensibus* præfecerat, P. 379. collato in eum principatu. Illi factum suum rependens manus & pedes præcidit, visúque eum privavit; unde mortuus est. Adductusque est ad ipsum filius suus ebrius, quem cum occidere vellet, prohibente ipsum affectu paterno, vivere sivit: ille ergò *Damascum* fugit. *Ilgazi* autem *Halebo Solymanem*, fratris sui *Abdo'lJabbari Ebn Ortoki* filium, præfecit, ipsúmque *Badro'ddaulam* appellavit. Deinde *Maredinum* reversus est. Eodem anno *Soltanus* urbem *Miyapharekinum* Principi *Ilgazio Ortoki* filio assignavit; urbem *Mauselam*, *Mesopotamiam*, & *Senjarum Emiro Oksenkaro AlBorsakio*. Anno decimo sexto, mense *Ramadano*, obiit *AlEmir Ilgazi Ortoki* filius, *Miyapharekini*; occupavitque filius ipsius *Hasamo'ddin Tamartash Maredini* arcem; filius ipsius Soliman, *Myapharekinum*: *Halebi* fuit ipsi è fratre nepos *Badro'ddaula Soliman* filius *Abdo'lJabbari* filii *Ortoki*, ibique mansit donec ipsi à patruele suo eriperetur. Anno decimo septimo videns

Moslemii à Chozaris victi.

*al. *AlBagazi*, ut & deinceps.

Dyn. IX. *Balac* filius *Bahrami*, filii *Ortoki*, patruelem suum *Solimanem* imparem esse regioni suæ à *Francis* tutandæ, ad ipsum *Halebum* profectus est, cúmque incolas arctè obsedisset urbem deditam accepit. Anno decimo octavo *Balac Bahrami* filius *Manbejam* profectus ipsam occupavit, arcemque obsedit: dum autem cum iis qui ipsam tenebant, pugnaret, sagitta in ipsum incidente interfectus est; quo turbatus, dispersus est exercitus. Porro, *Halebum* † ejusque arcem occupavit, *Oksenkar Borsakensis*; *Tyrum Franci*. Anno quingentesimo vicesimo, mense *Du'lKaada*, interfectus est *Kosaimo'ddaula Oksenkar Borsakensis*, *Mauselæ* Dominus, in urbis *Mauselæ* templo, die *Veneris*, à *Bateniis*; *Mauselamque* occupavit filius ipsius *Ezzo'ddin Mas'ud*, nemine contradicente. Inquit Historicus, Mirandum est *Antiochiæ* Dominum ad *Ezzo'ddinum Mas'udum* misisse, eumque de cæde patris certiorem fecisse, antequam ad ipsum delatum esset nuntium: antea enim illud ad *Francos* auditu pervenerat, præ summa eorum rerum *Islamiticarum* statum noscendi diligentia. Anno vicesimo primo præfectus est *Atabec* [regni administrator] *Omado'ddin Zengi Oksenkari* filius præturæ *Bagdadi*, eam ipsi committente *Soltano Mahmudo*. Eodem obiit *Ezzo'ddin Mas'ud*, *Oksenkari* filius; *Mauselæque* & ditionibus ipsius præfectus est frater ipsius *Omado'ddin Zengi*. Anno vicesimo secundo *Omado'ddin Zengi*, *Oksenkari* filius, urbem *Halebum* ejusque arcem occupavit; & post annum urbem *Hamam*. Anno quingentesimo vicesimo quarto, secundo mensis *Du'lkaada*, interfectus est *Al Amer-beehcamilla*, *Abu Ali*, *Ebno'l-Mostaali Aliada*, *Ægypti* Dominus. Cum in deambulacrum quoddam suum egressus reverteretur, ipsum adorti *Batenii*, trucidarunt; cumque filium non haberet, successit ipsi Patruelis ipsius *Abu'lMaimun Abdo'l Majid*, filius *Abukasemi* filii *AlMostanseri Aliada*, *Ægypti* Domini, & *AlHaphedh bedinilla* cognominatus est: † non autem præstitum est illi juramentum ut Chalifæ, sed ut qui deputati instar rebus prospiceret, donec manifestum fieret utrum fœtus, quo gravida erat [Chalifæ uxor,] imperio idoneus esset, essetque hic Chalifa, ille ipsius deputatus. Eodem anno apparuerunt *Bagdadi* scorpii alati, aculeo duplici, à quibus metus grandis & noxa gravis hominibus contigit. Anno vicesimo quinto mense *Shawalo* obiit *Soltan Mahmud* filius *Soltani Mohammedis*, *Hamdani*.

p 380. *Franci Tyro potiuntur.*

p. 381. *Al Hafedh* Chalifa Ægypti.

Scorpii alati.

Annos

Annos natus erat circiter viginti ſeptem, tredecim imperavit. Vir clemens, benignus, prudens; qui cũ aliquid quod ægrè ferret audiret, non tamen pœnas infligeret, etſi poteſtas ipſi eſſet infligendi: ſubditorum opibus haud inhians, ſed ab iis ſe continens; ſocioſque ſuos, ne ex illis quicquam injuria auferrent, cohibens. Succeſſit illi filius ipſius *David*. Anno viceſimo ſexto *Sultan Senjar* ad *Omado'ddinum Zengium* & *Dobaiſum Ebn Sadaka* ſcripſit, ipſos in *Erakum* proficiſci jubens: illi ergò profecti in [loco dicto] *Manaria*, qui ad *Dojailum* ſpectat, caſtra poſuerunt, Chalifa autem *AlMoſtarſhed*, ad latus occidentale tranſiens, in *Al Abbaſia* caſtra poſuit; cumque concurriſſent exercitus in * *Hadra Barmakidarum*, orſus *Zengius* impetum fecit in aciem dextram Chalifæ, in qua erat *Jamalo'ddaula Akbal*, qui ab ipſo fugerunt. *Naſrus AlChadem* [Eunuchus] autem ex acie ſiniſtra Chalifæ in dextram *Omado'ddini* & *Dobaiſi* irruit, unaque ipſe Chalifa, & acriter dimicatum eſt. Deinde in fugam verſi ſunt *Dobais* & *Omado'ddin*, multique ex eorum exercitu cæſi, multi capti ſunt. Anno viceſimo ſeptimo miſit † *AlMoſtarſhed Sheich Bahao'ddinum Abu'l Photuh Eſpharayenenſem*, concionatorem, ad *Omado'ddinum Zengium* cum nuntio, in quo aſperitatis aliquid erat; cui & contumeliæ multum addidit *Abul'Photuh*, fretus potentia Chalifæ & jure Chalifatus: eum ergò prehenſum *Zengius* contemptui habuit, maléque tractavit. Quo audito Chalifa *Bagdado* cum triginta militum millibus profectus eſt: at cum propè à *Mauſela* abeſſet, ex ea egreſſus eſt *Atabeg Zengius* cum exercitus parte, reliquis in ea relictis cum deputato ſuo *Naſiro'ddino*. Chalifa autem, menſe *Ramadano* juxta eam poſitis caſtris, cum ipſam oppugnaret arcteque haberet, *Gypſariorũ*, qui in urbe erant, turbæ convenit de ea tradenda: cujus facinoris rei peracti patibulo affixi ſunt, continuatáq; eſt obſidio circiter tres menſes. At cum nihil proficeret contra ipſam, nec perciperet vel debilitatos incolas, vel deeſſe ipſis commeatum & alimenta, inde diſceſſit *Bagdadum* rediens. Anno viceſimo octavo confirmata eſt pax inter Chalifam *Almoſtarſhedum*, & *Atabegum Zengium*. Anno quingenteſimo viceſimo nono profectus Chalifa *AlMoſtarſhed* bellum intulit *Soltano Maſ'udo*, comitante ipſum Nobilium & Magnatum caterva. Pugna igitur ipſos excepit *Soltan Maſ'ud* decimo *Ramadani*: at cum ſiniſtra Chalifæ acies perfide cum eo agens ad *Soltanum* deflecte-

Dyn. IX.

Sultan David.

* forſ. *villa*.

Chalifa victor.

† p. 382.

Mauſelam obſidet.

Dyn. IX. deflecteret, ac inter dextram ipſius & ſiniſtram *Soltani* levis fuiſſet velitatio, circumdedit ipſum *Soltani* exercitus perſiſtentem, nec loco ſe moventem; fugienteq; exercitu captus eſt. † *Soltan Maſ'ud* igitur illum in tentorio ſuo collocatum quorundam, qui ipſum cuſtodirēt, curæ commiſit, ipſiq; de neceſſariis omnibus proſpexit: cumq; interceſſiſſent inter ipſos legati de pace facienda, ac conditionibus ſtatuendis de pecuniæ ſumma à Chalifa pendenda, neve exercitum conflaret, vel domo ſua egrederetur, atque his annuiſſet *Soltan*; equo impoſitus eſt Chalifa, geſtato coram eo [in honoris ſignum] *Ephippii* tegumento, nec reſtabat aliquid quàm ut *Bagdadum* reverteretur. Nunciato verò accedere à *Soltano Sanjaro* legatum, atque hominibus unà cum *Soltano Maſ'udo* ipſi obviam euntibus, diſceſſerunt etiam a Chalifa quidam quibus ipſius cura commiſſa erat; cumq; eſſet tentorium ipſius ab exercitu ſeparatum, accedentes è *Batenianis* viginti quatuor atque ad ipſum ingreſſi, trucidarunt plus quam viginti vulneribus confoſſum: contumelioſeque tractatum naribus & auribus præciſis, nudum reliquerunt. Interfectus eſt die *Jovis* decimo ſeptimo *Du'l Kaadæ* juxta portam *Maragæ*, ibique manſit donec à *Maragenſibus* ſepeliretur. Annos, cum interficeretur, natus erat quadraginta tres; Chalifatu functus annos ſeptendecim & ſeptem menſes.

p. 383. Chalifa victus & captus.

occiſus.

AlRaſhed Chalifa. *AlRaſhed* filius *AlMoſtarſhedi*. Interfecto *AlMoſtarſhedo* inauguratus eſt filius ipſius *Abu Jaafar AlManſur* & *AlRaſhed billa* cognominatus. Juramentum illi ut ſucceſſori præſtandum curaverat adhuc ipſe in vivis: quod ſtatim poſt ipſius cædem denuo præſtitum eſt, die Lunæ finiente menſe *Du'l Kaada*, anno quingenteſimo viceſimo nono. † Eodem interfectus eſt *Dobais Ebn Sadaka*, *Hellæ* Dominus, juxta tentorii ſui portam extra [urbem] *Chunejum*. Juſſerat *Soltanus* juvenem quendam *Armenum* ipſum interficere, qui capiti ipſius adſtans, dum terram digitis ſcalperet, nihil animadvertenti collum præcidit. Atque hoc eſt ex iis quæ ſæpe eveniunt. viz: ut prope ab invicem moriantur qui inter ſe inimicitias exercuerint. Infeſtus enim erat *Dobais AlMoſtarſhedo*, atque ipſius Chalifatum ægre ferebat, neſciens *Soltanos* ipſi ideo peperciſſe, ut tanquam inſtrumento uterentur ad oppugnandum *AlMoſtarſhedum*. Sublata autem cauſa, ſublatum eſt una cauſatum. Anno quinquageſimo triceſimo *Bagdadi* convenientes Reges & Provinciarum Domini obedientiam *Maſudi*

p. 384.

ſudi

ſudi abjecerunt. Profectuſque eſt *David Soltani Mahmudi* filius cum exercitu *Aderbijani Bagdadum*, & poſt eum M*auſelâ* ſecutus eſt *Atabeg Omadod'ddin Zengi*, atque in ſuggeſtis pro Rege *Davide Bagdadi* oratum eſt. Cum igitur ad *Soltanum* perveniſſet fama, ille coactis exercitibus *Bagdadum* profectus urbem obſedit ultra quinquaginta dies, cumque nihil contra ipſos proficeret, *Hamdanum* redire ſtatuerat: at cum ad ipſum perveniſſet *Tarentaius Waſeti* Dominus, cum magna navicularum copia, eò reverſus eſt. Diſſidentibus autem inter ſe Principibus, qui *Bagdadum* convenerant, reverſus eſt Rex *David* in regionem ſuam, diſperſique ſunt Principes. Chalifa verò ad *Amadò'àdinum Zengium*, qui ad partem occidentalem fuit, trajiciens, unà cum eo *Mauſelam* abiit, cum paucis quibuſdam è comitibus ſuis. *Soltan Maſ'ud* autem *Bagdadum* ingreſſus, ibi ſedem fixit, † congregatiſque Judicibus, teſtibus, & Legisperitis, oſtendit juramentum quod illi præſtiterat *Al-Raſhed*, in quo manu ſua hæc ſcripſerat: Ego ſi exercitum collegero, vel egreſſus fuero, vel quempiam è *Soltani Maſ'udi* ſociis gladio percuſſero, meipſum imperio exuo. Illis ergò ſententiam ferentibus, exutus eſt, ſublatáque ipſius mentio è ſuggeſtis, tam *Bagdadi* quam in reliquis provinciis. Fuit Chalifatus ipſius undecim menſium, & octodecim dierum.

Dyn. IX.

Sultan Maſ'ud Bagdadum obſidet.

p. 385.

Al Raſhed Chalifatu exutus.

Sectio.

Anno quingenteſimo triceſimo in *Ægypto* floruit *Abu Ali* Geometra, qui ei ſcientiæ operam dedit, atque in ea excelluit, ut & in literis humanioribus. Ipſi carmen eſt in quo Geometriæ ſpecimen habetur: è verſibus ejus ſunt,

Diviſum eſt cor meum in amore cœtus:
Unicuique eorum appenſus eſt affectus meus.
Ac ſi cor meum centrum eſſet, illi circumferentia,
Et affectus mei lineæ ad eum [*ductæ.*]
Nec non,
Euclides [*i.e. Geometria*] *ſcientia eſt quâ comprehenditur quicquid in cœlo eſt, & quicquid in terris.*
Eſtque ſcala, quaſi figuræ ejus eſſent

Dyn. IX.

Gradus ad celsitudinem eò tendentibus.
Reliquerunt commoda ejus propter sumptus ejus:
Euge monstranti viam ad sumptus!
Ascendit per eam mens generosa ascensu:
Quam insignes sunt, ascensus iste & ascendens!

AlMoktafi Chalifa. *AlMoktafi* filius *AlMostadheri*. Cum mentionem *AlRashedi billa* è suggestis sustulissent, jussit *Sultan Mas'ud* convocari concilium, in quo recenseretur quid commiserat † *AlRashed* hominum facultates vi auferendo, aliisque quæ officio Antistitis dedecori essent; deinde de jure interrogatum scripserunt, Quid dicunt Docti de eo qui ita comparatus sit, num Antistitis officio idoneus est an non? Sententiam ergò tulerunt, Illum qui ita comparatus esset indignum esse qui Antistes esset. Tum consuluit *Soltan* è primoribus *Bagdadi* multos, quisnam idoneus esset, qui Chalifatui præficeretur. Cumq; Vizier *Mohammedem AlMostadheri* filium, ejusq; religionem prudentiam, lenitatem, & continentiam laudâsset, adductus ille in * *Mothammena* collocatus est, ingressisq; *Soltano* & Viziero mutuis se juramentis obstrinxerunt, Viziero conditiones inter eos pactas confirmante. Deinde egressus *Soltan*, Principes, Judices, & Legis-peritos convocavit, qui ipsum inaugurarunt duodecimo mensis *Du'lHajja*, anno quingentesimo tricesimo, cognominatúsque est *AlMoktaphi beamrilla*. Anno tricesimo primo *AlRashed*, qui imperio exutus est, ab *Atabego Zengio Mauselâ* discedens *Hamdanum* profectus est, ubi erat Rex *David*; inde *Asphahanum*: at sub finem mensis *Ramadani Chorasanenses* quidam, è famulorum ipsius numero, ipsum adorti interfecerunt, dum somnum meridianum captaret, post morbum à quo convaluerat; sepultúsque est extra *Asphahanum*, *Shahrestani*. Annos natus erat quadraginta.

p. 386.

* domo octogona. *al.* ad dextrã.

AlRashed occisus.

Anno tricesimo secundo *Atabeg Zengius Hamam* perveniens, ad *Shehabo'ddinum Damasci* Dominum misit, matrem ipsius sibi in uxorem dari petens, cui nomen erat † *Zamorrod Chatun*, filiam *Jawelii*; illam nempe quæ collegium extra *Damascum* juxta fluvium *Baradam* extruxit. Quâ ductâ *Hemesam* ipsiusque arcem accepit. Illud autẽ quod ipsum ad eam ducendam impulit, erat, quod *Damasci* res ex arbitrio ejus geri videret, putarétque se, ope initi cum eâ matrimonii, regione potiturum: at cum eâ ductâ spe frustratus esset, nec quicquam

p. 387.

quam

Dyn. IX.

quam ejusmodi obtinuisset, ab ipsa discessit. Eodem occupavit *Hasamo'ddin Tamartash Ilgazi* filius, *Maredini* Dominus, arcem *Al-Hetach*; quam cuidam *Merwanidarum* eripuit, qui ultimus fuit eorum cui principatus aliquis superfuit. Anno tricesimo tertio occupavit *Atabeg Zengius Oksenkari* filius *Baalbecum*. Quarto occupavit *Zengius Shahrazurum* ejusque ditiones. Anno quingentesimo tricesimo septimo obiit *Mohammed* filius *Danishmandi Malatiæ* & Finium Dominus, atqui ipsius ditionibus potitus est Rex *Mas'ud Koluj Arslani* filius, *Iconii* Dominus, *Seljukida*. Anno tricesimo nono *Atabeg Omado'ddin Zengius* urbem *Roham Francis* abstulit. Castellum *Biræ* etiam, quod *Francis* fuit postquam *Roham* occupaverant, castrumque est munitissimum, obsessum arctè habuit: at propè ab eo expugnando aberat, cum, accepto de cæde *Nasiro'ddini*, sui in urbe *Mausela* deputati, nuntio, discessit. *Franci* autẽ qui *Biræ* erant, veriti ne reverteretur, ad *Nojmo'ddinum Maredini* Dominum mittentes ipsam ei tradiderunt, occuparuntque ipsam *Moslemii*. Anno quingentesimo quadragesimo, † *Rabiæ* posterioris quinto, interfectus est *Atabeg Omado'ddin Zengius Oksenkari* filius *Mausela* & *Syriæ* Dominus, dum castellum *Jaabar* obsideret; à servis quibusdam, qui ipso noctu per fraudẽ occiso in castellum illud fugerunt. Qui in eo erant ergò ad exercitum clamantes, illis cædem ipsius indicarunt, gaudium præ se ferentes. Socii autem ipsius ingressi ipsum invenerunt extremum vitæ spiritum trahentem, quem statim efflavit. Annum ætatis sexagesimum excesserat, canis aspersus fuit; summâ gravitate se erga exercitum & subditos gessit: gubernandi peritissimus fuit. Urbis *Mauselæ* antequam ille eam occuparet maxima pars vastata fuit, adeò ut quis ad vicum Tympanistarum stans, templum vetus, & forum, & Basilicam conspicere posset; nulla enim erant inter ea ædificia, neque poterat quispiam in templo veteri ambulare sine [comite] qui ipsum defenderet, cum jam ubique ædificiis cinctum sit. *Mausela* etiam, inter omnes quas creavit Deus regiones, maxima fructuum penuria laboraverat: at ejus & quæ successerunt temporibus, fructibus & herbis odoriferis maximè abundavit. Interfecto *Atabego Zengio* filius ipsius *Nuro'ddin Mahmud*, qui tunc ipsi aderat, detracto è digito ipsius annulo *Halebum* profectus ipsam occupavit. *Saifo'ddin Gazi* autẽ frater ipsius, cum in urbe *Shahrazuro* esset, quæ portio ipsi

Roha [*Edessa*] *Francis* ablata.

p. 388.

Zengi [nostris *Sanguinus*] occisus.

Dyn. IX. assignata fuerat, ad ipsum mittens *Zino'ddin Ali Cujuk*, patris ejus
p. 389. *Omado'ddini Zengii* in urbe *Mausela* vicarius, *Mauselā* invitavit: † quò venienti confirmatum est regnum in istas regiones, *Nuro'ddin* autem *Halebi* mansit, ipsámque tenuit. Anno quingentesimo quadragesimo quarto *Saifo'ddin Gazi*, *Atabegi Zengii* filius, *Mausela* Dominus, in ea obiit. Cum ingravesceret illi morbus, *Bagdadum* mittens *Auhado'z-zamanum Abu'l Baracat* accersivit; qui cum advenisset, perspecta morbi gravitate, medicamenta adhibuit, quibus nihil profecit: obiit ergò ultimo *Jomadæ* posterioris, cum triennio imperâsset. *Mauselæ* & *Mesopotamiæ* post ipsum præfuit frater ipsius *Kotbo'ddin Maudud*. Frater autem ipsius natu major *Nuro'ddin Mahmud*, qui in *Syria* erat, *Halebumq;* & *Hamam* tenebat, *Senjaram* profectus eam occupavit, haud contendente cum eo fratre *Kotbo'ddino*. Deinde pace inter ipsos facta *Nuro'ddinus Senjaram Kotbo'ddino* reddidit, ipseque acceptis urbibus *Hemesa* & *Rahaba* in *Syria* se continuit, fratre ipsius regiones *Mesopotamiæ* possidente. Eodem anno *Nuro'ddin Mahmud Ebn Zengi Francorum* regiones invasit ex parte *Antiochiæ*. Cumque ad Principem convenissent *Franci*, occurrit ipsis *Nuro'ddin*, atque acriter pugnatum est: dein fugientibus *Francis* occisus est Princeps, successitque ipsi in regno filius ipsius *Baimondus* [*Boamundus*,] qui cum infans esset, nupsit mater ipsius Principi alii, ea conditione ut regionis curam gereret, donec ad ætatem perveniret filius ipsius. Eodem anno mortuus est *AlHaphedh ledinil'la Abdo'l Majid*, cui in Chalifatu *Ægypti* successit filius ipsius *AlDhapher-beamrilla Abu-Mansur* † *Ismael*. Anno quadragesimo sexto *Nuro'ddin* collectis copiis suis *Joselini Franci* ditiones invasit, quæ ad partem Borealem *Halebo* erant. Fuit *Joselinus Eques Francorum* invictissimus, in quo conjuncta erat cum fortitudine prudentia. Illo *Nuro'ddino* obviam eunte, concursum ac pugnatum est, *Moslemiisq;* in fugam datis, multi eorum cæsi, multi capti sunt; è quorum numero erat *Nuro'ddini* Armiger, quem captum unà cum armis *Nuro'ddini*, misit *Joselinus* ad Regem *Mas'udum Ebn Kelj Arslan*, *Iconii* & *Aksera* Dominum, inquiens, Hic generi tui armiger est, post eum ad te venturum est majus aliquid. Quod cum factum scivisset *Nuro'ddin*, graviter tulit, & in *Joselinum* dolum molitus est, quietem refugiens, quò se ulcisceretur. Accersitis ergò è *Turcomannorum* principibus,

Antiochiæ Princeps occisus.

AlDhafer Chalifa Ægypti.

p. 390.

Joselinus Nuro'ddinum superat.

pibus quibusdam, magna illis præmia obtulit, si *Joselinum* captum sibi traderent: se enim illi bello imparem scivit. *Turcomanni* ergo oculos in eum intentos habuerunt; cúmque aliquando venatum exiisset, quidam ipsorum ipsum prehensum ad *Nuro'ddinum* vinctum abduxere. Abiens ergo *Nuro'ddin* castella quæ penes *Joselinum* fuerant, *Ain Tabum*, *Azazum*, *Kuresum*, *AlRawandanum*, *Borjo'l resasum*, [i.e. turrim plumbeam,] *Dolucum*, *Marashum*, *Nahro'l Jaurum*, aliásque ipsius ditiones occupavit. Anno quadragesimo septimo obiit *Soltan Mas'ud Ebn Mohammed*, *Ebn Malecshah*, *Hamdani*. † Successorem designaverat *Malecshahum*, fratris sui *Soltani Mahmudi* filium: cujus ut *Soltani* in suggestis mentionem fieri curavit *Emir Chasbeg*, résque ejus nomine administravit, atque constituit. Deinde manus in ipsum conjiciens, ad fratrem ipsius Regem *Mohammedem*, qui in *Chuzistano* erat, mittens eum accersivit; animo statuens in ipsum etiam, cùm adesset, manus injicere, ac sibi *Soltanatum* vendicare. Accedentem ergo *Mohammedem* in solio collocavit, ipsiúsq; ut *Soltani* mentionem fecit; at *Mohammed* perspectâ *Chasbegi* nequitiâ, biduo post adventum suum, illum ad se ingressum interfecit, atque unà *Zengium* Armigerum, capitáque eorum projecit, quæ donec à canibus ederentur manserunt: confirmatúsque est in Imperio *Mohammed*. Eodem obiit *Hosamo'ddin Tamartash*, *Maredini* & *Miyapharekini* Dominus, cùm ultra triginta annos imperasset; succedente ipsi filio suo *Nojmo'ddino Alebbio*. Anno quingentesimo quadragesimo octavo potiti sunt *Franci* in *Syriâ* urbe *Askalana*, quæ è ditionibus erat *Aliadarum Ægyptiorum*. Anno quadragesimo nono, mense *Moharramo*, interfectus est *AlDhafer Ebno'l Haphedh Aliada Ægypti* Dominus, in cujus locum suffectus est filius ipsius *AlPhayez benasrilla*, biduo post patris sui cædem, annos quinque natus, quem Vizier *Abbas* humero suo gestatum in solio regio collocavit. Eodem anno mense *Sapharo Nuro'ddin Mahmud Ebn Zengi Ebn Oksenkar*, urbem *Damascum*, Domino ejus *Majiro'ddino* * *Ateko* *Ebn Mohammed*, *Ebn* * *Buri*, † *Ebn Togtacin Atabec*, ereptam, occupavit. Anno quingentesimo quinquagesimo secundo, mense *Rajebo*, multi fuerunt in *Syriâ* terræmotus vehementes, quibus multæ regiones devastatæ sunt; è quibus *Hemesa*, *Hama*, *Shizur*, *Caphar Tab*, *Moarra*, *Apamia*, *Hosno'l Acrad* [castellum *Cordorum*,]

Dyn. IX.

Joselinus *captus.*

Soltan Mas'ud *obit.*

p. 391.

Soltan Mohammed.

Tamartash *moritur.*

Franci Askelanâ *potiuntur.*

AlPhayez Chalifa Ægypti.

* *al.* Abeko.

* *al.* Buzi.

p. 392.

Terræmotus in Syria.

Dyn.IX. *rum,*] *Arka*, *Laodicea*, *Tripolis*, *Antiochia*. Ad numerum interfectorum [indicandum] sufficit, quod ludimagister quidam in urbe *Hama* narravit, se è schola negotii quod ipsi obvenerat causa discessisse, terræmotu interim qui urbem subverteret accidente; cúmq; schola casu suo pueros omnes obruisset, neminem venisse qui de puero aliquo suo inquireret. *Moritur* Soltan Sanjar. Eodem, mense *Rabia* priore, mortuus est *Soltan Sanjar Ebn Malecshah, Ebn Olub Arslan*, morbo colico, quem insecuta est diarrhœa. Anno quinquagesimo quarto, die *Exundatio* Tigris. octavo *Rabia* posterioris, exundavit admodum *Tigris*, & [fluvio] *Kaurajo* super *Bagdadum* erumpente impleti sunt campi, & urbis fossæ, ceciditque pars mœniorum, submersâ etiam parte *AlKatiæ*, & *Babo'l Azaji*, & *AlMamuniæ*; deinde aquâ sub terrâ in locis quibusdam serpente, collapsa sunt [loca ista.] Cúmque cœpissent homines ad partem occidentalem transire, multis aureis redimendus erat ponto, nec obtineri poterat: deinde subsidente aquâ magnæ secutæ sunt ruinæ, nec dignosci poterant vici; cùm nihil aliud essent quàm tumuli, & limites ædium suarum conjecturâ metiebantur homines. Eodem anno mense *Du'lHajja* obiit *Soltan Mohammed Ebn Mahmud Ebn Mohammed* Ebn *Malecshah*; regnavitque patruus p. 393. Soltan Soliman Shah ipsius † *Soliman Shah* filius *Mohammedis*. Anno quingentesimo quinquagesimo quinto, die *Rabiæ* prioris secundo obiit Chalifa AlMoktafi *Chalifa moritur.* *AlMoktafi leamrilla*, cum eo munere functus esset viginti quatuor annos, natus sexaginta sex. Primus hic erat qui solus in *Erako* fuit sine *Soltano*, & arbitrio suo exercitum & subditos suos rexit, ex quo primum *Mamluci* [servi] in Chalifas imperium exercuerunt, & à tempore *AlMostanseri*, ad hunc usque diem.

Sectio.

Circa medium seculi sexti è Medicis ubique terrarum celebribus tres simul floruerunt viri egregii, è tribus sectis, quorum singuli & nomine & re erant *Hebatolla*, [i. e. donum Dei,] viz: è *Christianis*, Hebatollæ *Medicitres.* *Judæis*, & *Moslemiis*; nempe *Hebatolla Ebn Saed Ebno'l Talmid*, & *Hebatolla* Ebn *Malca*, *Abu'lBaracat*, *Auhado'lzaman*, [i.e. unicus seculi] & *Hebatolla* Ebno'l*Hosain Asphahanensis*. Fuit Hebatolla Ebno'lTalmid *Christianus.* *Ebno'l Talmid* Medicus *Christianus Bagdadensis*, seculi istius decus, & eorum qui

tunc vixerunt doctissimus: Chalifis *Abbasidis* operam collocavit, ad magnam in eorum famulitio dignitatem evectus, summóque apud eos in honore, curando & medicando prospero usus successu, artis istius Canonum peritus; diu vixit, fuitque dum vixit eminens & illustris. Senex fuit formæ decoræ, aspectus pulchri, societatis & convictus suavis, spiritus subtilis, personæ elegantis, cogitationis profundæ, alta animo versans, acris ingenii; conjecturâ felix, consilio prudens: usus est in carminibus componendis verbis sublimibus, pulchris, †sanis, & desiderabilibus, quæ naturæ ipsius præstantiam indicant. Ex ipsius carminibus sunt ista: Dyn. IX. p. 394.

Fuit jucundus status juventutis ebrietas,
At expergefactus sum, & viam bonam ingredi cœpi:
Sedensq; mortem expectavi, instar viatoris,
Qui locum quo eundum sit novit, & substitit citra hospitium.

Solebat *Abu'lHasan* Ebno'l *Talmid* semel singulis septimanis ad *AlMottakium* accedere, qui eum præ senio considere juberet. Obiit mense *Safaro*, anno quingentesimo sexagesimo, cùm annum ferè centesimum attigisset, intellectu illi in statu pristino manente. Filio illum paulò antequam moreretur roganti, Quidnam appetis? Hoc, inquit, ut appetam. *Hebatolla* autem Ebn *Malca Abu'lBaracat* maximâ vitæ suæ parte *Judæus*, ultimò *Mohammedanus*, Medicus fuit egregius, scientiarum veterum peritus, optimè res explicans, conceptibus subtilibus: libro à se composito titulum *AlMo'tabar* indidit, in quo Mathematicis omissis ad Dialecticam, Physicam, & Metaphysicam spectantia tradidit; atq; hoc in genere res perspicuè tradit, veréque proponit. A *Soltano Seljukida* quodam aliquando ægrotante *Bagdado accersitus*, ipsum adiit, blandéque tractavit, donec invalesceret; dein multis ab eo muneribus cumulatus, viz. nummis, equis, vestibus, rebus egregiis, in E*rakum* rediit, pompâ quantâ fieri potuit maximâ, & opulentiâ: audito verò Ebn *Aphlahum* ipsum mordaci hoc carmine perstrinxisse; Hebatolla Abu'lBaracat Judæus. *Liber ejus AlMo'tabar.*

Est nobis Medicus Judæus, cujus stultitia,
Quoties loquitur, in ipso apparet ex ore ipsius:
†*Superbè se effert, at canis ipsum gradu superat,* p. 395.
Quasi nondum ex deserto exivisset.

Hoc, inquam, audito, sensit se, quamvis tantum opum consecutus

 fuerat,

Dyn. IX. fuerat, nequaquam honoratum iri nisi *Islamismo* nomen daret. Hoc igitur dum firmo animi proposito statueret, certò sciens filias quas habuit jam adultas neutiquam cum ipso religionem *Islamiticam* amplexuras, ideoque cùm moreretur haud hæredituras [quæ relinqueret,] à Chalifa suppliciter petiit, ut ipsis benignè largiretur ex opibus quas relicturus esset [aliquid,] etiamsi in religione suâ persisterent: quod cùm ille faciendum diplomate confirmasset, ipséque de eo certior esset, *Islamismum* apertè professus est, séque docendo & medicando applicuit; nec prosperè agere desiit, donec ei clypei tergum obverteret tempus, [i. e. se ei adversam præberet] & * fastigio suo decideret, postquam ætate provectus esset, prehenderentque ipsum morbi, quibus sanandis impar erat ipsius in re Medica peritia, prævaleréntque ipsi dolores, quibus sustinendis nec corpus nec cor ipsius sufficerent. Utpote qui cæcus erat, & surdus, leprâq; & elephantiâ laboravit. Servet nos Deus à statuum mutatione, & nè in nimias redigamur angustias, nec in malum res nobis redeant. Cùm mortem instare sentiret, ei qui rerum ipsius curam gereret in mandatis dedit, ut sepulchro ipsius ad hunc modum inscriberet, Tumulus *Auhado'lzaman Abu'lBaracat* variis casibus insignis, authoris libri *AlMo'tabar*. De superbia *Abu'lBaracat Auhado'lzaman*, & humilitate *Amino'ddaulæ Ebno'lTalmid*, hæc ait *AlBadì Hebatolla*, Astrolabius;

Islamismũ amplectitur.

* al. cuspide.

Abu'lHasan *Medicus, ejusq; æmulus*
Abu'lBaracat *in terminis sunt contrariis*:
Hic cum humilitate inter Pleiades est,
Ille cum superbia sua in infimo [*terræ.*]

Hebatolla Ebno'l Hosain. p. 396.

Quod verò ad *Hebatollam Ebno'lHosain Ebn Ali*, Sapientem, Medicum † *Asphabanensem*, è seculi ornamentis, virisq; ejus temporis præcellentibus fuit. De eo dictum est, cùm ille artem Medicam exerceret, non emptum iri *Hippocratem* siliqua, nec repertum iri *Socratem* via recta incedere, & re verâ *Ebn Batlanum* frustra esse. Mortuus est post annum quingentesimum tricesimum apoplexiâ quæ ipsi contigit, eóq; morbo correptus, in cella quadã domi suæ sepultus: cujus cùm post menses aliquot aperta esset porta, ut aliò transferretur, repertus est in gradibus sedens mortuus. Suavia sunt illi carmina, è quibus ista quibus balneum in amici cujusdam ædibus descripsit:

In-

Dyn. IX.

Ingressus sum Paradisum ejus, & invisi Gehennam ejus,
Laudavique Redvvanum, [*Angelum qui Paradiso inservit,*] *&*
clementiam Maleci, [*Angeli qui Gehennæ præest.*]
Hilaritas in vultu servi sequela est
Præmissarum splendoris faciei Domini.

Temporibus *Moktafianis* venit *Abu'lHelm AlMogrebi, Andolosenus,* Medicus *Mursiensis*, in Er*akum*, ubi prorsus ignotus erat: dum aliquando autem *Bagdadi* plateas circumiret, vidit ad portam domus (quæ dominum suum primariæ dignitatis virum esse indicabat) sedentem quendam, cui adstans juvenis quiddam ex E*uclidis* libro coram eo legebat. Accessit ergo *Abu'lHelm* auscultandi gratiâ; atque effutiente Magistro quæ non intelligeret, eum lapsus sui arguit, & errorem ostendit. Juvenis ergo, animadverso verum esse quod objecerat *Abu'lHelm*, eóque ut donec ipse reverteretur maneret rogato, domum ingressus, deinde prodiens *Abu'lHelmum* misso præceptore accersivit: ille palatium ingressus, juvenis patrem reperit, unum è regni proceribus; qui ipsius adventum gratulatus, deinde rogavit ut cum † filio suo maneret, cui ille annuit. Inclaruitque fama *Abu'lHelmi*, concurrentibus ad eum studiosis, magnoque in pretio habitus est. Jocis & collusioni multùm deditus fuit, admodúmque facetiis & hilaritate delectatus. Postea, displicente illi E*rako*, inde discessit, in *AlMogreb* [partes occidentales] abire animo statuens. Cúmque extra *Damascum* diversaretur, servum suum misit, ut inde quæ eo die comederent, emeret, parũ [nummorũ] illi tradens, quantum sc. duobus sufficeret. Puer autem reversus secum carnes assas, fructus, bellaria, potum [ex uvis passis confectum,] & nivem retulit. *Abu'lHelm* ergo, conspectis quæ attulerat puer, copiam miratus, Nunquid, inquit, aliquem è nobis notis invenisti? Minimè, inquit puer, verùm hæc omnia eo quod mecum fuit [nummorum] emi, atque hoc adhuc ex eo superest. Dixit *Abu'lHelm*, Ab hac regione non licet cuipiam qui intellectu præditus est transire. Eò igitur ingressus, conquisitâ domo ibi sedem fixit, & officinâ Aromatarii apertâ, in ea aromata vendidit, ac artem medicam unà exercuit: atque ita se habuit usque ad vitæ finem.

Abu'lHelm Hispanus.

p. 397.

AlMostanjed Ebno'lMoktafi. Ingravescente morbo *AlMoktafi*, cùm successor ab ipso designatus esset filius ipsius *Joseph*,

AlMostanjed Chalifa.

Dyn. IX. Concubina quædam ejus filii ipsius *Abu Alis* mater, Chalifatum ad filium suum transferre cupiens, puellis quampluribus adductis cultros dedit, eásque *Josephum* successorem designatum, cùm ad patrem accederet, interficere jussit. Fuit autem *Josepho* Eunuchus quidam parvus, quem continuè mittere solebat de Patris statu sciscitatum. Ille, visis puellis, quæ cultros manibus tenerent, ad *Josephum* reversus ipsi illud narravit: qui accersito †Palatii præfecto, ipsum, unà
p. 398. cum Cubiculariorum coetu secum assumens, domum ingressus est, loricâ indutus, manúque gladium tenens. Ingressum autem adortæ sunt puellæ, quarum cùm unam ac alteram percussas vulnerâsset, atque exclamasset, introeuntibus Palatii præfecto & cubiculariis fugerunt puellæ. Fratrem ergo suum *Abu Alim* ipsiúsque matrem captos in carcerem conjecit; captisque puellis alias occidit, alias submersit. Mortuo autem *Al Moktafio*, confidenti eum in finem filio ipsius *Josepho*, fides præstita est, & cognomen *Al Mostanjed billa* impositum, proq; eo in concionibus oratum, mense *Rabia* priore, anno quingentesimo quinquagesimo quinto. Anno quinquagesimo sexto obiit *AlPhayez Isa Ebno'l Dhapher Ismael Ægypti* Dominus, cujus Chalifatus sex annorum fuit. Rebus *Ægyptiacis* post ipsum præfuit *Abdalla Ebn Joseph Ebno'l Haphedh*, cognominatus *Al Aded ledinilla*; qui ultimus erat Chalifarum *Aliadarum* in provinciis *Ægyptiacis*. Anno quingentesimo quinquagesimo nono, *Shawer*, *Al Adedi* Domini *Ægypti* Vizierus, à *Dargamo*, qui cum illo de Vizieri munere contenderat, in *Syriam* fugiens ad *Nuro'ddinum* se recepit, auxilium ab eo petens; rogánsque ut cum ipso copias in *Ægyptum* mitteret, quarum ope munus suum recuperaret, futurámque illi tertiam redituum regionis partem. *Nuro'ddin* ergo copias conflari jussit, quibus *Asado'ddinum Shiracuh* præfecit: qui rebus paratis, unà abierunt, *Shawero* illos comitante. Cùm

Al Aded Chalifarum Ægypti Aliadarum *ultimus*.

p. 399. autem pervenissent *Asado'ddin* & exercitus ad urbem † *Balbais*, adversùs ipsos cum *Ægyptiorum* copiis prodiens *Dargami* frater, ipsisque occurrens in fugam versus est. *Dargamus* etiam *Kaïra* egressus unà cum fratre cæsus est. *Shawerus* autē veste in honoris signum donatus, & *Vizieri* muneri redditus est. *Asado'ddino* extra *Kaïram* manente: quocum perfidè agens *Shawerus* ab eo quod *Nuro'ddino* pollicitus fuerat, recessit, & ad *Francos* mittens, ab ipsis opem petiit; qui

qui ipsius votis de ope ferendâ cupidè annuentes, instructis copiis profecti sunt. *Francis* autem in *Ægyptum* accedentibus, recedens *Asado'ddin* ad urbem *Balbais* se recepit, quam sibi refugium in quo se muniret, constituit. In illa igitur ipsum tribus mensibus obsederunt exercitus *Ægyptiaci* & *Francorum*, illo quotidie manè & vesperi pugnam ipsis inferente; miniméque de eo quod vellent assecuti sunt. Deinde mittentibus ad ipsum *Francis* de pace faciendâ, útque in *Syriam* reverteretur, annuens ille in *Syriam* profectus est. Anno quingentesimo sexagesimo tertio *Zino'ddin Ali Ebn Sebegtegin*, deputatus *Kotbo'ddini Maududi Ebn Zengi Mauselæ* Domini, officio, quod Domino suo eâ in urbe præstabat, relicto *Arbelā* abiit. Fuerat autem Principatus Dominus, provinciarúmque pars maxima penes ipsum erat: at cum *Mausela* domum suam *Arbelam* abire statuisset, quascúnque teneret provincias *Kotbo'ddino Maududo* tradidit, *Arbelâ* tantùm sibi relictâ. Vir erat fortis, prudens, vitæ laudatissimæ, integer corde, erga exercitum aliosque liberalitatem exercens. Carmine ipsum laudavit *AlHis-Bis*, quod cùm recitare vellet, Ego, inquit, nescio † quid dicat; verùm scio illum aliquid velle; p. 400. jussitque illi quingentos aureos, equúmque & indumentum splendidum, aliásque vestes donari, quorum summa mille aureos valebat. Nec *Arbela* discessit donec hoc anno moreretur. Anno quingentesimo sexagesimo quarto occupavit *Nuro'ddin* castellum *Jaabar*, & *Asado'ddin Ægypto* potitus, *Shawerum* Vizierum interfecit; cúmq; jam fixus illi pes erat, nec superesse putaret, qui cum illo [de imperio] contenderet, invasit eum mors; obiitq; die Sabbati, vicesimo secundo *Jomadæ* posterioris, cùm duobus mensibus imperâsset. Quod ad ejus originem. Erant ipse & frater ipsius *Nojmo'ddin Jyub* [*Job*] filii *Shadi*, è regione *Dawin*, origine *Cordi Rawedienses*: in *Erakum* autem profecti operam collocârunt *Mojahedo'ddino Bahruzo Bagdadi* Prætori, qui perspecto *Nojmo'ddinum Jobum* (qui *Shiracuho* natu major erat) intellectu & consilio pollere, eum custodem arcis *Tacriti* fecit, quò comitante fratre *Shiracuho* abiit. Deinde cùm *Shiracuh Tacriti* Scribam quendam *Christianum*, ortâ inter ipsos lite, interfecisset, eosque castello expulerat *Bahruz*, ad *Zengium* profecti sunt; qui ubi *BaalBecum* occupaverat, custodiendum *Jobo* commisit. Cùm autem occiso *Zengio* exercitus *Damascenus*

Dyn. IX.

Asado'ddin Shiracuh [Sarracon] *moritur.*

Baal-

Dyn. IX. *BaalBecum* caperet, factus est ipse Principum *Damasci* præcipuus; at frater ipsius *Shiracubus Nuro'ddino* se applicuit, qui ei *Hemesam*, & *Rahabam* assignavit, sibique Stratiarcham constituit: cúmque in
p. 401. *Ægyptum* exercitum mittere vellet, † non reperit ibi præter ipsum qui huic magni momenti rei, ac provinciæ arduæ idoneus esset; ille ergo missus, eam occupavit. Mortuo autem *Asado'ddino Shiracubo*, multi è *Nuro'ddini* principibus Vizieri apud *AlAdedum Aliadam Ægypti* Dominum munus ambierunt: *AlAded* autem ad *Salaho'ddinū Ebn Ayub Ebn Shadi* mittens ipsum accersivit, vesteq; [in honoris signum] indutum Vizieri muneri præfecit post patruum suum, eique *AlMalec AlNaser* cognomen indidit; fuit autem ipsi nomen *Joseph*. Illud, quod eum ad hoc impulit, fuit, quòd ipsi dixerant socii ipsius, Non est in toto [eorum] cœtu viribus minor aut junior *Josepho*; qui si præfectus fuerit non attollet, ut cæteri, supra nos caput. Confirmatus est ergo *Salaho'ddin* in imperio, ita tamen ut *Nuro'ddini* deputatus esset: qui ad eum scribens *AlAmir AlEsphahselar* [i. e. Stratiarcham] vocaret, signumque suum ad superiorem Epistolæ partem ascriberet, nomen suum scribere non dignatus; neque ad eum seorsim literas daret, verum sic scriberet, *AlEmir AlEsphahselar Salaho'ddin* & reliqui principes in provinciis *Ægyptiacis* sic, vel sic, facient. *Salaho'ddinus* verò hominum corda ad se attraxit, profusis in eos opibus. Illisque in eum propendentibus ipsumque amore prosequentibus infirmata est *AlAdedi* authoritas. Deinde misit *Salaho'ddinus* à *Nuro'ddino* petens, ut ad se fratres suos & familiam mitteret: quos ad eum misit, eâ conditione ut ipsi obedirent. Anno quingentesimo sexagesimo quinto mense *Shawalo* mortuus est *Kotbo'ddin Maudud Ebn Zengi Ebn Oksenkar*
p. 402. † *Mauselæ* dominus: qui ingravescente morbo suo regnum post se delegavit filio suo natu maximo *Omado'ddino*, deinde ab eo illud transtulit ad filium suum *AlMoezzum Saifo'ddinum Gazi*. Hoc autem ideo fecit, quod qui regni rebus præfuit, viz. Eunuchus quidam ipsius, nomine *Phacro'ddin Abdo'lMasih, Omado'ddinum* aversatus est, quod patruo suo *Nuro'ddino* obsequens esset; *Nuro'ddinus* autem *Abdo'lMasihum* odio haberet. De eo ergo inter *Abdo'lMasihum* & *Chatun* [Dominam] filiam *Hosamo'ddini Tamartash Ebn Ilgazi*, *Saifo'ddini* matrem, convenit, ut regnum ab *Omado'ddino* ad *Saifo'ddinum*

Salaho'ddin [Saladin] Ægypto præfectus.

dinum transferrent, *Omado'ddin* autem patruum suum *Nuro'ddinum* adiit, auxilium ab eo petitum quo ipsi opem ferret ad regnum sibi asserendum. Anno quingentesimo sexagesimo sexto, *Rabiæ* posterioris nono, obiit Antistes *AlMostanjed billa Abu'lModhaffer Joseph Ebno'lMoktaphi*, cum Chalifatu functus esset annos undecim, quinquaginta sex natus. E Chalifarum qui se optimè erga subditos gesserunt numero fuit, justus. Cum aliquando manus in delatorem quendam injecisset, eumque diu in carcere continuisset, atq; pro eo intercederet quidam è servis ipsius præcipuis, oblatis decies mille aureis, Ego, inquit, decies mille aureos numerabo si alium quempiam istiusmodi mihi adduxeris, quo in carcerem conjecto periculo homines liberem; neque dimittere eum voluit. Mortis ejus causa hæc fuit. Cum ad † Vizierum per Medicum suum *Ebn Saphia* scripsisset, jubens ipsum Palatii Præfectum & *Kotbo'ddinum Kayemazum* prehensos patibulo affigere; jamque ingravesceret morbus ipsius, Medicus illos conveniens scriptum ipsis ostendit: Illi ergò, Reversus, inquiunt, dic illi, Literas ad Vizierum detuli, qui quod jussum est fecit. Deinde prædicti isti cum sociis suis ad *AlMostanjedum* ingressi, ipsum opem implorantem in balneum asportarunt, cúmque injecisset, ostium in eum occluserunt, donec moreretur exclamantem.

Dyn. IX.

Moritur *AlMostanjed.*

p. 403.

AlMostadi AlMostanjedi filius. Publicata morte *AlMostanjedi*, filio ipsius, *Abu Mohammedi AlHasano*, adducto fidem pacti sunt domestici ipsius privatim, eodem die quo mortuus est pater ipsius, nono *Rabiæ* posterioris, anno quingentesimo sexagesimo sexto. Crastino autem die in ejus obsequium publicè ab hominibus juratum est in *AlTajo*, [i. Corona, quod nomen porticus est in Chalifarum palatio,] cognominatusque est *AlMostadi beamrilla*. Justitiam duplo quam pater majorem præ se tulit, magnamque pecuniæ vim distribuit. Porrò *Nuro'ddin Mahmud Ebn Zengi* audito mortuum esse fratrem suum *Kotbo'ddinum Maududum Mauselæ* Dominum, regnumque tenere filium ipsius *Saifo'ddinum Gazium*, ipsum autem à *Phacro'ddino Abdo'lMasiho* regi, ægrè hoc ferens sine peditatu cum minori exercitus parte profectus est, & *Euphrate* juxta castellum *Jaabar* trajecto, *Rakkam*, *Chaburum* & *Nisibin* occupavit, & *Sanjaram* obsedit: deinde eâ potitus, *Omado'ddino* fratris filio tradidit: inde ad urbem *Balad* perveniens, juxta eam fluvium † ca-

AlMostadi Chalifa.

P. 404.

ptato

Dyn. IX. ptato vado trajecit ad partem orientalem, & ad castellum *Ninives* castra posuit. Admiratione autem dignum est, quod eodem die quo ipse eò veniret, corrueret é mœnibus *Mauselæ* pars magna quædam. Misit ergò *Phacro'ddin Abdo'l Masih* ad *Nuro'dàinum* de urbe ei dedenda, ea lege ut ipsam penes *Saifo'ddinum* esse sineret; sibique & bonis & domesticis suis securitatem concedi petens: quæ ei concessit, pactúsque est ut *Phacro'ddino* secum in *Syriam* assumpto, vectigalia quibus ipse contentus esset, assignaret. Urbe igitur ipsi deditâ arcem ingressus est, templumque *Nurense* extrui jussit; ac *Mauselam* Saifo'ddino tradidit, *Omado'ddino* autem *Senjaram*: deinde in *Syriam* rediit assumpto secum *Phacro'ddino*, postquam *Mauselæ* viginti quatuor dies substitisset. Anno quingentesimo sexagesimo septimo, cum pedem fixerat in Ægypto Salaho'ddin, infirmatáq; esset Chalifæ *Al Adedi* in ea authoritas, in palatio ejus [omnia] administrante Salaho'ddino, atque ejus deputato *Karakusho* Eunucho è primariis *Asadi* principibus, à cujus nutu omnes pendebant, statuit nominis *Al Adedi* mentionem ex orationibus tollere: cumque ab *Ægyptiis* timeret, in *Ægyptum* pervenit cæcus quidam *Al-Emiro'l Alem* appellatus, qui ipsum cunctantem perspiciens, neque esse qui pro *Abbasidis* orare auderet, Ego, inquit, incipiam pro *Al Mostadio* orare; primoque die *Veneris* mensis *Moharrami*, conscenso ante concionatorem suggesto, pro *Al Mostadio* oravit † nemine id improbante. Desieruntque concionatores ubique omnes per totum *Ægyptum Al Adedi* in suggestis mentionem facere, & pro *Al Mostadio* orarunt, ne duabus, quod aiunt, capris ea de re cornua committentibus. Obiitque *Al Aded* die decimo *Moharrami*; nec ei indicaverunt, desitum esse pro ipso orari. Eodem anno *Chatæi* fluvio *Jihune* trajecto *Chowarezmiam* petierunt; cujus Dominus *Chowarezm Shah Arslan Ebn Aksar* cum exercitibus suis *Amawaihum* profectus est, ut illis bellum inferret, eósque impediret: at ibi morbo correptus substitit, copiis cum *Emiro* magnæ apud eos authoritatis missis; qui cum illis occurrisset, in fugam versi sunt *Chowarezmii*, capto ipsorum duce, quem secum *Chatæi* in regionem transfluvialem abduxêre. *Chowarezm Shah* autem *Chowarezmiam* rediit ægrotus, ibique vitam finivit, succedente ipsi filio ipsius *Soltan-Shaho Mahmudo*. At filius ipsius natu maximus *Alao'ddin Tacash*, qui tunc temporis

'Abbasidarū Chalifatus in Ægypto denuo obtinet.

† p. 405.

Chatæi Chorasmiā invadunt.

Chowarezm Shah moritur.

Filii ipsius *Sultan Shah* & *Alà'ddin.*

temporis *Jondi* commorabatur, *Chataorum* Regem adiens opem ab eo contra fratrem suum, petiit: qui cum ipso exercitum numerosum misit, duce *Phuma*, quibus donec propè à *Chowarezmia* abessent profectis, *Soltan Shah* unà cum matre inde discedens *Chorasanum* petiit, occupavitque *Tacash Chowarezmiam*. Anno quingentesimo sexagesimo nono obiit *Nuro'ddin Mahmud Ebn Zengi Ebn Oksenkar*, *Syriæ*, regionum *Mesopotamiæ*, & *Ægypti* Dominus, die *Mercurii* decimo quarto *Shawali*, quo non alter erat inter Reges vitæ ratione magis laudabili, aut quæ pluribus justitiæ experimentis abundaret. Neq; edebat, neque induebat, nec in usus proprios impendebat quicquam, nisi [quod ipsi proveniret] è possessione quadam, quam parte sua de spoliis ab hoste captis emerat. Cum aliquando † apud eum conquesta esset uxor de inopia, tres illi officinas in urbe *Hemesa* dedit, è quibus quotannis ipsi circiter viginti aureorum reditus fuerat: quod cum illa parum putaret, Non est, inquit, mihi præter hoc. Quod ad omnia enim quæ penes me sunt, sum ego *Moslemiorum* ærarius; nec in iis illos defraudabo, nec tui gratia gehennæ ignem ingrediar. Mortuo, in regno successit filius ipsius *Al Malec Al Saleh Ismaël*, annos undecim natus: cui obsequium præstiterunt homines in *Syria*, & *Salaho'ddin* in *Ægypto*, ubi & pro eo in suggestis oratum, & nomine ejus cusa moneta. Anno quingentesimo septuagesimo, cum jam *Mesopotamiæ* regiones possideret *Saifo'ddin Gazi*, metuerentque qui *Halebi* & *Damasci* erant Principes, ne ad ipsos transiret; *Al Malec al Salehum* & cum eo exercitus *Halebum* miserunt ut *Saifo'ddinum*, ne *Syriam* invaderet, impediret. At *Damascum*, *Soltano* & exercitibus jam vacuum, adiens *Salaho'ddin* ipsum occupavit; ac deinde urbem *Hemesam* & *Hamam* & *Baalbecum*, *Halebumq;* profectus ipsam obsedit. *Al Malec Al Saleh* igitur, annorum duodecim puer, equo conscenso & *Halebi* incolis convocatis, his ipsos allocutus est, Patris mei erga vos beneficentiam & amorem nostis, & quomodo se erga vos gesserit; Ego Orphanus vester sum. Jam verò injustus iste patris mei erga ipsum beneficia negans, regiones meas mihi eripit, nec Deum timens nec homines: multáque in hunc sensum locutus flevit, flente etiam populo, ac in hoc consentiente † ut ipsum armis defenderent. Egressi ergo *Salaho'ddinum* ad montem *Jaushan* pugna exceperunt; qui cum

Dyn. IX.

Nuro'ddini obitus.

p. 406.

Succedit filius *Al Malec Al Saleh.*

Salaho'ddin Syriam invadit.

p. 407.

Dyn. IX. ad urbem accedere non posset, ab ipsa recessit. Eodem anno urbem *Tabrizam* occupavit *Al Pahlawan*. Anno septuagesimo primo *Salaho'ddin* castellum *Azaz* occupavit, & *Halebum* adiit, in quo erat *Al-Malec AlSaleh*. Populo autem unanimi consensu urbi defendendæ incumbente, intercesserunt inter eos de pacis conditionibus nuntii, quibus ex utraq; parte assensum est: & *Salaho'ddinus* reddito *Al Malec AlSaleho* castello *Azaz*, *Halebo* recessit. Emiserat enim ille ad *Salaho'ddinum* sororem quam habuit, parvulam puellam, quam honorificè tractans ille, Quid, inquit, vis? Illa, Volo, inquit, castellum *Azaz*, ab illis hoc prius edocta. Eo ergò ipsis tradito, recessit. Anno septuagesimo tertio interfectus est Adado'ddin, Chalifæ *AlMostadii* Vizierus; & in illud munus suffectus est *Dhahiro'ddin*, qui *Ebnol' Attar* audit; vir egregius, bonæ conversationis, munificus, quique magnam authoritatem consecutus est. Anno quingentesimo septuagesimo quinto, die secundo mensis *Du'lkaada*, è vivis excessit Antistes *AlMostadi beamrilla*, Chalifatu annos circiter novem functus, natus triginta novem, vir justus, bonæ erga subditos conversationis, parcus in delictis puniendis, clementiæ amans: vixit laudabilis, mortuus est felix.

AlMostadi obit.

Sectio.

Hoc tempore è Medicis in Oriente celebribus fuit † *Samuel Ebn Juda Mogrebinus Andolosenus*, Medicus *Judæus*, qui unà cum patre in Orientem venerat. Pater aliquid in Philosophia didicerat; filius verò ipsius *Samuel* varias Philosophiæ species legit, & scientiis Mathematicis operam navavit, earumque fundamenta, & quicquid in eis utile & rarum est probè calluit: suntque ipsi his de rebus libri; libros etiam in arte Medica composuit. In *Adarbijanum* migrans operam collocavit *Pahlawanidis* & imperii ipsorum principibus. In urbe *Maraga* commoratus ibi filios genuit, qui ejus vestigiis in medicando institerunt: deinde *Islamismum* amplexus librum composuit ad retegenda *Judæorum* vitia, & locos unde constaret ipsos legem immutâsse. Obiit *Maraga* propè annum quingentesimum septuagesimum. His etiam temporibus floruit *AlRahabi Damasci* accola, è *Rahaba* incolis, unde originem traxit; optimè medicans, in ægrotis tractandis dexter, mente alacris. Mercaturæ operam

p. 408. *Samuel Ebn Juda Hispanus*, Medicus *Judæus*.

Islamismũ amplexus Judæos mutatæ legis arguit.

AlRahabi Medicus.

ram dedit, qua magnas consecutus est opes; filiosque habuit qui vitæ instituto laudabili institerunt, ac feliciter eo in genere se exercuerunt. * Divitiis affluebat; Equo, vestitu, ædibus nitidis utebatur; & in rebus suis canones, qui præsenti sanitatis statui conservando conducerent, observabat. Interrogatus, quid inde commodi redundaret? Hoc, inquit, ut quis vitæ naturalis terminum consequatur: cumque regereretur, Eo tu ætatis pervenisti, ut non intercedat inter te & vitæ naturalis terminum nisi parum quid, quid ergò tantâ curâ opus est? respondit, Ut † parum illud super terram transigam, & auram traham, aquamque sorbeam, nec terram mali regiminis vitio subeam: nec aliter se habuit donec ipsum assequeretur mors, ineunte anno sexcentesimo trigesimo secundo. Tres reliquit filios, quorum duo Medici præstantes fuere, quorum in sequentibus fiet mentio. Inquit *AlRahabi* iste, Accersitus sum à *Nuro'ddino Mahmudo*, cum morbo quo mortuus est laboraret, unà cum aliis medicis: ad quem cum accederemus, fuit ille in ædicula quadam in arce *Damascena*, angina ei prævalente adeò ut à morte propè abesset, & vix audiri poterat vox ejus. In eam se subduxerat devotionis ergo; cumq; in ea ægrotare cœperat, aliò se transferre noluit. Ingressi autem cum videremus quomodo se haberet, dixi ego, Non oportuisset tamdiu rem differre antequā nos accerseres, donec ingravesceret tibi morbus, Jam verò expedit ut maturè te ex isto loco transferas in locum aliquem spatiosum lucidum, qui in hunc morbum influentiam aliquam habet. Cum autem curationem adhibere incipientes, consilium daremus, ut Phlebotomia uteretur, ille, Sexagenario, inquit, non est detrahendus sanguis; neque illud admittere voluit: aliis ergò medicandi rationibus usi sumus, at non profuit ei medicina.

[Margin: Dyn. IX.]
[Margin: * al. Deliciis.]
[Margin: p. 409.]
[Margin: à *Nuro'ddino* ægrotante accitus.]

AlNaser AlMostadii filius. Mortuo *AlMostadio* cœpit *Dhahiro'ddin Ebno'lAttar* homines ad fidem filio ipsius *AlNasero ledinilla Abu'lAbbaso Ahmedi* paciscendam adigere. Cumque jurandi finis factus esset, imperii Judex factus est *Majdo'ddin Abu'lFadl Ebno'l Saheb*. Die autem septimo mensis † *Du'lkaada*, anno quingentesimo septuagesimo quinto, prehensus *Ebno'lAttar* in custodia habitus est domi suæ; atque inde in *AlTajum* translatus in vincula conjectus est, ac conquisita quicquid alicubi deposuerat, omnesque ejus facultates: deinde super capite bajuli elatus est mortuus, ac quibusdam è

[Margin: *AlNaser* Chalifa.]
[Margin: p. 410.]

 populo

Dyn. IX. populo manum illi intendentibus concitatum in ipſum vulgus è capite bajuli dejecit, retectiſque pudendis, fune membro ipſius virili annexo, circa urbem traxerunt, ac chocleari manui ejus impoſito dixerunt, Conſigna nobis diploma Domine noſter; cum aliis ejuſmodi factis probroſis: deinde manibus ipſorum ereptus ſepulturæ mandatus eſt. Hoc ab ipſis illi factum, non obſtante quod erga ipſos optimè ſe geſſiſſet, & tam à facultatibus quam fama ipſorum manus abſtinuiſſet. Anno ſeptuageſimo ſexto, die tertio menſis *Saphari*, obiit *Saifo'ddin Gazi Ebn Maudud Ebn Zengi Mauſelæ* Dominus, *Mauſelæ* autem præfecit fratrem ſuum *Ezzo'ddinū*; *Jazirat* [i. inſulam] *Ebn Omar* ejuſque arces dedit filio ſuo *Moezzo'ddino Sanjar Shaho*; caſtellum *Shuſh*, & regionem *AlHamidiam* filio ſuo natu minori *Naſero'ddino Cubeco*: regni autem *Ezzo'ddini* adminiſtrator fuit *Mojahedo'ddin Kayemaz*; compoſitæque ſunt res, nec ulla inter eos diſſenſio fuit. Eodem anno obiit *Shamſo'ddaula Turan Shah Ebn Iyub*, *Salaho'ddini* frater natu maximus, *Alexandriæ*. Anno ſeptuageſimo ſeptimo, menſe *Rajebo*, *AlMalec AlSaleh Iſmael*: filius *Nuro'ddini Mahmudi*, *Halebi* Dominus, in ipſa obiit, annos circiter novendecim natus; qui cum nullam vitæ ſpem reliquam haberet, convocatis Principibus illis in mandatis dedit †ut urbem Patrueli ſuo *Ezzo'ddino Maſ'udo Ebn Maududo Ebn Zengio* traderent: quam acceptam tradidit ille fratri ſuo *Omado'ddino*, pro ea acceptâ urbe *Sanjaro*. Anno ſeptuageſimo octavo *Salaho'ddinus* fratrem ſuum *Saifo'lIſlam Togtecinum* in regionem *Yaman* miſit; quam occupavit, & in poteſtatem redegit. Eodem anno *Salaho'ddinus*, *Euphrate* in regiones *Meſopotamicas* trajecto, *Roham*, *Harranum*, *Rakkam*, *Karkeſiam*, *Maceſinum*, *Arbanum*, & *Niſibin* occupavit. Inde *Mauſelam* petiit, in quam, qui ibi erant, *Ezzo'ddin* ejus Dominus, ipſiuſque deputatus *Mojahedo'ddin*, copias multas, tam equites quam pedites, collegerant, armorumque & inſtrumentorum contra obſidionem ea oſtenderunt, quæ oculos præſtringerent. Cum ergò propè ad urbem acceſſiſſet *Salaho'ddinus*, vidit quod ipſum terreret, ipſiúſque & ſociorum ſuorum pectora [ſtupore] impleret. Nihilominus juxta eam conſedit, belloque aggreſſus eſt. Die autem quodam prodiens è vulgo quidam, convitiis eum proſcidit; extractoque de pede calceo, in quo multi infixi erant clavi, & in

Vulgi ingratitudo.

Ezzo'ddin Mauſelæ Dominus.

p. 411.

Salaho'ddin Yamano [*Arabia Felici*] per fratrem potitur.

Mauſelam inſeliciter oppugnat.

in Principem quendam, nomine *Jawali Al Asadi*, qui *Asadidarum* Dux & Princeps fuit, jacto pectus ipsi percussit, adeo ut vehementer illi doleret. Ille igitur prehenso calceo è pugna ad *Salaho'ddinum* reversus, *Mauselenses*, inquit, nos ludibriis exceperunt, qualia nunquam antea vidimus; projectoque calceo juravit se non amplius urbem oppugnaturum, indignè ferens se calceo percussum. Videns ergò *Salaho'ddin* quod statuerat de *Mausela* se non assecuturũ,† nec quicquã præter molestiã & laborẽ reportaturũ, ab ea *Senjarã* abiit, eamque occupavit. Anno septuagesimo nono occupavit *Salaho'ddin* urbem *Amedam*, eamq; *Nuro'ddino Mohammedi Kara Arslani* filio, *AlHesni* Domino, tradidit. *Salaho'ddin* enim cum *Harzami* castra posuisset, & *Maredino* potiri cupiens nullam inveniret rationem qua voti compos fieret, inde *Amedam* abiit per viam *AlBareïa*. Eodem, *Salaho'ddinus Halebũ* profectus, castris in monte *Jaushane* positis præ se tulit, ac si ibi habitacula sibi sociisque & exercitibus suis extrueret. Eò ergò propendit *Omado'ddin Zengi*, ut *Halebo* dedita alium [aliquem locum] pro ea acciperet; ac confirmata est inter eos pax, ea conditione ut *Halebo Salaho'ddino* tradita, pro ea *Senjaram*, *Nisibin*, *Chaburum*, *Rakkam* & *Sarujum* acciperet, ac in hæc utrinque juratum est: atque ita vili admodum pretio [urbem] vendidit, data arce munita instar *Halebi*, acceptisque ejus loco villis & agris; probrosumque putarunt omnes ubique homines quod fecerat. Anno quingentesimo octogesimo mortuus est *Kotbo'ddin Ebn IlGazi*, *EbnNojmo'ddin Alebbi Ebn Tamurtash*, *Ebn IlGazi EbnOrtok*, *Maredini* Dominus, cui successit filius ipsius *Hosamo'ddin Yuluk Arslan*, adhuc infans. Fuit autem *Shah Armen Chelati* Dominus avunculus *Kotbo'ddini*; qui post mortem ipsius in regno summum exercens potestatem *Nodhamo'ddinum AlTokush* cum filio ipsius [ad res administrandas] constituit. Ille igitur ejus educandi regnique ipsius administrandi curam suscepit. Cumque vir esset religiosus & probus, optimè † puerum educavit, matremque ejus in uxorem duxit: cui tamen cum adolevisset, regni potestatem non commisit, ob eam, quæ ei inerat, stultitiam & levitatem; neque aliter se habuit res donec moreretur puer. Fuit autem ei frater natu minor cui cognomen *Kotbo'ddin*, quem deinde in regno collocavit *Al Nodhamus*, ita tamen ut nihil ex eo præter nomen ipsi esset: authoritas vero omnis penes

Dyn. IX.

p. 412.

Moritur *Kotbo'ddin Maredini* Dominus.

p. 413.

Dyn. IX.

penes *AlNodhamum*, ipsiusque vernam quendam nomine *Luluum*: itaque se habuit res usque ad annum sexagesimum primum, quo, ægrotânte *AlTokusho Al Nodhamo* ipsum visendi gratia adiit *Kotbo'ddin*; cumque ab eo egredientem comitaretur *Luluus*, ipsum cultro quem habuit percussum interfecit, ac denuo ad *AlNodhamum* ingressus, ipsum etiam interfecit. Deinde solus egressus cum puero quodam suo, bina capita ad exercitus projecit, quibus prompte illi obsequium præstantibus *Maredini* & *AlBareïæ* arcibus, *Saurog* potitus, strenue se gessit. Anno quingentesimo octogesimo primo, *Salaho'ddino Mauselam* denuo obsidente, *Atabeg Ezzo'ddin* ejus Dominus matrem suam unà cum filia patrui sui *Nuro'ddini Mahmudi* aliisque fœminis, & primariorum imperii virorum cœtu ad ipsum misit pacem rogatum: putaverantque omnes ipsum illis, si vel ipsam *Syriam* petiissent, annuere voluisse; præsertim quòd cum ipsis esset Domini & benefactoris ipsius *Nuro'ddini* filia. Ille verò, cum ad ipsum accessissent, considere jussis, apologiis minimè gratis usus spe frustratas remisit. Vulgus ergò † præ ira atque indignatione quod fœminas repulisset, libenter se obtulerunt, ipsúmque *Salaho'ddinum* pœnituit quod ipsarum postulata rejecisset. Quin & ad ipsum pervenerunt literæ ab *AlKadi AlPhadel* aliisque, qui factum ipsius improbarent, eique vitio verterent. Porrò *Mauselæ* vulgus trajecto *Tigri* partem exercitus orientalem infestare, deinde redire solebant. Statuerat ergò ille *Tigrim* à *Mausela* abscindere ad partem *Nineves*, ut ita *Mauselæ* incolis siti oppressis urbe sine pugno potiretur. At cum percepisset fluvium penitus rescindi non posse, multique temporis ac magni laboris opus futurum, ab ea deflectens *Miyapharekinum* abiit, audito *Shah Armenũ Chelati* Dominum mortuum esse nullo relicto filio, regionibusque istis potitum esse vernam ipsius quendam nomine *Bactamerum*. Misit ergò ante se patruelem suum *Nasero'ddinum Mahmudum*, *Shiracubi* filium, & *Modhafferoddinum Ebn Zino'ddin*, aliosque, qui *Chelatum* profecti *Tatwanæ* castra posuerunt: ipse verò *Salaho'ddin Miyapharekinum* adiit. *AlPahlawan Ebn Ildegur* etiam, *Adarbijani* Dominus, profectus propè *Chalatum* consedit. Frequentes autem *Chalato* inter ipsos & *Pahlawanum* & *Salaho'ddinum* intercesserunt nuntii: deinde rebus inter eos & *Pahlawanum* compositis, ipsius sociorum numero habiti sunt,

Salaho'ddin Mauselam secundò frustra obsidet.

p. 414.

Chelato imminet.

ſunt, & pro eo in concionibus orarunt. Anno quingenteſimo octogeſimo ſecundo obiit *Al Pahlawan Mohammed Ebn Ildegur* regionum *Jabal*, [i.e. montanarum] *Raiæ*, *Aſphahani*, *Adarbijani*, & *Arrani* Dominus, ſuccedente ipſi fratre *Kozul Arſlano*, † cui nomen *Othman*. Anno octogeſimo tertio *Salaho'ddinus* urbem *Tiberiada* ejuſque arcem occupavit: indè profectus ad *Accam* conſedit. Cumque jam in urbem irruere ſtatuerat, prodeuntes incolarum primarii ſecuritatem petierunt; quibus annuens & pro ſe & facultatibus ſuis ſecuritatem ipſis conceſſit, atque optionem fecit, vel ſubſiſtendi, vel inde migrandi. Illi ut migrarent eligentes, ſeparatim ex ea exceſſerunt, quicquid poterant ſecum avehentes, reliquis eo quo erant ſtatu relictis. *Salaho'ddinus* autem urbem filio ſuo *Al Aphdalo* tradidit, prædamque cœperunt *Moſlemii* ex iis quæ reliqua erant, nec poterant *Franci* ſecum auferre. Eodem anno occupavit etiam *Salaho'ddinus Cæſaream*, *Chaipham*, *Sephoriam*, *Shakifum*, *Kulam*, *Joppam*, **Talninum*, *Sidonem*, *Berytum*, *Jobailum*, *Askelonem*: cumque ab horum locorum expugnatione ceſſâſſet, *Hieroſolymam* profectus eſt; ad quam cum conſediſſet, viderunt *Moſlemii* in mœnibus eam virorum copiam quæ ipſos terreret. *Salaho'ddinus* autem quinque dies inſumſit circum urbem eundo, ut perſpiceret à quâ parte ipſam oppugnaret, cum admodum munita atque defenſa eſſet; neque alium ei oppugnando locum invenit, quàm ad partem ſeptentrionalem, juxta portam *Amudam* & Eccleſiam *Sionis*: ad eam ergò partem ſe recipiens, *Rajebi* viceſimo, ibi conſedit, eademque nocte machinas fixit, *Francis* etiam machinas in urbis muris ſtatuentibus, acriterque utrinque pugnatum eſt, cum uterque cœtus illud † in religionis & debiti cultus parte poneret; nec opus iis fuit Rege qui ipſos incitaret, imò cohibiti cohiberi noluerunt, & increpati increpanti non auſcultarunt. Videntes autem *Franci*, quàm acriter pugnarent *Moſlemii*, quàm firmiter diſpoſitæ eſſent ipſorum machinæ ad efficaciter jaculandum, quantumque profeciſſent cunicularii in cuniculis agendis, *Balianum*, * *Nirrani* filium *Ramlæ* Domini, ad *Salaho'ddinum* ſecuritatem petitum miſerunt: abnuit autem *Soltan* dicens, Non aliter vobiſcum agam, quam egiſtis vos cum *Moſlemiis*, cum urbem occuparetis anno quadringenteſimo octogeſimo primo, trucidando, & captivos faciendo. Cui *Balianus*, Scias, inquit,

Margin notes: Dyn. IX. — p. 415. — *Tiberias* capta. — *Acca* dedita. — * al. *Tabninum.* — *Hieroſolyma* obſeſſa. — p. 416. — * al. *Birwani.*

Dyn. IX. inquit, *Soltane*, nobis in hâc urbe magnam esse hominum multitudinem, ac jam à pugnando abstinere spe securitatis obtinendæ: at ubi viderimus necessariò moriendum, liberos ac uxores nostras interficiemus, facultates igni trademus; nec nummum vel aureum vel argenteum, qui vobis in prædam cedat, relinquemus, nec vel virum vel fœminam, quem captum in vinculis ducatis. Atque hæc cum fecerimus, saxum [vobis sacrum] & templum *Al Aksa* [extremum] demoliemur, & captivos quotquot nobis sunt è *Moslemiis*, qui quinquies mille sunt, interficiemus, nec jumentum vel animal superstes sinemus; deinde ad vos egrediemur: nec tunc è nobis occidetur quis, donec plures sibi pares occiderit; itáque vel cum gloria moriemur, vel cum honore vincemus. *Salaho'ddinus* ergò, suis in consilium adhibitis, iisque unanimiter respondentibus concedendam esse illis securitatem, neve egressi rem aggrederentur quæ quomodo tandem
p. 417. cessura esset nescirent, † tandem annuit se *Francis* securitatem concessurum; ea lege, ut vir quilibet, decem aureos penderet, nullâ sive dives sive pauper esset, distinctione, fœmina quinque, puer sive puella binos: hanc summam quicunque intra quadraginta dies numeraret, liberum fore; secus captivum. Cumque *Balianus* pro pauperibus triginta mille aureos obtulisset, in hoc ei annuit. Dedi-
Hierosolyma Salaho'ddino dedita. táque est urbs die *Veneris*, vicesimo septimo mensis *Rajebi*. *Salaho'ddinus* autem, peractis rebus *Hierosolymitanis* ad urbem *Tyrum* contendit, ad quam profectus *Marchlo* ei præfuit, optiméque gubernavit. Divisitque *Salahod'dinus* exercitui pugnam, cuilibet agmini tempore præstituto quo pugnarent, ut ita urbis incolæ continuis di-
Tyrus obsessa. stinerentur præliis; cum loca in quibus pugnandum erat angusta essent, adeo ut iis custodiendis pauci ex incolis sufficerent, urbique fossæ essent à mari ad mare deductæ, adeò ut [quod aiunt] vix supervolare posset ales. Urbs enim instar manus in mari erat, cujus brachium cum ad continentem protenderetur, ac utrinque mari allueretur, pugna in brachio ineunda erat, adeoque cum eam expugnare non posset *Salaho'ddinus*, indè recessit. Fuerant autem *Moslemiis* quinque na-
p. 418. ves ante *Tyri* portum collocatæ, ut neminem egredi † vel ingredi
Classis *Moslemiorum* ad *Tyrum* victa. sinerent, quas summo mane adortæ *Francorum* naves in arctum redegerunt, atque in eas irruentes quos libuit interfecerunt, reliquis cum navibus suis captos in *Tyri*-portum abduxerunt, *Moslemiis* è terra

terra hæc spectantibus. *Moslemiorum* autem multi è navibus se projecerunt, aliis natando evadentibus, aliis submersis. Anno octogesimo quarto cepit *Salaho'ddinus Jabalam*, *Laodiceam*, *Sahyunem*, *Shogro-Bacasum*, *Dorbesacum*, *Bagrasum*, *Caracum*, & *Saphedum*. Inducias etiam pactus est cum Principe *Boamundo*, *Antiochiæ* & *Tripolis* Domino. Anno octogesimo septimo venerunt per mare suppetiæ ad *Francos*, qui ad *Accam* considentes ipsam obsederunt. Primus omnium venit *Philippus Franciæ* Rex, è regibus eorum genere nobilissimis, licet ditionibus haud adeo multis imperans: cujus [adventu] additi sunt illis animi, illis [inquam] qui ad *Accam* consederunt, adeo ut *Moslemios* qui in ea erant pugna instanter urgerent. *Salaho'ddinus* autē, qui *Saphar Ammi* erat, quotidiè adequitans *Francos* adoriebatur, quo eos pugna detineret ne urbem invaderent. Erat in ea *Amir Saipho'ddinus* Haccariensis, *Al Mashtub* appellatus, qui cum videret *Salaho'ddinum* nihil illis prodesse posse, nec ab illis damnum propellere, egressus *Francis* spopondit se † urbem dediturum, ea lege, ut qui in ea erant egrederentur unà cum facultatibus suis, seque ob illud ducentos mille aureos numeraturum, & quingentos præcipuæ notæ captivos, crucemque Crucifixi redditurum, & *Marchioni Tyri* Domino quatuordecim mille aureos: qua in re illi annuerunt, constituto duorum mensium spatio quo adducerentur nummi & captivi. Cumque ea de re jurâssent, urbem dedidit: quam illi pacificè ingressi, *Moslemiis* qui in ea erant, eorúmque facultatibus custoditis, illos in carcerem conjecerunt, detinendos donec afferretur quod ipsis promissum fuerat; ad *Salaho'ddinum* mittentes ut nummos, captivos, & crucem mitteret, quò apud ipsos detentos dimitterent. Nummos ergò conquirere cœperunt: cum ipsi [*Salaho'ddino*] nummi non essent. Quicquid enim ad ipsum è provinciarum reditibus pervenit, aliud post aliud erogabat. Cum autem jam ad ipsum nummorū centies mille aurei pervenissent, suaserunt Principes ne illos mitteret donec eos iterum juramento ad socios ipsius dimittendos adigeret. Responderunt Reges *Francorū*, Nos non jurabimus; verum si ad nos centum mille aureos, qui præsto sunt, & crucem miseris, dimissuri sumus è sociis vestris quos nobis visum fuerit, & quos visum fuerit retinebimus, donec quod reliquum est nummorum mittatur, tum reliquos dimissuri: hoc autem renuente *Soltano*, die *Martis*

Dyn. IX.

Philippus Franc. rex.

p. 419.

Acca dedita.

 mensis

Dyn. IX. p.420. mensis *Rajebi* vicesimo septimo, prodeuntibus *Francis*, atque extra urbem egressis, tam equitibus quàm peditibus, prodierunt etiā † ad ipsos *Moslemii*, atque in eos impetum fecerunt; quo cum loco cedere coacti essent, ecce plerique qui apud ipsos fuerant *Moslemiorum* cæsi reperti sunt, nempe quos gladio percussos trucidaverant, relictis solum principibus & divitibus, reliquis è vulgo & eorum asseclis, quibusque non erant opes, interfectis. Quo conspecto *Salaho'ddinus* ad *Askelonis* partes profectus eam devastavit. Anno octogesimo octavo *Franci* versus *Askelonem* profecti urbem instaurare cœperunt. Eodem factæ sunt induciæ inter *Salaho'ddinum* & *Angitarum* [i. *Anglum*] *Francorum* Regem, ad spatium trium annorum & octo mensium, quod initium sumeret à die primo *Ilul*. Eodem anno, medio mensis *Shaabani*, obiit *Soltan Kelij Arslan*, *Ebn Mas'ud*, *Ebn Kelij Arslan*, *Ebn Soliman*, *Ebn Kotlumish*, *Ebn Saljuk*, in urbe *Konia* [*Iconio*:] optimi erat regiminis, magnæ gravitatis, multæ justitiæ, multásque in *Græcorum* ditiones incursiones fecerat. Cum senuisset provincias suas filiis distribuit, qui eum parvi penderunt, nec ipsius rationem habuerunt; arcteque eum habuit filius ipsius *Kotbo'ddinus*, deinde prehensum secum duxit ad *Cæsaream* quò eam fratri suo auferret: quam cum aliquandiu obsedisset, fuga ab ipso elapsus pater *Cæsaream* ingressus est. Nec desiit *Kelij Arslan* à filio ad filium se transferre, singulis eum fastidio habentibus, donec ad filium *Giyatho'ddinum Caichosrawum* iret, qui unà cum eo cum exercitibus suis *Iconium* profectus illud occupavit: atque in eo mortuus est *Kelij Arslan*; p.421: quod ibi manens † filius ipsius *Giyatho'ddinus* tenuit, donec à fratre suo *Rocno'ddino* ipsi auferretur. Anno quingentesimo octogesimo nono obiit *Salaho'ddin Yuseph* [*Joseph*] *Ebn Ayub* [*Job*] *Ebn Shadi*, *Damasci*, annos quinquaginta septem natus. Fuit autem vir mansuetus, beneficus, suavis moribus, humilis, patiens in iis quæ ipsi ingrata essent tolerandis, multus in assectarum suorum culpas dissimulando. Fertur ipso, die quodam cum [magna] ipsi adesset hominum multitudo, considente, ac servus quidam alium calceo petiisset, isquè ab eo aberrans ad *Salaho'ddinum* pertigisset, propeque ab eo cecidisset, ipsum ad alteram partem conversum, cum quodam qui ei assideret collocutum fuisse, ne illud animadverteret. Quin & aliquando cum aquam peteret, eaque non allata iterum eam quinquies uno

Induciæ inter *Salaho'ddinum* & Regem *Angliæ*:

Kelij Arslani obitus & laus.

Salaho'ddini obitus & laus:

confessu

confessu peteret, nec tamen afferretur; O socii, inquit, confecit me sitis. Quod ad liberalitatem ipsius, multa donabat, nec morabatur quid erogaret. Ad demonstrandum ejus liberalitatem sufficit, quod cum moreretur, non reliquerit in ærario suo præter aureum unicum *Suriensem*, & quadraginta argenteos *Naserinos*. Mortuo *Salaho'ddino* filius ipsius natu maximus *Al Aphdal Nuro'ddin Damascum*, regiones maritimas, *Hierosolyma*, *Baal Becum*, *Sarchodum*, *Bosram*, *Baniasum*, *Huninum*, & *Tabninum*, *Al Darumum* usque occupavit. Filius ipsius *Almalec Al Aziz Ægyptum*, eique imperavit. Filius ipsius *Almalec AlDhaher Gazi*, qui †*Halebi* fuit, eam ejusque ditiones tenuit; viz: *Harem*, *Tel-Basher*, *Azaz*, *Dorbesac*, & *Manbaj*. *Hamæ* fuit *Mohammed Ebn Takio'ddin Omar Ebn Shahenshah Ebn Jyub* [*Job*,] qui *Al Malec AlDhahero* [Regi Illustri] paruit. *Hemesæ Shiracuh Ebn Mohammed Ebn Shiracuh*, qui *Almalec Alaphdalo*. *Al Malec Al Adel* [Rex justus,] *Salaho'ddini* frater, in castello *Al Carac* fuit, quem *Damascum* profectum cum *Al Aphdal* exercitu instruxisset in *Mesopotamiæ* provincias, quæ ei subditæ erant, profecti sunt, ut illas tuerentur ab *Ezzo'ddino Mauselæ* Domino. Eodem, primo *Jomadæ* prioris, interfectus est *Saifo'ddin Bactamar Chelati* Dominus, inter cujus cædem & *Salaho'ddini* mortẽ intercesserunt duo menses: siquidem nimiam præ se tulerat lætitiam ob *Salaho'ddini* mortem, & magnopere gavisus fuerat; at non distulit ipsum Deus. Post illum *Chalato* potitus est *Dhahiro'ddin Hazar-dinariensis*, qui etiam è *Shah Armeni* servis fuit. Eodem, finiente *Shaabano*, è vivis excessit *Atabeg Ezzo'ddin Mas'ud Ebn Maudud Ebn Zengi Ebn Oksenkar*, *Mauselæ* Dominus, succedente ipsi filio *Nuro'ddino Arslan Shaho*. Fuit autem *Ezzo'ddin* iste vir optimus, benignus, mansuetus, rarò puniens, verecundus, multæque modestiæ; adeò ut unà considentem non alloqueretur, nisi oculis humi defixis, neque cum aliquid ab eo peteretur aliud dicere solebat quam, Amoris & benevolentiæ ergo. Anno quingentesimo nonagesimo primo *Alfonsus Francorum* Rex, cujus sedes regia erat *Tolaitela* [*Toletum*,] ad *Jacobum Ebn Juseph Ebn* † *Abdo'l Mumen* literas scripsit, in quibus hæc dixit, Non te latet, *Moslemiorum* Imperator, quanta sit in *Andalusiæ* Principibus incuria & populi neglectus, eosque totos voluptatibus indulgere; me verò malè illos multare, domos vacuas efficere, pueros

Dyn. IX.

p. 422.

Obitus Ezzo'ddini & laus.

Alfonsus Rex *Toletanus*.

p. 423.

captivos

Dyn. IX. captivos abducere, ætate provectioribus pœnas ignominiosas infligere, juvenes trucidare: nec est quod te excuset, quòd opem illis ferre differas. Tu profiteris Deum statuisse, ut vestrûm unus cum decem è nobis pugnet; at jam vos hoc gravamine levavit, & unus è nobis multos vestrûm profligat: quin & mihi narratum est te copias collegisse, anno tamen post annum moras trahis, pedem unum promovens, & alterum retrahens, nec scio an te detinuerit metus, an quod falsum putes illud quod ad te demissum est [in Alcorano.] Ego verò quod maximè expedit tibi dicam; ut tu qui tecum sunt omnes in triremibus & navibus transvehas, ipseque ad te cum copiis meis transiens in pugnam tecum prodeam, in loco qui potissimum tibi placeat: quod si tibi cesserit victoria, erit præda opima quæ ad te accesserit, & munus tibi oblatum; sin mihi, ero te superior, ac jure mihi cedet utriusque sectæ imperium, & in utrumque populum principatus. Has literas quàm primum perlegerat *Jacob*, collectis copiis fretum in *Hispaniam* trajecit: cumque acriter pugnatum esset, primum cladem acceperunt *Moslemii*; qua deinde in *Francos* conversâ, illisque in fugam turpissimam datis, magna reportarunt *Moslemii* spolia. Ne igitur glorietur dives divitiis suis,† nec fortis robore suo, sed qui gloriatur, in Domino glorietur, prout in libro Dei scriptum est. Deinde reversus in regnum suum *Alfonsus*, muloque vectus juravit se non antea equum conscensurum donec illi opem ferrent *Francorum* Reges: Illi igitur magnis collectis copiis, multa cum *Moslemiis* bella commiserunt, adeò ut nunc pleraque *Hispaniæ* urbes occupaverint. Anno nonagesimo secundo *AlMalec Al Aziz*, ex *Ægypto Damascum* profectus, ipsum obsidione cingens, ad fratrem suum *AlAphdal* misit ut ex arce discederet, urbemq; dederet, eo pacto ut castellum S*archod* acciperet, omnibus autem *Damasci* ditionibus cederet. Illo ergò egresso arcem accepit *Al Aziz*, atque eam ingressus ibi dies aliquot permansit: deinde ea patruo suo *AlMalec Al Adelo* tradita in *Ægyptum* reversus est; *Al Aphdal* autem S*archodum* abiit. Anno nonagesimo tertio *Al Adel Joppen* à *Francis* cepit, *Franciq;* à *Moslemiis Berytum*. Anno nonagesimo quarto obiit *Ommado'ddin Zengi Ebn Maudud*, *Ebn Zengi Ebn Okſenkar*, *Sanjari*, *Nisibis*, *AlChaburi*, & *AlRakkæ* Dominus, succedente ei in regno filio suo *Kotbo'ddino Mahmudo*. *Nuro'ddinus* autem urbem *Nisibin* occupavit.

A *Mauris* lacessitis victus.

p. 424.

Al Aziz rex *Ægypti Damasci* regnũ fratri eripit.

Moritur *Ommado'ddin*, succedit *Kotbo'ddin*.

Eodem

Eodem *Chowarezm Shah Bocharam* contendit, quam occupaverant *Chatai*, castrisque ibi positis urbem obsedit. Incolæ autem ipsum repulerunt unáque cum *Chatais* oppugnârunt, quod illos se bene erga ipsos gerere viderent; adeo ut canem luscum prehensum † tunica & pileo induentes dicerent, Hic est *Chowarezm Shah*, (ipse enim luscus fuit) ipsumque per muros circumducerent, deinde è ballista in castra projicerent, dicentes, Hic Rex vester est: neque ita facere destiterunt, donec paucis post diebus *Chowarezm Shah* urbem vi caperet; qui tamen ejus incolis pepercit, ac benefecit. Eodem *Almalec Al-Adel Abu Becr Ebn Ayub Maredini* arcem obsedit, mense *Ramadano*, cujus Dominus erat *Hosamo'ddin Yuluk Arslan*, puer. Quidam autem ex incolis suburbia dolo tradiderunt, quorum incolas turpissime spoliavit exercitus. *Al Adel* vero captis suburbiis arcis obsidendæ opportunitatem nactus, ab ea commeatum prohibuit, & obsessam tenuit donec ab ea discederet anno nonagesimo quinto. Anno nonagesimo quinto, die vicesimo mensis *Moharrami*, obiit *Al Malec Al-Aziz Ægypti* dominus. Principes autem ex *Ægypto* ad fratrem ipsius *Al Aphdalum* mittentes, ipsum ad se invitarunt ut Regem constituerent. Amore enim in illum propendentes homines ipsum cupiebant. Ille ergò *Ægyptum* ingressus ipsam occupavit. Anno nonagesimo sexto profectus *Al Adel*, juxta *Kaïram* positis castris ipsam obsedit; ad quem cum de pacis conditionibus misisset *Al Aphdal*, de hoc convenit, ut provinciis *Ægyptiacis* patruo suo traditis ipse pro iis *Miyapharekinum*, *Hanium* & *Jabal Jaurum* acciperet: cumque in hæc utrinque juratum esset, *Al Aphdal Ægypto* excedens *Sarchodum* profectus est, misitque qui *Miyapharekinum*, † *Hanium*, & *Jabal-Jaurum* reciperent; at *Nojmo'ddin Ayub*, *Al Malec Al Adeli* filius, *Miyapharekinum* tradere renuit, traditis reliquis: cumque intercedentibus inter ipsos ea de re nuntiis affirmâret *Al Adel* filium suum sibi immorigerum esse, noluit *Al Aphdal* amplius mittere, cum sciret hoc jussu *Al Adeli* factum. Eodem, mense *Ramadano*, obiit *Cowarezm-Shah Tocush Ebn Arslan*, eique in regno *Chowarezmiæ* successit filius ipsius *Kotbo'ddin Mohammed*, cognominatusque est *Alao'ddin*, patris sui cognomine. Anno nonagesimo septimo, mense *Ramadano*, occupavit *Rucno'ddin Soliman*, *Kelij-Arslani* filius, urbem *Malatiæ*, quæ penes fratrem suum *Moezzo'ddinum Kaisar-Shahum* fuerat; quam eò

profectus

Dyn. IX.

Chowarezm Shah Bocharam obsidet.

p. 425.

captæ incolis parcit.

Al Aphdal in regnum *Ægypti* accitus.

Al Adelo patruo cedit.

p. 426.

Aladdin Chorasmiæ Dominus.

Dyn. IX. profectus post paucorum dierum obsidionem cepit; atq; inde *Arzanrumam* profectus est, quæ penes filium Regis *Mohammedis EbnSalik* erat, (ea familia antiqua fuit quæ urbi *Arzanrumæ* imperaverat) cujus Dominus, cum prope ad eam accessisset *Rucno'ddin*, ipsius fide fretus ad ipsum prodiit, ut pacem cum eo faceret iis conditionibus quas probaret *Rucno'ddinus*; ille verò prehensum in vinculis apud se detinuit, urbemque cepit. Fuitque hic ultimus familiæ suæ, qui ibi imperavit. Eodem anno obsederunt *AlMalec AlDhaher* & frater ipsius *AlMalec AlAphdal*, filii *Salaho'ddini*, urbem Damascum, quæ patruo ipsorum *AlMalec AlAdelo* fuit. Denuo autem fœdus pacis renovarunt, ea lege ut essent *AlDhahero Manbaj*, *Apamia*, *Caphar Tab* & *Moarra*; *AlAphdalo Somaisat*, Castellum *Nojm*, *Saruj*, *RasAin*, & * *Jamlin*. Abiitque *AlDhaher* † *Halebum*, *AlAphdal Somaisatum*, & *AlAdel Damascum* pervenit. Anno quingentesimo nonagesimo nono, mense *Moharramo*, *AlMalec AlAdel* cum filio suo *AlMalec AlAshraph Musa* [*Mose*] exercitum misit *Maredinum*; qui eam obsedit ejusque ditionibus præfectos constituit: at cum ibi moratus *AlAshraph* voti compos non fieret, intercessit *AlMalec AlDhaher* filius *Salaho'ddini*, *Halebi* Dominus, ad pacem inter eos conciliandam, eaque de re ad patruum suum *AlAdelum* misit, qui ei annuit eâ lege ut *Maredini* Dominus centum & quinquaginta mille aureos, ad ipsum mitteret: singulorum autem aureorum valor esset decem *Kiratæ*, auri *Emirini*, atque ipsius nomine cuderentur nummi, utque exercitus ejus ad ipsi inserviendum paratus esset quandocunque hoc postularet. Eodem anno, qui millesimus quingentesimus decimus quartus *Alexandri* fuit, initium habuit *Mogulensium* imperium; idque hoc modo. Eo tempore *Turcarum Orientalium* tribubus imperavit *Ung Chan*, qui Rex *Johannes* appellatus est, è tribu quæ *Cerrit* vocatur; erantque populus qui religionem Christianam profitebantur. Fuit autem & è tribu alia quâdam Vir quidam felix, nomine *Tamujin*, qui *Ung Chano* constanter operam suam collocaverat usque à pueritia donec ad ætatem virilem pertigisset, fuitque summæ in hostibus debellandis fortitudinis, adeo ut inviderent ei socii, eumque apud *Ung-Chanum* calumniarentur: nec prius eum apud ipsum criminationibus impetere desierunt, quam ipsum mutati erga se animi suspectum habens statu-

* al. Hamlin.

† p. 427.

Initiū Imperii Mogulensium.

ſtatueret in vincula conjicere † manibus in ipſum injectis. Duo autem pueri ex *Ung-Chani* famulis ad ipſum accedentes, quid decretum fuerat ipſi indicârunt, deſignatâ etiam nocte quâ ipſum adoriri vellet *Ung-Chan*. Statim ergo jubens *Tamujin* familiam ſuam tentoria viris vacua eo quo erant modo fixa relinquere, ipſe cum viris propè ab iis in inſidiis latuit; primo ergo manè *Ung-Chan* cum ſociis ſuis *Tamujini* tentoria aggreſſus, ea viris vacua reperit; *Tamujin* autem ejuſque ſocii, ex inſidiis in ipſos irruentes adorti ſunt, pugnâq; exceptos clade affecerūt, & in fugā dederunt: quin & denuo prælium cum iis commiſerunt, donec ipſum cum ſociorum fortiſſimis occidiſſent, uxoréſque & liberos captivos abduxiſſent. Interea dum hæc gererentur, apparuit inter *Mogulenſes* Princeps quidam inſignis; qui per deſerta & montes mediâ hyeme nudus ac diſcalceatus oberrans, cum diebus aliquot abfuiſſet, deinde reverſus dixit, Allocutus eſt me Deus, dixitq; terram univerſā *Tamujino* ejuſq; poſteris dedi, eumque *Jingiz Chan* nominavi. Appellavit ergo ipſum J*ingiz-Chan Tubt Tangri*; Hujus dictis auſcultabant, nec à ſententia ipſius recedebant. J*ingiz Chan* verò cùm ad ſumma jam perveniſſet, nuntiis ad omnes ubiq; *Turcarum* tribus miſit; quiq; ei obſequiū præſtiterunt, felicia omnia experti ſunt; at qui ſe immorigeros præbuere, adverſa. Porro juvenes iſtos duos ipſorúmque progeniem hoc ornavit beneficio, ut *Tarchani* eſſent. *Tarchan* autem dicitur, qui ab omnibus † quæ à rege imponuntur immunis eſt, cuique quicquid in bello ſpoliorum reportaverit totū ipſi cedit, nec ulla inde regi pars deſumitur. Quin & hoc amplius iſtis conceſſit, ut ad Reges non impetratâ prius veniâ accederent, nec ob culpam niſi novies commiſſam pœnas luerent. Fuitque *Jingiz Chano* magnus liberorum, quà marium, quà fœminarum, numerus. *Al Chatun* [Domina] præcipua fuit uxor ejus* *Owiſunjin Begi* appellata. In more autem *Mogulenſibus* eſt, ut filiorum ab uno patre genitorum quod ad nobilitatem diſtinctio fiat reſpectu matrum. Fuerunt autem Dominæ iſti quatuor filii, quos maximis regni ſui rebus præfecit J*engizchan*. Primus *Tuſhi*, qui iis quæ ad venationem, ferarumque inſectationem ſpectant, quæ omnium maximo apud eos in pretio ſunt, præfectus eſt. Secundus J*ogataï*, qui iis quæ ad judicia & *Al Yaſa*, i. e. legem & juriſdictionem. Tertius *Ogataï*, ob ſummam quâ pollebat prudentiam & judicii præſtantiam,

Dyn. IX. p. 428:

Ung-Chan occiſus à *Jingiz-Chano*.

p. 429.

Tarchani qui apud *Tataros*.

* al. *Owiſulujin*.

Jingiz-Chani filii, eorúmque munera.

Dyn. IX. regnorum rebus administrandis. Quartus *Tuli*, cui rei militaris, acierumque instruendarum, rebusque exercitibus necessariis prospiciendi cura commissa est. Fuit & *Jingiz-Chano* frater, nomine *Utacin*. Unicuique autem filiorum provincias, in quibus sedem figerent, assignavit. *Utacin* intra terminos *Chataiæ* substitit; *Tushi* intra terminos *Kabalig* & *Chowaretzmiæ*, usque ad extremos *Sakshini* & *Bulgariæ* fines. *Jogataï* intra terminos regionum *Allgur* prope *AlMalig*, usq; ad *Samarkandam* & *Bocharam*. *Ogataï*, qui & testamenti executor designatus intra terminos * *Anmil* & *Kutac*: cui vicina † in istis partibus loca tenuit etiam *Tuli*, quod imperii ipsorum medium est, instar centri respectu circuli. Anno sexcentesimo *Franci Constantinopolin Græcis* ereptam occupârunt; *Franci* siquidem, extra urbem positis castris, *Græcos* obsessos tenuerunt à *Shaabano* usque ad *Jomadam* priorem. Erant autem & in urbe commorantes triginta circiter *Francorum* millia, præ urbis amplitudine nemini observati. Hi cum iis qui extra urbem erant conspirantes, impetu facto urbi ignem injecerunt, quo circiter quarta ejus pars conflagravit: dumque hoc pacto occupati detinerentur *Græci*, *Franci* apertis portis urbem ingressi gladio per triduum sævierunt, trucidatis etiam Episcopis, Monachis, & Sacerdotibus, qui ad eos ex Ecclesia maxima Sanctæ Sophiæ prodierunt Evangelia & cruces tenentes, eorumque gratia supplicantes ut sibi parcerent; illi verò nihil hæc respicientes, interfectis omnibus ipsam quoque Ecclesiam diripuerunt. Tres autem ibi aderant *Francorum* Reges, Dux *Venetorum*, cujus navibus *Constantinopolim* advecti erant; senex cæcus, adeò ut equitanti equus duceretur: secundò Marchio * *Ferratensis* [exercitus] præfectus: tertiò Comes *Flandæ* [*Flandriæ*], qui militum numero cæteris superior. Urbe igitur potiti cum sorti de imperio rem committerent, sors super Comitem *Flandriæ* exiit, quem Imperatorem constituerunt; cedentibus *Venetorum* Duci Insulis, nempe *Cretâ*, *Rhodo*, cæterisq;; Marchioni regionibus † sinui ad Orientem sitis, viz. *Nicæa*, *Laodicea*, *Philadelphia*; quæ tamen in ejus potestate non manserunt, eas obtinente Patricio quodam *Græco* nomine *Lascare*. Eodem anno mense *Du'lkaada* obiit *Soltan Rucno'ddinus Rumaorum* Dominus, succedente in regno filio ipsius Kelij *Arslano* minorenni. Erat tunc temporis *Giyatho'ddinus Caichosraw Rucno'ddini* frater in

* al. *Yamil* & *Kunak*.

p. 430.

Constantinopolis à Francis occupata.

* al. *Francici.*

p. 431.

in castello quodam [ditionis] *Constantinopolitanæ*, qui morte fratris sui auditâ *Iconium* profectus, manibus in puerum injectis urbem occupavit; Deóque omnes regiones [istas] in ejus obsequium redigente, dignitatem magnam & potentiam assequutus est. Factum est hoc mense *Rajebo* anno sexcentesimo primo. Eodem, **Gorgii* in *Aderbijanum* excursione factâ spolia multa & captivos abduxerunt: deinde in *Chelatum* & *Arjishum* excurrentes, in regiones istas penetrârunt, donec *Malazcerdum* pertingerent, nemine *Moslemiorum* contra eos prodeunte, qui eos impediret. Intimas ergo regionum partes pervaserunt populantes & captivos facientes. Anno sexcentesimo tertio *Chelati* [urbis] exercitu in principem suum *Mohammedem Ebn Bactimer* manus injiciente, eam occupavit *Balaban Shah-Armeni Ebn* **Soliman* verna. Anno sexagesimo quarto *AlMalec AlAuhad* [i.e. Rex Unicus] *Nojmo'ddin Jyub*, *AlMalec AlAdeli* filius, urbem *Chelatum* occupavit; unde cùm *Malazcerdum* ad ejus pacta ratificanda profectus esset, ejus incolæ in milites qui ibi erant irruentes, illisque pulsis rebellârunt; cœtum nomine *Shah Armeni* convocantes, (quamvis ille jam mortuus esset) & innuentes † velle se ut ad ipsius asseclas & servos rediret regnum. Reversus autem ad eos *AlAuhad*, multos ex incolarum primoribus morte affecit. Depressique sunt *Chelatenses*, & nobiliorum, penes quos arbitrium erat, authoritate sublatâ, homines ab eorum injuriis liberati. Solebant enim illi uno interfecto alterum regno præficere: neque apud illos ullo jure nitebatur imperium, sed penes ipsos jus erat, atque ab eorum arbitrio pendebat. Anno sexcentesimo sexto *AlAdel Abu Becr Ebn Jyub* regionem *AlChaburam* & urbem *Nisibin* occupavit, necnon *Senjaram* obsedit, à qua deinde recessit. Eodem *Jingiz-Chan* in potestatem suam redegit regiones *KaraChataiæ*. Fuit autem regionum *Igur* (quæ *Turcarum* numerosa gens sunt) Princeps imperio regis *Chatæorum* subditus: cùm ergo celebris evasisset *Jingiz-Chan*, latè se ubique terrarum diffundente ipsius fama, Princeps ille (is idem est qui *Idi Kub*, i.e. Imperii Dominus audiit) ad eum mittens se & subditos suos in fidem recipi petiit, utque assectarum ipsius numero accenserentur. Cumque *JingizChan*, legatis ejus honore affectis, ipsum ad se accedere jussisset, *Idi Kub* nullâ interpositâ morâ ut illi se in obsequium ipsius paratum sisteret, festinavit: *Jin-*

Dyn. IX.

* vel *Georgiani*.

* al. *Sacmâ*.

† p. 432.

Dyn. IX. *gizChan* autem obviam prodiens benignè eum excepit, atque in re-
Obitus & laus *Nuro'ddini* Domini *Mauselæ*. giones suas honoratum remisit. Anno sexcentesimo septimo sub finem mensis *Rajebi* è vivis excessit *Nuro'ddin Arslan* Shah *Ebn Mas'ud*, *Ebn Maudud*, *Ebn Zengi*, *Ebn Oksenkar*, *Mauselæ* Dominus, qui octodecim annos regnaverat. Vir magnanimus, fortis, optimè
p. 433. subditos gubernans, erga asseclas suos severus, quique † familiæ *Atabegicæ* disciplinam, potentiam, & dignitatem pristinam restituit, postquam jam periisset. Morte jam instante regnum assignavit
Succedit *Ezzo'ddin*. filio suo Al*Malec AlKahero Ezzo'ddin Masudo*, in mandatis dans, ut rebus imperii ipsius administrandis præesset, eique custodiendo invigilaret, ejusque negotiorum curam gereret servus suus *Badro'ddin Lulu*, ob eam quam in eo animadvertit prudentiam, judicii bonitatem, regendi peritiam, eorumque quæ ad dominationem spectant perfectionem: filiumque natu minorem *Omado'ddin Zengium* castello *Al Akro Hamidiensi*, & castello *Shusho* donatum ad *AlAkrum* misit. Anno sexagesimo nono tres quidam mercatores *Bocha-*
Historia Mercatorũ quorundam. *renses* in *Tatarorum* regiones iter instituerunt, sarcinas secum ex panno filis aureis contexto, Carbasóque, aliisque rebus quæ *Mogulensium* usui convenirent advehentes: quòd audiissent hujusmodi merces magno apud illos pretio venire; necnon in viis constituisse *Jingiz-Chanum* quosdam quos *Karakgiah* appellant, i. e. Custodes, qui ad eos accedentes & recedentes tutos præstarent. Hoc ergo cùm illis animo fixum esset, eos versùs profecti sunt. Cúmque jam ad fines eorum accessissent, occurrerunt ipsis viarum custodes, qui quas adduxerunt merces intuiti, cùm quod apud unum ex ipsis, nomine *Ahmedem*, supellectilis esset *Chano* convenire vidissent; illud unà cum Domino ad ipsum detulerunt. *Ahmed* igitur Ostiariis merces suas exponens, quemlibet pannum, quem decem aut viginti aureis emerat, tribus *Balishis* indicavit. Quam ob rem iratus *JingizChan*,
p. 434. Fatuus, inquit, iste sentire videtur nos nunquam † vestes antea vidisse. Jussitque vestiarium ipsi vestes quasdam pretiosas, quas illi dono dederant *Chatæorum* Reges, ostendere; deinde in scripta referre quæ ipsi essent, eáque auferre famulorum adstantibus mandavit: atq; in carcerem conjecto *Ahmede*, duos ipsius socios accersit, qui quicquid sibi mercium erat coram ipso exposito, Hæc, inquiunt, omnia attulimus, ut *Chano* in obsequii testimonium offerremus, non ut venderemus;

deremus; cúmque ipsos, ut pretium assignarent, urgerent, facere recusârunt. Jussit ergo *JingizChan* illis pro singulis vestibus auro contextis numerari *Balisbum* auri, pro *Gossypinis* binis *Balisbum* argenti; atque *Ahmedi* etiam quantum illis dederat, numeravit. Filiisque, *Chatunis*, [dominabus,] & Principibus præcepit, unà cum eis è famulis suis mittere auri & argenti *Balisbis* instructos, qui ipsis è regionum istarum rebus maximè elegantibus & pretiosis, quæ ipsis usui essent, emerent. Qui cum, quod jusserat, fecissent, adjuncti sunt illis centum & quinquaginta mercatores, quà *Moslemii*, quà *Christiani* & *Turcæ*, quibuscum Legatum etiam ad *Soltanum Mohammedem* misit, qui hæc ipsi diceret; Mercatores qui ad nos pervenerunt, in patriam suam incolumes & ditatos remisimus: unáque cum iis è servis nostris quosdam misimus, qui nobis è rebus istarum partium elegantioribus afferant; quos oportet ad nos tutos redire, ut utrinque rata sit concordia, omnésque inter nos inimicitiæ causæ è medio tollantur. At ubi Mercatores ad urbem *Otraram* pervenissent, ejus præfectus *GayerChan*, opibus quas advexerant inhians, *Soltano* † *Mohammedi* negotio ipsorum indicato, suasit ut illis interfectis quas haberent opes sibi sumeret: quod cùm illi faciendi copiam concessisset, omnes, uno excepto, interfecit. Ille enim è carcere elapsus, quid sociis suis contigisset perspecto, ad *Tatarorum* regiones pertingens, illis quid factum fuerat narravit: quod ægrè admodum *JingizChanum* habuit, ac penitus ei insedit, adeò ut fugeret ipsum somnus, ipséque secum loqueretur, animo volvens quid faciendum esset. Fertur ipsum collis alti fastigio ascenso, capitéque nudato ad Creatorem omnipotentem preces fudisse, opem contra illum qui priùs ipsi injuriam tulerat implorantem; ibique tres dies ac noctes jejunum mansisse: nocte autem tertiâ in somnio vidisse Monachum nigris indutum vestibus, manuque baculum tenentem, qui januæ ejus adstans diceret, Ne timeas, fac quod tibi libeat, Prospero enim successu uteris; experrectúmque esse illum, consternatione gaudio mixtâ affectum. Cumque domum suam reversus insomnium suum conjugi suæ, quæ filia *Ung-Chani* fuit, narrâsset, dixisse ipsam, Iste habitus est Episcopi, qui sæpius ad patrem meum accedens ipsi benedicere solebat; cujus ad te adventus indicium est felicitatis in te translatæ. Quæsivisse ergo *JingizChanum* à *Christianis*

Dyn. IX.

Cædes Mercatorũ occasio belli cum *Tataris*. † p. 435.

Dyn. IX. *nis Igurensibus*, qui in ipsius famulitio erant, esséne ibi Episcopus aliquis? narratumq; illi fuisse de *Mar Denha*, qui cùm accersitus ad ipsum tiarâ nigrâ accessisset; dixisse ipsum, hic ejus quem in somnio vidi habitus est, at non eadem forma: respondisséque Episcopum, Vidit forsan *AlChan* quendam è sanctis nostris; atque ab eo tempore †propensiore animo in *Christianos* ipsum fuisse, bonâque de ipsis opinione conceptâ, honore affecisse. Anno sexcentesimo decimo *JingizChano* ad regiones *Soltani Mohammedis* contendente, ubi in *Turcestani* partes pervenisset, ad ipsum accedentes *Emir Arslan*, à *Giyalik*, *Emir IdiKub* à *Bish Balig*, & *Emir Sophtak* à *Malig*, unà cum exercitibus suis profecti sunt. Cumque jam omnes exercitus in urbis *Otraræ* ditione convenissent, misit *JingizChan* filium suum natu maximum, cum duobus militum *Tomanis* [myriadibus] *Chojandam* versùs, ipse *Bocharam* petens; urbem autem *Otraram* obsidendam filiis suis *Jogataio* & *Ogataio* commisit; qua in expugnandâ quinque mensium spatium insumserunt: siquidem *Soltan Mohammed* eò *Guyer-Chanum* cum quinque equitum millibus, & *Karaja-Chasum* Ostiarium cum decem millibus miserat; qui omnes in ea erant. At cùm jam ad consilii inopiam redigerentur qui in urbe erant, nec hosti amplius obsistere possent, deliberavit *Karaja* cum *Gayer Chano* de pace petenda urbéque dedendâ. Noluit autem *GayerChan* quicquam quàm ut ad mortem usque pugnarent, cùm sciret haud ipsi parsuros *Mogulenses*; nec quicquam sibi profuturam quæ iniretur pacem. *Karaja* igitur usque ad noctem moratus cum maxima exercitus sui parte extra portam * *Darwara Sufii* prodiit, ubi eum usque ad mane detinuerunt: deinde ad *JingizChani* filios adductus est, qui postquam cum ipso collocuti de statu urbis, quomodo se haberet, percunctati essent, occidi jusserunt, †unàque occisi sunt qui cum eo erant omnes; cùm dicerent, Cùm haud fidus manseris Domino & benefactori tuo, neque nobis fidus manebis. Exercitus autem urbem adortus eámque ingressus, incolis omnibus eductis in ea quæ in ipsa erant, involavit. Mansit verò *Gayer Chan* cum viginti militum millibus per plateas angustiores dispersis, quos capere non potuerunt *Mogulenses*; quíque quinquageni prodeuntes & cum *Mogulensium* copiis manum conserentes pugnámque iis inferentes cædebant & cædebantur: atque hoc continuè per mensem [integrum] fecerunt,

Jingiz Chā Christianis favet.

p. 436.

Otrara à Mogulensibus obsessa.

* al. *Darwazæ.*

p. 437.

capta.

fecerunt, donec maneret ſolus *GayerChan* cum duobus viris, qui in palatii Regis tecto pugnabant. Prodierat enim à *Chano* mandatum, ne *GayerChan* in bello occideretur, ſed vivus ad ipſum duceretur; quapropter multam in eo capiendo moleſtiam ſubiere. Cùm autem occiſi eſſent duo ipſius ſocii, ipſe ſolus manens pugnavit lateribus quos illi puellæ è parietibus deſumptos porrigebant, quos cùm amplius accipere non poſſet, circumdederunt ipſum *Mogulenſes*, prehenſúmque ad *JingizChanum*, poſtquam à *Bochârâ* *Samarkandum* rediiſſet, abduxerunt, atque ibi in *Cug Saraio* neci datus eſt. *GayerChan flagitii author captus & occiſus.* Anno duodecimo menſe *Shaabano*, potitus eſt *Soltan Mohammed* urbe *Gazna*; cùm antea maximam *Choraſani* partem & regnum *Bamianæ* poſſediſſet. Anno decimo tertio, menſis *Jomadæ* poſterioris viceſimo obiit *AlMalec AlDhaher Gazi*, filius *Salaho'ddini Joſephi*, filii *Jyubi* [*Jobi*] urbis *Halebi* princeps, relictis filiis è † quorum numero fuit *AlMalec AlAziz Mohammed*, è filia patrui ſui *AlMalec AlAdeli*, annos tunc natus duos, & menſes aliquot: cujus curam commiſit ſervo ſuo *Shahabo'ddino* Eunucho, qui ipſius *Atabeg* [tutor] fuit, ſummâque cum curâ ipſum educavit. p. 438. *Al Aziz Halebi Dominus.* Anno ſexcenteſimo decimo quinto mortuus eſt *AlMalec AlKaher Ezzo'ddin Maſ'ud Ebn Arſlan Shah*, *Ebn Maſ'ud Ebn Maudud Ebn Zengi Ebn Okſenkar*, *Mauſelæ* Princeps, die Lunæ tertio ante *Rabiam* priorem finitum die, cùm imperâſſet ſeptem annos & novem menſes; deſignato ad regnum filio ſuo natu maximo *Nuro'ddino Arſlan Shaho*, annos tunc circiter decem nato: cujus tutorem, rerúmque regni ipſius adminiſtratorem conſtituit *Badro'ddinum Luluum*. *Nuro'ddin Mauſelæ Dominus.* Patruus autem ipſius *Ommado'ddin Zengi Ebn Arſlan Shah*, *AlAkri* dominus, regni ſpem animo concepit; at *Badro'ddinus* rupturam iſtam reparavit, & fiſſuram reſarſit, optimè ſe gerens tam erga melioris quàm ſequioris ſortis homines, omneſq; veſtibus in honoris ſignum induens: quin & veſtes pullas illis mutavit, nihil eâ in re privilegii nobili præ ignobili, majori præ minore indulgens. Aliquanto pòſt pervenit à Chalifa [diploma] quo præfectura *Nuro'ddino* confirmaretur, ac rerum imperii ipſius inſpectio *Badro'ddino*, unà cum veſtibus honorariis utriq; eorum miſſis. At *Modhaffero'ddin* * *Cucberi Ebn Zino'ddin*, *Arbelæ* Dominus, * *Omado'ddini Zengii* partibus favens, ei caſtellum *Ommadienſe* cæteráque caſtella *Hakkarienſia* & *Zauzanum* poſſidenda tradidit; † ad eum

*al. *Cuciri.*

p. 439.

Dyn. IX. eum ergo mittens *Badro'ddin* juramentum & promissa ipsi in mentem revocavit, ut ea præstaret postulans; deinde ab hoc [petendo] destitit, ab eo petens solum ut quiesceret, nec pro ipsis nec contra ipsos esset: quod cùm ille non faceret, sed se opem *Zengio* laturum declararet, misit *Badro'ddin* ad *AlMalec AlAshraf Musam*, filium *AlMalec AlAdeli*, provinciarũ *Mesopotamiæ* & *Chalati* dominum, & ad eum se applicans, eique obsequium deferens, petiit ab eo auxilium. Cui ille, gratum illud habens, annuit, opémque præbuit; & ad *Modhaffero'ddinum* mittens vitio illi vertit quod fecerat, jubens ut ad illud quod justum esset rediret, secus se cum exercitu suo ad ipsum accessurum. Ille verò ad nihil horum responsum reddidit, donec legati de pace facienda à Chalifa *AlNasero* & *AlMalec AlAshrapho* venissent. Tum enim morem gerentes pacem inierunt, mutuisque se juramentis coram legatis obstrinxerunt. Confirmatâque jam pace è vivis excessit *Nuro'ddin Arslan* Shah, post quem in regnum suffectus est frater ejus *Nasero'ddin Mahmud* annos circiter tres natus. cui cùm juramentum præstitisset exercitus, ipsum equo vectum [circumduxit] *Badro'ddin*; lætisque fuerunt homines animis, cùm scirent Regem sibi è familia *Atabegidarum* esse. Eodem anno obiit *AlMalec AlAdel* AbuBecrus *Ebn Ayub*, septimo *Jomadæ* posterioris, annos natus septuaginta tres, cùm octodecim annos regnâsset; superstites reliquit filium suum *AlMalec AlCamel Ægypti*, *AlMalec AlMoaddham Damasci*, † AlMalec AlAshraph *Harrani*, *Rohæ*, & *Chalati*, AlMalec *AlModhaffer Shahabo'ddin* Gazium *Miyapharekini*, AlMalec *AlHaphedh* castelli *Jaabar*, *AlMalec AlAziz Baniyasi*, & *AlMalec AlSaleh Ismaelem Bosræ*, Dominos: nec non AlMalec *AlPhayez Yacub*, AlMalec AlAmjad Abbasum, AlMalec *AlAphdalum*, & *AlMalec* AlKaherum. Cùm autem jam mortuo *Nuro'ddino* AlMalec AlKahero *Mausela* Domino, regnaret frater ipsius *Nasero'ddin*, denuo [regno] inhiârunt *Ommado'ddin* & *Modhaffero'ddin*, quod minorennis esset *Nasero'ddinus*, collectisque militibus, se ad progrediendum accinxerunt: quo audito, *Badro'ddin Luluus* ad *Ezzo'ddinum Ibegum*, copiarum Al*Ashraphi*, quæ *Nisibi* erant, præfectum, misit, ipsos ad se invitans ut ab illis opem consequeretur. Illi ergo *Mauselam* versùs profecti, quarto mensis *Rajebi* anno decimo quinto, aliquot diebus quietem captârunt; deinde transmisso

Nasero'ddin Mausela Dominus.

AlAdeli, Regis *Ægypti* & *Syriæ*, obitus & filii.

P. 440.

Tigri

Tigri ad Orientalem ejus partem, Parasangæ à *Mausela* distantiâ, Dyn. IX.
consederunt. *Modhaffero'ddin* autem collectis copiis ad eos contendit, comitante eum *Zengio*, amnémque *Zabum* trajecit, famâ eum præcedente. Mediâ ergo nocte obviam ivit *Ibeg*, ad auroram manendi impatiens; cúmque nocte & tenebris dispersi essent, hostibus occurrerunt tribus à *Mausela* parasangis. *Ezzo'ddin* autem in sinistram *Modhafferi* aciem, in qua erat *Zengius*, impetu facto, eum in fugam vertit; dextra verò *Modhaffero'ddini* in sinistram *Badro'ddini* irruens eam fugavit, mansitque *Badro'ddin* cum iis qui cum ipso erant in media: quem cùm aggressus esset † *Modhaffero'ddin* cum iis p. 441:
qui mediam ipsius aciem constituerunt, (illi siquidem dissipati non fuerunt) ille eorum impetum sustinere non valens, *Mauselam* fugiens rediit, & transmisso *Tigri* in castellum [se recepit;] quem insecutus *Modhaffero'ddin*, cùm ponè collem castelli *Ninives* triduo substitisset, noctu discessit, sine tympanorum aut tubarum strepitu. Deinde occupavit *Ommado'ddin* castellum *AlCawashi*, *Badro'ddin* autem *Tel A'farum*, *Al Ashraf Senjarum*, qui & profectus *Mauselam* contendit, ut per eam *Arbelam* transiret: præmissoque exercitu, ipse demum post eos venit, die *Martis* decimo nono *Jomada* prioris, anno sexcentesimo decimo sexto. Erátque dies adventus ipsius celebris. Ipse enim *Badro'ddin* pedibus incedens coram eo Ephippii tegumentum gestavit; accedentibus etiam ad ipsum à Chalifa & *Modhaffero'ddino* legatis de pace ineundâ, spondentibusq; castella quæ ablata fuerant omnia *Badro'ddino* redditum iri, excepto castello *Al-Ommadia*: qua de re duos circiter menses disputatum est. Deinde profectus *Al Ashraf* ad *Modhaffero'ddinum* accessurus, cùm ad oppidum *Salamiam*, propè ab *AlZabo*, juxta quod castra posuerat *Modhaffero'ddinus* ad eam partem quæ *Arbelæ* adjacet, pervenisset, ille denuo ad ipsum legatos pacem petitum misit. Cumque *Al Ashrafi* exercitus diutius detenti fuissent, hominésque tædio affecti, factum est ut in pacem faciendam consentiretur: reversusque est *Al Ashraf Senjarum*, cujus ab urbe *Mausela* discessus, secundo mensis *Ramadani*, anno † sexcentesimo decimo septimo, fuit. Anno sexcentesimo p. 442.
decimo sexto obiit *Sultan Ezzo'ddin Caicawus*, *Ebn CaiChosraw*, *Ebn Kelij Arslan* regionum *Rumæarum* Dominus, nullo relicto filio qui regno idoneus esset, cùm annis minores essent. Milites ergo fratrem

Dyn. IX. trem ipsius *Ala'ddinum Caikobadum* è castello *Al Menshar*, quod juxta *Euphratem* prope *Malatiam* situm est, in quo incarceratus fuerat, eductum Regem constituerunt, hominibus in illius verba jurantibus. Ille verò optimè regnum administravit: vir fuit erga socios suos severus, animi constantiâ, magnanimitate, & gravitate summa praeditus. Anno sexcentesimo decimo septimo, circa initium mensis *Moharrami*, *Jingiz Chan* cum exercitibus suis ad urbem *Bocharam* consedit, eámque ex omni parte cinxerunt acies. Fuerunt autem in ea è copiis *Soltani Mohammedis* vicies mille milites, quorum duces fuerunt *Chug Chan*, & *Sunej*, & *Ceshli Chan*, quibus cum certo constaret se *Mogulensibus* obsistendo impares esse, ex obsidione post occasum Solis elapsi sunt: at exercitus *Mogulensium* excubitores, eos juxta fluvium *Jihonem* assecuti, pugnâque adorti omnes ad unum interfecerunt, nullo eorum vestigio relicto. Cùm ergo militibus ex urbe egressis, nullum superesset incolis commentum quàm ut se dederent, atque exeuntes in fidem se recipi peterent, prodeuntes Antistites & viri primores *Jingiz Chano* se submiserunt, hoc solum suppliciter petentes, ut sanguini eorum parceret. Quo jubente, ut omnes ex urbe prodirent, prodiere; ipse cum filio suo *Tulio* turbem ingressus, ad portam Templi majoris substitit, Hoc, inquiens, palatium regium est; ac dicentibus illis, Non, sed *Chanah Tazdan*, i.e. Domus Dei, equo descendens, templumque ingressus est, ascensoque suggesto, *Bocharae* magnatibus dixit, Campi pabulo destituti sunt, vos autem equos saturate de eo quod apud vos in horreis est. Illi ergo eis apertis quicquid in ipsis frugum esset exportârunt, abjectisq; qui in cistis repositi erant libris, eas equis praesepia fecerunt, ciboque & potu eò allatis, edentes & bibentes exhilarati sunt [*Mogulenses*.] Deinde ad tentorium suum egressus *Jingiz Chan*, convocatis Antistitibus, Senioribus, nobilibus, & doctis, ipsis dixit, Deus omnium Rex & Omnipotens, me ad terram Regum iniquorum, improborum, nefariorum, injustitiâ repurgandam misit; commemorans insuper ipsis quid fecisset *Otrarae* praefectus, Regis sui permissu, mercatoribus, aliáque ejusmodi. Tum ditiores, & qui opibus abundarent, à pauperibus separatos seorsim collocari jussit, quos cùm secrevissent, ducenties octagies mille erant; quibus ille, Opes quae supra terram sunt, haud opus est ut à vobis indicari petamus;

Ala'ddin Caikobad Rex Asiae minoris.

Jingiz-Chan Bocharam occupat.

p. 443.

thesauros sub terra reconditos volumus ut nobis ostendatis: qua in re illis promptè obsequentibus, unicuique *Baskakum* [inspectorem] præfecerunt, qui opes erueret. Clam autem innuit illis quibus earum eruendarum cura commissa est, ne illis quid ultra vires imponerent, sed leniter cum ipsis agerent; idque quod illos in iis †quæ ipsis imperarentur promptè morem gerere videret. Cùm autem quidam è *Soltani* militibus in urbe delitescerent, ipso jubente ignem in vicos ejus injecerunt, quo conflagravit urbs universa, cùm maxima ædificiorum pars lignis extructa esset: mansitque *Bochara* area campus planus, dispersique sunt ejus incolæ procul inde in *Chorasanum* migrantes. Eodem anno, mense *Rabio* priore, castra posuit *Jingiz-Chan* ad urbem *Samarkandam*; in qua *Soltan Mohammed* centies & decies mille equites constituerat, qui ei custodiendæ operam darent. Cúmque ibi consedisset, milites suos à pugna inhibuit, ac *Sontaio Nowatno* cum triginta militum millibus ad *Soltan** *Mahmudum* insequendum misso, & *Galak Nowaino* &* *Tasur Nowaino* ad partes *Talakani*, reliquus exercitus urbem primo mane cinxit. Egressisque è *Chowarezmiorũ* fortissimis, qui pugnâ illos lacessiverunt, *prodiit magna *Tatarorum* multitudo, qui captis multis eos in urbem compulerunt. Die verò crastino ipse *JingizChan* circum exercitum equitans, eos ad pugnam incitavit. Eoque die acerrimum commissum est prælium, quod toto die perduravit à primo mane usque ad initium noctis; ac *Mogulensium* fortissimi portis urbis adstantes neminem militum exire sinebant: unde cùm magnus *Chowarezmiis* languor contingeret, facta est inter urbis Magnates dissensio, & in discrepantes itum sententias; aliis ad pacis conditiones petendas urbémque dedendam inclinantibus; aliis sibi securitatem polliceri non ausis, †etiamsi concessa foret, cum *Tatarorũ* fraudẽ metuerent. *AlKadi* [Judex] autem, & *Sheich AlIslam* [*Islamismi* Antistes] cùm apud eos egrediendi propositum obtineret, egressi obsequium *JingizChano* obtulerunt, seque & urbis incolas in fidem recipi petierunt; renuit autem *JingizChan* securitatem concedere aliis quàm ipsis, iisque qui sub eorum præsidio essent. Illi ergò in urbem reversi portas aperuerunt, ingressique *Mogulenses* illam diem insumserunt locis aliquot in mœnibus diruendis, & arcibus quibusdam demoliendis, nec cuipiam usque ad ingruentem noctem animum animadverterunt. Tum urbem

Dyn. IX.

† p. 444.

Bochara incensa.

* al. *Mohamedem.*

* al. *Basur.*

* forf. جرحوا i.e. *Tatar:* multos vulnerârunt, multos captos in urbem abduxerunt.

† p. 445.

Samarkanda dedita.

Dyn. IX bem ingressi viros seorsim à fœminis numero per centenos distributos in campos eduxerunt, à nemine manum cohibentes præter *Al-Kadium* & *Sheich o'l Islam*, eosque qui ad ipsos confugerant. Ad eorum autem protectionem se receperant plus quinquaginta hominū millia. Illucescente autem aurorâ ad urbem diripiendam se accinxerunt *Mogulenses*, omnes neci dantes, quos cryptis occultos, aut locis secretis absconditos reperirent, eâque nocte triginta circiter *Turcarum* & *Kunkalitarum* millia interfecerunt. Die [sequente] triginta millia Filiis [Imperatoris] & Principibus distribuerunt; reliquis dimissis, ut in urbem reversi inter se ducenties mille aureos in vitæ suæ pretium colligerent. Nummis his colligendis præerant *Thekatol'Molc* & *Al Amir Amid*, qui è *Samarkandæ* Magnatibus erant, & *Tayephur* Prætor. Inde abiit *JingizChan* cum exercitibus suis in

p. 446. partes *Chowarezmiæ*, misitq; qui illos †ad fidem & obsequium ipsi præstandum invitarent, eosque promissis & minis, sperare jubendo, & metum incutiendo ad dies aliquot distinuit, donec exercitus convenissent; instrumentis bellicis viz: machinis & ballistis paratis. Cùm verò *Chowarezmiæ* tractus lapidibus careret, *Mogulenses* è moris frusta instar lapidum cædentes, ea jaculabantur. Cùmque fossam pulvere, lignis, & stipulâ replevissent, urbem bello & pugnâ undiq; aggressi sunt; adeò ut qui in ea erant obsistendo non essent. Mœnibus ergo occupatis ignem in ejus vicos immiserunt, qui maximam ædium partem, & quicquid in iis esset, corripuit. *Mogulenses* ergò de utilitate ex aliqua spoliorum parte percipiendâ desperantes, ab incendendo abstinuerunt, vicum post vicum occupantes; cùm incolæ eos strenuissimè propugnarent: nec ita facere destiterunt, donec *Mogulenses* omnes jam vicos in potestatem redegissent. Hominibus autē universim omnibus in campos eductis, cùm opifices & artifices, qui numero centies mille erant, ab aliis seorsim statuissent, captivosq; fecissent pueros, puellas, & fœminas, quæ alicui usui futuræ erant; reliquos, quà viros, quà fœminas, & anus, militibus trucidandos distribuerunt, qui singuli viginti quatuor trucidârunt. Sub initium anni sexcentesimi decimi octavi, *JingizChan, Jihune* fluvio transmisso, *Balcham* contendit, cujus viri primarii ad ipsum egressi ultrò

Chowarezmiam expugnat JingizChan.

p. 447. obsequium obtulerunt, ipsique †donaria variásque *Targu*, i. e. cibi & potus, species apportârunt. Ille verò eos acceptos non habuit,

ea

ea de causâ quod Soltan *Jallalo'ddin*, Soltani *Mohammedis* filius, iis in partibus apparatus bellicos faceret, & pugnæ se pararet. Jussis ergo omnibus *Balchæ* incolis in campos exire, ut eos pro more numeraret; cùm omnes prodiissent, gladio ipsos percussit. Inde *Talakanum* versùs profectus, incolarum plerosque trucidavit; captis qui ad id, ut captivi fierent, idonei erant, & quibusdam parcens. Inde *AlBamiyanum* contendit, cujus incolæ ei obsequium denegantes acriter pugnârunt. Contigit verò ut quidam è filiis *Jogatai* sagittâ vulneratus moreretur, qui omnium *JingizChani* nepotum maximè ei charus fuit: quamobrem cùm grave visum esset infortunium, accensique essent in cordibus *Mogulensium* ignes, pugnæ acriùs institerunt, donec urbe captâ omnes qui in ea erant, usque ad jumenta etiam & boves, & Embryones in gravidarum uteris, neci darent, nè uno facto captivo, ipsámque terram prorsus desertam relinquerent; à nemine usque ad hunc diem habitatam, eique nomen imposuerunt *Mau-Balig*, i.e. villam tristitiæ. Cùm autem jam finem fecisset *JingizChan* urbes *Chorasani* vastandi, audito Soltanum *Jalalo'ddinum* in *Erako* auxilia conquirere, versùs eum nocte diéque eâ festinatione contendit, ut nequirent *Mogulenses*, cùm castra ponerent, carnes sibi coquere. Cúmque *Gaznam* pervenissent, nuntiatum est *Jalalo'ddinum* ante quindecim dies †inde discessisse, ac statuisse fluvium *Sendiæ* transire. Diutius ergo morari renuens *JingizChan*, statim abiit, se in continuos progressus conjiciens, donec ipsum in *Sendiæ* oris assequeretur; ubi eum undique & ponè & antè cinxit exercitus, eumq; circulo post circulũ [ducto] ambierunt, instar arcus nervo adducto tensi, cùm fluvius *Sendiæ* nervi instar esset, eo in medio manente, & acerrimè *Mogulenses* pugnâ infestante. Jussit autem *JingizChan* eum vivum capi. Advenerunt etiam *Jogataï* & *Ogtaï* à partibus *Chowarezmiæ*. Videns igitur *Jalalo'ddin* diem esse agendi, fortissimos *Mogulensium* increpans, Leonis instar in ipsos involavit, & qui ex illis ipsum peterent, petiit, atque in ipsos frequentes faciens insultus, ordines ipsorum iterum atque iterum perrupit; ac diu se hoc modo res habuit, quòd ipsum sagittis petere nollent *Mogulenses*, quo illæsum *JingizChano* sisterent, ipsius mandato morem gerentes. Ad ipsum autem paulatim accesserunt. Cùm ergo jam circulum quo circundabatur angustiorem fieri animadverteret, equo

Dyn. IX.

Balchenses se dedentes internecioni dat.

Bamiyanum funditus delet.

† p. 448

Dyn. IX. descendens, filiis suis, imò visceribus suis, è conjugibus & amicis suis, flens mœrénsque valedixit: deinde abjectâ loricâ, equum ductitium conscendit, instar Leonis zelotypi se habens, & transire statuens, equum in fluvium impulit; quo insiliente nando ad ripam [ulteriorem] incolumis evasit, *JingizChano* atque ipsius sociis intuentibus, & cum stupore spectantibus. Quo viso, *JingizChan* manum ori mirabundus admovit, & ad filios suos conversus, A tali, inquit, patre
p. 449. deceret nasci filium: qui tali liberatus est casu, †multos subiturus est casus; nec res ejus neglectui habebit quisquis sapit. Voluerunt autem strenui quidam duces ipsum per aquas sequi, quos cohibens *JingizChan*, Vos, inquit, haud illi pares estis. Ille siquidem cùm in medio flumine esset in *Mogulenses* sagittas jecit. Illo autem jam è manibus ipsorum elapso, uxoribus & liberis ipsius jussu *Chani* adductis, mandavit ille mares omnes usq; ad lactentes interfici. Cúmq; *Jalalo'ddinus* fluviũ ingressurus, quicquid secum habuit vasum aureorum & argenteorũ, & nummorum, in eum conjecerat, Urinatoribus mandata dedit, qui quicquid extrahi poterat, extraxerunt. Factum est hoc quod è maximè inter homines mirandis, & temporum prodigiis fuit, mense *Rajebo* Proverbio autem dictum est, Vive ad *Rajebum*, & videbis mira. Eodem anno, sc. sexcentesimo decimo octavo, congregati *AlMalec AlMoaddham*, & *AlMalec AlAshraf* unà cum Principis *Maredini* copiis, & *Halebi* exercitu, & *AlMalec AlNaser Hamæ* Domino, & *AlMalec AlMojahed Hemesa* Domino, omnes apud *AlMalec AlCamelum* convenerunt, hoc proposito ut *Francos* aggressi *Damiatam* ab ipsis recuperarent: quos cùm undique cinctos in angustias compegissent, his pacis conditionibus annuerunt ut *Damiatam* dederent, & quotquot apud ipsos essent è *Moslemiis* captivos
* forf. Al- dimitterent, *Moslemiis* vicissim qui penes ipsos essent ex illis capti-
legado. vos dimittentibus. Confirmataq; est pax generalis cum * *AlDocado*
p. 450 Papæ legato, & Rege *Acca*, †*Francorum*q; Regibus, & Templario-
Damiata Moslemiis reddita. rum, Hospitaliorúmque præfectibus. Et accepit *AlCamel Damiatam* die Mercurii, *Rajebi* decimo nono, postquam in ea substitissent *Franci* annum integrum & undecim menses. Anno sexcentesimo vicesimo primo è vivis excessit *AlMalec AlAphdal Ali* filius *Salaho'ddini*, qui *Ægypti* & *Damasci* regnis cedens, *Somaisato*, vel invitus, contentus fuit. Vir erat scientiâ & ingenio præditus, verùm judicio

dicio haud pollens, parum constans, admodum negligens eorum quæ ad imperiorum & regnorum administrationem spectant. Cùm ei auferrentur ditiones, ad *Chalifam AlNaserum* literas scripsit, in quibus de patruo suo *AlAdelo* & fratre *AlAzizo* conquestus est, quod provinciis ei ereptis patris sui testamentum, quo eas ipsi legaverat, irritum fecissent. Initio autem Epistolæ Distichon adscripsit è poemate quodam, quod composuerat, elegantissimum, quod ita se habet: Dyn. IX.

Domine mi, AbuBecr, *& socius ipsius* Othman,
Ali *jus suum gladio abstulerunt.*
Vide fortunam hujus nominis, quomodo
Consecutum est ultimò, quod consecutum primo:

AbuBecro patruum suum innuens, *Othmano* fratrem suum, *Ali* seipsum. Quibus literis respondit Al*Naser* aliis à se scriptis, in quibus hæc scripsit:

Pervenerunt literæ tuæ, ô fili Josephi, *declarantes*
Veritatem, quæ indicat tibi originem sinceram esse.
† Ali *jus suum vi abstulerunt, cùm non esset* p. 451.
Post Prophetam illi, Yathrebi Adjutor.
Patiens esto, siquidem cras de hoc rationem reddituri sunt,
Bono sis animo: Adjutor *tibi erit, Antistes* AlNaser.

AlMalec AlAphdalum autem, cùm puer esset, pater ipsius literis aliquantum imbuendum curavit, in quibus eò progressus est, ut Arabismi & Poëtices aliquid calleret; carmináque composuit, atque ei studio operam dedit, quantum ipsius gradui competeret. Anno sexcentesimo vicesimo secundo mortem obiit *Chalifa AlNaser ledinilla Abu'l Abbas Ahmed*, nocte festi *AlPhetr*, [quod jejunium sc. *Ramadani* sequitur] annos septuaginta natus, Chalifatu annis quadraginta & undecim mensibus functus.

Sectio.

Tempore Antistitis *AlNaseri* floruit Medicus Abd*o'ssalam Ebn Jingidust AlJabali Bagdadensis*, qui scientiis veterum operam dedit, easque optimè calluit, & hoc nomine summè claruit; adeò ut excellentiâ suâ invidiam hominum nequam contraheret: quorum cùm quidam *Abdo'ssalam* Medicus & Philosophus.

Dyn. IX. quidam ipſum ut *Moattalorum* ſectam amplexum incuſaret, ſatellites in ipſum libróſque ipſius manus injecerunt, inter quos reperti ſunt multi de ſcientiis Philoſophicis; de quibus mandata ab *AlNaſero* prodierunt, ut in locum quendam *Bagdadi*, *Rohba* appellatum, producti omnes publicè cremarentur. Quod dum fieret, aderat *Obaidolla AlTaimi*, *Ebno'l Mareſtania* vulgo vocatus, qui poſitum ſibi ſuggeſtum aſcendens concionem habuit, in qua Philoſophis, omnibúſque qui eorum dicta amplecterentur, maledixit, & *AlRocnum* [eximium Doctorem] iſtum convitiis proſcidit, librisq; ipſius † ſigillatim

p. 452. productis, de iis verba fecit, multis eos eorúmque authores vituperans, deinde è manu ſuo projecit ad eos qui ipſos in ignem conjicerent. Inquit *AlKadi AlAcram* [i.e. Judex ornatiſſimus] AlVizier *Jamalo'ddin Ebno'lKophti*, Narravit mihi Medicus *Juſef AlSabti*, *AlIſrael*, dicens, cum eo tempore *Bagdadi* mercaturæ gratiâ eſſem, conventui iſti adfui, verbáque *Ebno'l Mareſtaniæ* audivi, & in manu ipſius librum *Ebno'l Haithemi* Aſtronomicum vidi, de quo ille, Hic, inquit, malum ingens eſt, infortunium graviſſimum, calamitas ineffabilis; cúmque dicendi finem feciſſet, laceratum in ignem conjecit: inde autem ſtultitiam & perverſitatem ipſius perſpectam habui, cùm nulla ſit in Aſtronomia infidelitas, ſed ipſa ſit via ad fidem & cognitionem decreti Dei glorioſi & potentiſſimi, in eo quod ſtatuit & ordinavit. Manſitque *AlRocn* Abdo'ſſalam carceri in hujus rei pœnam incluſus, donec tandem anno quingenteſimo octogeſimo nono liberatus eſt. Hoc etiam anno mortuus eſt *Yahya* Ebn *Saïd*, *Ebn Mari*, Medicus *Chriſtianus*, author ſexaginta ſermonum, quos egregiè compoſuit: fuit autem inſigniter doctus in veterum ſcientiis, linguæ *Arabicæ* peritiâ & Poëticâ, artem Medicam exercendo victum ſibi comparavit. E carminibns ejus de canitie, hæc ſunt:

Yahya Ebn Saïd Medicus Chriſtianus.

Fugit Hinda *ſpeculatores canitiei meæ,*
Cepitque eam faſtidium ab inclinatione capitis mei.
Ita mos eſt Diabolis, ut fugiant
Ubi apparuerint ſtellæ volantes:

Saed Ebn Hebatalla, & frater ipſius Archidiaconus, Medici.

Porro & è Medicis domeſticis *AlEmam AlNaſeri* fuit Saed *Ebn Hebatolla Ebno'l Mowammel*, Abu'l *Haſan Chriſtianus* † Al*Hadirenſis* Medicus, & ipſius frater Abu'lChair Archidiaconus; qui fra-

p. 453. tres erant Catholici, vulgo noti nomine *Ebno'lMaſihi*. *Saed* Chalifæ

liſæ *AlNaſero* operam collocavit, magnâque apud eum in gratiâ fuit. Perfectè autem artem Medicam & Dialecticam calluit. Librum compoſuit molis exiguæ, quem *AlSophwa* [i. e. ſelectior pars Medicinæ] appellavit, in quo omnes Medicinæ partes theoreticas & practicas collegit; & ad finem *Fen* primi partis ſecundæ tres ſectiones adjunxit de Circumciſione, cùm *Bagdadi* res ea ad Medicos ſpectaret, quamvis apud neminem vel priorum vel poſteriorum facta ſit ulla ejus mentio, ſed rerum ſolummodo quibus protrahatur præputium. Manu ſuâ libros medicos deſcripſit. Obiit ſub finem anni quingenteſimi nonageſimi primi. *Archidiaconus* verò fuit & ipſe Medicus inſignis, ſcripſitque compendium, in quo explicavit quæſtiones libri generalium è Canone *Avicennæ*; cui titulum indidit *AlEktedab*; deinde & illud in compendium redegit, quod vocavit *Entechabo'lEktedab*. Narravit mihi Medicorum *Bagdadenſium* quidam, patrem ejus illum adhuc adoleſcentulum ad *Ebno'l-Talmidum* adduxiſſe, quo ipſum ſtudiis imbueret; ipſúmque dixiſſe, Filius tuus iſte admodum juvenis eſt: reſpondentéque patre, Quod peto eſt, ut à te benedictionem captem, eum primam è quæſtionibus *Honain* ipſi prælegiſſe. Anno quingenteſimo nonageſimo quarto de vita migravit *Mohammed Ebn Abdo'ſſalam Hieroſolymitanus*, deinde *Maredinenſis*; cujus pater *Maredini* Judex fuit, avus *Donaiſeri*. Medicinæ ſtuduit ſub *Ebno'lTalmid*, ſummamque in ea peritiam conſecutus eſt, adeò †ut Reges ex diverſis terræ partibus & regionibus ad ipſum mitterent. Ætate etiam provectus non deſtitit à lectione librorum maximorum repetenda. Philoſophiæ aliquid apud eum legit *AlShahab AlSohro'wardi*: cum tanta interim eruditione, in eáq; peritiâ, & ſummâ dexteritate nullum compoſuit librum; niſi quod carmina *Avicennæ* enarravit, quorũ initium eſt, *Ad te deſcendit* &c. Solebat *Abu'lChair Ebno'l Maſihi* ipſum magnificare, ſumméque extollere. Anno ſexcenteſimo quinto è vivis exceſſit *Moſes Ebn Maimon Judæus Hiſpanus*. Veterum ſcientiis ſtudium in *Hiſpania* impenderat, ibidemque ſolidam diſciplinarum Mathematicarum ſcientiam paraverat, ac Medicinæ operam dederat, adeò ut ejus ſcientiam optimè calleret, at praxin exercendi audaciam ſibi non ſumeret. Ad religionis *Iſlamiticæ* profeſſionem compulſus eam præ ſe tulit, clam *Judaiſmum* retinens. Cúmque particulares *Iſlamiſmi* ritus,

[Margin: Dyn. IX.]

[Margin: *Mohammed Ebn Abdo'ſſalam* Medicus.]

[Margin: † p. 454.]

[Margin: *Moſes Maimonides.*]

 qui

Dyn. IX. qui lectionem & orationem spectant, exercendi necessario essent, illud fecit, donec tandem postquam res suas composuisset, oblatâ migrandi opportunitate, ex *Hispania* unà cum familia suâ discederet in *Ægyptum*; ubi sedem in urbe *Phostat* inter *Judæos* figens, religionem suam palam professus est, & mercaturam in gemmis aliisque ejusmodi rebus exercendo, victum paravit. At ubi * *AlAzz Ægyptum* occupaverat, abolitúmque esset *Aliadarum* imperium, cum eum benevolentiâ complexus *AlKadi AlPhadel Abdo'lRahim Ebn Ali AlBaisani*, ipsiúsque rationem habens stipendium ei ratum assignasset, se medicis adjunxit, ita ut suâ unius sententiâ non niteretur, ob experientiæ defectum, cùm curationi & [ægrotorum] regimini assuetus non fuisset. Doctus etiam fuit in *Judæorum* lege; librumque de eorum religione composuit, cui titulum indidit † *Delalah*, [i.e. Index, sive Directorium,] quem eorum alii laudant, alii vituperantes *Ddelalah*, [i e. Errorem] appellant. Philosophorum sectæ præcipuè deditus fuit. Epistolam etiam composuit de resurrectione corporali; quam cùm illi vitio verterent *Judæorum* primores, clam eam habuit, nisi illis qui ejusdem cum ipso sententiæ essent. *Antiochiæ* autem & *Tripoli Judæos* quosdam è *Francorum* regionibus barbaros vidi, qui ipsi maledicerent, & infidelem appellarent. Sunt illi libri in Mathematicis pulchri, & in Medicinâ luculenti. Sub vitæ suæ finem vexatus est ab *Hispano* quodam legisperito, *Abu'Arab* appellato, qui in *Ægyptum* veniens litem illi movit de sua *Mohammedanismi* professione, malum illi intendens; quem cohibuit *AlKadi AlPhadel*, dicens, Si quis vi adactus fuerit, non esse ex lege veram ejus religionis *Islamiticæ* professionem. Morte imminente, hæredibus suis in mandatis dedit, ut ipsum, ubi desiisset corpus olere, ad *Tiberiadis* lacum translatum, ibi sepelirent, quòd ibi essent multorum è piis apud ipsos, sepulchra; quod & illi factum est. Anno sexcentesimo sexto mense *Dulhajja' Hera* obiit *AlEmam AlPhacher AlRazi Mohammed Ebn Omar*, qui *Raia Ebno'l Chatib* audiit; è seculi sui maximè præcellentibus fuit. Priorum [doctrinam] in scientia Juris, & fundamentorum [fidei,] Theologiâ, & Philosophiâ reprehendit. Quin & *AbuAli Ebn Sina* contradixit, & in ejus [vitia] inquisivit. Cum equo veheretur, gladiis districtis stipatus incedebat, erátque illi magna mancipiorum multitudo, atque in gradu

* al. *AMoazz*. fors. *Alaziz*.

p. 455.

AlRazi Medicus insignis.

gradu excelso, & dignitate summâ apud *Sultanos Chowarezmshahios* Dyn. IX.
fuit. Cùm autem visum ei esset, ut *AlChymiæ* operam daret, † multas in ea opes consumsit, nihil inde commodi percipiens. Distracta sunt in terræ fines ipsius scripta, iisque operam impendunt docti. In *Mawara'l Nahram* [regiones transfluviales] profectus, ut *Banu-Mahra* [filios *Mahræ*] *Bocharæ* conveniret, nullum apud illos successum habuit; erátque tunc temporis pauper, fortunâ minus prosperâ. *Bochará* ergo discedens in *Chorasanum* contendit, ubi accidit ut *Chowarezm-Shahum Mohammedem Ebn Tocushum* conveniret, qui eum propius sibi admotum & in familiaritatem adscitum ad dignitatem evexit, & ad vitam necessaria abundè suppeditavit. In urbe autem *Hera* sedem fixit, in qua & possessionem sibi comparavit, & liberos genuit, ibidémque commoratus est, donec diem obiret. In ædibus autem suis sepultus est, veritus ne vulgus corpus istius probris exponerent, quòd religionis minus sinceræ suspectus haberetur.

p. 456.

Cùm in *Mawara'lNahram* [regionem transfluvialem] contenderet *Bocharam* petens, anno quingentesimo octogesimo, per *Abdo'lRahmanum Ebn Abdo'lCarimum Sarchasensem* Medicum transiens, apud eum diversatus est; qui ipsum honore affecit, eique quamdiu *Sarchasi* maneret, debita [hospitalitatis] jura præstitit: in eum ergo beneficium aliquod conferre volens, aggressus est in ejus gratiam Canonis generalium expositionem, atque difficiliores libri istius terminos explicans, [librum] nomini ipsius inscripsit, ipsiusque in præfatione mentione factâ ipsum laudavit ac celebravit.

Abdo'l-Rahman Sarchasensis Medicus.

Anno sexcentesimo octavo obiit *Masihi Ebn Abu'lBakat Nilensis Bagdadi* accola, cui cognomen *Abu'lChair*, *Ebno'lAttar* vulgo appellatus; medicandi peritus, optiméque illud præstans, famâ celebris, & in Chalifæ palatium familiariter admissus, eum petentibus [Chalifæ] uxoribus & concubinis. Diu vixit, multásque congessit opes: † filium etiam Medicum reliquit, at non adeò doctum, *Abu Ali* cognominatum. Mortuo jam patre, accidit ut cum aliquando genio liberiùs indulgentem adorirentur, die Veneris *Rabiæ* prioris undecimo anni sexcentesimi decimi septimi, apud eum reperiretur mulier quædam *Mohammedana*, *Setti Sharaf* dicta. Prehensúsque nomina edidit multarum è fœminis *Mohammedanis*, quæ ad ipsum divitiarum suarum causâ pervenirent; è quarum numero fuit uxor *Ebno'lBochari*,

Masihi Medicus.

p. 457.

Abu Ali ejus filius.

 ærarii

Dyn. IX. ærarii præfecti, nomine *Eshtiak*. Prodiit ergo edictum de duabus istis mulieribus in lenarum carcerem conjiciendis; *Abu Ali* verò se sexies mille aureis redemit. Anno sexcentesimo decimo, mense *Moharramo*, obiit *Ali Ebn Ahmed Abu'lHasan* Medicus, qui *Ebn Habal* audit; *Bagdadensis* fuit, artis Medicæ & literarum humaniorum peritus. *Bagdadi* natus, atque in eo educatus est, deinde *Mauselam* transiens atque in *Adarbijanum* profectus *Chalati* commoratus est apud ipsius Dominum *Shah-Armenum*, apud eum Medici munere fungens; studiisque apud ipsum operam dederunt homines. Deinde ex istis partibus migravit ob hanc causam, quòd die quodam Regis, cùm aliquando ægrotaret, urinarium inspicienti diceret è *Tashtdaris* [i. e. ex iis qui Regis pelvim tenerent,] Heus Medice, an non illud gustas? ille tum silens, cùm è cœtu recessisset, ei clam dixit, Illi quod hodie dixisti, num causam præbuit aliquid quod ab alio quopiam audisti, an quid erat quod tibi in mentem venit? Illo respondente, Equidem mihi mentem subiit, quòd audiverim quod conditio

Ebn Habal Medicus.

p. 458. urinæ probandæ sit ejus degustatio. Ita, inquit, se res habet; †at non in omnibus morbis: malè autem mihi hoc dicendo fecisti; Rex enim cùm hoc audiverit, putabit me conditionem necessariam ex iis quas ipsi inserviendo observare debueram, omisisse. Deinde ad migrandum se accinxit ob commotionem istam, metuens quid inde eveniret, postquam *Tashtdaro* isti aliquid dederat, eâ lege, nè quid ejusmodi amplius diceret. Abiens ergo *Mauselam* reversus est, opibus affluens, ibique mansit, donec è vivis excederet, cùm eò ætatis pervenerat, ut se movere non posset, visúsque ipsi deficeret; domi suæ se continuit biennio antequam moreretur. Obiit verò annos nonaginta quinque natus. Accedentes ad eum homines, apud ipsum studiis operam dederunt. Librum præclarum in arte Medicâ scripsit, cui titulum indidit *AlMochtar*, quatuor voluminibus compingi solitum. Anno sexcentesimo vicesimo, *Jomada* prioris vicesimo octavo, die *Jovis* cæsus est *Abu'lCarm Saed Ebn Tuma Christianus, Medicus Bagdadensis*, *Amino'ddaula* cognominatus; vir egregius, medicandi peritus, prospero plerunque gaudens successu, humanitate præditus. Eo evectus est tempore *AlEmam AlNaseri*, ut Vizierorum [apud] ipsum gradu esset, cujus fidei suas & suorum facultates custodiendas committeret, eásq; apud ipsum deponeret, quémq; ad res secretas

Saed Ebn Tuma Medicus Christianus.

secretas Viziero deferendas mittere soleret, & ad se semper admitteret. Optimúsque fuit intercessor, & facilis accessus. *AlEmam AlNasero* autem contigit, ut sub finem vitæ visu esset infirmiori, & sæpius hallucinaretur.† Cúmque jam in res ad ipsum delatas inquirere non valeret, fœminam quandam *Bagdadensem*, *Setti Nasim* dictam, assumptam sibi propius stitit, quæ cùm literas ipsius manu exaratis similes pingeret, secum habuit ut responsa, quæ ipsi liberet, scriberet. Cujus ea in re consors fuit Eunuchus quidam nomine *Tajo'ddin Rashik*. Fœmina ergo ista in responsis quicquid liberet scribens, aliquando rectè fecit, sæpius verò erravit. Factum est autem ut Viziero *AlKasimi*, *Mowaiad* dicto, literas scribente, redderetur responsum, in quo manifestus esset defectus. Reprimens se Vizier, ægrè illud tulit; deinde accersito Medico *Saed Ebn Tuma*, ipsum eâ de re clam interrogavit; qui cùm ipsum de Chalifæ statu, déque ipsius cæcitate, & quæ plerumque ipsi contingeret hallucinatione, certiorem fecisset, quidque in responsis dandis agerent mulier & Eunuchus, continuit se ab aliquid in plerisque quæ ad ipsum deferrentur negotiis agendo: quod cùm percepissent Eunuchus iste & fœmina, & Medicum ei illud indicâsse conjicerent, pactus est *Rashik* cum duobus militibus, ut Medicum de improviso adorti ipsum interficerent. Appellati sunt duo viri isti filii *Kamro'ddini* è militibus *Wasetensibus*. Illi nocte quâdam Medico insidiati, donec ex ædibus Vizieri prodiens in Chalifæ reverteretur, ipsum usque ad *Babo'l Galla*, [i.e. portam frumentariam] locum obscurum, insecuti, cum cultris ipsum adorti vulnerâssent, in fugam se proripuerunt; at illo ipsis visis exclamante, Prehendite eos, reversi ipsũ mactârunt, vulnerato etiam Daducho qui cum ipso erat. †*Ebn Tuma* autem Medicus domum suam abductus, ibi noctu sepultus est, & post novem menses ad sepulchrum patrum suorum translatus, in Ecclesia quæ est in *Bab-Mohawal*. Chalifa verò & Vizierus homicidas perquirentes, cognitos prehendi jusserunt; manéque noctem illam insecuto, in locum cædi [destinatum] perducti scissis primùm ventribus patibulo affixi sunt, juxta *Babo'lMedhbbah* [i. e. portam lanienæ] quæ est è regione *Babo'lGalla*, [portæ frumentariæ,] in qua vulneratus fuerat.

AlDhaher Ebno'lNaser. Mortuo *AlEmam Alnasero ledinilla*, inauguratus est filius ipsius *AlEmam AlDhaher billa Oddato'ddin*,

Margin notes: Dyn. IX. (beside line 1); p. 459. (beside line 4); p. 460 (beside "ducho qui cum ipso erat"); AlDhaher Chalifa. (beside the final paragraph)

Dyn. IX. 'ddin, *AbuNasr Mohammed*, die secundo mensis *Shawali*, anno sexcentesimo vicesimo secundo. Fidem illi præstari jam antea fecerat pater ipsius, ut hæredi designato, eâque de re in provincias scripsit; in illis ergò in omnibus suggestis pro eo unà cum patre oratum est, atque ita aliquandiu se res habuit: deinde ab eo aversus est, sibi ab eo metuens, cùm audax esset, fortis, iracundus, res altas animo versans; noménque ejus quasi successoris destinati è concionibus tolli jussit, ipsúmque in vinculis detentum arctè habuit, affectu propendens in fratrem ipsius natu minorem, *AlEmir Alim*; nisi quod ipsum successorem non declararet. Factum est autem ut fato cederet *AlEmir Ali* f. natu minor, vivente adhuc patre, relictis filiis parvulis, quos *Toshtarum misit. Sciens ergo *Emam AlNaser* nullum sibi superesse filium, qui in Chalifatu succederet, præter ipsum; eum testamento hæredem designavit, eique fidem ab hominibus præstandam curavit, cùm ipse adhuc in carcere detentus esset; erátque plebs *Bagdadensis* affectu in eum prono. Mortuo ergo † *AlNasero* imperii Principes ipsum eductum Chalifam salutârunt. Ille verò cùm inauguraretur, Quomodo, inquit, convenit ut quis officinam aperiat vespere appetente? Annum quinquagesimum excessi, & jam Chalifatum suscipiam? Deinde verò justitiam & fidem ostendit, quæ satis laudari nequit. Sublatâ injustitiâ multas hominibus facultates & possessiones insignes restituit, quæ ipsis vi ablatæ fuerant: multa etiam tributa remisit, quæ recenter imposita fuerant, & homines metu, cui tempore patris sui assueti fuerant, liberavit; adeò ut felicitatem suam ostentarent, abstinerén tque homines nefarii à delationibus. Quin & *pontem alterum *Bagdadi* grandem novum struxit, magnis sumptibus; ita ut jam *Bagdadi* duobus pontibus jungeretur *Tigris*: neque ita se habere destitit ipsius dominium, justum sc. & securum, ex quo Chalifatui præfectus est, donec obiret decimo quarto mensis *Rajebi*, anni sexcentesimi vicesimi tertii, cum novem mensibus eo munere functus esset.

*al. *Shoshtarum*.

p.461.

Sectio.

Yusef Ebn Yahya Medicus Judæus.

*fors. *Kades*.

Eodem anno è vita discessit *Yusef Ebn Yahya Ebn Isaac Sabtensis Mogrebinus*. Medicus hic fuit ex incolis* *Phares*. Philosophiæ studio diligenter

diligenter incubuit, ejusque peritiam aliquam consecutus est. In aliquibus etiam Matheseos partibus laudabilem operam posuit; quod didicerat, in promptu habuit, cùm de rebus istis disquireretur. Cùm *Judæi* in istis partibus ad religionem *Islamiticam* suscipiendam aut migrandum compellerentur, religione suâ celatâ in *Ægyptum* cum facultatibus suis abiit, ubi cùm *Mosem Ebn Maimon Cordubensem*, *Judæorum* in *Ægypto* principem, convenisset, aliquid apud eum legit, rogavitque ipsum † ut Astronomiam *Ebn Aphlah Hispani*, quam secum *Sabta* attulerat, corrigeret: ei ergo corrigendæ & concinnandæ ipse & *Moses* mutuam navârunt operam. Ex *Ægypto* in *Syriam* profectus *Halebi* sedem fixit, ibique commoratus possessionem [urbi] vicinam emit, atque uxorem duxit: operam Medicis Principis privatis sub imperio *AlDhaheri Halebi* collocavit. Acumine acrique ingenio præditus fuit. Inquit *AlKadi Al Acram*, Inter me & *Josephum* istum diutina intercessit amicitia; ei autem die quodam dixi, Si sit animæ [post hanc vitam] duratio, atque in ea rerum extra se statum post mortem intelligat, Pactum mecum ineas, ut si ante me moriaris, ad me venias; atq; ego, si ante te mortuus fuero, ad te veniam. Esto, inquit: egóq;, ne hoc negligeret, monui. Mortuus autem biennio sic mansit. Deinde in somnio ipsum vidi in templi atrio extra illud storeæ insidentem, vestibus novis candidis *Nasafiensibus* indutum; cui ego, Annon tecum pactus sum, ut ad me veniens mihi indicares, quid tibi contigisset? Ille ridens, faciem avertit, me autem manu ipsum prehendente, dicentéque, Necesse est ut mihi dicas, quomodo se res post mortem habeant, respondit, Universale se universo adjunxit, Particulare cum parte mansit. Intellexi ergo quomodo se haberet, ac si innuisset Animam universalem in mundum universi reversam esse, corpus autem particulare mansisse in parte, quod est *centrum terrenum. Expergefactus autem, miratus sum elegantiam conceptus ipsius. Rogo autem † Deum veniam, cùm ad ipsum post mortem reversuri simus.

Dyn. IX.

p. 462.

* al. compositum.

p. 463.

AlMostanser Ebno'l Dhaher. Mortuo *AlEmamo'lDhaher-beamrolla*, inauguratus est filius ipsius *Abu Jaafar AlMansur*, atque *AlMostanser Billa* cognominatus. Inauguratus est eodem die quo obiit pater ipsius. Quamprimum autem publicè in ipsius obsequium juratum est, publicè in hominum conspectu obequitavit. Atque

morem

Dyn. IX. morem hunc diu observavit, nè cùm obequitaret, clam populo id faceret. Justitiæ etiam actionúmq; laudabiliū duplo plus quàm fecerat pater, exhibuit, plus etiam in eleemosynas quàm antecessorum quispiam erogavit. Extrui etiam jussit Collegium, quod *AlMostanseriah* audit, cui non aliud in mundo par extructū est. Extructum siquidē est optima quæ describi potest ratione quod ad formam, materiam, amplitudinem, ornamenta, studiosorum numerum, & reditus ei assignatos. Assignavit autem illud quatuor sectis [legis *Mohammedicæ*,] quatuór in eo prælectoribus constitutis, viz. singulis sectis prælectore; & legis studiosis trecentis, in unaquaque sc. sectâ septuaginta quinque: quibus & salaria menstrua constituit, panísque & cibi quantum unicuique studioso sufficeret, & amplius. Extruxit etiam illis intra Collegium balneum ipsis proprium, & Medicum assignavit peculiarem, qui quotidie mane accedens illos inviseret; Apothecam etiam in qua essent omnia ciborum parandorum genera, aliámque in qua omnia potulentorum & medicamentorum. Anno sexcentesimo vicesimo quarto è vivis excessit *AlMalec AlMoaddham*

p. 464. *Isa Ebno'lMalec* ◡ *AlAdel Damasci* Dominus, †finiente mense *Du'lkaada*, annos natus quadraginta octo; vir animo excelso. Cessit regnum ipsius in *Damascum*, *Hierosolymam*, & regiones maritimas,

AlNaser Rex *Damasci.* filio ipsius ◡ *AlMalec AlNasero Salaho'ddino Dawudo*. Stabilitóque ipsius in loca illa regno, coram eo Ephippii tegumentum gestârunt patrui ipsius, *AlMalec AlAziz* & *AlMalec AlSaleh*. Eodem anno reversus est *JingizChan* ex regnis Occidentalibus, in sedes suas priscas Orientales; cúmque inde in regiones *Tancut* profectus esset, accidit illi morbus ex putredine aeris istius noxii. Ingravescente autem morbo, filiis suis *Jogataio*, *Ogtaio*, & *OlugoNowaino*, [principe,] *Colcano*, *Jaurochtaio*, & *Urdjaro* accersitis, Certò, inquit, novi me ex hoc mundo migraturum, cùm impares sint vires meæ cruciatibus, quos sentio, ferendis. Necesse autem est ut substituatur aliquis, qui regni, eo quo est statu custodiendi, ejusque tuendi curam gerat. Vobis verò plus unâ vice indicavi filium meum *Ogtaï* huic rei idoneum esse, ob illud quod perspectum habui de præstantia judicii ejus solidi & prudentiæ manifestæ. Ac jam ipsum mihi successorem constituo, omnibusque quæ in potestate meâ sunt regnis præficio, quæ ergo est vestra de hoc, quod mihi maximè expedire visum est, sententia?

In

In genua igitur procumbentes Filii & *Nowaini* [Principes] prædicti; *JingizChan*, inquiunt, Dominus est collorum [nostrorum,] nósque ei servi obsequentes morigeri. Quicquid ille mandaverit, ex voluntate & præscripto ipsius fiet. Cùm autem jam præcipiendi finem fecisset, † ingravescente ipsius dolore vitam finivit quarto mensis *Ramadani*, anno sexcentesimo vicesimo quarto; cùm circiter viginti quinque annos regnâsset. Filii igitur & Principes ad reliquos filios & Principes nuntios miserunt, ut in *AlKuriltaï*, i.e. Concilium magnum convenirent. Anno sexcentesimo vicesimo quinto, intercesserunt nuntii inter *Francos* & *AlMalec AlCamelum* de pace petendâ: atque de hoc inter eos convenit, ut *Hierosolyma Francis* dederetur, quam cum multis aliis locis e regionibus maritimis acceperunt. Hac autem in re ideo illis annuit *AlCamel*, quòd multitudinem exercituum ipsorum auxiliorúmque, quà virorum, quà pecuniarum, quæ mari ad ipsos pervenerant, videns, ditionibus suis metueret, nè vi ipsi eriperentur; ideóque illos hoc facto placavit. Anno sexcentesimo vicesimo sexto perfectum est filiorum & Principum *Mogulensium* concilium, advenientibus è partibus * *Kapjaki* filiis *Tushi*, *Hordu*, *Batu*, *Siban*, *Tancut*, *Barcah*, *Barcajar*, *Bogatimur*, *Aknas*, & *Jogatai*: ex partibus *Anmil*, *Ogtaï*; ex partibus Orientalibus patruo ipsorum *Utacin*, *Belcataï Nowain*, *Aljattaï Nowain*, & *Olug Nowain*. Filii autem minores in *GingizChani* Orda erant. Hi cùm omnes tempore verno cum exercitibus suis convenissent, tres dies continuos lætitiæ indulserunt: deinde quid in mandatis dederat *JingizChan*, & quomodo testamento successorem constituerat† *Ogtaium*, publicârunt. Omnes igitur *JingizChani* mandatis obsecuti sunt, eúmque dignum imperio agnoverunt. *Ogtaï* verò imperium sibi rescindi petiit, dicens, Licèt patris mandato contradicendum non sit, hic tamen frater est me major, sunt & Patrui qui eo præ me digni: illi verò illud ei remittere nolentes, hoc constanter asseverârunt, Patris decreto necessariò obtemperandum, atque hoc asserentes quadraginta dies perseverârunt, non cessantes illum suppliciter rogare, eique petendo instare, donec ipsis annueret; qui tum capita aperuerunt, balteósque suos humeris injecerunt. *Jogtaï* autem frater ipsius natu maximus, manu dextrâ prehensum, & *Utacin* patruus, sinistrâ, throno regio collocârunt, cognomine *Kaan* ipsi imposito:

Dyn. IX.

Moritur *JingizChã*.

† p. 465:

* al. *Kaphjaki*.

† p. 466:

Ogtaï Kaã.

Dyn. IX. posito: cúmque *Olug Nowain* poculo vini ei porrecto, bibendum dedisset, qui aderant omnes tam intra quàm extra tentorium novies in genua procidentes, ei comprecati sunt; deinde omnes egressi ter in genua versùs Solem prociderunt. *Olug Nowaino* verò poculum præbendi munus propriè pertinebat, quòd is filiorum *JingizChani* minimus esset. Apud *Mogulenses* autem in more positum est, ut filius natu minimus nihil sortiatur, nec domo patris sui exeat; cúmque moriatur pater, domui administrandæ præsit. Istis igitur quadraginta diebus dicere solebat *Ogtai*, *Olug Nowain* familiæ Dominus est, eique administrandæ magis assuetus, reique Oeconomicæ multo me peri-
p. 467. tior; expedit ergò † ut rem hanc ei committamus: ideóque omnes obsequium* apertè testando prævenit. Porro Principes è filiabus suis quadraginta virgines eximias *Kaani* usui idoneas seligentes, eas ornamentis splendidis instructas, equisque generosis vectas in ipsius ministerium adduxerunt. His peractis ad res regnorum firmandas animum appulit, & *Jurmagunum* triginta Equitum millibus instructum in *Chorasani* partes misit, & *Sontaium Bahaderum* cum pari militum numero in partes *Kaphjak*, *Saksinum*, & *Ilgarum* cum aliis *Tobbatum* versùs: ipse in *Chataiæ* regiones contendit. Anno sexcentesimo vicesimo septimo, sub ejus initium, *Soltan Jalalo'ddin Chowarezm Shah*, castris ad *Chelatum* positis, urbem arctissimâ obsidione cingens ibi hybernavit, contráque ipsam viginti ballistas fixit, qua mari adjacet. In ea erant bini *AlMalec AlAshrafi* fratres, *Takio'ddin Abbas*, & *Mojiro'ddin Yakub*, necnon *Emir Hosamo'ddin AlKaimari*, & *Ezzo'ddin Ibeg*, *AlAshrafi* servus. Continuata autem est contra *Chelatenses* obsidio, arctéque eos habuit, donec canum carnibus vescerentur, veniretque panis libra *Damascena* aureo *Ægyptia-*
Jalalo'ddin Chelatum expugnat. *co*. Urbem igitur & castellum sibi dedita accepit *Chowarezm Shah*. *Hosamo'ddin Kaimarensis* autem fugâ se surripiens, solusque equo evadens ad castellum *Kaimar* pervenit; inde in obsequium *AlMalec*
p. 468. *AlAshraf Rakkam* se recepit. *Ezzo'ddin Ibeg* autem, & † *Takio'ddin*, & *Mojiro'ddin* apud *Chowarezm Shahum* manserunt, unà cum eo obequitantes pilâque ludentes. Hujus rei ubi ad *AlMalec AlAshraphum* fama pervenisset, ille commotus, cum equitum turma *Abolostainam* contendit, à qua aliquot parasangis ipsi obviam venit *Rumaa* Princeps *Ala'ddin Kaikobad:* qui cùm convenissent, assecuti sunt

* vel, promptè ei detulerunt.

sunt *AlMalec AlAshraphum* exercitus sui; *Aladdino* etiam cum copiis suis prodeunte unà *Akshahrum* pervenerunt. Cúmque *Chowarezmius Chelato* egressus cum quadraginta militum millibus iis obviam ivisset, concurrentes acerrimum die Veneris prælium commiserunt, in quo cùm victoria *AlAshrapho* & *Rumæ* Domino cessisset, Sabbati noctem ordinibus uti erant constitutis transegerunt, donec diluculo die Sabbati iterum concurrentes manum consererent; *Chowarezmius* autem magnâ clade affectus in fugam se dedit, cæsâ sociorum ipsius multitudine, quorum numerum Deus solus novit, totidem in fugam versis, totidem captis. Qui fugerunt, ad montes usque *Trapezuntii* pervenerunt, ubi in præcipitium ceciderunt viri mille & quingenti. Ipse *Chowarezm* Shah *Chartabertum* versùs tendens, eò diei & noctis spatio pervenit, solúsque evasit; inde in *Persarum* regiones profectus *Chowaiæ* substitit. Jam antea autem *Takio'ddinum Abbasum AlAshrafi* fratrem compedibus vinctum *Bagdadum* muneris loco miserat; quem Chalifa *AlMostanser* honore affectum ad *AlAshrafum* remisit. Al*Ashraf* autem *Chelatum* perveniens, res in ordinem redegit, [urbémque] restauravit: deinde legato ad *Chowarezm Shahum* misso rogavit ut qui penes ipsum essent † captivos benè tractaret; cui ille respondit, Penes me, inquit, è vobis Reges sunt, apud vos è nostris servi; quod si pacem amplecti vobis libeat, assensurus sum. Respondit Al*Malec* Al*Ashraph*, Tu in regionibus nostris quod à te factum est fecisti, neque malum aut turpe factu aliquid omisisti, quin illud patraveris, regionibus vastatis & fuso sanguine. Quod si pacem velis, urbibus à te vi captis, quæ patris tui non fuerunt, cede, ut dirutas restauremus. Quod autem dicis apud te esse è nobis Reges, fratrem meum *Mojiro'ddin Yakub*, qui apud te est, nos mortuum supponimus, cujus vicem supplent alii fratres mei. Nos Deo gratias, quà domestici, quà filii & propinqui, plus quàm bis mille Equites sumus; Tu verò prole destitutus, nè unum habes: quin & ponè te multi sunt hostes. Hoc responsum referente nuntio, noluit *Chowarezmius* iis quæ ab ipso petiit annuere, neque compositæ sunt inter ipsos res. *Ezzo'ddin Ibegum* verò in carcerem conjecerat *Chowarezm Shah* in arce Echtamar; illum jam accersitum morte affecit. Deinde nuntio ad eum delato *Jurmagun Nowainum* ad ipsum contendentem *Ammawaihi* fluvium transiisse,

Dyn. IX.

p. 469.

Dyn. IX. *Tabrizum* profectus ad *Chalifam* legatum, alterumq; ad *AlMalec* Al*Ashrafum* misit, unáq; uxorem Principis *Hosamo'ddini Kaimariensis*, quam *Chelato* captivam abduxerat, necnon legatum ad *Soltan* A*la'ddinum Rumeæ* Dominum, petens ut copias conflarent, monénsque de magnis *Tatarorum* copiis summâque ipsorum audaciâ & † nequitiâ, cúmque ipse è medio sublatus foret ipsos impetui eorum sustinendo impares futuros, se instar aggeris ab A*lexandro* extructi eos ab ipsis repellere; consultissimum ergo fore ut quilibet eorum turmis aliquot è copiis suis ipsi auxilium ferrent, quo firmatis suorum animis hostem averteret, ut recedere cogeretur: multáque hujusmodi dixit, ipsos inclamans qui illi non responderunt, opémque petens quam illi ferre recusarunt. *Ormiæ* ergò hyemem transegit, ipsis etiam hybernantibus. Vere autem in *Diyar-Becri* partes profectus tempus transegit voluptatibus, lusui, vino, & hilaritati indulgendo, quasi mundo ejusque regno evanido valediceret. Dumque in his esset se oblectans, imò decipiens, de improviso noctu in eum irruit *Baimas Nowain* cum exercitu suo; ille se excitare conatus, *Mogulensium* ignibus propè locum in quo ipse esset conspectis, *Emir Urchanum* jussit congregatis sibi copiis quibusdam, M*ogulensibus* mane negotium facessere, aliàs progrediendo, aliàs recedendo. Ipse interim cum tribus è servis suis per montes *DiyarBecri* errans, fugit. Mane autem facto rati *Mogulenses Jalalo'ddinum Chowarezm Shahum* inter eos [milites sc.] esse, instanter eos petierunt, vestigia coram ipsis fugientium prementes: deinde illum cum eis non esse certiores facti, recesserunt. *Jalalo'ddinum Chowarezm* Shahum verò in monte quodam A*midæ* adorti è *Cordiis* quidam, cùm ipsum non nôssent, sed quendam è militibus *Chowarezmiensibus* esse putarent, ipsum cum duobus servis trucidârunt, † eorum vestibus, equis, & armis inhiantes. Hoc autem inde notum factum est, quòd paulò pòst quidam *Cordorum* istorum A*midam* ingressus est, armis quibusdam *Jalalo'ddini* indutus, quæ cùm agnovisset servus ipsius quidam, qui ad A*midæ* Dominum se receperat, prehensus *Cordus*, quæstione habitâ, confessus est quid à se & sociis suis factum fuerat: eos ergo adductos irâ in ipsos concitatus morte affecit. Aiunt autem quidam, illum qui interfectus fuit, *Jalalo'ddinum* non fuisse, sed ipsius Armigerum; ipsum enim tunc nec arma gessisse, nec vestibus

p. 470

Jalalo'ddin occisus.

p. 471.

bus solitis indutum fuisse, sed habitu *Sufii*, ut & ipsius Dyn. IX.
comites: ideóque commenti sunt homines *Jalalo'ddinum* in hac & illa regione aut urbe visum esse, donec tandem anno sexagesimo quinquagesimo secundo factum est ut Mercatorum cœtu *Jihonem* fluvium transiente, qui ibi erant *Karaguli*, i. e. viarum custodes, suspectum haberent pauperem quendam ignotum, qui, quæstione de se habitâ, confessus est se *Jalalo'ddinum Chowarezm Shahum* esse; cúmque prehensum iterum atque iterum torquerent, atque interrogarent, ab eo quod dixerat non recessit, donec sub cruciatu moreretur. Quod si is non esset, eousque tamen illud asseruerit; haud dubitandum est diversa esse insaniæ genera. *Kaan* autem jam in imperio confirmatus, ita ut ipsi obsequerentur omnes *Mogulensium* exercitus, tam qui longiùs quàm qui propiùs abessent, secum statuens *Chataiæ* regiones sibi subjugare, fratres suos *Jogataium* † & *Olug* p. 472.
Nowainũ, unáq; reliquos filios, præmisit cum exercitibus ingentibus: qui profecti castris primò ad urbem* *Charaja benu yakasin* appellatam *al. *Chuja.*
positis, eam quadraginta diebus obsidione cinxerunt. In ea erant decem equitum *Chataiensium* millia; qui cùm se *Mogulensibus* impares viderent, conscensis quas sibi paraverant naviculis fugerunt. Urbis verò incolæ se in fidem recipi petentes, recepti sunt. *Mogulenses* autem, cùm apud ipsos præfectos constituissent, reliqua loca petierunt. Porro *Kaan* fratrem suum *Olug Nowainũ* ipsiúsq; filium *Cayucum*, copiis instructos, cum decem equitum millibus sibi præmisit; ipse illos insequens tardius progressus est, exercitum maximum ducens. *Altun Chan* autem *Chataiorum* Rex exercitu centies mille fortissimorum militum suorum conflato, Principe è suis quodam præfecto, illos *Mogulensibus* obviam misit: qui cùm ad ipsos pervenissent, eos, quòd tantò inferiores numero essent, contemptui habuerunt, levique penderunt, eósque sicut erant ad Regem suum *Altun Chanum* abducere voluerunt, quò ipsum anxietate suâ liberarent; ideóque illos circulo facto quasi venando captabant. *Mogulenses* autem eos pugnis subinde intermissis distinuerunt, ac spem sui fecerunt, donec advenirent quæ cum *Kaano* erant cohortes; quibus in *Chataiorum* exercitum irruentibus, pauci admodum evaserunt. Erat tunc temporis *Altun Chan* in urbe * *Namcinc* vocitata, qui ubi * al. *Namlic.*
ad ipsum pervenerat de eo quod sociis suis fortissimis acciderat nuntius,

Dyn. IX. tius, metu perculsus spem vitæ mundanæ abjecit, † filiisque, uxoribus, & omnibus sibi charis convocatis, ubi domum quandam è lignis constructam ingressi essent, ignem injici jussit, quo ipse, unà cum illis qui cum ipso fuere, periit, dedignatus in *Mogulensium* manus captivus incidere. Exercitus autem *Mogulenses* urbem ingressi, eâ direptâ, puerisque & puellis captivis factis, reliquos in fidem receperunt. Alias etiam urbes celebres ceperunt, in quibus *Kaan* præfectos constituit: deinde in loca sua antiqua reversus, ibi urbem extruxit, quam *Ordu Balik* appellavit; quæ eadem est urbs Kara*Kuram*, in qua turbam è *Chataiæ* & *Turkestani* incolis, *Persisq;* & *Mostarabibus* collocavit. Interea autem dum ob devictas *Chataiorum* regiones lætitiæ indulgerent, vitam finivit *TuliChan*, fratrum K*aano* maximè charus; ob quod maximâ affectus est tristitiâ: jussitq; uxorem ipsius, S*arcutna Bigi* appellatam, *Ung-Chani* fratris filiam, exercituum regimini præesse. Erant [fœminæ] isti quatuor filii, *Muncaca*, *Kubelaî*, *Hulacu*, *Arigbuga*. Illa autem cum filiorum educandorum, tum sociorum regendorum optimè curam gessit: fuitque prudens, fidelis, religionem *Christianam* amplexa, Metropolitas & Monachos summo in honore habens, ipsorúmque benedictionem petens. De fœmina ita comparatâ dixit Poeta,

Altun Chan Chataiæ rex victus se suósque incendio tollit.

Ordu Balik, quæ & Kara Kuiā condita.

Si essent Fœminæ instar hujus, Fœminæ quidem Viris præcellerent.

Paulò pòst obiit etiam frater natu maximus, nomine *Tushi*, qui septem reliquit filios, viz.**Temsal*, *Hordu*, *Batu*, *Sibkan*, †*Tancut*, *Borcah*, *Barcajar*. Inter hos *Batuo* dedit K*aan* regiones septentrionales, nempe regiones *Sclavorum*, A*llaniam*, *Russiam*, & *Bolgariam*; qui, castris ad ripam fluvii *Ateli* positis, in partes illas incursiones faciens, ad hominum ducenta & septuaginta millia occidit; quod constitit ex occisorum auribus, quas K*aani* decreto morem gerentes præciderant. Dederat enim ille in mandatis, ut cuilibet ab illis interfecto aurem dextram præciderent. *Batu* autem, quæ ad *Sclavos* spectarent peractis, ad partes *Constantinopolis* invadendas se accinxit: quod cum auditione accepissent *Francorum* Reges, illi unanimiter congregati *Mogulensibus* in *Bolgariæ* finibus occurrerunt; ubi frequentium quæ commiserunt præliorum exitus fuit, ut victi *Mogulenses* terga darent, atque in fugam se converterent; adeò ut ab his incursionibus reversi, haud iterum ad hunc usque diem *Græcorum Francorúm*ve regiones aggressi fuerint. Anno sexcentesimo tricesimo *Soltan Alao'd-*

*al. *Temthal.*

p. 474.

din Caicobad Rumææ Dominus missis ad *Kaanum* legatis obsequium Dyn. IX.
illi detulit; quibus *Kaan*, De summa, inquit, *Alao'ddini* prudentia, quantúmque consilio polleat, audivimus, si ergo ipse ad nos accesserit, nobis acceptus erit, & honore afficietur, eumque *AlEchtajiæ* muneri apud nos præficiemus, ditionum suarum reditibus ipsi cedentibus. Quod responsum cùm retulissent Legati, mirati quotquot audirent, inde de *Kaani* superbiâ indicium sumserunt. Eodem anno †*Alao'ddin Chelatum* & *Sarmaraiam AlMalec Ashrafo* abstu- P. 475.
lit: *AlAshraf* autem urbem *Hesno'lMansur* hostiliter aggressus invasit. *AlCamel* urbe *Amedâ* ipsius Domino ablatâ, ejus loco oppida quædam in *Syria* ipsi dedit. Eodem è vivis excessit *Modhaffero'ddin Cucberi Ebn Zino'ddin Ali Cuchuk Arbelæ* Dominus, mense *Ramadano*, *Meccamq;* asportatus ibi sepultus est; atque *Arbelæ* præfectus est nobilis quidam nomine *Abu'lMaáli Mohammed Ebn Nasr Ebn Salaya*, nomine Chalifæ *AlMostanseri*. Anno sexcentesimo tricesimo primo obiit *Nasero'ddin Mahmud Ebno'lKaher Ebn Nuro'ddin Mausilæ* Dominus, pervenitque à Chalifa Diploma de *Badro'ddino Luluo* præficiendo; pro eo ergo ut *Soltano* in suggestis oratum. Anno tricesimo secundo *Soltan Alao'ddin* urbem *Roham* obsessam vi cepit, quam ingressi *Rumæi* triduo gladio sævientes, tam *Christianos* quàm *Mohammedanos* trucidârunt, stragem & rapinam exercentes; redactique sunt *Rohenses* ad inopiam, adeó ut nihil omnino possiderent: direptæ sunt etiam Ecclesiæ, ablatis qui in iis fuerant libris, & crucibus, vasisque aureis & argenteis. *Harranenses* autem arcis ejus claves attulerunt, adeò ut eam deditione acciperent: *Rakkam* etiam & **Biram* occupârunt. Ubi autem *Rumæorum* exerci- *al. Basirâ.
tus inde recesserat, *AlMalec AlCamel Roham* contendens eam quatuor mensibus obsessam cepit, & turrim quandam magnam†in ejus P. 476.
castello diruit. *Rumæos* autem, qui eam ingressi fuerant, binos singulis camelis impositos in *Ægyptum* compedibus vinctos misit. Anno sexcentesimo tricesimo tertio *Tatari* percursatâ regione *Arbelæ* in regionem *Ninives* transeuntes castra posuerunt juxta rivum oppidi *Tarjalah*, & *Carmalis*. *Carmalisi* autem incolæ fugientes Ecclesiam ejus ingressi sunt; cui cùm duæ essent portæ, eam ingressi *Mogulenses*, Principes è suis duos, ad utramque portam unum, cùm statuissent, populo ex Ecclesia exeundi copiam fecerunt. Quotquot autem

alterâ

Dyn. IX alterâ portarum egressi sunt, interfecerunt; qui alterâ egrederentur, Princeps, qui ad istam portam erat, dimisit, vivósque conservavit, mirantibus illud hominibus. Anno sexcentesimo tricesimo quarto, obiit *Soltan Ala'ddin Caicobad* morte subitaneâ: quippe cùm convivium magnum fecisset, cui aderant Principes præcipui cum ipsorum asseclis & maximâ exercitus parte, dum hilaritatem & lætitiam præ se ferret, déque magnitudine regni quod consecutus fuerat, gloriaretur, ecce, dolorem quendam in visceribus sensit, & diarrhœâ correptus, cùm secessum peteret, magnam excrementi purè sanguinei copiam emisit, statimque deficientibus illi viribus, secundo, postquam hoc illi contigerat, die mortuus est, cùm annos octodecim regnâsset. Vir fuit prudens, temperans, fortis, in asseclas & Principes suos severus. Fuerat ante ipsum *Seljukidarum* imperium præ discordiâ,
p. 477. quæ inter filios † *Kelij Arslani* orta fuerat, luxatum; ubi verò ei præfectus est *Ala'ddinus*, ille pristinam ei magnitudinem reddidit, & disciplinam restituit: ipsiusque reverentiam hominum animis immisit Deus, adeò ut ipsi morem gererent; latéque admodum diffusum est ipsius regnum, submittente se ei mundo, ac merito Rex Mundi appellatus est; accedentésque ad eum Reges, ipsi obsequentes se præbuerunt; corde autem duro erat. Eo mortuo, Principes adducto filio ipsius *Giyatho'ddino Caichosrawo* juramentis præstitis fidem obstrinxerunt. Eodem [anno] obiit *AlMalec AlAziz Ebno'l Malec AlDhaher Ebn Salaho'ddin Halebi* Dominus, cui successit filius ipsius *AlMalec AlNaser Salaho'ddinus*, Regum *Jyubidarum* ultimus, quem interfecit *Hulacu*, anno sexcentesimo quinquagesimo octavo. Eodem, viz. anno tricesimo quarto, mense *Shawalo*, aggressi sunt *Tatari* urbem *Arbelam*, cujus incolæ cùm in ejus arcem confugissent, eam quadraginta diebus obsederunt *Tatari*; deinde acceptâ pecuniâ inde recesserunt. *Giyatho'ddin CaiChosraw* cum imperio in *Rumæorum* ditione præfectus esset, in *GayerChanum Chowarezmiorum* Principem manus injecit. Reliqui ergò *Chowarezmii* cum Principibus suis fugerunt. Dum autem per *Malatiam*, *Cachtinum*, & *Chartabertum* transirent, *Saifo'ddaulam SubBasham* ceperunt, & * *Babarmirũ Chartaberti SubBasham* interfecerunt; *Somaisati* etiam regione direptâ in *Sowaidam* transiere: at cùm *AlMalec AlNaser Halebi* Dominus ipsis loca interamnia, viz. *Roham*, *Harranum*, cæteráque assignâsset,

* al. *Tabarmirum.*

gnâsset, à vastatione & direptionibus abstinuerunt. Anno sexcentesimo tricesimo quinto obiit *AlMalec* † *Al Ashraf* f. *AlMalec Al-Adeli*, f. *Iyubi*, *Damasci*, annos sexaginta natus. Fuit autem munificus, liberalis, mundi delitiis ejúsque voluptatibus deditus, quique vitæ jucunditatem [sectando] tempora sua transegit. Eodem mortuus est etiam *Damasci AlMalec AlCamel* filius *AlMalec Al Adeli* f. *Iyubi*, *Ægypti* Dominus, ibidémque sepultus, annos septuaginta natus. Fuit vir prudens, præcellens, optimæ disciplinæ, felicis in plerisque successus, recti consilii, summæ gravitatis, alta animo volvens, virtutum iisque deditorum amans. Eodem, *Tatari* in *Erakum* factâ incursione usque ad *Bagdadi* fines pervenerunt, ad locum *Zan-Cabad* dictum & * *Sumarraiā*: adversùs quos cū copiis suis prodeuntes *Mojahedo'ddin Dowaidar*, & *Sharfo'ddin Akbal* Pocillator, *Mogulensibus* obviam facti eos profligârunt; veriti autem nè reverterentur, machinas bellicas in *Bagdadi* muris collocârunt. Sub hujus anni finem, *Tatari* in *Bagdadi* provinciam reversi *Chanekinum* usque pervenêre; quibus obviam euntes *Bagdadi* exercitus victi sunt, *Bagdadumq́*; fugientes reversi, postquam magna eorum multitudo occidisset. *Mogulenses* autem amplis potiti spoliis reversi sunt. Eodem magna & terribilis accidit *Bagdadi Tigris* inundatio, quâ multæ submersæ sunt domus, duóque navigia obruta, in quibus quinquaginta circiter homines perierunt. Anno sexcentesimo tricesimo septimo, *Soltano Giyatho'ddino* copias in *Armeniam* mittente, à † *Rumæorum* ditione invadenda abstinuerunt *Mogulenses*. Anno sexcentesimo tricesimo octavo in *Amasia* è *Rumæorum* ditionibus prodiit *Turcomannus* quidam, qui Prophetiam sibi vendicavit, *Babam* se vocans, qui multitudinem è [tribu] *Gagah* præstigiis & visu miris, quæ ipsis ostendit, in errorem seduxit. Fuit & ipsi discipulus nomine *Isaak*, Doctorum habitu indutus, quem in *Rumæa* partes misit, ut *Turcomannos* ad se invitaret. *Isaak* iste in *Somaisatæ* regionem perveniens publicè ad *Baba* sectam amplexandam homines invitavit; multisq; eum secutis, *Turcomannis* præsertim, magna conflata est ei multitudo: pertigit enim eorum qui cum ipso erant numerus, ad sex equitum millia, præter pedites. Hi omnibus, qui ipsis contradicerent, nec ut illi dicere vellent, *Non est Deus nisi Deus ille*, Baba *Apostolus Dei*, bellum inferentes, magnam hominum tam *Moslemi*-

Dyn. IX. p. 478. *Al Ashraph* & *AlCamel* moriuntur. *Tatari* victi in *Erako*. * al. *Sarmanraiam*. vincunt. p. 479 *Baba* Pseudopropheta. ejus discipulus *Isaak*.

Dyn. IX. *orum* quàm *Christianorum*, ex *Hesno'lMansuri*, *Cachtini*, *Gargari*, *Somaisati*, & regionis *Malatiæ* incolis, qui illos sequi nollent, trucidârunt; omnes etiam qui illis occurrerunt exercitus profligârunt, donec ad *Amasiam* pervenissent. *Ala'ddinus* ergo adversùs eos exercitum misit, in quo *Francorum*, quos sibi obsequentes habuit, turba erat, qui cum illis prælium commiserunt. *Moslemiorum* enim copiæ eos pugnâ aggredi non ausi refugerunt præ opinione de illis animo concepta. *Franci* ergo, ponè positis *Moslemiis*, cùm bellum contra rebelles in se suscepissent, ipsis in fugam conjectis gladio in eos sævientes omnes perdiderunt; duósque Doctores *Babam* & *Isaakum* ceperunt, quibus capite plexis liberati sunt homines ab eorum noxa. Anno tricesimo nono *Jarmagun* † *Nowain* urbem *Arzen-Rumam* obsessam cum vi cepisset, multos incolarum neci dedit, captivis factis eorum liberis, atque undique populatione grassatus *Senan* ejus *SubBasham* interfecit. Anno sexcentesimo quadragesimo *Soltan Giyatho'ddin CaiChosraw* in *Armeniam* contendit cum magnâ hominum multitudine, atque apparatu bellico, qualis à nemine factum est: [viz.] cum suis, *Græcorum*, *Francorum*, *Gorgianorum*, *Armenorum*, & *Arabum* copiis ad bellum *Tataris* inferendum. Occurrerúntque exercitus in partibus * *Arzegani*, loco dicto *Cusadag*. Ipso autem statim initio quo pugnam aggressi sunt, *Moslemii*, & qui cum iis erant *Christianorum* exercitus, metu consternati recesserunt, & fugientes terga dederunt: *Soltan* ergo attonitus in fugam se conjecit, uxoribúsque & liberis à *Cæsareâ* abductis ad urbem * *Ankudam* profectus ibi se munivit. *Mogulenses* autem toto die isto loco se continuerunt, progredi non ausi, quòd insidias ibi positas suspicarentur; cùm nihil vidissent in pugna quod illis, qua erant gentium diversarum multitudine, fugæ causam præberet: at cùm de vero rei statu certiores facti essent, per *Rumææ* regiones diffusi primo juxta urbem *Siwasam* considentes ipsam deditione acceperunt; opibus incolarum pro vita ipsorum acceptis, instrumentis quæcunque ibi reperirent bellicis, igne absumptis, dirutisque mœnibus. Inde ad urbem *Cæsaream* profecti sunt, cujus incolæ aliquot diebus armis confixerunt: tum deficientibus illos viribus in eam vi captam gladio sævientes, magnates & divites è medio sustulerunt, tormentis ad opes suas retegendas adactos; fœminis & liberis captivis abductis, † & dirutis

Margin notes: uterq; capite plectitur. — p. 480. — * al. *Arzenjani*. — *Giyatho'ddin à Tataris fugit.* — * al. *Ancyram*. — p. 481.

dirutis mœnibus, reversi sunt; in reliquas *Soltani* regiones haud ulterius progressi. *Malatiæ* autem incolæ, audito quid *Cæsareæ* fecerant *Tatari*, metu & pavore turpissimo affecti sunt. Ejusque Princeps *Rashido'ddin* *AlChowaini celeri se cum suis fugâ subducens *Halebum* contendit; eodémque modo quicunque è viris primariis fugere poterant. Ex eorum numero qui exire cum familiis suis cupiebant, erat etiam pater meus qui ideò jumenta adduxerat. Erat autem nobis mulus sellarius, cui cùm clitellas injicere vellent, quo ei onus imponerent, ille concitatus aufugit: quem cùm per plateas sectarentur, prehendere cupientes, dictum est, Juvenes quosdam è vulgo portam urbis aggressos quoscunque prodeuntes viderent, spoliare. Cohibuit ergo se pater meus, nè egrederetur; cúmq; Metropolitam *Dionysium* convenisset, consilium unà ceperunt de urbe custodiendâ: *Moslemiosq;* & *Christianos* in Ecclesiam majorem convocârunt, qui mutuis juramentis se obstrinxerunt, nè alii aliis fraudem facerent; neque Metropolitæ immorigeri essent in omnibus quæ ipsis in mandatis daret, ad *Tataros* demulcendos, aut ad urbem custodiendam, & excubias in muris agendas, hominésque nequam à noxa inferendâ cohibendos. Deus igitur bonâ ipsius intentione perspectâ, ab ipsis hostes avertit, qui propè *Malatiam* pervenientes ad ipsam haud accesserunt. Eos autem, qui ex urbe egressi aufugerant, assecuti *Mogulenses* juxta villam *Bajuza* dictam, decem ab urbe parasangis, viris occisis, mulieres & parvulos captivos abduxerunt. † Quique ex ipsis evaserunt in speluncis, montium arduis, vel vallium profundis, quà viri, quâ fœminæ, *Malatiam* reversi sunt nudi ac discalceati. Factum est hoc mense *Tammuz*, anno *Alexandri* millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto. *Mogulenses* autem *Arzenganum* urbem regressi, eam vi ceperunt, virisque interfectis, parvulis captivis factis, direptâ urbe ejusque mœnibus subversis, abierunt. Videns autem *Soltan* deesse sibi vires ad *Tataros* oppugnandos, missis ad ipsos legatis pacem petiit; cui annuerunt illi eâ lege, ut ipsis quotannis pecuniarum, equorum, vestium, aliarumque rerum ratam & designatam summam penderet. Eodem anno è vivis excessit *AlEmam AlMostanser Billa* Chalifa. Vir fuit prudens, justus, munificus, multus in Eleemosynis erogandis; *Scholam, Templa, & Xenodochia antiqua restauravit; cùm diruta esset maxima

Dyn. IX.

* al. *AlJowaini.*

p. 482.

AlMostanser Chalifa moritur.

* al. *Scholas.*

Dyn. IX. maxima eorum pars. Præ ſumma autem in Collegium, quod *Al-Moſtanſeriah* audit, propenſione, juxta illud hortum ſibi peculiarem extruxit: nec ulla ferè dies præteriit, quin naviculâ vectus hortum eum adiret ſe oblectandi gratiâ; & propè feneſtram apertam in Collegii porticu (cui in hortum proſpicienti appoſitum erat velum) ponè velum ſedens, in Collegium inſpiciens quomodo ipſum, & quomodo ſtudioſorum res ſe haberent, obſervaret, ipſoſque intueretur, atque in ſtatum eorum inquireret. Spatium Chalifatus ejus fuit circiter octodecim annorum.

Sectio.

Haſnun Medicus *Rohenſis, Chriſtianus.* p. 483.

Anno ſexcenteſimo viceſimo quinto, obiit *Haſnun* Medicus *Rohenſis*, vir in eo genere tum quoad Theoriam tum quoad praxin excellens, † in medicando dexter, optimè de iis quas viderat regionibus diſſerens; libro *Locrenſis* in Philoſophia legendo præcipuè incubuit. Senex fuit pinguis, pulcher. Regnum *Keiij' Arſlani* ingreſſus imperii Principibus operam collocans, veluti Equilis præfecto *Saifo'ddino*, & *Echtiyaro'ddin Haſano*, fama celebris evaſit: deinde in *Diyar-Becrum* profectus, iis qui ibi erant è familia *Shah* Armeni & *Hazardinarienſis* inſerviit, tum & iis qui in provincias iſtas pervenerunt è familia *Iyubitica*. Inde *Roham* reverſus eſt: certiorque factus *Togrulum* Eunuchum regni adminiſtratoris munere *Halebi* fungi, quem cognitum habuerat domi Domini ſui *Echtiyaro'ddini Haſani*, in provinciis *Rumæis*, ad eum *Halebum* contendit. At non multum apud eum gratiæ conſecutus, itineris ſuſcepti operam perdidit. Cùm enim vel ad eum accederet, vel ab eo recederet parvi pendebatur: ob quod cùm Eunuchus à familiarium quodam reprehenſus fuerat, reſpondit, ſe ideo debitos illi honores non præſtare quòd *Chriſtianus* eſſet. Cùm autem inde in patriam migrare ſtatuiſſet, febre correptus eſt, quæ ei Diarrhœæ cum dyſenteria cauſa fuit, tum & jecore inde affecto diem obiit, & in *Jacobitarum* Eccleſia *Halebi* ſepultus eſt.

Jackub, Ebn Saklan Medicus *Chriſtianus.*

Anno ſexcenteſimo viceſimo ſexto obiit *Jakub Ebn Saklan*, Medicus *Chriſtianus Hieroſolymitanus*. *Hieroſolymis* natus eſt, ubi & aliquam Philoſophiæ operam dedit, apud *Theodorum* Philoſophum *Antiochenum*, cujus in ſequentibus mentionem facturi ſumus.

Jakub

Jakub † iste eo quo erat statu *Hierosolymæ* permansit, *Nosocomio* operam collocans, donec ad imperium evecto *AlMalec AlMoaddhamo Ebn AlMalec AlAdel, Ebn Jyub* in ejus famulitium adscitus est. Doctus non erat, sed in medicando peritus, præ experientiâ quam *Nosocomio* curando consecutus est, & felicitate quadam suâ. Deinde *AlMalec AlMoaddham* eum *Damascum* transtulit, magnâque apud eum in dignitate fuit, opibúsque auctus est. Podagrâ autem & arthritide affectus est, quæ eum sedi suæ affixit, ut se movere nequiret; adeò ut dicatur *AlMalec AlMoaddhamum*, cum eo, si quando ægrotaret, opus haberet, accersere solitum lectica virorum manibus gestandum: nec aliter se habere desiit, donec è vivis excederet *AlMoaddham* ipsius Dominus; paulò post quem & ipse mortuus est. E Medicis etiam hoc tempore celebrioribus fuit *Abu Salem Christianus Jacobita, Malatiensis*, qui *Ebn* **Caraba* audiit: *Soltano Ala'ddino Caikobado, Rumææ* Domino, operam posuit, atque apud eum in honore fuit. Modicæ in rebus Medicis scientiæ erat, nisi quod loco quem obtinuit dignus fuit, ob suam in lingua *Rumææ* facundiam, & temporum & Regum historiæ peritiam. Anno autem tricesimo secundo, *Ala'ddino Malatiâ Chartabertam*, ut eam occuparet, proficiscente, ponè substitit *AbuSalem* iste, nec in comitatu ipsius ivit. *Soltan* verò illius absentiam nè ad horam ferebat. Cúmque juxta *Euphratem* pernoctaret, nec ad ipsum accederet Medicus, præfecto qui navibus vectoriis præerat in mandatis dedit, ut die crastino si veniret *AbuSalem* ante diem inclinatum, † illum transire permitteret, sin seriùs veniret, haud sineret transire. Die ergo crastino, cùm adventum suum usque ad temporis pomeridiani medium distulisset, eique nuntiâsset præfectus quid mandaverat *Soltan*, percipiens ejus erga se animum mutatum esse, domum suam reversus poto veneno mortuus est. Ex eorum numero etiam fuit Medicus *Simeon Chartabertensis*, tenuis & ipse scientiæ, sed vir probus & religiosus, jejunio & orationi multùm deditus. Fuit & ipsi filius egregius & studiosus, qui literas *Arabicas* eleganter exararet, adeò ut ob illud celebris esset; Mortuus est adhuc juvenis, qui casus * patrem ipsius graviter afflixit. Hoc tempore floruit etiam discipulorum *AlEmami Phacro'ddini Razis* multitudo; Domini eximii, & librorum insignium in Dialecticis & Philosophicis authores: veluti, *Zaino'ddin Casshiensis*, &

Dyn. IX.
p. 484.
Abu Salem Jacobita, Medicus.
*al. *Caraya*.
p. 485.
Simeon Chartabertensis, Medicus.
* *al.* ipsum.
Discipuli *Razis*.

Dyn. IX. & *Kotbo'ddin Ægyptius* in *Chorasano*; *Aphdalo'ddin Chowangiensis* in *Ægypto*; *Shemso'ddin Chosrawshaensis*, *Damasci*; *Athiro'ddin AlAbharensis*, in *Rumaa*; *Tajo'ddin Ormiensis*, & *Serajo'ddin Ormiensis Ikonii*. Retulit *AlNajib* Monachus *Ægyptius*, *Damaski* Rationalis, de Al*Malec* Al*Nasero Davide Ebno'l Malec* Al*Moaddham Ebno'l Malec* Al*Adel*, *Ebn Jyub*, Al*Caraci* Domino, ipsum ad *Shemso'ddinum Chosrawshaensem* accedere solitum, atque apud ipsum librum *Oyun*Al*Hecmati*, ab *Abu*Al*i Ebn Sina* compositum, legisse: solitum autem, cùm ad vici, in quo ædes *Chosrawshaensis* erant, aditum pervenisset, asseclis ex servis suis innuere,

p. 486. ut loco manerent; ipsumque pedibus incedentem, † & librum sudario involutum sub axilla tenentem, ad Medici januam accedere, eámque pulsare; qua apertâ ingressus legeret, & quod ipsi visum esset rogaret, deinde surgeret, nec Doctorem sibi assurgere pateretur.

AlMosta'sem Chalifa. *AlMosta'sem Ebno'l Mostanser*. Anno sexcentesimo quadragesimo inauguratus est *AlMosta'sem*, eodem die quo obiit pater ipsius *Al*M*ostanser*. Ludo & ludicris deditus, valdè avium lusu delectatus, mulierum imperio subjectus. Judicio infirmo fuit, parum constans, eorum quæ ad imperii regimen spectarent admodum negligens. Admonitus de iis quæ ipsum facere oporteret erga *Tataros*, vel ad eos demulcendos, iis se submittendo eósque placatos reddere conando; vel copias instruendo, quibus ipsis in *Chorasani* finibus occurreret, antequam *Erako* in potestatem redacto potirentur, respondit, Mihi equidem sufficit *Bagdad*, quam haud mihi nimium putabunt, si reliquis provinciis ipsis cessero; neque me ibi manentem invadent, cùm domus & locus mansionis meus sit. His atq; hujusmodi vanis cõceptibus noxiis eũ à vero seducentibus, ea ei acciderunt mala, quæ ei in mentem non subierant. Anno quadragesimo primo * *Tasawer Nowain* in *Syriam* incursione factâ, ad locum *Hailan* dictum, juxta *Halebi* portam, pervenit; at inde recessit, ob solearum ferrearum qui equis ipsorum contigit defectum: juxta *Malatiam* autem transiens ejus ditionem populatus est, frugibus, hortis, & vineis depastis; multas etiam inde opes, usque ad mulierum ornamenta, & Ecclesiarum cruces, & Evangeliorum tegumenta, & vasa in Eucharistiæ usum

* al. *Nasawer*.

Tatari Syriam incursant.

p. 487. † ex auro & argento conflata, abstulit. Deinde aliò migrans, cùm

Medicum

Medicum peteret, qui eum dysenteria, quæ ei acciderat, sanâret, Dyn. IX.
adductus est ad eum Pater meus, qui cum eo *Chartabertum* profectus, ei donec convalesceret medicatus est, deinde reversus haud diu *Malatiæ* substitit, sed nos *Antiochiam* abduxit, ubi habitavimus. Post discessum autem *Tatarorum* annonæ penuriâ laborarunt regiones, ac pestilentiâ infecta est terra, adeò ut periret populus, ac panis crustulis venderent homines liberos suos. Anno quadragesimo secundo invaserunt *Tatari* regionem *Bagdadi*, at ibi considere non poterant. Eodem *Soltan Giyatho'ddin* copias magnas ad urbem *Tarsum* misit, quæ eam aliquandiu obsessam arctè habuerunt, cúmque parum abesset, quin eam vi caperent, accidit ut interea temporis è vita excederet *Soltan Giyatho'ddin*, cujus morte auditâ inde discesserunt re infectâ. Fuit autem tunc Autumnus, continuísque in *Rumæos* descendentibus pluviis cùm in lutum inciderent ipsorum equi, eorum aliquos ceperunt *Armenorũ* pedites, atq; impedimenta ipsorum obtinuerunt. Fuit autem *Soltan Giyatho'ddin* stultiloquio & vino deditus, viam minimè laudabilem insistens, cupiditatibus exitiosis indulgens. Filium Regis *Gorgianorum* in uxorem duxit, quam perditè amavit; eóque ejus amore ductus est, ut imaginem ipsius monetæ imprimi vellet. Datum est autem ei consilium, ut figuram Leonis, cui insisteret Sol, effingeret, ut ita Horoscopum ipsius referret, votique interim compos fieret. Reliquit autem *Giyatho'ddin* filios tres: *Ezzo'ddinum*, cujus mater *Rumæa* erat, †sacerdotis filia; *Rucno'ddinum*, p. 488.
matre itidem *Rumæâ*; & *Ala'ddinum*, cujus mater erat *Gorgiana*. Regno autem præfecit *Ezzo'ddinum* natu maximum, in cujus verba jurârunt Principes, & pro quo in suggestis oratum est. Tutor & *Atabeg* ipsi fuit *Jallalo'ddin* **Kortai*, vir probus, religiosus, jejunator perpetuus, à carnis esu & mulierum consortio abstinens; in lecto molliori non dormiens, sed super cistis, in quibus repositi erant thesauri. Origine *Rumæus*, è servis *Ala'ddini* ab eo educatus; cui reverentiam exhibuerunt tam melioris notæ, quàm è plebe homines. Anno quadragesimo tertio venientes legati *Mogulensium* à *Soltano Ezzo'ddino* petierunt, ut ipse ad obsequium *Kaano* præstandum accederet; qui prætextus adhibuit, allegans hostili in eum animo esse qui ipsi vicini essent, è Regibus tam *Græcorum* quàm *Armenorum*; ac si è regionibus suis discederet ipsos eas occupaturos. Legatos interim

Ezzo'ddin Rex *Asiæ* minoris.

* al. *Karatai*.

terim

Dyn. IX. terim muneribus & nummis datis placavit, eosque de tempore in tempus distulit: deinde fratrem suum *Rocno'ddinum* mittens, curam ejus commisit *Bahao'ddino* Interpreti, quem ipsi *Atabegum* constitutum unà cum ipso misit. *Ezzo'ddin* autem Vizierum sibi constituit *Asphahaniensem* quendam, virum doctum & præstantem, cognomento *Shemso'ddinum*, qui in imperio eam consecutus est authoritatem, ut S*oltani Ezzo'ddini* matrem in uxorem ducturus esset, quod omnes universim Principes graviter tulerunt. Eodem ægrotavit *Kaan*, & ingravescente ipsi morbo nuntium misit ad filium suum † *Cayuc* accersendum, qui sine mora properè ad ipsum accessit:
p. 489. at cùm non spatium concederet decretum ut patrem conveniret, loco, quo ad ipsum nuntium de patris obitu pervenerat, substitit. Mater ipsi fuit *Turacina Chatun*, mulier valdè sagax & intelligens. Convenit ergo inter J*ogataium* cæteróśque filios, ut illa regnorum administrandorum curam gereret, usque ad tempus K*uriltaî*, [i. e. magni conventus,] quòd ipsa mater esset filiorum qui digni essent *Chanatu*, [i.e. imperio.] Anno sexcentesimo quadragesimo quarto perfectus est conventus Filiorum, Affinium, & Principum *Mogulensium* tempore verno, cui aderant præter *Mogulenses* etiam è *Mawara'l-Nahro*, [i. e. regione transfluviali] & *Turcestano*, *Amir Masud Beg*, è *Chorasano Amir Argun Aga*, unàque cum eo Magnates *Eraki*, *AlLuri*, *Aderbijani*, & *Sharwani*; è *Rumæa Soltan Rocno'ddin*; ex *Armenia* * *Condestablus*, frater *AlTacphur Hatemi*; ex *Gorjestano Davides* duo, magnus & parvus; è *Syria* frater *AlMalec AlNaseri Halebi* Domini; à *Bagdado*, *Phacro'ddin* Judex primarius; & nomine *Ala'ddini* Domini * *AlAlmuti*, primores K*ahestani*: cúmque completum esset Concilium illud, quale haud aliàs notum, omnium calculis approbatus est *Cayuc*: cui licèt duo essent fratres, alter nomine *Cuban*, alter adhuc infans, *Siramun*, ipse illis prælatus est, quòd summa esset eminentiâ, celsitudine, audaciâ, & potentiâ; quin &
p. 490. †fratrum natu maximus erat. Dignus ergo imperio judicatus est, & in solio collocatus, eique pro more ipsorum obsequium detulerunt & comprecati sunt, ipsique morem gesserunt, & *Cayuc-Chanum* appellârunt. Anno sexcentesimo quadragesimo quinto *Cayuc Chan* regionibus *Rumæa*, *Mausela*, *Syria*, & *Gorgianæ*, * *Nowainum* [Principem] nomine *Iljictai*; ditionibus *Chataiæ*, *Alsaheb Yalwajum*;

* Comes stabuli.

* al. *Al-Amguti*.

* al. ex & *Armeniæ*.

jum; regioni *Mawara'lNahro*, [i.e. transfluviali,] & *Turcestano* Dyn.IX.
Emirum Masudum; regionibus *Chorasani*, *Eraki*, *Aderbijani*, *Sharwani*, *Luri*, *Carmaniæ*; & *Persiæ*, & parti *Indiæ*, *Emirum Argun Aga*. Imperium regionis *Rumææ Soltano Rocno'ddino* assignans, amoveri imperio *Sultanum Ezzo'ddinum* jussit. *Davidem* parvum, qui *Ebn* Kaiz audiit, Regem sub potestate *Davidis* Magni, *Taphlisi* Domini, constituit: ac legatum Chalifæ allocutus est verbis promissa & minas, imò consilium & admonitionem sonantibus. Legatos verò* *Molheditarum* repulit, contemptui & despectui habitos. Literas etiam *Yaralig* [Fidei] confœderationis, & securitatis scripsit ad *AlTacphurum*, & *AlMalec AlNaserum Halebi* Dominum. *Atabegi* loco apud *Cayuc-Chanum* fuit *Emir* quidam magnus nomine Kadak, qui sacro Baptismate ablutus fuerat, & in *Christum* credebat; cui in eodem munere consors fuit *Emir* alter nomine *Jinkai*. Hi duo benignè *Christianos* respexerunt, ac benè animatos *Cayucum*, ipsiúsque matrem, & familiam, erga Metropolitas, Episcopos, & Monachos reddiderunt: factúmque est imperium *Christianum*, † & magni habitæ sunt gentes, quæ huic religioni nomen dederunt, è *Francis*, *Russis*, *Syris*, & *Armenis*; ac eo redacti sunt tam melioris notæ, quàm è plebe *Mogulenses*, aliíque iis permixti, ut inter salutandum dicerent *BarechMor*, quod verbum est compositum *Syriacum*, denotans, Benedic Domine. Anno sexcentesimo quadragesimo sexto, pervenerunt *Soltan Rocno'ddin*, & *Bahao'ddin* Interpres in regionem *Rumææ*, cum bis mille equitibus *Mogulensibus*. Statuerat autem Vizier *Shemso'ddin Asphahaniensis* assumpto *Soltano Ezzo'ddino* in aliquod è castellis mari adjacentibus se recipere, ubi manerent [in *Moguli* mandatum] rebelles, donec quod sibi visum esset, faceret Deus. Quod cùm *Jalalo'ddino Kortaïo* viro probo notum esset, ille Viziero *Asphahaniense* prehenso ad *Bahao'ddinum* Interpretem mittens, ejus rei certiorem ipsum fecit: ille ergo quosdam è *Mogulensium* principibus misit, qui *Ikonium* profecti Vizierum, ad confitendum ubi ipsius opes & thesauri essent adactum, interfecerunt. Cúmque *Bahao'ddinus* Interpres *Jallalo'ddinum Kortaium* convenisset, in hoc consenserunt, ut regiones inter duos fratres partirentur; esséntque *Iconium*, *Aksera*, *Ancyra*, *Anatolia*, reliquæque provinciæ Occidentales *Ezzo'ddino*; *Cæsarea* verò, *Siwas*, *Malatia*, *Arzengan*, *Ar-*

*Schismaticorum.

p.491. *Christianorum* sub *Cayuco* res secundæ.

Divisio regni inter *Ezzo'ddinum* & *Rucno'ddinum*.

Dyn. IX. *zenRum*, aliæque provinciæ Orientales *Rucno'ddino*: quin & *Ala'ddino*, fratri minori, possessiones privatas assignârunt, quæ ipsi sufficerent. Monetam autem trium istorum nomine cudi fecerunt, scripserúntque, Reges †Maximi, *Ezz*, & *Rocn*, & *Ala*. Anno sexcentesimo quadragesimo septimo diem obiit *Turacina Chatun*, *Cayuc-Chani* mater. *Cayuc-Chan* igitur locum istum * pertæsus, inde discessit, in regiones occidentales contendens; cùm autem in partes *Komestecia*, inter quam & *BishBaleg* quinque sunt stationes, pervenisset, assecutus est eum vitæ terminus, nono die *Rabia* prioris. Uxor igitur ipsius, nomine *Ogul Ganmish*, misso ad *Batuum* nuntio ipsum rei certiorem fecit, ipsáque in partes *Kutak & *Imil* tansiens, loco ubi primò commoratus fuerat *Cayuc* permansit: quò ad eam legatum misit *Sarkutni Bigi Tuli Chani* Uxor, Dominarum tunc temporis maxima, ipsam consolatum, qui & ipsi vestes & alia munera attulit. Eodem *Batu* è regionibus suis Borealibus profectus, in Orientem contendit, ut conveniret *Cayuc Chanum*, qui ut ad se veniret instanter petierat: at cùm ad locum Al *Akmak* dictum pervenisset, qui ab urbe *Kaialik* octo stationibus distabat, ibi morte *Cayuc Chani* auditâ, substitit; & misso ad *Ogul Ganmisham Cayuc-Chani* uxorem nuntio, ipsi permisit ut regnorum administrandorum curam gereret, donec publico consensu declararetur quis imperio capessendo idoneus esset. In omnes etiam partes misit ad Filios, Socios, & Principes convocandos. Eodem anno profectus *RedeFrans*, *Francorum* Rex, in provincias *Ægyptiacas* contendit; & conflatâ copiarum suarum quà equitum quà peditum † magnâ multitudine, iísque in unum collectis è patria sua cum maximis opibus & apparatu splendido profectus *Accam* appulit, ubi per omnes regiones maritimas dispersi sunt ipsius socii. Cúmq; refocillati essent, ad ipsũ collectim confluentes mariq; *Damiatã* abeuntes, ipsam sine molestia aut pugnâ occupârũt. Incolæ enim ejus *Francorũ* viribus, multitudine, & apparatu summo, auditu acceptis, famâ ipsorum territi inde sine impedimentis migraverant: accedentes ergo ad eam *Franci* militibus quidẽ vacuam invenerunt, at non rebus ad victum necessariis destitutam; illã ergo ingressi quicquid ibi facultatum erat, obtinuerunt. Al*Malec* Al-*Saleh* fil. Al*Malec* Al*Cameli Ægypti* Dominus tunc temporis in *Syria* fuit, urbem *Hemesam* obsessam tenens; at audito *Francos Damiatam* occupasse

Marginal notes: p. 492. — *al. pro infausto habens. — *Cayuci* obitus. — * al. *Kuyak* & *Abhal*. — Regis *Franciæ* in *Ægyptum* expeditio. — p. 493. — *Damiata* capta.

occupâsse, *Hemesâ* discedens summa cum festinatione in provincias *Ægyptiacas* contendit: in viâ verò ægrotavit, cumque *Mansuram* pervenisset, accidit ei in femore morbus, quem Medici Gangrænam vocant; ingravescentéque malo, donec in Sphacelum abiret, qui membri omnimoda mortificatio est, illud præciderunt ipso adhuc vivo. Interea temporis, dum hujusmodi mala perpeteretur, ad eum venerunt *Damiatæ* præfecti, qui eam in fugam dati deseruerant. Cùm ergo ipsi nuntiatum esset quid fecissent, ipsos sc: inde fugisse, nullo commisso prælio aut pugnâ, graviter illud ferens in crucem agi jussit; fuerant autem quinquaginta quatuor Principes qui omnes uti se habebant vestibus suis, balteis, & soccis induti, suspensi sunt. † Die crastino è vivis excessit. Imperii autem rebus administrandis præfectus est Emir *Ezzo'ddin*, qui *Turcomannus* audit, *Mámlucorum* [i.e. mancipiorum] *Turcarum* maximus: qui in omnibus quæ suscepit negotiis rem detulit ad Concubinam *AlMalec* Al*Salehi* defuncti, *Shajro'ldorr* appellatam. Fuit illa *Turca*, admodum sagax, cui nec inter mulieres formâ, nec inter viros animi constantiâ par fuit. Inter hos convenit, ut *AlMalec AlMoaddham*, filium *AlMalec* Al*Salehi*, regno præficerent. Erat ei tunc temporis sedes, *Hesno'lCaipha* in *Diar Becro*: illum ergo misso nuntio accersiverunt, ut ad se accederet invitantes: & in provincias *Ægyptiacas* sine mora accedentem inaugurârunt, atque in ipsius verba jurantes, patris sui regnum ipsi tradiderunt. Anno sexcentesimo quadragesimo octavo *Rede Frans* circiter bis mille equitum exercitum versùs *Mansuram* misit, exploratum quas haberent vires *Ægyptii*; quibus occurrit pars quædam exercitus *Moslemitici*, sed post leve prælium in fugam coram ipsis versis *Moslemiis*, ingressi sunt *Franci Mansuram*: at non multùm inde commodi perceperunt; nam cùm in platearum angustias pervenissent, populus contra eos lapidibus, lateribus & pulvere pugnârunt, nec poterant equi ipsorum grandiores per angiportas discursitare. Fuit autem dux exercitus M*oslemitici Phachro'ddin Othman*, appellatus *Ebn Saif*, unus ex *Ægyptiorum* principibus, senex ætate provectus; hunc *Franci*, dum in balneo barbam tingeret, circumdatum † ibi interfecerunt: & ad *Rede Fransam* reversi, illi quid ab ipsis cum exercitu isto & urbe præstitum fuerat, renuntiârunt; unde aucta sunt ipsius, &

Dyn. IX.

p. 494.

Alsalehi Ægypti regis obitus.

Almoaddham Rex *Ægypti.*

p. 495.

Dyn. IX. & qui cum ipso erant Patriciorum desideria, putantium si extra parietes in campis concurreretur, futurum ut nihil contra ipsos possent *Moslemii*; aciebus ergo instructis cum iis profectus *Ægypti* continentem petiit. Se autem reprimentes *Ægyptii*, donec transiissent *al. *Oshmun* *Franci* rivum è *Nilo* [derivatum,] **Ashimun* appellatum, qui duas interjacet continentes, viz. *Damiata* & *Al-Mansura*, deinde adversùs ipsos prodierunt, & concurrentibus exercitibus utrinque acerrimè pugnatum est: at prælii exitus is fuit, ut victi *Franci* in fugam turpissimam darentur; cúmque impediret rivus prædictus, quo minus evaderent, & se salvos facerent, magna ipsorum multitudo submersa est, cæsis aliis; quin & Rex *RedeFrans* unà cum multis ex amicis & magnatibus suis captus est. Cùm autē jam in potestatem *AlMalec Al-Moaddhemi* pervenisset *Francorū* Rex, dixerunt ipsi *Mamluci* minores ipsius coætanei, videmus omnia penes *Shajro'lDorram* & Principes esse, neque tibi de regiâ potestate quicquid præter nomen esse; quod si in castello [tuo] esses, meliore statu esses, quàm dum *Ægypti* Dominus es, at imperium penes alios: nec alia hujus rei causa est, quàm quod tibi ipsis opus sit ad *Francos* oppugnandos, præter quos nullus est tibi hostis. Sententia ergo nostra est, ut cum Rege isto, & qui cum eo sunt Principibus, pacem ad temporis, quod tibi visum fuerit, spatium facias; neque enim ille tibi in aliquo quod volueris adversabitur, si ipsum bene tractaveris, vitámque ei concesseris, acceptis †nummis & gemmis, quæ ipsi *Damiatæ* sunt: ita tibi *Damiata* deditâ statim abiturus est, & ipsius sectæq; ipsius noxâ liberaberis, simulque securus à Principibus eris, neque exercitui servire [cogeris,] sed in regno tuo quem visum tibi fuerit retinebis, quem minus gratum habueris, amovebis. Propendens ergò *AlMoaddham* in ipsorum sententiam, & consilium probans, negotio cum *RedeFransa* transacto, ipsum prout sibi visum est ad jurandum adegit, *Emiris* primariis in aliqua rerum istarum haud consultis. Illi ergo quid ageretur perspecto, & animum *AlMoaddhami* ab ipsis alienatum esse compertum habentes, quidque ipsis facere statueret, irâ conciti in ipsum insilierunt. Ipse verò fugiens in turrim quandam ligneam, quæ ibi fuit, ascendit, cui illi ignem intulerunt; qui cùm ad ipsum pertingeret, eúmque adureret, se in *Nili* rivum conjecit: illi verò accedentes sagittis eum in aqua petierunt, adeò ut & submersus & vulneratus

Margin notes: *Franci victi & Rex captus.* — †p. 496. — *AlMoaddham suorum insidiis perit.*

vulneratus periret. Consensu autem facto *Turcarum* Principes præfecerunt sibi Principem ex ipsorum numero, *Ezzo'ddin* Al*Turcomani* cognominatum; & ad *RedeFransam* accedentes, denuo ipsum Sacramento adegerunt, cùmque se millies mille aureis, & *Damiatæ* deditione redemisset, dimiserunt. Deinde *Turcomannus Mansurâ Mesram* profectus, A*lexandriam Emiro* cuidam *Turcæ* nomine *Phares Aktai* assignavit, & *Shajro'lDorram* in uxorem duxit: fuitque *Ægypti* regnum in ipsorum potestate. *RedeFrans* autem cùm *Damiatam* pervenisset, familia sua, & qui è sociis ipsius reliqui fuerant acceptis, inde discessit, urbe *Moslemiis* redditâ. Ipse verò *Accæ* commoratus, cùm † urbe *Cæsarea* restaurata, & refecta, in ea quosdam, qui ipsam incolerent, collocâsset, in patriam rediit. Al*Turcomanno* autem provinciis *Ægyptiacis* præfecto, rerum summa penes S*hajro'lDorram* fuit, quæ nihil illi agendum permitteret, nisi quod ex sententia suâ procederet: quod cùm ille indignè ferret, nec sustinere posset, ipsam è medio tollere statuit; quo percepto illa ipsum prævertit, ei faciens quod ille ipsi facere voluerat, *Mamlucis* junioribus in ipsum incitatis; qui die quodam quo balneum ingressus esset, cùm aquam capiti ipsius infunderent, quo lavaret, cultris vulneratum occiderunt. Dicunt alii ipsos caput illius aquâ intra balnei lacum, donec eâ obrutus suffocaretur, immersisse. Jubentéque *Shajro'ddorra* ut eductus sepeliretur, eductum domi [suæ] sepelierunt. At cùm hoc ad *Emiros* magnos delatum esset, gravéq; ipsis visum esset quod fecerat, ipsam adorti interfecerunt, atque in fossam projecerunt, ubi à canibus devorata est. E se autem quendam, nomine * *Kutuzum*, sibi præfecerunt; in cujus verba jurantes Regem eum constituerunt, & Al*Malec* Al*Modhafferum* cognominârunt. *Mamlucis* verò provinciis *Ægyptiacis* potitis *AlMalec AlNaser Halebi* Dominus cum equitibus solis *Damascum* contendit, eamq; ab incolis sibi deditam occupavit, ibíq; commoratus regni sui sedem habuit. Deinde mittentibus ad ipsum è *Mamlucis* quibusdam ex *Ægypto*, [petentibúsque] ut ad ipsos accederet, quo *Ægyptum* ipsi in manus traderent, instructo exercitu in provincias *Ægyptiacas* iter instituit, ut eis, quemadmodum *Damasco* potitus fuerat, potiretur. *Turcarum* autem *Emiri* hoc audito properè ipsi obviam cum copiis suis progressi, *Damascenis* † in partibus *Gazzæ* occurrerunt,

Dyn. IX.

Turcomanus Mamlucus.

P. 497.

* al. *Kubuzum.*

AlModhaffer Mamlucorum Rex.

AlNaser Ægypti regnum affectat.

p. 498.

 eósque

Dyn. IX. eósque victos in fugam verterunt; adeò ut Al*Malec AlNaser* spe frustratus, & jacturam passus, reverteretur. Eodem anno *Badro'ddin Lulu* occupatâ Insulâ *Bani Omar*, Dominum ejus *AlMalec Al-Mas'ud* filium *AlMalec AlMoaddhami*, è familia Atabeg *Zengii*, captum & lintriculo impositum *Mauselam* misit: cúmque ei cujus curæ commissus fuerat, in mandatis dedisset, ut noctu ipsum in *Tigrim* projiceret, ipsum submerserunt; perhibentes illum se in aquas conjecisse ipsis dormientibus, nec animadvertentibus quid faceret. Eodem congregati sunt filii Regum & Principes *Mogulenses*; adveniente è finibus *Karakurmæ Muncacâ Ebn Tuli Chan*: *Siramun* autem reliquique nepotes, & K*aani Chatunæ* [i. e. Dominæ seu uxores Kaani,] *Kankurtokaïum* miserunt manu sua subscribentes, se illum sibi Legatum constituisse; cúmque *Batu* filiorum natu maximus fuerit, penes eum arbitrium esse, se quod ipsi visum esset gratum habituros. At *Ogul Ganwish Chatun Cayuc-Chani* uxor, & qui cum ipsa erant filii Regii, ad obsequium *Batuo* præstandum venientes: unico tantùm die apud ipsum commorati, ad Ordas [castra] suos redierunt; Principem è suis quendam, nomine *Timur-Nowain*, sibi vicarium constituentes: cui permiserunt, ut ei in quod totus cœtus conspiraret, assensum præberet; quod si sententiæ non congruerent, nemini morem gereret, donec quomodo se res haberet ipsis indicâsset. *Jogataï* autem & *Muncaca*, reliquique qui aderant filii, nepotes, & Principes, postquam aliquot diebus hac de re deliberâssent, rem totam *Batui* arbitrio commiserunt; quòd is eorum qui in conventu aderant, maximus & prudentissimus esset. Ille triduo post

p. 499. rem sibi permissam, † Rei, inquit, huic tantæ suscipiendæ non est è nobis, qui undiquaque idoneus sit præter *Muncacaum*. Cui sententiæ accedentes omnes, eum in solio Regio collocârunt, *Batuo* cum reliquis filiis & satrapis ei genibus flexis obsequium pro more præstantibus: deinde singuli in loca sua reversi sunt, hoc pacto ut anno sequenti convenientes concilium magnum facerent, cui interessent è filiis & satrapis qui jam non adfuerant. Anno sexcentesimo quadragesimo nono, tempore verno, accesserunt maxima filiorum pars, viz. *Barca Ogul*, et frater ipsius *Baka Timur*, et ipsorum patruus *Aljattaï* Major, Principésque maximæ notæ à *Jingiz Chani* Orda; qui die nono *Rabiæ* posterioris, nudatis capitibus, balteisque in humeros re-

jectis

jectis *Muncacaum* in solium Regium evectum *Muncaca Kaanum* nominârunt, novies in genua sua procidentes. Erant illi tunc temporis septem fratres, *Kobla*, *Hulacu*, *ArigBuga*, *Muca*, *Bujoc*, *Sabcu*, *Sunitaï*: his ita collocatis, ut à dextra ipsius considerent, *Chatunæ* [Principissæ] à sinistra, septem dies lætitiæ indulserunt. Dúmque illi lætitiæ & hilaritati operam darent, advenientes *Kadgan Ogul*, & ipsius ex fratre nepos *MalecOgul*, & *Kara Hulacu*, congratulationis jura & debita officia præstiterunt. Totus autem cœtus *OgulGanmisham*, *Cayuci Chani* conjugem, ejusque filium † *Chawzjah Ogulum*, ipsorumque Principes expectabat, è quibus nemo adhuc pervenerat. Anno sexcentesimo quinquagesimo *OgulGanmisha* ipsiusque asseclæ cum exercitibus suis versùs M*uncacai Chani* Ordam iter ingressi sunt, copiis ipsorum præfectis *Siramuno* & *Nakuo*. Cùm autem jam propè accessissent, accidit ut cuidam è M*uncacai Kaani* Orda, eorum qui Regum filiis feras alerent, aufugeret Leo, quem quæsitum profectus dum montes & deserta pererraret, transiens per *Siramuni* exercitus partem in puerum incidit, cui ruptum esset plaustrum, ipséq; juxta illud sederet; cùmque Leonum curatorem prædictum transeuntem conspexisset, ipsum inclamavit, ut sibi opem ferret ad plaustrum suum reficiendum, qui ipsi annuens equo descendit, & cum eo plaustro restituendo manum admovit; conspectísque armis medio plaustri abditis puerum de re sciscitatus est; cui ille, Quàm obliviosus es, inquit, quasi è nobis non esses? An te latet omnia quæ nobis sunt plaustra instar hujus armis bellicis referta esse? Ille ergò hoc cognito, à Leone, qui aufugerat, quærendo destitit, diéque uno trium dierum iter conficiens ad suos reversus, quid sibi visum atque auditum fuerat, retulit. Jussit ergò M*uncaca Kaan* M*oncesarum* cum duobus equitum millibus ad ipsos accedere, & quid apud eos rei esset explorare. Qui cùm profectus ipsis narrâsset quid de illis delatum fuerat, illi haud sui compotes, metúque affecti, nihil aliud potuerunt, quàm ut se ei quod de ipsis statueretur, submitterent. Adductísque eorum tam magnis † quàm parvis, & quæstione habitâ criminis rei peracti sunt, & morte qua digni fuerant multati, ac distributi exercitus eorum inter filios & satrapas. *Muncaca Kaan* autem jam à rebellium negotio liber, ad exercitus in ordinem redigendos, regnáque stabilienda animum applicans, *Chataia* regiones à finibus

Dyn. IX.

Muncaca Kaan.

p. 500.

p. 501.

nibus

Dyn. IX. nibus *AlMiri* usque ad *Salicaium* & *Tancutum* & *Tobbatam Koblaï Ogulo* fratri suo assignavit; regiones occidentales fratri suo alteri *Hulacu*: regionibus Orientalibus à *Jihuni* ripa usque ad terminũ regionũ *Chataiæ AlSaheb AlMoaddhamum* [Dominum maximum] *Yalwajum* & filium ipsius *Mas'ud Begum* præfecit; regnis *Chorasani*, *Mazenderani*, *Indostani*, *Eraki*, *Persiæ*, *Carmaniæ*, *Luri*, *Arrani*, *Aderbijani*, *Gorgestani*, *Mauselæ* & *Syriæ Emirum Argun Agaum*; statuitque ut opum dives quisque in regione *Chataiæ* annuatim quindecim aureos penderet, tenuioris sortis quisque aureum unum; in regione *Chorasani* dives annuatim decem aureos, pauper unum: utq; è pascuis ubi pascerentur animalia quadrupedia, quæ *Koïjur* vocant, ab unoquoque cui unius generis centena essent pecorum capita caput unum sumeretur, ab eo cui centum non essent, nihil; quin & devotos & religiosos, sive Ethnicos, sive *Christianos*, vel *Mohammedanos* omnibus tributis, pensionibus, & oneribus publicis immunes esse jussit. Eodem anno, qui *Alexandri* millesimus quingentesimus † sexagesimus tertius fuit, *Hatem Armenorum* Rex ad obsequium *Mungaca Kaano* deferendum iter instituens, Eucharistiâ, feriâ quinta Paschatis, sumptâ, die Veneris Passionis ab urbe *Sis* discessit, & cum Legato quodam suo profectus est incognitus, adscito habitu servi cujusdam manúque equum ductitium tenens, quem post Legatum trahebat; metuens à *Rumaorum* Rege. Legatus autem quocunque accederet vel quácunque transiret è ditionibus *Rumaorum*, prædicabat se à Rege *Hatemo* missum, quo ipsi tuti itineris literas à *Mungaca Kaano* acciperet, à quo datâ fide, ipsum ad eum accessurum. Narravit mihi Rex *Hatem*, cùm ipsum in urbe *Tarso*, biennio post ipsius à *Muncaca Kaani* obsequio reditum convenissem, [hanc de se historiam.] *Cæsaream*, inquit, et *Siwasum* cum Legato pertransii, nemini incolarum cognitus; at cùm *Arzenganum* ingressi essemus, propola quidam qui apud nos commoratus fuerat, me cognitum habens, Si hi, inquit, oculi mei sunt, hic Rex *Sisi* est; cujus verbis auditis, conversus Legatus alapam mihi impegit, Tune, inquiens, abjectissime homuncio, Regibus similis es? Ego verò alapam patienter tuli, ut à me suspicionem ejus, qui verum suspicatus est, amolirer. Anno sexcentesimo quinquagesimo primo, *Hulacu IlChano* à partibus *KaraKuram* in regiones occidentales iter instituente, misit *Mun-*

p. 502.

Hatem Rex *Armeniæ* ad obsequium *Mogulensi* præstandum incognitus proficiscitur.

Hulacu IlChani in regiones occidentales expeditio.

Muncaca Kaan cum ipso ex exercitibus è singulis denis duos, unáque fratrem suum minorem *Sontaï Ogulum*; & ex parte *Batui* † * *Ilgaï Ebn Sabkanum*, & *Kutar Ogulum* & *Kulium* cum copiis *Batui*; ex parte *Jogataï Tacudar Ogulum Ebn Buchi Ogul*; ex parte * *Jihacan Bigi Buka Timurum* cum exercitu *Awaritarum*; *ex partibus Chatatæ* mille familias eorum qui machinas bellicas conficiebant, & instrumentorum bello idoneorum parandorum periti erant. * *Turcarum* præfectus erat * *CaidBuka Bawargiensis*. *Hulaci* Legatus in Orda *Muncaca Kaani* filius ipsius *Jumagar*; quòd scil. mater ipsius *Chatunarum* [Dominarum] patris ipsius *Hulaci* maxima esset: secum autem una accepit filium suum natu maximum *Abakam*, alterúmque nomine * *Tasimun*; & è *Chatunis* [Dominabus] magnis * *Dukuz Chatunam*, fidelem, *Christianam*; & *AlJaïChatunam*. Anno sexcentesimo quinquagesimo secundo venerunt alii post alios legati, postulatum ut *Soltan Ezzo'ddin Rumææ* Dominus se in *Muncaca*Kaani obsequium præsentem sisteret. Ille igitur apparatu facto profectus est, donec ad urbem *Siwasum* perveniret; at audito Principes in fratrem suum *Rocno'ddinum* affectu propendere, velleque ipsum Regno præficere, properè *Kuniam* [*Iconium*] reversus, fratrem suum natu minorem *Alao'ddinum* misit, scriptis per eum literis in quibus ait, Fratrem meum *Ala'ddinum*, qui non minus quam ego Rex est, misi, ipse vero venire non potui, quòd *Atabeg* & *Tutor* meus *Jalalo'ddin Kortaï* mortuus est: quin & à tergo mihi hostes sunt Occidentem; † quorum metu ubi liberatus fuero, aliàs accessurus sum. *Ala'ddin* vero profectus in via mortuus est, nec ad Ordam pervenit. Statuerat autem *Ezzo'ddin* fratrem suum *Rucno'ddinum* è medio tollere, quò à maleficio ipsius tutus esset. Quo percepto Principes ipsum fuga sibi consulere compulerunt, vestibus coqui cujusdam pueri ipsum induentes, imposito; capiti ipsius alveolo in quo erat cibus; atque è palatio & arce abduxerunt inter pueros quosdam, qui domum quandam edulia deferebant. Egressúmque equo impositum deduxerunt donec *Cæsaream* pervenisset, ubi ad eum congregatâ principũ turbâ exercitum conflarunt, & *Iconium* versus contenderunt bellum *Ezzo'ddino* illatũ: qui cum copiis quæ apud ipsum fuerant contra eos prodiens, victos in fugam dedit, & *Rucno'ddinum* fratrem suum cepit, quem in castro *Dawalu* vinctum detinuit. Anno

Dyn. IX. p. 503. * al. *Bolgan Ebn Santekan* & *Butar Ogulum* & *Kuwium*. * al. *Jenjican*. * al. *Bazejarum*. * al. *Cabad Buka*. * al. *Tasmerun*. * al. *Kuz*. p. 504.

 no

Dyn. IX. no sexcentesimo quinquagesimo tertio, ad *Soltanum Ezzo'ddinum* venit *Bayeju Nowaini* Legatus, locum in quo hybernaret petens: quoniam in regione *Mugan*, ubi hybernârat, *Hulaco* jam hybernandum erat. Noluit autem *Soltan* in hoc ei annuere, ipsi inhians, utpote quem ab *Hulaco* fugere putaverat; contractisque copiis bellum illi intulit, juxta *Chano'l Soltan*, inter *Koniam* [i. *Iconium*] & *Ak-Seram*: at victus fugit, in interiores regni sui partes se recipiens. *Bayeju* ergò fratrem ipsius *Rucno'ddinum* è carcere eductum, omnibus *Rumaorum* ditionibus præfecit. Eodem anno perveniens Rex
p. 505. *Hatem* patriam suam ingressus est primo die *Ilul*: † venerat autem in *Bayeju Nowaini* comitatu. Eodem mense *Shaabano*, *Hulacu* in urbis *Samarkandæ* pratis castra metatus ibi quadraginta dies commoratus est: ibique vitam terminavit frater ipsius *Sontai Ogul*, quin & nuntiata est ipsi mors fratris alterius in finibus *Balador*: turbatus est ergò ei animus ob binos hos casus. Porrò ad ipsum accesserunt *Amir Argun* & magnatum *Chorasani* plerique, qui sumptis animis aquas *Jihonis* transierunt. Fuit enim tempus hybernum, valdè frigidum: nec discutiebantur nubes, nec desiit cadere nix istis in partibus, donec Sol signum Arietis ingrederetur. Jussit autem Principes cum exercitibus suis *Molheditarum* [Schismaticorum] castra aggredi. Fuit tunc temporis *Ismaelitarum* Dux *Rucno'ddin Chuz-Shah Ebn Ala'ddin*: qui quinque è castris suis, in quibus non erat contra obsidionem apparatus, demolitus est. Antequā autem nuntius *Hulaci Kasranam* perveniret, jam ceperat *Caidbuka* castrum * *Shahediz* & tria alia ex ipsorum castris. *IlChano* autem * *Abasabadum* perveniente misit *Rucno'ddin* obsequii specie puerum septem circiter aut octo annorum, quem filium suum esse dixit. Nec latuit *Hulacum* ipsius commentum; quod tamen dissimulans puero amorem & honorem exhibuit, deinde eum ad ipsum remisit. Post pueri autem hujus suppositititii reditum ad *Rucno'ddinum*, fratrem suum *Shiran-Shahum* misit cum trecentis viris ipsum comitandi gratia:
p. 506. † quos trecentos *Hulacu Jamalabadum* in ditione *Kazwini* misit, fratre ipsius nuntium ad ipsum delatum misso, viz. Ut nisi intra quinque dies ipse se in ipsius obsequium præsentem sisteret castrum suum muniret, seque bello pararet. Ille autem Legatum misit, qui diceret, Ipsum egredi non audere metu asseclarum qui cum ipso in castro

Rocno'ddin Molheditarum Princeps.

* al. *Shabevir.*
* al. *Ayasabadum.*

castro essent, ne in ipsum impetum facerent; ubi autem opportunitatē nactus esset, venturum. Sciens igitur *Hulacu* ipsum moras captare, & de tempore in tempus procrastinare, decimo quarto *Shawali*, anni sexcentesimi quinquagesimi quarti, * *Bishcamo* profectus, juxta castrum è regione *AlMaimun-Daræ* castra posuit; & trecentos *Molheditas* illos, qui *Jamalabadi Kazwini* erant, clam interfici jussit: unde proverbii occasionem sumentes *Kazwini* incolæ, si quis interfectus fuerit, dicunt, *Jamalabadum* missus est. Ubi autem conspexit *Rucno'ddinus* appropinquasse *Hulacum*, misso legato dixit, Non alia fuit mihi moras trahendi causa, quam quod de adventu ipsius felici minimè certus essem; jam verò hodiè aut cras descensurus sum. Fuit nox ista, nox Natalis. Cum autem prodire statuerat irruentes in ipsum *Molheditarum* pertinacissimi, adortíque *Phadaienses* egredi non siverunt: quâ de re cum ad *Hulacum* nuntio misso ipsum quam rebelles essent certiorem fecisset, jussit ille, ut aliquandiu ipsos blanditiis demulceret, sibi ab ipsis cavens, quocunque autem modo aliquem egrediendi modum inveniret, licet vel habitu simulato: † principibusque in mandatis dedit, ut cincto castro machinas bellicas disponerent, eísque ex *Ismaelitis* qui ipsos oppugnarent pugnam inferrent. Dum igitur pugna cum *Mogulensibus* occupati essent *Molheditæ*, prodiit *Rucno'ddin* cum filio iisq; quos maxime charos habuit *Hulaco* se submittens, & pudorem, imò pœnitentiam præ se tulit, quæ tempore præterito flagitia & scelera patraverat agnoscens: complexi autem sunt eum benigni *IlChani* favores, adeo ut quæ in *Rocno'ddino* fuerat anxietas & metus, in securitatem & lætitiam verterentur. Illi ergo qui in castro erant, perspecto quid securitatis & honoris Domino suo contigisset, castro dedito * ibi consederunt: eique demoliendo operam dederunt *Mogulenses*; qui omnia præterea castra, quæ in ista valle erant, cepere. Missus est etiam legatus ad præfectum castelli *Almuti*, ut Domini sui exemplum secutus se obsequentem præberet, castrumque dederet. Ille autem contumax perstitit, donec eò accedente * *Balgaï Ogulo*, cum magna militum turba, securitate petita illud dedens ex eo exiret sub finem mensis *Du'lkaadæ*, anno prædicto. His temporibus accedens *Shemso'ddin*, castrorum *Kahestani* præfectus, mandatum accepit; unáque cum ipso iverunt *Rocno'ddini* socii ad demolienda omnia

[Margin notes: Dyn. IX. — * al. *Bensagala.* — p. 507. — *Rocn'oddin Hulaco se dedit.* — * *al.* ex eo descenderunt. — * al. *Yalgaï.*]

Dyn. IX. omnia quæ ibi essent castra, ea autem ultra quinquaginta castra munita
* al. *Cerd-cub* & *Lamshabar*. erant: quæ ceperunt & subjugarunt, duobus exceptis, viz. * *Caz-dhacuh* & *Lamshir*, quæ haud statim, [imò] non nisi post † bienni-
p. 508. um capere poterant. Accedentes etiam *Dailami* magnates ea lege pacem cum *Mogulensibus* fecere, ut castra sua demolirentur. Medio mensis *Du'lHajjæ Hulacu* ad Ordam in partibus *Hamdanæ* reversus, *Rucno'ddinum* cum filiis & uxoribus suis *Kazwinum* misit. Anno sexcentesimo quinquagesimo quinto, *Rucno'ddin ChuzShah* ab *Hulacu* petiit ut ipsum, quò *Muncaca* Kaano obsequium deferret, mittere vellet: quod ille probans ipsum novemque ex ipsius sociis, una cum legatis misit. Cum autem ad urbem *Bocharam* pervenissent, cum legatis contendens maledictis eos incessit, ob quæ ipsi in illum odium conceperunt. Cum ergo Kara*Kuramum* pervenissent, *Rucno'ddino* accedendi venia haud concessa est, prodiitque à *Muncaca*Kaano ad eum mandatum [hujusmodi,] Oportet ut in pa-
* al. *Cerd-cub* & *Camshir*. triam tuam reversus præfectos tuos jubeas duo illa castella, * *Cazdhacuh* & *Camsar*, dedant; quæ ubi tradiderint, eáque dirueris, iterum ac-
* al. *Al Bacjamsi* cedas, erit tibiq; * *AlTalishmishi*, i.e. Honor & acceptatio. Hac ergo spe rediit R*ucno'ddin*; sed inter eundum cum sociis qui cum ipso erant pe-
Molhedita rum exterminium. riit: venitque ad *Hulacum* à *Muncaca*Kaano mandatum, ut *Molheditas* penitùs è medio tolleret, nec ullum eorum vestigium relinqueret. Misso igitur K*azwinum* KaraKaio *Alyabtactajio*, R*ucno'ddini* filios, & filias, fratres & sorores, cum omnibus *Molheditarum* copiis
* al *Jcuja ba*. interfecit: * *Utcuhana Nowain* etiam è subditis *Ismaelitarum*, quasi eorum congregandorum gratia, eductos duodecim mille, † omnes tru-
p. 509. cidavit; omnesq; qui à religionis suæ fundamentis desciscerent, è terra sustulit. Eodem anno *Soltan Ezzo'ddin*, misso ad obsequium *Hulaco* testandum legato, conquestus est de *Bayeju Nowaino* quod ipsum regno suo expulerat; Jussitque *Hulacu* ipsum & fratrem ipsius R*ucno'ddinum* ditiones inter se partiri. Prodiens ergo *Ezzo'ddin* K*uniam* pervenit. R*ucno'ddin* autem cum *Bayeju Nowaino* in ipsius castra abiit. *Ezzo'ddin* verò sibi à *Bayeju Nowaino* metuens, servum
* al. *Togar-balabam*. suum * *Taphalam* in *Malatiæ* & *Chartaberti* partes misit, ad conducendum sibi è *Cordis*, *Turcomannis*, & *Arabibus* exercitum. Servus igitur iste eo perveniens, *Sharfo'ddinum Ahmedem Ebn Belas*, è regione *AlHaccar*, nec non *Sharfo'ddinum Mohammedem Ebn Al-*

Sheich

Sheich Adi è regione *Mauselæ*, *Cordos*, accersitum misit, quibus ad ipsum accedentibus, *Ebn Belaso Malatiam*, & *Ebn AlSheich Adio Chartabertum* assignavit. *Ebn Belasum* verò non receperunt *Malatienses* eò quod in *Rucno'ddini* verba juraverant: cumque ille malè ipsos tractaret, atque opprimeret, ut ferre nequirent, eò res rediit, ut socios ejus adorti tercentum circiter ex ipsis interficerent; ipse verò cum iis qui è sociis ipsum secuti sunt fugit, & per regionem *Klaudiæ* transeuntes *Monasterium* * *Madhik* incenderunt festo *Palmarum*; inde in *Amidæ* territoria transierunt, ubi ipsos assecutus *Miyapharekini* Dominus *Ebn Belasum* occidit, sociosque ipsius captivos fecit. *Ebn Sheich Adium* autem, cum *Chartaberto* profectus esset quò *Sultano Ezzo'ddino* se adjungeret, assecutus *Angurc* † *Nowain* ipsum eosque qui cum ipso erant interfecit. Deinde *Malatiæ* præfecit *Soltan Ezzo'ddin* virum fortem, audacem, *Ali Bahadur* appellatum; quem strenuitatem ejus timentes receperunt incolæ. *Ali* iste *AlAjaziis*, generi cuidam nefario *Turcomannorum*, qui in regiones excursiones facientes incolas trucidarent liberósque captivos abducerent, bellum inferens, Ducem eorum nomine *Juti Beg* captum in castro *AlMenshar* incarceratum detinuit; ipsorúmque exercitus profligavit, adeo ut ab eorum nequitia tuti essent homines; pateréntque viæ, commeatúmque apportarent, ac paulisper eos anxietate sua liberavit Deus. At interea dum ob hoc lætarentur, ecce supervenit cum exercitibus suis *Bayeju Nowain*, qui eos qui castella tradiderant oppugnârunt, quò ea *Rucno'ddino* dederent; urbémque *Abolostainam* aggressi, ex incolis sex circiter virorum millia interfecerunt, fœminis filiisque & filiabus captivis abductis. Cum autem *Malatiam* accederent, *Ali Bahaduro Cachtam* fugiente, egressi sunt urbis incolæ *Bayeju Nowaino* obsequium deferentes cum variis munerum & donariorum generibus. Factum est hoc medio mensis *Ilul*, anno *Alexandri* millesimo quingentesimo sexagesimo octavo. Ipsis igitur in *Rocno'ddini* obsequium jurejurando adactis, inde discessit, postquam pecuniarum summam acceperat. *Rucno'ddin* autem *Malatiæ* servum quendam suum nomine *Phacro'ddin Ayazum* præfecit. At cum *Bayeju* è *Rumææ* finibus profectus esset, *Erakum* petens, *Malatiam* reversus est *Ali Bahadur*; cúmque incolæ occlusis portis eum ingredi non permitterent, sibi à *Bayeju* metuentes,

Dyn. IX.

* al. *Marik.*

p. 510.

Dyn. IX tes, eam aliquandiu obsidione cinxit; caróq; admodum pretio venditæ
p. 511. sunt in ea res, adeo ut † Salis **Macuc* quadringentis nummis argen-
* mensuræ genus. teis veniret, tritici septuaginta: quo cum tædio afficerentur homines, nec quid machinarentur scirent, textorum aliorúmque vulgus è portis urbis quandam nocte quadam aperuerunt, quam *Bahadur* cum sociis suis *Turcomannis* vi ingressus quosdam in * turres ascendere jussit, qui exclamantes dicerent, Princeps subditos, tam Christianos quam *Mohammedanos*, securos esse jubet; unusquisque igitur ad laborem suum & officinam suam proficiscatur, emendóque & vendendo operam det; quod enim illi dicendum est, ad Præfectos spectat. Primo autem mane *Phacro'ddinum Ayazum*, *Soltani Rocno'ddini* servum, prehensum in carcerem conjecit. *Shahabo'ddinum* **Al Ared* equo vili impositum per *Malatiam* circumduxit, deinde morte affecit. Capistríque finem unum collo **AlMoayen AlAicad** *Bashasii*, alterum canis collo alligans, ita per plateas incedere coegit; dein collum ipsi præcidit. Pœnis etiam **Almostaufi Rumaum Alkasis* [i.e. sacerdotem] *Calo-Joannem*, & filium ipsius **Cyr-yurium* & fratres ipsius *Basilium* & *Manuelem* affecit; omnésque eorum facultates diripuit, deinde trucidavit. Tres præterea *Emiros*, *Emiri Shahabo'ddini** *Isu Cordi* filios, interfecit. Gravis autem fuit *Malatiæ* & in ejus territoriis fames, adeo ut canes & feles comederent homines, & pelles siccas quibus resarciebantur calcei aqua maceratas & coctas ederent. E sociis nostris quidam per villam dictam *Baabdun* in territorio *Jubas*, quæ è ditionibus *Malatiæ* est,
p. 512. transeuntes, † mulierum turbam in domo quadam congregatam conspexerunt, coram quibus mortuus erat extensus, & in manibus ipsarum cultri, quibus carnem ipsius excinderent, eam assatam comedentes: nec non fœminam, quæ in furno filiolum suum torruerat; cumque in ipsam irruissent vicini, juravit haud se illum interfecisse, verum cum mortuus esset hoc se fecisse, ratam sibi eum magis quam vermibus convenire. *Ali Bahadur* autem postquam gravia hæc mala *Malatiæ* optimatibus intulerat, & ejus proceribus pœnas ignominiosas inflixerat, parum jucundam ibi vitam expertus est, præ calamitatibus, exitio, & annonæ angustia, quæ passi sunt incolæ. Ea igitur egressus se ad *Sultanum Ezzo'ddinum* recepit. Eodem anno ægrotavit *Theodorus Græcorum* Imperator in urbe *Nicia*;

Margin notes:
* al. suggesta.
* f. officii nomen, Armorum lustrator.
* f. & officii nomen.
* al. *Bashbasii.*
* f. & officii nomen, Exactor.
* *Al. Canvirium.*
* al. *Ansu.*
Theodorus Græcorum Imperator.

Nicia; cujus in famulitio fuit *Patricius* cui nomen *Michael*, cognomentum *Palæologus*, i. Sermo antiquus: Græcorum siquidem Docti, postquam *Franci Constantinopolin* cepissent, prædixerant, Regem cujus in nomine concurrerent M & X è literis Alphabeti Græci, *Francis* inde pulsis eam Græcis redditurum. *Theodorus* ergo Imperator *Michaelem* istum metuebat ne regno potiretur, atque ingravescente hoc metu ipsum in carcerem conjecit, vinctumque in castro quodam in territorio *Thessalonicensi* detinuit: cum sine culpa, cujus reus appareret, ipsum morte afficere non posset. Cum autem morbo isto laboraret, *Patricium* quendam nomine *Gadinum* misit, qui eum ad se adduceret. *Gadinus* verò iste ubi *Michaelem* convenisset, clam illi, Tu, inquit, Imperator es: sis ergo prudens, & te mihi sine † ulla omnino animi inviti specie dedas, quò opiniones quas de te concepit Imperator tollantur. *Michaelem* ergo, ei hac in re morem gerentem, compedibus vinctum ad Imperatorem adduxit; cui cum sisteretur flens magnam præ se mœstitiam tulit, adeo ut misericordia & tenero affectu erga ipsum commotus sit Imperator, eumque deosculatus sit, atque ipsi filii sui *Calo Joannis* educandi curam comitteret, (Fuit tunc temporis filius ipsius puerulus) eique hac in re socium adjunxit Patriarcham *Arsenium*: deinde post spatiū tēporis diē obiit *Theodorus*, & in *Monasterio Magnesiæ* sepultus est. Fuit autem ei soror *Cyri Elena* dicta, cui gener erat, qui filiam ipsius duxerat, *Muzalun* appellatus; quocum ad monasterium, prætextu sepulchri Imperatoris visendi, cum profecta esset, ibi dies aliquot commorati de Imperii negotio deliberarunt: atque in hoc consenserunt ut manibus in *Michaelem*, & quotquot in eadem cum eo sententia essent, injectis, Pueri gubernandi curam susciperet *Muzalun*. *Michael* verò, dolo eorum perspecto, contra eos quosdam è *Francorum* copiis, quos sibi obsequentes habuit, missos, ambos interficere jussit, ubicunque tandem repertos. *Franci* igitur *Monasterium* ingressi, eos in Ecclesia, tempore precum vespertinarum, repertos in frusta eo loci dissecuerunt; & in urbe *Nicia Michaelis* nomen promulgarunt, dicentes *Græcè*, *Michael* ô divinitus adjute, *Michael* Græcorum Imperator *Palæologus*, *Autocrator*. Exinde *Michael* in urbem *Niciam* profectus, Imperator salutatus est per omnes istas regiones. Puerum autem *Calo Joannem*, Imperatoris

filium,

Dyn. IX.

p. 513.

Calo Joannes.

Michael Palæologus.

Dyn. IX. filium, † arce quadam inclusit, & *Patriarcham Arsenium*, qui ob hoc
p. 514. factum eum reprehendit, in exilium egit. Cumque imperio potitus
esset, nihil aliud animo versavit quam ut *Constantinopolin* caperet;
quam semel aggressus, cum eam capere non posset, se continuit:
donec orta inter *Venetos* & *Genuenses* in urbe *Acca* discordia, *Veneti*
omnes *Constantinopoli Accam* proficiscerentur, opem sociis suis
latum, cum ipsi urbis custodes essent. Quin & alium struxit
dolum, jubens *sc.* Præfectum castelli Græcorum cujusdam,
ut ad *Baldwinum Francum*, *Constantinopolis* Dominum, scribens
sic diceret; *Michael* iste Imperium Græcorum injuriâ
invasit; estque Tyrannus, in Domini sui familiam rebellis, mihique
invisus: Tibi magis quam illi convenit hoc castellum, cum sis tu Rex
Regis filius, *Michael* autem iste rebellis quidam; si ergo ad me copias
miseris, ego illud tibi traditurus sum. Opus est autem machinis
bellicis, quas secum adductas erigant, quo pugnæ atque impetus
hostilis speciem exhibeant, sitque mihi quo me apud homines excusem,
cum ipsam tradidero. His verbis deceptus *Baldwinus Francus*,
cum eum vera dixisse autumaret, quotquot apud ipsum essent milites
ad castellum illud misit: juxta quod confidentes machinis apponendis,
sibique ad pugnam parandis intenti erant. Interea *Michael* cum
copiis suis, sinu *Constantinopolitano* trajecto, ad eam consedit militibus
p. 515. jam vacuam, † atque inter eam et exercitum, qui apud castellum
prædictum fuit, se medium interposuit. Cumque ipsi Pastor quidam
portam quandam, quæ urbi fuerat, antiquam, cujus nullum apparebat
vestigium nec à tempore Constantini aperta fuerat, indicâsset,
ea retectâ urbem noctu ingressi occuparunt. *Baldwinum*
vero ejus Dominum consultò neglectui habuerunt, donec cum domesticis
suis egressus in *Francorum* regiones, mari abiret. Spatium
autem quo in *Francorum* manibus mansit *Constantinopolis*, annorum
circiter quinquaginta trium fuit; deinde in Græcorum potestatem,
sicut antea fuerat, rediit. Eodem anno mense *Shawalo*, *Hulacu* è
finibus *Hamdani* versus urbem *Bagdadum* iter instituit. Eo autem
tempore quo *Molheditarum* castella obsideret, legatum ad *Chalifam
AlMosta'semum* miserat, auxilia ab ipso petitum; quæ cum mittere
vellet, haud potuit, non permittentibus *Vizieris* & Principibus,
cum dicerent, *Hulacu* vir astutus est & dolosus, nec auxiliis nostris indiget;

Constantinopolis Latinis erepta.

get;

diget; sed hoc illi propositum est, ut *Bagdadum* viris vacuum reddat, Dyn. IX.
quo eo facilè potiatur: hujus ergò opinionis causâ à viris ad ipsum mittendis abstinuerunt. Cum autem castella ista cepisset *Hulacu*, alio misso ad Chalifam legato ipsum quod auxilia sibi mittere neglexerat reprehendit. Vizierum ergò consuluerunt quid sibi agendum esset; qui respondit, Haud alia superest ratio quā ut regem istum præpotentem placatum reddamus, opes, munera & donaria ipsi, ipsiúsque amicis præcipuis largiendo. Interea autem dum ea quæ mitterent è gemmis, monilibus, vestibus, auro, † argento, servis, ancillis, mulis, p. 516.
& camelis, pararent, dixerunt *Dowaidar* minor, ejusque socii, Vizier equidem rem suam cum *Tataris* agit, nos illis tradere cupiens; haud autem illi ut hoc faciat permittamus. Hac de causa multa mittendi munera consilium abjiciens *Chalifa*, non nisi parum quid nullius pretii mittere voluit. Iratus ergo *Hulacu*, Necesse, inquit, est ut vel ipse huc accedat, aut unum è tribus mittat vel Vizierum, vel * *Dowaidarum*, vel *Soliman-Shahum*. Jussit ergo *Chalifa* ipsos pro- *n. Officii.
ficisci: at cum dicto ejus auscultare nollent, alios misit; veluti, *Ebno'l* * *Jawzium*, & *Ebn Mohayi'ddinum*, qui nihil illi profuerunt. * al. *Jawrium.*
Jussitque *Hulacu Bayeju Nowainum*, & *Sunjak Nowainum* ante se per viam *Arbelæ* progredi, ipse per viam *Holwani* iter faciens. *Dowaidar* autem *Bagdado* egressus juxta *Taacubam* consedit: at audito *Bayeju Nowainum Tigrim* transmisisse, & ad latus ejus occidentale castra posuisse, ratus *Hulacum* ibi castra metatum esse, *Taacuba* profectus è regione *Bayeju* consedit. Porro *Mogulensium* Emissarii è *Chalifæ Emiris* quendam, *Ibeg Al* * *Halebi* appellatum, obviam factum * f. *Chelabi.*
ad *Hulacum* abduxerunt; qui ei hac lege ut verum diceret securitatem concessit, bonoque animo esse jussit. Hic exercitum præcedens ipsis viæ Dux fuit: & ad amicorum suorum præcipuos scribens, Vestri, inquit, misereminí, & ut securitas vobis concedatur petite; Impares enim estis spissis hisce exercitibus. Illi vero responsum ipsi reddiderunt, literis ad hunc modum scriptis. † Quis est *Hulacu*, & p. 517.
quæ ejus vires, contra familiam *Abbasi*? à Deo est ipsorum Imperium, nec prospero successu utetur quisquis illis adversatus fuerit. Quod si *Hulacu* pacem vellet, nunquam *Chalifæ* terram calcâsset, nec in ea grassatus fuisset; Jam verò, si pacem facere cupiat, *Hamdanum* revertatur, nosque apud *Dowaidarum* intercedemus, ut Im-

 peratori

Dyn. IX. peratori fidelium se supplicem sistat hac in re; qui forte *Hulaco* delictum condonaturus est. Quas literas cum *Hulaco* ostendisset *Ibeg*, risit ille; atque inde vecordiæ ipsorum indicium sumsit. Deinde *Dowaidar* audito *Tataros Anbarum* profectos esse, versus eos contendit, & *Suwinjak Nowaini* exercitum obvium habens ipsos devictos in fugam vertit. Inter fugiendum verò occurrens ipsis *Bayeju Nowain* eos redire coegit; omnibusque simul in *Dowaidari* exercitum impetum facientibus, cum acriter dimicatum esset, is fuit pugnæ exitus ut victo *Dowaidaro* maxima copiarum ipsius pars interiret: ipse cum paucis quibusdam è sociis ipsius elapsus *Bagdadum* ingressus est. Medio mensis *Moharrami* anno sexcentesimo quinquagesimo sexto ipso *Hulaco* ad portam *Bagdadi* considente, *Megulenses* intra diei ac noctis spatium ad partem Orientalem *Sibam*, i.e. murum altum, extruxerunt; *Buka Timur* etiam, & *Suwinjak Nowain*, & *Bayeju Nowain* ad latus occidentale idem fecerunt: fossáque profunda intra *Sibam* facta, machinas bellicas undiquáque versus *Bagdadi* mœnia posuerunt; quin & tormenta & pyrobolos disposuerunt. Fuit expu-
p. 518. gnationis initium vicesimo secundo mensis † *Moharrami*. Videns igitur *Chalifa* & virium suarum defectum & suorum debilitatem, *Diwani* sui præfectum, & *Ebn Darnusum* ad obsequium *Hulaco* deferendum cum parvi pretii muneribus quibusdam misit. (Dixerunt enim, si multa miserimus, dicet ille, Valde metu & timore perculsi sunt.) Dicenti autem *Hulaco* cur non accesserunt *Dowaidar* & *Solimanshah*? *Chalifa* misso Viziero *Al Alkemio* respondit, Petiisti tu è tribus unum: ecce misi jam tibi Vizierum qui eorum maximus est. Respondit *Hulacu*, Equidem cum in partibus *Hamdani* morarer, quemlibet horum trium petii, jam vero haud uno contentus ero. *Mogulenses* autem urbem vehementissime oppugnarunt è regione turris *Ajamiensis*, *Buka Timur* à latere occidentali juxta hortum olitorium, *Suwinjak Nowain* & *Bayeju Nowain*, à parte *Nosocomii Adadiensis*. Jussitque *Hulacu* Sagittarios sagittis *Arabice* inscribere, *Arcanios* [Primores,] *Aliadas*, Doctos, & summatim quotquot se pugnæ non immiscerent, tutos futuros, ipsos, cum uxoribus, liberis, & bonis suis; quas in urbem jecere. Cumque acriter contra *Bagdadum* undique pugnatum esset, úsque ad diem vicesimum sextum mensis *Moharrami*, ceperunt *Mogulenses* mœnia, initio facto

à

à turre *Ajamiensi*. Quin & fluvii ripam nocte diéque custodierunt *Mogulenses*, invigilantes ne quis per eam descenderet. Jussit etiam Hulacu ut ad se accederent *Dowaidarus* & *SolimanShah*; quod ad *Chalipham*, si ipsi visum esset † egredi, ut egrederetur, sin minus loco suo se contineret. Egressi sunt ergo *Dowaidar* & *Soliman Shah*, cum magnatum cœtu: deinde è via rediit *Dowaidar*, prætendens se reversurum quo milites in angiportis & platearum angustiis delitescentes cohiberet, ne *Mogulensium* quempiam interficerent. Reversus ergò cum die crastino exiret interfectus est. Plebs autem *Bagdadensis* *Sharfo'ddinum Maragiensem* & *Shohabo'ddinum Zenganiensem* miserunt, qui ut in fidem reciperentur peterent. Videns ergo *Chalifa* fieri non posse quin volens nolens egrederetur, copiam ab *Hulaco* ad ipsum accedendi petiit: quo annuente egressus est quarto mensis *Safari*, una cum filiis & familia sua; jussitque *Hulacu* ipsum in porta *Calwado* sisti. Militibus autem *Bagdadum* diripere jam incipientibus, & ipse urbem ingressus ut *Chalifa* palatium videret, *Chalifam* sibi sisti jussit. Qui cum adductus coram eo sisteretur, gemmas pretiosas, unionésque & margaritas discis impositas ipsi obtulit, quæ omnia *Hulacu* principibus distribuit. Vesperi autem ad tentorium suum regressus *Chalifam* jussit fœminas omnes, quibus vel ipse vel ipsius filii usi fuerant, à cæteris segregatas seorsim collocare: quod cum fecisset, fœminæ erant septingentæ; quas cum tercentum Eunuchis [ipsarum] famulis eduxit. Septem autem dies urbi diripiendæ insumpserunt: deinde gladium sustulerunt, & à captivis faciendis cessarunt. Die decimo quarto *Safari* *Bagdado* discedens *Hulacu*, prima statione *Chalifam Mosta'semum* morte affecit, una cum filio ipsius medio & sex Eunuchis, † noctu. Filium ipsius natu majorem, cum multis ex ipsius amicis præcipuis, juxta portam *Calwadum* interfecerat: *Bagdadum* autem restaurandam *Diwani* præfecto, Viziero & *Ebn* **Dunuso* commisit. *Buka Timurum Hellam* misit, ad ejus incolas tentandos num ei morem gererent, necne; qui eò profectus, inde ad urbem *Waset* abiit, in qua per hebdomadæ spatium magnam hominum multitudinem neci dedit. Deinde ad *Hulacum* reversus est, qui tum in *Siacu* substitit.

Dyn. IX.

p. 519.

Bagdadum à Tataris capitur.

Cædes *Mostasemi* Chalifæ.

p. 520.

*al. *Darnusho*.

Sectio.

Jamalo'ddin Ebno'l-Kophti, Historicus. * *vel* Medicorum.

E viris eximiis illustribus, qui intra hos annos floruerunt, fuit *Al-Kadi Al Acram Jamalo'ddin Ebnol'kophti* autor libri Historiæ * Sapientum; qui *Kophti* (è *Saïdi Ægyptiaci* ditionibus) natus fuit anno quingentesimo sexagesimo octavo: adhuc autem puerulum pater ipsius abduxit quo *Kaïræ Moazziæ* habitaret; ubi & legere & scribere, & humanioris literaturæ aliquid didicit. Inde in *Syriam* migrans *Halebi* commoratus est, ubi *Emiro*, *AlMaimun Alkasri* appellato, socium se præbuit: atque hoc temporis spatio eruditorum cœtui se adjunxit, è quorum colloquiis fructum percepit, atque eorum disputationibus doctus evasit. Deinde post *Emiri* prædicti obitum domi sui se continuit, donec negotiis *Diwani* operam navare coactus est tempore *AlMalec AlDhaheri*; cui muneri præfectus est ipsum nolens & fastidiens. Mortuo igitur *AlMalec* reversus est, ac domi suæ seclusus mansit à *Diwani* curis quietem captans, animum uni lectionis & meditationis negotio intendens, ab hominum consortio se subducens, solitudinis & secessus amans; adeo ut vix † cuipiam appareret, donec *AlMalec Alziz* Vizieri munus in ipsum conferret, anno sexcentesimo tricesimo tertio: quam dignitatem retinuit toto *AlMalec Al Azizi* tempore, nec non *AlMalec AlNaseri* filii ipsius, donec è vita discederet decimo tertio *Ramadani* anno sexcentesimo quadragesimo sexto. Ex hujus temporis Doctis fuit etiam *Nojmo'ddin Nachjawanensis*, qui in rebus laude dignis summe excelluit, magnæque peritiæ fuit in veterum disciplinis. In patria sua Philosophiæ operam dedit, inde in exteras regiones profectus eásque obiens, in *Rumæorum* ditiones pervenit, ubi ad summas evectus est dignitates: deinde præfecturæ turbas & molestiam pertæsus, in *Syriam* profectus *Halebi* substitit, ab hominibus subductus in domo quadam, quam ad habitandum comparavit, neminem adiens; hominibus autem eum adeuntibus donec ibi moreretur. Valde propendit ad *Metempsychosin* adstruentium sectam. Sunt illi stricturæ in Logicalia libri *Esharato* [indiciorum *Avicennæ*;] quem etiam explicavit. Quin & *Al Aphdal AlChowanjium* defectus arguit, & falsa esse ostendit ab eo dicta in libro *AlCasbph*, de iis quæ conversionem propositionis contradictoriæ

p. 521.

Nojmo'ddin Nachjawanensis, Philosophus.

riæ ſpectant, & ſubjectum extraneum & verum; & quod negat conclusionem minoris poſſibilis in figura prima, & converſionem negativæ univerſalis neceſſariæ in ſui ſimilem, aliáque ejuſmodi. Ex eorum numero fuit etiam Medicus *Theodorus Antiochenus*, ſectâ *Jacobita*, qui *Linguarum Syriacæ* & *Latinæ* peritiam *Antiochiæ* ſibi acquiſivit, ibidemque aliquas etiam è veterum diſciplinis addidicit. Deinde *Mauſelam* migrans apud *Camalo'ddinum Ebn Yunes AlPharabii* & † *Avicennæ* opera legit, *Euclidemque* & *AlMageſtum* reſolvit. Inde *Antiochiam* reverſus, haud diu ibi ſubſtitit, cum in ſe adhuc defectum ſcientiæ animadverteret; ſed ad *Ebn Yunes* denuo ſe recipiens ad maturitatem perduxit quod crudum judicaret in ſcientia ſua. *Bagdadumque* profectus ſolidam Medicinæ ſcientiam acquiſivit, quæ de ea diſperſa fuerant colligens, quæque fugerant indagans. Tum ad *Soltan Ala'ddinum* contendit, qui cum eum minus gratum haberet, nec benigne exciperet, in *Armeniam* profectus *Conſtantino*, Regis *Hatemi* Patri, operam collocavit: at nec eorum conſortio delectatus, cum Legato quodam, qui ibi fuit, ad *Imperatorem* Francorum Regem acceſſit; à quo magna conſecutus eſt beneficia, & munera accepit, qui urbem etiam *Camahiam* cum territoriis ipſi aſſignavit. Ille rebus jam bene habentibus, opibúſque auctus patriam amicóſque viſendi deſiderio accenſus eſt: cúmque veniam abeundi impetrare non poſſet, ſe continuit donec opportunitatem nactus, Rege in regiones Occidentales expeditione ſuſcipiente, rebus ſuis compoſitis & facultatibus collectis navim, quam ſibi ad fugam paraverat, conſcendens, unà cum famulis ſuis mari ſe committeret, Accæ oram petens. Inter navigandum autem ecce concitatus ventus eos in urbem conjecit, in qua & ipſe Rex erat, qui eò appulerat: quod cum *Theodoro* nuntiatum fuerat, ſumpto quod ſecum habuit veneno mortuus eſt, præ pudore non metu. Neque enim paſſus fuiſſet Rex talem virum morte affici. E Medicis etiam hujus temporis celebrioribus fuit *Ma'ſud Bagdadenſis*, qui *Ebno'l Kaſs* audiit, Medicus ſolers & † excellens. *Chalifa AlMoſta'ſemo* operam collocavit, eíque ſe privatim addixit, ipſius uxoribus, liberis, & peculiari famulitio medicando; & ad magnam apud ipſum dignitatem evectus eſt. Cum autem contigiſſet *Bagdadi* quod contigit, ab hominum conſortio ſubductus domi

Dyn. IX.

Theodorus Antiochenus Medicus.

p. 522.

ſumpto veneno perit.

Ma'ſud Ebno'l Kaſs Medicus.

p. 523.

Dyn. IX. ſuæ ſe continuit, donec moreretur, relicto filio ſuo *Garſo'l Neemat Abu Naſro.* Porro fuit & *Abu Naſr* vir eximius, intellectu pollens, varia ſcientiarum genera callens, fundamentorum Geometriæ peritus, quíque ejus difficultates ſolveret. Gracili autem corpore fuit, valetudinarius, ptiſana continue tam æſtate quã hyeme utens; fuítque diæta ejus medicinale quid & modicum. Mortuus eſt ætate jam ad ſenium vergente.

Iſa Bagdadenſis medicus. Ex eorum etiam numero fuit Medicus *Iſa Bagdadenſis*, qui audiit *Ebno'l Kaſis* * *Chatirenſis*. Fuit pater ipſius Medicus eximius, ſub quo ſtudiis operam dederunt [homines] & ab ipſo didicerunt. Fuit autem hic temperamenti acrioris, ſubito iraſcens. Interceſſit mihi cum ipſo diſputatio de eò quod *Syri* noctem diei præmittant, argumento è textu legis ſumpto, viz. quod dixerit Deus, Fuitque veſpera & fuit mane dies unus. Dixi ego, Hoc argumentum contra ipſos non pro ipſis facit, Innuit enim præceſſiſſe diem qui veſpera terminaretur, & ſucceſſiſſe noctem quæ mane terminaretur, ut utroque conjuncto perficeretur dies unus. Quod enim inter veſperam & mane intercedit, nox una eſt; quæ diei dimidium, non dies integer eſt. Ille autem parum candide hac in re mecum egit, nec aliud ab eò reſponſum tuli quam ut diceret, Hæc ſectæ tuæ ſententia eſt; & quomodo audeas tu ipſos mendacii arguere? Reſpondi ego, Ipſe Græcos in eo ſequor; pro *Syris* autem hanc exhibeo Apologiam, quod Menſes ipſorum lunares ſint. Luna au-

P. 524. tem nova veſperi apparet non mane, ideoque initium † epocharum ſuarum noctis principium ſtatuunt; eodémque modo Hebræi, & Arabes, quod nox diem re ipſa præcedat. Porrò ex iis, quæ animi Medici *Iſæ Ebnol'Kaſis* celſitudinem indicant, eſt, quod cum Canonis exemplar manu ſua exarâſſet adhuc juvenis, illudque modo legitimo ex ipſius poteſtate egreſſum in Bibliothecam Collegii *Moſtanſerienſis* pervenerat, ille jam ætate provectior, exemplar ſibi [concedi] petens illud contulerit, & correxerit, deinde in locum ſuum reddiderit. Quod cum inimici ipſius ſuperbiæ imputarent, amici præmii à Deo captandi deſiderio; Utrique, inquit ille, errant, Siquidem hoc feci, ne poſt mortem mihi detraherent homines. Diu autem vixit, & admodum ſenex mortuus eſt. Ex eorum etiam numero,

Takio'ddin Raſainenſis medicus. *Takio'ddin Raſainenſis*, qui *Ebnol Chatab* audiit, Medicus fama celebris, qui Artis Medicæ, tam Theoreticam quam Practicam ſolidè admodum

* al. *Hadhirenſis.*

modum tractavit. Operam collocavit *Soltano Giyatho'ddino*, & post ipsum filio ipsius *Ezzo'ddino*. Magno apud utrumque in honore fuit: ipsumque à gradu Medici ad familiaritatem & colloquii [honorem] evexerunt, eique reditus amplos assignarunt; adeo ut in ipsorum famulitio habitu esset splendido, statúque prospero, pueris & servis [stipatus,] & sub eorum dominio omnia læta consequeretur. Ex illis etiam *Sharfo'ddin Ebn'ol Rahba*, & frater ipsius *Jamalo'ddin Damasceni*. *Sharfo'ddin* autem in parte theoretica medicinæ excelluit: cujus perfectam assecutus est scientiam, ejusq; fundamenta perspecta habuit. Docendo animum applicuit, adeò ut multi ab eo studiosi didicerint: nec multum †ægrotis medicando se addixit. Audivi cum *Damasci* studerem, esse illi notas & Scholia in Canonem, quæ tamen non vidi. *Jamalo'ddin* verò ipsius frater, summam parti practicæ curam impendit, & egregiæ in ea experientiæ fuit, & ob peritiam in medendo celebris. Unà cum ipso aliquando ægrotis curandis in *Nosocomio Nurensi Damasci* operam dedi. Moribus erat suavissimis, nec in Medicorum cœtu vidi, qui vel habitu, vel cum sileret, aut loqueretur, aut rideret, ipsi præferendus esset. Ex iis etiam *Badro'ddin*, qui *Ebn Kadi Baalbecensis* audit, egregiè peritus in ægrotis tractandis & curandis, modis sanandi excogitandis elegantis ingenii. Librum molis exiguæ composuit, cui *Mopharrehol' Naphs*, [*i.* Exhilarans animam] titulum indidit, in quo multa collegit quæ quinque sensus spectant ad exhilarandum conducentia; quibus addidit medicamenta simplicia quæ cordi prosint, nec non & composita, calida, frigida, & mediæ naturæ, Regibus, pauperibus, & mediæ sortis hominibus: in quo & *AlRayisum* [i. Doctorem primarium, scil. Avicennam] reprehendit quod *Coriandrum* in exhilarantium numero posuerit. Ex iis etiam fuit *Naphiso'ddaula Damascenus*, *Christianus*, sectæ *Maleciana*, qui *Ebn Talib* audit, cujus mentio fiet inter Medicos *Hulaci*, cum eorum princeps fuerit. Ex illis etiam *AlMowaffac Jacob Damascenus*, *Samaritanus*. Medicus fuit sagax, prosperi in medicando successus, promptè res explicans: at in iis quæ novit [communicandis] avarus, adeò ut cum iis qui ab exteris regionibus ad eum se conferrent, quo ipsum audiendo proficerent, pactum iniret de certa pecuniæ summa numeranda, quemcunque tandem librum legere vellet: †quod vilitatis est quam refugiunt animi generosi.

Dyn. IX.

Sharfo'ddin Ebno'l Rahba Damascenus, Medicinæ theoriæ peritissimus.

p. 525.

Jamalo'ddin ejus frater praxi clarus.

Badro'ddin Ebn Kadi Baalbec, medicus.

Naphiso'ddaula Damascenus, Medicus Christianus.

Jacobus Damascenus Samaritanus, medicus.

p. 526.

Dyn. X. E viris etiam hoc tempore disciplinarum veterũ scientia & multiplici

Nojmo'ddin Damascenus, Mathematicus. virtute præstantibus fuit *Nojmo'ddinus Damascenus*, *Ebno'l Lobudi* dictus; *Diwani* rebus præpositus, & ad Vizieri munus evectus: in Geometria & Arithmetica præcipuè excelluit. Ex eorum etiam numero,

Ezzo'ddin AlDarir, i. cæcus. *Ezzo'ddinus*, cæcus: inter illustres, & præcipuæ notæ homines, qui seculi ornamenta habentur, fuit. Omnium simul Philosophiæ generũ, & Philologiæ *Arabicæ* in eo peritia erat egregia. Memoria & facultate imaginatrice plurimum polluit, adeò ut cum apud eum, licet oculis captum, legerentur sex *Euclidis* libri [priores,] figuras unà cum literis suis memoria teneret, & de iis demonstrandis dissereret.

Dynastia decima à Regibus *Arabum Moslemiorum* ad Reges *Mogulensium* translata.

Hulacu Rex *Mogulensis*. *Hulacu Ebn Tuli Chan.* Cum jam *Bagdadum* in potestatem suam redegerat *Hluacu*, atque in eo prætores & præfectos constituisset, *Badro'ddin Lulu Al Mauselæ* Dominus filium suum *Al Malec Al-Saleh Ismaelem*, unaque partem exercitus sui, ipsi in auxilium misit: quem tetrico vultu excipiens *Hulacu*, Vos, inquit, adhuc in ambiguo de rebus nostris estis, moràsque de die in diem traxistis, unum

p. 527. promoventes pedem † alterum referentes, ut videretis, quis alterum vinceret. Quod si victor evasisset Chalifa, nobis debellatis, ad illum non ad nos accessissetis. Dic Patri tuo, Valdè de te mirari nos fecisti, quomodo à recto aberraveris, teque à via justa abduxerit intellectus; Quod certum fuit pro incerto habuisti, illuxitque tibi aurora, nec lucem percepisti. Cum ergò *AlSaleh Mauselam* reversus nuntium quem attulerat reprehensorium patri suo retulisset, pro certo cognovit *Badro'ddin* infortunia dentes caninos in ipsum denudasse, animóque concidit, & pavore ingenti concussus est, adeo ut fere eclipsim pateretur Luna, & obscuraretur lux ipsius: deinde è socordia sua expergefactus quicquid in *Gazophylaciis* suis opum, unionum, gemmarum, vestiumque pretiosarum esset extrahens, nec non quotquot è subditis suis opibus abundarent spolians, adeo ut concubinarum suarum monilia & qui in liberorum suorum inauribus essent uniones auferret, ad *Hulacum* in *Hamdani* montibus ut ei se obse-

quentem

quentem sisteret, abiit. *Hulacu* autem ei benignè accepto annorūm gratia reverentiam exhibuit, ipsiusque misertus blandis animum promissis confirmavit, & securitatem concessit; quin & cum eo colludens eo admovit ut in solium secum assumeret, eique permitteret, ut manu suâ binas quas attulerat auribus ipsius inaures imponeret, in quibus duo essent magni pretii uniones. Per aliquot ergò dies obsequii ipsi præstandi gratia commoratūs, deinde *Mauselam* rediit gaudio & lætitia perfusus, imò consternatus præ ea quam vidit *Hulaci* potentia, majestate, & sapientiâ. Eodem anno *Al Ashraph*, filius *AlMalec AlGazi* filii *AlMalec AlAdeli* † *Miyapharekini* Dominus, ad *AlMalec AlNaserum Halebi* Dominum profectus auxilium ab eo petiit, quo *Mogulenses* ne in *Syriam* ingrederentur impediret: qui ipsius sententiam levi pendens, nec consilio aurem præbens, ipsum cum verbis distulisset iratum dimisit. Ille verò ad urbem suam *Miyapharekinum* reversus, *Mogulensium* præfectos ejecit, necnon Sacerdotem quendam, qui *Kaani* jussu ad ipsum cum mandatis & edictis venerat, patibulo affixit. Interea autem temporis assecuti ipsum *Mogulensium* exercitus urbem cinxerunt. In exercitus autem fronte fuit **Yashmut Hulaci* filius. Porro intra diei & noctis spatium extruxerunt *Mogulenses* circa urbem muros, fossámque profundam duxerunt: deinde admotis contra eam machinis cum pugnandi initium fecissent, acriter utrinque dimicatum est. Videntes verò *Mogulenses* urbem à se vi capi non posse, à pugnando manum abstinentes, obsessam illam tenuerunt, ita ut neminem ingredi vel egredi sinerent. Anno sexcentesimo quinquagesimo septimo misit *Hulacu* ad *AlMalec AlNaserum Halebi* Dominum Legatum cum literis, in quibus hæc habuit; Sciat *AlMalec AlNaser* nos castris ad *Bagdadum* positis, anno sexcentesimo quinquagesimo *quinto, ipsum gladio Dei celsissimi expugnâsse: accersitóque ejus Domino duo ab ipso petiisse, qui cum postulatis nostris non responderet, pœnas à nobis commeritus est; sicut inquit **Koranus* vester, *Non mutat Deus populi statum, donec mutati fuerint* †*ipsorum animi.* Opes suas custodivit, eoq; perduxit eum tempus quò perduxit: animas pretiosas nummis è metallo vili commutavit; quod manifestè illud est quod à Deo dictum, *Illud quod fecerunt præsto invenerunt.* Potentiâ Dei illud quod voluimus consecuti sumus; sumusque opitulante Deo excelso auctiores evasuri. Nec dubium est nos Dei

Dyn. X.

p. 528.

* al. *Beshmut.*

* al. sexto.

* *al.* Deus excelsus in *Korano* vestro.

p. 529.

Dyn. X. exercitum esse in terra sua, qui creavit nos, nobisque potestatem dedit in eos quibus incumbit ira ipsius. Vobis autem sit in eo quod præteriit exemplum, & in eo quod narravimus, & locuti sumus, commonitio. Arces à nobis non prohibent, nec copiæ in occursum nostri quicquam obsunt vel prosunt; precesque contra nos vestræ haud acceptæ vel exauditæ erunt. Aliorum ergò exemplo moniti, res vestras in manus nostras tradite, antequam retecto operimento descendat in vos peccatum. Nos enim nec conquerentis miserebimur, nec in flentem affectu movebimur: jam regiones vastavimus, homines perdidimus, liberos orphanos fecimus, terramque desolatam reliquimus. Vestrum est fugere, nostrum insequi: nec est vobis quo à gladiis nostris incolumes evadatis, nec à sagittis nostris refugium. Equi nostri ejusmodi sunt qui cursu præcellant, sagittæ quæ penetrent, gladii qui fulminent, munimenta nostra instar montium, numerus noster instar arenæ: qui se à nobis in fidem recipi petit, salvus evadit; qui bellum vult, eum facti pœnitet. Quod si vos obsequentes nobis fueritis, & conditiones nostras amplexi, pro vobis erit quicquid pro nobis, contra vos quicquid contra nos: quod si nobis immorigeros vos præstiteritis, & in errore vestro perseveraveritis, non in nos, sed in vosmetipsos culpam conjicite. Deus contra vos
p. 530. est, ô injusti; Parate igitur ærumnis † amiculum & infortuniis socios. Qui autem monuit cavere jussit, & qui admonuit juste egit. Vos enim quod illicitum est comedistis, & perfide egistis, novasque hæreses protulistis, & cum pueris turpia patrare honestum duxistis. Annunciate ergò vobismetipsis vilitatē & contemptum. Hodie reperturi estis quod fecistis. Futurū est ut sciant qui inique egerunt, quā mutationem subituri sint. Apud vos pro certo est nos esse infideles; apud nos pro comperto vos improbos esse: nobisque in vos dominium concessit Ille, penes quem res sunt determinatæ, & judicia disposita. Vestrum maximè eximius, apud nos vilis est; & qui vobis dives, nobis pauper. Nos autem terram ab Oriente usque ad Occidentem possidemus, & quotquot opibus affluunt in spolium sunt & prædam, omnémque navim vi capimus. Perpendite ergò animis vestris à qua parte stet quod rectum est, & cito nobis responsum reddite; antequam accendat infidelitas ignem suum, & in vos scintillas suas projiciat, neque supersit è vobis quisquam, terraque vobis vacua

relinquatur:

relinquatur: siquidem expergefecimus vos literas ad vos mittendo; omnimode nobis responsum dare festinate, antequam vos pœna de improviso invadat. Vos autem nostis [quid facere oporteat.] Jussit etiam ipsum ad se accedere; at cum Principes suos ea de re consuluisset, illique haud permitterent ipsum ad *Hulacum* proficisci, attonitus, metu perculsus ac consternatus mansit, quid faceret planè nescius; nisi quod Deum propitium implorans filium suum *AlMalec AlAzizum*, unaque magnam pecuniæ vim, donaque & res pretiosas mitteret: qui cum ab initio hyemis usque ad tempus veris ibi permansisset, demum ad patrem suum reversus, Sic, inquit, dixit Rex orbis terrarum, Nos *AlMalec AlNaserum*, non ipsius filium petiimus; † Jam ergò si animo erga nos sincero sit, ad nos accedat, sin minus nos ad ipsum accessuri sumus. Quo audito *AlMalec AlNaser*, incertus factus est quid consilii captaret, cum Principes ipsi eum adeundi copiam non facerent, ipséque metu & pavore correptus, subsistere non auderet. Deinde misit *Hulacu* qui *Rumæorum* Regem *Ezzo'ddinum*, fratrémque ipsius *Rucno'ddinum* accerserent. Qui cum morem gerentes accederent, benigne eos accepit obviamq; ipsis progressus ipsis gratum sibi ipsorum adventum esse testatus est, seque eo gaudere. Statuitque ut *Ezzo'ddinus Cæsareæ* usque ad *Armeniæ* majoris confinia imperaret, *Rucno'ddinus* ab *AkSera* usque ad littus maris *Francorum* ditionibus conterminum. Tum eo in *Syriam* iter instituente, una ipsi obsequium præstantes profecti donec ab *Euphrate* propè abessent in territoria sua reversi sunt, læti ac felices. Eodem anno è vita discessit *AlMalec AlRahim Badro'ddinus Abul'Phadayel Lulu Mauselæ* Dominus, die vicesimo mensis *Tamuz*; præfecto *Mauselæ* filio ipsius *AlMalec AlSaleh Ismael*; *Senjaro* filio ipsius *Ala'ddino*, *AlJazira* filio ipsius *Saifo'ddino*. Anno sexcentesimo quinquagesimo octavo *Syriam* ingressus est *Hulacu IlChan*, cum quadringenties millium exercitu: ipséq; ad *Harranum* castris positis urbem deditione accepit, pariterq; *Roham*, ita ut nemini in illis mali quicquam contingeret; *Saruji* verò incolæ, quod *Mogulensium* mandatum neglexissent, penitùs internecione deleti sunt. *Hulacu* autem † pontem *Euphrati* imponi jussit propè *Malatiam*, alterum juxta* *Kal'atolRum*, ac alium juxta *Karkesiam*, per quos cum omnes transiissent copiæ magnam juxta *Manbajum* stragem ediderunt: deinde divisis exercitibus, quo arces & urbes aggrederentur,

Dyn. X.

p. 531.

Badro'ddin Mauselæ Dominus moritur.

Hulacu Syriam ingreditur.

p. 532.

* i. castellū *Græcorum.*

Dyn. X. grederentur, pauci quidam milites *Halebum* contenderunt; adversus quos prodiit *AlMalec AlMoaddham Salaho'ddini* filius natu maximus, qui iis obviam factus, cum in fugam coram *Mogulensibus* datus esset fugiens in urbem rediit. Porrò eorum quidam *Moarram* profecti eam diripuerunt. *Hamam* verò deditione ceperunt, ut & *Hemesam*: cujus rei fama cum ad *AlMalec AlNaserum* pervenisset, liberis & uxoribus, & quicquid ipsi charum esset, assumptis, fuga se in desertum *AlCarac* & *AlShaubac* recepit. Cúmque *Mogulenses Damascum* pervenissent, egressi ad eos primores urbis eam ipsi dediderunt; nec cuipiam noxæ quicquam ab iis contigit. Ipse *Hulacu* castra ad *Halebum* posuit, extructoque contra eam aggere machinas bellicas admovit: cumque in mœnibus locum minus firmum invenisset, juxta portam *AlErak*, apud illum præcipuè pugnam & impressionem ursit. Intra paucos autem dies ipsa potiti, ingressi eam sunt die vicesimo tertio *Canuni* posterioris ejusdem anni; pluresque ibi interfecti sunt quam *Bagdadi* fuerant. Postea & castellum brevissimo temporis spatio ceperunt. Tum inde profectus *Hulacu* castellum *AlHarem* obsidione cinxit, quod cum ab illis sibi dedi cuperet, atque ut illis vitæ securitatem concederet: illi ipsius verbis haud confisi, † petierunt ab eo *Moslemium* aliquem, qui ipsis juraret, legis cultorem, Cui, inquiunt, per uxoris repudium & Alcoranum juranti nihil nobis damni illatum iri, fides tuto adhiberi possit; [ea lege] descendentes castellum vobis dedituri sumus. Rogavit ergò *Hulacu*, Quem vultis qui vobis juret? Responderunt, *Phacro'ddinum* castelli *Halebensis* præfectum; ille siquidem vir verax, fidelis & probus est. Ille ergò cum *Hulaci* jussu ad ipsos accedens, de omnibus quæ vellent jurejurando fidem adstrinxisset, tum demum portas aperuerunt, magnâque hominum multitudine egressa acceperunt *Mogulenses* castellum. Tum vero *Hulacu* *Phacro'ddinum* præfectum primò interfici jussit, posteàque quotquot in castello fuerant, tam parvos quam magnos, sive viros sive fœminas, usque ad infantes parvulos in cunis jacentes. Inde migrans *Hulacu* in regiones orientales reversurus, in *Syria* ducem quendam magnum nomine *Cetbugam* cum exercitu decies mille equitum constituit. Cum autem *Tel-Basherum* pervenisset, advenerunt exercitus qui *Miyapharekinum* obsederant, adducto ejus Domino *AlAshrapho*; nunciaruntque se urbe capta quotquot in ea fuerant intefecisse, cum

Halebum expugnat.

p. 533.

pauci

pauci admodum in ea superstites fuissent reliquis fame enectis & è medio sublatis, secus enim haud ei capiendæ fuissent *Mogulenses*: *AlAshraphum* ergò ejus Dominum morte multavit, cujus facti postea ipsum pœnituit. Deinde ei quendam ex *AlAshraphi* Principibus nomine *Abdallam* præfecit. Porrò *Hulacu* cum à *Maredino* propè jam abesset, misit † accersitum *Maredini* Dominum, qui parere nolens ad ipsum haud accessit; verum filium suum *Modhafferò'ddinum* misit, quod ille in comitatu *Hulacu* una cum *AlMalec AlSaleho* filio *Soltani Badrò'ddini* fuerat, cum in *Syria* esset. Cui *Hulacu*, Ascendens, inquit, ad Patrem tuum illum ad nos accedere jubeas, & ne rebellis sit. Quod si inobsequens fuerit, haud bene ipsi erit. Ille ergò cum ad Patrem suum accedens, ipsum allocutus fuerat, haud satis habuit [Pater] quod ipsius consilio aurem non præberet, sed & vinculis constrictum in carcerem conjecit. His factis, *Mogulenses Maredinum* [obsidione] cinctum oppugnare cœperunt: quod nisi accedente peste lethali mortui fuissent Rex, & maxima incolarum pars, haud biennii, imò nec triennii spatio ipsum cepissent. Mortuo verò Rege, filius ipsius *AlMalec AlModhaffer* prodiens, arcem, cum thesauris & opibus ipsis tradidit: cui quid à patre suo contigerat, cum certior factus esset Terræ Rex *Hulacu*, ideo eum honore affectum, & beneficiis ornatum patris sui loco Regem constituit. *Cetbuga* autem, exercitus *Mogulensium*, qui in *Syria* castra habuit, præfectus, non destitit omnes de *AlMalec AlNasero*, qui in deserta fugerat, rumores exquirere, donec locum in quem se receperat notum haberet: dein milites aliquot misit, qui ipsum prehensum ad *Hulacum* miserunt. Qui cum ei sisteretur eo [viso] gavisus est, omniáque ei bona & læta pollicitus, eum se regno redditurum promisit. Ipse tunc temporis in montibus * *AlTak* castra posuerat. Interea autem dum hæc agitarent, pervenit nuncius *Kutuzum Turcomannum*, † qui *Ægypto* præerat, audito *Hulacum* in Orientem reversum esse, & *Cetbugam* in *Syria* cum decies mille equitibus mansisse, contemptis ejus viribus, exercitum magnum conflasse, & cum eo congressum ipsum profligatum interfecisse, ipsiúsque liberos captivos cepisse. Factum est hoc vicesimo septimo *Ramadani*, anni sexcentesimi quinquagesimi octavi. Ob quod iratus *Hulacu AlMalec AlNaserum* morte affici jussit. Interfectus est & una frater ipsius *AlMalec AlDhaher*,

Dyn. X.

AlAshraphum Miyaphareckini Dominum morte afficit.

p. 534.

AlModhaffer Maredini Dominus.

* Alatlak.

p. 535.

AlMalec AlNaser Halebi Dominus cum omnibus suis interfectus.

Dyn. X. omnésque qui cum ipsis erant, nemine evadente, præter *Mohaio'ddinum Mogrebiensem*, quòd diceret. Ego vir sum scientiæ cœli & syderum, atque Astrologiæ peritus, mihique quiddam est quod Regi terræ dicere vellem. Inquit *Mohaio'ddin*, iste cujus mentionem facimus, cum ipsum aliquando in urbe *Maraga* conveniremus, Hæc cum ipsis dixissem, me prehensum *Hulaco* stiterunt, qui me *Choja Nasiro'ddino* tradi jussit: quin & nobis eorum quæ *Al-Malec AlNasero* contigerunt, historiam narravit. Cum, inquit, ei operam exhiberem die *Shawali* vicesimo quarto, meque ille de Genesi sua rogaret, advenit *Emir* quidam *Mogulensis* cum quinquaginta circiter equitibus; cui è tentorio obviam iens *AlMalec Al Naser*, ut equo descenderet rogavit: ille verò abnuit, dicens, Misit me *Hulacu* aiens, Hic nobis dies est lætitiæ dicatus, in quo convivium instruximus, cui cum omnes adfuturi sunt Principes, tu quoque adsis cum fratre, & filiis tuis, negotii quod tibi nobiscum est causa. Congregavit ergò *AlMalec AlNaser* è suis cœtum, viginti ferè † hominum, qui conscensis equis unà cum Principe isto iverunt. Paulò post autem venerunt & viginti equites alii, qui dixerunt, Adsit tota eorum multitudo, nec in tentoriis maneant præter cubicularios, vernas, parvulos, coquos, & servos; cæteri autem omnes, equites & Scribæ convivio intersint. Cum ergò, inquit, nos in loca vallium profundarum inter saxa alta abduxissent, equisque descendissemus singuli singulos nostrum circumdatos ligarunt, quod ego videns voce elata subinde exclamavi, Ego Astrologus sum, qui syderum motus perspectos habeo, estque mihi quod in obsequium Regis, terræ Domini, dicam. Me ergò prehensum ponè inter asseclarum suorum turbam collocarunt, reliquosq; trucidare cœperunt, nec evasit eorum quis præter binos *AlMalec AlNaseri* filios, quos in vincula conjecerunt: deinde conscensis equis in domos quas habuit *AlMalec AlNaser* reversi eas diripuerunt, reliquosque omnes qui ibi relicti fuerant interfecerunt. Deinde cum rem *Hulaco* retulissent, ego *Chojæ Nasiro'ddino* in observationibus faciendis *Maragæ* operam collocavi: duo autem *AlMalec AlNaseri* filii in ipsius famulatu fuere.

Mohaio'ddin AlMogrebi Astrologus.

p. 536.

Kublaï-Kaani in throno regio sessio. Hoc tempore *Chatæorum* Rex quidam immorigerus factus in *Mogulenses* rebellavit, quòd & fortitudine & potentia excelleret, multásque haberet copias, cùm quadrin-

Kublaï Kaan.

quadringentis imperaret urbibus. Hoc in causa fuit ut ipse *Mungaca Kaan* † propere in occursum hujus Rebellis iret; relicto igitur fratre suo natu minimo *Arig Buca* loco suo, & fratre suo K*ublaïo* secum assumpto, *Sinæ* regiones ingressus est: primo autem conflictu accidit ut sagitta ictus moreretur. Frater igitur ipsius K*ublaï* assumptis exercitibus é *Chatæorum* finibus egressus est: inde *Chan-Balikum* perveniens, ibi substitit. Procerésque ipsius & *Mogulensium* plerique in hoc consenserunt, ut ipse fratri suo in K*aani* munere succederet: at frater natu minimus, qui *Arig Buca*, dixit, K*aanum* cum adversus *Chatæos* proficisceretur ipsi regnum tradidisse, ergò convenire ex *Al Yasa* apud ipsos præscripto, ut ipse fratri succederet. Orta est igitur inter duos fratres ea de re contentio & dissidiū ad spatium septendecim annorum, donec frater minor viribus fractus à proposito desisteret; & K*ublaï* K*aani* res confirmarentur: in quo emicuit justitia insignis, scientia, rerum administrandarum peritia, & sufficientia. Amabat etiam Sapientes, doctos & religiosos, cujuscunque tandem sectæ aut gentis. Fertur ipsum parce fœminis usum idque cum moderatione, ac medium tenuisse in affectibus, vino, voluptatibus, & lusu: neque alias quam facilis [digestionis] carnes comedere solitum, contra ac cæteræ *Mogulensium* tribus. Porrò K*otuz Turcomannus Ægypti* Dominus, postquam *Cetbuga* devicto *Syria* potitus esset, præfectis & vicariis *Halebi*, *Damaski*, reliquisque in provinciis, constitutis, in provincias *Ægyptiacas* reversus est, ut † ibi conflatis copiis vires & robur acquireret, quo *Mogulensibus* occurreret. Cum autem prope *Gazzam* pervenisset, adortus ipsum *Baibars*, *Al Bundokdar* minor appellatus, qui *Al Bundokdari* magni servus fuit, eum interfecit, occupatísque ipsius copiis *Ægyptum* ingressus eam accepit, poténsque ac fortis evasit: cui cognomen *Rucno'ddin Al Malec Al Dhaher* imposuerunt. Virtute autem bellica polluit: omnésq; urbes & castra, quæ *Francis* in littore maris erant, in potestatē redegit. Anno sexcentesimo quinquagesimo nono *Mogulenses* denuo *Syriam* ingressi sunt, exercitus duce *Emiro* quodam *Gugalci* appellato: & usque *Hemesam* ferè progressi, captis spoliis, & captivis, multisque interfectis, *Halebum* reversi sunt. Cumque omnes pagorum incolæ *Halebum* fugissent, jussit *Gugalci* pagorum & urbium incolas extra urbem progredi, ac cujusq; urbis & pagi incolas seorsim ab aliis stare,

Dyn. X.

p. 537.

Mungaca Kaan sagitta occisus.

K*otuz* occisus.

p. 538.

Al Bundokdar Ægypto potitur.

quo

Dyn. X quo eos numerarent, ſinguloſque ad locum & patriam ſuam dimitterent. Ceperuntque eos *Mogulenſes*, quaſi ad agros ſuos deducturi: at cum longius progreſſi eſſent, dixerunt, Si animis erga nos ſinceris fuiſſetis, haud equidem coram nobis fugiſſetis, omnéſque ad unum internecione delerunt, non aliis evadentibus quam *Halebi* incolis quod *Halebo* non migraſſent. Cum verò reverſi *Mogulenſes* è *Syria* egreſſi eſſent, *Ægyptii* eam denuò occuparunt. Eodem anno *Alao'ddin* filius *Badro'ddini Lului Senjari* Dominus in *Ægyptum*
p. 539. fugit. † Ubi cum paululum commoratus eſſet, ad fratrem ſuum *AlMalec AlSaleh Iſmaelem*, *Mauſelæ* Dominum, ſcribens, ipſi *Bundokdari* vires & potentiam indicavit; & conſilium dedit, ut relicta *Mauſela* ſe in *AlBundokdari* clientelam daret, quo, cum *Mogulenſibus* devictis regiones ipſis eriperet, in gratia apud ipſum eſſet, & ab eo præter *Mauſelam* aliis etiam regionibus Orientalibus præficeretur. Literas has ad ſe delatas cum legiſſet *AlMalec AlSaleh*, ſub accubito ſuo poſuit. Aderat illi tunc temporis Princeps quidam *Shemſo'ddin Mohammed Ebn Yunes AlBaaſhtkienſis*, è Principibus patris ipſius qui regioni *Ninivicitæ* ejus nomine præerant: hic opportunitatem dum ille nihil tale cogitaret nactus, literis, ubi ſub lecto poſitæ fuerant, ablatis, ab eo diſceſſit, nec antea ſubſtitit quam domum ſuam *Baaſhikæ* pervenerat. Poſtea [Rex] manum extendens ut literas ſumeret, cum eas non reperiret, animum ei ſubiit *Shemſo'ddinum Ebn Yunes* eas abſtuliſſe: eáque de cauſa magnopere turbatus nuncios ſtatim miſit qui ipſum accerſerent, morte illum afficere ſtatuens. Cum autem ad eum perveniſſent nuntii, qui è vernis ejus erant, eos edendo & bibendo occupatos detinuit *Shemſo'ddin*: Hac, inquit, nocte edite & bibite, mane in obſequium Regis profecturi ſumus. Servi autem ejus, ipſo jubente, illos vino largius ſuppeditato inebriarunt. Dormientibúſque illis, ipſe cum liberis,
p. 540. omnibuſque ipſi charis properans prima nocte † conſcenſis equis iter ingreſſus eſt *Arbelam* petens: cumque cum *Chriſtianorum* præcipuis, qui in partibus *Bartellæ* erant, conſilia communicaret, ad eos tranſiens certiores illos fecit, ſtatuiſſe *AlMalec AlSalehum* omnes in regione *Ninevitica Chriſtianorum* primores interficere, deinde in *Syriam* migrare. Illi, cum aliquid ea de re antea ipſis innotuiſſet, fide ipſi adhibita propere cum liberis ſibi charis abierunt: divulgatoque

toque inter omnes regionis *Ninivitica Christianos* rumore, quotquot *Arbelam* transire poterant, transitum accelerarunt; adeo ut *Christianorum* eam regionem incolentium maxima pars transiret. Factum hoc nocte diei *Jovis*. Servi autem qui ad *Shemso'ddinum Ebn Yunes* pervenerant, cum mane surrexissent ab ebrietate experrecti, nec ipsum invenirent, rati sunt ipsum *Mauselam* ad *AlMalec AlSalehum* profectum eos praecessisse. At cum accedentes Regi quid factum esset indicassent, ille impatientia & metu correptus, Haud, inquit, securi sumus ne *Ebn Yunes* profectus rem totam *Mogulo* notam faciat, illeque copiis contra nos adductis accedat. Festinans ergò ipse cum multis è Principibus & filiis suis, cum quicquid penes ipsos erat eorum quæ gestare poterant accepissent, ex urbe egressus, die *Veneris* biduo postquam *Ebn Yunes* & *Christiani Arbelam* migrarunt, cum preces diei *Veneris* statas absolvisset, rectà in *Syriam* perrexit; mutato consilio, quo statuerat unà cum exercitu in regionem *Nineviticam* profectus *Christianorum* primores prehensos & opibus spoliare, mortéque mulctare, ac deinde in *Syriam* proficisci. Cum verò *Mausela* egressus esset, orta est inter Principes ipsius dissensio, aliis ipsum sequentibus, aliis *Mauselam* redeuntibus. Eorum qui *Mauselam* reversi sunt præcipuus fuit Princeps *Alamo'ddin Senjar*. Cum autem *Mauselam* pervenissent, essetque in urbe *AlMalec AlSalehi* conjux *Tarcan Chowarezmitis*, quæ nec cum ipso profecta fuerat, nec ipsum sequebatur, necnon Prætor nomine *Yasan*, inter quos ipsorúmque asseclas convenerat ut contra ipsos portas occluderent; castris extra urbem positis, ejus expugnationem ad paucos aliquot dies aggressi sunt. Interea in urbe fuit quidam nomine *Mohaio'ddin Ebn Zebellak*, ex illis qui *Soltano Badro'ddino* ab Epistolis fuerant. Hic unáque civium multitudo cum consensissent, fraudem contra *Tarcanam* & Prætores clam moliti portas aperuerunt. *Alamo'ddino* autem & qui cum eo erant ingressis, Prætor *Yasan* & *Tarcan* ipsiúsque asseclæ fugientes in arce *Mauselæ* se munierunt. *Mauselæ* verò incolæ *Christianorum* plebeios adorti, quotquot in manus ipsorum inciderent bonis spoliarunt, atque interfecerunt; superstitibus solis qui *Islamismum* amplecterentur. Quin & cum *Cordis* montium incolis pactus fuerat *AlMalec AlSaleh*, ut propere collectis copiis suis *Nineven* accederent. Illi igitur die *Sabbati*, postridie diei *Veneris* quo urbe egressus fuerat *AlMalec AlSaleh*,

Dyn. X.

p. 541.

 † *Nineven*

Dyn. X. p. 542. † *Nineven* adeuntes, *Christianos*, qui reliqui erant, expoliarunt, captivos abduxerunt & trucidarunt. Hæc agentibus illis, idque paucis mensis *Aiyari* anni istius diebus elapsis, delatus est rumor *Mogulensium* copias per *Mesopotamiæ* viam adventare. *AlEmir Alamo'ddin Senjar* ergò, cum asseclis suis, *Mausela* egressus est, cui se adjunxerunt etiam *Cordorum Principes:* cumque exercitui occurrisset alii aliis pugnam intulerunt, *exercitum ducente *Tuzino Mausela* Prætore. *Alamo'ddinum Senjarum* autem omnesq; qui cum ipso erant circumdatos internecione occiderunt, nemine evadente nisi qui vitæ longiori destinatus esset. Post hæc urbis *Mausela* res diu confusæ manserunt; sub finem æstatis verò percrebuit fama adventare *Mogulensium* exercitus: ac propè mensem *Canun* priorem adveniens exercitus *Mauselam* cinxit; quem duxit Princeps magnus nomine *Samdagu*, qui *Christianis* favit. Interea autem dum hi ad *Mauselam* sederent, pervenit nuntius *AlMalec AlSalehum* è *Syria* redire; quo audito *Mogulenses* ab urbe recesserunt tantisper dum ille ipsam ingrederetur, deinde reversi ipsam cinxerunt, & circum eam una nocte murum struxerunt, ac tam intus quam extra pugnari cœptum est; factúmque ita est à *Canune* priori usque ad ver: cúmque alimenta urbis incolas deficerent, misit Princeps *Samdagu* quo *AlMalec AlSalehum* dolis falleret, † eique optima dedit promissa; unde factum ut à pugna desisteretur quietique considerent. Medio autem spatii prædicti pervenit è *Syria* exercitus cujus dux fuit Princeps nomine *Barlu*, ad opem *AlMalec AlSaleho* ferendam, prout ei promissum fuerat. Propere ergò profecti *Mogulenses* ipsique juxta *Senjaram* obviam facti, circundatos omnes occiderunt, & quicquid ipsis erat equorũ, armorum, aliarúmq; rerũ obtinuerunt. Posthæc Principe *Samdago* cum *AlMalec AlSaleho* agente, eúmque demulcente, ipse dolis elusus, portas urbis aperiens ad eos fidicinibus, cantoribus, & mimis ipsum comitantibus, egressus est. Cúmque *Samdago* sisteretur, cingentibus eum *Mogulensibus*, exercitus *Mauselam* ingressi per octiduum captivos fecere, diripuere & occidere; adeo ut in ea interficeretur magna hominum multitudo, quorum numerus Deo soli notus. Deinde *Samdagu Mausela* præfectum Principem *Shemso'ddinum Ebn Tunes* constituens, inde migravit. Interfectus autem ibi fuit * *Alao'lMole*, *AlMalec AlSalehi* filius, puer ætate junior; quem, cum vinum illi largius bibendum præbuissent,

Marginal notes: * al. *Mogulenses.* — p. 543. — *Mausela à Mogulensibus dolo capta.* — * al. *Alao'ddin.*

constrictum

constrictum medium dissecuerunt, in urbe juxta arcem. *AlMalec* Dyn. X.
AlSalehum autem ad *Hulacum* abduxerunt, ubi occisus est. Anno sexcentesimo sexagesimo primo, Quidam nomine *AlZaci Arbelensis* in foro pecuario præco, qui *Mausela* miles fuerat, Principem *Shemsoddinum Ebn Yunes* incusavit, dicens ipsum pecunias & gemmas è familiæ † *Badro'ddini* gazophylaciis corrasisse, eique venenum quo p. 544.
è medio tolleretur porrexisse, ope usum Medici *Christiani* nomine *Mowaffeki*, qui [eum veneno] potaret. Qua de re in quæstionem vocatus *Ebn Yunes*, cum factum negaret, graves ei plagas inflixerunt, ut ad confitendum adigerent: quæ dum agerent, excidit è vestibus ipsius chartula, cui *AlKorani* versiculus inscriptus erat; quam cum accusator ipsius, *AlZaci Arbelensis*, incantamentum adversus *Mogulenses* esse diceret, morti adjudicatus est, ac *Mausela* loco ejus præfectus *AlZaci Arbelensis*. Anno sexcentesimo sexagesimo quarto, è vivis excessit *Hulacu* [vir] sapiens, mansuetus, intellectu & scientia præditus, sapientum & doctorum amans. Ac paulò post eum fato functa est *Dukuz-Chatun* ipsius uxor, quæ etiam consilio & scientia insignis fuit.

Abaka Il-Chan. Post hæc congregati filii, Principes & Dominæ *Abaka Il-Chan.*
unanimi consensu statuerunt *Abakam Hulaci* filium in solio regio collocandum, cum prudentia, sufficientia, eruditione & scientia præditus esset. Hic ubi solio insedit & authoritatem consecutus fuit, felix ac prosper fuit in omnibus quæ foris aut domi ageret, omnibus charus. Miserat autem *Hulacu* filiam Imper: *Constantinopolitani* sibi in uxorem petitum: quam acceptam cum Legati deducentes *Cæsaream* usque pertigissent, pervenit ad ipsos de *Hulaci* obitu nuntius. Illa autem cum in patriam suam redire non posset, ad ipsum pervenit, qui ad eam ingressus est. Eodem anno ab *Abaka* delatum est mandatum *Bagdadum*, quo statutum est ut *Ala'ddin* † Curiæ præses absolute judex p. 545.
esset, nec esset ei authoritate superior. Prætor autem *Bagdadi KaraBuga*, ejusque vicarius *Isaac Armenus*, malum ei molientes, cum nihil contra illum potuissent, dolum machinati sunt quo ei damnum inferrent; adducto *Arabe* quodam, cui insinuarunt, ut diceret illum misisse, atque ipsum è deserto accersivisse, quo ei, cum assumptis opibus, filiisque & rebus suis in *Syriam* abire vellet, viæ dux esset: cumque [*Arabem*] *Badawinum* ad hoc dicendum obfir-

Dyn. X. matum dedissent, miserunt qui ædes *Præsidis* Curiæ & *Badawini* cingentes eum ad *Ordam* abducerent. *Badawinus* autem verberibus ad confessionem adactus confessus est *Isaacum Armenum* hoc ipsum docuisse: *Badawinus* igitur & *Isaac* morte mulctati sunt. Eodem anno *Bundokdarus Ægypti* Dominus ad *Hatemum Armeniæ* Regem mittens [invitavit] ut se submittens tributum penderet, hominibúsq; permitteret, equos, mulos, triticum, hordeum, & ferrū in ipsius regione emere, ipsiúsque subditi vicissim in *Syriam* venientes mercaturam exercerent,* vendentes & ementes. Cúmque *Armenorum* Rex metu *Mogulensium* his non annueret; *Bundokdar* abjecta mora exercitum mittens *Armenorum* regionem invasit. Quod ad *Hatemum* autem *Armenorum* Regem, ille de his certior factus in *Rumæorum* regionem profectus à *Mogulensium* principe qui ibi fuit, nomine *Naphjio*, auxilium petiit; qui respondit, Nos sine Regis *Abakæ* jussu hoc facere non possumus. *Ægyptii* interim in † *Armenorum* regionem irruerunt; cumque non adesset Rex, convenientes ipsius Fratres, filii, & principes congregatis* asseclis suis prodierunt ut *Ægyptios* ab ingressu in patriam prohiberent: at cum illis loco dicto *Hajar Surwand* obviā facti essent, profligatis *Armenis* captus est Regis *Hatemi* filius, & filius ejus *Turus* interfectus, & in fugam dati principes & exercitus. [*Ægyptii*] autē spolia ceperunt & magnam *Sisi* Ecclesiam diruerunt: magnáque facta est devastatio *Sisi*, & *Ayasi*; ubi viginti dierum spatio manentes, diripuerunt, incenderunt, & captivos fecerunt. Cum autem è regione egressi essent, reversus Rex H*atem* secum exercitum è *Mogulensibus* & *Rumæis* adduxit: qui cum neminem ibi reperirent, sed regionem solùm vastatam, edendo & bibendo operam dederunt, injectisque manibus quicquid reliquerant *Ægyptii* corradentes ipsum confecerunt, Rege interim sollicitudine & tristitia affecto ob illud quod filiis suis, sociisque, & regioni acciderat; graviusque ac durius fuit malum ab ipsis illatum. H*atem* autem *Armenorum* Rex cum *Bundokdaro* agere cœpit de filio suo liberando, pecunias, urbes & arces aliáque promittens: cui ille respondens, Nos, inquit, nec pecunias, nec urbes aliáve ejusmodi cupimus. Est verò nobis amicus quidam apud *Mogulenses* captivus, S*ankar Al Ashkar* appellatus, quem si libertati restitutum ad nos miseris, filium tuum accipies. Quod faciens [H*atem*] filium suum liberavit; utpote qui anno sexcentesimo

* *al.* missisque *Caravannis* venderent & emerent.

p. 546.

* *al.* exercitibus.

Ægyptii Armeniam populantur.

centesimo sexagesimo octavo † se in obsequium Domini terræ *Abakæ* sistens, lachrymis coram eo fusis petiit ab eo *Sankarum* Al*Ashkarum*, quo filium suum redimeret: illeque ejus misertus, lachrymisque ipsius ad affectum commotus, Abi, inquit, in patriam tuam ac quiescas; nos *Sankarum* istum, ubicunque tandem fuerit, quæsitum ad te missuri sumus. Rediit ergò H*atem* ab obsequio A*bakæ* deferendo, præeunte ipsum in patriam è principibus ipsius quodam, negotii quod ipsi magni fuit momenti causa; juxta quem transiens *Berwanah* consilium ab eo petiit, cum Regis H*atemi* filiam sibi despondere cuperet: cui ille, Rex H*atem*, inquit, post nos ad vos venturus est, cui si obviam facti ipsum benè tractaveritis, vobis ea in re annuet. Cùm ergò Rex H*atem* ad *Berwanam* pervenisset, ille convocatis magnatibus suis ipsi optimâ qua fieri poterat ratione obviam prodiens, eum honore affecit, & magni pretii donaria ipsi obtulit; adeo ut Regem H*atemum* puderet, cum nesciret quid isti in ipsius gratiam profusioni causæ subesset. Cumque ei quid sibi in animo esset indicâsset *Berwana*, libenter se facturum respondit, ac præ se lætitiam, lubentiam & promptum affectum tulit: ei interim affirmans non posse se [filiam] dare antequam frater ipsius libertati restitueretur, quo liberato illud se volente Deo, facturum. Anno sexcentesimo sexagesimo nono S*ankar* *AlAshkar* è regione S*amarkanda* ad Regem H*atemum* pervenit, qui eum honorificè tractatum muneribusque onustum ad *Bundokdarum* misit. *Bundokdar* itidem filium ipsius magno cum honore, multáque pompa ad ipsum remisit. Eodem anno *Bundokdar* † urbem A*ntiochiam* obsessam cepit, aliis cæsis, aliis captis, & Ecclesiis ejus, per totum orbem celebratis, incensis. Eodem Rex H*atem* ad A*bakam* profectus ei gratias egit, bonáque omnia comprecatus est ob filium è captivitate liberatum; quin & regnum deprecatus, ut filius in locum suum sufficeretur petiit, quod senex imbecillis esset: cui ille, Quando, inquit, ad nos pervenerit, nos eum Regem constituemus. In patriam ergò suam reversus filium suum in A*bakæ* obsequium misit. Anno sexcentesimo septuagesimo, mense *Nisane*, in A*rmeniæ* Regionibus terræ motus fuit, quo collapsæ sunt arces multæ, & in iis perierunt centies mille homines, præter jumenta. Anno sexcentesimo septuagesimo quinto *Bagdadum* accessit A*baka*, quò ibi hiemem transigeret, magnáque fuit annonæ caritas, & fames, graviáque rebus pretia imposita.

Dyn. X.
p. 547.
p. 548.
Antiochia ab Ægyptiis capta.

Sectio

Sectio.

Obitus & elogium Nasirod-dini Tusensis.

Hoc tempore die obiit *Chojah Nasiro'ddin Tusensis* Philosophus, qui observationes [Astronomicas] in urbe *Maraga* fecit, Sapiens insignis in omnibus Philosophiæ generibus: quem ad observationes faciendas convenit magna Geometrarum præstantissimorum multitudo. Sub ejus arbitrio fuerunt omnes Scholarum reditus in omnibus, quæ sub Imperio *Mogulensium* erant, regionibus. Multos composuit libros Logicos, Physicos, Metaphysicos, nec non Euclidem & Magestum [i. systema Geometricum & Astronomicum,] est & illi liber de moribus *Persice* scriptus, summa qua fieri poterit elegantia, in quo omnia *Platonis* & *Aristotelis* dicta de sapientia practicâ collegit, † sententias ve-

p. 549.

terum confirmabat, recentiorum dubia & objectiones quas in scriptis suis atulerunt solvebat. E viris etiam tempore suo egregiis fuit *Nojmo'ddin Kazwinensis* Logicus insignis, author libri *Al Ain* [i. oculi] dicti. Nec non *Mowaiado'ddin AlOrdi*, & *Phacro'ddin AlMaragi*, & *Kotbo'ddin AlShirazi*, & *Mohaio'ddin AlMogrebi*. E medicis etiam celebribus *Phacro'ddin AlAchlati*, & *Takio'ddin AlHashayshi* [i. e. Botanicus;] qui ob theriacam conficiendam celebris admodum fuit: non erat è medicis praxi claris, verum ob stultitiam suam præ cæteris ejus temporis medicis insignis. Ex illis etiam *Naphiso'ddin* * *Ebn Tolaib*, *AlDamashki*, filiusque ipsius *Saphio'ddin* Christianus *Melcita*. Hoc tempore, Anno sexcentesimo septuagesimo quinto, (qui idem fuit *Alexandri* millesimus quingentesimus, octogesimus septimus) statuit *Bundokdar* ipse *Rumæorum* regionem invadere; cum essent apud ipsum quidam qui è regione ista in *Syriam* fugerant, qui ei ad illud faciendum animos addiderunt. Quod cum intellexisset Rex *Leo* Regis *Armenorum* filius, ad *Mogulensium* Principes qui in *Rumæorum* ditione erant, mittens, eos ejus rei certiores fecit sibique cavere jussit. *Berwanah* verò duabus de causis Regem *Armenorum* falsi in eo quod diceret arguit: primo quod *Bundokdari* adventum optaret, cum inter eos promissa essent; dein-

Nojmo'ddin Kazwinensis, Dialecticus.
Mowaiado'ddin Ordensis, &c.
* al. Medicus Damascenus.

p. 550.

de quod Regem *Armenorum* odio haberet, ideóque † verbis ejus fidem detrahere vellet. Cumque *Mogulensium* Principes rem neglectui haberent, ecce *Ægyptii* eos invaserunt ebrios, adeò ut nemo eorum

equum suum conscendere posset: lege autem *Yasa* apud eos constitutum est ne fugiant antequam hosti obviam iverint. Cum ergò concurrissent, clade illis illata cæsi sunt omnes *Mogulensium* magnates, quorum unus *Tugu*, alius *Tudhan Bahador* erat: fuerunt etiam cum *Mogulensibus* tria *Gorjianorum* millia, qui cum persistentes ultimum virium exererent, cæsi sunt duo eorum millia, mille tantum superstitibus. Occidit etiam ex *Ægyptiorum* exercitu magna multitudo. *Berwanah* de *Mogulensium* clade certior factus, fugiens in arce quadam se munivit. *Bundokdar* verò juxta *Cæsaream* in loco quodam *Caikobad* appellato, positis castris, ibi quindecim dies mansit, semel tantùm *Cæsaream* ingressus: nec quicquam ab eo mali subditorum cuipiam accidit, nihilque omnino iis imposuit; sed quæcunque sibi opus erant pretio emebant, cum diceret, Haud ego huc veni regionem vastatum, sed ut ejus Dominum à servitute vindicarem. *Abaka Il-Chan* autem, delato his de rebus ad ipsum nuntio, magnopere ira accensus collectis copiis ipse in *Rumæorum* ditionem iter instituit: *Bundokdar* ergò, cum se ei oppugnando imparem sciret, indè migrans in *Syriam* contendit; adeo ut cum in *Rumæorum* regionem pervenisset *Abaka*, neminem ibi *Ægyptiorum* inveniret. Statim verò ad eum accessit *Berwanah*, † cui ille haud ulla ex parte se iratum ostendit; sed benignè exceptum honore affecit, unaque secum ad *AlTak* assumsit, cum reverteretur; ut ei indicaret quantum militum numerum judicaret in *Rumæa* sufficere oppugnandis *Ægyptiis*: conviviumque magnificum exhibens, largiter eum lacte equino potavit, cum ille vinum non biberet. Cum autem urinæ reddendæ causa exiret, quibusdam sibi adstantibus innuit *Abaka* ut ipsum interficerent. Interfectum ergò in frusta conciderunt. Factum hoc die mensis *Ab* secundo, ejusdem anni. *Bundokdar* verò cum *Hemesa* propè abesset, assecuto eum vitæ termino mortuus est. Ferunt quidam ipsum in pugna cum *Mogulensibus* sagitta in femore ictum fuisse, cujus spiculum cum extrahere nequiret, ibi multis diebus hæsit; cumq; Chirurgo ejus extrahendi copiam faceret, atq; ille ei rei incumberet, ipsum exeunte spiculo una è mundo exiisse. Ferunt alii, quosdam ex ipsius asseclis venenum ei in lacte equino bibendum dedisse; quod cum perciperet, ipsum ei qui illud porrexerat de eodem bibendum dedisse, atque utrumque periisse. Anno sexcentesimo septuagesimo

Mogulenses ab Ægyptiis victi.

† p. 551.

Bundokdari obitus.

Dyn. X. ſimo nono *Al Alphio* regnum provinciarum *Ægyptiacarum* & *Syriæ* ſuſcipiente, haud illi aſſenſit *Sankar Al Aſhkar*; cumque viribus auctus & confirmatus eſſet *Al Alphi*, ab eo fugiens *Rahabam* pervenit, fœdereque inter ipſum & Principem *Bedawinum* nomine *Iſa Ebn Mohanno* inito, unanimi conſenſu ad *Abakam Il-Chanum* legatum mittentes ipſum invitarunt ut in *Syriam* veniret, ſe verò illi traditu-ros provincias *Syriacas* & regiones *Ægyptiacas*: at cum acceſſiſ-

Al Alphi Ægypti & Syriæ Dominus.

p. 552. ſent † *Mogulenſium* exercitus, *Sankar Al Aſhkar* ſibi ab illis metuens obviam ipſis haud ivit, ſed fugiens ſe in caſtro *Sahyun* munivit. *Mogulenſes* autem *Halebum* pervenientes, omnia quibus occurrerunt, loca vaſtarunt: adventus eorum in *Syriam* contigit hieme, anno ſexcenteſimo octogeſimo; dux eorum fuit *Kungortaï* frater *Abakæ* natu minor; deinde in regiones [ſuas] reverſi ſunt *Mogulenſes*. Anno autem ſexcenteſimo octogeſimo primo, reverſi ſunt *Mogulenſes* in *Syriam* cum quinquaginta militum millibus, ducente eos *Munga Timuro Abakæ* fratre natu minimo, adducto ſecum Rege *Armeniæ* cum copiis ſuis. Congregatúſq; eſt *Syriæ* exercitus, ducentibus eum *Al Alphio* & *Sankar Al Aſhkaro*, quippe qui tunc conſenſerant ad *Mogulenſes* bello oppugnandos Obviam autem facti ſunt bini exercitus inter *Hamam* & *Hemeſam*, die *Jovis* finiente *Tiſhrin* priore iſtius anni. Prævalueruntque *Mogulenſes Syris*: at cum propè à victoria obtinenda abeſſent, utque eos in fugam verterent, ecce in *Mogulenſes* prodeuntibus *Arabum* è [tribu] *Bani Taglab* inſidiis ad aciem lævam; ſuſpicati ſunt illi, multis ſe copiis circumdatos, & ante & à tergò, adeò ut acies læva cum media fugiendi copiam non aſſequerentur. Qui in dextra autem erant, inter quos fuit Rex *Armeniæ* cum quinquies mille *Gorjianis*, non animadverſis inſidiis, *Ægyptios* ipſis oppoſitos profli-

p. 553. garunt, eoſque ad † portam urbis *Hemeſæ* inſecuti multos eorum interfecerunt, nec ita facere deſtiterunt, donec perlatæ ad ipſos de fuga ſociorum ſuorum nuncio reverterentur: inter redeundum verò inciderunt in turmas quaſdam exercitus *Ægyptiaci*, quæ ſocios ipſorum fugientes perſequerentur. Commiſſáque denuo inter ipſos pugna, multi utrinque interfecti ſunt: deinde reverſi magnam opum, equorum & armorum copiam, quam in prædam ceperant, abduxerunt. *Munga Timuro* autem, cum in *Meſopotamiam* perveniſſet, die quodam è balneo egreſſo, clam cum poculatorum quibuſdam agentes, vene-

num

num porrexerunt: qui temperamentum sibi mutari sentiens versus *Nisibin* iter instituens, fato functus est. *Mesopotamiæ* incolæ, cum hoc viso magnus eos invasisset metus, *AlSaphium Karkubiensem* prehensū ligatumq; per *Mesopotamiæ* fora circumduxerunt, deinde morte affecerunt. *Abaka Il-Chan* autem *Bagdadum* versus profectus est, inde *Hamdanum*, ac die* festi *Christianorum* magni eo anno urbis istius ecclesiam ingressus festum cum illis celebravit. Die autem *Lunæ*, festi secundo, *Persa* quidam nomine *Bahnam* domi suæ convivium illi magnificum exhibuit: dieq; *Martis* mutatum est ei corporis temperamentum, adeo ut in aere phantasmata videret: ac die *Mercurii*, mensis *Nisan* istius anni primo, qui vicesimus fuit *Du'lKaadæ, ex hoc seculo migravit; ex eo autem migravit *Munga Temur* die *Solis* mensis *Moharrami* decimo sexto in regione *Mesopotamiæ*.

Dyn. X.

* Paschatis

Mors *Abakæ Il-Chani*.

* *Du'lHajjæ*.

† *Soltan Ahmed*. Mortuo *Abaka Ilchano* congregatis filiis & Principibus, uno consensu statutum est *Ahmedem*, *Hulaci* ex *Kutai Chatuno* filium, rebus administrandis & regno præficiendum; illum siquidem imperio isto dignum esse cæterisque præferendum, atque ad ipsum illud post *Abakam* jure pertinere. Ille autem in solio Regio collocatus die *Solis* mensis *Chaziran* istius anni, sexcentesimi octogesimi primi, vicesimo primo, cū omnibus ad illud munus requisitis instructus, scientiáq; & liberalitate præditus esset, multa è gazophylaciis, [& quas habebat] facultatibus producta Filiis, Principibus, & exercitibus distribuit; beneficentiam & affectum tam erga *Mogulenses* universim quam reliquas gentes ostendens, præcipuè ergà *Christianorum* viros primarios. Legatos etiam ad *Ægypti Soltanum* misit de pace facienda, literis ad eum scriptis quarum hoc exemplum est. In virtute Dei Celsissimi, & felicitate *Kaani*, mandatum *Ahmedis*. His præmissis, Deus quidem excelsus præordinatione sua, & lumine directionis suæ jam olim nos direxit à prima pueritia & flore juventutis, ad confessionem Dominii sui & agnitionem unitatis suæ, & testimonium perhibendum *Mohammedi*, (cui præstantissima benedictio & pax) de veritate prophetiæ suæ & ad recta credendum de Sanctis ipsius justis, è servis suis inter creaturas suas: (Si quem autem dirigere voluerit Deus, pectus ipsius aperit ad *Islamismum* [amplectendum]) nec destitimus religioni exaltandæ operam dare, & *Islamismi* & *Moslemiorum* res curare, donec post bonum Patrem nostrum,

p. 554.

Soltan Amed.

Ejus ad *Soltanum Ægypti* Epistola.

Z z

Dyn. X. ſtrum, & fratrem natu majorē † regnum nobis conceſſerit, & è veſtibus
p. 555. beneficentiæ & favorum ſuorum in nos contulerit eas quibus confirmatur ſpes noſtra de ubere ipſius benignitate & beneficentia, nobiſque imperium hoc manifeſtaverit, ipſúmque ut ſponſam ad nos deduxerit. Congregati apud nos in *Kuriltaï*, quod eſt conciliū in quo depromuntur [omnium] ſententiæ, omnes tum ſocii tum fratres nec non filii & Principes magni, duceſque exercituum, & regionum præfecti, in hoc omnes conſpirarunt, ut effectum daremus quod antea ſtatuerat frater noſter natu major de mittenda magna exercituum noſtrorum multitudine, quorum numero capiendo anguſta eſt cum latitudine ſua terra, ac præ quorum impetus violentia, ſummáque audacia impleta ſunt corda timore, in partes iſtas, cum propoſito cui ſe ſubmittunt montium faſtigia & intentione cui lenia fiunt ſaxa aſpera. Perpendens autem quod è flore ſententiarum ipſorum eliceretur, & in quo conſpirarunt voluntates & opiniones ipſorum, comperimus illud contrarium eſſe ei quod animo ſtatueramus ut in bonum commune produceremus, cujus virtute ſtabilirentur ſymbola *Iſlamiſmi*; & ne à mandatis noſtris procederet, in quantum poſſemus, niſi quod ſanguinis effuſioni ſiſtendæ & malis ſedandis conduceret, & à quo ſpirarent in terræ plagis auræ lenes ſecuritatis, & fidei, quo quieſcant *Moſlemii* in omnibus regionibus in lecticis clementiæ & beneficentiæ, magnificantes Dei mandatum & commiſeratione affecti erga Dei creaturas: inſpiravitque nobis Deus ut inimicitias iſtas extingueremus, & ſedaremus diſcordias iſtas gliſcentes, & ut notum faceremus illis qui nobis illud conſilium dederunt, ad quid nos direxit De-
p. 556. us, ut ea præmitteremus remedia quibus ſperetur ſanatum iri † mundum, illudque differremus quod ultimum remediorum eſſe oportet. Neque enim nobis placet ſpicula ad jaculandum vibrare, niſi poſt viæ rectæ manifeſtationem, neque eis licentiam permittimus, niſi poſtquam verum declaraverimus, & argumenta congeſſerimus. Confirmavit autem animi noſtri propoſitum quòd ad cauſas quas vidimus pacis faciendæ, ejuſque exequendi quod nobis videretur eſſe rerum componendarum ratio, commonitio *Sheich AlIſlam* [i. *Iſlamiſmi* Antiſtitis] Doctorum exemplaris, *Camalo'ddini*; quem miſimus, miſericordiam, à Deo illis quos vocaverit, & ultionem illis qui ab eo declinaverint & rebelles fuerint: miſimus etiam Judicem primarium

rium *Kotbo'ddinum*, & *Atabegum* [regni Procuratorē] *Bohao'ddinum*, Dyn. X
qui duo ex hujus imperii victoriosi fulcris sunt, ut illis indicent viam nostram, quo ipsis notum sit quid boni instituti nostri erga omnes *Moslemios* propositum sit; ipsisque declarent nobis oculos à Deo apertos esse, & *Islamismum* ante commissa rescindere, Deumque in cor nostrum indidisse ut veritatem & qui eam amplectuntur sectemur, percipiantque magnam Dei beneficentiam erga omnes, in eo quod nos vocavit ut benefaciendi causas præmitteremus, neque illam respuant respiciendo ad ea quæ præterita sunt. Siquidem unicuique diei est quid peculiare. Quod si mentes ipsorum argumentum quærant quo confirmentur causæ fiduciæ, & demonstrationem cui innitantur se voti compotes fore; respiciantur ea quæ jam manifesta sunt è bene-factis nostris, quorum inclaruit fama, & se passim diffuderunt indicia. Incepimus siquidem, propitiante Deo excelso, vexilla fidei extollere, eamque primum initio cujuslibet rei & fine manifestare, † & religionis *Mohammedicæ* leges stabilire, secundùm Canonem P. 557.
æquitatis *Ahmedicæ* [ipsam] celebrando & magnificando. Lætitiámq; in populi corda indidimus, & omni qui scelerate egit, criminisque reus fuit, condonavimus, & ignovimus; dicentes, Condonavit Deus quod præteritum est. Mandavimus etiam instaurari quæ dedicata sunt apud *Moslemios* è templis, locis sacris, & scholis, atq; extrui quæ in agris erant [loca,] & collegia diruta; atque adduci proventus ipsorũ, sicut antea fieri consueverat, in loca præstituta secundũ leges à dedicante positas: vetuimúsq; requiri aliquid quod in illis innovatũ fuit, néve quis mutet quicquam quod circa ea olim stabilitum fuerat. Jussimus etiam honorificè tractari religionis ergò *Meccam* peregrinantes, atque necessariis instrui eorum cœtus, viásque parari, & deduci eorum catervas. Quin & vias Mercatoribus per regiones discurrentibus liberè patere jussimus, utq; prout ipsis visum fuerit secundum optimos ipsis consuetos ritus itinera instituant; prohibentes ne vel exercitus vel præfecti in provinciis ipsis obstent inter eundum vel redeundũ. Porrò invenerunt *Karaguli* [i. excubitores] nostri, exploratorem habitu pauperis, qualem morte affici oporteret: nobis autem haud visum est sanguinem ejus fundere, illud quod illicitum fecit Deus religiosè observantes; eumque ad ipsos misimus: nec eos latet quid exploratoribus mittendis omnibus *Moslemiis* damni contingat. Diu autem est quod

Dyn. X. viderũnt exercitus noſtri eos habitu pauperum, & religioſorum, virorumq; proborũ indutos, adeò ut de his hominũ generibus mala ſuſpi-
p. 558. cati ſint, occiderintq; ex ipſis quos † occiderũt, & fecerint illis qd fecerũt. At, Deo laus, ſublata eſt ita faciẽdi neceſſitas mãdato quod à nobis prodiit de viis aperiendis, ut huc illuc ire poſſint mercatores, aliique. Hæc atque ejuſmodi cum attentius animo perpenderint, haud ipſos latebit eſſe mores ingenitos, naturales, omni ſimulationis & fictionis mixtura puros. Cùmque ita ſe res habeat, ſublatæ ſunt omnes cauſæ pavoris qui contrarietatem inducebat. Nam ſi ea religionis cauſâ erat & *Moſlemios* defendendi gratia, jam apparuit, benignitate Dei & felicitate imperii noſtri lumen conſpicuum; quod ſi aliis de cauſis erat, jam ſi quis viam rectam inſtiterit illi nobiſcum propinquitas eſt, & optimum refugium. Amovimus enim velum expreſſè loquendo, vobiſque notum fecimus quid ſtatuamus intentione ſincera erga Deum excelſum: ac de novo rem inſtituentes omnibus exercitibus noſtris interdiximus, ne quid contra illud faciant, ut gratum Deo fiat & ipſius Apoſtolo, & appareant in primo eorum conſpectu ſigna proſperitatis & acceptationis, & liberetur à verborum diſcrepantia populus iſte; & diſcutiantur lumine amicitiæ tenebræ diſcordiæ & triſtitiæ, quieſcantque in umbra ejus protenſa tam deſertorum quam urbium [incolæ,] & confirmentur corda quæ præ anguſtia ad guttura pervenerant; & condonentur omnes errores & peccata. Quod ſi *Soltanum Ægypti* direxerit Deus ad id à quo [pendet] inſtauratio mundi, rerúmque humanarum
p. 559. recta ordinatio, † oportet ipſum anſam firmiorem prehendere, viaque optima incedere, aperiendo portas obedientiæ & aſſenſus, & ſinceritatem proferendo; quo incolantur regna & regiones iſtæ, ſedentúrque lites gliſcentes, & recondantur gladii acuti, habitentque paſſim omnes terram quietis & prata tranquillitatis, liberenturque *Moſlemiorum* colla, ne à vilitate & contemptu detineantur. Sin prævaluerit mala ſuſpicio ei quod largitus eſt Dator miſericordiæ, atque impedierit ne agnoſcere valeat gratiam iſtam erga ipſum; remuneret Deus conatus noſtros, & ſequitur apologia noſtra, Non infliximus pœnas antequam mitteremus Legatum. Deus autem eſt qui ad rectam viam & felicẽ ſucceſſum dirigit. Ille eſt qui tutas præſtat omnes regiones & homines, ac ſufficientia noſtra Deus eſt ſolus. Scriptum

medio mensis *Jomadæ* prioris, anno sexcentesimo octogesimo primo, loco * castrametationis. Deinde scripsit *Ægypti* Rex ad *Soltanum Ahmedem* responsum ad hanc Epistolam. *Soltan Mansur Saifo'ddin Abu Modhaffer Kelaün.* Post actas Deo gratias, qui manifestavit nobis & per nos veritatem, quo in viam nos adducente venit unà auxilium Dei & victoria, ingressique sunt homines in religionem Dei gregatim; & comprecationem super Domino & Propheta nostro *Mohammede*, quem extulit supra omnem rem ei similem, *Prophetámve quem allocutus est; & super familia & sociis ejus benedictionem, quæ excitet quod disjectum est, & illuminet eum qui in tenebris est; & benevolentiam, erga Antistitem *AlHacemum be-amrillam* fidelium Imperatorem, Chalifarum justè agentium progeniem, Domini [prophetarum] missorum nepotem; cujus imperii agnitione retinentur † hujus religionis professores. Perlata est ad nos Epistola illustris, cum honore accepta, continens narrationem insignem, quomodo amplexus sit ipse fidem, & deseruerit eos qui contra senserint, ex sociis & propinquis. Cumque aperta esset Epistola ista, quæ declaravit nuntium quod notum fecit indicium & sermonem, quo pro vero habitus est apud *Islamismi* cultores ipsum *Islamismum* amplexum esse, (& sermonum verissimus est qui à *Moslemio* traditus est) [hominum] vultus directi sunt ad Deum excelsum, gloriosum; preces fundendo ut ipsum hac in re stabiliat dictis constantibus & factis, & ut germinare faciat semen amoris erga religionem istam in corde ipsius sicut oriri eum fecit optima origine: quin & consideravimus egregium illum [sermonem] à quo exordium sumpsit, commemorando sinceram intentionem suam ab initio ætatis, & flore juventutis, seque professum esse Dei unitatem, & sectæ *Mohammedicæ* se addixisse verbis & factis. Laus Deo sit qui *pectus ipsius *Islamismo* aperuit, atque egregio hoc instinctu ipsum inspiravit. Deum veneramur ut nos quam primum pervenire faciat ad hunc statum & sententiam, pedésque nostros stabiliat in omni statione, & conatu, & certamine, citra quod labuntur pedes. Verum in eo quod ad ipsum ordine pervenerit regnum, ejusque hæreditas post patrem & fratrem ipsius natu majorem, & in ipsum collata sint dona ista insignia, assecutúsque fuerit potentiam quam juvit fides ipsius, & manifestavit imperium ipsius; hæreditatem illi contulit Deus

Dyn. X.

* *AlTak.*

Soltani Ægypti responsum.

*leg. نبي

p. 560.

* *al.* Principium *Islamismi* manifestavit.

Dyn. X. inter servos & electos suos, ac verificavit erga ipsum quod annunciavit se honore affecturum sanctos servosque suos. Quod autem narp. 561. rat †convenisse fratres, & filios, & Principes magnos in *Kuriltaï* [concilio magno,] in quo eliciuntur omnium sententiæ, ut ex igniario ignis; atque in illud omnes consensisse quod pridem statuerat frater ipsius natu major, de copiis in has partes mittendis; seque perpendentem illud in quo conspirarunt eorum sententiæ, & terminatæ sunt voluntates, invenisse contrarium ei quod ipsi in animo fuit, cum ipsius intentio sit pacem facere, & mos res componere, seque simultatem istam extinxisse & impetum sedasse; hoc certè factum fuit Regis pii, & erga subditos suos misericordis, quique consilio perspicaci rerum fines perpendit. Secus enim si consiliis suis tantum permisissent ut

* fuissent hæ vices illæ vices. affectibus abrepti fuissent,* hac vice res peracta fuisset: verum ipse ita se habuit ut qui Domini sui præsentiam timet, atque animum ab affectuum impetu cohibet, nec consentit verbis errantium nec factis eorum qui decipiuntur. Quod autem dicit sibi non placere ut ad bellum festinet, nisi post viæ declarationem & composita argumenta; equidem hoc, quod viam fidei ingressus sit, & nobis, & ipsi argumentum erit [optime] compositum, quod eos, quorum errores ipsos, ne hanc viam tenerent, averterunt, ad silentium redigat. Siquidem & Deus gloriosus, & homines universim norunt, conatum nostrum eò tendere ut opem huic sectæ feramus, ac certamina & labores nostros ad Dei honorem dirigi. At cum jam una nobiscum huic religioni adeò se addixerit, abierunt odia, & sublatæ sunt inimicitiæ; amotáque aversatione, succedit mutuum

p. 562. auxilium. Religio enim est instar ædificii, † cujus pars parte firmatur; & si quis signum ejus erexerit, est ei familiæ suæ loco familia in omni loco, & vicini pro vicinis in omni regione. Quod autem omnia commoda ista ordinata sunt commonitione Doctoris *Islamismi*, exemplaris eruditorum, *Camalo'ddini Abdirrahmani*; rependat illi Deus benedictionem suam: neque enim ostendit antehac sanctus quis signum instar hujus signi. Et spes est, ut benedictione justorum evadat omnis domus mansio *Islamismi*, quo perficiantur conditiones fidei, & reducantur partes dispersæ *Islamismi* optima qua fieri possit ratione. Neque enim dubitandum est de eo cujus virtute inceperunt ista ita se habere, quin omne quod decet benedictione ipsi-

us

us metam pertingat. Quod autem miseris Judicem summum *Kotbo'ddinum*, & *Atabegum* [regni procuratorem] *Shahabo'ddinum*, quorum verbis fides tutò adhibetur, ∗ ∗ ∗ ∗ contra *Argunem* [variæque animum ejus subierunt cogitationes, dum ipsum è medio tollere studebat. Accersito ergò *Emiro AlTanacho*, unaq; aliis, de *Argune* negotium illis commisit; jussitque eos ipsum excubiis septum tenere, ne effugeret; se enim in regionem *Aderbijanum* ad matrem suam *Kutaï Chatunam* proficisci: atque in mandatis dedit ut eum ad se adducerent. Noctéque facta, cum jam iter ingredi statuisset, magnatum quendam consilii sui participem fecit. Nisi, inquiens, *Argunem* † cæterósque filios è medio sustulero, nec securus ero, nec in ordinem mihi redigetur imperium. Ac mane profectus in mandatis dedit, ut *Argunem* ad se paulatim pertraherent. *Emir Buga* autē, cum rem hanc perspectam haberet, nossetq; quid *Ahmedi* in animo esset, haud ipsum secutus moras noctē usq; quasi negotiis distentus, traxit: noctuq; omnes filios [regios] adiens, *Ahmedis* mentem ipsis notam fecit, quidq; illis facere statueret; qui ira perciti ea ipsa nocte omnes surgētes ad *Argunem*, loco quo custodiri jussus fuerat, accesserunt. Cúmque eductum armisque indutum equo imposuissent, unà omnes obsequium illi deferentes equitarunt ad locum ubi fuit *AlTanach*; in quem irruentes, ingressi, ipsū, unaq; quotquot magnatum sibi socios habuit, in tentorio interfecere: & per exercitum præconis voce publicarunt Regum filios *AlTanachum* ipsiusq; socios occidisse; unusquisq; igitur loco quo erat se contineret, nec inde se moveret, nec timeret. Ac mane facto miserūt qui *Argunis* exercitum adducerent: magnaq; cum hominum multitudine profecti, & *Ahmedis* vestigia insecuti, cum ipsū assecuti essent apud matrem suam, prehenso manus ligarunt, & custodiæ mandarunt; Ordamq; ipsius totam diripuerunt. Convenientes autem *Argun* & filiorū cœtus, in hoc consenserunt, ut *Argunem* sibi Regē præficerent, ipseq; regnum obtineret loco patris sui *Abaka*; *Ahmed* autem imperio amoveretur, cum ipsis regendis haud idoneus esset. Atque in hunc statum redactum est *Ahmedis* imperium, die *Mercurii Jomadæ* prioris undecimo † anni sexcentesimi octogesimi tertii.

* Desunt quædam.

p. 563.

p. 564.

Argun Il-Chan. Cum jam solio regio insideret *Argun*, in hoc à plerisque *Mogulensium Emiris*, & proceribus consensum est, ut *Ahmedem* è medio tollerent: quibus *Argun*, Haud, inquit, vo-

Argun Il-Chan.

bis

Dyn. X. bis assensero de ipso interficiendo, verùm *Kungurtaï* mater ipsiúsque filii de eo statuant, & quid ipsis libuerit illo facere, id faciant. Tum sub custodia dies aliquot mansit; post quos ipsum morte affecerunt *Kungurtaï* filii, sanguinis paterni ultionem ab eo sumentes: factum est hoc die *Mercurii Jomadæ* posterioris secundo. Deinde *Argun*, imperio ipsi stabilito, unicuiq; filiorum præfecturam alicujus regni sui exercituũ commisit. *Arguni* autem dictum fuerat, Curiæ Præses patrem tuum *Abakam* veneno, quod illi bibendum dedit, è medio sustulit. Cúmq; ipse mittens illum à *Soltano Ahmede* sibi dedi peteret, nec ille eum ipsi concederet, sed tradere recusaret, pro certo habuit *Argun Ahmedem* patris ipsius mortem gratam habuisse. Cum ergò in imperio confirmatus esset *Argun*, *Shemso'ddin* Curiæ præses in montes *Ehwazi* fugiens, se in tutelam tribus cujusdam *Cordorum*, qui *Al Lur* audiunt recepit; quorum princeps fuit quidam nomine *Yuseph Shah*, qui cum *Argunis* obsequio se dederet, ipse eum bene excepit & honore affecit, quod in se susciperet Curiæ præsidem prehendendum, ejusque potestati subjiciendum; quod & fecit, ipso prehenso atq; ad *Argunem* perducto. Cumq; ille multas obtulisset pecu-

p. 565. nias, circiter † centum auri Tumanos, conditiones illi proposuere se redimendi, ne funderetur ipsius sanguis. Qui morã sibi concedi petiit, quò possessiones suas & quod reliquum sibi erat venderet, pecuniásq; mutuò acciperet, quas afferret: deinde, pecuniarum quas mutuò acceperat à sociis, domesticis, affinibus, charis, & amicis suis, quadraginta penè auri Tumanos alios attulit, Hoc, inquiens, ad manus meas pervenit, nec ulterius quicquam adducere possum; vos quod vobis facere visũ fuerit, faciatis. Prodiit ergò à Rege *Argune* mandatũ ut morte mulctaretur. Interfectusq; est die *Martis* quinto mẽsis *Shaabani* hujus anni, qui incidit in * septimum mensis *Tishrini* prioris anni *Alexandri* millesimi quingentesimi nonagesimi sexti. Atque hic exitus fuit ejusmodi viri Magni, Venerandi, Prudentis, cujus à digito minimo pendebat universum Imperium: fuit autem intellectu & experientia præditus, atque in omnibus regiminis rerúmque tractandarum rationibus perfectus, & humilitatis egregiæ. Ferunt neminem eum unquam salutando prævenisse, ipsum verò hoc officium accedentibus primò præstare solitum.

* Diwani.

* Decimũ septimum.

FINIS. *Deo soli Gloria.*

الذيل على تاريخ مختصر الدول

SUPPLEMENTUM HISTORIÆ DYNASTIARUM:

IN QUO

HISTORIÆ ORIENTALIS

SERIES A

Gregorii Abu'l-Faragii

Exitu ad nostra usque tempora compendiosè deducitur.

Ab Edvvardo Pocockio *Lingg. Hebraicæ*, & *Arabicæ* in Academia Oxoniensi Professore, & Ædis Christi Præbendario.

OXONIÆ,

Excudebat Henricus Hall Academiæ Typographus, Impensis Richardi Davis. *1663*.

AMPLISSIMO PRÆSULI
REVERENDO IN CHRISTO PATRI AC DOMINO
D. GILBERTO
EPISCOPO LONDINENSI,
Domino ſuo multis nominibus colendiſſimo.

QUanto ab aliquot retro ſeculis in pretio fuerint apud eos, penes quos ſumma tunc in Occidente rerum inſpectio fuit, literarum Orientalium ſtudia, quamque neceſſaria viſa ſit earum cognitio, neminem neſcire ſinit, quod à *Clemente* V. in Concilio Viennenſi decretum eſt, ut ubicunque " Romanam Curiam reſidere contingeret, nec " non in *Pariſienſi*, *Oxonienſi*, *Bononienſi*, & *Salmantino* Studiis, tenerentur viri Catholici ſufficientem habentes *Hebraicæ*, *Arabicæ* & *Chaldææ* " Linguarum notitiam; duo viz. uniuſcujuſque " Linguæ periti qui Scholas inibi regerent, & libros

 bros

" bros de linguis ipsis in Latinum fideliter trans-
" ferentes, alios linguas ipsas sollicite docerent,
" earumque peritiam studiosa in illos instructione
" transfunderent. Quid istis statim temporibus, vel quid alibi locorum, sive sanctionis istius vi, sive aliis de causis hoc in genere factum fuerit, nolo impræsentiarum inquirere; sed me potius intra ea, quæ & temporibus nostris propiora sunt, & nostram præcipue Academiam spectant, contineo. Ex quo Inclytus Rex *HENRICVS* VIII. Linguæ Hebraicæ Professionem Oxonii instituit; ex quo Gloriosissimus ille Rex & Martyr *CAROLVS* I. eandem Ædis Christi Præbendâ auxit; ex quo Reverendissimus juxtà Ecclesiæ Antistes, & literarum Promotor Maximus, *Gulielmus Laud* Archiepiscopus Cantuariensis liberalitate sua Arabicas etiam literas ibidem per omnia in posterum secula doceri voluit, non defuisse studiorum istorum Fautores & Patronos egregios, patet: sed nec deesse nec defuturos, postquam genuinus, ut regnorum, sic & Virtutum paternarum Hæres, Augustissimus *CAROLVS* II. non priùs Regnis suis redditus fuerit, quàm & Professioni *Hebraicæ* quod in eam Serenissimi Patris munificentiâ collatum, temporum verò (quibus sceleri & rapinis jus datum) injuriâ sublatum fuerat, restitui jusserit. Quod ut maturè fieret quantum curæ tuæ, Amplissime

plissime Præsul, tum pro singulari tua in istas literas propensione, (quo nomine inter earum Patronos merito numerandus es) tum pro summa in me benevolentia, debeatur, non possum non gratus agnoscere. Quæ ut me Reverentiæ tuæ jure obstrictum reddunt, ita & spem faciunt munusculum hoc ex Oriente petitum, quo debitam erga te observantiam meam testatam cupio, non ingratum tibi futurum. Breve quidem opus & mole perexiguum, sed quo (ni vana me spes fallit) non pauci, qui in melioris notæ Historicis occurrunt, errores & detegi possint & corrigi: quod si patrocinio tuo honestare dignatus fueris, mihi ad alia, si Deus vitam & vires dederit, quibus studia ista promoveri possint, aggredienda, animos addideris.

Reverendæ Paternitatis tuæ

Cultor Observantissimus,

EDVVARDUS POCOCK.

[illegible] Praxeli, tum pro singulari tua in res li-
terarias propensione, (quo nomine inter exteros fla-
[illegible] [illegible]) tum pro [illegible]
[illegible], non possum non
[illegible] agnoscere. Quae ut me [illegible]
[illegible] obstrictum reddunt, ita & ipsum faciunt me
[illegible] patiantur, quo debeam
[illegible] capio, non
ingratum [illegible]. Levis quidem opus &
mole perexiguum, sed quo, (ni vana me spes fallit)
non [illegible] qui in rebus nostrae Historicis occur-
runt [illegible] & cunctis [illegible] quod si
[illegible] literis, mihi ad
alia, si Deus vitam & vires dederit, quibus studia
ista promoveri possint, aggredienda, animos addi-
derit.

Reverendae Paternitatis tuae

[illegible] *Cultor Observantissimus,*

EDWARDUS POCOCKIUS.

PRÆFATIO.

GRegorii AbulPharagii *opere, quod* Arabice & Latine *edendum susceperam, ad umbilicum perducto, pensum mihi propositum absolvisse videbar; ac fidem liberasse: atque hic pedem figere statueram, eaque quæ Authoris istius tempora sequuntur, è recentioris ævi Historicis, qui nec pauci nec obscuræ notæ apud* Arabes *reperiuntur, petenda relinquere. Verum cum animo reputarem, fieri posse ut multis, quibus ista cordi sunt, alios hoc in genere Scriptores consulendi copia deesset, novo consilio (ne quæ postea in istis partibus, quarum Historiam posteritati commendatam voluit Vir Doctissimus, gesta fuerint, penitus ignota sint) visum est, quo aliqua illis lux præferatur, pulcherrimæ vesti* ذيل laciniam, *seu* limbum (*ut hujusmodi appendices vocant* Arabes) *crassioris licet fili attexere, in qua Historiæ series ad nostra usque tempora deducatur: dum primo quem exitum habuerit decima illa,* Tatarorum *nempe* Moulensium, *sub qua floruit Author*, Dynastia; *Deinde quinam*

B illis

illis quorum ab eo facta est mentio, Mamluci *&* Chalifæ *in* Ægypto *successerint, usque ad rerum summam ab illis ad* Othmanidas, *qui adeo late jam per* Asiam, Africam, *&* Europam *dominantur, devolutam ostendatur; eorum penes quos imperium fuit nominibus, & quibus imperarunt annis brevi quasi tabella exhibitis; præmissa etiam Authorum, quorum ea in re ductum & fidem secutus sum, nomenclatura.*

Authorum Nomina.

اسمعيل ابو الفدا صاحب حماة Ismael Abu'lFeda Dominus *Hamæ*, *qui anno* Hejræ *sexcentesimo septuagesimo secundo natus*, *septingentesimo tricesimo secundo denatus est.*

تقي الدين احمد المقريزي Takio'ddin Ahmed AlMakrizi, *Natus*, *ut ipse in Historia testatur*, *post annum* Hejræ *septingentesimum sexagesimum*, *i. e. teste* Jalalo'ddino, *sexagesimo nono*; *mortuus octingentesimo quadragesimo.*

Liber dictus مورد اللطافة Mauredo'llatapha, *in quo Chalifarum & Regum* Ægyptiacorum *historia continetur*, *à* Mohammede *nato usque ad* AlMalec Aldhaher Jakmek Circassum.

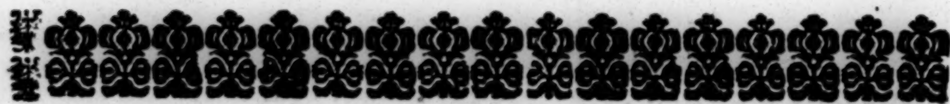
Liber الجوهر الثمين AlJauhar AlThamin, *Unio pretiosus*, *de historia* Chalifarum, Regum *&* Soltanorum, *authore* ابراهيم بن محمد بن دقماق Abrahimo *filio* Mohammedis, *filii* Dakmaki, *qui ab* Abubecro Mohammedis *successore orsus*, *desinit in* Tumanbaio, *qui ad regnum in* Ægypto *evectus est anno nongentesimo sexto. Scripsisse videtur anno nongentesimo octavo*, *ac tunc temporis* Mamlucorum *quà* Turcarum *quà* Circassorum *imperium ducentorum & sexaginta annorum spatio durâsse ait.*

ابو محمد مصطفي Abu Mohammed Mostapha, *vulgo*

الجنابي AlJannabii *titulo notus: Historiam suam perduxit ad annum* Hejræ *nongentesimum nonagesimnm septimum, quo tempore imperavit* Morad Selimi *filius* Othmanida.

احمد بن يوسف Ahmed Ebn Yuseph, *qui historiæ suæ quam* اخبار الدول واثار الاول Historiæ Dynastiarum & vestigia Priscorum, *vocat, finem imposuit anno,* Hejræ *millesimo octavo.*

Liber الروضة الزهية في ولاة مصر والقاهرة AlRauda &c. i.e. Pratum floridum de Præfectis Mesræ & Kaïræ, *Authore* محمد بن ابي السرور الصديقي Mohammede Ebn Abi AlSarur AlSadiki: *Historiam deducit ad tempora* Moradi *filii* Ahmedis Othmanidæ; *librum hunc à se compositum ait anno* Hejræ *millesimo tricesimo sexto.*

Argun

Rgun Mogulensium Imperator (quem ad Imperium anno *Hejræ* post sexcentesimum octogesimum tertio evectum tradit *Gregorius Abu'lPharagius*; at *Abul-Feda* secundo) mortuus est sexcentesimo nonagesimo, mense *Rabia* priore : quem veneno à *Judæis* sublatum suspicati *Tatari* magnam eorum multitudinem interfecerunt. Annos circiter septem imperavit, ab aliis injustitiæ, tyrannidis & crudelitatis nota ei inuritur, ab aliis ut justitia & moderatione insignis prædicatur: magnæ fortitudinis & agilitatis miræ, adeo ut tribus equis ordine dispositis primo adstans ad tertium desiliret.

Ei successit كيختو *Caichtu*, vel mutata punctatione كنجتو (unde *Teixeræ Ganiatu*) *Abaga* filius. Hic ob morum impuritatem cum *Mogulensibus* exosus esset, illi de eo è medio tollendo cum *Baidu* filio *Targihi*, filii *Holaci* consilium ceperunt, & fugientem assecuti mense *Rabia* posteriori juxta *Abu'lFedam* & *Ebn Yusephum*, (at secundùm *Jannabium* priori) anni *Hejræ* sexcentesimi nonagesimi quarti, trucidarunt, cum circiter quatuor annis regnasset.

 Successit

Successit بيدو بن طرغيه *Baidu* filius *Targihi*, mense *Jomada* priori anni prædicti. Is, *Kazano* cum eo de regno contendente, in prælio occidit, à suis proditus, fraude *Niruzi* cujusdam: qui cum eos ad deficiendum pellexisset, veniâ ad *Kazanum*, cujus *Atabeg* sive tutor fuerat, ac postea à *Baidu* detentus, proficiscendi impetratâ, *Kazanum* ad ipsum vinctum mittendi prætextu, ollam ad eum in sacculo ligatam misit, juramentum se præstitisse dicens; cum *Kazan* lingua *Tatarica* ollam denotet. Interfectus est mense *Du'lHajja* anno sexcentesimo nonagesimo quarto, cum octo circiter menses imperâsset.

قازان *Kazan*. *Baidu* è medio sublato successit *Kazan Chan* filius *Argunis*; qui & *Mohammedismum* amplexus *Mahmud* appellatus, teste *AlJannabio*. Hic anno nonagesimo septimo *Niruzum Atabegum* (seu regni procuratorem) morte multavit; suffecto in locum ipsius قطلو شاه *Kotlu Shaho*. Anno nonagesimo nono in *Syriam* contendens *AlMalec AlNaserum Mohammedem Ebn* Kelaün *Ægypti* Dominum, qui ipsi obviam processit, in fugam dedit, die *Mercurii* mensis *Rabia* prioris vicesimo septimo; & *Damasco*, civibus in fidem receptis, potitus est: inde in regiones Orientales rediit, *Syriâ* præfecto nomine *Kapjak* commissâ; quo deinde ad *Ægyptiorum*, qui audito *Kazani* abitu in *Syriam* reversi sunt, partes transeunte, *Tatari* qui in *Syria* erant eâ relictâ in Orientem contenderunt, & *Damascus* iterum in *Ægyptiorum* potestatem rediit. Anno septingentesimo *Kazan* denuo *Syriam* invadit quidem, sed cum tribus circiter mensibus in *Halebi* ditionibus

tionibus subſtitiſſet, re infecta iterum ſe ſubduxit. Anno ſeptingenteſimo ſecundo copias in *Syriam* Kotlu-*Shaho* duce miſit: è quibus primo decies mille equites à copiarum *Ægyptiacarum* ducibus quibuſdam (inter quos fuit ipſe *Abu'l-Feda*) profligati; deinde & totus eorum exercitus fractus, fugatus, & peſſimè acceptus.

Sub finem anni ſeptingenteſimi tertii, decimo tertio *Shawali*, ſecundùm *Jannabium*, è vivis exceſſit K*azan* cum annos octo & decem circiter menſes regnâſſet, in regione *Rai*; (propè *Hamdanum*, inquit *Jannabius*) inde *Tabrizam* tranſlatus in locum dictum *AlSham*. Multas enim urbes in Oriente extruxerat, quarum alias *Halebum*, alias *Damaſcum*, alias *Meſram*, ominis captandi ergo appellavit, تشوقا الي تملك البلاد *dum regionibus illis inhiaret*. Ferunt alii illum veneno ſublatum; *AbulFeda* mœrore confectum, cum, audita ſuorum clade, in febrim acutam incidiſſet.

غياث الدين خدابنده محمد *Giyatho'ddin Chodabandah Mohammed* filius *Argunis*, filii *Abagæ*, [ſic *Jannabius*; at *AbulFeda* & *Ahmed Ebn Yuſeph* خربندا *Chorbanda*] mortuo fratre in regnum evectus eſt viceſimo tertio *Du'lHajjæ* anni ſeptingenteſimi tertii, & cognominatus الجيتو *AlJaitu*, vel الجايتو *AlJayetu*, quod teſte *Jannabio*, ſonat السلطان العظيم *Imperator Magnus*: *Teixera* legit الجابتو quod *Alyaptu* ſuo more effert. Hic anno ſeptingenteſimo duodecimo in *Syriam* iter inſtituit, ac primo die *Ramadani Rahbam* perveniens eam obſedit; at ab ejus incolis muneribus placatus, diſceſſit, atque in patriam rediit, cum exercitus ipſius rerum penuria laboraret.

Mortuus

Mortuus est anno septingentesimo decimo sexto, mensis *Ramadani* vicesimo septimo, & in urbe *Soltania* [i. Regia] à se condita sepultus.

Soltan ابو سعيد بهادر خان *Abu Saïd Bahadur Chan*, annos undecim natus, ultimus hujus familiæ qui unanimi omnium consensu in imperium suffectus est. Obiit *Karabagæ*, ubi Hiemem transigere solebant, anno *Hejræ* septingentesimo tricesimo sexto, mensis *Rabiæ* posterioris duodecimo. Eo mortuo لم يقم للتاتر قايمة بل اختلفوا فتفرقوا شذر مذر *haud ultra stabile mansit Tataris imperium, sed mutuis discordiis in partes minutas fracti & penitus dissipati sunt*: adeo ut hic Dynastiæ decimæ finis meritò statuatur, singulis præfectis provincias quibus præerant sibi vindicantibus, nec unius imperio ultra se subjicientibus. Nec quicquam memoria dignum de iis ab Historicis proditum ait *Ahmed Ebn Yuseph*, donec tandem in medium prodierit تيمور لنك *Timur Lenc*, vulgo *Tamerlanes* dictus, qui rerum à se gestarum fama orbem terrarum implevit: quas dum nobis tradunt Historiarum scriptores *Mohammedani*, nescio annon in illis candorem, qui Historicos deceat, requiras; ut qui manifestum ubique in eum odium prodant, & maledictis incessant. Varia de ejus ortu tradunt; quidam patre agricola satum perhibent, diuque cum egestate luctatum & latrociniis infamem; appellationem *Lenc*, i. e. *Claudi* inde sortitum, quod cum pecudem aliquando furaretur, sagitta à pastore in humero, altera in pede trajectus, utroque mutulus fieret: alii nobili ortum prosapia, imò à *Jengiz-Chano* genus duxisse, & vul-

nus

nus, quo membris iſtis mutilus factus eſt, in prælio, dum ſub Principe quodam *Hoſaino* militaret, accepiſſe. Utut qualis ortu fuerit incertum ſit, qualis poſtea fuerit factis comprobavit. Poſt varios reges devictos & ſubjugata regna in *Aſiam* minorem tandem progreſſus, de *Bajazede Othmanida* eas conſecutus eſt victorias quibus apud noſtros maxime celebris eſt. Eo victo in patriam reverſus, ad regiones Orientales, quæ nondum ejus jugo colla ſubmiſerant, perdomandas ſæviente hieme iter ingreſſus, diem obiit *Shaabani* decimo ſexto, anno octingenteſimo ſeptimo; ſic & *Al Jannabius* & *Ahmed Ebn Yuſeph.* Quod ad ætatis ſpatium, fuiſſe eum ait *Al Jannabius* من المعمرين *è longævis*, ac vixiſſe تسعا وتسعين *nonaginta novem annos*; *Ebn Yuſeph*, circiter *octoginta*: at in utriuſque quæ habemus exemplaribus manifeſtus erit error, ſi verum aut verè ſcriptum ſit, quod apud *Al Jannabium* in exemplari noſtro reperitur, natum fuiſſe menſe *Shawalo*, anno *Hejræ* ſeptingenteſimo triceſimo ſexto. In tanta ætate nova adhuc bella meditabatur. Solus imperavit annos triginta ſex. Doctis faviſſe, eorumque conſortio delectatum perhibent. Ejus ſucceſſores licet ſe in iis *Aſiæ* partibus, quæ ad Orientem longius ab *Europa* ſitæ ſunt, continuerint, neque in Occidentem variis inter ſe diſſidiis agitati arma moverint, vel famam rerum à ſe geſtarum adeo late propagaverint; minimè tamen ſilentio prætereundus eſt quartus ab eo, محمد الغ بك *Mohammed UlugBeg* filius *Shah Ruchi*, filii *Timuri*: utpote qui (non minus literarum, quam avus ipſius *Timur* armorum, gloria clarus) non interiturum nomini

C ſuo

ſuo monimentum condidit accuratiſſimis illis Tabulis Aſtronomicis, quæ *Ulugbegica* audiunt, compoſitis, poſt obſervationes magnis ipſius impenſis diligentiſſimè factas: quibus præerat primo غياث الدين جمشيد *Giyatho'ddin Jamſhid*, deinde eo mortuo قاضي زاده الرومي *Kadi Zadeh AlRumi*, & poſt eum علا الدين القوشي السمرقندي *Aladdin AlKuſhi AlSamärkandi*. Operi huic ſe accinxit monitus, ut videtur, illo Poëtæ quod in Præfatione laudat,

ان اثارنا تدل علينا فانظروا بعدنا الي الاثار

Veſtigia noſtra indicant quales fuerimus:
Inquirite poſt nos in veſtigia noſtra.

Siquidem, ut non inconcinne *AlAſadi*, vix hominum numero accenſendus eſt ille من لا يكون له في الارض اثار *cui nulla ſuperſunt veſtigia*, quibus aliquando *in terris* vixiſſe dignoſcatur. Vixit *UlugBeg* annos circiter quinquaginta octo: filii rebellis juſſu interfectus in urbe regia *Samarkanda*, anno *Hejra* octingenteſimo quinquageſimo tertio.

Mamlucorum Ægyptiacorum Series.

Qui *Ægypto*, poſt eam in *Mohammedanorum* poteſtatem redactam, præfuerunt, triplici, inquit *AlMakrizi*, diſtinguuntur genere: Primum eſt eorum qui امرا مصر *Amiri Ægypti* appellantur, *Chalifarum* nomine ei præfecti, numero centum & duodecim. Imperium eorum annorum tercentum triginta ſeptem, ſeptem menſium, & ſexdecim dierum: à die *Veneris* ineunte menſe *Moharramo* anni *Hejra* viceſimi,

cesimi, usque ad diem *Lunæ*, qui decimus-sextus mensis *Shaabani* anni trecentesimi quinquagesimi octavi.

Secundum الخلفا الفاطميون *Chalipharum Phatemidarum*, qui annos ducentos & octo, menses quatuor, & viginti duos dies Imperio potiti sunt; à die *Martis Shaabani* decimo septimo, anni *Hejræ* trecentesimi quinquagesimi octavi, ad diem *Solis* mensis *Moharrami* decimum, anni *Hejræ* quingentesimi sexagesimi septimi: atque hi numero undecim *Chalifæ*.

Tertium *Regum* & *Soltanorum*, qui & triplicis generis.

1. ملوك بني ايوب *Regum Jobidarum* qui origine *Cordi*: hi numero octo fuerunt, & imperium tenuerunt annos octoginta & unum, & dies septendecim.

2. البحرية واولادهم *Mamlucorum Bahritarum*, (qui Regum *Jobidarum* servi emptitii erant) atque ab ipsis ortorum.

3. *Mamlucorum Circassorum*, qui *Bahritarum* servi erant, ac plerique origine *Circaßi*; quos Kelaün magno numero emptos per arcis suæ turres distributos, inde برجية *Borjitas* appellavit, & honoribus auctos summis imperii muneribus præfecit.

مملوك *Mamluc* autem (& cum de pluribus dicitur مماليك *Mamalic*) servum emptitium denotat, seu qui pretio numerato in Domini possessionem cedit. Id genus hominum in *Ægypto* sub *AlMalec AlSaleh Nojmo'ddin Jyubo* primum inclarescere cœpit. Unde ille (teste *AlJannabio*) اسطان الترك *Turcarum Magister* vel *Dominus* audit, الذي جلبهم الي بلاده *qui eos in regiones sibi subditas introduxit*. Mille enim *Turcarum* liberos à mercatoribus, quibus eos à se captos vendiderant *Tartari*, emit, at-

que in arce quadam, quam illis in loco dicto *Raudah* extruxit, collocatos البحرية *Bahritas* nominavit; quorum & non paucos ad magnam evexit dignitatem, hac (teste *AlMakrizio*) de causa, quod illos aliquando, ab aliis desertus, sibi fidos haberet. Quin & eo mortuo, contra *Francos* rebus strenuè gestis magnam sibi apud populum gratiam & famam conciliarunt. Deinde cum Regem *Turanshahum* ipsius filium ab eo sibi metuentes, trucidâssent, *Shajaro'lDorra*, Domini eorum *Nojmo'ddini* uxor, rebus præfecta est; ac paulò post cuidam è suis, nomine *Ezzo'ddin Ibeg*, qui eam in uxorem duxit, imperium detulerunt: cujus ad tempus cum eo particeps fuit *AlAshraph Musa Jobidarum* ultimus, puer sexennis; quo deinde amoto solus rerum summæ præfuit.

Primus ergò *Mamlucorum Turcicorum* fuit الملك المعز عز الدين ايبك التركماني الجاشنكير *AlMalec AlMoezz Ezzo'ddin Ibeg AlTurcomani, AlJashenkir*. Imperare cœpit die Sabbati ultimo mensis *Rabiæ* posterioris anni sexcentesimi quadragesimi octavi: cumque annos sex & undecim menses Imperium tenuisset, fraude & instigatione uxoris suæ *Shajro'lDorra* interfectus est, die *Martis* mensis *Rabiæ* prioris vicesimo tertio, anno *Hejræ* sexcentesimo quinquagesimo quinto.

2. Filius ipsius الملك المنصور نور الدين علي *AlMalec AlMansur Nuro'ddin Ali*, quindecim annorum puer. Imperare cœpit vigesimo quinto *Rabiæ* prioris: & cum biennio & octo mensibus imperâsset, regno amotus est, vicesimo quarto mensis *Du'lKaada*, anno *Hejræ* sexcentesimo quinquagesimo septimo, testibus *Makrizio* & *Rauda*; at

at *Jannabius* * decimo ſeptimo *Du'lKaada*, *AlJauhar*, & *Ebn Juſeph* viceſimo octavo; *AbulFeda* denique initio menſis *Du'lHajja* hoc factum refert.

* *forſan* viceſimo.

3. الملك المظفر سيف الدين قطز المعزي *AlMalec AlModhaffer Saifo'ddin Kotuz * AlMoezzi*. Imperavit undecim menſes, & ſeptendecim dies, ſecundùm *Raudam*; at *Jannabio* & *AbulFedæ* tredecim dies, *Makrizio* & *Ebn Juſepho* annum, tredecim diebus minus: deinde occiſus eſt à *Bibarſo* aliiſque anno ſexcenteſimo quinquageſimo octavo, die Sabbati menſis *Du'lKaadæ* decimo ſeptimo, poſt profligatos *Tataros*, quos nunquam antea victos, prælio fudit, & primus vinci potuiſſe docuit. ولم يكن قطز هذا مرقوق الاصل inquit *AlJannabius*, *Non fuit* Kotuz *iſte origine ſervili*: verum filius *Maudud Shahi*, Regis *Chowarezmiæ* ex ſorore nepotis, & nomine *Mahmud*; at à *Tataris* captus Mercatoribus venditus eſt, & ab iis in *Ægyptum* delatus.

* *Almoezzi* ſervus.

4. الملك الظاهر ركن الدين ابو الفتح بيبرس العلائي البندقداري الصالحي *AlMalec AlDhaher Rucno'ddin Abu'lPhatah Bibars AlAlái AlBundokdári*, i.e. qui primo *Al'addini AlBundokdari*, deinde *AlMalec AlSalehi* ſervus fuerat. In moneta ſe *Bibars AlSalehi* appellari voluit. In *Rauda* صاحب الفتوحات *Victoriarum Dominus* vocatur, multis quippe victoriis clarus. Annos imperavit ſeptendecim & circiter duos menſes cum dimidio, vel, ut *AbulFeda*, decem dies: utpote qui regnare cœpit decimo ſeptimo *Du'lKaada*, anno ſexcenteſimo quinquageſimo octavo, deſiit viceſimo ſeptimo *Moharrami*, anno ſexcenteſimo ſeptuageſimo ſexto.

5. Filius ejus الملك السعيد ناصر الدين ابو المعالي محمد بركة * خان قان* Makriz. *AlMalec AlSaïd Nasero'ddin Abu'l-Maáli Mohammed Barcah Chan:* cum biennio & tribus mensibus imperâsset, (ut in *Rauda* habetur; at *Makrizio* duobus mensibus, & octo diebus, *Ebn Yusepho* & *Jauharo* uno mense & aliquot diebus, *Jannabio* uno mense tantum supra biennium) imperio amotus est, anno *Hejræ* sexcentesimo septuagesimo octavo, mense *Rabia* priori.

6. Frater ipsius الملك العادل بدر الدين سلامش *AlMalec AlAdel Badro'ddin* Salámesh, annos septem & menses aliquot natus. In Imperium suffectus est mense *Rabia* priori, anno prædicto: eodem privatus est vicesimo secundo mensis *Rajebi*, post menses quinque & dies aliquot; vel ut *Makrizius* & *Raudah*, post centum dies, ut *Maured*, quod rectius videtur, post quatuor menses.

7. الملك المنصور ابو المعالي سيف الدين قلاوون الصالحي النجمي الالفي *AlMalec AlMansur AbulMaáli* Saifoddin Kelaün *AlSalehi AlNojmi AlAlphi. AlAlphi* dictus videtur quod mille aureis emptus, ut *Al*Salehi *AlNojmi* à Domino suo *AlSaleho Nojmo'ddino* qui eum post mortem Domini primi A*la'ddini* Ak*sankari*, qui eo pretio eum emerat (à quo & العلاي *AlAläi, ad Ala'ddinum pertinens* denominatus est) servum habuit. Ad Imperium evectus est * *Rajebi* vicesimo secundo, anno sexcentesimo septuagesimo octavo. Imperavit annos undecim, cum duobus mensibus & dimidio, ut *Raudah*; cum tribus mensibus & diebus aliquot, ut *AbulFeda*, & J*annabius*; cum duobus mensibus, & viginti quatuor diebus ut *Makrizius*. Obiit die

* die vicesimo *Rajebi*, *Makriz.*

die ſabbati ſexto *Du'lKaada* anno ſexcenteſimo octogeſimo nono. هو اول مملوك بيع بالف دينار (inquit *AlJannabius*) *Ille primus Mamlucorum fuit qui mille aureis venit*. Idem ab eo ابو الملوك *Regum Pater* vocatur, quòd Imperium *Ægyptiacum* in poteſtate ab eo oriundorum, vel ſervorum ipſorum manſerit, donec aboleretur ſervile illud *Turcarum* dominium: atque hic primus *Mamlucos Circaßios* ad dignitatem evexit, quos *Borjitas*, ut diximus, appellavit. *Mamlucos* ſeu ſervos emptitios duodecies mille habuiſſe fertur. *Tataros* in *Syria* fudit. Multos etiam urbes & arces *Chriſtianis* eripuit; inter quas *Tripolis*, locus munitiſſimus, quam nec *Salaho'ddin*, nec alius quiſpiam Regum *Ægyptiacorum* aggredi auſus fuerat, (teſte *AbulFeda*) idque anno *Hejra* ſexcenteſimo octogeſimo octavo, cum in *Francorum* poteſtate uſque ab anno quinquageſimo tertio fuiſſet, ut *AlJannabius*: eaque diruta *Tripolim*, hodie ſic dictam, condidit.

8. Filius ipſius الملك الاشرف صلاح الدين خليل *AlMalec AlAſhraph Salaho'ddin Chalil*, qui *Accam* captam diruit anno *Hejra* ſexcenteſimo nonageſimo, menſe *Jomada* poſteriori. Cum triennio, & duobus menſibus, & quatuor vel quinque diebus regnâſſet, à *Baidara* aliiſque *Mamlucis* interfectus eſt, menſe *Moharramo* anni *Hejra* ſexcenteſimi nonageſimi tertii. Eo mortuo بيدرا *Baidara* regnū occupare conatus, à ſuis *AlMalec AlKaher* appellatus eſt, ideoque ab Authore *Maured* Regibus accenſitus: at quum uno tantum die regnâſſet ab *AlAſhraphi* Mamlucis trucidatus eſt.

9. Frater

9. Frater ipsius الملك الناصر محمد بن قلاوون *Al-Malec AlNaser Mohammed Kelaüni* filius, annos natus novem, cum nondum annum integrum regnâsset, ob ætatis & virium defectum, Imperio amotus est, mense *Moharramo* anni *Hejræ* sexcentesimi nonagesimi quarti.

10. الملك العادل زين الدين كتبغا المنصوري *AlMalec AlAdel Zinoddin Cetboga Almansuri*, i. e. qui *Almansuri* servus fuerat. At cum biennio imperâsset in *Syriam* aufugit metu *Lajini* anno *Hejræ* sexcentesimo nonagesimo sexto, mense *Moharramo*; seque imperio abdicavit.

11. الملك المنصور حسام الدين لاجين المنصوري *AlMalec AlMansur Hosamo'ddin Lajin AlMansuri*, qui cum annos duos & dies quadraginta septem imperium tenuisset interfectus est, undecimo *Rabiæ* posterioris, anno sexcentesimo nonagesimo octavo. *Rauda* & *AbulFeda* biennium & tres menses imperâsse aiunt, & decimo quinto *Rabiæ* posterioris interfectum à *Mamlucis* quibusdam juvenibus quos sibi adsciverat: alii, inquit *Al Jauhar*, eum tres annos, & duos menses regnâsse dicunt, at minus verè.

9. *AlMalec AlNaser*, *Kelaüni* filius, secundò, post dierum quadraginta unius interregnum. Cum decem annos, & menses aliquot (*Rauda* sex; at *Makrizio* novem annos, sex menses, & tredecim dies) regnâsset, regno iterum cessit, anno *Hejræ* septingentesimo octavo.

12. الملك المظفر بيبرس الجاشنكير المنصوري *AlMalec AlModhaffer Bibars AlJashenkir AlMansuri*. Throno regiò insedit

inſedit viceſimo tertio *Shawali* anni jam dicti. Cum undecim menſes rerum ſummæ præfuiſſet, (vel, ut *Makrizius*, decem menſes & viginti quatuor dies) militibus undique ad *Al-Naſerum* deficientibus, regno ſe abdicavit: atque ab *Al Naſero* ſtrangulatus obiit, menſe *Shawalo* anni *Hejræ* ſeptingenteſimi noni.

9. *AlMalec AlNaſer*, tertio. Atque hac tertia vice annos triginta duos, menſes duos & novendecim dies regnavit, teſte *AlJannabio*, (*Raudah* ſeptem menſes & dimidium, *Makrizius* duos menſes & viginti dies numerat) à die *Jovis* ſecundo menſis *Shawali* anni ſeptingenteſimi noni, ad diem *Jovis* viceſimum primum *Du'lHajjæ* anni ſeptingenteſimi quadrageſimi primi, quo obiit, annos quinquaginta ſeptem natus, ut vult *Ahmed Ebn Yuſeph*; qui eum in totum quadraginta quinque annos menſem & dimidium imperâſſe ait, ut & *Ebn Dakmak*: at *AlJannabius* quadraginta tres annos & ſeptem menſes, *Raudah* quadraginta quatuor annos & quindecim dies. Imperarunt poſt ipſum ex ipſius filiis octo.

13. Filius ipſius الملك المنصور سيف الدين ابو بكر *AlMalec AlManſur Saifo'ddin Abu Becr*. Cum duos menſes & aliquot dies imperâſſet regno âmotus eſt, ut *Raudah*; ut J*annabius* menſem unum & paucos dies: at *Makrizius* amotum ait poſt dies quinquaginta novem, die *Solis Safari* viceſimo anni ſeptingenteſimi quadrageſimi ſecundi, cum à die *Jovis* viceſimo primo *Du'lHajjæ* imperâſſet. Fuit, inquit author *AlJanhar*, ſpatium regni ipſius, menſes duo, vel juxta alios quinquaginta octo dies.

14. Frater ipsius الملك الاشرف علا الدين كوجك *AlMalec AlAshraph Aladdin Cojuc*: puer sexennis, ut *Raudah*; ut *AlJannabius*, *Jauhar*, & *Ahmed Ebn Yuseph*, septennis; secundùm alios, referente *AlJannabio*, quinquennis; secundùm *Makrizium* nondum octo annorum. Hic etiam post quinque menses, tradentibus *AlJannabio*, *Ahmede Ebn Yusepho*, & authore *AlJauhar*; post quinque menses & decem dies, affirmante *Makrizio*; post sex menses, ut vult author libri *Raudah*, regno exutus est.

15. Frater ipsius الملك الناصر شهاب الدين احمد *AlMalec AlNaser Shahabo'ddin Ahmed*. Regnum occupavit die *Solis* decimo mensis *Shawali*; eo amotus est duodecimo (*AlJannabio*; at *Rauda* vicesimo secundo, *Makrizio* vicesimo primo) mensis *Moharrami* anni *Hejræ* septingentesimi quadragesimi tertii; postquam tres menses regnâsset; *Jannabio* & *Ebn Yusepho* duos menses, & duodecim dies; *Makrizio* tres menses & tredecim dies. Postea mense *Sapharo*, anno *Hejræ* septingentesimo quadragesimo quinto, jussu successoris interfectus est.

16. Frater ipsius الملك الصالح عماد الدين اسماعيل *AlMalec AlSaleh Omado'ddin Ismael*. Cum Imperâsset annos tres, duos menses & aliquot dies, mortuus est quarto *Rabia* posterioris, anno *Hejræ* septingentesimo quadragesimo sexto, annos circiter viginti natus, ut *Jannabius*. *Makrizius* Imperâsse ait tres annos, menses duos & dies undecim, à die *Jovis* vicesimo secundo *Moharrami*, anni septingentesimi quadragesimi tertii, ad quartum *Rabia* posterioris anni quadragesimi sexti; *Raudah* quindecim dies.

Authoribus

Authoribus *Maured* & *Jauhar*, obiit vicesimo *Rabia* prioris, cum tres annos, mensem unum & octodecim dies regnâsset. Refert *AlMakrizius* illum viso fratris sui *AlMalec AlNaseri* capite, quod ad ipsum delatum fuerat, horruisse, nec posteà firma usum valetudine donec moreretur.

17. Frater ipsius الملك الكامل زين الدين شعبان *AlMalec AlCamel Zino'ddin Shaaban.* Ad regnum evectus est mense *Rabia* priori, eoque post annum & dies aliquot amotus, mense *Jomada* priori anno *Hejra* septingentesimo quadragesimo septimo; atque in carcerem conjectus, & paulò post interfectus, referente *AlJannabio.* Author libri *AlRaudah* regnum occupâsse ait mense *Rabia* posteriori; atque ipsum tenuisse annum, mensem, & septendecim dies. *AlMakrizius* ultra annum quinquaginta octo dies illi assignat, eumque *Saifo'ddinum*, non *Zinoddinum* appellat.

18. Frater ipsius الملك المظفر زين الدين حاجي غضنفر *AlMalec AlModhaffer Zino'ddin Haji Gadanfer.* Cum annum & tres menses regnâsset à *Mamlucis* è medio sublatus est, duodecimo *Ramadani* anno *Hejra* septingentesimo quadragesimo octavo, teste *AlJannabio*; *Ahmedi Ebn Yuseph*, decimo tertio *Ramadani. Ebn Dakmak*, Author libri *AlJauhar*, imperâsse ait annum, tres menses, & octodecim dies, & regnare cœpisse initio *Jomada* posterioris anni septingentesimi quadragesimi septimi: *Makrizius* ei tribuit annum unum, menses tres & duodecim dies: sed Author libri *Raudah* decem dies.

19. Frater ipsius الملك الناصر ناصر الدين حسن AlMa-

lec Al*Naser Naserö'ddin Hasan*. Cum tres annos & circiter decem menses imperâsset regno amotus est initio mensis *Rajebi* anno *Hejræ* septingentesimo quinquagesimo secundo, referente Al*Jannabio*. Author Al*Rauda*, tres annos, novem menses, & decem dies imperâsse scribit, regnoque exutum & carcere inclusum vicesimo mensis *Jomadæ* posterioris. *Ahmed Ebn Yuseph* etiam *Jomada* posteriori, regno se abdicâsse, intra diem septimum & decimum octavum, postquam tres annos & novem menses imperâsset: septimo enim die militum duces ei manus injecisse dicit; ni forsan * decimo septimo reponendum sit, ex *Ebn Dakmako*; cui die *Solis* fuit, quod vigesimum potius indicat. Al*Makrizius* illud factum ait die vicesimo octavo (nam diem *Lunæ* fuisse ait) eumque *Bad rö'ddinum* Abu'*l*M*aáli* vocat. Eo imperante, anno *Hejræ* septingentesimo quadragesimo nono, ubique grassata est pestis admodum gravis, non in homines modo, sed in omnis generis animalia; *Caïri* singulis diebus ultra viginti hominum millia ea interiisse ferunt.

* vigesimo septimo.

20. Frater ipsius الملك الصالح صالح صلاح الدين Al*Malec* Al*Saleh Saleh Salahö'ddin*, filiorum Al*Naseri* M*ohammedis* filii *Kelaüni* octavus. Cum tres annos, totidem menses & quatuordecim dies imperio præfuisset amotus est secundo *Shawali*, anno *Hejræ* septingentesimi quinquagesimi quinti; secundum Al*Jannabium*, & cæteros, exceptis Al*Makrizio*, qui dies tres tantum numerat, & Authore Al*Raudah*, qui omnes omittit.

19. Al*Malec* Al*Naser Hasan* denuo. Atque hac vice annos sex,

ſex, menſes ſeptem, & dies aliquot regnavit. Deinde à *Mamlucorum* quibuſdam è medio ſublatus, *Jomadæ* prioris nono, juxta *AlMakrizium*, anno *Hejræ* ſeptingenteſimo ſexageſimo ſecundo.

21. الملك المنصور محمد بن الملك المظفر حاجي *Al-Malec AlManſur Mohammed*, filius *AlModhafferi Hajii*. Solium regium capeſſivit nono *Jomadæ* prioris anni *Hejræ* ſeptingenteſimi ſexageſimi ſecundi annos quatuordecim tunc natus; eoque deturbatus eſt ſexageſimo quarto, medio menſe *Shaabani*, cum biennio tribus menſibus, & quinque (juxta *Jannabium*, juxta alios pleroſque ſex) diebus illud occupaſſet: diu poſtea privatus vixit, uſque ad annum octingenteſimum primum, obiitque plus quam quinquagenarius.

22. الملك الاشرف شعبان بن حسين *AlMalec AlAſhraph Shaaban* filius *Hoſaini*, filii *Mohammedis*, filii *Kelaüni*. Annos decem natus ad Imperium evectus eſt medio menſis *Shaabani*, anno *Hejræ* ſeptingenteſimo ſexageſimo quarto: eo amotus & ſtrangulatus quinto menſis *Du'lKaáda* anno *Hejræ* ſeptingenteſimo ſeptuageſimo octavo, ætatis ſuæ viceſimo quarto; cum imperâſſet annos quatuordecim, menſes duos, & dimidium: *AlMakrizius* ſexto *Du'lKaáda* interfectum ait. Eo imperante anno ſeptingenteſimo ſeptimo (vel ut alii ſexto) magna fuit annonæ caritas, & rerum penuria in *Ægypto* & *Syria*, atque alibi, adeo ut homines morticina, & canes, imò & aliqui liberos ſuos comederent: aliquibus in locis tres annos duravit fames.

23. Filius

23. Filius ejus الملك المنصور علي بن الاشرف *AlMalec AlManſur Ali*, octo (ut *AlMakrizius*, ſeptem) annorum puer. Imperatoris titulo magis quam authoritate gaviſus eſt, annos * quinque, & menſes quatuor, vel ut *Ebn Yuſeph* & *Jauhar* tres menſes & viginti dies. Deinde obiit anno *Hejræ* ſeptingenteſimo octogeſimo tertio, ætatis decimo tertio, juxta *AlJannabium* menſe *Rabia* priore; juxta Authores *Raudah* & *Jauhar*, viceſimo tertio menſis *Safari*.

* ita conſtanter omnes, ſed legendum videtur *quatuor*.

24. Frater ejus الملك الصالح حاجي بن الاشرف *AlMalec AlSaleh Haji* filius *AlAſhraphi Shaabani*. Admodum puer; non ultra annum & quatuor menſes natus, referente *AlJannabio*, niſi à librario erratum ſuſpicemur: nam pater ejus mortuus eſt anno ſeptuageſimo octavo: in *Raudah*, ſex annorum fuiſſe perhibetur. Poſt annum & dimidium, cum dimidio menſis, regno amotus, quod ei adminiſtrando præ ætate idoneus non eſſet, anno *Hejra* ſeptingenteſimo octogeſimo quarto, menſis *Ramadani* nono, ſecundum *AlMakrizium*; qui imperaſſe eum ait annum & duos menſes quatuor diebus minus, à viceſimo quarto *Safari*, anni octogeſimi tertii, ad nonum *Ramadani*, anni octogeſimi quarti. *Ahmed Ebn Yuſeph*, annum & dimidium, & viginti quinque dies imperio ejus aſſignat; ut & libri *AlJauhar* Author: *AlRaudah*, dies quindecim, ultra annum & ſex menſes, & regno exutum ait decimo octavo menſis *Ramadani*. Atque in eo finem habuit دولة المماليك البحرية الاتراك واولادهم (inquit *AlMakrizi*) *imperium Mamlucorum Bahritarum, Turcarum, & ipſis natorum*: quod annorum fuit centum triginta ſex, menſium ſeptem

&

& dierum novem à decimo *Safari* anni *Hejra* sexcentesimi quadragesimi octavi, ad decimum octavum *Ramadani* anni septingentesimi octogesimi quarti. Alii mense *Rabia* posteriori istius anni, initium habuisse volunt.

Mamluci Circassi.

Qui successere *Mamluci* الجراكسة *Circassi* (quamvis non omnes origine *Circassi*) & البرجية *Borjita*, communi nomine, appellantur; quorum, nisi *Bibars AlJashenkir* *Circassis* accenseatur, primus fuit,

I. الملك الظاهر ابو سعيد برقوق بن انص اليلبغاوي العثماني الجركسي *AlMalec AlDhaher Abu Said Barkuk filius Ansi AlYilbogawi AlOthmani*, *Circassus*. Hic in *Circassia* captus ab *Othmano* quodam, ac in *Tatarorum Krimiorum* regione emptus, & in *Ægyptum* delatus, in *Mamlucorum* ducis cujusdam *Yilboga* potestatem venit: atque ab eo libertate donatus, in *Mamlucorum* numerum adscitus est. A Dominis istis *Yilbogawensis* & *Othmaniensis* denominatus: antea *AlTanboga* nomen habuit. Imperator constitutus est, amoto *AlSalebo*, die *Mercurii*, qui ut *AlJannabius*, nonus, ut reliqui rectiùs, decimus nonus mensis *Ramadani* anni septingentesimi octogesimi quarti. Cum annos sex, menses septem, & quindecim dies, ut *Raudah*, vel ut *Ebn Dakmak*, menses octo, & viginti septem dies imperâsset, ab hostium impetu se subducens delituit; deinde prehensus & in car-

cerem

cerem conjectus est: denuo in Imperium suffecto *Hajio Al-Ashraphi* filio, qui prius *AlMalec AlSaleh*, jam verò *Al-Mansur* cognominatus est; quo tamen rursum post octo, vel, ut *Raudah*, post septem menses, & circiter sexdecim, vel ut alii novem dies à *Barkuko*, è carcere liberato, captus cessit, eique restitutus est *Barkuk* anno septingentesimo nonagesimo secundo, decimo quarto mensis *Saphari*. Quod deinde annis novem, & octo (vel ut alii decem) mensibus tenuit: adeo ut annos sedecim & circiter dimidium, quà primò quà secundò, regnaverit, juxta *AlJannabium*: juxta *Ebn Dakmak* annos sedecim quatuor menses & septendecim dies; vel juxta librum *AlMaured*, septem & viginti; juxta *AlRaudah*, quindecim. Ad eum literæ fastu & minis plenæ à *Tamerlane* scriptas refert *Ahmed Ebn Yuseph*, quibus ille summo cum contemptu respondit. Dixisse fertur لا اخاف من اللنك فان كل احد يساعدني عليه وانما اخاف من ابن عثمان *Non ego timeo* Lencum (claudum i. e. Tamerlanem) *utpote contra quem omnes mihi opem laturi sunt, metuo à * filio* Othmanis: ac sæpius dixisse fertur *Ebn Chaldun* ما نخشي على ملك مصر الا من ابن عثمان *De regno Ægypti non timemus nisi a filio* Othmanis. Obiit *Barkuk* medio mense *Shawali*, anno *Hejræ* octingentesimo primo, plus quam sexagenarius.

* Imperatore *Othmanico*.

2. Ipsius filius الملك الناصر زين الدين ابو السعادات فرج *AlMalec AlNaser Zino'ddin Abul'Saadat Pharaj*. Delatum est ei regnum eodem die quo obiit Pater ipsius: quod cum ad annum octingentesimum octavum tenuisset, decimo quinto (ut *AlJannabius*, vel ut *Ebn Dakmak*, vicesimo

cesimo quinto) *Rabiæ* prioris, orto inter *Mamlucos* tumultu, sive metu, sive regni tædio se in latebras conjecit, cum, ut *Maured*, 6. annos 5. menses, & 11. dies regnâsset.

3. Frater ipsius الملك المنصور عز الدين عبد العزيز *AlMalec AlMansur Ezzo'ddin AbdolAziz.* Imperavit septuaginta dies uno minus, juxta *Alzannabium*, juxta authorem libri *Raudah* quadraginta septem, juxta *Ebn Yusephum* duos menses & novem dies. Deinde, è latibulo suo prodeunte *AlNasero*, mense *Jomada* posteriori amotus est, annoq; sequenti *Alexandriam* missus, mense *Safaro*, ubi paulo post esse desiit die *Lunæ* septimo *Rabiæ* posterioris.

2. *AlNaser* autem secunda hac vice annos sex, & decem menses regnavit, secundùm *Ebn Dakmakum*, *Makrizium*, & authorem *Maured*; adeo ut ultra tredecim annos, tres menses & undecim dies regnum obtinuerit. Secundùm authorem *AlRaudah*, prima vice * quinque annos, sex menses, & decem dies, secunda sex annos & novem menses, *utraque tredecim annos & quatuor menses imperavit. Mense *Moharramo* regno amotus, *Safaro* interfectus est *Damasci*, anno *Hejræ* octingentesimo decimo quinto, & contumeliosè habitus, utpote in sterquilinium projectus, ubi aliquandiu nudus ac insepultus jacuit. *AlNasero* è medio sublato, cum inter principes *Mamlucorum* non esset quem sibi cæteri præferrent, unanimi consensu Chalifam ابو الفضل العباس المستعين بالله *Abu'lPhadl AlAbbas AlMostaîn billahi* Regis etiam dignitate ornârunt, mense *Moharramo*, & الملك العادل *AlMalec AlAdelum* salutarunt: quem tamen, ubi ambitioni suæ viam parâsset quidam è principibus, nomine *Sheich*,

* legunt. 6. an. 5. mens.

* annumeratis 47. diebus.

E post

poſt ſex (vel, juxta alios, ſeptem) menſes & dies aliquot ea rurſum cedere coegerunt. Neque enim regnum à ſe penitus transferri voluerunt *Circaſſi*.

4. الملك المويد ابو النصر شيخ المحمودي الظاهري *AlMalec AlMuaiyed Abu'lNaſr* Sheich *AlMahmudi AlDhaheri*: qui è ſervis *AlDhaheri Barkuki* fuit; quem à *Mahmudo* quodam emptum libertate donavit, & ad dignitatem evexit. Regnare cœpit *Shaabani* primo, anno octingenteſimo decimo quinto, cumque annos octo, menſes quinque, & dies ſex vel octo, regnâſſet, mortuus eſt menſe *Moharramo* anno octingenteſimo viceſimo quarto.

5. Filius ipſius الملك المظفر شهاب الدين ابو السعادات احمد *AlMalec AlModhaffer* Shehabo'ddin *Abul'Saadat Ahmed*. Adhuc infans, annum & circiter octo menſes natus, eodem die quo obiit pater, in ſolio collocatus eſt. Poſt ſeptem menſes, & viginti circiter dies, regno privatus *Alexandriam* miſſus eſt, & carcere incluſus: ubi anno *Hejræ* octingenteſimo triceſimo tertio diem obiit, referente *Ebn Dakmako*.

6. الملك الظاهر سيف الدين ابو الفتح ططر *AlMalec AlDhaher Saifo'ddin Abu'lPhatah Tatar*, è *Barkuki Mamlucis*. Die *Veneris* *Shaabani* viceſimo nono, anno *Hejræ* octingenteſimo viceſimo quarto regnũ obtinuit: quo haud diu gaviſus eſt. Eodem enim anno, die *Solis*, quarto vel quinto menſis *Du'lHajja* mortuus eſt, cum non ultra nonaginta quinque dies imperâſſet; ſive tres menſes & duos (ut *Makrizius*, vel tres, ut *Ebn Yuſeph*) dies: Author libri *Raudah* nonaginta & tres tantum dies ei tribuit.

7. Filius

7. Filius ipsius الملك الصالح ناصر الدين محمد بن ططر *AlMalec AlSaleh Nasero'ddin Mohammed, filius Tatari.* Annos, ut alii, novem, alii, circiter decem natus, titulo Regio ornatus est; deinde post quatuor menses, & paucos aliquot dies ea dignitate privatus, mense *Rabia*, ut *Ebn Dakmàk* priore, ut alii posteriore anni *Hejræ* octingentesimi vicesimi quinti.

8. الملك الاشرف سيف الدين ابو النصر برسباى الدقماقي الظاهري *AlMalec AlAshraph Saifo'ddin Abu'l Nasr Barsebaï, AlDakmaki AlDhaheri:* quem nempe *Dakmak* quidam è *Mamlucorum* principibus *Soltano AlDhahero Barkuko*, dono dederat. Regnum eodem die, quo eo amotus est *AlSaleh*, capessivit; illúdque annos sedecim & menses octo & quinque vel sex dies, vel ut alii novem menses, tenuit. Obiit anno *Hejræ* octingentesimo quadragesimo primo, circa decimum tertium mensis *Du'lHajjæ*. Eo regnante capta est *Cyprus*. منع الناس من تقبيل الارض بين يديه وجعل مكانه تقبيل يد السلطان (Referente *Ahmede Ebn Yuseph*) *vetuit homines coram se terram osculari, ejusque loco ut manum Regis oscularentur statuit.*

9. Filius ipsius الملك العزيز ابو المحاسن جمال الدين يوسف *AlMalec AlAziz Abul'Mahasen Jamalo'ddin Yuseph.* Hic cum tres menses & paucos aliquot dies (vel ut *AlJannabius* nonaginta quinque, ut *Ahmed*, nonaginta quatuor dies) regnâsset, regno exutus est, decimo nono *Rabiæ* prioris, anno octingentesimo quadragesimo secundo.

10. الملك الظاهر سيف الدين ابو سعيد جقمق

 العلاي

الملك الظاهر سيف الدين ابو سعيد جقمق العلاي الظاهري *AlMalec AlDhaher* Saifo'd-din *Abu* Saïd *Jäkmak AlOlai AlDhaheri*: quem, è *Circassia* à mercatore quodam allatum, emit *AlOlái Ali*, deinde *AlDhaher Barkuk*. Regnavit annos quatuordecim, menses decem, & (ut addunt *AlJannabius*, *Ebn Yuseph*, & *Ebn Dakmàk*) duos dies. Cum mortem sibi à morbo imminere sentiret, se regno exuit ut in illud sufficeretur filius suus. Obiit octogenarius anno *Hejræ* octingentesimo quinquagesimo septimo, mensis *Safari* tertio.

11. Filius ejus الملك المنصور ابو السعادات فخرالدين عثمان *AlMalec AlMansur Abul'*Saadàt *Phachroddin Othman*, annos octodecim natus. Vivo adhuc patre delatum est ei Imperium, die *Mercurii* vicesimo mensis *Moharrami*, (ut *Jannabius*, die *Jovis* vicesimo primo, ut *Ebn Dakmàk*) & regni insignibus ornatus equitavit, super caput ejus gestante *Inálo* القبة والطير *Conopeium & avem*, tympanisque coram eo pulsatis: nec tamen diu dignitatem eam retinuit, utpote qui post mensem & duodecim plus minus dies ea privatus fuerit initio mensis *Rabiæ* prioris ejusdem anni. ولا نعلم احدا اقل مدة منه مع عظم شوكته (inquit *Ahmed Ebn Y-seph*) i.e. *Nec quemquam novimus, qui cum tanta potentia breviori spatio regnaverit*.

12. الملك الاشرف ابو النصر اينال العلاي الناصري الظاهري *AlMalec AlAshraph Abu'lNasr Inàl AlOláï AlNäseri, AlDhaheri*. Amoto *AlMansuro* solium regium capessivit die *Lunæ*, *Rabiæ* prioris octavo. Origine *Circassus*, in *Ægyptum* ab *Olao'ddino* quodam delatus ab *AlDhahero Barkuko* emptus est, & ab *AlNasero Pharajo* tandem

dem

dem libertati donatus. Inauguratus eſt, uti dictum, die *Lunæ Rabiæ* prioris octavo anni octingenteſimi quinquageſimi ſeptimi: & cum imperium octo annis, duobus menſibus, & ſex diebus obtinuiſſet, è vivis exceſſit die *Jovis* decimo quinto *Jomadæ* prioris, anno *Hejræ* octingenteſimo ſexageſimo quinto, plus quam octogenarius. Literarum admodum rudis fuit, adeo ut لا يهتدي حتي الي كتابة العلامة على المناشير (inquit *AlJannabius*) *Ne ſignum ſuum diplomatibus regiis adſcribere poſſet.*

13. Filius ipſius الملك المويد شهاب الدين ابو الفتح احمد *AlMalec AlMuaiyed Shehabo'ddin Abul'Phatah Ahmed.* Inauguratus eſt vivo adhuc patre, qui de jure regio illi deceſſit, *Jomadæ* prioris anni prædicti decimo quarto, & regni inſignibus ad ipſum delatis tiara indutus, gladioque accinctus, *Emiro Chuſhkadamo Conopeium & avem* ſuper caput ipſius geſtante, reliquiſque coram eo incedentibus, equo in arcem regiam vectus ſolium aſcendit: de quo, cum quatuor menſes & totidem dies imperâſſet, deturbatus eſt, *Ramadani* decimo octavo, vel nono, anno octingenteſimo ſexageſimo quinto; idque unanimi ferè omnium conſenſu, teſte *AlJannabio*, cum nulla ſubeſſet cauſa, niſi quod melior eſſet quàm quem pati potuerint corruptiſſimi *Mamlucorum* & ſeculi mores. Erat enim, inquit ille, revera احسن ملوك مصر *Regum Ægyptiacorum optimus.*

14. الملك الظاهر سيف الدين ابو سعيد خشقدم الرومي *AlMalec AlDhaher Saifo'ddin Abu Said Choſhkadam AlRumi*: Addit author *AlRaudah*, *AlNaſeri*, & *AlMuayedi*; ut oſtendat quos habuerit Dominos. Non erat

hic natione *Circassus*, sed *AlRumi*, *Rumaus*, ac primus eorum qui Imperium in *Ægypto* obtinuit, inquit *AlJannabius*, nisi forsan *Ibeg AlTurcomani* & *AlMansur Lajin* etiam *Rumai* fuerint. Inter præstantissimos Regum *Ægyptiacorum*, & imperio maximè dignos, numeratur. Inauguratus die *Solis* decimo nono *Ramadani* anno octingentesimo sexagesimo quinto. Obiit die Sabbati *Rabiæ* prioris decimo, anno *Hejræ* octingentesimo septuagesimo secundo: postquam sex annos, & sex menses, minus octo diebus regnâsset, referente *AlJannabio*; vel, ut aliis verbis *AlRaudah*, sex annos, quinque menses, & viginti duos dies; plus quam sexaginta quinque annos natus, ut *AlJannabius*, septuaginta quinque, ut *Ahmed Ebn Yuseph*.

15. (الملك الظاهر ابو سعيد بلباي) *AlMalec AlDhaher Abu Said Belbaï*, vel, ut alii, (يلباي) *Yilbaï*. Eodem die quo obiit *Choshkadam* in regnum suffectus: quod cum quinquaginta sex (vel septem) diebus tenuisset, vel ut *AlJannabius*, mensem, & viginti sex dies: eique administrando impar videretur, unanimi omnium consensu, eo (*Jomadæ* prioris septimo) summotus, *Alexandriam* missus, ibique in carcerem conjectus est, plus quam septuagenarius. وبالجملة هو اقبح ملوك الترك فعالا وتدبيرا وكانت ايامه شر ايام مع قصرها (inquit *AlJannabius*) *In summa, peßimus fuit Regum Turcarum, & factis & regimine, diesq; ipsius in tanta brevitate peßimi dierum.*

16. (الملك الظاهر ابو سعيد تمر بغا الظاهري) *AlMalec AlDhaher Abu Saïd TamarBoga AlDhaheri*: qui etiam رومي الاصل origine *Rumaus* fuit; & è *Mamlucis*

Al-

AlDhaheri Jakmaki. Imperio admotus eſt eodem die quo eo amotus eſt *Belbâï*: quo rurſum poſt dies quinquaginta octo, aut novem (ut *AlJannabius*, poſt duos menſes & diem unum, at rectiùs *Ahmed Ebn Yuſeph* duos menſes uno die minus) ſpoliatus eſt ſexto *Rajebi*; ſed honorifice tractatus & *Damiatam* miſſus, ubi ſui juris vixit. Tres iſti *Soltani* ſibi invicem ſuccedentes iiſdem agnominibus & cognominibus inſigniti ſunt, quod annotat *AlJannabius* eſſe من النوادر *ex iis quæ raro contigerunt.*

17. (الملك الاشرف قايتباي المحمودي الظاهري) *AlMalec ÄlAſhraph Kayetbâï Älmahmudi AlDhaheri*, qui à *Chawajah AlMahmud* in *Ægyptum* perductus ab eo denominatus eſt: à quo illum emit *Barſebâï*, ac deinde libertate donavit *AlDhaher Jakmak*, unde & *AlDhaheri* appellatus eſt. Regno potitus eſt ſexto menſis *Rajebi* anno octingenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, idemque tenuit annos viginti novem, quatuor menſes, & viginti dies. Obiit juxta *Makrizium* viceſimo ſecundo menſis *Du'lKaada*, anno nongenteſimo primo, juxta *Ahmedem* viceſimo ſeptimo: qui dies *Solis* erat: cui conſonum eſt, quod ait Al*Jannabius*, eum die *Lunæ* ejus menſis viceſimo octavo ſepultum.

18. الملك الناصر ابو السعادات محمد Al*Malec* Al*Naſer* A*bul*S*aadàt Mohammed.* Rex ſalutatus, ut *Ebn Dakmàk*, quinque ante patris obitum diebus, ut alii, eodem quo obiit die; triduo, ut vult Author *Raudah*, ante finitam *Du'l*K*aadam.* Cum annos circiter duos, tres menſes, & novendecim dies (vel ut *Jannabius* ſeptemdecim) imperâſſet, interfectus eſt. Interea ad tempus Imperio privatus erat, ſuffecto quodam

dam Kansu *Chamsmiah*, qui & Al*Malec* Al*Ashraph* cognominatus est: quod tamen brevi recuperavit, adeo ut *Jannabius* eum prima vice sex menses & biduum, secunda annum, sex menses, & dimidium regnâsse scribat.

19. Avunculus ejus الملك الظاهر ابو سعيد قانصو Al*Malec* Al*Dhaher* Abu Saïd (ut Ahmed, aliis Abu'l*Nasr*) Kansu. Invitus & coactus imperium suscepit, anno nongentesimo quarto, die *Veneris* *Rabiæ* prioris decimo sexto, vel ut alii, decimo septimo: eoque pulsus est postquam annum & octo menses, & dies aliquot regnâsset; vel, ut *Jannabius*, die *Veneris* vicesimo nono *Du'lKaadæ*, anni nongentesimi quinti; cum circiter viginti menses regno præfuisset.

20. الملك الاشرف ابو النصر جانبلاط الاشرفي قايتباي Al*Malec* Al*Ashraph* Abu'l*Nasr* Janbalat Al*Ashraphi* *Kayetbäi*. Cum sex menses, & septemdecim dies, referente Al*Jannabio*, imperium, cui circa initium mensis *Du'lHajjæ* anno *Hejræ* nongentesimo quinto præfectus fuerat, tenuisset, eo summotus est, decimo octavo *Jomadæ* posterioris anni nongentesimi sexti.

21. الملك العادل سيف الدين طومان باي الاشرفي (قايتباي) Al*Malec* Al*Adel* *Saifo'ddin* *TumanBäi*, Al*Ashraphi* *Kayetbäi*. Origine *Circassus*, quem *Kansu* *Damasci* præfectus emptum, & in *Ægyptum* perductum, unà cum aliis servis Al*Ashraphio* *Kayetbaïo* dono dedit. Ad Imperium evectus sexto mensis *Rajebi* anno nongentesimo sexto, referente Authore Al*Raudah*; at secundùm *Ahmedem* *Ebn* *Yuseph* & Al*Jannabium*, potius mense *Jomada* priore, primò *Damasci*, deinde *Jomadæ* posterioris decimo

octavo

octavo vel nono in *Ægypto* solenniter inauguratus est. Cum tres menses & dimidium (vel, ut *Raudah*, tres menses & tredecim dies; ut *AlMakrizi*, circiter centum dies) imperâsset, se, finiente mense *Ramadano*, à militum impetu fuga subducens, delituit: at post quadraginta tres dies prehensus est, & interfectus mense *Du'lKaada*.

22. الملك الاشرف ابو النصر سيف الدين قانصو الغوري *AlMalec AlAshraph Abu'lNasr Saifo'ddin Kansu AlGauri*; natione *Circassus*, ex *AlAshraphi Kayetbâï Mamlucis*: in *Ægyptum* sub finem anni octingentesimi septuagesimi quarti primò perlatus. Ab his initiis per varios honorum gradus tandem in solium evectus est, quod tamen invitus, nec nisi *Mamlucorum* minis adactus ascendisse perhibetur; adeo ut cum insignibus regni ad eum delatis gladio pro more cingeretur, in lachrymas proruperit. Circa initium *Shawali*, anno *Hejræ* nongentesimo sexto, communibus omnium suffragiis in dominatu locatus est, quem annos quindecim, novem menses, & viginti quinque dies, exercuit, teste *AlJannabio*: quibus exactis, à *Sultano Selimo Othmanida*, cujus contra *Shah Ismaelem Persarum* Regem expeditionem impedire conatus fuerat, in loco dicto *Marj Dabek* prope *Halebum* prælio victus est; cumque à suis desertus fugam meditaretur, equo, deficientibus viribus, decidens, equorum ungulis calcatus vitam finivit, die *Solis* vicesimo quinto, (ut *Ahmed Ebn Yuseph*, die *Lunæ* vicesimo sexto) mensis *Rajebi*, anno *Hejræ* nongentesimo vicesimo secundo.

23. الملك الاشرف طومان باي الجركسي الاشرفي

 Al-

AlMalec AlAshraph TumanBái Alǯarcasi (i. *Circassus*) *Al-Ashraphi*, Kansúi è fratre nepos, quem *Mamluci*, audito quid *Kansúo* contigisset regno præfecerunt: quod postquam tres menses & dimidium (tamdiu enim post superatum Kansúum in *Syria* moram traxit *Selim*) tenuisset, ab eodem in fugam datus est. Deinde à Principe quodam *Arabum* in ipsius potestatem traditus, post decem dies, quibus sæpius illum accersit *Selim* quo ab eo regni *Ægyptiaci* statum perquireret, ipsius jussu ad urbis portam *Zawilah* dictam, patibulo affixus est, die *Rabia* prioris decimo nono, anno nongentesimo vicesimo tertio, referente *Alǯannabio*: Atque hunc exitum habuit servile illud *Mamlucorum* & *Mamlucidarum* Imperium, quod per annos ferè ducentos septuaginta & quinque, qua *Turca*, qua *Circassi* obtinuerant: quorum (*Saifo'ddinum Barkukum*, qui regnum mense *Ramadano* anno septingentesimo octogesimo quarto occupavit, primum statuendo) centum triginta octo *Circassis* ascribendi. Manifestus ergò error in eo quo usi sumus *Ahmedis Ebn Yuseph* exemplari, dum *Circassos* imperium annos centum octoginta octo obtinuisse scribit; quod tamen initium habuisse ait anno septingentesimo octogesimo quarto, finem nongentesimo vicesimo secundo, quo finiente victus est *TumanBái*: ut & quando *Mamlucis Turcis* annos centum sexaginta quatuor tribuit, cum imperare cœperint anno sexcentesimo quadragesimo octavo; quo, teste *Abu'lFeda*, die Sabbati ultimo *Rabia* posterioris, *Ibeg Turcomannus* regni insignia sibi assumpsit, & Almalec Al*Moezz* appellatus est. Quod ad *Mamlucos* istos inquit

Al-

Alfannabius, او تاملت جميع ايام دولتهم لا سيما في الاواخر لوجدتها مصحوبة بالفتن والملاحم والقتال وايقاع الشر والفساد *Si totum-quo regnum occuparunt tempus respicias, præsertim quod fini propius, reperies illud bellis, pugnis, injuriis & rapinis refertum.* Nec aliter fieri potuit, ubi precario imperabatur; iique penes quos rerum arbitrium esse debuit, ab aliorum arbitrio toti pendebant: quorum ambitio imperantibus, & leges, & tempus regnandi præscribebat. Ex his quæ dicta sunt facilè patet, in errore esse eos qui *Mamlucos Christianorum* tantummodo filios fuisse autumant; nec non in aliis erràsse, quæ de successionis apud eos jure, eorumque disciplina tradunt. Obiter etiam notare liceat *Leunclavium*, aliosque, qui cum de *Mamlucis* scribunt, *Zindi*, & *Zindiorum* mentionem faciunt, nihil aliud quam vocem *Arabicam* جند *Jond*, & جندي *Jondi*, (seu ejus plurale) quæ *exercitum*, & *ad exercitum pertinentes*, seu *milites* denotant.

Chalipharum Abbasidarum post *Bagdadum* captum Series.

SUb Regibus *Mamlucis* semper fuerunt in Ægypto qui *Chalifæ* titulo ornati sunt, omni licet authoritate spoliati à *Soltanorum* arbitrio penderent; quorum & hic Catalogum subjicere ad istorum temporum notitiam aliquid forsan conferat.

1. المستنصر بالله ابو القسم احمد بن امير المومنين الظاهر بالله ابى نصر محمد العباسي *AlMostanser billahi Abu'Kasem Ahmed* filius A*miri'lMumenin* Al*Dhaher billahi Abu Nasr Mohammed*, *Abbasida*. Hic post AlM*osta'semum Chalipham* ejusque filios ab *Holacu* è medio sublatos, & abolitum *Bagdadi Chalifarum Abbasidarum* imperium, in *Ægyptum* tendens, anno *Hejræ* sexcentesimo quinquagesimo nono, die nono mensis *Rajebi*, à *Soltano Bibarso*, atque universo populo, *Chalipha* (quo titulo nemo jam per tres annos & dimidium insignitus fuerat) salutatus est. Eoque munere quinque mensibus, & viginti diebus functus, cum *Bagdadum*, copiis à *Soltano* instructus, repeteret, *Tatarorum* manibus periit.

2. الحاكم بامر الله ابو العباس احمد Al*Hacem beamrillah*, Abu'l Abbas *Ahmed*. In *Ægyptum* venit die *Jovis* vicesimo sexto *Saphari*, anno sexcentesimo sexagesimo: solenniter inauguratus est sub finē *Du'lHajjæ* juxta *Abu'lFedam*, juxta alios octavo mensis M*oharrami*. *Chalifatum* obtinuit annis

annis quadraginta & aliquot mensibus. Obiit anno septingentesimo primo, die Veneris decimo octavo *Jomada* prioris; ac primus *Abbasidarum* in *Ægypto* sepultus est. Annum *Hejræ* sexcentesimum septuagesimum octavum notant Historici, ut dissidiis & bellis intestinis infamem: verba *Al-Jannabii* hæc sunt, وفي سنة ثمان وسبعين اتفق ان وقع الخلف بين اهل الممالك كلها اختلفت التاتار فيما بينهم واقتتلوا فقتل بعضهم بعضا وكذلك الافرنج قتل بعضهم بعضا وكذلك قبايل الاعراب اقتتلوا قتالا شديدا وكذلك وقع الخلف بين الامرا الظاهرية بالديار المصرية *Anno sexcentesimo septuagesimo octavo factum est, ut acciderint dissensiones in omnibus ubique regnis. Tatari in varias euntes sententias bellis concertârunt, aliiq; alios interfecerunt. Sic & Franci alii alios occiderunt: necnon Arabum tribus gravia inter se bella gesserunt; atq; inter Principes Dhaharienses in regionibus Ægyptiacis orta est contentio.*

3. المستكفي بالله ابو الربيع سليمان ابن الحاكم بامر الله

AlMostacphi billahi Abu'lRabia Soliman filius *AlHacemi beamrillahi.* Inauguratus mense *Jomada* priori anno septingentesimo primo, annos viginti natus, eoque munere functus est annis triginta novem, donec anno septingentesimo quadragesimo è vivis excederet, mense *Shaabano*; vel, ut alii, anno quadragesimo primo; ut *Ebn Dakmak*, & *Maured*, secundo.

4. الواثق بالله ابراهيم بن محمد المستمسك بن الحاكم احمد

AlWathek billahi Abrahim filius *Mohammedis AlMostamseci* filii *AlHacemi Ahmedis.* A *Soltano AlMalec AlNasero,* qui *Mostacphio billahi* infensus filium ipsius, quem testamento

 succes-

ſucceſſorem deſignaverat, ad Chalifatum admittere noluit, Chalipha ſalutatus eſt die Lunæ menſis *Ramadani* tertio, ut *AlJannabius*, (ut *AlMakrizius* die Lunæ *Shaabani* viceſimo quinto) renuentibus Judicibus & Legis peritis; donec tandem poſt quatuor menſes (menſe *Shaabano* ſecundùm *AlMakrizium*) publicè inauguratus eſſet, & *Alwathek billahi* appellatus: deinde mortuo *AlNaſcro*, anno quadrageſimo primo finiente menſe *Du'lHajjah* Chalifatu, quem annum & dies aliquot obtinuerat, amotus eſt. Quidam hæc facta volunt vivente adhuc *Moſtacphio*, & , nuncio de ejus morte accepto, ſtatim de faſtigio dejectum *Abrahimum*. Sic *Maured*, & *Ebn Dakmak*.

5. الحاكم بامر الله ابو العباس احمد بن المستكفي *AlHacem beamrillahi Abu'lAbbas Ahmed* filius *AlMoſtacphii*. Amoto *AlWatheko* Chalifa renuntiatus eſt die Sabbati finiente *Du'lHajjah*, anno ſeptingenteſimo quadrageſimo primo, juxta *AlMakrizium*; atque eâ in dignitate perſtitit, donec è vitâ diſcederet die Veneris quarto *Shaabani* anno quadrageſimo octavo: at *AlJannabius* & *Ahmed Ebn Yuſeph* anni quinquageſimi tertii medio mortuum aiunt. *Maured* & *Ebn Dakmak* inauguratum aiunt viceſimo *Shaabani*, anno ſeptingenteſimo quadrageſimo primo, mortuum quinquageſimo quarto.

6. المعتضد بالله ابو بكر ابن المستكفي بالله *AlMotaded billahi AbuBecr* filius *AlMoſtacphii billahi*. Mortuo fratre, Chalipha renuntiatus eſt; eâq; dignitate functus decem annos, obiit anno ſeptingenteſimo ſexageſimo tertio menſis *Jomadæ* prioris quarto, ut *Ahmed Ebn Yuſeph*: decimo tertio, ut

ut *AlMakrizi*, qui dies M*artis*; decimo octavo, ut A*lJanna-bius*, AlM*aured*, & *Ebn Dakmak*, qui dies M*ercurii* fuit.

7. المتوكل على الله ابو عبد الله محمد بن المعتضد *Al-Motawaccel ala'llahi Abu Abdollah Mohammed* filius *Mo'ta-dedi*. Inauguratus est (testibus *AlJannabio* & *Maured*) septimo *Jomadæ* posterioris, anno septingentesimo sexagesimo tertio. Anno septuagesimo nono mense *Safaro*, ab *Emiro Inbego* de gradu dejectus est, suffecto in locum ipsius patruele ipsius *Zacharia Ebn* A*brahimi*: deinde vicesimo *Rabiæ* posterioris ejusdem anni eidem restitutus, dignitatem pristinam obtinuit usq; ad mensem *Rajebum*, anni octogesimi quinti; quo à Rege *AlDhahero Barkuko* iterum ea spoliatus est, & in carcerem conjectus.

8. الواثق ابو حفص عمر ابن المعتصم ابراهيم بن المستمسك *Alwathek Abu Hophs Omar filius AlMo'tasemi Abrahimi filii Al Mostamseci.* In *Chaliphatum* loco *Al-Motawacceli* suffectus cum eo circiter tres annos, & totidem menses functus esset, obiit anno septingentesimo octogesimo octavo, mensis S*hawáli* secundum *AlJannabium* decimo nono, qui dies *Mercurii*; secundùm *AlMakrizium* nono, qui dies Sabbati; secundùm Authorem M*aured*, die M*ercurii Shawali* vicesimo septimo.

9. المعتصم بالله ابو يحيي زكريا ابن المعتصم ابراهيم *AlMo'tasem billahi Abu Yahya Zacaria filius Al*Mo'*tasemi Abrahimi*, qui prius ab *Inbego* præfectus fuerat. Jam solenniter, ita volente *Barkuko*, inauguratus *Chalifatum* obtinuit, donec eo amoveretur anno septingentesimo nonagesimo primo, mensis *Jomadæ* primo.

10. *AlMo'tawaccel Alallahi* Mohammed denuo *Chalifatum* die Mercurii *Jomadæ* prioris primo adeptus, eum retinuit usque ad annum *Hejræ* octingentesimum octavum, quo die Martis *Rajebi* vicesimo octavo, mortuus est, quadraginta quinq; circiter annis postquam primũ ad eum honoris gradũ ascenderat. Solus *Ahmed Ebn Yuseph* mense *Jomada* posteriore obiisse scribit. Forsan Librarii error est, à quo & ibidem pro octingentesimo octavo, scriptum est octingentesimo quinquagesimo octavo. Multos hic reliquit liberos, quorum quinque *Chalifatum* adepti sunt, quod haud alii cuipiam *Chalifarum* contigisse ferunt. Ad eum anno septingentesimo nonagesimo septimo, munera & honoraria misisse fertur *Bajazedes Yilderim Chan*, petens ut ejus suffragio confirmaretur sibi dignitas Regia.

11. المستعين بالله ابو الفضل العباس بن المتوكل على الله *AlMostain billahi Abu'lPhadl* AlAbbas *filius AlMotawacceli.* Inauguratus est initio mensis *Shaabani*, anno octingentesimo octavo. Hic una cum *Chalifatu* Regiam etiam dignitatem ad menses aliquot (uti in superioribus dictum) obtinuit: *Chalifatu* demum, anno decimo sexto mense *DulHajja*, exutus *Alexandriam* missus est, ibique primò incarceratus, deinde libertati redditus; peste correptus obiit anno octingentesimo tricesimo tertio, mense *Jomada* posteriori.

12. المعتضد بالله ابو الفتح داود بن المتوكل على الله *AlMotaded billahi Abu'lPhatah Dawoud filius* Almotawacceli. *Chalifa* constitutus die *Jovis* mensis *Du'lHajjæ* decimo sexto, anno *Hejræ* octingentesimo decimo sexto; eam dignitatem

dignitatem fere triginta annis obtinuit, donec tandem anno octingentesimo quadragesimo quinto vitam cum morte commutaret; die *Solis Rabia* posterioris (vel, ut *Ahmed Ebn Yuseph*, prioris) quarto.

13. المستكفي بالله ابو الربيع سليمان بن المتوكل على الله *AlMostacphi billahi Abu'lRabia Soliman* filius *AlMotawacceli*. Successor fratris testamento designatus est, inauguratus mense *Rabia* posteriori, anno prædicto. Annos decem *Chalifatum* retinuit, donec moreretur die *Veneris*, secundo mensis *Moharrami*, anno *Hejra* octingentesimo quinquagesimo quinto.

14. القايم بامر الله ابو البقا حمزه بن المتوكل على الله *AlKayem beamrillahi Abu'lBakái Hamzah* filius *AlMotawacceli*. Post mortem fratris sui *Chalipha* renuntiatus est; at anno quinquagesimo nono, mense *Jomada* posteriori, ut *AlJannabius*, (ut *Ebn Yuseph* priori) de gradu dejectus: quod hoc modo contigisse ferunt. Cum ei infensior *Soltan AlAshraph Inal* accersitum ut affectati regni reum incesseret; veritus ille, ut videtur, ne ab eo dignitate sua privaretur, ipse (ne alia quam sua manu periret) in hæc verba prorupit, خلعت نفسي وعزلتك *Ego me officio meo abdico, te etiam tuo exuo.* Quod ergò in se pronuntiaverat ratum habitum est: minime autem quod in *Soltanum*, utpote cum se priùs omni authoritate & sententiæ ferendæ jure spoliaverat. Eo præcipuè fine *Chaliphas* retinere voluisse videntur Soltani *Ægyptiaci*, ut eorum quasi *Mohammedis* successorum authoritate confirmati, regnum jure possidere viderentur: quoties ergò ad eum gradum quis ascenderet, se à *Chalipha* regem

renunciari voluit, sibique ab eo committi امور الرعية *res populi administrandas*, & ut يتصرف في الممالك كيف شا *in regionibus sibi subditis omnia pro arbitrio suo moderaretur*, ut verbis authoris *Maured* in vita *Kayemi* istius utar. Quin & quoties aliquem imperio amoveri vellent, qui vel ipsi ad illud aspirarent, vel alium quemlibet præsenti anteferrent, ut jure factum videretur, illum *Chalifæ* sententia eo exuendum curabant tanquam res ex præscripto legis non administrantem. Ipsi interim *Chalifæ* toti à Regum nutu pendebant, & sub eis spiritum penitus precarium ducebant, dum pro eorum libitu ea dignitate vel ornarentur vel privarentur. *AlKayem* autem *Chalifatu* summotus *Alexandriam* ablegatus, ibi in carcere detentus est donec è vivis excederet anno octingentesimo sexagesimo tertio.

15. المستنجد بالله ابو المحاسن يوسف بن محمد المتوكل *AlMostanjed billahi Abul Mahasen Yuseph* filius *Mohammedis AlMotawacceli*. Inauguratus (referente *AlJannabio*) post amotum fratrem, tertio *Rajebi*, anno octingentesimo quinquagesimo nono. Obiit die Sabbati vicesimo quarto mensis *Moharrami*, anno *Hejræ* octingentesimo octogesimo quarto, successore sibi designato ex fratre nepote *Jacobo*, *Chalifatu* functus, ut vult *Ahmed Ebn Yuseph*, annos triginta novem; scribendum potius, viginti quinque.

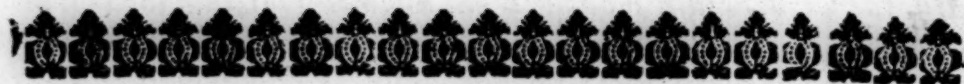
16. المتوكل على الله عبد العزيز بن يوسف بن محمد المتوكل *AlMotawaccel alallahi Abdo'lAziz* filius *Yusephi*, filii *Mohammedis AlMotawacceli*. Inauguratus est vicesimo sexto mensis *Moharrami* anni octingentesimi octogesimi quarti. Obiit die *Veneris* mensis *Safari* secundo, anno nongentesimo

gentesimo tertio, ut *AlJannabius*: *Ebn Yuseph* obiisse scribit finiente *Moharramo*, ac *Chalifatu* functum annos novendecim.

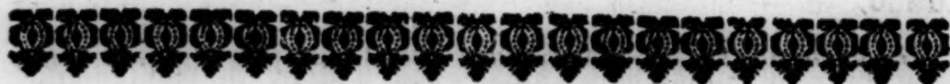
17. المستمسك بالله ابو الصبر يعقوب بن عبد العزيز بن يوسف *AlMostamsec billahi* Abu'l*Sabr Yakub* filius *Abdo'l-Azizi* filii *Yusephi*. Ad *Chalifatum* evectus mense *Sapharo*, inquit A*hmed Ebn Yuseph*, postridie ejus diei quo mortuus est pater: postquam diu eo functus esset, obiit, inquit A*lJannabius*, succedente ei filio suo; mensis verò vel anni quo obiit non meminit. A*hmed Ebn Yuseph* anno nongentesimo vicesimo septimo mortuum scribit, quæ quomodo cum sequentibus conveniant dispiciendum.

18. المتوكل على الله محمد بن يعقوب A*l*M*otawaccel* A*lallahi* M*ohammed* filius J*acobi &c.* وهو اخر الخلفا العباسية وبه انقرضت الخلافة في الدنيا عن بني عباس *Atq; ille Chalifarum* A*bbasidarum ultimus fuit, in quo penitus per totum terrarum orbem sublata est Chalifatus dignitas ab* A*bbasi filiis*: inquit A*lJannabius*. Eadem habet & A*hmed Ebn Yuseph*, quibus præmittit بويع له بالخلافة بعد وفاة ابيه *Chalifa renuntiatus est post obitum patris sui*: qui tamen ait, S*oltanum* S*elimum Turcarum* Imperatorem cum *Ægyptum* caperet anno *Hejræ* nongentesimo vicesimo secundo قبض على المتوكل هذا عوضا عن والده الكبير سنة *prehendisse* M*otawaccelum istum loco patris ipsius senio confecti*. Quæ quid volunt si demum post patrem mortuum ipse ad *Chalifatum* promotus fuerit? Ac certè Author libri A*lRaudah* scribit, cum anno nongentesimo vicesimo secundo *Kansu Gauri* S*oltano* S*elimo* obviam iturus in S*yriam* iter institueret, una cum eo fuisse *Chalipham* A*l*M*otawaccelum.*

celum. Subest ergò hic difficultatis aliquid, quod nisi aliis inspectis authoribus haud facilè tolletur. Porrò *Selimum* ferunt *Motawaccelum* secum *Constantinopolim* abductum ibi incarceratum detinuisse, donec morti vicinus anno nongentesimo vicesimo sexto in libertatem restitueret, quotidie illi ستين درهما عثمانيا *sexaginta argenteos Othmanicos* numerari jubens. Illum autem in *Ægyptum* reversum ibi quamdiu viveret sedem fixisse. Usque ad annum *Hejra* nongentesimum quadragesimum quintum vixisse ait *Ahmed Ebn Yuseph*, ac duos reliquisse filios, quibus ex fisco regio certa assignabantur stipendia.

Regum

Regum & Imperatorum Othmanidarum (seu ut vulgo audiunt, Ottomanicorum) series, ex AlJannabio & Ahmede Ebn Yuseph, &c.

Xtincto *Mamlucorum* dominatu, & sublata, qualiscunque tandem fuerit, *Chalipharum* authoritate, quicquid penes ipsos fuit *Othmanidis* victoribus cessit: quorum res gestas licet alii fusius descripserint, quo tamen ad nostram usque memoriam historiæ inceptæ series continuetur, visum est eorum etiam successiones ordine persequi; ab eo tempore quo primum Occidentem versus arma movere, adeoque *Europæis* fama innotescere cœperint, initio sumpto; quamvis non ante *Selimum* eorum nonum *Ægyptus* & *Syria* in eorum potestatem devenerint.

Nihil certi ultra سليمان شاه *Soliman-Shahum*, de *Othmanidarum* origine, memoriæ proditum reperimus. Illum tradunt, circa annum *Hejræ* sexcentesimum undecimum, à *Jingiz Chani*, & *Tatarorum* impetu, relicta provincia ماهان *Mahan* من بلاد العجم è ditionibus *Persarū*, cui præerat, una cum aliis *qua Principibus qua subditis*, fuga se subducentem in *Asiam* minorem iter instituisse, audita *Seljukidarum*, qui in ea tunc temporis regnabant, famâ: factum autem ut cum *Euphratem*, cujus vada nesciret, trajicere vellet, aquis obrutus periret. Eo casu consternatis filiis, è tribus qui cum ipso

ipso erant, duos, سنقور زنكي *Sankur Zengi*, & كون طوغدي *Cun Tugdi* in *Persarũ* regiones rediisse: ارطغرل *Ortogrulem* verò tertium, una cum tribus qui & ipsi erant filiis كندز *Condoz*, صاروبني *Sarubani* & عثمان *Othman*, istis in partibus substitisse; donec *Sarubanio* filio ad *Iconii* Dominum *Ala'ddinum* misso, ipsius ditiones ingrediendi veniam, & locum ubi sedem figeret impetraret: quo inter montes *Tumalagii* & *Armeniæ* assignato, castra in loco dicto قره جهطاغ *Karahʒah Tag* (vel ut *Ahmed Ebn Yuseph* قره جبطاغ *Karahjaptag*) posuit, quadringenta suorum tentoria *Turcica* secum habens. Hic cum rebus contra hostes strenuè gestis magnam apud *Ala'ddinum* gratiam iniisset, summoque in honore esset, vitam cum morte commutavit anno *Hejræ* sexcentesimo octogesimo septimo: atque in locum ejus suffectus est filius ipsius *Othman Beg* jussu Regis; à quo cum & vexillum Regium, tympanum, vestem honorariam, & ensem in honoris delati signum accepisset, dum pulsaretur tympanum assurgens pedibus stetit, Regi *Ala'ddino* honorem exhibens, unde fluxisse morem volunt, ut cum pulsentur tympana Regia, *Othmanidarum* exercitus pedibus erecti consistant. Postea cum *Soltan Ala'ddin* senio fractus & *Tatarorum* incursionibus vexatus satis habuit res suas curare, *Othman Beg* iste *Soltani* nomen sibi assumpsit in urbibus quas *Græcis* eripuit: ac eo titulo primum in suggestis facta est ejus mentio anno sexcentesimo nonagesimo nono; quod & *Soltani Ala'ddini* permissu factum volunt nonnulli.

Primus ergò Regum *Othmanidarum* fuit عثمان *Othman* (vulgo, *Ottoman*) qui anno *Hejræ* septingentesimo vicesimo

sexto

ſexto obiit, ante (vel ut alii volunt, paulo poſt) captam urbem *Bruſiam*, ad quam obſidione arctandam filium *Urchanem* miſerat. Non alias reliquiſſe fertur opes quam equos quoſdam & oves, à quibus ſunt oves quæ in partibus *Bruſiæ* nomine Regum *Othmanidarum* paſcuntur. Vixiſſe annos ſexaginta novem, viginti ſex regnâſſe teſtantur *Al Jannabius* & *Ahmed Ebn Yuſeph*. Sedes Regia ei fuit ينكي شهر *Yengi-Shahr*.

2. اورخان بك *Urchan Beg Othmani* filius, hic *Bruſiam*, ad quam expugnandam à Patre miſſus fuerat, captam, ſedē Regiam conſtituit, extructis ibi Templo, Schola, & Xenodochio: quin & ازنكميد *Iznicmid* [*Nicomediam*] &, ازنيق *Iznik* [*Nicæam*,] ubi celebratum eſt concilium, aliáſque urbes & arces cepit complures. Ejus juſſu, anno *Hejræ* ſeptingenteſimo quinquageſimo octavo, filius ipſius S*oliman Baſha* connexis trabibus copias in *Græciam* trajecit, atque ibi loco dicto مكره *Macrah*, ut *Jannabius*, (ut *Ahmed Ebn Yuſeph*, transpoſitis literis, كمره *Camara*) appellens, caſtrum quoddam جمني *Jemna* appellatum aliáque ſubinde cepit; deinde anno ſequenti urbem *Callipolim*, aliaque loca munita in poteſtatem redegit. *Urchanes* autem (conſentientibus *Al-Jannabio*, & *Ahmede*) regnare cœpit ineunte anno *Hejræ* ſeptingenteſimo viceſimo ſeptimo, annos tunc natus circiter quadraginta octo, (natum enim ait *Ahmedes* anno ſexcenteſimo ſeptuageſimo octavo) obiit anno ſeptingenteſimo ſexageſimo primo, cum vixiſſet annos juxta *Jannabium* ſeptuaginta tres, juxta *Ahmedem* ſexaginta tres; & ſecundum utrumque quadraginta & unum imperâſſet. At qui hos inter ſe numeros contulerit apud utrumque, à Librario ſaltem, erratum

tum deprehendet. Quod ſi & alias forſan contigerit, hic monuiſſe ſufficiat nos, prout in eorum quæ penes nos ſunt exemplaribus reperiuntur, annorum numeros expreſiſſe; cum ad manum alia non fuerint, ex quibus emendari potuerint. Magis hic quadrat quod apud *Leunclavium* aſſeritur ipſum annis triginta quatuor, vel triginta duobus regnâſſe, octoginta vixiſſe. Ac certe varia, & inter ſe pugnantia ab hiſtoricis de Regis *Urchanis* ætate, obitu, & quibus imperavit annis, tradi videntur. Obſervat *Choja Aphendi*, celebris apud *Turcas* hiſtoriæ author, ſibi non conſtare *Maula Edriſum* cum *Othmanum* anno ſeptingenteſimo undecimo mortuũ ſcribit, *Urchanem* ſeptingenteſimo quinquageſimo primo; ipſumque ſexaginta quatuor annos vixiſſe, triginta tres regnaſſe; ipſe eum natum anno ſexcenteſimo octogeſimo perhibet, imperare cœpiſſe ſeptingenteſimo viceſimo ſexto, regnaſſe annos triginta quinque.

3. *Soltan* مراد الغازي *Morad AlGazi*, i. e. expugnator. Patri ſucceſſit annos tunc triginta quatuor natus, atque inter alias, tam in *Europa* quam *Aſia* urbes, etiam *Adrianopolim* cepit. Hic anno *Hejræ* ſeptingenteſimo ſexageſimo tertio novum militum ordinem, quos (ينكجري *Yengijari*, vulgo Janizarios, (quod vocabulum *novum exercitum* ſonat) appellant, inſtituit: Suaſu enim *AlKadi Kara Chalili* quintam in bello cum *Græcis* captorum partem ſelectam, cum bombardarum & ſcloporum uſu exerceri juſſiſſet, eos ad religioſum quendam nomine *AlHaji Bactaſh* miſit quo iis benediceret, ac nota aliqua inſigniret, qua à reliquo exercitu diſtinguerentur. Ille tunicæ ſuæ, quæ è

filtro

filtro fuit, manicam abſciſſam Principis eorum capiti impoſuit, iiſque benedicens *Yengijariorum* titulo ornavit. Natus fuit *Morad* iſte anno *Hejræ* ſeptingenteſimo viceſimo ſeptimo, imperare cœpit 761°. annos tunc natus triginta quatuor, Obiit (referente *AlJannabio*) ſecundùm alios nonageſimo primo, cum annos triginta unum regnâſſet, (annos natus ſexaginta quinq;, ut *Ahmed*) ſecundùm alios nonageſimo tertio: interfectus à quodam qui manum ejus deoſculandi prætextu accedens, cultro è manica educto percuſſit; unde mos cum legati ad Regum *Othmanidarum* manus deoſculandas admittantur, ut medii inter duos quorûm alter manicam illis dextram, alter ſiniſtram prehendat, deducantur.

4. *Soltan* يلدريم بايزيد *Yilderim Bayezid* (qui & alias ابو يزيد *Abu Yazid* dicitur) vulgo *Bajazetes*. In ſolio regio collocatus quarto menſis *Ramadani* anno ſeptingenteſimo nonageſimo primo, imperavit annos quatuordecim & tres menſes; à *Timurlenco* (ſeu *Tamerlane*) captus, arcteque habitus, cavea nimirum ferrea incluſus, interiit morbo الخناق وضيق النفس *angina & anguſtia ſpiritus*, die *Jovis* * *Shaabani* decimo quarto, anno octingenteſimo quinto, cum quinquaginta octo annos vixiſſet.

* Ita *Jan.* & *Ebn Yuſ.* potius *Dul-Hajjæ.*

5. *Soltan* محمد *Mohammed Bajazetis* filius Refert *Ahmed Ebn Yuſeph Bajazetem* quinque reliquiſſe filios, *Iſam*, *Muſam*, *Solimanem*, *Kaſemum*, & *Mohammedem*, وصار بينهم النزاع والقتال نحو اثنتي عشر سنة *inter quos de regno diſceptatum & pugnatum eſt circiter duodecim annos*, donec tandem cæteris è medio ſublatis ad unum *Mohammedem* ſumma rerum redierit. Hinc factum, ut *Al-*

 Jannabius

Jannabius Bajazetis in regno successorem, ac quintum *Othmanidarum* Regem statuat سليمان جلبي *SolimanChellabi*, quem annis septem & decem mensibus imperium tenuisse scribit, deinde à fratre *Musa* occisum; sextum الملك الاشرف موسي *AlMalec AlAshraph* (*Regem inclytum*) *Musa*, *Bajazetis* filium, cujus (inquit) regnum annorum fuit trium, & sex mensium, ac deinde septimum, qui aliis quintus, *Mohammedem*: quod ergò à morte *Bajazetis* ad *Mohammedem* istum intercessit temporis spatium, apud *Leunclavium* pro interregno habe tur.

S*oltan Mohammed* autem, victo & morte multato fratre suo *Musa*, imperium adeptus est anno octingentesimo decimo sexto, annos tunc natus triginta novem, obiit anno *Hejra* octingentesimo vicesimo quarto, cum annos octo, & decem menses regnâsset, quadraginta septem vixisset, ut *AlJannabius*; quinquaginta octo, ut *Ahmed*. sed manifesto librarii errore, cum eum anno septingentesimo septuagesimo natum perhibeat.

6. *Soltan AlMalec Aladel*, (Rex justus) مراد خان *Morad Chan*. Patri suo *Mohammedi* successit sub finem anni *Hejra* octingentesimi vicesimi quarti: vel secundum alios (teste *AlJannabio*) initio vicesimi quinti: annos tunc natus octodecim. Obiit anno octingentesimo quinquagesimo quinto die *Mercurii*, septimo mensis *Moharrami*, cum annos triginta unum imperâsset, quadraginta novem vixisset: secundum alios, annos triginta, sex menses, & octo dies imperium tenuit. In omnibus quas cepit regionibus Templa, Cœnobia, pontes, balnea, & diversoria extruxit.

7 *Soltan*

7. *Soltan* محمد خان *Mohammed Chan*, *Moradis* filius. Mortuo Patre solus imperium obtinuit anno octingentesimo quinquagesimo quinto, decimo sexto mensis *Moharrami*, (nam & antea vivo Patre regnum aliquandiu administraverat) annos tunc natus novendecim, quinque menses & tres dies; atque exinde annos triginta & duos menses regnavit. *Constantinopolim* cepit anno *Hejræ* octingentesimo quinquagesimo septimo, die *Martis Jomadæ* prioris vicesimo: secundum *Al Jannabium*; in *Ahmed Ebn Yuseph* نهار الاربعا العشرين من جمادى الاخرة *die Mercurii vicësimo Jomadæ posterioris*, nescio annon librarii errore scriptum, cum & *Leunclavius* & alii cum *Al Jannabio* consentiant. Obiit anno octingentesimo octogesimo sexto, die *Veneris Rabiæ* prioris, quinto: annos natus quinquaginta unum. Hic licet bellis continuo occupatus literis etiam sedulam navavit operam, adeo ut عد في اعيان العلما *in doctorum numero haberetur*; iisque de rebus profundis disputantibus non interesset modo, sed ut moderator præesset, palmamque & præmia insignia bene merentibus deferret.

8. بايزيد خان *Bayezid* (vel *Bajazet*) *Chan*, *Mohammedis* filius. In solium evectus est die decimo octavo *Rabiæ* prioris, anno octingentesimo octogesimo septimo, annos natus triginta, referente *Ahmede Ebn Yuseph*: at *Al Jannabius* eum die *Jovis* vicesimo nono *Jomadæ* posterioris anno octogesimo sexto illud occupasse scribit. Hic, cum moreretur pater, peregrinationem religionis ergo *Meccam* instituerat; ideoque patris (qui eum successorem renuntiaverat) jussu قورقود *Kurkudes* ipsius filius, duodecim annorum puer,

puer, imperium eo absente tenuit: quod optime, ut sui juris Rex, administravit, eoque patri, post novem mensium in itinere moram, redeunti libens, licet militum animos sibi conciliaverat, cessit, adeo ut diceret Pater هذه عارية السلطان قورقود عندي (*Hoc Sultani Kurkudis apud me depositum est*). Idem post graves cum filio *Selimo* simultates, tandem cum in gratiam cum eo rediisset, regno cessit, anno nongentesimo decimo octavo, mense *Espharo*. Cumque se alio conferre meditaretur, una cum filio in palatio Regio manere recusans, cum diceret, السيفان لا يجتمعان في غمد واحد *gladios binos una vagina non recondi*, in itinere veneno, aquæ qua se ante orandum ablueret infuso, è medio sublatus est. Imperavit secundum *Alfannabium* annos triginta duos, vixit sexaginta duos. *Ahmed Ebn Yuseph* annos triginta unum minus diebus aliquot regnâsse tradit, ac natum fuisse anno *Hejræ* octingentesimo quinquagesimo sexto. Quotiescunque in expeditionibus bellicis contra hostes, castra alicubi poneret, solitum ferunt pulverem, qui vestibus adhæreret, excussum loco tuto reponere: cumque se morti vicinum sentiret, ex eo laterem conficiendum curâsse qui genæ ipsius dextræ in sepulchro supponeretur, quod à *Mohammede* dictum esset من اغبرت قدماه في سبيل الله حرم الله عليه النار *Si cujus pedes in via Dei*, (i. *bellis religionis ergo gerendis*) *pulvere conspersi fuerint, Deum igni in eum potestatem non concessurum.* Hic etiam inter tot regni propagandi negotia, & armorum strepitus literis operam dedit, adeo ut iis præcelluerit, & كان يعد من العلما الكبار *inter eximie doctos numeraretur*: Scholasque, Templa, diversoria, Xenodo-

Xenodochia, pontes &c. extruxit, multaque in doctos erogavit, ampláque illis ſalaria conſtituit.

9. *Soltan* سليم خان *Selim Chan Bajazetis* filius, qui *Amaſiæ* natus anno octingenteſimo ſeptuageſimo ſecundo. Solio potitus eſt decimo octavo menſis *Safari* anno nongenteſimo decimo octavo, annos tunc natus quadraginta ſex. Hic *Mamlucis Ægypti* Dominis internecione deletis eorum imperium penitus è medio ſuſtulit, *Ægyptumq;* & *Syriam*, & quicquid penes ipſos fuerat, in poteſtatem ſuam redegit. Hic etiam doctis accenſetur, trium linguarũ, *Arabicæ*, *Perſicæ*, & *Turcicæ* peritus, in quibus & carmina elegantiſſima compoſuit. Perſonatus plateas obire ſolebat, ut quid dicerent homines audiret. Annos * novem & octo menſes imperavit, quinquaginta quatuor vixit. Obiit an: nongenteſimo viceſimo ſexto, die Sabbati menſis *Shawali* nono. Morbo correptũ dum *Adrianopolim* tenderet, quo ibi hyemem tranſigeret, eo loco ferunt, quo aliquando cum Patre prælio decertaverat. Cum victo *Kanſu Gaurio Halebum* ingreſſus precibus diei *Veneris* ſolennibus intereſſet, atque ibi concionatorem pro ſe, his verbis orantem audiret اللهم انصر مولانا السلطان سليم خان خدام الحرمين الشريفين *O Deus adjuva Dominum noſtrum Selim Chan duorum locorum ſacrorum illuſtrium* (*Mecca* & *Medina*) *miniſtrum*, hunc titulum adeo gratum habuit, ut à templo reverſus veſtes quibus indutus fuerat, quæ ultra mille aureos valebant, exuens Concionatori dono mitteret; referente Authore libri *Al-Raudah*.

* forſ. legend. octo.

10. *Soltan* سليمان *Soliman Selimi* filius. Ad imperium

evectus est an: *Hejræ* nongentesimo vicesimo sexto, ætatis suæ vicesimo sexto; cum natus esset anno *Hejræ* nongentesimo. *Rhodum* cepit, vel potius deditam intravit, die *Jovis* mensis *Safari* sexto, anno *Hejræ* nongentesimo vicesimo nono. Neque hic indoctus: carmina *Turcicè*, *Persicè*, & *Arabicè* elegantia condidit. Cum annos quadraginta octo, vel, ut Author libri *AlRaudah*, quadraginta novem, imperâsset, septuaginta quatuor vixisset, obiit mense *Safaro* anni *Hejræ* nongentesimi septuagesimi * quinti. Author *AlRaudah* mortuum ait mense *Rabia* posteriori anno prædicto.

* forsan legend. quarti.

11. *Soltan* سليم شاه *Selim Shah Solimanis* filius. Anno nongentesimo tricesimo natus est *Constantinopoli*. Solio Regio insedit mense *Rabia* priori, anno nongentesimo septuagesimo quinto, referente *AlJannabio*. Idem tamen alibi, ut & *Akmed Ebn Yuseph*, eum die *Lunæ Rabia* prioris nono, anno septuagesimo quarto, illud occupâsse scribit; Author libri *Raudah* die *Lunæ Rabia* posterioris nono, anni septuagesimi quarti; ut in omnibus à Librariis erratum videatur, cum antea patrem ipsius anno septuagesimo quinto mortuum dixerint, & mors ejus à *Viziero* aliquandiu clam habita fuerit. Obiit die *Lunæ* vicesimo octavo *Shaabani*, anno *Hejræ* nongentesimo octogesimo secundo, secundùm *AlJannabium* & *Ahmedem Ebn Yuseph* (at secundum Authorem *AlRaudah*, septimo *Ramadani*) cum annos octo, quinque menses & novendecim dies imperâsset: vel, ut Author *AlRaudah*, mensem unum & quatuordecim dies. Mors ejus, quod abesset successor, & militum tumultus metueretur, aliquot diebus à *Viziero* occultata est: deinde cum advenisset

filius

filius ipsius *Morad Chan*, quem hæredem & successorem renuntiaverat, præconum voce tam è turribus quam per plateas publicatum est, ان السلطان سليم توفي الي رحمة الله وان سلطانكم هو ولي عهده السلطان مراد ايده الله وانه استقر علي سرير السلطنة *Sultan Selim ad Dei misericordiam abiit; Rex autem vester est ipsius ex testamento hæres Soltan* Morad, *quem tueatur Deus, ipseque* Solio *Regio insedit*. Primus hic Regum *Othmanidarum Constantinopoli* mortuus est. Eodem die quo funus ejus elatum est, quinque ipsius filii خنقوا في ذلك اليوم علي ما جرت به عوايدهم *Strangulati sunt, prout apud ipsos in more positum est.*

12. *Soltan* مراد خان *Morad Chan* Selimi filius, qui *Constantinopoli* natus anno *Hejræ* nongentesimo quinquagesimo tertio. Post mortem patris à *Viziero Constantinopolim* accersitus, eam die *Mercurii*, octavo *Ramadani*, anno nongentesimo octogesimo secundo, ingressus solium Regium capessivit, referentibus *Aljannabio* & *Ahmede*: at secundum Authorem libri *AlRaudah*, decimo *Ramadani*, annorum tunc triginta. Obiit secundum *Ahmedem* nono *Jomadæ* prioris anno *Hejræ* millesimo tertio ætatis quinquagesimo, cum annos viginti, & octo menses regnâsset: secundùm libri *AlRaudah* Authorem obiit sexto *Ramadani*, cum annos viginti unum regnâsset. Hic etiam bonis literis non leviter imbutus in linguis *Arabica*, *Persica*, & *Turcica* multa composuit.

13. *Soltan* محمد خان *Mohammed Chan Moradis* filius. Solium Regium occupavit die *Veneris* decimo sexto *Jomadæ* prioris, anno *Hejræ* millesimo tertio: sic *Ahmed Ebn Yuseph*,

ſeph, at *AlRaudah* decimo ſeptimo *Ramadani*. Obiit die *Solis*, *Rajebi* decimo octavo, anno milleſimo duodecimo, cum imperâſſet annos novem, duos menſes, & totidem dies, ſecundùm *Ahmedem*: at ſecundum *AlRaudah*, die Sabbati, decimo ſexto *Rajebi*, cum octo annos & undecim menſes regnâſſet. Hic mortuo patre fratres ſuos ſtrangulatione perimi juſſit: quo facto, una cum Patre elati & ſepulti ſunt.

14. *Soltan* احمد *Ahmed Mohammedis* filius. Solium aſcendit, ſecundùm Authorem libri *AlRaudah*, die *Solis*, *Rajebi* decimo ſeptimo anni milleſimi duodecimi; ſecundùm *Ahmedem Ebn Juſeph*, die *Lunæ* decimo nono *Rajebi*, primo poſt patrem mortuum die, cum morienti adfuiſſet; quod, inquit, *Ahmed*, non alii ante eum contigit: cum Regibus *Othmanidis* in more poſitum ſit, ut ubi adoleverint filii ipſorum, ipſos *AlSanjac*, [i. vexillo] ſeu præfectura donatos ad locum aliquem illuſtrem ablegent. Annorum cum imperium capeſſeret, erat ferè quindecim, teſte *Ahmede*: at *AlRaudah*, natum perhibet anno nongenteſimo nono, die menſis *Rajebi* decimo ſeptimo. Obiit die *Mercurii* viceſimo tertio *Du'lKaadæ*, anno milleſimo viceſimo ſexto, cum annos quatuordecim, menſes quatuor, & totidem dies imperâſſet, teſte Authore *AlRaudah*; eum enim unum, quem hic ſequamur, habemus.

15. *Soltan* مصطفى *Muſtapha Mohammedis* filius, *Ahmedis* frater. Ad imperium evectus die *Jovis* viceſimo quarto *Du'lKaadæ* anno milleſimo viceſimo ſexto; eoque amotus die *Mercurii*, *Rabiæ* prioris tertio, anno milleſimo viceſimo

vicesimo septimo, cum illud tres menses & octo dies occupâsset.

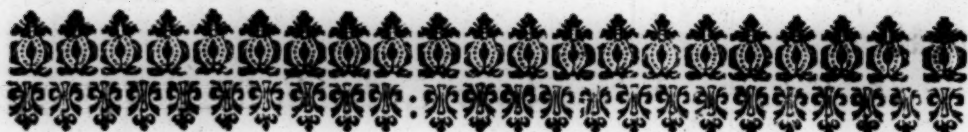
16. *Soltan* عثمان *Othman Ahmedis* filius. In Solio Regio collocatus die *Mercurii Rabiæ* prioris tertio, è medio sublatus est die *Jovis*, mensis *Rajebi* octavo, anno *Hejræ* millesimo tricesimo primo, cum annos quatuor, totidem menses, & sex dies imperium tenuisset.

15. *Soltan* مصطفى *Mustapha*. Denuo in Imperium suffectus est die *Jovis Rajebi* octavo, anno millesimo tricesimo primo: atque iterum amotus die *Lunæ* mensis *Du'l. Kaadæ* decimo quinto, anno millesimo tricesimo secundo, cũ annum unum, quatuor menses, & aliquot dies imperâsset.

17. *Sultan* مراد *Morad Ahmedis* fil. Imperator salutatus est die decimo quinto mensis *Du'l Kaadæ*, anno millesimo tricesimo secundo. Obiit decimo sexto *Shawali*, anni *Hejræ* millesimi quadragesimi noni, seu quod idem, tricesimo *Januarii*, anno *Christi* millesimo sexcentesimo tricesimo nono. Eo Imperante, *Januarii* vicesimo septimo, Anno Domini millesimo sexcentesimo tricesimo octavo, *Cyrillus* Patriarcha *Constantinopolitanus*, inimicorum calumniis oppressus, Imperatoris tum absentis mandato strangulatus est.

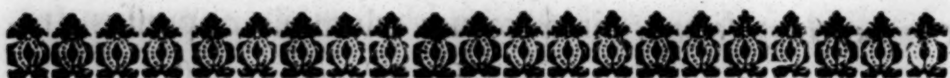
18. *Sultan* ابرهيم *Abrahim*. Fratri mortuo statim successit, & *Februarii* sexto, magna cum pompa à *Jobi Ansariensis* monumento ad Palatium per mediam *Constantinopolin*, ut fieri solet, profectus est. Hic mense *Julio* anni *Christi* 1648. à militibus tumultuantibus è medio sublatus est.

19. *Sultan* محمد *Mohammed*, *Abrahimi* filius, qui jam ad Imperii gubernacula sedet.

ITerum ad metam mihi propositam pervenisse visus sum: quo minus tamen vel hic pedem figerem, effecit, quod *Tamerlanis* successorum, nec non Regum è familiis *Karakuyonli* & *Akkuyonli*, atque *Ismaelitica*, quæ jam in *Persia* summas obtinet, Catalogum apud *Petrum Teixeram* inspiciens comperirem non paucorum nomina ita *Latinis* characteribus expressa, ut non facile esset legenti divinare quomodo ab Orientalibus scripta & pronunciata fuerint. Aliquod ergò operæ pretium facturus videbar, si & eorum, prout apud *Arabum* Scriptores occurrunt, seriem attexerem, suis etiam characteribus descriptam.

Timurlenci (seu *Tamerlanis*) Successores.

1. خليل سلطان *Chalil Soltan* filius ميران شاه *Miran Shahi* filii *Timuri*. Obiit anno *Hejræ* octingentesimo decimo quarto.

2. شاه رخ بهادر سلطان *ShahRuch Bahadur Soltan*, filius *Timuri*. Obiit mense *Du'lHajja*, anno *Hejræ* octingentesimo

tesimo quinquagesimo, cum regnâsset quadraginta tres annos, vixisset cirtiter septuaginta unum.

3. علا الدولة ميرزا بن بايسنقر *Ala'ddaulah Mirza* filius *Baïsenkari*, filii *ShahRuchi*. *ShahRuchi* filiis de regno contendentibus,& unoquoque quam potuit partem sibi vindicante, hic *Chorasanum* occupavit, quam deinde ei eripuit *Olug-Beg Mirza* anno octingentesimo quinquagesimo secundo.

4. الملك السعيد محمد الغ بك سلطان *AlMalec AlSaïd Mohammed Olug Beg Sultan*. filius *ShahRuchi*, filii *Timuri*, cujus in superioribus facta mentio. Hic vivo adhuc patre *Samarcandæ*, & regionibus *MawaralNahri*, seu transfluvialibus præfectus, *Chorasano* etiam, pulso *Ala'ddaula*, potitus est anno *Hejræ* octingentesimo quinquagesimo secundo. Interfectus est quinquagesimo tertio.

5. عبد اللطيف ميرزا *Abdo'llatiph Mirza*, *Olug Begi* filius. Sagitta [casu] trajectus obiit anno octingentesimo quinquagesimo quarto.

6. ميرزا عبد الله *Mirza Abdollah* filius *Abrahami Soltani*, filii *Soltan ShahRuchi*, cum *Shirazo* & *Persiæ* præesset, post patris mortem à *Mohammede Mirza* inde pulsus, ad patruum suum *OlugBegum Samarcandam* confugit, qui filiam ei in uxorem dedit: & post *Abdo'llatiphi* mortem *Samarcandæ* regnum obtinuit, quo à rege *Abu Saïd* exutus est & interfectus, eodem anno.

7. سلطان محمد ميرزا *Soltan Mohammed Mirza* filius *Baïsenkari*, filii *ShahRuchi*. Interfectus est jussu *Baber Mirza*, à quo victus fuit, anno octingentesimo quinquagesimo quinto.

8. سلطان ابو القاسم بابر ميرزا *Soltan Abu'lKasem Baber Mirza*: filius *Baïsenkari* filii *ShahRochi*, obiit anno *Hejræ* octingentesimo sexagesimo primo, cum annos undecim regnâsset.

9. السلطان الملك السعيد ابو سعيد *Soltan AlMalec AlSaïd*, *Abu Saïd* filius *Ahmedis* filii *Miran Shahi Gurga*, filii *Timuri*. Interfectus est ab *Hasano AlTawilo*, i. longo, anno *Hejræ* octingentesimo septuagesimo tertio. Regni ejus limites à terminis كاشغر *Cashgar* usque *Tabrizum*, & ab *India* usque *Chowarezmum*. Regnavit circiter viginti annos; octo in regionibus *MawaralNahra*, duodecim in reliquis provinciis, annos vixit quadraginta duos.

10. سلطان حسين ميرزا *Soltan Hosain* Mirza filius *Baykaræ*, filii *Omar Sheichi*, filii *Timuri*. *Teixera* ante eum *Mirza Hyadigar* statuit, qui idem est, puto, quem *AlJannabius* امير زاده يادكار محمد *Amir Zadeh* (unde contractum videtur *Mirza*) *Yadegar Mohammedem* filium *Mohammedis* filii *Baïsenkari*, filii *Omar Sheichi* filii *Timuri* vocat, qui cum *Sultano Hosaino* bellum gessit, & *Heratum* occupavit. at postea ab *Hosaino* captus, ejus jussu interfectus est. Obiit *Hosain* anno *Hejræ* nongentesimo undecimo, cum annos circiter viginti octo regnâsset.

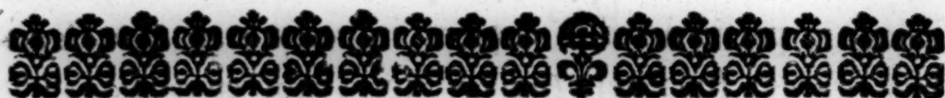
11. مظفر وبديع الزمان *Modhaffer* & *Badio'zzaman Mirzah*, filii *Soltani Hosaini*. Conjunctim regnarunt, donec *Sheibeg Chan* filius *Abu'lchairuzbegi*, cum regiones *MawaralNahr* occupaverat, *Chorasanum* etiam invadens eos bello victos in fugam daret, & *Marwam Chorasani Metropolin* caperet. *Badio'zzaman* igitur in *Persiam* ad ejus Dominum

Shah

Shah Ismaelem se recepit: qui ei provinciam *Rai* assignavit: deinde in patriam redire cupiens, impetratis ab *Ismaele* copiis, iterum fugatus in *Indiam* fugit; ubi cum aliquandiu mansisset, ad Regem *Shah Ismaelem*, audito illum *Chorasanum* in potestatem redegisse, reversus, eum *Tabrizum* comitatus est. Illic à *Soltano Selim Shaho Othmanida* captus, honorificè habitus est, & *Constantinopolim* abductus; ubi anno *Hejræ* nongentesimo vicesimo primo mortuus est. *Modhaffer* verò in quodam è montibus *Chorasani*, quò metu *SheiBegi* fugerat, mortuus est anno nongentesimo decimo quinto.

12. ابو المحسن ميرزا وكيل ميرزا *Abu'l Mahan Mirza*, & *Gil Mirza*. Hos secum assumens *Dhu'l Nun Argun Kandahari* Princeps, cum metueret ne è potestate filiorum *Timuri* exiret regnum, *Sheibegum* bello aggressus est: sed ipse in bello occidit, captique *Abu'l Mahan* & *Gil Mirza* neci dati sunt; & abolitum est filiorum *Timuri* in *Chorasano* imperium, cum ibi ultra quadraginta annos regnâssent, quicquid penes ipsos fuit occupante *Sheibego*.

Principes *Turcomanni* è tribubus ſeu familiis apud illos قره قويونلي *Karah* Koyunli (ſeu , *Ovis nigra*) & اق قويونلي *Ak* Koyunli(ſeu,*Ovis alba*)dictis.

TRibus iſtæ (referentibus *Alſannabio*, & *Ahmede Ebn Yuſeph*) tempore *Argunis*, relicta patria ſua *Turceſtano*, aliò ſe receperunt; Karah Koyunli in *Arzengani* & *Siwaſi* partes, ubi ad magnam creverunt potentiam; *Ak* Koyunli verò in *Diyar Becri*, ubi dignitatem & potentiam Regiam conſecuti ſunt.

Principes è familia Karah-Kuyonli, *à* Teixera *memorati.*

1. Kar*a Iſuph*, i. e. قره يوسف Kara *Yuſeph*, *Joſeph Niger*, qui mortuus eſt (teſte *Alſannabio*) anno *Hejræ* octingenteſimo viceſimo tertio.

2. *Amir Scandar*, i. مير اسكندر *Amir Eſcander*, ſeu, *Alexander*, Karah *Joſephi* filius, qui circiter annum octingenteſimum triceſimum nonum interfectus.

3. *Joon Xa* i. جهان شاه *Jahan Shah Eſcandri* frater, qui una cum filiis, & ſuorum multis ab *Haſano Al-Tawilo* occiſus anno octingenteſimo ſeptuageſimo primo.

4. *Acen Ali*, i. e. حسن علي *Haſan Ali*, qui ab eodem è medio ſublatus.

Principes

Principes *Familiæ* Ak-Kuyonli.

1. اول من ظهر منهم وتامر في البلاد *Primus eorum qui in medium prodiit, & in regionibus quibusdam (Ameda, Mausela &c.)* Imperium obtinuit (testibus *AlJannabio*, & *Ahmede Ebn Yuseph*) fuit طور علي بيك التركماني *Tur Ali Beg Turcomannus.*

2. فخر الدين قطلبيك *Phacro'ddin* Kotli *Beg, Tur Alis* filius.

3. قره ايلوك عثمان Karah *Ilug Othman*, ipsius filius. Hic *Timurlenco* se obsequentem, & viæ ducem in *Rumæam*, seu *Asiam* minorem, præbuit: à quo non solum iis quas antea occuparat, *Arzenjano, Maredino, Roha*, & reliquis *Diarbecri* regionibus ejus nomine præfectus est, sed & *Siwaso* aliisque donatus. Postea in bello, cum *Escandro* filio Karah *Yusephi*, periit, anno *Hejræ* octingentesimo nono, ipse plus quam nonagenarius.

4. حمزه بيك *Hamzah Beg*, illius filius. Anno *Hejræ* octingentesimo quadragesimo octavo mortuus est.

5. جهانكير بن علي بيك *Jahan Gir* filius *Ali Begi*, filii *Othmani*, *Hamzæ* ex fratre nepos. Mortuus est anno *Hejræ* octingentesimo septuagesimo secundo, omni ferè potestate à fratre suo *Hasano* exutus.

6. حسن الطويل *Hasan AlTawil*, i. e. *Longus*, *Jahan Giri* frater. Hunc primum hac in serie ponit *Teixera*, &

Ozun

Ozun Acen bek vocat, in *Leunclavio Usun Chasan* audit: à quo in hoc erratum videtur, quod eum origine majorum *Tatarum* fuisse ait, cum *Turcomanus* fuerit. Quod ad appellationem attinet, eodem res redit cum اوزن *Uzun Turcice longum* denotet. E vivis excessit festo *Mohammedanorum* solenni, an: *Hejræ* octingentesimo octogesimo tertio. Hic in potestatem redactis utroq; *Erako*, *Aderbijano*, *Diar Becro*, aliisq; provinciis, & victis *Jahan Shaho*, ejusque filio *Hasano Ali*, & *Samarcandæ* Domino *AbuSaido*, potentia & fama celebris evasit: at cum *Mohammedem Othmanidam*, qui *Constantinopolim* cepit, bello lacesseret, ab eo insigni clade affectus est, pereunte etiam filio ipsius *Zeinelo*; post quam (referente *AlJannabio*) haud ultra prospere ei cesserunt res. Filios reliquit superstites, *Chalil Mirza*, *Maksud Beg*, *Yacub Beg*, *Masih Beg*, & *Yuseph Beg*.

7. خليل بيك *Chalil Beg* (*Teixeræ* Sultan Kalil) *Hasani Longi* filius, qui suis exosus, adeo ut regno amotum cuperent, interfectus est anno *Hejræ* octingentesimo octogesimo quarto, cum sex menses & dimidium imperâsset.

8. يعقوب بيك *Yacub Beg*, *Chalili* frater. Obiit veneno è medio sublatus, anno *Hejræ* octingentesimo nonagesimo sexto, cum duodecim annos, & duos menses imperâsset. Doctus perhibetur, & carmina *Turcicè* & *Persicè* composuisse: atque inter ipsum & *Soltanum Bajazedem* amicitiam, & literarum commercium intercessisse. Infortunii ei causa fuisse dicitur Matris, mulieris egregiæ, obitus; quæ mense *Rabia* priori anni prædicti diem obiit, octodecim ante filium diebus. Illam enim dum viveret singulis septimanis convo-

catis

catis familiæ istius primoribus, numero circiter viginti, ea singulis suggerere & dictare solitam, quæ ad concordiam inter eos alendam conducerent: ea vero è medio sublata, una etiam sublatam, quæ inter eos fuerat, concordiam, alióſque aliis inhiasse.

9. مسيح بك *Masih Beg*, ipsius frater: Cum inter regni Principes de eo præficiendo non conveniret, ab aliis *Ali Beg Chalili* filius Rex salutatus est: at neque in hoc consentientibus aliis, ad باي سنقر *Baï Sankarum* (*Teixeræ Baisangor Mirzah*) *Yakubi* filium, puerum nondum decem annorum, regnum defertur; qui cum anno & octo mensibus, illud occupâsset, in prælio quodam occidit.

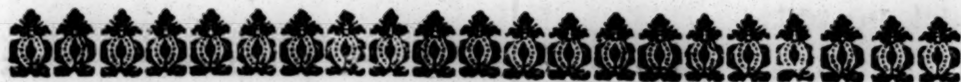
10. رستم ميرزا *Rustam Mirza* (*Teixeræ Rostambek*) filius *Maksudi* filii *Hasani Longi*. Ab *Ahmede Ogurlui* filio (qui à Regni magnatibus *Constantinopoli*, quò metu patrui sui *Yacubi* fugerat, evocatus, cum eo de regno contendit) interfectus est, cum annos quinque & dimidium regnâsset.

11. السلطان احمد بن اغرلوا محمد *Soltan Ahmed* (*Teixeræ Hagmed Beg*) filius *Ogurlui Mohammedis*, filii *Hasani Longi*. Cum in regnum suum disciplinam *Othmaniticam* introducere vellet, adeo Principibus ejus regionis, omnimodæ licentiæ assuetis, exosus evasit, ut de eo regno amovendo consilium inirent; eumque in finem *Morad Mirzam Jacobi* filium, qui *Shirwani* tunc erat, ad regnum capessendum invitarent: à quo victus & interfectus est *Ahmed*, cum circiter annum imperasset. Quo facto Proceres fidem *Morado* datam fallentes, *Alwand Mirzam* accersiverunt, qui eorum ope *Moradum* captum in vincula conjecit.

12. الوند ميرزا *AlWand Mirza* (*Teixeræ AlWan Bek*) filius *Yuseph Begi*, filii *Hasani Longi*. Hic cum annum unum regno præfuisset, à fratre suo محمد ميرزا *Mohammede Mirza* eo deturbatus est: at prius quam ipse solio regio insideret, prodiens è carcere *Sultan Morad Jacobi* filius illud occupavit; & *Mohammedem* captum interfici jussit.

13. مراد *Morad Yacubi Shahi* filius. Contra hunc anno nongentesimo octavo arma movens *Shah Ismael Persarum* Rex, qui præcipuam regni familiæ *Akkoyunliticæ* partem in potestatem suam redegerat, *Bagdado* fugere coëgit; quam deinde *Ismaele* aliis bellis occupato, recuperavit. At ab eodem, anno nongentesimo decimo quarto ea denuo pulsus in fugam se dedit, ولم يعلم له خبر (inquit *AlJannabius*) *nec quidquam de eo auditum est*. Atque hic ultimus istius familiæ Regum fuit, qui in *Erako* regnum tenuit.

Reges Persiæ *è familia* Haidari Suphii Ardebelensis, Ismaelitici.

HUjus familiæ primus, qui se ut sui juris Principem gessit, atque armis aliquid attentavit, perhibetur جنيد *Jonaid* filius *Sheich Abrahimi*, filii *Chojah Alis*, filii *Sheich Sadro'ddini*, filii *Sheich Saphio'ddini*, filii *Gabrielis*, qui genus ab *Hosaino Alis* filio duxisse fertur: quod tamen ut incertum notāt Historici, addita, qua in rebus dubiis uti solent, formula, والله اعلم بصحته *Deus autem optime novit verum sit necne*. Hic, conflato ex amicis suis exercitu, *Gorgios* bello aggressus, multa ab illis spolia reportavit: inde cum *Shirawanum* reversus esset, ejus incolæ, sibi ab eo metuentes, ipsum & ipsius socios internecione penitus delerunt.

2. الشيخ حيدر *Sheich Haidar*, *Jonaidi* filius, qui & الصوفي *AlSuphi* & شيخ الصوفية *Sheich*, i.e. *Senior* Sectæ seu ordinis *Suphiorum* appellatur. Hic patris vestigiis insistens exercitum sibi, sex circiter mille hominum, contraxit; quibus primo in *Gorgios* incursiones fecit, ibique Regum quendam interfecit. Coronam etiam sibi è panni rubri duodecim particulis confecit, quæ تاج الحيدرية *Secta Haidaritica corona* appellata est. Deinde *Shirawanum* aggressus, quo patris necem ulcisceretur, urbem obsidione cinxit: sed male ei res cessit, nam & ipse & filii ejus omnes, exceptis *Ismaele* &

Yar Ali, bello perierunt, anno *Hejræ* octingentesimo nonagesimo tertio.

3. اسمعیل *Ismael Haidari* filius. Hic post mortem Patris cum fratre suo *Yar Ali* ab *Yacub Bego* captus & in vinculis detentus est; donec mortuo *Yacub Bego* ab ejus successore *Rustam Mirza* libertati donati, ejus jussu juxta Patris sui sepulchrum habitu pauperum se continuerunt. At cum & ille fato functus esset, ab *Ahmede Ogurluo*, qui ipsi sucessit, sibi metuentes fuga sibi consuluerunt. Eo demum interfecto, & imperante *AlWando*, in medium prodiit *Ismael*, & confluentibus ad ipsum *Alis* sectariis exercitum contraxit, annoque *Hejræ* nongentesimo quinto arma movere cœpit; victoque *AlWando* & in potestatem redacta regione *Aderbijano*, sibi titulum *Shah*, seu Regis assumpsit: deinde aliis subactis provinciis, *Shirawano*, *Diyar Becro*, *Bagdado*, totoque *Erako Yazdo*, & *Gilani* parte, &c. ad magnam crevit potentiam. Anno nongentesimo decimo sexto, capto *Sheibego Uzbeg Chani* filio, *Chorasani* & regionum transfluvialium Domino, fertur cranium ipsius auro & gemmis ornatum in poculum sumpsisse, è quo vinum bibere solitus est. Anno nongentesimo vicesimo, cum *Selimo Othmanida* bello congressus, ab eo victus, & in fugam datus est: atque ab eo tempore otio se & quieti dedit, & à bello continuit, donec anno nongentesimo tricesimo è vita discederet, annos triginta octo, & quatuor menses natus, cum annos viginti quatuor imperâsset. Imperium cœpit cum annorum esset quatuordecim.

4. شاه طهماسب *Shah Tahmasp* (*Teixera*, *Xa Thamas*)

Ismaelis

Iſmaelis filius. Obiit anno *Hejra* nongenteſimo octogeſimo quarto menſe *Safaro*, mortem illi procurante uxore ſua, quæ filium nomine *Haidar* illi pepererat, (referente *Admede Ebn Juſeph*) dum medicamentum depilatorium, quo balneum ingreſſus uteretur, veneno inficiendum curaret. Ne tamen *Haidar* regno, ad quod hoc facinore illi ſtruebatur via, gauderet, effecit ſoror ipſius; ſubornatis qui eum in Patris gazophylacia (ipſius ſuaſu, cum regnum ſine opibus adminiſtrari non poſſe ſuggereret) ingreſſum, ut quid ibi pecuniarum eſſet inquireret, occiderent: adeoque unà cum Patris elatum eſt ipſius funus. Regnavit autem *Tahmaſp* annos quinquaginta quatuor.

5. اسمعيل *Iſmael Tahmaſpis* filius, qui in carcere Patris juſſu viginti quinque annis detentus fuerat. Inde cum à ſorore liberatus, regnum occupâſſet, ipſam interfecit. Ipſe anno *Hejra* nongenteſimo octogeſimo quinto obiit decimo tertio menſis *Ramadani*, veneno (ut perhibent) necatus, *Theriaca*, quam ſæpius & magna copia ſumere ſolebat, indito, plus quam quinquagenarius: alii, è primoribus regni quoſdam, habitu mulierum indutos, ipſum aggreſſos, interfeciſſe tradunt.

6. محمد خدابنده *Mohammed Chodabandah Choraſani* præfectus, *Tahmaſpis* filius. Hic fratre mortuo, *Choraſano Kazwinum* accedens ſolium regium capeſſivit. Bellum cum *Morado Othmanida*, ſed ſucceſſu parum felici geſſit. *Mohammed* iſte cæcus erat; quod in cauſa fuit ne à fratre *Iſmaele*, qui reliquos *Tahmaſpis* filios, quotquot regno idonei viderentur, è medio ſuſtulit, tolleretur. تسلطن هنيين عربية (inquit

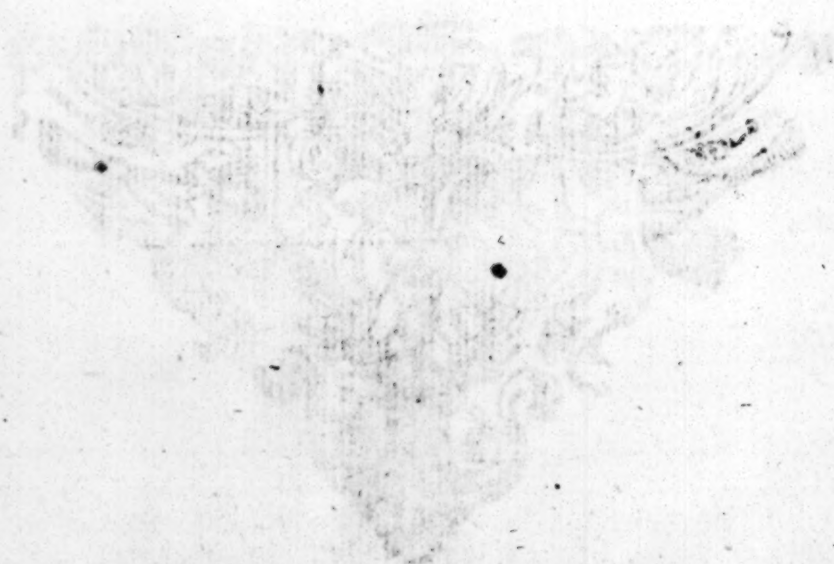
 Ahmed

Ahmed Ebn Yuseph) *annos aliquam multos regnavit*: sex, referente *Teixera*.

7. عباس *Abbas*. *Chodabanda* filius, qui anno *Hejra* millesimo octavo, quo tempore *Ahmed Ebn Yuseph* historiam suam scripsit, *Persia* imperavit. Mortuus est Anno Christi millesimo sexcentesimo vigesimo nono, referente *Oleario*, cum regnâsset annos quadraginta quinque, sexaginta tres vixisset: successorem habuit nepotem *Sain Mirza*, *Shah Sefi*, quod Patris nomen fuerat, postea appellatum; qui anno Christi millesimo sexcentesimo quadragesimo secundo regni sui duodecimo decessit, succedente S*hah Abbaso* secundo.

Finis. Deo soli Gloria.

INDEX.

A.

Achad

Ami no'd-

Apollo

INDEX.

Babo'l

C

Con-

D

F.

Abu

Jejunium,

Issus,

L.

M.

Malec

AlMohdi

Orig-

Phacro'ddin

INDEX.

Q.

R.

Sebegtegin,

AlShah,

T.

W.

Y.

Yami-

Z.

Monendus est Lector eam esse propriorum Nominum in hoc Indice dispositionem, ut Apellativorum, ex quibus sæpe componuntur, vix ulla hîc ratio habeatur; qualia sunt, Abu *Pater*, Ebn *Filius*, Banu *Filii*, AlMalec *Rex*, AlSoltàn *idem*, AlEmir *Dux*, vel *Princeps*, Sheich *Doctor*, Mar *Dominus*, AlEmam *Antistes*, Bab, &, quod idem Persicè sonat, Derwaza *Porta*, & siqua hujusmodi alia occurrerint, unà cum Articulo Al. Nomen igitur ab horum aliquo incipiens, eo præterito, in litera reliquam ejus partem inchoante quærendum; ita *Abu Becr* & *AlBasora*, e.g. in litera B. non in litera A. inveniuntur. Quòd autem *AlCoranus*, *AlPharabius*, & *AlChymia*, in litera A. adducantur, id eò factum quòd nostris jamdudum hac forma innotuerint.

Quæ literæ *Latinæ* quibus *Arabicis* respondeant, licet ex collatione nullo negotio pateat, ut cuivis in proclivi sit pronunciare, oculis hîc subjicere visum est.

ب	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص
b	t	th	j	h	ch	d	dh	r	z	ſ	ſh	ſ
ض	ط	ظ	غ	ف	ق	ك	ل	م	ن	و	ه	ي
d	t	tdh,	g	f. *vel* ph	k	c	l	m	n	w	h	y

Hanc rationem non usque adeo anxiè observavimus, quin alicubi mutatam reperturus sit Lector, literam enim ظ cui hic respondere cernitur *tdh*, per *dh* nonnunquam, omisso *t*, designatam inveniet.

inveniet. Litera etiam ج in his nominibus, *Abgarus*, *Bawargienſis*, *Borgiani*, *Giaber*, *Giadar*, *Gialut*, *Georgii*, *Giorgiana*, *Giuda* mons, *AlHallagius*, *Hegiaz*, *Sergius*, & in uno forſan vel altero alio, per *G* exprimitur, cùm aliàs fere, ut in hac tabella, ei reſpondeat *J*; Scripturâ, in hiſce paucis, communi, in reliquis, noſtrorum pronuntiationi accommodatâ. Verum quidem eſt ج Arabicum *G* Latino magis proprie exprimi: cum autem litera *G* ſonum duplicem apud nos obtineat, alium fere ante *e* & *i* vocales, ante reliquas alium; ad hanc ambiguitatem tollendam, *J* conſonam, quam dicimus, eundem ſonum conſtanter retinentem, ejus loco adhibere placuit. Non aliam ob cauſam literæ ي Arabico *Y* noſtrum adaptavimus: hæc enim litera apud noſtros, quorum auribus ſervire voluimus, eandem planè cum illa vim obtinet. Exteris ne hoc fraudi ſit, monitos eos cupimus, *J* ante vocalem in nominibus *Arabicis*, *Perſicis* & *Barbaris*, qualia ſunt, *Jaafar*, *Jabal*, *Jazira*, *Jamalabad*, *Jingizchan* &c. per *g* molle efferendum eſſe, acſi hæc ſcripta eſſent *Giaafar*, *Giabal* &c. Literæ verò *Y* apud nos, atque adeo in hujuſmodi in hoc libro nominibus, eundem eſſe ſonum, quo *J* conſona apud exteros, præſertim Germanos effertur. Litteris ا & ع, ſpiritu leni plerumque prolatis, litera nulla Latina hic aſſignatur: hanc tamen aliquando deſignat littera *a*, ut in *Ebno'l Aalam*, quod nomen in ipſo initio Indicis habetur, *Jaafar*, *Baalbec*, *Shaaban*, menſis nomine, & aliis quibuſdam; nonnunquam ſedem ejus indicat ['] Apoſtrophes nota, ut in *Ma'ſud*, quod perperam ſcribitur *Ma'ſud*. Literam ش exprimit hic *ſh*, ejuſdem nobis ſoni ac *ſch* Germanis, vel *ch* Gallis. Reliquis nihil difficultatis ſubeſſe videtur.

Quo

Quò ratio temporis (quod per maximam Historiæ hujus partem ab *Hejra*, seu fuga *Mohammedis*, deducitur) Lectoribus dilucidiùs constet, Indiculum hunc apposuimus; in quo singulorum annorum *Hejræ*, quorum in ipso libro, & in appendice mentio habetur, cum annis Æræ *Christianæ* collatio instituitur.

Pag.	A.Hej.	Init.	A. C.
102	1	Jul. 16.	622
	2	Jul. 5.	623
	3	Jun.24.	624
	4	Jun.13.	625
	5	Jun.2.	626
	6	Mai.23.	627
	7	Mai.11.	628
103	8	Mai.1.	629
	9	Apr.20.	630
	10	Apr.9.	631
108	11	Mar.29.	632
110, 111	13	Mar.7.	634
113, 115	23	Nov.19	643
117	35	Jul. 11.	655
123	40	Mai.17.	660
	†41	Mai.7.	661
	46	Mar.13.	666
	47	Mar.3.	667
124	60	Oct.13.	679
125	61	Oct.1.	680
126	64	Aug.30.	683
127	65	Aug.18.	684
128	70	Jun.25.	689
	83	Febr. 4.	702
	86	Jan.2.	705
129	96	Sept.16	714
130	98	Aug.25	716
	99	Aug. 14	717
131	101	Jul. 24.	719
132	105	Jun.10.	723
134	109	Apr.28.	727
	118	Jan. 20.	736

Pag.	A.Hej.	Init.	A. C.
134, 135	125	Nov.4.	742
136	126	Oct.25.	743
137	127	Oct.13.	744
	129	Sept.22.	746
	131	Aug.31	748
137, 138	132	Aug.20	749
138	136	Jul.7.	753
139	137	Jun.27.	754
140	140	Mai.25.	757
141	144	Apr.11.	761
	145	Apr.1.	762
142	150	Febr. 6.	767
144	152	Jan.14.	769
142	158	Nov.11.	774
147	165	Aug.26	781
147, 149	169	Jul. 14.	785
149	170	Jul.3.	786
152	171	Jun.22.	787
150	172	Jun.11.	788
153	175	Mai.10.	791
151	183	Feb.12.	799
	186	Jan. 10.	802
	187	Dec.20.	802
152	190	Nov.27	805
	192	Nov. 6.	807
	193	Oct.25.	808
155	194	Oct. 15.	809
157	198	Sept.1.	813
165	201	Jul. 30.	816
158	203	Jul. 9.	818
159	204	Jun.28.	819

Index annorum Hejræ.

Pag.	A. Heg.	Init.	A. C.
159	210	Apr. 24.	825
	217	Febr. 7.	832
	218	Jan. 27.	833
164	219	Jan. 16.	834
165, 175	220	Jan. 5.	835
165	223	Dec. 3.	837
166	225	Nov. 12	839
	227	Oct. 21.	841
167	228	Oct. 10.	842
	231	Sept. 17	845
168	232	Aug. 28	846
169	233	Aug. 17	847
	235	Jul. 26.	849
	236	Jul. 15.	850
	† 237	Jul. 5.	851
170	238	Jun. 23.	852
	242	Mai. 10.	856
171	244	Apr. 19.	858
170	247	Mar. 17.	861
174	248	Mar. 7.	862
175	249	Feb. 24.	863
	251	Feb. 2.	865
	252	Jan. 22.	866
	254	Jan. 1.	868
	255	Dec. 20.	868
171, 176	256	Dec. 9.	869
177	261	Oct. 16.	874
	264	Sept. 13.	877
	265	Sept. 3.	878
	270	Jul. 11.	883
	278	Apr. 15.	891
178	279	Apr. 3.	892
180	281	Mar. 13	894
181	282	Mar. 2.	895
	283	Feb. 19.	896
	284	Feb. 8.	897
	285	Jan. 28.	898
182	288	Dec. 26	900
182, 185	289	Dec. 16	901
208	290	Dec. 5.	902
185	291	Nov. 24	903
	292	Nov. 13	904
186	293	Nov. 2.	905
	295	Oct. 12.	907
187	296	Sept. 30	908
	303	Jul. 17.	915
188	305	Jun. 21.	917
	309	Mai. 12.	921
189	315	Mar. 8.	927
190, 191	317	Feb. 14.	929
190, 191, 193, 200	320	Jan. 13.	932
193	321	Jan. 1.	933
196, 198	322	Dec. 22	933
198	323	Dec. 11.	934
199	324	Nov. 30	935
	326	Nov. 8.	937
200	329	Oct. 6.	940
200, 201	330	Sep. 26.	941
197, 201	331	Sep. 15.	942
202	332	Sep. 4.	943
	333	Aug 24	944
203, 205	334	Aug. 13.	945
205	337	Jul. 11.	948
197, 205	338	Jul. 1.	949
205, 208	339	Jun. 20.	950
206	343	Mai. 7.	954
222	348	Mar. 14.	959
206	349	Mar. 3.	960
	350	Feb. 20.	961
	351	Feb. 9.	962
207	† 354	Jan. 7.	965
	356	Dec. 17.	966
	357	Dec. 7.	967
	361	Oct. 24.	971
	† 362	Oct. 12.	972
208, 209	363	Oct. 2.	973
209	365	Sept. 10.	975
	366	Aug. 30.	976
	367	Aug. 19.	977
210, 213	369	Jul. 29.	979
214	370	Jul. 17.	980
210	371	Jul. 7.	981
211	372	Jun. 26.	982

Pag.	A. Heg.	Init.	A. C.	Pag.	A. Heg.	Init.	A. C.
211, 217	373	Jun.15.	983	227	458	Dec.3.	1065
211, 214	374	Jun.4.	984	236	460	Nov.11.	1067
214	376	Mai.13.	986	227	461	Oct.31.	1068
211, 216	377	Mai.3.	987		463	Oct.9.	1070
212, 217	379	Apr.11.	989	228	465	Sept.17.	1072
212	380	Mar.31.	990	† 229, 237	467	Aug.27	1074
213, 218	381	Mar.20.	991	237	468	Aug.16	1075
218	382	Mar.9.	992	240	473	Jun.22.	1080
217	384	Feb.25.	994	237	474	Jun.11.	1081
219	386	Jan.25.	996		479	Apr.18.	1086
	387	Jan.14.	997		485	Feb.12.	1092
222	398	Sept.17	1007	240, 241	487	Jan.21.	1094
219	401	Aug.15	1010	2 4	488	Jan.11.	1095
	403	Jul.23.	1012		489	Dec.31	1095
220	407	Jun.10.	1016		490	Dec.19.	1096
	408	Mai.30.	1017	242	491	Dec.9.	1097
	411	Apr.27.	1020	243	492	Nov.28	1098
221	414	Mar.26.	1023		493	Nov.17	1099
	415	Mar.15.	1024		494	Nov.6.	1100
	416	Mar.4.	1025		495	Oct.26.	1101
216, 222	420	Jan.20.	1029		497	Oct.5.	1103
222	421	Jan.9.	1030		498	Sept.23	1104
225	422	Dec.29.	1030	244	499	Sept.13	1105
225	425	Nov.26	1033		500	Sep.2.	1106
	427	Nov.5.	1035	245	502	Aug.11.	1108
232	428	Oct.25.	1036		503	Jul.31.	1109
225	429	Oct.14.	1037		506	Jun.28.	1112
	430	Oct.3.	1038	246	507	Jun.18.	1113
	432	Sept.11	1040		510	Mai.16.	1116
226	433	Aug.31	1041		511	Mai.5.	1117
226, 233	435	Aug.10.	1043	246, 248	512	Apr.24.	1118
226	439	Jun.28.	1047	248	513	Apr.14.	1119
	440	Jun.16.	1048		514	Apr.2.	1120
	441	Jun.5.	1049	249	515	Mar.22.	1121
	442	Mai.26.	1050		516	Mar.12.	1122
234	444	Mai.3.	1052		517	Mar.1.	1123
226	446	Apr.12.	1054	250	518	Feb.19.	1124
	447	Apr.2.	1055		520	Jan.27.	1126
	450	Febr.28	1058		521	Jan.17.	1127
227	451	Febr.17	1059		522	Jan.6.	1128
	455	Jan.4.	1062		524	Dec.15.	1129
					525	Dec.4.	1130
				251	526	Nov.23	1131
					527	Nov.12	1132
					528	Nov.1.	1133

Index annorum Hejræ.

Pag.	A. Hej.	Init.	A. C.
251, 252	529	Oct.22.	1134
252, 253, 254, 260	530	Oct.11.	1135
254	531	Sept.29	1136
	532	Sept.19	1137
255	533	Sep.8.	1138
	534	Aug.28	1139
	537	Jul.27.	1142
	539	Jul.4.	1144
	540	Jun.24.	1145
256	544	Mai.11	1149
	546	Apr.20.	1151
257	547	Apr.8.	1152
	548	Mar.29.	1153
	549	Mar.18.	1154
	552	Feb.13.	1157
258	554	Jan.23.	1159
258, 262	555	Jan.12.	1160
262	556	Dec.31	1160
	559	Nov.30	1163
259	560	Nov.18	1164
263	563	Oct.17.	1167
	564	Oct.5.	1168
264	565	Sept.25.	1169
265	566	Sep.14.	1170
266	567	Sept.4	1171
340	568	Aug.23.	1172
267	569	Aug.12.	1173
267, 268	570	Aug.2.	1174
268	571	Jul.22.	1175
	573	Jun.30.	1177
268, 269	575	Jun.8.	1179
270	576	Mai.28.	1180
	577	Mai.17.	1181
	578	Mai.7.	1182
271	579	Apr.26.	1183
271, 299	580	Apr.14.	1184
272	581	Apr.4.	1185
273	582	Mar.24.	1186
	583	Mar.13.	1187
275	584	Mar.2.	1188

Pag.	A. Hej.	Init.	A. C.
275	587	Jan.29.	1191
276	588	Jan.18.	1192
276, 296	589	Jan.7.	1193
277, 297	591	Dec.16.	1194
278	592	Dec.6.	1195
	593	Nov.24	1196
278, 297	594	Nov.13	1197
279	595	Nov.3.	1198
	596	Oct.23.	1199
	597	Oct.12.	1200
280	599	Sept.20.	1202
95, 282	600	Sept.10.	1203
272, 283	601	Aug.29	1204
283	603	Aug.8.	1206
	604	Jul.28.	1207
297	605	Jul.16.	1208
283, 298	606	Jul.6.	1209
284	607	Jun.25.	1210
299	608	Jun.15.	1211
284	609	Jun.3.	1212
286, 300	610	Mai.23.	1213
287	612	Mai.2.	1215
	613	Apr.20.	1216
287, 288	615	Mar.30.	1218
288	616	Mar.19	1219
289, 290, 299	617	Mar.8.	1220
292, 294	618	Feb.25	1221
300	† 619	Feb.15.	1222
	620	Feb.4.	1223
294	621	Jan.24.	1224
295, 302	622	Jan.13.	1225
302	623	Jan.2.	1226
304, 305	624	Dec.22.	1226
305	625	Dec.12	1227
316	626	Nov.30	1228

Index annorum Hejræ.

Pag.	A.Hej.	Init.	A. C.
306	627	Nov.20.	1229
310	630	Oct.18.	1232
311	631	Oct.7.	1233
311, 317	632	Sep. 26.	1234
311, 340	633	Sept. 16	1235
312	634	Sept. 4.	1236
313	635	Aug.24.	1237
	637	Aug.3.	1239
	638	Jul.23.	1240
314	639	Jul. 12.	1241
314, 318	640	Jul.1.	1242
318	641	Jun.21.	1243
319	642	Jun.9.	1244
	643	Mai.29.	1245
320	644	Mai.19.	1246
	645	Mai.8.	1247
321, 340	646	Apr.26.	1248
322	647	Apr.16.	1249
323	648	Apr.5.	1250
326	649	Mar.26.	1251
327	650	Mar.14.	1252
328	651	Mar.3.	1253

Pag.	A.Hej.	Init.	A.C.
309, 329	652	Feb.21.	1254
330	653	Feb.10.	1255
331	654	Jan.30.	1256
96, 332	655	Jan.19.	1257
14, 338	656	Jan.8.	1258
345	657	Dec.29.	1258
312, 347, 349	658	Dec.18.	1259
351	659	Dec. 6.	1260
355	661	Nov.15	1262
	664	Oct. 13	1265
357	668	Aug.31	1269
	669	Aug 20	1270
	670	Aug. 9.	1271
357, 358	675	Jun. 15	1276
259, 360	679	Mai.3.	1280
360	680	Apr.22.	1281
361, 365	681	Apr.11.	1282
367	683	Mar.20.	1284

In

In Supplemento.

Pag.	A.Heg.	Init.	A. C.
6	20	Dec.21.	640
7	358	Nov. 25	968
	567	Sept.4.	1171
41	611	Mai.13.	1214
8, 19, 30	648	Apr.5.	1250
11	653	Feb.10.	1255
8	655	Jan.19.	1257
	657	Dec.29.	1258
9	658	Dec.18.	1259
32	659	Dec.6.	1260
	660	Nov.26	1261
0	672	Jul. 18.	1273
9	676	Jun.4.	1277
10, 33, 43	678	Mai.14.	1279
40, 44	680	Apr.22.	1281
1	683	Mar.20.	1284
42	687	Feb.6.	1288
11	688	Jan.25.	1289
	689	Jan.14.	1290
1, 11	690	Jan.4.	1291
11	693	Dec.2.	1293
1, 2, 12	694	Nov.21	1294
12	696	Oct.30.	1296
2	697	Oct 19.	1297
12	698	Oct.9.	1298
2, 42	699	Sept.28	1299
2	700	Sept.16	1300
33	701	Sept.6.	1301
3	702	Aug. 26	1302
	703	Aug. 15	1303

Pag.	A.Heg.	Init.	A.C.
33	704	Aug 4.	1304
12	708	Jun.21.	1308
13	709	Jun.11.	1309
44	711	Mai.20.	1311
3	712	Mai.9.	1312
4	716	Mar.26.	1316
42, 44	726	Dec. 8.	1325
43, 45	727	Nov. 27	1326
0, 2	732	Oct.4.	1331
4, 5	736	Aug 21	1335
33	740	Jul.9.	1339
13, 33, 34	741	Jun.27.	1340
13, 33	742	Jun.17.	1341
14	743	Jun.6.	1342
	745	Mai.15.	1344
	746	Mai.4.	1345
15	747	Apr. 24	1346
15, 34	748	Apr.13.	1347
16	749	Apr.1.	1348
44	751	Mar.11.	1350
16	752	Feb.28.	1352
34	753	Feb.18.	1352
	754	Feb.6.	1353
16	755	Jan.26.	1354
43	758	Dec.25.	1356
0	760	Dec.3.	1358
43, 45	761	Nov.23	1359
17	762	Nov.11	1360
34, 35, 44	763	Oct.31.	1361.

Index annorum Hejræ.

Pag.	A.Heg.	Init.	A. C.
17	764	Oct. 21.	1362
0	769	Aug 28.	1367
46	770	Aug. 16	1368
17	776	Jun. 12.	1374
	777	Jun. 2.	1375
17, 18	778	Mai. 21.	1376
35	779	Mai. 10.	1377
18	783	Mar. 28.	1381
18, 19, 30	734	Mar. 17.	1382
35	785	Mar. 6.	1383
	788	Febr. 2.	1386
35, 45	791	Dec. 31	1388
20	792	Dec. 20.	1389
44	793	Dec. 9.	1390
36	797	Oct. 27.	1394
17, 20	801	Sept. 13	1398
45	805	Aug. 1.	1402
5	807	Jul. 10.	1404
20, 36	808	Jun. 29.	1405
59	809	Jun. 18.	1406
54	814	Apr. 25.	1411
21, 22	815	Apr. 13.	1412
36, 46	816	Apr. 3.	1413
58	823	Jan. 17.	1420
22, 46	824	Jan. 6.	1421
23, 46	825	Dec. 26.	1421
22, 38	833	Sept. 30	1429
58	839	Jul. 27.	1435
0	840	Jul. 16.	1436
23	841	Jul. 5.	1437
	842	Jun. 24.	1438
37	845	Mai. 22.	1441
59	848	Apr. 20.	1444
55	850	Mar. 29.	1446
	852	Mar. 7.	1448
6, 55	853	Feb. 24.	1449
55	854	Feb. 14.	1450
37, 46, 47, 55	855	Feb. 3.	1451
48	856	Jan. 23.	1452
24, 25, 47	857	Jan. 12.	1453
36	858	Jan. 1.	1454
37, 38	859	Dec. 22.	1454
56	861	Nov. 29	1456
38	863	Nov. 8.	1458
25, 26	865	Oct. 17.	1460
58	871	Aug. 13	1466
26, 27, 49, 59	872	Aug. 2.	1467
56	873	Jul. 22.	1468
29	874	Jul. 11.	1469
60	883	Apr. 4.	1478
38, 60	884	Mar. 25.	1479
47	886	Mar. 2.	1481
	887	Feb. 20.	1482
64	893	Dec. 17	1487
60	896	Nov. 14	1490
50	900	Oct. 2.	1494
27	901	Sept. 21	1495
39	903	Aug. 30.	1497
28	904	Aug. 19	1498
28, 64	905	Aug. 8.	1499
0, 28, 29	906	Jul. 28.	1500
0, 62	908	Jul. 7.	1502
56	911	Jun. 4.	1505
62	914	Mai. 2.	1508
57	915	Apr. 21.	1509
64	916	Apr. 10.	1510
48, 49	918	Mar. 19.	1512

Index annorum Hejræ.

Pag.	A. Hej.	Init.	A. C.	Pag.	A. Hej.	Init.	A. C.
64	920	Feb. 26.	1514	50, 51	982	Apr. 23.	1574
57	921	Feb. 15.	1515	65	984	Mar. 31.	1576
29, 39	922	Feb. 5.	1516		985	Mar. 21.	1577
30	923	Jan. 24.	1517	0	997	Nov. 10	1588
40, 49, 50	926	Dec. 23.	1519	52	999	Oct. 20.	1590
39	927	Dec. 12.	1520	51	1003	Sept 6.	1594
50	929	Nov. 20.	1522	0, 66	1008	Jul. 14.	1599
50, 64	930	Nov. 10	1523	52	1012	Jun. 1.	1603
40	945	Mai. 30.	1538		1026	Dec 30.	1616
51	953	Mar. 4.	1546	53	1027	Dec. 19.	1617
50	974	Jul. 19.	1566		1031	Nov. 6.	1621
	975	Jul. 8.	1567		1032	Oct. 26.	1622
				0	1036	Sept. 12	1626
				53	1049	Apr. 24.	1639
					1058	Jan. 17.	1648

ANnus *Arabicus* Communis diebus constat 354. Embolimæus 355. Hinc fit ut initium ejus in anno *Juliano* diebus decem, vel undecim, vel etiam (concurrente anno communi cum intercalari nostro) duodecim, *Januarium* versus quotannis recedat, ac 34. circiter annorum spatio singulos menses circuitu suo pererret. Difficile igitur non erit ex hisce reliquorum etiam annorum, quorum hîc mentio nulla, rationem inire, eorumque initia assignando, præcedentibus & subsequentibus collatis, haud multum à vero aberrare.

Mensium nomina & ordinem, unà cum numero dierum ex quibus singuli constant, hîc subjungimus: *Moharram*, 30. *Saphar*, 29. *Rabi* prior, 30. *Rabi* post. 29. J*omádi* prior, 30. J*omádi* post. 29. *Rajeb*, 30 *Shaabàn*, 29. *Ramadàn*, 30. *Shawàl*, 29. *Dhu'lKaada*, 30. *Dhu'l-Hajja*, 29.

Notetur Mensem D*hu'lHajjam* annis Embolimæis 30 dies habere: Diviso autem numero alicujus anni *Hejræ* per 30. si restet horum aliquis, 2. 5. 7. 10. 13. 16. 18. 21. 24. 26. 29. annum illum Embolimæum esse tutò pronuntiare licebit.

FINIS.

OPere toto diligentissimè recensito, pauca hæc vel addenda, vel detrahenda, alitérve notanda, sive ad exemplarium fidem, sive ex conjectura, huc remisimus: quamvis autem eorum pars magna Libri margini, pars textui debebatur; quo minus tamen locis suis haberentur, in causa erant tum chartæ tum temporis angustiæ.

Pag. 4. lin. 13. alt. ex: السما *p. 7. l. 4. alt:* كان مغضيا *p. 18. l. 4. legend:* سنغار *vel* سنعار *l. 13. legend.* ارخ وخليا اي الرها *sed alt. ex. habet* ارخ واخذ وخليا هي الرها *p. 20. l. 16. vox* فانوس *non legitur in optimo exemplari, unde nec in versione agnoscitur. l. 19. alt.* حقق *p. 21. l. 4. al.* استحق له بجاريتها *l. 10. al.* واكبرته *p. 24. l. 8. forsan legend:* حاضر الاجر *p. 26. l. 4. al. ex.* خمس وسبعون *p. 27. l. 6.* يا موسى موسى *p. 36. l. 7. al.* بين طهرانيكم *p. 38. l. 18 vox* رجل *non legitur in opt: ex. ac delendum videtur. p. 41. l. 19. pro* ابدون *opt. ex. habet* لجيرون *al.* كبرون *p. 57. l. 15.* وملك اربعا وعشرين سنة *p. 62. l. 11. al.* تسع سنين *p. 65. l. 3. vid: legend:* ليحرقوها *p. 69. l. 7. vid. leg.* واب الفتية الثلثة *totum locum al. ex: sic legit* وكان له اربعة بنين يهواحاز وصدقيا ويوخنيا ابو دانيال النبي ويوياقيم ابو الفتية الثلاثة *p. 81. l. 12. al.* يهملني *p. 82. l. 19. al.* واختلط *p. 84. l: 2. alt:* بستحب *fors: leg:* يستسبر *p: 86. l: 8. variant exemplaria, in uno abest* اي *in alio præcedit vocem* المدن *fors. legend:* اي كتاب *p: 87. l. 14. vid: legend:* ارطبانس *p: 100. l: 11. legend:* داود وحيرم *hæc autem cum sequentibus alia lectione sic se habent* داود وحيرم صاحب صور والسبعيني *p: 104. l: 14. al:* تقدمه *l: 16. legend.* العلوم الاولية *at in al: ex: legitur* العلوم والاولية *p. 11[illegible] l. 10.* واربعين من تاريخ الاسكندر

 ارهل

ارسل p:113.l.9.al: الاربعمية والتسعون l: 16. vid: legend: ثالث عشرين اثار p. 117. l. 18. كسيف من نار p: 132. l: 19. al: المن اعني القفيز p: 134.l:3. videtur legend: ملك سنتين اخري p: 136. l: 7. vid. legend. سنة ثمان واربعين p: 138. l: 2. legend: videtur وعشرين سنة p:140. l: 14. al: يجب ان p. 141. l: 18. al: ثلاث عشرة melius. p.146.l:8.vid:legend: ثماني عشرة سنة p:147.l.5. vid:legend: تسع وتسعين وسبعماية p:155. l: 16.al: طنك بنا melius. p: 157.l:19. vid:legend: وثلاث وثلثين p:161.l:17,18.vid:legend: اثنين وثمانين وثمانماية للاسكندر p:163.l.16.al: شيا كثيرا p:164.l:13.post الحشا desiderari videtur aliquid. vide quod notavimus ad pag:103. versionis Latin: p:167.l:15.al: بالمزنار p:174.l:11: vid: legend: لثمان باقين من l:13.legend: تسعماية وست واربعين p:181.l.11. al:ex: non habet vocem خيرا p: 183.l. 10. al: ex: مرزبان مرو وكان p. 187. l.15.vid:legend: جربان l. 8. al: ex. البقية البقية p: 193. l: 8. vid: legend : احدى واربعين l. 15,16. vid: legend: تسعماية وثمان وسبعون p:195.l:17.alt:ex. ليلا pro خيلا p:196.l:1. pro بربالة fors: legend: بزبالة vel بكربلا vi:l: 7. p:200. l: 12. vid: legend: خمس عشر سنة p:202.l:17.vitiose legitur in alt:exemp: ثلثين p:208.l:19, forsan legend. الخرمية p:209.l:8. vid:legend: بالازرق p: 210.l.19. al:ex:melius legere videtur ولا يلتم شعثكم p. 211.l.16.al: شاه فردن p: 212. l:13. omissa sic restituuntur, فامنها وفي هذه السنة اعني سبع وعشرين وماية حارب سليمان بن هشام بن عبد الملك مروان p. 241. l:14, 15. legend. ثماني وتسعين وماية p: 244.l.3. al:rectius سنة ثلث ومايتين p: 261. l. 15. forsan legend: ثالث يوم l: 17. vid: legend: وتسعة اشهر p.263. l:16. al: فحرن p: 267: l:2. forsan legend. عليهم 271.l:7.al: البندون l:15.redundat. الي quod in alt: ex: non comparet.

ret. p:282.*l*:11.*al.* من التقانة *p*:289.*l*:18. *al.* اخوه القاهر *p*:299. *l.* 13. *vid. legend.* وستة اشهر *p*: 302. *l.* 15. *vid. legend:* بن رائق *vel* بن رايق *p*:307. *l*:13,14. *vid: legend:* واحد عشر شهرا *p*:315.*l*.3,4. *al: ex:* وفي هذه السنة سار المستكفي. *l*: 5. اثنتين وستين وثلثماية *p*: 316.*l*.16.*vid:legend:* الاقطع بن معز الدولة *p*: 320. *l*: 13. *legend:* وسبعين *ut in margine rectè p*: 331. *l*: 12. *al:* فنعبوا *p*:335. *l*:8. *al:* القفاعي *p*: 337. *l*: 13. *vid: legend:* بن يقاق *p*: 341. *l*: 2. *forſan legend:* منغزلا *p.* 342. *l*: 7. *forſan legend:* نصير الدولة *vid: p*: 337. *l*:4. *p.* 343. *l.* 11. *al:* قلعة كبري *p.* 344. *l.* 17. *vid. legend.* ودبيس *l.* 19. الظعن *pag.* 365. *lin.* 6. *vid. legend.* وخمسة اشهر *p.* 367. *l.* 9. *vid. legend.* البب ارسلان *p.* 372. *l.* 19. *vid.legend.* بالشمشادية *p*.374. *l*.2. *vid.legend.* طغتكين *ſic p*.392.*l*.1. *p*.381.*l*.15.*vid. legend.* على ميمنة الخليفة *p.* 383. *l.* 1.*al.* خيمته & *ſic etiam legend. lin.* 9. *p.* 386. *lin.* 7. *al.* في المثمنة *p.* 388. *l*.6. *al.* فاطب دفشة *ſed legend.* وفاظت *ut in margine, vel potiùs,* وفاضت *ut apud Authorem* Camel *p.* 391. *lin.* 17. *alt. exemp. non agnoſcit vocem* التخت *p*.392. *l*.1. *vid: legend.* طغتكين *v. ſupra p.* 374. *l.* 2. *p*.393. *l*.6.*vid. legend.* عهد المنتصر *v. ſupra p*.266,267. *p.* 409. *l.* 4. *al.* اثنان منهم *meliùs. p.* 415. *l.* 9. *al:* وحيفا *ſic etiam p.* ح *rectè legit* Abul Feda *in Geographia, at in Hiſtoria* هيفا *per* ه. *ib. l.* 10. *al.* وتهنين *ib.* وجبيل *legend. itaque in marg.* Tabnino & Jobailo. *pag.* 416. *lib.* 7. وثمانين *ſed melius videtur legendum* اثنتين وتسعين واربعماية *p.* 424. *lin.* 8. *al.* يعطي *l.* 16. *al.* محمود *pro* محمد *pag.* 437. *lin.* 6. *forſan legend:* ويكاوحون *p*.446. *l.* 16. *al.* والنسا والعجايز *p.* 450. *l.* 6. *al. ſed minùs rectè* والرها *pro* كرها *p*.454. *l.* 15. *vid: legend:* ولما ملك الغز

 vid:

vid. supra p. 337. l. 18. *p. 455. l. 19. al.* وعن له *p. 458. l. 6.* *transferendus est asteriscus ad vocem* وعمر *quo indicetur aliter legi* وعمر *sine* ه. *p. 465 l. 12. al.* الانفجاق من الاولاد *p. 468. l. 13. al.* سقيف في *forsan rectè. p. 479. l. 14. vid. legend.* السلطان غياث الدين *p. 486. l. 16* خيلان على باب حلب وعان *p. 491. l. 15. al.* وانطالية *p. 497. l. 19. al.* الشاميين *p. 499. l. 17. al.* وادين اخيه *p. 501. l. 7. al.* ولي *& redundare videtur* و *prius* *p. 503. l. 2. al.* بكودار *quod in margine reponendum pro* توكودار *p. 503. l. 10. pro* دقوز *infra p. 544. l. 9. legitur* دقز *p. 505. l. 12. si legatur* قبل *deesse videtur verbum sequens. p. 508. forsan legend.* عقيبه *p. 512. lin. 8. forsan leg.* الجنب *p. 516. l. 10. al.* سوقونجاق *sic p. 517. l. 16. opt. ex. utrobiq; habet* سرنجاق *vel* سوينجاق *ambigua enim est lectio ob defectum punctorum. p. 521. l. 1. al.* وزارته *p. 522. l. 4. forsan legend.* اوابه *p. 529. l. 15. forsan legend.* وسيوفنا مراجف *p. 555. lin. 10. vid. legend.* الصمم الاصلاد *p. 556. l. 2. vid. legend.* للنضال النصال *l. 5. vid. legend.* انكار شيخ *p. 559. l. 16. forsan legend.* وكل نبي ناجي *& l. 17.* من ناجي *& l. 18.* الخلفا المهديين *p. 560. l. 12. forsan legend.* شرح للاسلام عمره *p. 561. l. 11. legend. videtur* من عمل *lin. 18. vid. legend.* النحول *p. 562. l. 2.* بجيران *l. 6.* كل دار *lin. 10. forsan legend.* والاتابك بها الدين *vid. supra p. 556. l. 9. p. 565. l. 9. forsan legend.* سابع عشر تشرين

In

In Versione Latina.

PAg. 3. l. 20,21. *al.* Cœlum inferius, p. 4 l. 18. prohibuerat eis Deus, p. 7. l. 15. suffitibus & sacrificiis, p 8. l. penult. & ult. exiccata est terra, p 11. l. 13. quadraginta trium. p. 12. l. 10. *al. Senaar.* p. 14. l. 25. Evangelio suo sancto, ib. l. 33. *Saræ* uxoris suæ, p 15. l. 5. gemellorum tuorum p. 16. l. 29. fratri suo *Eri* p. 17. l. 15. *al.* octoginta quinque: l. 33. filii *Dedanis*, filii *Jokshanis*, p. 19. l. 12. præcepta Dei. p. 22. l. 16. *Fustat Amri*, p. 26. l. 35. & ego hodie prostratus sum p. 32. l. 23. calor corporis sui, p. 33. l. 6. notiones respectivæ p. 34. l. 20. *redundat* sex; *in margine verò illud*, * vel potius, *quadringentas.* p. 37. l. 13. *lege* annis, dein mortuus est. l. 22. *Zerah* Rex *Æthiopum* p. 38. l. 16. cum quadringentis aliis l. 25. Regnum decem tribuum, p. 45. l. 3,4,5. Fuerunt illi tres filii, *Jehoahaz*, *Sedekia*, & *Jojakim* avus *Danielis* Prophetæ, & trium puerorum. *Sed hæc lectio videtur supplenda sic*, & Pater trium puerorum: *neque enim aliter Patrui erunt illi* Danielis *Prophetæ*, *uti mox appellantur.* l. 15. ipsa capta plurimos l. 21. mortuus est *Jojakim*, p. 47. l. 32. incantationum, augurii, & divinationis, p. 48. l. 29. pileis, reliquisque vestibus obvolutos p. 50. l. 31. frater ipsius *Beltashasar.* p. 52. l. 4. è filiis *Gushtaspi*, p 55. l. 28. qui in ipsa ei fuit, ib. l. 36. & p. 56. l. 1. Liber *Kasterân* urbium, i. e. Liber de Aqua, & Aere. *Videtur autem per* Kasterân urbium *illa* Hippocratis *verba* ἐν ἑκάστῃ χώρῃ ἐπιχώρια, (*quæ in Libro* περὶ ἀέρων ὑδάτων τόπων, *hîc indigitato, statim ab initio occurrunt*) *exprimere voluisse Authorem*, *ita ut vox* Kasterân *ex duabus illis* ἑκάστῃ χώρῃ *conflata simul & corrupta sit.* p. 57. l. 16. decimo quinto Regni ejus exuerunt *Ægyptii*, l. 19. *Ex errore forsan ortum est cognomen* Rectoris, *posito* المدبر *pro* المذكر, *quod* Memorē *seu* Mnemona *sonat.* l 21. *Esteram Ebræam* piam; l. 22. *dele*, in fœdus receptos l. 24. hujus *Artahshashtis* p. 64. l. 31. Figuratam] *Ita secundùm eam lectionem*, *quæ ex optimo MS. Typis expressa est*, *verba sonant: at secundum aliam lectionem*, *sic*; & *Hirami* Domini *Tyri*, & alteram secundùm *Septuaginta*, p. 66. l. 30. annos octodecim l. 35. annos viginti septem, & potentiâ excelluit: l. 36. à matre *Cleopatra* p. 67. l. 9. *al.* artium & medicamentorum p. 69. l. 10. Mare Occidentale circumfluum, p. 70. l. 3. quæ jam *Philippi* audit: l. 7. trecentesimus nonus fuit l. 10. *Nazara* urbe sua l. 14. per *Herodem* prius transiissent, *Marg. Lycinius*, vel *Hyginus.* p. 71. l. 25, 26. Anno decimo nono imperii *Tiberii*, qui est annus *Alexandri* tricesimus quadragesimus secundus, p. 72 l. 11. anni quadringenti nonaginta, l. 13. *permanebit populus tuus, deinde perveniet Rex Messias*, l. 18. vicesimo tertio *Adari*, l. 28,29. ducenti decem; p. 78. l. 15. planisphærium confecit, l. 17. liber magnus qui &c. l. 32.

appellavit autem *Galenum*. p. 80. l. 21, 22. nec dum perfectè eam callerent. p. 81. l. 18. *Sapores* filius *Ardshiri* filii *Babeci*, l. 32, 33. puellis voce præstantibus p. 82. l. 2. coronæ igneæ. l. 23. Ursæ signum p. 84. l 6. nonagesimus sextus l. 21, ad *Machium*, *al.* ad *Caium* l. 25. *vid. legend.* annos duos alios p. 85. l. 6. *Diocletiani* ex filia nepoti l. 10. vidit in Cœlo vexillum Crucis, p. 86. l. 1. *vid. legend* sexcentesimo quadragesimo octavo, l 13 dierum suorum; affirmare cœpit, ipsum &c. l. 21, 22, 23. in illud quod effutivit *Arius* inquirentes, ipsum Religionis [*Christianæ*] fundamento contradicere repererunt; p. 87. l. 5. *Constantinus*, *Constantius*, & *Constans* Victoris filii. *ibid. vid. legend.* annos viginti quinque. l. 27. Patruum suum, à quo constitutus fuerat, p. 88. l. 15. inito ad *Tigrim* inter &c. l. 21. et in urbem suam *Tarsum* p. 89. l. 18. *al. meliùs*, Annos tredecim p. 90. l. 28. quadam sua, die quodam, invectus, p. 92. l. 1. *vid. legend.* annos octodecim l. 7. *leg.* quinquaginta l. 19, 20. *al.* octingentesimus sexagesimus nonus, *potius*, septingentesimus *&c* p. 98. l. 7, 8. *Madayenæ* extruxit, *sic in Marg. legend.* & *Madayenæ* duo templa *&c.* p. 99. l 3, 4. *vid. legend.* tricesimus tertius. p. 101. l 27. *v. legend* 882. p. 102. l. 16. 17. prælium *Bedarense*, maximum illud certamen [ita sc. in *Alcorano* vocatum] p. 103. l. 17. *Videtur hîc deesse aliquid; neque enim mortuus est* Mohammedes *anno decimo sed undecimo, ut ex sequentibus constat: malè etiam junguntur ægrotatio & obitus ejus, ac si utrumque contigisset mense* Sepharo, *cum pag.* 108. *disertis verbis legatur*, AbuBecrum *Chalifam renuntiatum mense* Rabia *priori, ineunte anno undecimo, eodem die quo obiit Propheta.* p. 105. l. 15. *AlMozdar*, seu *AlMordad*, p. 109. l. 29. ad *Heraclium* Imperatorem *Græcorum* p. 110. l. 4. *fors. legend.* octavo ante finem *Jomadæ*. l. 7. *legend.* nongentesimus quadragesimus sextus l. 34. ad *Omarum* Imperatorem p. 113. l. 8. in omnes provincias *Ahwazæ* l. 20. die *Mercurii* p. 115. l. 22. *Telha* patruele *AbuBecri* l. 34. librum Dei, & legem Prophetæ ejus, & constitutiones p. 118. l. 23. *Erakum* verò l 32. *al.* cum septingentis viris p. 121. l. 21. incolæ universim fidem suam p. 123. l. 17. *vid. legend.* quadragesimo primo, l. 27. *vid. legend.* septuagesimus octavus. p 125. l. 5. *redundat vox* mille, *&* l. 6. loco τῶ equites, *al. legend.* noctu, p. 128. l. 15. *vid legend.* annos quindecim. p. 130. l 5. *malè in altero exemplari legitur*, trigesimus septimus, p. 131. l. 22. triginta novem. p. 134. l. 21. *fors. legend.* Chorramiticam, *sicut etiam* p. 164. l 25. *Nam &* الخرمية & الخرمية *sectæ, & forsan ejusdem nomina occurrunt.* p. 136. l. 28, 29. *al. Shahpherid.* p. 138. l. 33, 34. ubi, cum illum quidam hastâ confossum dejecisset, alius caput ipsius *&c.* p. 139. l. 1. mortuus est variolis *AlSaffahus* *Anbari* urbe sua, quam extruxerat, sedemque sibi delegerat. p. 141. l. 23. *al.* dixerunt ergo ipsi Artifices, p. 144. l. 5, 6. Cùm ergo ab ipso recedens ad Ecclesiam ivisset, jussit *AlMansur Salemum* Eunuchum suum tres &c. l. 19, 20.

20. ferri illum jussit *AlMansur* in aulam publicam, quo ipse &c. p. 146. l. 31. *al.* ne ab hoste reperiretur p. 147. l. 15,16. centesimo sexagesimo nono l. 18. ipsum *Giorgianæ* commorantem p. 153. l. 1. *al.* qui ipsum *Jondisaburo* accersserent. p. 157. l. 9. ante finitum *Moharramum*, p. 158. l. 7,8. *al.* lusui & nugamentis suis, l. 27, 28. Non transferetur, p. 160. l. 5. & 167. l. 25. *pro* Eunuchi, *videtur potius legend.* Servi. p. 161. l. 4,5. *al.* feras, quarum viribus non donatur homo, nec sibi &c. l. 8. *al* quam ferus [*seu*, desolatus] evadit mundus. p. 164. l. 25. *al.* sectam *Chorramiticam*. *vid. suprà, ad* p 134. l. 21. p. 168. l. 2. viri quater mille. l. 21. Mansionibus. Lunæ] *sive* sideribus occidentibus, orientibus aliis. *vid. notas in specimen Arab.* pag. 163, 164. p. 169. l. 13. *pro* Catilo, *legendum* Catito, *vel potius* Catisto, *per Aphæresin ex* Theoctisto. l. 14. sex annos. l. 22. ducentesimo tricesimo septimo, l. 27. *Musa Ebn Zarara*, l. 36. *al.* *Josephi* interfectoribus obsessis ultra triginta &c. p. 170. l. 26,27. *fors. legend. Shawali* tertio. l. 28. *vid. legend.* & novem mensium p. 172. l. 27. annuum] *vel* splendidum p. 174. l. 15. *al. Ebno'lChasib* p. 175. l. 33,34. vilipendens] *vel fors. huic contrarium*, magni faciens, *vel*, se eis applicans. p. 176. l. 16. *al.* nono ante p. 19. *al.* quinquagesimi quinti, p. 177. l. 31. *post* emptitios. *adde*, Multas eleemosynas, bonaque præstitit opera. p. 179. l. 15. *post* interpretandos. *adde*, Extant quædam ab eo compendiosè & egregiè scripta. p. 182. l. 25. *al.* vosmet Chalifatui ingeritis, cùm inter &c. p. 186. l. 31, 32. *al.* nec Consultore indigeat. p. 187. l. 30. ac [urbibus] *Kommo* &c. p. 188. l. 1. Vizierum] *nisi potius in Nominativo legendum sit*, Vizier ergo *Ratekum* &c. p. 188. l. 21. centies & vicies l. 22,23. *al.* dimisit è carcere *Abu'lHija Ebn Hamdàn* fratrem suum & domesticos ejus. p. 190. l. 34. *post* stetit: *adde*, mittentes igitur Duces ejus petierunt ut accederet; p. 191. l. 24. *al.* *Nosocomio Jondisaburensi*, tum &c. p. 192. *leg.* te in jus vocasset l. 17. **al. Bachtishua Ebn Isa* p. 194. l. 17, 18. **al* & confestim se abdidit: p. 196. l. 6. quando ad vos, jam Reges factos, accessero; l. 9. *al.* ad *Mardawanijum* l. 28. *al.* centum aureos p. 197. l. 6. *vid. legend.* & sex menses. p. 199. l. 13. *post* munus, *adde*, nec ullius rei inspectionem habuit Vizier. p. 200. l. 30, 31. venaretur] *vel*, piscaretur. p. 202. l. 19 *al.* per *Euphratem*; l. 29 *vid. legend.* undecim mensium p. 204. l. 3, 4. fratrique ipsius *Ali*, l. 9, 10. è *Dailamitarum* primoribus duo p. 205. l. 24. Anno trecentesimo trigesimo octavo p. 207. l. 7. *post* Domesticum. *adde*, Anno trecentesimo quinquagesimo quarto cœperunt *Græci Messisam* [*Mopsuestiam*] & *Tarsum* l. 18. *ledinilla Alida*, l. 21, 22. instar lapidum molarium massæ conflarentur, quarum binæ &c. l. 26. anno trecentesimo sexagesimo secundo, p. 209. l. 29. *Mansur Ebn Nuh*, l. 30. *al.* *Chorasani* & *Bocharæ* Dominus. p. 212. l. 7. correptus est *Sharfo'ddaula*, l. 19. *al.* unáque Duces, l. 21. *al.* ipse viribus auctus *Persiam* &c. l. 30. *Arabs* quidam

p. 213.

p. 213. l. 10,11. *al.* & muneribus ad *Græcorum* Imperatorem *&c.* missis, celebris evasit. p. 326. l. 11. cùm tempore quodam *Adado'ddaula* p 217. l. 7. Dialecticus *in uno tantùm Ex.* habetur. l. 25 *Samsamo'ddaulæ Ebn Adado'ddaula* p. 218. l. 15. *post* conglutinata. *al.* Lassârunt se, nec emolumenti quicquam reportârunt p. 219. l. 1. ad annos decem; p. 220 l. 13. *Mamun Ebn Mamun* l. 24. *al. Abu Ali Sharfo'ddaula vid. pag. seq.* l. 29. *al. AlPhokâi* p. 222. l. 12. *al. Heracensium* l. 28. *al. Ebn Yahya Abu'lBaka AlBuzhani* p. 223. l. 3, 4. *& alibi al Ebn Moassher* l. 6. usus est, anno trecentesimo octogesimo quinto, ut ad ipsum *&c.* p. 223. l. 27. *Abu Ali Ebno'lHosain Ebno'l-Haithem sed al. ex. Haitem* p. 224. l. 30. *post* curaret: *adde*, ipse autem in vinculis detentus est in loco quodam domus suæ. p. 225. l. 12, 13. *al. Nasiro'ddaulæ vid. suprà* p. 221. l. 13,14. *Ebn Mahmud* l. 31 *al. Sabib Ebn* Wathab. ib. *Harrani* & *Rakkæ* Dominus, p 227. l. 9 *al. Jaadi Beg. sic* p. 228. l. 26. *&* p. 238. l. 33. p. 228. l. 15. decies mille aureos p. 229 l. 7. Anno quadringentesimo sexagesimo septimo l. 10. *al. Ebn Jahin,* l. 26. *al. Abu Ali AlHasan Abdalla,* sive *Ebn Abdalla.* l. 29. *legend. Harmatain, sed al. ex. habet Harmain.* p. 230. l. 24. & Physices, & Matheseos p. 232. l. 34. *Non sanavit ipsum à dolore mortis* p. 236. l. 29. operam in *Ægypto* dare, l 30. *al.* sexagesimum sextum. p. 237. l. 32. filio *Jamalo'l-Molci* p. 238. l. 15. Dicite illi à me, l. 30. *al.* Bacheri l. 34. *Marwæ* agentem eúmque adiisse p 239. l. 10,11. *al.* Multis eum elogiis prædicârunt Poëtæ p. 240. l. 20. *fors. legend* & quinque menses l. 26 *al, Christianos Corjii,* seu *Gorgianæ* p. 241. l. 13,14. *al.* quadringentesimo octogesimo octavo. *Sic etiam* p. 240. l. 6. *in eodem exemplari habetur, ac proinde* l. 16. *hujus* pag. Anno eodem occisus est Tabas, *ubi in alt. ex: est* Tatash. p. 242. l. 26. die quinto è portis &c. p. 243. l. 9. per septimanam l. 22 cum copiis suis, *Dameganum* profectus est; p. 245. l. 20 *AlShemsaniæ,* al. *AlShemaniæ.* l. 35. *al.* regionis filii *Leonis,* & portarum ejus, p. 246. l. 19 *al. ex. exhibet astantes quosdam* Soltanũ *alloquentes, non autem filium, sic:* Patri ejus, inquiunt, Dies iste *&c. Responsum verò sic:* Verum dicitis, at Patri illius, ipsi verò faustus imperio [ei delato.] l. 28. *pro* Tatash *al. ex. habet* Tais, *Abu'lFeda verò* Tanash. *vi. supra.* p. 241. l. 16. p. 248. l. 8. mentionem cum vituperio facit, l. 14, 15 *al. Ali Ebno'l-Nasir,* l. 24. *al.* è regione *Tennisi* p. 249. l. 33. *al. Hosamo'ddaula,* sed aliis in locis constanter *Hosamo'ddin. sic* p. 250. l. 17. *al. ex. habet* Omado'ddaula, *licèt in eodem statim sequatur* Omado'ddin. p. 251. l. 8,9. *al.* ad *Dochailum* l. 11. *al.* in *Hadrána* p. 252. l. 35. quingentesimo tricesimo p. 256. l. 6. morbo acuto obiit. l. 10. *al. Kotbo'ddin* David. *sed malè, cùm aliàs ubique legatur Maudud.* l. 13. *al.* haud metuente ab eo fratre *Kotbo'ddino.* p. 257. l. 7. *al. Nahro'lJaucum,* l. 12. al. *Chasci, sic* l. 17. *al.* perspectâ *Chascii* intentione malâ oppertus

tus est diem adventus ipsius, & ad se ingressum interfecit. l.23. al. *Nojmo'ddino AlCannio.* p. 258. l. 26. *vid. legend. AlMontaseri, vi. sup.* p. 170. & 174. p. 261. l. 6. *al. ex. Abu'lHocm, & sic in sequentibus.* p. 263. l. 15. fortis, justus, vitæ *&c.* l. 18. *al.* quid dicis; *ib.* te aliquid velle; p. 264. l. 13. *al.* Non est in familia *Ijubi* l. 30. *al.* ad filium suum alterum *Saifo'ddinum Gazi.* p. 265. l. 36. fluvium *Tigrim* p. 267. l. 1. *legend. Jandi al. Jabali.* l. 3. *al.* duce Kuma, p. 269. l. 36. clam elatus est. p. 270. l. 27. *al.* Garayanum, & *Nisibin* p. 272. l. 2. sexcentesimum primum, p. 273. *l.* 15. *al. Hisam* l. 35, 36. *vid legend. ut suprà* p. 243. anno quadringentesimo nonagesimo secundo, p. 274. l. 10. egrediemur omnes: p 275. l. 6. *post* Domino, *adde*, ad menses octo. p. 277. l. 9. A*l Aziz Othman Ægyptum*, l. 15. in A*l*Carac l. 24. *Mauselæ* è vivis excessit p. 278. l. 35, 36. Kot*bo'ddino Mohammede* p. 280. l. 2. *al. Ebn Saik.* l. 31. *juxta aliam lectionem* Tamujin *tribus illius, non viri, nomen est* p. 282. l. 4. Ei autem & unicuique filiorum l. 5. *al.* Kaialik p. 283. l. 13. Anno sexcentesimo quarto p. 284. l. 16. anno sexcentesimo nono l. 26. 27. *al.* illum unà cum sociis suis duobus ad ipsum deduxerunt. p. 286. l. 17, 18. *al.* & Ka*raja* Ch*asum* ejus [*fors.* urbis] Dominum p. 287. l. 17. *Shehaboddino* Tog*rol* Eunucho l. 29. *al.* vestes tritas p. 290. l. 10. *al.* & C*eshci Chan* p. 292. l. 13. *al.* & T*ayephur* Prætor. p. 293. l. 21. *al.* undecim dies p. 295. l. 29 quadraginta sex p. 297. l. 14. *al. Entejabo'l Ektedàb* p. 298. l. 6. A*l*A*zz*] Imò, A*l*-G*azz*,, i. e. T*urcæ Gazzenses. vi suprà* p. 222. *lege itaque* l. 7. occupaverant. l. 8. *al. Ebno'lRahim* A*li* p. 300. l. 2. *al.* sexcentesimo decimo nono, p. 301. l. 2. *post* accessus; *adde* cujus opera expedita sunt hominum negotia. p. 303. l 22 cui ego, O Medice, Annon p. 306. l. 18, 19. *al.* K*aphjak*, *Saksin*, & *Bulgàr*; aliósque T*obbatum* versus: p. 309. l. 6. ignotum, in Mercatorum comitatu, qui, l. 16. appellatam, ripæ K*aramurani* adjacentem, p. 311. l. 32, 33. *al.* oppidi C*armalis*, cujus incolæ fugientes p. 312. l. 4. C*aicobad, Rumæa* Dominus, p. 313. l. 27. *fors. legend.* multitudinem promiscuam p. 314. l. 4. *fors. legend.* Gi*jatho'ddin*: nam A*laddin* jam mortuus erat an. 634. *vi. supra* p. 312. p. 315. l. 7, 8. erat autem nobis inter illa l. 22, 23. *al.* aliquot ab ea parasangis. *sed in opt. ex. legitur* على عشر فراسخ l. 34. *Bagdadi* è vivis excessit p. 316. l. 1. in Collegium suum, l. 32. *Christianus Melecæus Hierosolymitanus.* p. 321 l. 14. *al.* nomine *Hanbakái.* l. 35. *al.* Ancyra, Antiochia, reliquæq; p. 36. *al* Arzenjàn, p. 327 l. 7. *al. ex.* ex sorore nepos p. 328. l. 2, 3. necnon pecuniarum procurandarum gratia regionibus *&c.* p. 330. l. 2. *al.* venit Bayeju Nowain, locum *&c.* p. 331. l. 36. unáque cum ipso K*abestanum* iverunt p. 334. l. 5, 6. A*li Bahadur* p. 340. l. 14. A*l*-*Malec* A*lDhahero* p 350. l. 9 die Mercurii *Shawali* vicesimo, meque *&c.* p. 351. l. 22, 23. in provinciis *Syriæ*, p. 354. l. 1. *al. Mauselam* adeuntes, p. 355.

l. 1 *Mowaffeki Nisibensis* p. 358. l. 14. *al.* Nojmo'ddin Nakjawanensis p. 362. l. 34 *Camaloddini* Abdo'r*Rahmani*, in rebus Religionis adjutoris optimi p. 365. l. 13. missorum patruelem; Chalifam cujus imperii

---

Errata denique Typographica, operarum incuria, vel casu in exemplaribus quibusdam admissa, adjecimus: quibus accensentur minutissima quæque, uti voces malè vel divisæ vel conjunctæ, etiamsi in eis circa literas, punctáve, nihil peccetur; ut quàm paucissima sint in quæ Lectores, utcunque in hisce studiis minus versati, impingant.

P*Ag*: 3. *l*. 11. *leg*: لاذتها *l*. 14. الشمس *l*. 18. والغباوة *p*. 4. *l* 4. كثير *p*. 6. del. *ex marg*: al. مفضيا *p*. 9. *l* 19. بعد *p*. 10. *in marg*. *Roham*. *p*. 11. *l*. 8. والموادات *p*. 14. *l*. 2. وباقي *l*. 15. وعشرون *p*. 16. *l*. 8. الراي *p*. 17. *l*. 1. وباقي *l*. 8. الارض *p*. 18. *l*. 2. شامخا *l*. 4. جدوا *p*. 19: *l*. 12: جانب قبر سارا *p*. 21. *l*. 15. الراييين *p*. 22. *l*. 6. المعظم *l*. 8. ايليعازر *l*. 17. ليعقوب ابي *p*. 23. *l*. 19. زوجه *p*. 24. *l*. 2. *dele* و *initio lineæ*. *l*: 3. *leg*: وعنى *l*. 13. اثنا عشر *l*. 16. عبد اعشر *p*. 25. *l*. 1. واخر *l*. 11. يهوذا *p*. 26. *l*. 1. وثلث وثلثون *p*. 27. *l*. 12. اهيا اشر *p*. 28. *l*. 3. التورية *p*. 31. *l*: 14. طريق *p*. 32. *l*: 9. المغلة *l*. 15. الي اخر *p*: 36. *l*. 5. واورثكم *lin*. 12. & *p*: 37: *l*. 1. فينحاس *p*. 37. *lin*: 13. طغا *l*. 19. & *p*. 38. *l*. 8. المتغلب *p*. 39. *l*. 5. دفعالي *p*. 40. *l*: 8. نكرا *p*. 41. *l*. 7. العذرا *l*. 8. يا ابنتي *l*: 11. دنره *p*. 42. *l*. 2. الافرنجة *in marg*: Roma. *p*. 44. *l*. 1. الماثرنا *l*. 3. & 11. الانبياء *p*. 45. *l*. 4. يقتله *l*. 12. واتوب اليه فابي *l*. 13. وجلس حزينا *p*. 46. *l*. 10. وقطع سيفه *l*. 17. الوف *p*. 47. *l*. 3, 4. وحنر يوناثان *l*. 8. المغارة *p*. 48. *l*. 7. مصبوغة *l*. 17. لا تبني *l*. 19. مقاتلة *p*. 55. *l*. 4. الهتهن *l*. 12. ولدا سوي *p*. 57. وهزه جادر *l*. 19. كل زان *p*. 58. *l*: 19. يمشي *p*: 60. *l*. 4, 5. احازيا توفي اليسع *l*. 17. النبي ارتفع *p*: 61. *l*: 7. سنتين *p*: 62. *l*: 1. لافتخر *lin*: 2. فاني *p*: 64. *lin*: 8. المفروضات *p*: 65. *l*: 4. وتقتلهم *l*. 16. وتلك *p*: 66: *l*: 2. لحزقيا *l*: 19. مشدود بين *p*: 67. *l*: 1. دفتين *l*: 3. الاثوراثيين

الاثوراذيقيق *p.* 68. *l.* 6. لا ان فعهـا اليك *p.* 70. *l:* 2. بختنصر *l:* 11. قبل *l:* 8. وبقي *l:* 18. المرة *p:* 71. *l:* 2. القاين *p:* 72. *l:* 2. بملوك *p:* 73. *l:* 8. قبل
l: 10. اعني *l:* 15. صاحب *p:* 74. *l:* 7. عزيزا *p:* 75. *l:* 5. يكتغوا *marg:*
واخذته *l.* 16. كرسي *l:* 11. قطر *l:* 10. عزرت *p:* 76. *l:* 6. وقلانيسهم
p. 77. *l:* 3. العظة *l:* 10. دقف *marg:* Autolycus *p:* 80. *l:* 10. المعروف
ib: انتقضت *l:* 16. منزلة *p:* 81. *l:* 4. قنف *p:* 82. *l:* 18. يوحنا الانجيلي
p: 83. *l:* 1. بيمينه *l:* 9. بهوديش *p:* 84. *marg:* 70. *anni Jeremiæ quando completi. ib: numerandi. ib. ejus de numeris p:*85. *l:* 13. الطبيعي *p:* 87.
l: 9. واحرقها *l:* 15. اليدين ويسمي *p:* 88. *lib:* 13. ماية *p:* 89. *l:* 12.
تنجيمه *l.* 19. الوسام *p:* 90. *l:* 13. زوجة *l:* 14. وكثرة المعودة *p:* 91.
l: 17. فرضة *p:* 92. *l:* 6. الفيلسوف *p:* 93. *l:* 19. البهرية *absq.* و *p:* 95.
l: 15. اللغات *p:* 96. *l:* 7. كثيرة *l:* 16. تخذ *p:* 97. *marg: Jagugi.*
l: 3. فصار صخرا *l.* 6. مروج يلدان *l:* 9. يزدجرد *bis p:* 98. *l:* 10.
انطاكية *l:* 17. فان ازدنا *p:* 100. *l:* 8. لترك *l:* 15. وكان *p.* 101.
l: 11. قاينة *p:* 102. *l:* 9. الباقين *l:* 14. غازيا *p:* 103. *l:* 18.
جماعة *p:* 104. *l:* 3. قوزيقوس *l.* 4. من ملك *l:* 9. قبرس *l:* 13. ويحيي
lin: 17. والبحار *lin:* 19. ايبرخس *p:* 106. *lin:* 7. اربعا وثلثين *lin.* 10.
وتاويلة *p.* 107. *l.* 13. واللة *p.* 109. *lin.* 4. والمخردة *in margine dele* apellata. *p:* 110. *l.* 8. فاحملوا *p:* 112. *l:* 11. المسيح *l:* 16. مابي
p: 117. *l:* 1. طويلا *ibid:* بموت *l:* 8. افتتح *l:* 12. المنذر *p:* 119. *l:* 11.
قليل *p:* 121. *l:* 6. ببنا *l:* 8. فاضى *lin:* 11. السما *lin:* 16. تخلفوا *in marg.* Athenis *ib.* *Ælia condita.* *p.* 122. *l:* 7. اظهر *l:* 15. وتماري
in marg: بالشر *p:* 123. *l:* 5. اده علي *l:* 18. الرياضي *p.* 124. *l.* 18.
ابنا *l:* 19. واطاعوهما *p:* 127. *l:* 5. الاسقف *l:* 14. اظهر *l:* 15. ولبغضه
p. 128. *l.* 9. وقال *l.* 15. الصفات *l.* 17. غزاه سابور بن *p.* 129. *l.* 15.
السما *p.* 130. *l.* 13. القطب *p.* 134. *l.* 1. الاسطقسات *l.* 5. الاصنام *l.* 6.

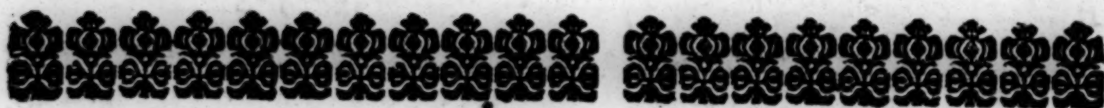
 فيبرا

فيبرا p. 135. l. 5. ووقع p. 136. l. 9. مرضه p. 137. l. 15. هاريسا
p: 138. l. 7. مار افريم l. 10. نصيبين p: 139. l. 5. بجميع p. 141. l. 5.
المواليس p: 142. l. 11. وتزوج l. 16. ان دخل p. 143. l. 12. ظهرت
p. 146. l. 2. مايتين l: 4. فنظروا l. 9. خطبة l. 10. فمه p. 147. l. 6.
انطاكية p. 148. l. 7. نصيبين p: 151. l. 11. ولم يمت l. 12. كله
p. 152. l. 4. وافتتحها l. 6. خاصته l. 11. قريبة l. 12. والبطارقة
p. 153. l. 4. للاسكندر l. 11. عظيمة p. 154. lin. 5. ابنه p. 156:
l. 16. جنونه p. 157. l. 4. فافتتحها l. 8. غريغور l. 9. قتل l. 10, &
12. دوقل p. 158. l. 19. شره p. 160. l. 11. ثمرات p. 161. l. 8. الحقايق
p. 162. l. 11. غيره l. 17. الاولي p. 163. l. 11. نحوه l. 16. المصطلق
p: 165. l. 3. انفقوا p. 168. l. 10. خالق l. 15. الفعل l: 19. يفعل
p: 170: l: 8: مذاهب p: 172: l: 8. فاختلف lin. 10. يشتغلوا
p: 174. lin: 18: الرحيم p: 175. l. 5. المومنين p. 177. lin: 2. بعض
l. 16. مرازبة p. 178. l. 1. موسي l. 13. الايلة l. 16 المغيرة بن شعبة
p. 179. l. 2. نرية l. 12. الاربعا p. 180. l. 7. يحيي *sic l.16. & p. 181. l. 4. &*
alibi p. 180. l. 9. ويشيد p. 181: l. 3. الخطاب l. 11. الاجانيطي p. 183:
dele بن *ab initio l.16. quod reponend. in fine l:17.* p. 184 l. 19. بن ابي
p. 185. l. 12. اخلقه l. 16. اقبلت l. 17. راكب p. 186. l. 7: وضربت
l: 11. كودان l. 12. فاستعانه l: 17. بعاجشة p. 187: l: 6. ماجا
l: 14. المعركة p: 188. l. 5. وويخ p: 189. l. 9. بنانونه l. 18. كتبناه بكر
p 191 *in fine dele* في p. 192. l. 1. علي مقنعه بشر بن p: 194 l. 9. فقنعه
p. 195. l. 14. الخبر l. 19. بالرجوع p: 196. l: 15. ينكث p. 198. l: 1. اربع
وستين l: 11. تفسير p. 199. l. 2. ولودات l: 3. نزل ib. نصف l. 5: هو احق
l: 8. فسار l. 15. فتنة *ibid:* منن p: 200. l: 4. بيوسطينيانس p. 201. l: 2.
والشاش l. 3. اناخ p. 203. l: 4. رنوية l: 13, 14. خنع مسلمة حين بعثه
p. 204:

p:204. l:14. العزيز p:205. l: 2. بشملة l: 10. يزين بن p: 206. l. 7.
الظرف 3. l: 208. p الديلة p:207. l. 9. جانبها l:13: بشمها. l: 11. دتوع
l: 14. زبان l. 15. جانبه lin: 17: خراسان l: 18. بخداش p. 209. l:7.
واضربه p:211. lin: 8. اجتمع p:212. lin: 17. ومسكا p: 213. l. 3.
الدما ib: الوجه l: 1. p: 215. بقيتا l: 15. p:214. الجمعه l: 19. وكما
بالبرنون l:14. وبسقامن l:9. وتصحكان l:6. عشرانه p:216. l. 3. وحابي
p:217. l:6. شرامنه p: 219. l: 12. فقال p: 220. l: 3. تظهر l: 5. مانذلك
p: 221. l: 3. بضرب l: 17. شهلانا p:236. l: 19. ماسوبه cum ه nudo, &
sit alibi. p. 241. l: 10. والجاذب p: 243. l: 3. بينما p: 246. l: 12. وهبت
p:247. l:15. المنجمين p. 248. l. 4. لفظ p: 250. l. 16. اغلب p: 251.
l. 9. صرع l: 18. فجن p. 253. lin: 13. بالناس p:255. l: 8. فقال له
p. 257. l. 12. فيلقيان p: 258. l: 2. الغن p: 259. l. 4. بالمشوم
p: 261. l: 8. ثنتين l: 12. بالنامغان l. 14. ومايتين p. 262.
l. 12. deleatur اذا بلغ posterius. p. 266. l. 4. الاكرام p. 268. in marg:
AlMotaded. à pag: 272. ad p. 281. corrigendi sunt paginarum numeri, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280. p. 274. l: 19. واثخن
p. 277. marg: Abu Said Karmatianus. p: 278. l. 14. يعنيك p: 280.
l: 9. الا صناعة l: 11. الثالث p. 281. marg: Thabet. p: 284. lin: 11.
دينار p:287. l. 13. واخوته p: 289. l. 14. بين يك p. 290. lin: 6. بنام
p:292. l. 8. يفارق p: 294. l. 11. وضيقوا p. 295. l. 7. اين بنا p: 296.
lin: 12. مضي القاهر p: 300. lin: 5. تقدم p. 310. lin. 1. فاعتقل
pag: 311. lin: 9. وبالجملة p. 312. l: 14. الثغور p: 317. l: 4. ذيل
lin: 16. خلافته p. 318. lin: 17. نحو l. 18. بغداد p. 319. lin: 12.
ايضا p: 320. lin: 19. فاضلا p: 322. lin: 18. قتله 324. lin. 13
فاخن p. 336. l. 3. & 434. l: 14. مامنهم p. 347. l. 4. واطلق l. 5. مامنه

p. 348.

p. 348. *l*. 5. بعض *p*. 349. *l*. 18. الكتاب حل *p*. 350. *l*. 4. بالحق
p: 361. *l*: 12. مستغيثا *p*. 372. *l*. 3. حصر 376. *l*. 6. بالنخاس *p*: 386.
l. 15. فقتلوه *p*: 393. *l*. 8. ثلث ملل *p*: 395. *marg*: Iſlamiſmum. *p*. 398.
l 3. ذاربه *p*. 404. *l*. 2. بنته *p*. 406. *l*. 14. فحصرها *p*. 409. *l*. 3. اتاه
p: 411. *l*. 11. وعربان *p*. 414. *l*. 10. بكتمر *p*. 416. *l*: 9. خلق *p*: 428.
l. 17. نينك *p*. 435. *l*. 3. بنيار *p*. 445. *l*. 12. لحقوه *l*. 19. وادفن *p*. 452.
l. 18. بنت نجوم *p*. 456. *l*. 5. وادفق *p*. 461. *l*: 15. فشى ا *p*. 464. *l*. 1.
بجانب *p*. 492. *l*. 11. بلاده *p*. 513. *l*. 8. ايلونيا *p*. 516. *l*. 12. سلخ
p. 537. *l*. 14. قليل *p*. 546. *l*: 12. تمموه *p*. 551. *l*. 19. ويسهما *p*. 552.
l. 17. وفيهم ملك *p*. 559. *l*. 14. وجا بنا *p*. 560. *lin*. 4. المعلم العلم
l. 8. ابدته *l*: 10. بالوحدانية *l*: 16. اليه

In

In versione Latina.

PAg.3.lin.29.lege Sphæræ.l.31.nona p.4.l.5.formavit.p.9.l.15. plantavitque.p.12. *in marg. dele* turrim.p.16.l.34.l.usa.l.36.*redundat* suo p.21.l.15.constituros.p.25.l.6. *Belbusi*. p.39. l.6.viginti.p.41.l.22. proprietatum l.23.24. [Ellipticæ &c.] p.49.l.10. humectet. p.51.l.16. translata. p.52.l.12. *Nabonidum*.p.53.l.16. ad eam.p.59.l.26. Nicomachi. p. 60.l.6. *redundat* autem.p.61.l.16.& in marg.l.*Nicomachus*.p.62.l 26.*& in sequentibus*, *Ptolemæus*. p.64. l.4. *redundat* in p.75.*in marg*.l.*Dionysium*.p.76.l.7.profectus.p.81.l.7.*Lusianum*.p.85.l.16. Posthæc. p. 86.l.6.*dele* in—l.24.veritati.p.87.l.3.ob—p. 88.*in marg*.infensus.l.14.amovit.l.20. hæreditato. p.94.l 34,35. Epiphania. p.98.l.25.*dele* ex. p.101.l.5.*leg*.*Jodamus*.p.112.l.19.*Iyad*.l.32.& 36. *Utbah*.p.115.l.29. legem.p.116.l.4. *Mojashcam* l.11. & 16.*Marwæ*, pro *Meraw*.l.28. *Ebn Ommia*. p.117. l.1. *Omàd*. p.122.l. 24. convenit. p. 126.l.21, & 22,23. *Ordonnâ*. l.34. *Andalosenus*.p.128.l.3.4.cidares p.129.l.21.Quanti,p.135.l.10 sumus.*absq; admirationis nota*.p.141. l.2.inquiunt,p.143.l.9.ipsas p.144.l.23.patribus.p.146.l.19.*Carah*. p.152.l.6. *deleatur comma post*, *AlRashidum*,p.9,10.leg. *Giorgianam* p.154.l.8,9. plerique.l.24. *Abrahimi*. p.167.l.17. permisit,p.176.l.19.inauguratio.p.183.l.17. *Abrahim*.p.185.l.18. paciscendam. p.189.l.15. cumque.p.208.l.29. *Ahmed*.p.210.l.22.rei *in marg.al*. *Weshacmiri*.p.213.l.1. *Caifæ*,p.214.l.18.trecentesimo.l.19.*appone comma fini lineæ*,p.215.l.18. ad eum p.216.l.20. *Abu'l Fadlo*. p.217.l.9. *Washam*. p.222 l.25. *Maarufi*,l.32.*Diophantis*.p.228.l.21.*Daukiæ*. p.239.l.35. *Chatunæ*.p.240. l.22 *AlMostadherum*,l.32. *Ebnol Walid* p.242.marg. مستجبل p.244.l.1. *pthisi*.p.245.l 24. *Hesno'l*—p.246.l.4.*Ommia*.p.247.l.21. Philosophicorum.p.248.l.31. *Chozari*.l.33. *Togrul*.sic. p.249.l.9. absque *Beg*. p.250.l.28. *Abu'l Kasemi* l.29. *ledinilla* p.254. l.21. leamrilla. p.257.l. 31,32. *Mojiro'ddino* l.35,36. *Shaizar*,l.36. *Hesno'l Acràd*. p.260. l.10. adversum. p. 272.l.24. pugnâ.p.275.l.18. ducenties mille l.20. quatuordecies mille. p.280.l.21,22. centies & quinquagies mille. p.283.l.12. *Bactamer*. p. 287. l.36. *Haccariensia*. p. 291.l. 36. adverterunt. p.294.l.31. præfectis. p. 296. l.10. Authorem.l.14. *AlIsraeli*, p. 299.l.6. *Marah* [filios Maræ]p.302.l.12.*AlEmàm* p.305.l.18.filiis,p.307.l.11.*Trapezuntis*.p.311.l.8. *AlAshrapho*.l.9. *Hesn-Mansur* l.12. *Ali Cujuk* p.314.l.12. *Jurmagua*.p.319.l.18. Filiam. p 320. marg.al.*Amcuthi*.p.322.l.11.transiens.p.323.l.20.*Hesn-Caipha*.l.32. *Ebno'l Saif*. p.329.l.5. *Owairitarum*. in marg.*Bazecarum* l.24.ad Occidentem.p.331.l.5.l.*Maimun-Daræ*,fine *Al*.p. 339.l.10.*Shehabo'ddinum*. p. 340. l.32.*AlEsharato* p.343.l.7.*Ebno'l Rahabi*.p.344.l.14.*Hulacu*.p.348.l.36.interfecisse.p.354.l.7.*Turino*.p.360.l.5.*Mohanna*.p.361.l.16.*Chatunæ*.

Dyn. X.

مائة تومان من ذهب ثم انهم عرضوا عليه ان يشتري
نفسه بحيث لا يهرق دمه فطلب المهلة ليبيع املاكه وما
تخلف له ويقرض ويوصل ذلك حينين حصل بطريق القرض
من اصحابه واهله وانسابه واحباه واصدقاه قريب من اربعين
تومان اخري من الذهب وقال هذا الذي قد حصل
ولا يمكن ان يحصل غيره فانتم الذي تختاروا فعله
فافعلوه فبرز الامر من الملك ارغون بقتله وقتل
يوم الثلثا خامس شهر شعبان لهذه السنة وافق ذلك
سابع شهر تشرين الاول سنة ستة وتسعين وخمسماية
والف للاسكندر وكانت هذه اخرة مثل ذلك الرجل
العظيم المهيوب الحكيم الذي كانت الدولة باسرها
معلقة بخنصره وكان عنده العقل والخبرة وكان كاملا
بجميع السياسات والتدابير والتواضع الحسن ويقولون
عنه انه ما سبقه احد بالسلام بل هو كان يبتدي لمن
تقدم اليه ⁘

سنة ثلث وثمانين وستماية ❖

ارغون ايلخان ❖ ولما جلس ارغون علي كرسي المملكة *Argun Ilchan Abakæ filius.*
اتفق الاكثرون من امرا المغول واكابرهم ان يقتلوا
لاحمد فكان يقول ارغون لا اوافق علي قتله بل ام
قونغرتاي واولادها هم يعرفون به والذي يختاروا ان
يفعلوا به فليفعلوا حينين بقي تحت التوكيل ايام وبعد
ذلك قتلوه اولاد قنغرتاي وانتقموا منه واخذوا دم والدهم *cædes Ahmedis.*
منه وكان ذلك يوم الاربعا ثاني جمدي الاخر ثم ان
ارغون لما استقام له الامر رتب كل واحد من الاولاد في
راس عسكر من عساكر مملكته ثم قيل لارغون ان
صاحب الديوان هو قتل لاباقا والده بسم سقاه ولما كان
يسير يطلبه من السلطان احمد فما كان يسمح له به ولا
كان يسلمه اليه فتحقق ارغون ان احمد اختار موت والده
فلما استقر ارغون في الملك هرب شمس الدين صاحب
الديوان الي الجبال التي في الاهواز واحتمي بطايفة
من الاكراد يسموا باللور وكان كبيرهم شخص اسمه يوسف
شاه ولما وصل الي طاعة ارغون قبله قبولا حسنا واكرمه لانه
قبل عليه ان يلزم صاحب الديوان ويحمله الي عبوديته وفعل
ذلك ولزمه وحمله الي ارغون ولما قدم اموال كثيرة نحو
ماية

Dyn. X.

ولساير الاولاد لم استريح ولا تنتظم السلطنة لي وعند الصباح
رحل واوصي ان يصحبوا اليه ارغون قليلا قليلا فاما الامير
بوغا لما حقق هذا الامر وعرف ما في ضمير احمد ما تبعه
وابطا متعاقا الي الليل وفي الليل دار علي جميع الاولاد
وعرفهم ضمير احمد وما قد عول عليه ان يفعله بهم
فاخذتهم الغيرة ونهضوا في تلك الليلة باجمعهم وقصدوا
ارغون مكان كان موكل عليه واخرجوه والبسوه السلاح
واركبوه الفرس وركبوا جميعهم في خدمته الي موضع
كان فيه اليناخ وهجموا عليه ودخلوا قتلوه وقتلوا معه
جميع الاكابر اصحابه في الخيمة ونادوا في العسكر ان
ابنا الملوك قد قتلوا اليناخ واصحابه فكلمن هو في موضع
يلزم مكانه ولا يتحرك ولا يخاف وعند الصباح سيروا في
طلب عسكر ارغون احضروهم وركبوا في جمع عظيم وساقوا
في اعقاب احمد وادركوه عند امه فلزموه وكتفوه
واستحفظوا به وذهبوا الاردو الذي له جميعها ولما وصل
ارغون وجماعة الاولاد اتفقوا علي ان يملكوا عليهم ارغون
ويكون الملك له موضع والده اباقا واحمد ينعزل لانه
ما يصلح ان يدبرهم وانتهت سلطنة احمد الي هذه الحالة
وذلك يوم الاربعا حادي عشر من جمدي الاول

Sultan Ahmed amotus.

بعضه من بعض ومن اقام منارة فله اهل باهل في كل
مكان وجيران بجيران في كل ارض واما تركيب
هذه الفوايد الجمة علي افكار شيخ الاسلام قدوة
العارفين كمال الدين عبد الرحمن اعان الله من بركاته
فلم ير اولي من قبل كرامة كهذه الكرامة والرجا ببركة
الصالحين ان تصبح كل دار للاسلام دار اقامة حتي
تتم شرايط الايمان ويعود شمل الاسلام كاحسن ما كان
ولا ينكر بدو بكرامته ابدا هذا التمكن في الوجود ان
كل حق ببركته الي مصابه يعود واما اتفاق اقضي
القضاة قطب الدين والاتابك شهاب الدين الموثوق
بنقلهما

* * * * * *

علي ارغون وجالت الافكار في خاطره طالبا
فعله فدعي الامير ايناخ وجماعة اخري معه ووكل علي
ارغون واوصاهم علي الاحتياط به لئلا يهرب وانه متوجه
الي بلاد اذربيجان الي امه قوتاي خاتون وامرهم ان
يصحبوه اليه ولما جا الليل عزم علي الرحيل وكشف سره
الي بعض الاكابر حيث يقول ان لم اهلك لارغون
ولساير

اجتماع الاخوان والاولاد والامرا الكبار في قوريلتاي الذي ينقدح فيه زند الارا وان كلمتهم اتفقت علي ما سبق به حكم اخيه الكبير في اذعان العساكر الي هذا الجانب وانه فكر فيما اجتمعت عليه اراوهم وانتهت اليه اهواهم فوجده مخالفا لما في ضميره ان قصده الصلاح ودابه الاصلاح وانه اطفي تلك النايرة وسكن تلك الثايرة فهذا فعل الملك التقي المشفق علي قومه فمن يغي الفكر في العواقب بالراي الثاقب والا فلو تركوا اراهم حتي يحملهم الهوي لكانت تكون هذه الكرة هي الكرة لكن هو كمن خاف مقام ربه ونهي النفس عن الهوي ولم يوافق قول من ظل ولا فعل من غوي واما القول انه لا يجب المسارعة للمقارعة الا بعد ايضاح الحجة وتركيب الحجة فانتظامه في مسلك الايمان صارت حجتنا وحجته المعركبة علي من عدت طواغيه عن سلوك هذه المحجة مسكتة وان الله سبحانه والناس كافة قد علموا ان قيامنا انما هو لنصر هذه الملة وجهادنا واجتهادنا انما هو لله وحيث قد دخل معنا في الدين هذا الدخول فقد ذهبت الاحقاد وزالت الدحول وبارتفاع المنافرة تحصل المناصرة فالايمان كالبنيان يشد

اهل هذا الدين اذ ورد الكتاب الكريم لمتلقي بالتكريم
والمشتمل علي النبا العظيم من دخوله في الدين وخروجه
عمن خالف من العشيرة والاقربين ولما فتح هذا الكتاب
فاتح بهذا الخبر العظيم العلم والحديث الذي صح
عند اهل الاسلام اسلامه واصح الحديث ما روي عن
مسلم وتوجهت الوجوه بالدعا الي الله سبحانه وتعالي في
ان يثبته علي ذلك بالقول الثابت والعمل وان ينبت
حب هذا الدين في قلبه كما انبت من احسن المنابت
وحصل التامل للفضل المبتدا بذكره من حديث اخلاصه
النية في اول العمر وعنفوان الصبي والاقرار بالوحدانية
ودخوله في الملة المحمدية بالقول والعمل والنية والحمد
لله علي ان شرح صدره الاسلام والهمه شريف هذا الالهام
فحمدنا الله علي ان يجعلنا من السابقين الاولين الي هذا
المقام والمقال ويثبت اقدامنا في كل موقف فاجتهاد
وجهاد تتزلزل فيه الاقدام واما افضا النوبة في
الملك وميراثه بعد والده واخيه الكبير اليه وافاضة هذه
المواهب العظيمة عليه وتوقله الاسرة التي ظهرها ايماده
واظهرها سلطانه فقد اورثه الله من عباده ومصطفيه وصدق
المبشرات له من كرامة اوليايه وعباده واما حكاية
اجتماع

Dyn. X.

فقد وجب عليه التمسك بالعروة الوثقى وسلوك الطريقة المثلى بفتح ابواب الطاعة والاتحاد وبذل الاخلاص بحيث تتعمر تلك الممالك والبلاد وتسكن الفتن الثايرة وتغمد السيوف الباترة وتحل الكافة ارض الهوينا وروض الهدون وتخلص رقاب المسلمين من اغلال الذل والهون وان غلب سو الظن بما تفضل به واهب الرحمة ومنع عن قدر معرفة هذه النعمة فيه شكر الله مساعينا وابلي عذرنا وما كنا معذبين حتى نبعث رسولا والله الموفق للرشاد والسداد وهو المهيمن على جميع البلاد والعباد وحسبنا الله وحده وكتب في اواسط جمدي الاول سنة احدي وثمانين وستماية بمقام الطاق ثم ان ملك مصر كتب الى السلطان احمد جواب هذه الرسالة السلطان منصور سيف الدين ابي مظفر قلاوون اما بعد حمد الله الذي اوضح لنا وبنا الحق منهاجا وجاد بنا فجا نصر الله والفتح ودخل الناس في دين الله افواجا والصلوة على سيدنا ونبينا محمد الذي فضله على كل شي نحي اسمه وكل شي ناجي وعلى اله وصحبه صلاة تثير ما دحي وتنير من داحي والرضي عن الامام الحاكم بامر الله امير المومنين وسليل الخلفا المهديين وابن عم سيد المرسلين الخليفة الذي تتمسك ببيعته اهل

Responsum Sultani Ægypti.

اقتلوا وفعلوا بهم ما فعلوا وارفعت الحاجة بحمد الله تعالي الي ذلك بما صدر اذننا به من فتح الطريق وتردد التجار وغيرهم فاذا امعنوا الفكر في هذه الامور وامثالها فلا يخفي عنهم انها اخلاق جبلية طبيعية وعن شوايب التكلف والتصنع عرية واذا كانت الحال علي ذلك فقد ارتفعت دواعي النفرة التي كانت موجبة للمخالفة فانها ان كانت بطريق الدين والذب عن حوزة المسلمين فقد ظهر بفضل الله ويمن دولتنا النور المبين وان كان من الاسباب فمن يجري الان طريق الصواب فان له عندنا الزلفي وحسن ماب وقد رفعنا الحجاب بفصل الخطاب وعرفناكم ما عزمنا عليه من نية خالصة لله تعالي واتينا استينافا وحرمنا علي جميع عساكرنا العمل بخلافها ليرضي الله والرسول وتلوح علي صفايحها اثار الاقبال والقبول وتستريح من اختلاف الكلمة هذه الامة وتنجلي بنور الايتلاف ظلمة الاختلاف والغمة فيسكن في سابغ ظلها البوادي والحواضر وتقوي القلوب التي بلغت من الجهد الي الحناجر ويعفي عن ساير الهفوات والجرايم فان وفق الله تعالي سلطان مصر لما فيه صلاح العالم وانتظام امور بني ادم

فقد

تقديما واقامة نواميس الشرع المحمدي علي قانون العدل
الاحمدي اجلالا وتعظيما وادخلنا السرور علي قلوب
الجمهور وعفونا عن كل من اخترع سيية واقترف
وقابلناه بالصفح وقلنا عفا الله عما سلف وتقدمنا باصلاح
امور اوقاف المسلمين من المساجد والمشاهد والمدارس
وعمارة بقاع البر والربط الدوارس وايصال حاصلها
بموجب عوايدها القديمة الي مستحقها بشروط واقفها ومنعنا
ان يلتمس شي مما استحدث عليها وان لا يغير احد
شيا مما قرر اولا فيها وامرنا بتعظيم امر الحاج وتجهيز
وفدها وتاسيس سبيلها وتسيير قوافلها واطلقنا سبيل
التجار والمترددين الي البلاد وليسافروا بحسب اختيارهم
علي احسن قواعدهم وحرمنا علي العساكر
والشحاني في الاطراف التعرض بهم في مصادرهم ومواردهم
وقد كان صادف قراغولنا جاسوسا في زي الفقرا
كان سبيل مثله ان يهلك فلم نراه اراقة دمه صيانة
لحرمة ما حرمه الله تعالي وادفدناه اليهم ولا يخفي عليهم
ما كان في ادفان الجواسيس من الضرر العام للمسلمين فان
عساكرنا طالما راوهم في زي الفقرا والنساك واهل
الصلاح فسات ظنونهم في تلك الطوايف فقتلوا منهم من

اقتلوا

العالم من الادوا وتاخير ما يجب ان يكون اخر الدوا
واننا لا نحب المسارعة الي هذ النصال للنصال الا بعد
ايضاح الحجة ولا داذن لها الا بعد تبيين الحق وتركيب
الحجة وقوي عزمنا علي ما رايناه من دواعي الصلاح
وتنفيذ ما ظهر لنا به وجه الاصلاح ان كان شيخ الاسلام
قدوة العارفين كمال الدين عبد الرحمن هو نعم العون
في امور الدين فاصدرناه رحمة من الله لمن دعاه ونقمة علي
من اعرض عنه وعصاه وانفذنا اقضي القضاة قطب الدين
والاتابك بها الدين هما من ثقات هذه الدولة القاهرة
ليعرفاهم طريقتنا ويتحقق عندهم ما ينطوي عليه لعموم
المسلمين جميل سنتنا وبينا لهم اننا من الله علي بصيرة وان
الاسلام يجب ما قبله وانه تعالي القي في قلبنا ان نتبع
الحق واهله ويشاهدون عظيم نعم الله علي الكافة بما دعادا
اليه من تقديم اسباب الاحسان ولا يحرموها بالنظر الي
سالف الاحوال وكل يوم هو في شان فان تطلعت
نفوسهم الي دليل يستحكم به دواعي الاءيمان وحجة
يثقون بها من بلوغ المراد فلينظر الي ما قد ظهر من ماثرنا
مما اشتهر خبره وعم اثره فانا ابتدانا بتوفيق الله تعالي
باعلاء اعلام الدين واظهاره في ايراد كل امر واصداره
تقديما

نوبة الملك الينا فافاض علينا من جلابيب الطافه ولطايفه
ما تحقق به امالنا في جزيل الايده وعوارفه وجلا هذه
المملكة علينا واهدى عقيلتها الينا فاجتمع عندنا في
قوريلتاي المبارك وهو المجمع الذي يتقدح فيه ارا جميع
الاخوان والاخوة والاولاد والامرا الكبار ومقدمي العساكر
وزعما البلاد واتفقت كلمتهم على ان ينفذ ما سبق به حكم
اخينا الكبير في انفاذ الجم الغفير من عساكرنا التي
ضاقت الارض برحبها من كثرتهم وامتلات القلوب رعبا
لعظم صولتهم وشدة بطشهم الى تلك الجهة بهمة تخضع
لها شم الاطواد وعزيمة تلين لها الصم الصلاد ففكرنا فيما
مخضت زبدة عزايمهم عنه واجتمعت اهواهم واراهم عليه
فوجدنا مخالفا لما كان في ضميرنا انشا الخير العام
الذي يقوم بقوته شعار الاسلام وان لا يصدر عن اوامرنا
ما امكننا الا ما يوجب حقن الدما وتسكين الدهما
وتجري به في الاقطار رخا نسايم الامن والامان ويستريح
المسلمون في ساير الامصار في مهاد الشفقة والاحسان
تعظيما لامر الله وشفقة على خلق الله فالهمنا الله اطفا
تلك النايرة وتسكين الفتن الثايرة واعلام من اشار بذلك
الراي بما ارشدنا الله اليه من تقديم ما يرجى به شفا

Sultan Ahmed.

السلطان احمد ✣ ولما توفي اباقا ايلخان اجتمع الاولاد
والامرا وحصل الاتفاق بينهم ان احمد ابن هولاكو من
قوتاي خاتون يصلح للتدبير والمملكة وانه مستحق
لهذا الملك وهو اولي به والطريق له بعد اباقا ولما جلس
علي كرسي المملكة يوم الاحد حادي عشرين حزيران
لتلك السنة سنة احد وثمانين وستماية وعنده الكفاية
والدراية والكرم فاخرج من الخزاين والاموال شي
كثير وقسم علي الاولاد والامرا والعساكر واظهر الاحسان
والشفقة الي جميع المغول والي الامم الباقية وخصوصا
الي اكابر النصاري وارسل الرسل الي سلطان مصر
بسبب الصلح وكتب اليه رسالة هذه نسختها بقوة الله
تعالي باقبال قاان فرمان احمد اما بعد فان الله تعالي
بسابق عنايته وبنور هدايته قد كان ارشدنا في عنفوان
الصبي وريعان الحداثة الي الاقرار بربوبيته والاعتراف
بوحدانيته والشهادة لمحمد عليه افضل الصلاة والسلام
بصدق نبوته وحسن الاعتقاد في اوليايه الصالحين من
عباده في بريته فمن يرد الله ان يهديه يشرح صدره للاسلام
فلم نزل نميل الي اعلا كلمة الدين واصلاح امور الاسلام
والمسلمين الي ان افضي بعد ابينا الجيد واخينا الكبير
دوبة

Epistola ejus ad *Sultanum Ægypti* de pace ineunda.

Dyn. X.

باب مدينة حمص وقتلوا فيهم خلق كثير ولم يزالوا الي ان وصل اليهم الخبر بهرب اصحابهم فعند ذلك رجعوا وفي الرجعة صادفوا جماعة من عسكر المصريين الذين ساقوا خلف اصحابهم الهاربين وعاد بينهم القتال وقتل من الجانبين خلق كثير ورجعوا وقد حملوا شي كثير من الاموال والخيل والسلاح الذي ذهبوا واما وصل مودكاتمور الي الجزيرة وهو قد خرج يومين من الحمام عملوا مدامع بعض الشرابدارية وسقوه سما ولما احس بتغير مزاجه توجه نحو نصيبين وقضي نحبه واما اهل الجزيرة فانهم لما شعروا بذلك ادركهم الخوف العظيم ولزموا للصفي القرقوبي وكتفوه ودادوا به في اسواق الجزيرة ثم قتلوه واما اباقا ايلخان فانه توجه نحو بغداد ومنها الي همذان وفي يوم عيد النصاري الكبير لتلك السنة دخل الي البيعة في تلك المدينة وعيد مع النصاري ويوم الاثنين ثاني العيد عمل له شخص فارسي اسمه بهنام دعوة عظيمة في داره وليلة الثلثا تغير مزاجه وصار يري خيالات في الهوي ويوم الاربعا وهو اول يوم نيسان لتلك السنة وهو العشرين في ذي القعدة انتقل من هذا العالم ومودكاتمور انتقل يوم الاحد سادس عشر المحرم في بلد الجزيرة ⁘

Mungatemur Abakæ Ilchani frater veneno peremptus.

Mors Abakæ Ilchani.

عساكر المغول الي الشام خاف سنقر الاشقر منهم علي نفسه ولم يلتقي بهم بل هرب وتحصن في قلعة صهيون فوصل المغول الي حلب والي موضع يقال له خربوه وكان وصولهم الي الشام في وقت الشتا من سنة ثمانين وستماية وكان مقدمهم قونغرتاي اخو اباقا الصغير وعاد المغول الي البلاد وفي سنة احد وثمانين وستماية دخل المغول الي الشام في خمسين الفا وفي راسهم مونكاتمور الاخ الاصغر لاباقا واخذوا معهم ملك الارمن بعساكره واجتمع عسكر الشام وفي راسهم الالفي وسنقر الاشقر فانهما اصطلحا في ذلك الوقت علي محاربة المغول والتقي العسكران بين حماة وحمص في يوم الخميس سلخ تشرين الاول لتلك السنة وقوي جانب المغول علي جانب الشاميين ولما قاربوا لينتصروا عليهم دهرة ويهزموهم ان خرج علي المغول كمين العرب من بني تغلب من ميسرتهم فتوهم المغل ان عساكر كثيرة قد احاطت بهم من قدامهم ومن خلفهم ولم يلحقوا الهرب اصحاب الميسرة مع اهل القلب واصحاب الميمنة وفيهم ملك الارمن مع خمسة الف كرج لم يشعروا بالكمين واذما كسروا المصريين الذين في مقابلتهم وساقوا خلفهم الي باب

اباقا شي من الغضب وانما احسن اليه واكرمه واخذه صحبته
الي الطاق لماغان حيث يشيرته كم يقدران يكون في
الروم عسكر يقاوم المصريين وعمل دعوة عظيمة وسقاه من
لبن الخيل شيا كثيرا لانه ما كان يشرب خمرا وفيما هو
قد خرج البرواناه ليريق ماوه اشار اباقا الي اناس من
حوله ليقتلوه فقتلوه وقطعوه قطعا قطعا وكان ذلك في ثاني
يوم من شهر اب لتلك السنة واما بندقدار لما قرب من
حمص ادركه اجله ومات يقولون اصابه في الحرب مع
المغول نشابة في وركه ولم يمكن اخراج النصل منه
وبقي ايام كثيرة ولما اذن للجرايحي ان يخرجه وجاهد في
اخراجه مع خروج النصل فارق الدنيا واخرون قالوا ان
اناسا من جماعته سقوه في لبن الخيل سما ولما احس
عان سقا لمن اسقاه منه فماتا اثنيهما وفي سنة تسع وسبعين
وستماية لما قام الالفي ليتملك علي الديار المصرية والشام
لم يوافق في ذلك سنقر الاشقر ولما تمكن الالفي
وقوي جانبه هرب منه سنقر الاشقر ووصل الي الرحبة
وانتصف هو وامير بدوي اسمه عيسي بن مهنا واتفقا
وسيرا رسولا الي اباقا ايل خان يستدعوه ليركب الي
الشام ويسلما اليه البلاد الشامية والديار المصرية ولما وصلت
عساكر

Obitus *Bundok-dari.*

ان يزيف قوله ولما ان الامرا المغول اهملوا الامر ان هجموهم
المصريين وهم سكاري فلم يلحق احدهم ان يركب
فرسه وان الياسا الذي لهم انهم لا يهربون قبل ان
يلتقوا العدو ولما التقوا وقعت الكسرة فيهم وقتل جميع
اكابر المغول احدهم طوغو والاخر توذان بهادر وكان
مع المغول ثلثة الف كرج فوقفوا وبذلوا المجهود فقتل
منهم الفي وتخلف الف واحد وقتل ايضا من عسكر المصريين
خلق كثير ولما حقق برواناة كسرة المغول هرب وتحصن
في بعض القلاع واما بندقدار فانه نزل عند القيسارية
في موضع سمي كيقوباد وبقي هناك خمسة عشر يوما ودخل
الي القيسارية مرة واحدة ولم يبدوا منه لاحد من الرعايا
شر ولا كلفهم شي اصلا وانما جميع ما كان
يحتاجون اليه يشترونه مشتري وكان يقول اني
ما جيت الي ههنا لاخرب البلد لكن لافك صاحبه من
اليسر واما اباقا ايلخان حين وصلت اليه الاخبار بذلك
غضب غضبا شديدا وجمع العساكر وقصد بنفسه الروم
ولما عرف بندقدار انه لا يمكنه مقاومته رحل عن بلد الروم
وتوجه الي الشام ولما وصل اباقا الي بلد الروم لم يجد احد
من المصريين وفي الحال نزل البرواناة اليه ولم يريه
اباقا

Mogulenses ab *Ægyptiis* prælio victi.

ادا المتقدمين وحل شكوك المتاخرين من والمواخذات
التي قد اوردوه في مصنفاتهم وكان من الفضلا في زمانه
نجم الدين * القزويني منطقي عظيم صاحب كتاب
العين ومويد الدين العرضي وفخر الدين المراغي وقطب
الدين الشيرازي ومحي الدين المغربي ومن الاطبا
المشهورين فخر الدين الاخلاطي وتقي الدين الخشايشي
واشتهر هذا في عمل الترياق شهرة عظيمة *ولم يكن من
الاطبا المشتغلين المشهورين وبسفاهته استظهر علي باقي
الاطبا في هذا الزمان ومنهم نجم الدين *بن طليب
الدمشقي وولده صفي الدين النصراني الملكي وفي هذا
التاريخ وهو سنة خمس وسبعين وستماية وهي سنة سبع
وثمانين وخمسماية والف للاسكندر عزم بندقدار ان
يدخل بنفسه الي بلد الروم لان كان عنده اقوام قد هربوا
من بلد الروم الذين هربوا الي الشام قد قووا عزمه علي
ذلك ولما احس الملك لاون بن ملك الارمن سير الي امرا
المغول الذين في بلد الروم وعرفهم ذلك وحذرهم واما
برواناة فانه بوجهين كان يكذب ملك الارمن في هذا
قوله الاول انه كان يختار ورود البندقدار ان له معه
وعد والثاني لانه كان يبغض لملك الارمن وكان يختار
ان

Noj'mo'Ddin Kazwinensis, Logicus,
* al. النقجواني
Moayado'Ddin Ordensis, Phachro'Ddin Maraghensis, Kotbo'Ddin Shirazensis, Mohio'Ddin Africanus. Phachro'Ddin Achlatensis, Medicus, Takio'Ddin Hashayeshensis,
* al. وان لم
* الطبيب
Noj'mo'Ddin Damascenus, & filius ejus Safio'Ddin Christianus Melchita.

مدينة انطاكية واخذها وقتل فيها وسبي واحرق كنايسها المشهورة في العالم وفيها توجه الملك حاتم الي *ابقا وشكر ودعا له علي خلاص ولده من اليسر واستقال من السلطنة وطلب ان يكون ولده موضعه وانه شيخ عاجز فقال له انه اذا حضر عندنا نحن نملكه فتوجه الي بلده وسير ولده الي عبودية اباقا وفي سنة سبعين وستماية في شهر نيسان تزلزلت الارض في بلاد الارمن وخربت قلاع كثيرة ومات فيها ماية الف نفر من الناس غير الدواب وفي سنة خمس وسبعين وستماية نزل ابقا الي بغداد ليشتي بها وصار غلا عظيم ومجاعة وعزت الاسعار ⁘ فصل ⁘ وفي هذا التاريخ توفي خواجا نصير الدين الطوسي الفيلسوف صاحب الرصد بمدينة مراغة حكيم عظيم الشان في جميع فنون الحكمة واجتمع اليه في الرصد جماعة من الفضلاء المهندسين وكان تحت حكمه جميع *الاوقاف في جميع البلاد التي تحت حكم المغول وله تصانيف كثيرة منطقيات وطبيعيات *والهيات واقليدس ومجسطي وله كتاب اخلاق فارسي في غاية ما يكون من الحسن جمع فيه جميع نصوص افلاطون وارسطو في الحكمة العملية وكان يقوي

ارا

Dyn. X.

Bundokdar Antiochiâ captâ cædibus & incendiis in ea grassatur.

* ابقان

Terræmotus in *Armenia.*

Fames *Bagdadi.*

Obitus & elogium *Nasiro'-Ddini Tusai.*

*al. حكمة الافاق

* والاهيات

قصد الملك حاتم خدمة ملك الارض اباقا وبكي لديه
وطلب منه سنقر الاشقر ليخلص به ولده فرحمه ورق لبكايه
وقال له تمشي الي بلدك تستريح ونحن نطلب هذا
سنقر من اي مكان هو ونسيره اليك فعاد حاتم من
خدمة اباقا وكان *امير من امرايه سبقه الي بلده في مهم
له فاجتاز به البرواناة فاستشار به انه يريد ان يخطب
لنفسه ابنة الملك حاتم فاجابه بان الملك حاتم واصل
عقيبنا اليكم فانتم التقوه واخطبوا اليه وهو يجيبكم الي
ذلك ولما وصل الملك حاتم الي برواناة وقد جمع
برواناة اكابره والتقاه احسن ملتقا واكرمه وقدم له
تقدمات نفيسة الي ان خجل الملك حاتم بحيث لم يعلم
ما الذي اوجب هذا الاسراف في خدمته فلما اظهر برواناة
ما في قلبه اجابه بالسمع والطاعة واظهر له الفرح والبشاشة
والغبطة وقرر معه انه لا يمكن التعريس قبل خلاص
اخو البنت فاذا خلص نفعل ذلك ان شا الله تعالي وفي
سنة تسع وستين وستماية وصل سنقر *اشقر من بلاد
سمرقند الي الملك حاتم وهو سيره الي البندقدار مكرما
واوهبه واعطاه ثم ان البندقدار سيرله ولده ايضا بحرمة
عظيمة وخيالة كثيرة وفي هذه السنة حاصر *بندقدار

*سير اميرا من امرايه الي بلده سبقه مهم له حينئذ اجتاز به برواناة وقال له واستشار

*al. الاشقر

*البندقدار

الارمن ولما لم يكن ملكهم حاضرا اجتمعت اخوته واولاده وامرايه وجمعوا *اتباعهم وخرجوا ليمنعوا المصريين من الدخول الي البلد ولما التقوهم عند موضع يقال له حجر سرودن انكسرت الارمن واستاسر ولد الملك حاتم وقتل ولده توروس وانهزم الامرا والعسكر ونهبوا *واخربوا بيعة سيس الكبيرة وكان الخراب العظيم في سيس واياس واقاموا هناك مدة عشرين يوما *ينهبون ويحرقون ويسبون وبعد خروجهم من البلد وصل الملك حاتم وقد صحب معه *عسكر من المغول والروم فما وجدوا *احد بل البلد خراب*واشتغلوا بالاكل والشراب ومدوا ايديهم وجمعوا جميع ما كان قد تخلف من المصريين *نهبوه هم والملك مشتغل بالهم والغم علي ما جري علي ولديه واصحابه وبلده وكانت المضرة منهم اشد واصعب واما حاتم ملك الارمن فانه شرع يخاطب البندقدار في خلاص ولده *ويوعده بالاموال والمدن والقلاع الي غير ذلك فجاوبه ان نحن ما لنا رغبة في الاموال والمدن وغيرها *انما لنا شخص صديق يسير عند المغول يسمي سنقر الاشقر *تخلصه وتسيره وتاخذ ولدك ففعل ذلك وخلص ولده وذلك انه *في سنة ثمانية وستين وستماية قصد

* العساكر
* al. وخربوا
Ægyptii Armeniam populantur.
* al. وهم ينهبون
* عسكرا
* al. احدا
* واشتغلو المغول بالاكل والشرب
* يتموهن والملك
* al. ويوعده
* al. وانما
* تخلصه
* كان في

Dyn. X.

صاحب الديوان يكون حاكما مطلقا لا يكون فوق
يده يد وكان شحنة بغداد قرابوغا ونايبه اسحق الارمني
يرومون اذيته *اذكفوا عنه وصاروا يتحيلوا له باذي
* فحصلوا شخص اعرابي وعلموه انه يقول عنه انه سير جابه
من البادية بحيث يكون له دليلا عندما يريد ياخذ ماله
واولاده وما يتعلق به ويمشي الي الشام واوثقوا مع
البدوي هذا الكلام حينيذ سيروا احتاطوا بدار صاحب
الديوان والبدوي حملوه الي الاردو وعند ما ضرب
البدوي *وقرر أقر ان اسحق الارمني علمه ذلك فقتل
البدوي واسحق وفيها سير البندقدار صاحب مصر الي
حاتم ملك الارمن بحيث يدخل في طاعته ويحمل الجزية
ويمكن الناس من مشتري الخيل والبغال والحنطة
والشعير والحديد من * بلده وهم ايضا يخرجوا الي الشام
ويتاجروا * ويبيعوا ويشتروا وملك الارمن خوفا من المغول لم
يجيب الي ذلك فلم يتاخر البندقدار عن انفاذ العسكر
والركب الي بلد الارمن والذي هو حاتم ملك الارمن لما *حقق
ذلك خرج الي بلد الروم يطلب النجدة من امير المغول
هناك يسمي نغجي فقال له لا يمكن بلا امر السلطان
اباقا لم يمكن ان نفعل ذلك وهجم * المصريين علي بلد

* فانكفو
*al. وحصلو
شخصا
اعرابيا
وعلموه ان

al. واقرد

Bundokdar Ægypti Dominus ab Hatemo Armenorum Principe obsequium deposcit.

*al. بلدهم
*al. ويبعثوا
القفول
ويبيعوا
*al. حقق

* المصريون

الدين وذكر عنه انه سقاه سما ليموت وانه استعان
بحكيم نصراني اسمه الموفق النصيبي حتي داواه ولما سالوا
لابن يونس ذلك انكره فضربوه اشد ضرب ليقر وبينما هم
في ذلك وقع من ثيابه ورقة فيها اية من القران فالساعي
فيه وهو الزكي الاربلي قال انها سحر لاجل المغول
فرسم بقتله وتولي الموصل الزكي الاربلي موضعه وفي سنة
اربعة وستين وستماية توفي هولاكو وكان حكيما حليما
ذو فهم ومعرفة يحب الحكما والعلما وبعده بقليل اندرجت
طقز خاتون زوجته وكانت ايضا عظيمة في رايها
وخبرتها ❖

Abaka IlChan.

اباقا ايلخان بعد ذلك اجتمعت الاولاد والامرا والخواتين
واتفقوا علي ان اباقا بن هولاكو يقعد علي كرسي المملكة
لان عنده العقل * والكفاية والعلم والدراية ولما جلس
تمكن كان سعيدا منصورا في جميع حركاته وسكناته
محبوبا من جميع الخلق وكان قد سير هولاكو طلب ابنة
ملك القسطنطينية خطبها لنفسه فلما اخذوها الرسل
وخرجوا بها ووصلوا الي القيسارية بلغهم الخبر بموت هولاكو
* ولم تتمكن من الرجوع الي بلادها فوصلت اليه ودخل
عليها وفيها وصل * اليرليغ من اباقا الي بغداد ان علا الدين
صاحب

* al. مع الكفاية

* ولم تبق تتمكن al.

* al. البرليغ

Dyn. X.

ويوعده بالمواعيد الحسنة وبطل القتال وقعدوا قعودا
وكان في وسط هذه المدة المذكورة وصل عسكر من الشام
ومقدمهم امير اسمه بزلوا نجدة للملك الصالح الذي
وعد به فسارع المغول والتقوه عند سنجار واحاطوا بهم
وقتلوهم جميعهم وكسبوا ما معهم من الخيل والسلاح
وغير ذلك بعد ذلك لما صار الامير سمدغو يخاطب الملك
الصالح ويطايبه انخدع وفتح ابواب المدينة وخرج اليهم
بالمطربين والاغاني والمساخرة بين يديه وحين مثل بين
يدي سمدغو احتاط المغول به ودخل العسكر الموصل
وسبوا * وقتلوا مدة ثمانية ايام وقتل فيها عالم لا يحصي
عددهم الا الله تعالي وبعد ذلك قرر الامير سمدغو في
الموصل حاكما الامير شمس الدين بن يونس ورحل
عنها وكان قد قتل ولد الملك الصالح * علا الملك صبي
حدث اسقوه خمرا كثيرا ثم شدوه وقطعوه وتركوه في المدينة
عند القلعة * وسحبوا الملك الصالح الي هولاكو وقتل
هناك وفي سنة احد وستين وستماية شخص اسمه زكي
الاربلي * منادي في سوق البهايم قد كان من اجناد
الموصل سعي في الامير شمس الدين بن يونس وقال
انه قد جمع الاموال والجواهر من خزاين بيت بدر
الدين

Mausela à Mogulensibus dolo capta ac direpta.

* *al.* ونهبوا وقتلوا

* علا الدين

* وسحبوا

* *al.* منادي البهايم

* نينوي ونهبوا النصاري المتخلفين وسبوا وقتلوا
وبينما هم كذلك وذلك في ايام يسيرة من ايار تلك
السنة وقع الخبر ان عسكر المغول قد اقبل من صوب
الجزيرة فخرج الامير علم الدين سنجر وجماعة من
الموصل واجتمع اليه امرا الاكراد فلما * صادف العسكر
قاتلوهم او قاتلوه وكان في راس * العسكر توربين شحنة
الموصل فاحاطوا بعلم الدين سنجر وجميع من معه
وقتلوهم عن اقصاهم ولم يفلت منهم الا الطويل العمر * بعد
ذلك بقي امر بلد الموصل والموصل مدة مديدة في حيرة
وعند اواخر الصيف تواترت الاخبار بوصول عساكر
المغول وقريب من كانون الاول وصل العسكر
* واحاط بالموصل وفي راس العسكر امير كبير اسمه
صمدغو محب للنصاري * وبينما هم قد نزلوا علي الموصل
وصل الخبر برجوع الملك الصالح من الشام ولما سمع
المغول ذلك تاخروا عن المدينة * الي حين ما دخل اليها
ثم عاد المغول احاطوا بها وبنوا السيبا حولها في ليلة
واحدة وابتدوا بالقتال من داخل ومن خارج وكان
ذلك من كانون الاول الي الربيع وقل القوت علي
اهل المدينة وسير الامير * صمدغو يخدع الملك الصالح
ويوعده

* *al.* الموصل ونهبوا وسبوا النصاري وقتلوا فيهم

* صادفهم قاتلهم

* *al.* المغول

* وبقا امر بلد الموصل مدة طويلة في

* واحتاط

* *al.* وفي الحال وصل

* فدخل

* احتاطو بالمدينة

* صمدغو

Dyn. X.

اموالهم ويقتلهم *ثم يمشي الي الشام ثم انه لما خرج من
الموصل وقع الخلف بين امرايه فمنهم من تبعه ومنهم من
عاد الي الموصل والذين عادوا الي الموصل كان كبيرهم
الامير علم الدين سنجر فلما وصلوا الي الموصل وكانت
زوجة الملك الصالح تركان الخوارزمية في المدينة * لم
تتوجه معه ولا تبعته وكان في الموصل شحنة اسمه ياسان
فاتفقوا هم واتباعهم وغلقوا ابواب الموصل في وجوههم ولم
يمكنوهم من الدخول فنزلوا خارج المدينة وشرعوا
يقاتلون ايام يسيرة فعند ذلك كان في المدينة رجل
اسمه محي الدين بن زيلاق من كتاب الانشا الذين
كانوا للسلطان بدر الدين *اتفق هو وجماعة من اهل
المدينة وخامروا علي تركان خاتون وعلي الشحاني وفتحوا
الابواب ولما دخل علم الدين وجماعته هرب الشحنة ياسان
وتركان واتباعهم وتحصنوا في قلعة الموصل وثار اهل الموصل
علي النصاري من الاعوام ونهبوهم وقتلوا كلمن وقع
بايديهم وسلم *من دخل في دين الاسلام واما اكراد
الجبال فكان قد قرر معهم الملك الصالح ان يتهيروا
ويجمعوا جموعهم وينزلوا الي نينوي *ويوم السبت ثاني
الجمعة التي خرج الملك الصالح من المدينة نزلوا الي بلد
نينوي

* ثم يمشي ولما خرج

* al. لانها تخلفت بعده ولم توافقه علي الهرب الي الديار المصرية

* فاتفق هو وجماعته من داخل وخامروا

* منهم من

* al. فعند ذلك نزل الاكراد الي بلد

Dyn. X.

وركب من *اول الليل وتوجه يقصد اربل *وكان له
مشورة مع الروسا النصاري بناحية برطلي فعبر عليهم
وعرفهم ان الملك الصالح قد عزم علي قتل جميع اكابر
النصاري ببلد نينوي وانه بعد ذلك يتوجه الي الشام
وكان قد حصل لهم الشعور *بذلك من قبل فصدقوه
وتهيروا هم وما يعز عليهم من اولادهم وشاع الخبر في جميع
النصاري ببلد نينوي فكلمن امكنه العبور الي اربل
سارع بالعبور فعبر اكثر اهل البلد من النصاري وكان
ذلك ليلة يوم الخميس اما المماليك الذين كان قد
وصلوا الي شمس الدين بن يونس لما اصبحوا وصحوا من
سكرهم فلم يجدوه فظنوا انه قد سبقهم بالدخول الي
الموصل الي الملك الصالح ولما دخلوا وعرفوا الملك الصالح
بما جري *فوقع في الجزع والخوف وقال لا نامن ان بن يونس
يمشي يعرف *بالقضية المغول ويجيب علينا العساكر
ويجي فتهير هو وجماعة من الامرا والاولاد واخذوا ما
يقدروا عليه مما يمكنهم حمله *وخرج من المدينة يوم
الجمعة ثاني يوم عبور بن يونس والنصاري الي اربل صلي
الجمعة وخرج متوجها الي الشام وبطلت عزيمته *انه يخرج
هو والعسكر الي بلد نينوي ويلزم اكابر النصاري وياخذ
اموالهم

*al. اوايل
* وعبر علي
تل برطلي
وعرف اكابر
النصاري
ان الملك
الصالح
اسمعيل
قد عزم
*al. بشي
من ذلك
فصدقوه
وتهيروا
في تلك
الليلة
وشاع
*al. فوقع
الجزع
والخوف في
قلب الملك
الصالح
وقال
*al. القضية
*al. ويوم
الجمعة
صلي الظهر
وخرج من
المدينة
متوجها
*al. عن ان

Dyn. X.

هناك مدة يسيرة كتب الي اخيه الملك الصالح اسماعيل
صاحب الموصل يعرفه قوة البندقدار وعظمته واشار عليه
بترك الموصل وقصده خدمة البندقدار بحيث انه اذا
استولي البندقدار علي قهر المغول واخذ البلاد منهم
يكون له اليد البيضا عنده ويملكه مع الموصل بلاد
اخري من المشرق ولما وصل الكتاب الي الملك الصالح
ووقف عليه وضعه تحت طراحته وكان عنده في ذلك
الوقت من الامرا شمس الدين محمد بن يونس الباعشيقي
من جملة امرا ابيه النواب ببلد نينوي فغافله واخذ
الكتاب من تحت الطراحة وخرج من عنده ولم يلبث حتي
وصل الي * بيته في باعشيقا بعد ذلك مد يده لياخذ
الكتاب فلم يجده فوقع عنده ان شمس الدين بن يونس
قد اخذ الكتاب وصار عنده القلق العظيم لاجل ذلك
وسير القصاد في الحال في طلبه وقد عزم علي قتله وعند
ما * وصل القصاد وكانوا من المماليك الذي له فالذي
هو شمس الدين بن يونس اشغلهم بالاكل والشرب وقال
لهم ان هذه الليلة كلوا واشربوا وعند الصباح نركب
الي خدمة السلطان واوصي غلمانه فاكثروا عليهم الشراب
واسكروهم وناموا * وتهيو هو واولاده وجميع ما يعز عليه

* al. قريته باعشيقا

* al. وصل المماليك اليه اشغلهم

* al. فاخذ شمس الدين بن يونس اولاده وما يعز عليه

هناك *يجمع العساكر ويشتد ويقوي علي ملتقي المغول
ولما وصل قريبا من غزة نهض عليه *بايبرز المعروف بالبندق
دار الصغير وهو مملوك البندقدار الكبير وقتله واخذ جماعة
ودخل الي مصر وتسلمها وتمكن وقوي ولقبوه ركن
الدين الملك الظاهر واشتد باسه وتسلط علي جميع المدن
والقلاع التي علي ساحل البحر للافرنج وفي سنة تسع
وخمسين وستماية عاد دخل المغول الي الشام وفي راس
العسكر امير يسمي كوكالكي ودخلوا الي *قريب
حمص ونهبوا وسبوا وقتلوا خلق كثير وعادوا الي حلب
وكان قد انهزم جميع اهل القرايا الي حلب *تقدم
كوكالكي ان يخرجوا اهل القرايا والمدن الي
ظاهر البلد وينعزلوا اهل كل مدينة وقرية بمعزل حيث
يعدوهم ويسيروا كل قوم الي مكانهم ووطنهم وتسلموهم
المغول كانهم يسيروهم الي ضياعهم وعند ما يبعدون
يقولون انتم لو كانت قلوبكم معنا صافية لما انهزمتم من
قدامنا فقتلوهم عن اقصاهم ولم يفلت منهم غير اهل حلب
حيث انهم لم ينتقلوا عن حلب وعاد المغول *خرج من
الشام ثم عاد * المصريين تملكوا الشام وفيها هرب علا الدين
بن بدر الدين لولو صاحب سنجار الي مصر ولما اقام
هناك

* al. مجمع

* al. بابفرز vel بيبرس Bundokdar occiso Kotuzo Ægypto potitur.

Mogulenses duce Ghughalecaio in Syriam reversi magna strage edita recedunt.

* al. قرب

* al. فتقدم

* al. خرجوا

* المصريون

Dyn. X.

تهيير الملتقي هذا المتمرد فتحرك اخوه الصغير وهو اريغبوكا
مكانه واستصحب * اخوه قوبلاي ودخل الي بلاد الصين
واول الملتقي اتفق ان اصابه نشابة ومات فاخذ اخوه
قوبلاي العساكر وخرج من بلاد الخطا ثم وصل الي خان
باليغ واقام هناك واتفق عظمايه والاكثرون من المغول ان
يكون هو موضع اخيه قاان واما الاخ الصغير وهو * اريكبوكا
قال ان عند توجه قاان الي الخطا اليه سلم الملك
فهو الاولي ان يكون موضع اخيه بمقتضي *الياسا الذي
لهم وحصلت المنازعة والمقاومة بين الاخين لاجل ذلك مدة
سبعة عشر سنة الي ان عجز الاخ الصغير وبطل عزمه
وقوي امر قوبلاي قاان وظهر منه العدل الحسن
والدراية والتدبير والكفاية وانه كان يحب الحكما
والعلما والمتدينين من سائر المذاهب والامم وقيل عنه انه
كان قليل المباشرة للنسا بل باعداله *وبتوسط التدبير
بالشهوات والشراب واللذات واللهو ولم يتناول من
اللحوم الا الطفها بخلاف باقي الطوايف من المغول واما
قطز التركماني صاحب مصر بعد ما كسر لكتبوغا
وتمكن من الشام اقام الشحاني والنواب في حلب
ودمشق وسائر بلاد الشام وعاد الي ديار مصر بحيث ان

* al. اخاه

Mungica Kaan sagitta occisus.

* اريغبوكا

* الباسا

* ومتوسط

نفرا وركبوا وساروا صحبة ذلك الامير وبعد ساعة وصل
ايضا عشرين فارس اخري وقالوا يحضر الجماعة كلهم
ولا يبقا في الخيم غير الفراشين والمماليك الصغار والطباخين
والغلمان وباقي الجماعة الخيالة والكتاب يحضرون في
الدعوة قال فاخذونا الي مواضع اودية عميقة بين حجارة
عالية ونزلنا * من الخيل فاحتاط كل واحد منهم بواحد *al.* عن *
منا وكتفونا فلما عاينت ذلك بقيت اقول بصوت عال
انني رجل منجم واعرف بحركات الكواكب ومعي كلام
اقوله في خدمة السلطان ملك الارض فاخذوني واقعدوني
ورايهم * مع جملة اتباعهم وشرعوا بقتل الجماعة ولم يخلص *al.* في *
منهم غير ولدي الملك الناصر فاستاسروهم ثم ركبوا
وعادوا الي البيوت التي للملك الناصر ونهبوها وقتلوا باقي
الجماعة التي تخلف هناك ثم عرضوا الامر علي هولاكو
واذا صرت في خدمة خواجا نصير الدين في الرصد بمراغة وابنا
الملك الناصر في خدمته ❁

جلوس قوبلاي قاان علي كرسي المملكة * فمن هنا *al.* وفي *
التاريخ بعض ملوك الخطا تمرد وعصي علي المغول لكونه
قوي الباس متمكنا في امره كثير العساكر يحكم
علي اربعماية مدينة واوجب ذلك ان منككا قاان بنفسه

Kublaï Kaan regio solio insidet.

تهير

Dyn. X.

Kotuz Turcomannus Ægypti præfectus Cetbugam vincit & occidit.

quo iratus Holacu AlNaserum cum omnibus suis interfici jubet.

الذي تولي مصر لما بلغه ان هولاكو رجع الي المشرق وكتبوغا بعشرة الف فارس في الشام استضعفه وجمع عسكرا كثيرا وخرج التقي به وكسره وقتله واستاسر اولاده وكان ذلك في سابع عشرين رمضان من سنة ثمانية وخمسين وستماية فغضب هولاكو لذلك وتقدم بقتل الملك الناصر وقتل * اخوه الملك الظاهر وجميع من معهم ولم يخلص منهم غير محي الدين المغربي بسبب انه كان يقول انني رجل اعرف بعلم السما والكواكب والتنجيم ولي كلام اقوله لملك الارض * قال محي الدين المذكور لما اجتمعنا به في مدينة مراغة انني لما قلت لهم هذا الكلام اخذوني واحضروني بين يدي هولاكو فتقدم ان يسلموني الي * خواجا نصير الدين وحكي لنا صورة ما جري للملك الناصر قال كنت في خدمته يوم الاربعا عشرين شوال وهو يسالني عن مولده اذ وصل امير من المغول ومعه نحو خمسين فارس فخرج الملك الناصر من الخيمة والتقاه وعرض عليه النزول فامتنع قايلا ان هولاكو سيردي ويقول هذا اليوم لنا فرحة وقد عملنا دعوة وحضر الامرا كلهم فتحضر انت واخوك واولادك للامر الذي لك عندنا فجمع الملك الناصر جماعته مقارب عشرين نفرا

al. اخيه الملك الظاهر

* وقال

al. خواجه

* يطلب صاحب ماردين الي عنده فابا ولم ينزل اليه
بل سير ولده مظفر الدين لانه كان في خدمة هولاكو
هو والملك الصالح بن السلطان بدر الدين لما كان
بالشام قال له هولاكو * تصعد الي ابيك وتقول له
ان ينزل الينا ولا يعصي وان عصي لم يصب خيرا
ولما صعد الي ابيه * وخاطبه لم يقنع انه لم يسمع مشورته
بل قيده وحبسه عنده فعند ذلك احاطت المغول بماردين
وابتدوا بالقتال ولو لا ان وقع فيها الوبا والموت ومات
السلطان واكثر اهلها لما اخذوها لا في سنتين ولا في
ثلثة ولما مات السلطان نزل ابنه الملك المظفر وسلم
* اليهم القلعة والخزاين والاموال وتحقق عند ملك
الارض هولاكو ما جري عليه من ابيه فلاجل ذلك
اكرمه واحسن اليه وملكه موضع ابيه وكتبوغا كبير
عسكر المغول الذي نزل بالشام لم يزل
يستفحص عن اخبار الملك الناصر المنهزم في البراري
حتي عرف موضعه وسير عليه بعض العسكر فلزموه وسيروه
الي هولاكو ولما مثل بين يديه فرح به واوعده بكل خير
وجميل وانه يعيده الي ملكه وهو يوميين نازلا بجبال
* الطاق فبينما هم في ذلك وصل خبران قوتوز التركماني
الذي

* al. طلب

* اصعد الي ابيك وقل

* al. وخاطبه بهذا

Al Modhaffer Maredinæ Dominus.

* al. اليه

Al Naser Halebi Dominus captus & ad Holacum perductus.

* al. الاطلاق

Dyn. X.

طلبوا منه رجل مسلم يحلف لهم *ويكون صاحب شريعة
يطمان اليه *حيث انه يحلف لنا بالطلاق والمصحف *ان
لا يدنو الاحد منا هو وننزل ونسلم اليكم القلعة فسالهم
هولاكو من تريدون يحلف لكم قالوا فخر الدين الوالي
بقلعة حلب فانه رجل صادق مومن خير فتقدم هولاكو
اليه فدخل اليهم وحلف لهم علي جميع ما يريدون فحينين
*فتحوا الابواب ونزل الناس خلايق كثيرة وتسلم المغول
القلعة ثم ان هولاكو تقدم بقتل فخر الدين الوالي
اولا ثم بقتل جميع من كان في القلعة من الصغار والكبار
الرجال منهم والنسا حتي الطفل الصغير في المهد ورحل
هولاكو من هناك عايدا الي البلاد * الشرقية ورتب في
الشام *امير كبير يسمي كتبوغا ومعه عشرة الف فارس من
العسكر ولما وصل الي تل باشير وصلت العساكر التي
حاصرت ميافارقين ومعهم الاشرف صاحبها وانهوا انهم
اخذوها وقتلوا كل من فيها ولم يتخلف فيها الا انفار
قليلة لانهم هلكوا جوعا وماتوا ولولا ذلك لم يتمكن
المغول من اخذها وقتل الاشرف صاحبها بعد ذلك ندم
هولاكو *بقتلة ثم انه ولي عليها *رجل امير من امرا الاشرف
يسمي عبد الله ولما وصل هولاكو من قريب ماردين سير

*al. ليكون

*al. حيث

يحلف لهم ان لا يدنو* بالسو لاحد منهم وينزلوا ويسلموا اليهم

فتحوا له *

المشرقية *

*al. امرا

in regiones orientales revertens *Celbugam* cum 10000 equitibus in *Syria* relinquit.

Al Ashrafum Miyafarakini Dominum occidit.

علي قتله *

رجلا امرا*

Dyn. X.

جسرا علي الفراة قريبي من مدينة ملطية واخر عند قلعة الروم واخر عند قرقيسيا وعبرت العساكر جملتها وقتلوا *عند منبج مقتلة عظيمة ثم تفرقت العساكر علي القلاع والمدن ونفر قليل من العسكر طلب حلب فخرج اليهم الملك المعظم بن صلاح الدين الكبير فالتقاهم وانكسر قدام المغول ودخل المدينة منهزما وطرف منهم وصل الي المعرة وخربوها وتسلموا حماة بالامان وحمص ايضا فلما بلغ ذلك *الملك الناصر اخذ اولاده ونساءه وجميع ما يعز عليه وتوجه منهزما الي برية الكرك والشوبك وعند ما وصلت المغول الي دمشق خرج اعيانها اليهم وسلموها لهم بالامان ولم يلحق *لاحد منهم اذي واما هولاكو فانه بنفسه نزل علي حلب وبنا عليها سيبا ونصب المنجنيقات واستضعف في سورها موضعا عند باب العراق واكثر *القتل والزحف عليه وفي ايام قلايل ملكوها ودخلوها يوم الاحد ثالث تشرين كانون الثاني من هذه السنة وقتل فيها اكثر من الذي قتل ببغداد وبعد ذلك اخذوا القلعة في اسرع ما يكون وقتا ثم ان هولاكو رحل عنها واحاط بقلعة الحارم واختار ان يسلموها اليه ويامنهم علي انفسهم فلم يطمانوا الي قوله وانما طلبوا

* al. علي

* al. الي الملك

Damasceni urbem suam illi dedunt.

* al. احد

Halebum obsidet,

* القتال

& capit.

* al. الحازم

Dyn. X.

فالان ان كان قلبه صحيح معنا يجي الينا والا فنحن
نمشي اليه فلما سمع الملك الناصر ذلك بقي مترددا في
رايه لان الامرا لم يمكنوه من المشي اليه وهو فقد وقع عنده
الخوف والجزع لم يطمان علي القعود ثم سير هولاكو في
طلب سلطان الروم عز الدين واخوه ركن الدين فاطاعاه
ومشيا اليه واحسن قبولهما والتقاهما مترحبا بهما فرحانا
وتقدم اليهما *ان عز الدين يتملك علي قيسارية الي تخوم
ارمينية الكبري وركن الدين يتملك من اقسرا والي
ساحل البحر حدود الافرنج ثم انه بعد ذلك توجه الي
الشام وتوجها في خدمته الي قريب الغراة وعادا الي بلادهما
وهما مسرورين مغبوطين وفي هذه السنة توفي السلطان
الملك الرحيم بدر الدين ابو الفضايل لولو صاحب الموصل
في عشرين يوم مضت من شهر تموز وتولي ولده الملك الصالح
اسماعيل الموصل وولده علا الدين سنجار وولده سيف
الدين الجزيرة وفي سنة ثمانية وخمسين وستماية دخل
هولاكو ايلخان * الشام ومعه من العساكر اربعماية
الف ونزل بنفسه علي حران وتسلمها بالامان وكذلك
الرها ولم *يؤذ احد فيها بسو واما اهل سروج فانهم اهملوا
امر المغول فقتلوا عن اقصاهم وتقدم هولاكو فنصب

* al. بان

Badro'Ddin Lulu Mauselæ Dominus moritur.

* al. الي الشام

Holacu Ilchan Syriam cum exercitu intrat.

* يدن نواحد فيها بسو

جلبابا وللرزايا اترابا فقد احذر من انذر وانصف من
حذر لانكم اكلتم الحرام وخنتم بالايمان واظهرتم البدع
واستحسنتم الفسق بالصبيان فابشروا بالذل والهوان
فاليوم تجدون ما كنتم تعملون سيعلم الذين ظلموا اي
منقلب ينقلبون فقد ثبت عندكم اننا كفرة وثبت عندنا
انكم فجرة وسلطنا عليكم من بيده الامور مقدرة *واحكام | * والاحكام
مدبرة فعزيزكم عندنا ذليل وغنيكم لدينا فقير ونحن
مالكين الارض شرقا وغربا واصحاب الاموال نهبا
وسلبا واخذنا كل سفينة غصبا فميزوا بعقولكم * طرق | * al. طرف
الصواب *وسارعوا الينا برد الجواب قبل ان تضرم الكفرة | * hæc, usq; ad قبل, absunt in al. ex.
نارها. وترمي بشرارها فلا تبقي منكم باقية وتبقا الارض
منكم خالية فقد ايقضناكم حين راسلناكم فسارعوا
الينا برد الجواب بمة قبل ان ياتيكم العذاب بغتة وانتم
تعلمون * فطلبه ليحضر عنده ولما شاور الامرا فلم يمكنوه من | * al. وطلبه
المشي الي هولاكو وبقي متحيرا خايفا منعورا لم * يدر | * al. يعرف
ما يصنع غير انه * استخار الله وسير ولده الملك العزيز | * استجار اليه
وصحبته * من الاموال الكثيرة والهدايا والتحف وبقي | * al. fine من
هناك من اوايل الشتا الي الربيع ثم عاد الي ابيه قايلا
قد قال ملك الارض نحن للملك الناصر طلبنا لا لولده
فالان

Dyn. X.

ما بانفسهم وصان المال فال الدهر به الي ما ال
واستبدل النفوس النفيسة بنقوش معدنية خسيسة
وكان ذلك ظاهرا قوله تعالي * وجدوا ما عملوا حاضرا
لاننا قد بلغنا بقوة الله الارادة ونحن * بمعونة الله تعالي في
الزيادة ولا شك * ان نحن جند الله في ارضه خلقنا
وسلطنا علي من حل عليه غضبه فليكن لكم فيما
مضي معتبر وبما ذكرناه وقلناه مزدجر فالحصون بين
ايدينا لا تمنع والعساكر للقائنا لا تضر ولا تنفع ودعاكم
علينا لا يستجاب ولا يسمع فاتعظوا بغيركم وسلموا الينا
اموركم قبل ان ينكشف الغطا ويحل عليكم الخطا فنحن
لا نرحم من شكا ولا نرق لمن بكا قد اخربنا البلاد
وافنينا العباد وايتمنا الاولاد * وتركنا في الارض الفساد
فعليكم بالهرب وعلينا بالطلب فما لكم من سيوفنا
خلاص ولا من سهامنا مناص فخيولنا سوابق وسهامنا خوارق
وسيوفنا * مواحق وعقولنا كالجبال وعددنا كالرمال
فمن طلب منا الامان سلم ومن طلب الحرب ندم فان
انتم اطعتم امرنا وقبلتم شرطنا كان لكم ما لنا وعليكم
ما علينا وان انتم خالفتم امرنا وفي غيكم تماديتم فلا
تلومونا ولوموا انفسكم فالله عليكم يا ظالمين فهيوا للبلايا

* ووجدوا ما عملوه
* al. بعونه تعالي
* al. اننا
* al. واوقعنا
* صواعق

جلبابا

ميافارقين الي الملك الناصر صاحب حلب يطلب منه نجدة ليمنع المغول من الدخول الي الشام فاستخف برايه ولم يسمع مشورته بل سوفه بكلام وسرحه من عنده بالاحان ولما وصل الي ميافارقين مدينته طرد شحاني المغول منها وصلب رجلا قسيسا كان قد وصل اليه من خدمة قاان *بالبراليغ والبوايز وبينما هو كذلك ادركته عساكر المغول واحاطت بمدينته وفي راس العسكر *يشموت بن هولاكو وفي يوم وليلة بني المغول حول مدينته سورا وحفروا خندقا عميقا ثم نصبوا عليها المنجنيقات وابتدوا بالقتال وقاتلوا قتالا شديدا من الجانبين ولما راي المغول ان المدينة لم يمكنهم اخذها بالقتال ابطلوا القتال وحاصروها ومنعوا الناس من الدخول اليها والخروج عنها وفي سنة سبع وخمسين وستماية ارسل هولاكو ايلجية الي الملك الناصر صاحب حلب برسالة يقول فيها يعلم الملك الناصر انا نزلنا بغداد في سنة *خمس وخمسين وستماية وفتحناها بسيف الله تعالي واحضرنا مالكها وسالناه مسلتين فلم يجب لسوالنا فلذلك استوجب منا العذاب كما قال *في قرانكم ما يغير الله ما بقوم حتي *يغيروا ما

* بالبراليغ والبوايز

* al. بشموت

* al. ست

* al. الله تعالي

* al. وي بغيروا

Dyn. X.

اخرى لتنظروا من الظافر بصاحبه فلو انتصر الخليفة
وخذلنا لكان مجيئكم اليه لا الينا قل لابيك لقد عجبنا
منك تعجيبا كيف ذهب عليك الصواب وعدل بك
ذهنك عن سوا السبيل واتخذت اليقين ظنا وقد لاح
لك الصبح فلم تستصبح فلما عاد الصالح الى الموصل وبلغ
اباه ما حمل من الرسالة الزاجرة ايقن بدر الدين ان
المنايا قد * كشرت له عن انيابها وذلك نفسه وهلع هلعا
شديدا وكان يخسف بدره ويكسف نوره فانتبه من
غفلته واخرج جميع ما في خزاينه من الاموال واللالي
والجواهر والمحرمات من الثياب وصادر ذوي الثروة
من رعاياه واخذ حتى حلى حظاياه والدرر من حلق
اولاده وسار الى طاعة هولاكو بجبال همذان فاحسن
هولاكو قبوله واحترمه لكبر سنه ورق له وجبر قلبه
بالمواعيد الجميلة واستامن اليه وداعبه وقدمه الى ان
اصعده اليه على التخت واذن له ان يضع بيده في اذنيه
حلقتين كانتا معه فيهما درتان * يتيمتان واقام في
خدمته اياما ثم عاد الى الموصل مسرورا مبرورا بدل مذعورا
مما شاهد من عظمة هولاكو وهيبته ودهايه وفيها توجه
الاشرف بن الملك الغازي بن الملك العادل صاحب
ميافارقين

* al. عجبنا منك. تعجب

* كثرت له من انيابها

* ثمينتان

Dyn. IX.

وهذه خساسة مباينة للانفس الفاضلة ومن فضلا هذا الزمان في علوم الاوايل وجمع الفضايل نجم الدين الدمشقي المعروف بابن اللبودي تولي امور الديوان * وقلده الوزارة والغالب عليه الهندسة والعدد ومنهم عز الدين الضرير كان من الافاضل * الاعيان المعدودين من حسنات الزمان وله مشاركة حسنة في ساير الانواع الفلسفية والاداب العربية وكان قوي الذكر والتخيل بحيث انه * يقرا عليه وهو مكفوف * الست مقالات من كتاب اوقليدس وكان يحفظ الاشكال بحروفها ويتكلم في حلها ❁

Nojmo'Ddin Damascenus, Mathematicus.

* *al.* وقلد

Ezzo'Ddin Addarir, Philosophus.

* والاعيان

memoria ejus stupenda.

* كان يقرا

* *al.* ست

Dyn. X.

الدولة العاشرة المنتقلة من ملوك العرب المسلمين الي ملوك المغول

هولاكو بن تولي خان ولما ملك هولاكو بغداد ورتب بها الشحاني والولاة انفذ بدر الدين لولو صاحب الموصل اليه ابنه الملك الصالح اسمعيل ومعه جماعة من *عسكر نجدة له فاظهر له هولاكو عبسة وقال انتم بعد في *شك من امرنا وطلعتم نفوسكم يوما بعد يوم وقدمتم رجلا واخرتم اخري

Holacu Ebn Tuli Chan, Rex *Mogulensis*.

* *al.* عسكره

* *al.* شكل

Dyn. IX.

*al. لمباشرة

Jamálo'Ddin ejus frater Praxi medicinæ clarus.

*al. ولطفا ونطقا ومبسما

Badro'Ddin Ebn Kadi Baalbec, Medicus.

* al. الي الادوية القلبية المفردة مركبات

* al. عن

Nafiso'Ddaula Medicus.

Jacobus Damascenus Samarita, Medicus.

ejus avaritia.

*al. يحسنه لذلك يشارط

*الي مباشرة المرضي وسمعت وقت تحصيلي بدمشق ان له تعاليق وحواشي علي القانون ولم ارها واما جمال الدين اخوه فكان له عناية تامة في الجز العملي من الطب وتجارب فاضلة فيه وتفنن مشهور في المعالجة صحبته مدة اباشر معه المرضي بالبيمارستان النوري بدمشق وكان حسن الاخلاق لم ار في الجماعة احسن منه زيا وصمتا * ونطقا ومبسما ومنهم بدر الدين المعروف بابن قاضي بعلبك كان فاضلا خبيرا بالمباشرة والمعالجة جميل التدبير للمبرو وصنف كتابا لطيف الحجم سماه مفرح النفس جمع فيه جملة ما يتعلق بالحواس الخمسة من المفرحات واصاف *اليه الادوية المفردة القلبية ومركبات ايضا حارة وباردة ومعتدلة للملوك والفقرا واوساط الناس واخذ فيه *علي الرييس في جعله الكسفرة عديمة المفرحات ومنهم نفيس الدولة الدمشقي النصراني الملكي المعروف بابن طليب وسياتي ذكره في جملة اطبا هولاكو انه هو اكبرهم ومنهم الموفق يعقوب الدمشقي السامري كان طبيبا حاذقا مصيبا في علاجه مستحضرا للشروح وكان ضنينا بها *يحسنه يشارط من قصده من ساير البلاد للاستفادة علي اسماعه اي كتاب اراد قراته دراهم معلومة

تواريخهم اوايل الليل ومثلهم العبرانيون والعرب لان الليل
مقدم علي النهار في نفس الامر ومما يستدل به علي
علو همة الحكيم عيسي بن القسيس انه نسخ كتاب
القانون بخطه في شبيبته ثم خرجت النسخة *عنه بحكم
شرعي وحصلت *لخزانة المدرسة المستنصرية فلما اسن طلب
النسخة وقابلها وصححها واعادها الي مكانها فنسبه
باغضوه الي فضول ونسبوه الي مثوبة يتوخاها فقال
*كلا الفريقين مخطي وانما فعلت ذلك ليلا يزري
علي بعد موتي وعمر طويلا ومات شيخا كبيرا ومنهم تقي
الدين بن الراس عيني المعروف بابن *الحطاب طبيب مشهور
الذكر متقن لصناعة الطب علما وعملها غاية الاتقان خدم
السلطان غياث الدين وبعده ابنه عز الدين وصار له منزلة
عظيمة منهما ورفعاه من حد الطب الي المعاشرة والمسامرة
واقطعاه اقطاعات جزيلة وكان في خدمتهما بزي جميل
وامر صالح وغلمان وخدم وصادف من دولتهما كل ما سره
ومنهم شرف الدين بن الرحبي واخوه جمال الدين
الدمشقيان اما شرف الدين فكان بارعا بالجز النظري
من الطب له معرفة تامة به واطلاع علي اصوله تصدر لافادة
هذا الشان واخذ عنه جماعة من الطلبة وكان قليل التعرض
الي

* عن ملكه

* في خزانة

* al. كلام

Tak'o'Ddin Ebno'l Hattab Rasainensis, Medicus.

* الخطاب

Sharfo'Ddin Ebno'l Rahabi Damascenus, medicinæ theoriæ peritissimus.

نبيل خدم الخليفة المستعصم واخلص به وطب حرمه واولاده وخواصه وارتفعت منزلته لديه ولما جري ببغداد ما جري انقطع عن الناس ولزم منزله الي ان مات وخلف ولده غرس النعمة ابا * ناصر وكان ابو نصر فاضلا عاقلا ذا فنون خبيرا باصول الهندسة فاكا مشكلاتها وكان ضبيلا مسقاما لا يقطع استعمال ما الشعير صيفا وشتا وكان غذاوه *دوابيا نزرا ومات كهلا ومنهم الحكيم عيسي البغدادي المعروف بابن القسيس *الخطيري ابوه كان طبيبا فاضلا يقرا عليه ويوخذ منه وكان حاد المزاج يسرع اليه الغضب جري لي معه مفاوضة في امر تقديم السريان الليل علي النهار مستدلين بنص التورية وهو قوله تعالي وصار مسا وصار صباح يوما واحدا قلت هذه الحجة عليهم لا لهم لانها تنبي عن تقدم نهار اخره مسا وتاخر ليل اخره صباح ليتم بمجموعهما يوم واحد لان الحاصل من المسا الي الصباح انما هو ليلة واحدة وهي نصف *يوم لا يوم تام فلم ينصفني في هذا ولا اجاب عنه بشي اكثر من قوله هذا مذهب اهل ملتك فكيف يسعك ذكن بهم *قلت انا تابع فيه لليونانيين واقيم عذر السريانيين وهو ان شهورهم قمرية والقمر انما يري استهلاله مسا لا صباحا فجعلوا مبادي

Abu Nasr ejus filius.
* al. نصر

Isa Ebno'l Kasis Bagdadensis, Medicus.
* al. دوابيا
* الحظيري كان ابوه

Disceptatio de diei ac noctis prioritate.

* al. يوم تام فلم
* al. فقلت

Dyn. IX.

سينا وحل اوقليدس والمجسطي ثم عاد الي انطاكية ولم
يطل المكث بها لما راي في نفسه من التقصير في
التحصيل فعاد مرة ثانية الي ابن يونس *واتضح ما استبهمها — *al. واتضح
من عله وانحدر الي بغداد واتقن علم الطب وقيد اوابده
وتصيد شوارده وقصد السلطان علا الدين ليخدمه — *al. فاستغفر به vel فاستغفر به
*فاستشعر به ولم يقبل عليه *فرحل الي الارمن وخدم — *al. فدخل
قسطنطين ابا الملك حاتم ولم يستطب عشرتهم فسار مع
رسول كان هناك *للامبرور ملك الفرنج فنال منه — *al. لامبروز
افضالا ووجد له به نوالا واقطعه *بمدينة كمافي باعمالها — * بمدينة
فلما صلح حاله وكثر ماله اشتاق الي بلده واهله ولم يوذن
له بالتوجه فاقام الي ان امكنته الفرصة بخروج الملك
في بعض غزواته الي بلاد المغرب فضم اطرافه وجمع امواله
وركب سفينة كان قد اعدها لهربه وسار في البحر مع
من معه من خدمه يطلبون بر عكا فبينما هم *سايرون — * صايرون
اذ هبت عليهم ريح *رمت بهم الي مدينة كان الملك — *al. ورمت
قد ارسا بها فلما اخبر ثاوذري بذلك تناول شيا من سم
كان معه ومات خجلا لا وجلا لان الملك لم يكن *يسمح — *al. يسمع
باهلاك مثله ومن الاطبا المشاهير في هذا الزمان الحكيم
مسعود البغدادي المعروف بابن القس طبيب حاذق — *Maſu'd Ebno'l Kaſs Bagdadenſis, Medicus.*
نبيل

Dyn. IX.

لمخلوق حتي قلده الملك العزيز وزارته سنة ثلث وثلثين
وستماية فلم يزل في هذا المنصب مدة ايام الملك العزيز
والملك الناصر ابنه حتي توفي ثالث عشر رمضان سنة ست
واربعين وستماية ومن حكما هذا الزمان نجم الدين
النخجواني كان ذا يد قوية في الفضايل وعارضة عريضة
في علوم الاوايل تفلسف ببلاده وسار في الافاق وطوف
ودخل الروم وولي المناصب الكبار ثم كره كدر الولاية
ونصبها فارتحل الي الشام واقام بحلب منقطعا في دار
اتخذها لسكناه لا يمشي الي مخلوق ولكن يمشي
اليه الي ان مات بها وكان شديد الميل الي مذهب
التناسخ وله مواخذات علي منطق الاشارات وشرحها ايضا
* وتناول الافضل الخونجي *بالاستنقاص وزيف اقواله في
كتاب الكشف فيما يتعلق بعكس النقيض والموضوع
الخارجي والحقيقي ومنعه انتاج الصغري الممكنة في
الشكل الاول وانعكاس السالبة الكلية الضرورية
كنفسها الي غير ذلك ومنهم الحكيم تاذري الانطاكي
اليعقوبي النحلة احكم اللغة السريانية واللاطينية بانطاكية
وشدا بها شيا من علوم الاوايل ثم هاجر الي الموصل وقرا
علي كمال الدين بن يونس مصنفات الفارابي وابن

Nojmo'Ddin Al Nachjawáni Philosophus.

*al. وتناوله
*al. بالاستنقاض

Theodorus Antiochenus Medicus.

باالليل وقتل ابنه الكبير ومعه جماعة من الخواص على
باب كلواذ وفوض عمارة بغداد الى صاحب الديوان
والوزير وابن *دردوس وارسل بوقا تيمور الى الحلة ليمتحن
اهلها هل هم على الطاعة ام لا فتوجه نحوها ورحل عنها الى
مدينة واسط وقتل بها خلقا كثيرا اسبوعا ثم عاد الى
هولاكو وهو بمقام *سياكوا. فصل. وكان من
الفضلاء المعتبرين في هذه السنين القاضي الاكرم
جمال الدين بن القفطي مصنف كتاب تاريخ الحكما
مولده بقفط من اعمال صعيد مصر سنة ثمانية وستين
وخمسماية رحل به ابوه طفلا واسكنه القاهرة المعزية وبها
قرا وكتب وشدا شيا من الادب ثم خرج الى الشام فاقام
بحلب وصحب بها * الامير المعروف بالميمون القصري
واجتمع في هذه المدة بجماعة من العلما واستفاد بمحاضرتهم
وفقه بمناظرتهم ثم لازم منزله بعد وفاة الامير المذكور
الى ان الزم بالخدمة في امور الديوان في ايام الملك
الظاهر فعولي ذلك وهو كاره للولاية متبرم بها فلما مات
الملك الظاهر عاد فانقطع في منزله مستريحا من معاداة
الديوان مجتمع الخاطر على شانه من المطالعة والفكرة
منقبضا عن الناس محبا للتفرد والخلوة لا يكاد يظهر
لمخلوق

دردوش *

سياكوه *

Jamálo' Ddin Ebno'l Kophti, Historicus.

*al. اميرا يعرف

Dyn. IX.

الخروج فليخرج والا فليلزم مكانه فخرج الدويدار
وسليمانشاه ومعهم جماعة من الاكابر ثم عاد الدويدار
من الطريق بحجة انه يرجع ويمنع المقاتلين الكامنين
بالدروب والازقة ليلا يقتلوا *احد المغول فرجع وخرج
من الغد وقتل وعامة اهل بغداد ارسلوا شرف الدين
المراغي وشهاب الدين الزنكاني لياخذا لهم الامان
ولما راي الخليفة ان لا بد من الخروج اراد اولم يرد استاذن
هولاكو ان يحضر بين يديه فاذن له وخرج رابع صفر ومعه
اولاده واهله فتقدم هولاكو ان ينزلوه بباب كلواذ وشرع
العساكر في نهب بغداد ودخل بنفسه الي بغداد
ليشاهد دار الخليفة وتقدم باحضار الخليفة فاحضروه
ومثل بين يديه وقدم جواهر نفيسة ولاليا *ودررا معباة في
اطباق ففرق هولاكو جميعها علي الامرا وعند المسا خرج
الي منزله وامر الخليفة ان *يفرد جميع النسا التي باشرهن
هو وبنوه ويعزلهن عن غيرهن ففعل فكن سبعماية امراة
فاخرجهن ومعهن ثلثماية خادم خصي وبقي النهب يعمل
الي سبعة ايام ثم رفعوا السيف وبطلوا السبي وفي رابع
عشر صفر رحل هولاكو من بغداد وفي اول مرحلة قتل
الخليفة المستعصم وابنه الاوسط مع ستة نفر من الخصيان
بالليل

* al. احدا من المغول

Bagdadum à *Tataris* capitur.

* al. ودرا

* al. يفرد من

Cædes *Mosta'semi* Chalifæ.

Dyn. IX.

محرم فلما عاين الخليفة العجز في نفسه والخذلان في اصحابه ارسل صاحب ديوانه وابن *درنوس الي خدمة هولاكو ومعهم تحف نزرة قالوا ان سيردنا *الكثير يقول قد هلعوا وجزعوا كثيرا فقال هولاكو لم *ما جا الدويدار وسليمانشاه فسير الخليفة الوزير العلقمي وقال انت طلبت احد ثلثة وها انا قد سيرت اليك الوزير وهو اكبرهم فاجاب هولاكو انني لما كنت مقيما بنواحي همدان طلبت احد الثلثة والان لم اقنع بواحد وجد المغول بالقتال بازا برج العجمي وبوقا تيمور من الجانب الغربي حيث المبقلة وهونجاق نوين وبايجو نوين من جانب البيمارستان العضدي وامر هولاكو البتكجية ليكتبوا علي السهام بالعربية ان الركاوية والعلويين *والدانشمندية وبالجملة كل من ليس *بقاتل فهو امن علي نفسه وحرمه وماله وكانوا يرمونها الي المدينة واشتد القتال علي بغداد من جميع الجوانب الي اليوم السادس والعشرين من محرم ثم ملك المغول الاسوار وكان الابتدا من برج العجمي واحتفظ المغول *الشط ليلا ونهارا مستيقظين لئلا ينحدر فيه احد وامر هولاكو ان يخرج اليه الدويدار وسليمانشاه فاما الخليفة ان اختار

الخروج

* درنوش
* al. الكبير
* al. لا جا
* والدانشمندية
* al. يقاتل
* al. بالشط

Dyn. IX.

فيه من يكون هولاكو وما قدرته ببيت عباس من الله
ملكهم ولا يفلح من يعاندهم ولو اراد هولاكو الصلح
لما داس ارض الخليفة ولما افسد فيها والان ان كان
يختار المصالحة فليعد الى همذان ونحن نتوسل بالدويدار
ليخضع لامير المومنين متخشعا في هذا الامر لعل يعفو عن
هفوة هولاكو فلما عرض ايبك الكتاب على هولاكو ضحك
واستدل به على غباوتهم ثم سمع الدويدار ان التاتار
قد توجهوا نحو الانبار فسار اليهم ولقي عسكر سونجاق
نوين وكسرهم وهزمهم وفي هزيمتهم التقاهم باجو نوين
فردهم وهجموا جميعا على عسكر الدويدار فاقتتلوا قتالا
شديدا وانجلت الحرب *على كسر الدويدار فقتل اكثر عسكره ونجا هو في نفر قليل من اصحابه ودخل بغداد
وفي منتصف شهر المحرم من سنة ست وخمسين وستماية
نزل هولاكو بنفسه على باب بغداد وفي يوم وليلة بنى
المغول بالجانب الشرقي سورا عاليا اعني سورا عاليا وبنى
بوقا تيمور وسونجاق نوين وباجو نوين بالجانب الغربي
كذلك وحفروا خندقا عميقا داخل السور ونصبوا
المنجنيقات بازاء سور بغداد من جميع الجوانب ورتبوا
العرادات والات النفط وكان بدو القتال ثاني وعشرين

* عن كسرة

Dawaidaro victo ipsam urbem obsidet.

محرم

والفضة والمماليك والجواري والخيل والبغال والجمال
قال الدويدار الصغير واصحابه ان الوزير انما يدبر شان
نفسه مع التاتار وهو يروم تسليمنا اليهم فلا نمكنه من
ذلك فبطل الخليفة بهذا السبب تنفيذ الهدايا الكثيرة
واقتصر على شي نزر لا قدر له فغضب هولاكو وقال
لا بد من مجيه هو بنفسه او يسير احد ثلثة نفر اما الوزير
واما الدويدار واما سليمانشاه فتقدم الخليفة *بالمضي فلم
يركنوا الي قوله فسير غيرهم مثل بن * الجوزي وابن
محي الدين فلم يجديا عنه وامر هولاكو باجو نوين
وسونجاق نوين ليتوجها في مقدمته على طريق اربل
وتوجه هو على طريق حلوان وخرج الدويدار من بغداد
ونزل بجانب يعقوبا ولما بلغه ان باجو نوين عبر دجلة
ونزل بالجانب الغربي ظن ان هولاكو قد نزل هناك
فرحل *من يعقوبا ونزل بحيال باجوا ولقي *يزك
المغول اميرا من امرا الخليفة يقال له ايبك الحلبي فحملوه
الي هولاكو فامنه ان تكلم بالصحيح وطيب قلبه فصار
يسير امام العسكر ويهديهم وكتب كتابا الي بعض
اصحابه يقول لهم ارحموا ارواحكم واطلبوا الامان لان
لا طاقة لكم بهذه الجيوش الكثيفة فاجابوه بكتاب يقولون
فيه

* al. اليهم

بالمضي

* الجوري

Holacu Bagdadum versus cum exercitu contendit.

* عن يعقوبا

* al. بركا

Dyn. IX.

بينها وبين العسكر الذي كان علي القلعة المذكورة
فدله بعض الرعاة علي باب عتيق للمدينة قد عفا اثره ولم
يفتح من عهد *قسطنطينوس فنبشوه ودخلوا المدينة وملكوها
ليلا وتغافلوا عن بغدوين صاحبها عمدا حتي خرج في
اهل بيته وصار الي بلاد الفرنج في البحر وكان مدة
بقا القسطنطينية بين الفرنج نحو ثلث وخمسين سنة ثم
عادت الي الروم كما كانت اولا وفيها في شهر شوال
رحل هولاكو عن حدود همذان نحو مدينة بغداد وكان
في ايام محاصرته قلاع الملاحدة قد سير رسولا الي الخليفة
المستعصم يطلب منه نجدة فاراد ان يسير *ولم يقدر
ولا يمكنه الوزرا والامرا وقالوا ان هولاكو رجل صاحب
احتيال وخديعة وليس محتاجا الي نجدتنا وانما
غرضه اخلا بغداد عن الرجال فيملكها بسهولة فتقاعدوا
بسبب هذا الخيال عن ارسال الرجال ولما فتح
هولاكو تلك القلاع ارسل رسولا اخر الي الخليفة وعاتبه
علي اهماله تسيير النجدة *فشاوروا الوزير فيما يجب ان
يفعلوه فقال لا وجه *غير ارضا هذا الملك الجبار ببذل
الاموال والهدايا والتحف له ولخواصه وعند ما اخذوا في
تجهيز ما يسيرونه من الجواهر والمرصعات والثياب والذهب

* الملك قسطنطين
* ولم تمكنه
* al. فشاور
* الا الرضا لهذا

القلاع * وبقي البطريرك ارصانيوس الذي وبخه علي فعله
هذا ولما تمكن من الملك لم يكن له اهتمام الا بأخذ
قسطنطينية فسار اليها مرة ولم يقدر علي فتحها فصبر الي
ان ثارت الفتنة بين البنادقة والجنوية بمدينة عكا فسار
البنادقة اجمعين عن القسطنطينية الي عكا لنصرة اصحابهم
وكادوا هم الحفظة لها واحتال حيلة اخرى بان
اشار الي متولي بعض قلاع الروم ليكاتب بغدوين
الفرنجي صاحب القسطنطينية ويقول له ان هذا
ميخايل قد تغلب علي مملكة الروم بغير استحقاق وهو ظالم
معتدي علي بيت اسكاري وانا كاره له وانت اولى
بهذه القلعة منه لانك ملك بن ملك وميخايل خارجي
فابعث لي عسكر وانا اسلمها اليهم ولا بد من منجنيقات
تكون معهم فينصبونها ويظهرون القتال والزحف
ليكون لي عذر عند الناس ان اسلمها فاغتر بغدوين
الفرنجي بكلامه وقدره صادقا بما قال فارسل من
كان عنده من المقاتلين الي تلك القلعة ونازلوها
واشتغلوا بنصب المنجنيقات والاستعداد للقتال
وحينئذ عبر ميخايل في عساكره خليج القسطنطينية
ونزل عليها وهي خالية عن رجال الحرب وحال
بينها

* al. ونفي

Veneti copias suas *Constantinopoli* evocant *Ptolemaïda*, discordiâ inter eos ac *Genuenses* illic ortâ.

hâc opportunitate usus *Palæologus*, addito etiam dolo, *Constantinopolin Francis* eripit.

اصلا وراسا ليزول بذلك ما حصل عند الملك من
الخيالات في شانك فاجاب ميخايل الى ذلك وحمله
مقيدا الى الملك ولما مثل بين يديه بكي واظهر الكآبة
العظيمة فرق له الملك ودنا اليه واقبل عليه واوصي
اليه في تربية قالويان ابنه وتدبيره وكان الابن وقتئذ
طفلا واشرك معه في ذلك البطريرك ارسانيوس وبعد
مدة يسيرة توفي ثاودوروس ودفن في دير مغنيسيا وكان
له اخت تسمي كيرايلوبيا ولها *ختن على ابنتها يقال
له موزالون فخرجت معه الى الدير بحجة زيارة قبر الملك
واقاما به اياما يتشاوران في امر الملك واتفقا على ان
يقبضا على ميخايل ومن يرى رايه ويتولي تدبير الطفل
موزالون فشعر ميخايل *بمقصدهما وسير عليهما جماعة من
جند الفرنج الذين كانوا في خدمته وامرهم ان يقتلوهما
معا حيث وجدوهما فدخل الفرنج الدير ولقيوهما في
البيعة وقت صلاة العشا فقطعوهما موضعهما ونادوا بشعار
ميخايل بمدينة نيقي قايلين ميخايل يا منصور ميخايل
ملك يونان باليولوغس اوطوقراطور رومانيا ومن هناك
سار ميخايل الى مدينة نيقيا وخطب له بالمملكة بجميع
تلك البلاد واعتقل الطفل قالويان بن الملك ببعض

Calojoannis filii educatione ac tutela *Michaeli Palæologo* & *Arsenio* Patriarchæ commissis moritur.

* *al.* بعل ابنتها

* *al.* بمقصدهما

Palæologus Imperatoris titulo assumpto *Calojoannem* in carcerem, *Arsenium* verò Patriarcham in exilium agit.

فراوا جماعة من النساقين اجتمعن في بيت وقدامهن
ميت ممدود وبايديهن السكاكين * وهم يشرحن لحمه *al. وهن
ويشوينه وياكلن. وامراة اخري شوت ابنها الصغير في
تنورلها ولما كبسها *مجاورها حلفت انها لم تقتله وانما مات *مجاوروها
ففعلت به ذلك زاعمة انها به اولي من الديدان وبعد ما
فعل علي بهادر تلك الرزايا باعيان ملطية ومثل *باماثلها *بامثالها
لم يهنو لهم بها عيش لما كان اهلها عليه من البلا والجلا
*والجنب فخرج عنها ملما بالسلطان عز الدين وفيها مرض *والحرب
ثاودوروس ملك الروم بمدينة نيقي وكان في خدمة بطريق *Theodorus Romanorum Imperator ægrotat.*
يقال له ميخايل ويلقب بباليولوغس اي الكلام المتقدم
وذلك ان العلما من الروم بعد تغلب الافرنج علي
القسطنطينية تقدموا فقالوا ان مُلكا في اسمه الميم والخا
من حروف اليونانيين ينزع الفرنج عنها ويعيدها الي الروم
فكان الملك ثاودورس يخاف هذا ميخايل ليلا يتغلب
علي الملك ولما اشتد خوفه منه سجنه واعتقله ببعض قلاع
بلد تسالونيقي ولم يمكنه اهلاكه بغير جريمة تظهر منه
وفي مرضه هذا ارسل بطريقا يقال له غانينوس لياتيه
به فلما وصل غانينوس هذا الي ميخايل قال له سرا انت
الملك فكن لبيبا واسلم نفسك الي ولا تظهر كراهية
اصلا

Dyn. IX.

المكوك من الملح الي اربعماية درهما والحنطة المكوك
بسبعين درهما فضجر الناس وضاقت بهم الحيلة ففتح
العامة الحاكة وغيرهم بابا من ابواب المدينة في بعض
الليالي فدخلها علي بهادر واصحابه التركمانيين عنوة
واصعد الي * المناير جماعة ينادون ويقولون ان الامير
قد امن الرعية النصاري منهم والمسلمين فليخرج كل
واحد الي عمله ودكانه وليشتغل ببيعه وشرايه * فانما
كلامه مع الحكام فلما اصبحوا قبض علي فخر الدين
اياز مملوك السلطان ركن الدين وسجنه * واركبه شهاب
الدين العارض علي بهيم حقير وطوفه بملطية ثم قتله وشد
احد طرفي * رسن في رقبة المعين الايكي * بشاشي والطرف
الاخر في رقبة كلب ومشاه بالاسواق ثم ضرب عنقه وعاقب
المستوفي الرومي القسيس قالويان وولده * كير دوري
واخويه باسيل ومادويل واصطفي اموالهم ثم قتلهم وقتل
ايضا الامرا الثلثة اولاد الامير شهاب الدين * ايسو الكردي
واشتد الجوع بملطية وبلدها حتي اكل الناس الكلاب
والسنانير وكانوا ينقعون الجلود اليابسة التي لدم بها
النعال فياكلونها مطبوخة واجتاز جماعة من اصحابنا
بقرية اسمها باعبدوي ببلد جوباس من اعمال ملطية
فراوا

*al. المنابر

Captæ urbis civibus parcit, sed in magnates animadvertit.

* فان كلامه
ادما هو مع

* واركب

*al. رهن
البهيم

* بشباسي

* كيودري

* al. انهسو

fames gravis Malatiæ.

Dyn. IX.

نوين وقتله ومن معه ثم ولي السلطان عز الدين ملطية
رجلا بطلا شجاعا يقال له علي بهادر فقبلوه اهل ملطية
*خوفا من صرامته وهذا علي حارب الاعجزية وهم قوم مفسدون
من التركمان كانوا *يغيرون علي البلاد ويقتلون
اهلها ويسبون الذراري فاسر مقدمهم المسمي جوتي
بك وسجنه بقلعة المنشار وهزم جيوشهم فامنوا الناس شرهم
وانفتحت السبل وامتار الناس الطعام وفرج الله عنهم غمهم
قليلا وبينما هم فرحون بذلك اذ وافاهم بايجو نوين في
عساكره وصاروا يقاتلون *معسلي القلاع ليسلموها الي ركن
الدين ونزلوا علي مدينة ابلستين وقتلوا من اهلها نحو ستة
الف رجل واسروا النسا والبنين والبنات وجاوا الي ملطية
فهرب علي بهادر الي كاختة وخرج اهل ملطية الي خدمة
بايجو نوين بانواع *الترغو والتحف وكان ذلك في منتصف
ايلول سنة الف وخمسماية وثمانية وستين للاسكندر
فحلفهم لركن الدين ورحل عنهم *بعد اخذ اموالا وولي
ركن الدين علي ملطية مملوكا له اسمه فخر الدين اياز ولما
خرج بايجو من حدود الروم طالبا للعراق عاد علي بهادر
الي ملطية فاغلقا اهلها الابواب ولم يمكنوه من الدخول
خوفا من بايجو فحصرها اياما واشتد الغلا بها وبلغ
المكوك

Ali Bahadur Malatiæ ab Ezzo'Ddino præfectus.

* لصرامته خوفا منها وعلي هذا حارب

* يعبرون

**al.* مسلمي القلاع حتي يسلموها

Accedente Bayeju Nuino ab ea fugit.

**al.* الهدايا

* بعد ان اخذ

reversus eam obsidione premit.

Dyn. IX.

وقتلهم كلهم واخلي الارض من كل من الدن في
دينة وفيها سير السلطان عز الدين رسولا الي خدمة
هولاكو شاكيا علي بايجو نوين انه ازاحه من ملكه
فامر هولاكو ان يتقاسما بالممالك هو واخوه ركن الدين
فظهر عز الدين فاتي الي قونية ومضي ركن الدين
مع بايجوا نوين الي مخيمه ولخوف عز الدين من
بايجو نوين وجه مملوكه *طغلا الي نواحي ملطية وخرتبرت
ليستخدم له *عسكر الاكراد والتركمان والعرب فوصل
هذا المملوك وهير في طلب شرف الدين احمد بن بلاس
من بلد الهكار وشرفه الدين محمد بن الشيخ عدي
من بلد الموصل الكرديين فاتياه فاقطع ابن بلاس ملطية
وابن الشيخ عدي خرتبرت اما ابن بلاس فلم يقبلوه اهل
ملطية لانهم كانوا مستحلفين *ركن الدين فكان يضطهدهم
ويجور عليهم فما احتملوه وال امرهم معه الي ان وثبوا باصحابه
وقتلوا منهم نحو ثلثماية رجل وهرب هو مع من تبعه من اصحابه
واجتازوا ببلد قلونيا واحرقوا *ديرمانيق يوم السعانين
وعبروا الي بلد امد وهناك ادركهم صاحب ميافارقين
وقتل بن بلاس واسر اصحابه واما ابن الشيخ عدي فرحل
من خرتبرت ليتصل بالسلطان عز الدين فادركه انكورك
نوين

* طغربلابا

* عسكرا من الاكراد

* al. لركن الدين

* al. ديرماريق

سنتين ووصل اكابر الديلم وصالحوا المغول على تخريب
قلاعهم وفي اواسط ذي الحجة عاد هولاكو الى الاردو
بناحية همذان وسير ركن الدين وبنيه وبناته وازواجه الى
قزوين وفي سنة خمس وخمسين وستماية التمس ركن
الدين خورشاه من هولاكو ان يسيره الى عبودية مونككا
قاان فاجابه ذلك وارسله ومعه تسع نفر من اصحابه صحبة
الايلجية فلما وصلوا الى مدينة بخارا خاصم الايلجية
وتسافه عليهم فحقدوا عليه فلما وصلوا الى قراقورم لم
يؤذن لركن الدين ان يحضر وبرز مرسوم مونككا قاان
اليه ان يجب عليك العود الى بلدك والتقدم الى نوابك
ليسلموا قلعتي *كرذكوه وكمسر فاذا سلموهما واخربتهما
تحضر مرة اخرى ويكون لك *التليشميشي اي
الاكرام والقبول فنكص ركن الدين بهذا الرجا على
عقبه وفي الطريق اهلك مع من كان معه من اصحابه
ووصل يرليغ مونككا قاان الى هولاكو ليقتل الملاحدة
باسرهم ولا يبقي منهم اثر فارسل قراقاي البيتكجي
الى قزوين وقتل بني ركن الدين وبناته واخوته وخواته
مع جميع عساكر الملاحدة *واوتكوجنا نوين ايضا اخرج
من رعايا الاسمعيلية بحجة الحشر اثني عشر الف رجل
وقتلهم

ad Mungica Kanum obsequii gratiâ profectus, in præsentiam ejus non admittitur.

*كرذكوه وكمشير

*البكسمسي

rediens in itinere perit.

Malahedītæ penitus exterminantur.

*وايكوجبا

Dyn. IX.

*ليحتفظوا

الامرا *ليحتفوا بالقلعة وينصبوا المنجنيقات ويقاتل كل منهم من يقاتله من الاسمعيلية فلما اشتغلوا الملاحدة بقتال المغول نزل ركن الدين ومعه ولده وخواصه الي عبودية هولاكو واظهر الخجالة بل الندامة معترفا بما *اقترفه في الايام الماضية من الجرايم والاثام فشملته لطايف عواطف ايلخان وبدل ما عند ركن الدين من الاستيحاش والاستنفار بالاستيناس والاستبشار ولما تحقق من بالقلعة ما نال صاحبهم من الطمانية والكرامة سلموا القلعة ونزلوا *هناك فحاول المغول هدمها وفتحوا ايضا جميع القلاع التي في ذلك الوادي وتوجه ايلجي الي معولي قلعة الموت ليتبع مولاه ركن الدين في توخي الايلية وتسليم القلعة فابي الا العصيان الي ان نازله *بلغاي اغول في عساكر جمة فطلب الامان وسلمها وخرج عنها في اواخر ذي القعدة من السنة المذكورة وفي تلك الايام وصل شمس الدين **محتشم قلاع قهستان واخذ يرليغا وسار معه اصحاب ركن الدين الي قهستان ليخرب جميع القلاع التي هناك وهي تزيد علي خمسين حصن حصين وتسلموها وفتحوها الا قلعتين منها هما *كردكوه ولمشير فانهم لم يطيقوا فتحها في الحال الا بعد سنتين

*al. اجترمه
Rucno'Ddin, Molahedítarum caput, Holaco Ilchano se dedit.

*al. عندها

*al. بلغاي

*al. محتشم

*كرد كوه ولمشبر

Dyn. IX.

فسير هولاكو الثلثماية الي جمالاباد من بلد قزوين واعان اخاه *جملا رسالة اليه وهي انه الي خمسة ايام ان لم يصل بنفسه الي الخدمة يحكم قلعته ويستعد للحرب فارسل رسولا يقول انه لا يتجاسر علي الخروج خوفا من حشمة الذين *معه داخل القلعة ليلا يثبوا به فاذا وجد فرصة جا فعرف هولاكو انه مماطل مدافع من وقت الي اخر فرحل رابع عشر شوال من سنة اربع وخمسين وستماية من *بيشكام ونزل علي القلعة الحادية لميمون دره وتقدم بقتل الثلثماية *رجل من الملاحدة الذين كانوا بجمالاباد قزوين صبرا وصاروا اهل قزوين يضربون بذلك مثلا لمن يقتل فيقولون ابعث الي جمالاباد ولما عاين ركن الدين نزول هولاكو بالقرب سير رسولا يقول ان سبب تماطلي لم يكن غير انني ما كنت *احقق وصوله المبارك والان انا نازل اليوم او غدا وكان تلك الليلة ليلة الميلاد فلما عزم علي الخروج *ثارت العلاة من الملاحدة والدبة الفدايون ولم يمكنوه من الخروج فسير الي هولاكو واعلمه ما هم عليه من العمره فامره ان يداري الوقت معهم *حافظا نفسه منهم وكيف ما كان يحتال للنزول ولو متنكرا وتقدم الي الامرا

* al. في خدمته معه

* al. بنمسكلاه

* al. نفر

* التحقق

* al. ثاروا الغلاة

Dyn. IX.

وكان مجي حجبة بايجو نوين وفيها في شهر شعبان
نزل هولاكو بمروج مدينة سمرقند واقام بها اربعين
يوما وهناك ادرك اخاه سنتاي اغول اجله واخبر
بوفاة اخيه الاخر في طرف بلاد فتكدر خاطره لهاتين
الوقعتين فوصل اليه الامير ارغون واكثر اكابر خراسان
وذووا عزمهم *فعبروا ما جيحون وكان الوقت شتا شديد
البرد لا يقشع الغيم ولا ينقطع وقوع الثلج من تلك
البقاع الي وقت حلول الشمس برج الحمل فامر الامرا
ان يقصدوا في عساكرهم قلاع الملاحدة وكان مقدم
الاسمعيلية يومين ركن الدين خورشاه بن علا الدين
فاخرب خمس قلاع من قلاعه التي لم يكن فيها
ذخاير للحصار *وقتل رسول هولاكو الي حد قصران
*كان كيدبوقا قد سبق ففتح قلعة *شاهديز وقلثا اخر
من قلاعهم ولما وصل ايلخان الي *عباساباد سير ركن
الدين الي العبودية صبيا عمره نحو سبع او ثماني سنين
وذكر انه ولده فلم يخف صنيعه علي هولاكو ولكن
لم يكاشفه في ذلك بل اعز الصبي واكرمه ثم اعاده
اليه وبعد وصول هذا الابن المزور الي ركن الدين
سير اخاه شيرانشاه في ثلثماية رجل على سبيل الحشر

*al. فعبر
*forſ. قبل
*al. fine كان
*al. شاهدير
*عياساباد

Rucno'Ddinum fratrem occidere studet.

شرهم حيث المرة الاخري فلما سار علا الدين توفي في
الطريق ولم يصل الي الاردو واراد عز الدين ان يقتل
ركن الدين اخاه الاخر ويامن غايلته فاحس الامرا
بذلك وهربوه بان البسوه ثياب بعض * غلمان الطباخين
ووضعوا علي راسه خوانجه فيها طعام واخرجوه من الدار
والقلعة في جماعة من الصبيان قد حملوا طعاما الي بعض
الدور فلما خرج اركبوه فرسا وساروا به حتي اوصلوه
الي قيسارية وانضم اليه هناك جماعة من الامرا وجيشوا
وتوجهوا نحو قونية ليحاربوا عز الدين فبرز اليهم عز الدين
بمن معه من العسكر فكسرهم وهزمهم واسر ركن
الدين اخاه واعتقله بقلعة دوالوا وفي سنة ثلث وخمسين
وستماية وصل * رسول باجو نوين الي السلطان عز الدين
يطلب منه مكانا يشتي به لان بلد موغان الذي كان
يشتو به صار مشتي لهولاكو فابي السلطان ان يجيبه الي
ذلك وطمع فيه وظنه منهزما بين يدي هولاكو وجيش
وحاربه عند خان السلطان بين قونية واقسرا وانكسر
عز الدين وهرب معولا في بلاده الداخلة فاخرج باجو اخاه
ركن الدين من الحبس وملكه علي جميع بلاد الروم
وفيها وصل الملك حاتم ودخل بلده اول ايلول
وكان

* الغلمان

elapsum & bellum inferentem capit, & in vincula conjicit.

* in al. ex. abest رسول

A Tataris victus fugit, qui fratrem è carcere eductum regionis totius Regem faciunt.

Dyn. IX.

*بلغاي بن سبقان وقوتار اغول وقولي في عساكر باتوا ومن قبل جغتاي *تكودار اغول بن بوخي اغول ومن جانب جيحكان بيكي بوقا تيمور في عسكر الاويرات ومن ناحية الخطا الف بيت من صناع المجنيقات واصحاب الحيل في اصلاح الات الحرب فكان امير *الترك كين بوقا الباورجي وكان القايم مقام هولاكو باره مونككا قاان ولده جومغار بسبب ان امه اكبر خواتين هولاكو ابيه واخذ صحبته ابنه الكبير اباقا وابنه الاخر *يسمون ومن الخواتين الكبار *دقوز خاتون المومنة المسيحية والجاي خاتون وفي سنة اثنتين وخمسين وستماية تواترت الايلجية في طلب السلطان عز الدين صاحب الروم ليحضر هو بنفسه في خدمة مونككا قاان فتجهز وسار حتي وصل الي مدينة صيواس ولما سمع ان الامرا قد مالوا الي ركن الدين اخيه ويرومون تمليكه عاد مسرعا الي قونية وارسل اخاه الصغير علا الدين وكتب معه كتبا يذكر فيها انني قد سيرت اخي علا الدين وهو سلطان مثلي وانا لم يمكنني المجي بسبب ان اتابكي ومدبري جلال الدين قرطاي قد مات *وظهر لي اعدا من ناحية المغرب فاذا كفيت شرهم

*بلغان بن سنتقان وبوتار اغول وقوي
*توكودار
*جنجكان
*البزك كين بوقا
*al. تسمرون
*al. قسوز
Ezzo'Ddin R. Asiæ min. à Mogulensi actus fratrem Aladinum mittit, qui in itinere moritur.
*al. وظهر

سنتين للاسكندر توجه حاتم ملك الارمن الي خدمة موتكا قاان اخذ قربان خميس الفصح ورحل عن مدينة سيس يوم *الجمعة الصلبوت وخرج متنكرا مع رسول له بزي بعض الغلمان واخذ علي يده جنيبا يجنبه خلف الرسول لانه كان خايفا من السلطان صاحب الروم وذكر الرسول اين *ما جا واجتاز من بلد الروم انه قد ارسله الملك حاتم لياخذ له الامان من موتكا قاان فاذا امنه توجه *بنفسه الي حضرته حدثني الملك حاتم عند اجتماعي به بمدينة طرسوس بعد *سنين من عودته من خدمة موتكا قاان قال عبرت بقيسارية وسيواس مع الرسول ولم يعرفني احد من اهلها قط الا لما دخلنا مدينة ارزنكان عرفني رجل من *السوقية كان قد سكن عندنا فقال ان كانتا هاتين عيناي فهذا ملك سيس فلما سمع الرسول كلامه التفت الي ولطمني علي خدي وقال يا نذل صرت تشبه *بالملوك فاحتملت اللطمة لازيل بها ظن من كان ظنه يقينا وفي سنة احد وخمسين وستماية توجه هولاكوا ايلخان من نواحي قراقورم الي البلاد الغربية وسير معه موتكا قاان من الجيوش من كل عشرة اثنين وصحبه *اخوه الصغير سنتاي اغول ومن جانب باتوا بلغاي

Hatem R. Armeniæ ad obsequium Mogulensi præstandum incognitus proficiscitur.

* al. جمعة الصلبوت وخرج متنكرا

* ما اجتاز

* هو بنفسه

* al. سنتين

* al. السوقة

* al. الملوك

Hulacu Ilchani in regiones occidentales expeditio.

* al. اخاه

Dyn. IX.

والصغير وقع السوال وثبتت الجريمة عليهم *جوزيوا
بما استوجبوا من الهلاك وتقسيم عساكرهم علي الاولاد
والامرا ولما فرغ خاطر موككا قاان من امر المخالفين
شرع في ترتيب العساكر وضبط الممالك فاقطع بلاد الخطا
من حد الميري الي سليكاي وتنكوت وقبت لقبلاي
اغول اخيه والبلاد الغربية لهولاكو اخيه الاخر ومن
جهة تحصيل الاموال وولي علي البلاد الشرقية من
شاطي جيحون الي منتهي بلاد الخطا *الصاحب المعظم
يلواج وولده مسعود بيك وعلي ممالك خراسان ومازندران
وهند وستان والعراق وفارس وكرمان *ولور واران واذربيجان
وكرجستان والموصل والشام الامير ارغون اقا وامر ان
المتمول الكبير ببلاد الخطا يودي في السنة خمسة
عشر دينارا والوضيع دينارا واحدا وببلاد خراسان يزن
المتمول في السنة عشرة دنانير والفقير دينارا واحدا
ومن مراعي ذوات الاربع الذي يسمونه قوبجور يوخذ
من كان له *جنس واحد ماية راس راس واحد ومن
ليس له ماية لا يوخذ منه شي واطلق العباد وارباب الدين
من الوثنيين والنصاري والمسلمين من جميع المونات
والاوزان والتكليفات وفيها وهي سنة الف وخمساية وثلث

*جوزيوا

*للصاحب

*al. وكور

*ماية راس من جنس راس واحد ومن ليس له تمام ماية

Dyn. IX.

خواجة اغول وامرايهم ولم يصل بعد احد منهم وفي سنة
خمسين وستماية توجهت اغول غاديش وجماعتها في
عساكرهم نحو ارد و مونككا خان وكان المقدم علي
جيوشهم سيرامون وناقوا ولما قربوا اتفق ان رجلا من
ارد و مونككا قاان من الذين يربون السباع لاولاد
الملك هرب منه اسد فخرج في طلبه دايرا عليه بالجبال
والصحاري فاجتاز بطرف من عسكر سيرامون ولقي
صبيا منهم قد انكسرت عجلته وهو جالس عندها فلما راي
السباع المذكور مجتازا استدعاه ليستعين به في ترميم
عجلته فاجابه السباع الي ذلك ونزل من فرسه واخذ
يصلح معه العجلة فوقع بصره علي اسلحة مستورة في *باطن
العجلة فسال الغلام عنها فقال له ما اغفلك كانك
لست منا كيف لم تعرف ان كل العجل التي معنا كهذه
مشحونة بالات الحرب فلما تحقق ذلك ترك طلب الاسد
الابق وسار مسيرة ثلثة ايام في يوم واحد عايدا الي
اصحابه واعلمهم بما راي وسمع فامر مونككا قاان ان يمضي
اليهم منكسار في الفي فارس ويستكشف *حالهم فمضي
وذكر لهم ما نقل عنهم فلم *يتمالكوا وداخلهم الرعب
ولم يسعهم الا التسليم لما يقضي عليهم ولما حضر الكبير منهم
والصغير

*al. وسط

* بحالهم

* يتمالكوا من عقلهم

Dyn. IX.

قال ان مثل هذا الخطب الخطير ليس فينا من
* يفي بحق القيام به غير مونككا فوافقوه كلهم علي
ذلك واجلسوه علي سرير المملكة وباتوا مع باقي الاولاد
والاكابر خدموه جاثيين علي ركبهم كالعادة وانصرف
كل واحد الي مقامه علي بنا انهم يجتمعون في السنة
المقبلة ويعملون مجمعا كبيرا ليحضره من الاولاد
والاكابر من لا حضر الان وفي سنة تسع واربعين
وستماية في وقت الربيع حضر اكثر الاولاد مثل بركة
اغول واخوه بقاتيمور وعمهم الجتاي الكبير والامرا
* المعتبرين من اردو جنكزخان وفي اليوم التاسع من ربيع
الاخر كشفوا روسهم ورموا مناطقهم علي اكتافهم ورفعوا
مونككا علي سرير المملكة ومونككا قاان سموه
وجثوا علي ركبهم تسع مرات وكان له حينين سبعة
من الاخوة قبلا هولاكو اريغ بوكا موكا بوجك سبكو
سونيتاي *فرتبوا جالسين علي يمينه والخواتين علي يساره
وعملوا الفرحة سبعة ايام وبينما هم *يحبرون يسرون ان وصل
قدغان اغول وابن اخته ملك اغول وقرا هولاكو
وقاموا بمراسم التهنية وشرايط الخدمة وكان الجماعة
بانتظار اغول غانميش زوجة كيوك خان وولدها

*al. بقي

* المعتبرون

Cayuco succedit Mungica.

*al. فتركبوا

* ويحيرون ويسرون

خواجة

بناحية غزي وكسروهم وهزموهم فعاد الملك الناصر
فيمن معه خايبا خاسرا وفيها ملك بدر الدين لولو جزيرة
*بني عمر واسر صاحبها الملك مسعود بن الملك المعظم من
بيت اتابك زنكي *وسيروه في ركوة الي الموصل وتقدم الي
من وكل به ليرميه ليلة في دجلة فغرقوه واخبروا انه رمي
نفسه وهم ديام ولم يحسوا بما فعل وفيها اجتمع اولاد الملوك
واامرا المغول فوصل من حدود قراقورم *مونككا بن تولي
خان *واما سيرمون وباقي احفاد وخواتين قاان فسيروا
قنقورتقاي وكتبوا خطهم انه قايم مقامهم وان
باتوا هو اكبر الاولاد وهو الحاكم وهم راضيون بما يرضاه
واما اغول غاميش خاتون زوجة كيوك خان ومن
معها من اولاد الملوك فوصلوا الي خدمة باتوا ولم يقيموا
عنده اكثر من يوم بل رجعوا الي اوردوهم واستنابوا
*اميرا منهم يقال له تيمورنوين واذنوا له ان
يوافق ما يتفق عليه الجمع كله وان *اختلف الاهوا لا يطيع
احد حتي يعلمهم كيفية الحال فبقي جغاتاي ومونككا
وساير من كان حاضرا من الاولاد والاحفاد والامرا
يتشاورون اياما في هذا الامر وفوضوا الامر الي باتوا لانه
اكبر الجماعة واشدهم رايا فبعد ثلثة ايام من يوم التفويض
قال

بن potius عمر
* al. وسيروه
* مونككان
* al. واسيرامون
* al. عليهم اميرا
* اختلفت

Dyn. IX.

AlTurcomani Ægypti præfectus *Shajaro'Ddorræ* insidias parans ab ea præventus occiditur.

مدينة قيسارية واصلحها واسكنها جماعة ثم سار الي
بلده ولما ولي التركماني الديار المصرية كان الامر كله
الي شجر الدر لا تمكنه التصرف الا فيما يصدر عن
رايها فكره ذلك ولم يطق احتماله وهم باهلاكها
فشعرت بذلك وسبقته *ففعلت به ما اراد ان *يفعل بها
*واشلت عليه المماليك الصغار وفي بعض الايام لما دخل
الحمام وكانوا يسكبون علي راسه الما ليغتسل *جرحوه
بالسكاكين فقتلوه وقيل مقلوا راسه في الما داخل
الخزانة الي ان اختنق مغطوطا وامرت شجر الدر ان
يخرج ويدفن فاخرجوه ودفنوه في الدار ولما بلغ ذلك الامرا
الكبار عظم عليهم فعلها فوثبوا بها وقتلوها ورموها في
الخندق فاكلتها الكلاب وقدموا عليهم واحدا منهم
اسمه *قوتوز فحلفوا له وملكوه ولقبوه الملك المظفر ولما استولي
المماليك علي الديار المصرية سار الملك الناصر صاحب
حلب جريدة الي دمشق فسلمها اليه اهلها فملكها واقام
*بها وصارت دار مملكته ثم راسله بعض المماليك من
مصر ليسير اليهم فيسلموا له مصر فعبي عسكره وسار الي نحو
الديار المصرية ليملكها كما ملك دمشق فلما بلغ *الامرا
العرك ذلك بادروا اليه في عساكرهم والتقوا *الشاميون

* وعملت
* يفعل
* وارسلت
* فجرحوه وقتلوه

ipsa verò à Magnatibus.

* al. قودوز

Kotuz Mamlucorum unus *Ægypto* ab eis præfectus & cognominatus *Al-Modhaffar*.

بها ايام* وصارت

*al. امرا

AlNaser Halebi & Damasci R. *Ægypti* regnum affectans ab eis pellitur.

Dyn. IX.

الاموال والجواهر التي له في دمياط ويسلم اليك دمياط
وينهب في حال سبيله وتامن شره وشر اهل ملته
وتستريح من الامرا واستخدام الجند وتبقي في ملك
من اخترت وتزيل من كرهت فصغا المعظم الي قولهم
واستصوب رايهم ودبر الامر مع ريدافرنس وحلفه كما اراد
من غير ان يشاور الامرا الكبار في شي من ذلك فاحسوا
بالقضية وتحققوا تغير المعظم عليهم وما قد نوي ان يفعل
بهم فنقموا عليه ووثبوا به فهرب منهم وصعد الي برج من
خشب كان هناك فضربوا فيه النار فلما وصلت اليه
وشاطته رمي نفسه الي الخليج النيلي فجاوا اليه ورموه
بالنشاب وهو في الما فمات غريقا جريحا واتفق الامرا
الترك وقدموا عليهم اميرا منهم يلقب بعز الدين
التركماني ونهضوا الي ريدافرنس وجددوا معه اليمين
وافتدي منهم بالف الف دينار وتسليم دمياط فاطلقوه
ثم سار التركماني من المنصورة الي مصر واقطع الاسكندرية
لامير من الترك يقال له فارس اقطاي وتزوج
شجر الدر وصار ملك مصر في قبضتهما واما ريدفرنس
لما وصل الي دمياط *واخذ اهله ومن تخلف من اصحابه
وخرج عنها وسلمها الي المسلمين واقام هو بعكا وبني
من بنية

Al Moaddham suorum insidiis perit.

R. *Franciæ* pecuniis & *Damiata* redditâ redemptus.

* *al.* فاخذ

هناك وعادوا الي ريدفرنس واعلموه بما تم لهم مع ذلك
العسكر وبالمدينة فزاد طمعه وطمع من معه من البطارقة
ظانين انه اذا كان الالتقا خارج الجدران بالصحرا
لم يكن للمسلمين عليهم مقدرة فعبي جيوشه وسار بهم طالبا
ارض مصر فصبر المصريون الي ان عبر الفرنج الخليج من
النيل المسمي * اشيمون وهو بين البرين بر دمياط وبر المنصورة
فتوجهوا نحوهم والتقي العسكران واقتتل الفريقان قتالا
شديدا وانجلت الحرب عن كسرة الفرنج وهزموا افحش
هزيمة ومنعهم الخليج المذكور من ان يفوزوا وينجوا
بارواحهم فغرق منهم خلق كثير وقتل اخرون واسر
الملك ريدفرنس ومعه جماعة من خواصه واكابره فلما حصل
ملك الفرنج في قبض الملك المعظم قال له المماليك
الصغار اقرانه اننا نري الامر كله * لشجر الدر والامرا
وليس لك من السلطنة الا اسمها فلو كنت في الحصن كنت
ارفه خاطرا منك وانت صاحب مصر والحكم لغيرك
والسبب في هذا ليس الا حاجتك اليهم في مقاومة الفرنج
وليس لك عن هواهم فالراي ان تصالح هذا الملك
ومن معه من امرايه الي اي مدة شيت فانه لا يخالفك
جميع ما تريد منه اذا اصطنعته ووهبت له روحه وتاخذ منه
الاموال.

*al. اشمون

Franci victi & Rex eorum captus.

* الي شجر

من غد ذلك اليوم وتولي تدبير المملكة الامير عز الدين المعروف بالتركماني وهو اكبر المماليك الترك وكان مرجوعه في * جميع ذلك مما يعتمده من الامور الي حظية الملك الصالح المتوفي المسماة شجر الدر وكانت تركية داهية الدهر لا نظير لها في النسا حسنا وفي الرجال حزما فاتفقا علي تمليك الملك المعظم بن الملك الصالح وكان يومئذ مقامه بحصن كيفا من ديار بكر فارسلا رسولا في طلبه وحثاه علي المصير اليهم فسار الي الديار المصرية من غير توقف فبايعوه وحلفوا له وسلموا اليه ملك *ابوه وفي سنة ثماني واربعين وستماية سير ريدفرنس عسكرا نحو الغي فارس نحو المنصورة ليجس بهم ما هم عليه المصريون من القوة فلقيهم طرف من عسكر المسلمين فاقتتلوا قتالا ضعيفا فانهزم المسلمون بين يديهم فدخل الفرنج المنصورة ولم ينالوا منها نيلا طايلا لانهم حصلوا في مضايق ازقتها وكان العامة يقاتلوهم بالحجارة والاجر والتراب وخيولهم *الضخمة لم تتمكن من الجولان بين الدروب وكان القايد لعسكر المسلمين فخر الدين عثمان المعروف بابن الشيخ احد الامرا المصريين شيخ كبير احاط به الفرنج وهو في الحمام يصبغ لحيته فقتلوه هناك

Ezzo'Ddin Turcomannus Ægypti rebus præest.

* *al.* جميع ما يعتمده

Shajaro'Ddorræ AlSalihi uxoris laus.

AlMoaddham filius ejus in regno *Ægypti* succedit.

* melius ابيه

* *al.* الضخة

جموعا عظيمة وازاح عليهم فسار عن بلاده باموال جزيلة
واهبة جميلة وارسي بعكا *وانبث اصحابه في جميع بلاد

*al. وثبت

الساحل فلما استراحوا جاوه حاشدين حافلين وساروا
في البحر الي دمياط وملكوها بغير تعب ولا قتال لان

Damiatâ sine pugnâ potitur.

اهلها لما بلغهم ما هم عليه الفرنج من القوة والكثرة والعدة
الكاملة هالهم امرهم فرحلوا عنها *خفين فوصلوا اليها
الفرنج *والقوها خالية عن القاطنين غير خاوية

*al. ولقوها خالية من القاطنين من غير ان تكون خاوية

من الارزاق فدخلوها وغنموا ما فيها من الاموال وكان
الملك الصالح بن الملك الكامل صاحب مصر يوميذ
بالشام يحاصر مدينة حمص فلما سمع *بذلك بان الفرنج
قد ملكوا دمياط رحل عن حمص وسار مسرعا الي الديار

*al. بتملك الافرنج دمياط

المصرية ومرض في الطريق وعند وصوله الي المنصورة عرض له
في فخذه الداء الذي يسمونه الاطباء غانغرانا ثم استحكم
الفساد فيها حتي ال امرها الي *سفاقلس وهو موت
العضو اصلا فقطعوها وهو حي وبينما هو يكابد الشدايد

AlSalih in Ægyptum, *Hemesæ* obsidione relicta, rediens sphacelo correptum femur amittit.

*اسفاقلس

في هذه الحالة وافوه مقدموا دمياط الذين اخلوها منهزمين
فلما قيل له ما صنعوا لانهم فروا عنها من غير ان يباشروا حربا
وقتالا عظم ذلك عليه فامر بصلبهم وكانوا اربعة وخمسين
اميرا فصلبوا كما هم بثيابهم ومناطقهم وخفافهم ثم مات
من

Damiatæ primores 54 ob ignaviam in crucem adigit.

moritur.

Dyn. IX

الاعاظم عز وركن وعلا وفي سنة سبع واربعين وستماية
توفيت توراكينا خاتون ام كيوك خان * فسام كيوك
خان بذلك المقام ورحل عنه متوجها الي البلاد الغربية
ولما وصل الي ناحية قمسنكي وبينها وبين مدينة بيش
بالغ خمس مراحل ادركه اجله في تاسع ربيع الاخر
فارسلت زوجته المسماة اغول غانمش رسولا الي باتو
واعلمته بالقضية وتوجهت هي الي جانب * قوتاق وايميل
واقامت بالمكان الذي كان يقيم به كيوك خان
اولا فسيرت سرقوتني بيكي زوجة تولي خان وهي اكبر
الخواتين يومئذ اليها رسولا *تعزيها وحمل اليها * ثيابا
وبوقتاقا وفيها سار باتو من بلاد الشمالية متوجها الي
المشرق ليجتمع بكيوك خان لانه كان يلج اليه بالمسير اليه
فلما وصل الي موضع يقال له * الاقماق وبينه وبين مدينة
قياليق ثماني مراحل بلغه وفاة كيوك خان فاقام هناك
وسير رسولا الي اغول غانميش زوجة كيوك خان واذن
لها بالتصرف في الممالك الي ان يقع الاتفاق علي من
يصلح ان يلي الامر وارسل ايضا الي الجوانب ليجتمع
الاولاد والعشاير والامرا وفيها خرج ريدفرنس ملك فرنجة
قاصدا للديار المصرية فجمع عساكره فارسها وراجلها
جموعا

obitus matris Cayuc Chani.
*al. فتشام

ipsius verò paulò post.

* قويساق وابيهل

*al. بعزيها
*al. ديابا

*al. اقماق

Uxor ejus Ogul-Ganmish interregnum administrat.

R. Franciæ in Ægyptum expeditionem suscipit.

Dyn. IX.

* المنتسبة
Christianorum sub eo res secundæ.

* بارخ مار

وارتفع شان الطوايف *المنتمية الي هذا المذهب من الفرنج
والروس والسريان والارمن والتزم الخاص والعام من المغول
وغيرهم ممن هو بينهم ان يقولوا في السلام *برخمر وهو لفظ
مركب سرياني معناه بارك مالكي وفي سنة ست واربعين
وستماية وصل السلطان ركن الدين وبها الدين الترجمان
الي بلد الروم ومعهما الفي فارس من المغول فهم
الوزير شمس الدين الاصفهاني ان ياخذ السلطان عز الدين
ويصعد الي بعض القلاع التي علي البحر ويقيمان هناك
عاصيين الي ان يفعل الله ما يشا فعلم بذلك جلال
الدين *قرطاي الرجل الصالح فقبض علي الوزير
الاصفهاني وسير فاعلم بها الدين الترجمان بذلك فانفذ
جماعة من امرا المغول فاتوا الي قونية وقرروا الوزير علي
الاموال والخزاين ثم قتلوه واجتمع بها الدين الترجمان
بجلال الدين *قرطاي واتفقا علي ان توزع البلاد علي
الاخوين فتكون قونية واقسرا وانقرة وانطاكية وباقي
الولايات الغربية لعز الدين وقيسارية وسيواس وملطية
*وارزكان وارزن الروم وغيرهم من الولايات الشرقية لركن
الدين واقطعا لعلا الدين الاخ الصغير من الاملاك الخاص
ما يكفيه وضربوا السكة باسم الثلثة وكتبوا السلاطين

* al. قراطاي

Cædes Shamso'-Ddini Vizieri.

* al. قراطاي
Divisio regni *Asiæ* minoris inter *Ezzo'Ddinum* & fratrem *Rocno'Ddinum.*

* وارزنجان

الاعاظم

هو اكبر الاخوة فاهل للولاية واجلس علي سرير الملك
وخدموه ودعوا له كالعادة واطاعوه وكيوك خان معهم وفي
سنة خمس واربعين وستمائة ولي كيوك خان علي
بلاد الروم والموصل والشام والكرج * ذوينيا اسمه
ايلجيكتاي وعلي ممالك الخطا الصاحب يلواج وعلي
ما وراء النهر وتركستان الامير مسعود وبلاد خراسان
والعراق واذربيجان وشروان واللور وكرمان وفارس
وطرف الهند الامير ارغون *اقا وقلد سلطنة بلد الروم
السلطان ركن الدين وامر بعزل السلطان عز الدين
وجعل داود الصغير المعروف بابن قيز ملك حاكما
لداود الكبير صاحب تفليس واما رسول الخليفة
فخاطبه خطاب واعد *وموعود بل واعظ ومنذر واما رسل
الملاحدة فصرفهم من البين مهانين وكتب يرليغ *وعهد
وامان للمتكفور والملك الناصر صاحب حلب وكان بمقام
الاتابكية لكيوك خان اميرا كبيرا اسمه قداق وكان
معمدا مومنا بالمسيح وشاركه في ذلك امير *اخر اسمه
جينقاي فهذان احسنا النظر الي النصاري
وحسنا يقين كيوك خان *ووالدته واهل بيته
بالمطارنة والاساقفة والرهابين فصارت الدولة مسيحية
وارتفع

* والارمن ذوينا
* al. اغا
* al. وموعد
* عهد sine و.
* اخر كبير اسمه جنبقاي
* al. وايضا والدته

Dyn. IX.

Moritur Ogtai Kan.

Turacina Chatun, Cayuci mater, durante interregno imperium administrat.

كيوك فاهرع اليه من غير توقف فلم يهمل القضا ليجتمع
بالوالد فاقام بالمكان الذي بلغه فيه وفاته وكانت
والدته توراكينا خاتون ذات دهي كافية فطنة فاتفق
جغاتاي وباقي الاولاد علي انها تتصرف في تدبير
الممالك الي وقت القوريلتاي لانها ام الاولاد الذين
لهم استحقاق الخانية وفي سنة اربع واربعين وستماية
تم اجتماع الاولاد *والاحفاد وامرا المغول في وقت الربيع

* والاجناد

وحضر في المجمع من غير المغول ايضا مما ورا النهر
وتركستان الامير مسعود بيك ومن خراسان الامير
ارغون *اقا وصحبته اكابر العراق واللور واذربيجان

* *al.* اغا

وشروان ومن الروم السلطان ركن الدين ومن
الارمن الكندسطبل اخو التكفور حاتم ومن كرجستان
الداودان الكبير والصغير ومن الشام اخو الملك الناصر
صاحب حلب ومن بغداد فخر الدين قاضي القضاة ومن
علا الدين *صاحب الالموت محتشموا قهستان فان اتم هذا

*al. صاحبة امكوت

المجمع العظيم الذي لم يعهد مثله وقع الاتفاق علي

Succedit ei filius Cayuc Chan.

كيوك وكان له *اخوان اخران احدهما يسمي كوتان

* اخوين اخرين

والاخر طفل يسمي شيرامون واذما اختير هو من دونهما
لكونه مشهورا بالتغلبة والشطط والاقتحام والتسلط وكان

هو

ابنة قسيس وركن الدين وامه ايضا رومية وعلا الدين وامه الكرجية فولي السلطنة عز الدين وهو الكبير وحلف له الامرا وخطب له علي المنابر وكان مدبره والاتابك له الامير جلال الدين *قرطاي رجل خير دين صايم الدهر ممتنع عن اكل اللحم ومباشرة النسا لم ينم في فراش وطي وانما كان نومه علي الصناديق *والخزانة اصله رومي وهو من مماليك السلطان علاي الدين وتربيته وكان له الحرمة الوافرة عند الخاص والعام وفي سنة ثلث واربعين ترددت رسل المغول في طلب السلطان عز الدين ليحضر بنفسه في خدمة قاان فتعلل محتجا بمعاداة من يجاوره من ملوك اليونانيين والارمن اياه وانه متي فارق بلاده ملكوها هاولا وكان يرضي الرسل بالهدايا وبذل الاموال ويدافعهم من وقت الي وقت ثم سير اخاه ركن الدين وفوض تدبيره الي بها الدين الترجمان وجعله اتابكه وارسله صحبته واستوزر عز الدين لنفسه رجلا اصفهانيا وهو صاحب علم وفضل يلقب بشمس الدين فتمكن من الدولة الي حد تهيا له التزوج بام السلطان عز الدين فثقل ذلك *الي الامرا طرا وفيها مرض قاان ولما اشتد مرضه سير رسولا في طلب ابنه كيوك

Ezzo'Ddin natu maximus ei in regno succedit.

* *al.* قراطي

* في الخزانة

A *Mogulensi* ad obsequium præstandum accitus post varias moras fratrem *Rocno'Ddinum* mittit.

nubit mater ejus *Shamso'Ddino* ipsius Viziero.

* *al.* علي

Dyn. IX.

المصوغة من الذهب والفضة ثم رحل عنها وطلب طبيبا
بن اوية في سحج عرض له فاخرج اليه والدي وسار
معه الي خرتبرت فبرء حتي برا ثم جا ولم يطل المقام بملطية
ورحل بنا الي انطاكية فسكناها واحطت البلاد بعد
ترحال التاتار ووبيت الارض فهلك عالم وباع الناس
اولادهم باقراص الخبز وفي سنة اثنتين واربعين اغار
التاتار علي بلد بغداد ولم يتمكنوا من منازلتها وفيها
سير السلطان غياث الدين جيشا عظيما الي مدينة
طرسوس فحصروها مدة وضيقوا عليها وكادوا يفتحوها
عنوة فاتفق ان مات السلطان غياث الدين في تلك
الايام فلما بلغهم موت السلطان رحلوا عنها خايبين
وكان الوقت خريفا وتواترت علي الروميين الامطار
وتوحلت خيولهم فنال منهم رجالة الارمن وغنموا اثقالهم
وكان السلطان غياث الدين مقبلا علي المجون
وشرب الشراب غير مرضي الطريقة منغمسا في الشهوات
الموبقة تزوج ابنة ملك الكرج فشعفه حبها وهام بها الي
حد ان اراد تصويرها علي الدراهم فاشير عليه ان يصور
صورة اسد عليه شمس لينسب الي طالعه ويحصل به الغرض
وخلف غياث الدين ثلثة بنين عز الدين وامه رومية

ابنة

Fames & pestis *Antiochiæ*.

Tatari Bagdadi regionem incursant.

Gayatho'Ddin *Tarsum* exercitu misso obsidet.

moritur.

Filii ejus tres.

وياخذ كتابه تحت ابطه ملتفا بمنديل ويجي الي باب الحكيم ويقرعه فيفتح له ويدخل ويقرا ويعمل عماخطر له ثم يقوم ولم يمكن الشيخ من *القيام ❖

* al. القيام له

المستعصم بن المستنصر وفي سنة اربعين وستماية بويع المستعصم يوم مات ابوه المستنصر وكان صاحب لهو وقصف *شغف بلعب الطيور واستولت عليه النسا وكان ضعيف الراي قليل العزم كثير الغفلة عما يجب لتدبير الدول وكان اذا نبه علي ما ينبغي ان يفعله *في امر التاتار اما المداراة والدخول في طاعتهم وتوخي مرضاتهم او تجييش العساكر وملتقاهم بتخوم خراسان قبل تمكنهم واستيلايهم علي العراق فكان يقول انا بغداد تكفيني ولا يستكثرونها لي اذا نزلت لهم عن باقي البلاد ولا ايضا يهجمون علي وانا بها وهي بيتي ودار مقامي فهذه الخيالات الفاسدة وامثالها عدلت به عن الصواب فاصيب بمكاره لم تخطر بباله وفي سنة احدي واربعين غزا *يساورنوين الشام ووصل الي موضع يسمي حيلان وعاد عنها *لحفي اصاب خيول المغول واجتاز بملطية وخرب بلدها *ورعي غلاتها وبساتينها وكرومها واخذ منها اموالا عظيمة حتي خشل النسا وصلبان البيع ووجوه الاناجيل وانية القداس المصوغة

Al Mostasem Chalifa.

شغف *al.

من *al.

Tatari Syriam invadunt.

نساورنوين* بلد الشام

* al. لجفي

Malatiam deprædantur.

واكل *al. غلاتها ورعي بساتينها

Dyn. IX.

فلم يعبروا ان جا بعده لا تمكنه من العبور فلما كان من الغد

تاخر مجيه الي العصر فاخبره الشحنة برسوم السلطان

فاحس بتغير فعاد الي منزله وشرب سماوات ومنهم

Simeon Chartbertensis Medicus.

الحكيم شمعون الخرتبرتي وكان ايضا ضعيف العلم لكنه

كان خيرا دينا كثير الصوم والصلاة وانتمشي له ولد حسن

محصل واجاد الخط العربي وصار فيه طبقة ومات في حداثة

* al. ايـاه

سنه ففجعت مصيبته *اباه وفي هذا الزمان كان جماعة من

تلامذة الامام فخر الدين الرازي سادات فضلا اصحاب

Discipuli Phachro'Ddini Rasis.

تصانيف جليلة في المنطق والحكمة كزين الدين الكشي

وقطب الدين المصري بخراسان وافضل الدين الخونجي

بمصر وشمس الدين الخسروشاهي بدمشق واثير الدين

الابهري بالروم وتاج الدين الارموي وسراج الدين

*al. sine ع ن

الارموي بقونية حكي *عن النجيب الراهب المصري

الكاتب بدمشق عن الملك الناصر داود بن الملك المعظم

بن الملك العادل بن ايوب صاحب الكرك انه كان

يتردد الي شمس الدين الخسروشاهي يقرا عليه كتاب

عيون الحكمة للشيخ ابي علي بن سينا وكان اذا وصل الي

راس المحلة التي بها منزل الخسروشاهي اومي الي

* ثم يترجل

من معه من الحشم والمماليك ليقفوا مكانهم *ويترجل

وياخذ

هذا بالقدس علي حالته في مباشرة البيمارستان الي ان
ملكه الملك المعظم بن الملك العادل بن ايوب فاختص
به ولم يكن عالما وانما كان حسن المعالجة بالتجربة
البيمارستانية ولسعادة كانت له ثم نقله الملك المعظم الي
دمشق وارتفعت عنده حاله وكثر ماله وادركه نقرس
ووجع مفاصل قعده عن الحركة حتي قيل ان الملك
المعظم كان اذا احتاج اليه في امراضه استدعاه بمحفة
تحمل بين الرجال ولم يزل علي ذلك الي ان مات
المعظم صاحبه ومات هو بعده بقليل ومن الاطبا المشهورين
في هذا الزمان الحكيم ابو سالم النصراني اليعقوبي
الملطي المعروف *ابن كرابا خدم السلطان علاي الدين
كيقباد صاحب الروم وتقدم عنده وكان قليل العلم
بالطب الا انه كان اهلا لمجلسه لفصاحة لهجته في اللسان
الرومي ومعرفته بايام الناس وسير السلاطين وفي سنة
اثنتين وثلثين لما سار علاي الدين من ملطية الي
خرتبرت ليملكها تخلف عنه ابو سالم هذا ولم يعبر في
ركابه وكان السلطان لا يصبر عنه ساعة ولما بات السلطان
علي الفراة ولم ياته الحكيم امر الشحنة الذي علي
الزوار بنق ان نهار غدا ان جا ابو سالم قبل الزوال
فليعبر

Abu Salem Jacobita Med. Malatiensis.

*بابن كرايا

Dyn. IX.
* *al.* في

ميمون المعالجة حسن المذاكرة بما شاهده *من البلاد وكان
اكثر مطالعته في كتاب اللوكري في الحكمة وكان
شيخا بدينا بهيا دخل الي مملكة قلج ارسلان وخدم
امراه دولته كامير اخر سيف الدين واختيار الدين حسن
واشتهر ذكره ثم خرج الي ديار بكر وخدم من حصل
هناك من بيت شاه ارمن وهزار ديناري ثم الداخلين
علي تلك الديار من بيت ايوب ورجع الي الرها ولما تحقق
ان طغرل الخادم تولي اتابكية حلب وله به معرفة من
دار استاذه اختيار الدين حسن في الديار الرومية جا اليه
الي حلب ولم يجد عنده كثير خير وخاب مسعاه فانه
كان منكسرا عند اجتماعه به وانفصاله عنه فلما عوتب
الخادم علي ذلك من احد خواصه فقال انا مقصر
بحقه لاجل النصرانية ولما عزم علي الارتحال الي بلده ادركته
حمي اوجبت له اسهالا سحجيا ثم شاركت الكبد في
ذلك فقضي نحبه ودفن في بيعة اليعاقبة بحلب وفي

Yakub Ebn Saklan Med. Christianus.

سنة ست وعشرين وستماية توفي يعقوب بن صقلان
الطبيب النصراني الملكي المقدسي وكان مولده بالقدس

Theodorus Philos. *Antiochenus*.

الشريف وبه قرا شيا من الحكمة علي تادوري الفيلسوف
الانطاكي وسياتي ذكره بعد هذا التاريخ واقام يعقوب

ومن سلم منهم في المغاير والشعاب والاودية الغايرة من
النسا والرجال عاد الي ملطية *عريان حافيا وكان
ذلك في شهر تموز سنة الف وخمسماية واربعة وخمسين
للاسكندر وكر المغول علي مدينة ارزنكان وملكوها
عنوة وقتلوا رجالها وسبوا الذراري ونهبوها وخربوا سورها
ومضوا ولما راى السلطان العجز عن مقاومة التاتار ارسل
اليهم رسلا يطلب الصلح فصالحوه علي مال وخيل
واثواب وغيرها يعطيهم كل سنة مبلغا معينا مقاطعة وفيها
توفي الامام المستنصر بالله الخليفة ببغداد وكان عاقلا
عادلا لبيبا كريما كثير الصدقات عمر *المدرسة والمساجد
والرباطات القديمة وكان قد *تهدم معظمها ومن شدة
غرامه بمدرسته المعروفة بالمستنصرية *امر لصقها بستانا خاصا
له *فقل ما يمضي يوم الا ويركب في *الشبارة وياتي البستان
يتفرج فيه ويقرب من شباك مفتح في ايوان المدرسة ينظر
الي البستان وعليه ستر فيجلس وراء الستر وينظر الي
المدرسة ويشاهد احوالها واحوال الفقها ويشرف عليهم
ويتفقد احوالهم وكانت مدة خلافته نحو ثماني عشر سنة
فصل ⁖ وفي سنة خمس وعشرين وستماية توفي حسنون
الطبيب الرهاوي وكان فاضلا في ذاته علما وعملا
ميمون

* al. عريانا

Arzenganam expugnatam diripiunt.

Gayatho'Ddin pacem cum eis paciscitur.

Al Mostanser Chalifa moritur.

* المدارس

* al. تهدم

* امر لصيقها

* al. قيل ما

* السيارة

Hasnun medicus *Rohensis*.

Dyn. IX.

وخربوا الاسوار وعادوا ولم يتوغلوا في باقي بلاد السلطان
ولما سمع اهل ملطية ما فعل التاتار بقيسارية هلعوا
وجزعوا افحش الجزع فاجفل رشيد الدين *الخويني
امیرها ومعه اصحابه طالبين حلب وكذلك من امكنه
الهرب من اماثلها وكان من جملة من يريد الخروج
باهله والدي *فاحضر الدواب وكان لنا فيها بغلا
للسرج فلما ارادوا شد الاكاف عليه ليحملوه شمص وتفلت
فبينما هم يتبعونه في الزقاق ليلزموه *قالوا ان الفتيان
من العامة وثبوا في باب المدينة وينهبون كل من راوه
يخرج فامسك والدي عن الخروج واجتمع بالمطران
ذينوسيوس وتشاوروا في مرابطة المدينة وجمعا المسلمين
والنصارى في البيعة الكبيرة وتحالفوا ان لا يخون
بعضهم بعضا ولا يخالفوا المطران في جميع ما يتقدم اليهم
من من مداراة التاتار والقيام بحفظ المدينة والبيتوتة على
اسوارها وكف اهل الشر عن الفساد فنظر الله الى حسن
نياتهم ودفع العدو عنهم ووصلوا بالقرب من ملطية ولم
يتعرضوا اليها واما الذين خرجوا من المدينة مجفلين
فادركهم المغول عند قرية يقال لها باجوزة على
فراسخ *من المدينة فقتلوا الرجال وسبوا النسا والاولاد

* الجويني

* فلما ارادو ان يحملو الدواب

* قالوا لهم

Malatiam prætereunt.

* *al.* منها

ومن P p p

Dyn. IX.

Jarmagun Mogulensis Arzen-Rumam capit.

ذوين مدينة ارزن الروم وملكها عنوة وقتل فيها خلايق
من اهلها وسبي الذراري وشن الغارة عليها وقتل سنان
سوباشيها وفي سنة اربعين وستماية سار السلطان غياث
الدين كيخسرو الي ارمينية في جمع كثيف * وجهاز لم
تجهز احد مثله في عساكره وعساكر اليونانيين والفرنج
والكرج والارمن والعرب لمحاربة التاتار فالتقي العسكران
بنواحي *ارزكان بموضع يسمي كوسا داغ واول وهلة
باشر المسلمون ومن معهم الجيوش النصرانية الحرب وهلوا
وانبردوا وولوا هاربين فانهزم السلطان مبهوتا فاخذ نساه
واولاده من قيسارية وسار الي مدينة * انقورا فتحصن بها
واقام المغول يومهم ذلك مكانهم ولم يقدموا علي
التقدم *ظنوا ان هناك كمينا ان لم يرو قتالا يوجب
هزيمتهم وهم في تلك الكثرة من الامم المختلفة فلما
تحققوا الامر انتشروا في بلاد الروم فنازلوا اولا مدينة
سيواس فملكوها بالامان واخذوا اموال اهلها عوضا
عن ارواحهم واحرقوا ما وجدوا بها من الات الحرب وهدموا
سورها ثم قصدوا مدينة قيسارية فقاتل اهلها اياما ثم
عجزوا ففتحوها عنوة ورموا فيها السيف وابادوا اكابرها
واغنياها معاقبين علي اظهار الاموال وسبوا النسا والاولاد
وخربوا

* *al.* وتجهز

* *al.* ارزنجان

* *al.* انقورا

* *al.* فظنوا

Gayatho'Ddino victo Tatari Siwasam & Cæsaream capiunt.

Dyn. IX.

Amasiæ Baba quidam Prophetam se venditat.

الروم وفي سنة ثماني وثلثين وستماية ظهر ببلد اماسيا من
اعمال الروم رجل تركماني ادعي النبوة وسمي نفسه
بابا فاستغوي جماعة من الغاغة بما كان تخيل اليهم
من * الحيل والمخاريق وكان له مريد اسمه اسحق يتزيا
بزي المشايخ فانفذه الي اطراف الروم ليدعو التركمانيين
الي المصير اليه فوافي اسحق هذا بلد سميساط
واظهر الدعوة لبابا فاتبعه خلق كثير من التركمان
خصوصا وكثف جمعه وبلغ عدد من معه ستة الف فارس
غير الرجالة فحاربوا من خالفهم ولم يقل كما يقولون لا اله
الا الله بابا رسول الله فقتلوا خلقا كثيرا من المسلمين
والنصاري من اهل حصن منصور وكاختين وكركر
وسميساط وبلد ملطية *من لم يتبعهم وكان يهزموا كلمن
لقيهم من * العسكر حتي وصلوا الي اماسيا فانفذ اليهم
السلطان علاي الدين جيشا فيه جماعة من الفرنج الذين
في خدمته فحاربوهم وكان الجند المسلمون لم يتجروا عليهم
ويحجوا عنهم لما توهموا منهم فاخر الفرنج المسلمين وتولوا
بانفسهم محاربة الخوارج *فكشفوهم ورموا فيهم السيف
وقتلوهم طرا واسروا الشيخين بابا واسحق فضرب عنقاهما
وكفوا الناس شرهم وفي سنة تسع وثلثين حاصر جرماغون
نوين

al. الخيل *

Isaac discipulus ejus plurimos seducit.

al. ومن *

العساكر *

فكسروهم *

captus uterque capite plectitur.

الاشرف بن الملك العادل بن ايوب بدمشق وكان
عمره ستين سنة وكان كريما سخيا مقبلا علي التمتع
بالدنيا ولذاتها يزجي اوقاته برفاغية من العيش وفيها
مات ايضا الملك الكامل بن الملك العادل بن ايوب
صاحب مصر بدمشق ودفن بها وكان عمره سبعين سنة
وكان عاقلا فاضلا حسن السياسة كثير الاصابة سديد
الراي شديد الهيبة عظيم الهمة محبا للفضايل واهلها
وفيها غزا التاتار العراق ووصلوا الي تخوم بغداد الي موضع
يسمي زنكاباذ والي *سومراي فخرج اليهم مجاهد الدين
الدويدار وشرف الدين اقبال الشرابي في *عساكريهما
فلقيوا المغول وهزموهم وخافوا من عودهم فنصبوا
المنجنيقات علي سور بغداد وفي اخر هذه السنة عاد التاتار
الي بلد بغداد ووصلوا الي *خانقين فلقيهم جيوش بغداد
فانكسروا وعادوا منهزمين الي بغداد بعد ان قتل منهم
خلق كثير وغنم المغول غنيمة عظيمة وعادوا وفيها حدث
ببغداد مد دجلتها مدا عظيما هايلا وغرق *دورا كثيرة
وغرق سفينتان فهلك فيها نحو خمسين نسمة وفي سنة
سبع وثلثين وستماية جهز السلطان غياث الدين جيوشا
الي ارمينية فامتنع المغول من الدخول الي بلد
الروم

Al Ashraf & Al Camel Rex Ægypti Damasci diem obeunt.

Tatari Mogulenses Erakum invadunt.

* *al.* سرمن راي

* *al.* عساكرهما

pulsi *Bagdadum* revertuntur, & victores spoliisq; onusti abeunt.

خايفين *

Tigris Bagdadi exundat.

* *al.* دور

Dyn. IX.

ارسلان فلما وليها علاي الدين اعان *جنودها وجدد ناموسها والقي الله هيبته في قلوب الخلق فاطاعوه واتسع ملكه جدا ودان له العالم *وبحق قيل له سلطان العالم وحضر عنده الملوك واذعنوا له بالطاعة وكان قاسي القلب ولما توفي احضر الامرا ولده غياث الدين كيخسرو فبايعوه وحلفوا له وفيها توفي الملك العزيز بن الملك الظاهر بن صلاح الدين صاحب حلب وولي بعده ابنه الملك الناصر صلاح الدين وهو اخر الملوك من بيت ايوب قتله هولاكو في سنة ثماني وخمسين وستماية وفيها اعني سنة اربع وثلثين في شهر شوال غزا التاتار بلد اربل وهرب اهل المدينة الي قلعتها فحاصروها اربعين يوما ثم اعطيوا مالا فرحلوا عنها ولما ولي السلطان غياث الدين كيخسرو السلطنة ببلد الروم قبض علي غايرخان امير الخوارزمية فهرب باقي الخوارزمية وامراوهم *ولما اجتازوا بملطية وكاختين وخرتبرت اسروا سيف الدولة *الزوباشي وقتلوا *ببرمير سوباشي خرتبرت واغاروا علي بلد سميساط وعبروا الي السويدا فاقطعهم الملك الناصر صاحب حلب ما بين النهرين الرها وحران وغيرهما فكفوا عن الفساد والغارات وفي سنة خمس وثلثين وستماية توفي الملك

*al. جنودها

*وبالحق

mortuo *AlAzizo Halebi* Domino succedit filius *AlNaser*, *Iyobidarum* ultimus.

*al. وباجتيازهم

*السوباشي

*al. تبرمير

بمن ابرجة قلعتها وحمل من *دخل بها من الروميين كل اثنين علي *جمل وبعث بهم الي مصر مقيدين وفي سنة ثلث وثلثين وستماية غزا التاتار بلد اربل وعبروا الي بلد نينوي ونزلوا علي ساقية *قرية ترجلي وكرمليس فهرب اهل كرمليس ودخلوا بيعتها وكان لها بابان فدخلها المغول وقعد اميران منهم كل واحد علي باب واذنوا *الناس في الخروج عن البيعة فمن خرج من احد بابيها قتلوه ومن خرج من الباب الاخر *اطلقه الامير الذي علي ذلك الباب وابقاه فتعجب الناس لذلك

وفي سنة اربع وثلثين وستماية توفي السلطان علاي الدين كيقباذ صاحب الروم بغتة لانه كان قد صنع دعوة عظيمة حضر بها الامرا الاكابر واتباعهم واكثر الجند فبينما هو يظهر السرور والفرح ويتباهي بما اعطي من الملك اذ حس بوجع في احشايه واخذته خلفة فاختلف الي المتوضا فاسهل برازا دمويا صرفا كثير المقدار وسقطت قوته في الحال وفي اليوم الثاني من هذا *العرض مات وكان ملكه ثماني عشر سنة وكان عاقلا عفيفا ذا باس شديد علي حاشيته وامرايه وكانت الدولة السلجوقية قبله محلولة بسبب الخلف الواقع بين اولاد قلج ارسلان

* al. وجد من

* al. جمل

Tatari Arbelæ territoria invadunt.

* al. قرية كرمليس فهرب اهلها الي بيعتها

* al. للناس

* al. ابقوه

Aladin moritur, inter epulas & lætitiam subito morbo correptus.

* العارض

Dyn. IX.

* *al.* خلاط وسرماري
Chalatum & Sarramarayam Al Ashrafo eripit.

الدين *اخلاط وسورماري من الملك الاشرف وغزا
الاشرف مدينة حصن منصور واغار عليها واخذ الكامل
مدينة امد من صاحبها وعوضه عنها قرى بالشام وفيها
توفي مظفر الدين كوكبري بن زين الدين علي
كوجك صاحب اربل في رمضان وحمل الى مكة
فدفن بها وولي اربل انسان شريف يقال له ابو المعالي
محمد بن نصر بن صلايا من قبل الخليفة المستنصر وفي
سنة احدى وثلثين وستماية مات ناصر الدين محمود
بن القاهر بن نور الدين صاحب الموصل ووصل
التقليد من الخليفة لبدر الدين لولو بالولاية فخطب له
على المنابر بالسلطنة وفي سنة اثنتين وثلثين حصر
السلطان علاء الدين مدينة الرها وملكها عنوة
فدخلوها الروميون ووضعوا السيف بها ثلثة ايام *وقتلوا
النصارى والمسلمين فتكا ونهبا فاصبح الرهاويون
فقرا لا يملكون شيا ونهبت البيع واخذ ما فيها من
الكتب والصلبان والات الذهب والنقرة وحمل اهل
حران مفاتيح قلعتها فملكوها هدنة وملكوا الرقة
*والبسيرة ايضا فلما عاد عنها عسكر الروم قصد الملك الكامل
الرها وحاصرها اربعة اشهر ثم ملكها وهدم برجا كبيرا

Edeßâ expugnatâ in cives ferro grassatur.
* *al.* وفتكو بالنصارى

* *al.* والبيرة

AlCamel ipsam ei denuo aufert.

من

Ooo 2

تنكوت بركه بركجار ومن *بيق هاولا لباتوا سلم قاان
البلاد الشمالية وهي بلاد الصقالبة *واللان والروس والبلغار
* وجعل مخيمه علي شاطي نهر اثل وغزا هذه النواحي فقتل
فيها خلايق بلغ عددهم ماتين الف وسبعين الفا علم ذلك
من اذان القتلي التي قطعوها امتثالا لمرسوم قاان لانه
تقدم بقطع الاذن اليمني من كل قتيل وبعد فراغ باتوا
من امر الصقالبة تجهز للدخول الي نواحي
القسطنطينية فبلغ ذلك ملوك الفرنج فجاوا حافلين
حاشدين والتقوا المغول في اطراف بلد البلغار وجرت
*حروب كثيرة وانجلت عن كسر المغول وهزيمتهم
وهربهم فقفلوا من غزاتهم هذه ولم يعودوا يتعرضوا الي
بلاد يودان وفرنجة الي يومنا هذا وفي سنة ثلثين وستماية
ارسل السلطان علاي الدين كيقباد صاحب الروم
رسولا الي قاان وبذل الطاعة فقال قاان للرسول
انا قد سمعنا برزانة عقل علاي الدين واصابة رايه
فاذا حضر بنفسه عندنا يري منا القبول والاكرام
ونوليه الاختاجية في حضرتنا وتكون بلاده جارية عليه
فلما عاد الرسول بهذا الكلام تعجب منه كلمن سمعه
واستدل علي ما عليه قاان من العظمة وفيها اخذ علاي
الدين

* al. بنين
* al. والان
* al. وجعله

Batu eorum unus regionibus septentrionalibus præfectus 270 hominum millia occidit.

Constantinopolin versus proficiscens à Francorum Regibus victus repellitur.

* al. بينهم حروب كثيرة انجلت عن كسرة

Aladin R. Asiæ min. Mogulensi obsequium offert.

Dyn. IX.

Altun Chan R. *Chataiæ* se cum omnibus suis incendio tollit.

اولاده ونساه وكان يعز عليه ودخلوا بيتا من بيوت
الخشب وامر بضرب النار فيه فاحترق هو ومن معه انفة
من الوقوع في اسر المغول ودخلت عساكر المغول
الي المدينة ونهبوا واسروا البنين والبنات وامنوا الباقي

urbes ejus à *Mogulensibus* captæ.

وفتحوا غيرها من المدن المشهورة ورتب بها قاان

* *al.* الي

الشحاني وقفل * في مواضعه القديمة وبني بها مدينة

Ardubalik seu *Karakuram* urbs condita.

سماها اردباليق وهي مدينة قرا قورم واسكنها خلقا من

*المستعربين

اهل الخطا وتركستان والفرس *والمستعزبين وبينما هم

Tuli Chan Mogulensis frater moritur.

مسرورون بفتح بلاد الخطا توفي تولي خان وكان
احب الاخوة الي قاان فاغتم لذلك كثيرا وامر ان

Uxoris ipsius encomium.

زوجته المسماة سرقوتني بيكي وهي ابنة اخي اونك خان

filii ejus quatuor.

كتولي تدبير عساكره وكان لها من الاولاد اربعة بنين
مونككا قوبلاي هولاكو اريغ بوكا فاحسنت تربية
الاولاد وضبط الاصحاب وكانت لبيبة مومنة تدين بدين

* صلواتهم وبركتهم

النصرانية تعظم محل المطارنة والرهبان وتقتبس *بركتهم
وفي مثلها قال الشاعر

فلو كان النسا كمثل هذه لفضلت النسا علي الرجال ❖

Tushi frater natu max. moritur, relictis filiis septem.

وبعد قليل مات ايضا الاخ الكبير وهو المسمي توشي

**al.* تمثل

وخلف سبعة بنين وهم *تمسل هردو باتوا سيبقان

Dyn. IX.

Tatari Mogulenses Chataiam invadunt.

والغ نوين وباقي الاولاد في عساكر عظيمة فساروا ونازلوا اولا مدينة يقال لها *حرجا بنويقسيين وهي علي شط قراموران فاحاطوا بها وحصروها مدة اربعين يوما وكان فيها عشرة الف من فرسان الخطا فلما عاينوا العجز عن مقاومة المغول ركبوا السفن التي كان اعدوها هاربين وطلب اهل البلد الامان فاومنوا ورتب المغول عندهم الشحاني وقصدوا باقي المواضع وجهز قاان اخاه الغ نوين وولده كيوك وسيرهم في عشرة الف فارس في المقدمة وسار هو بعقبهم فمهل ومعه العسكر *الكبير فجيش التون خان ملك الخطا ماية الف من شجعاده وقدم عليهم *اميرين من امرايه وانفذهم للقا المغول فلما وصلوا اليهم استحقروهم لقلتهم بالنسبة اليهم وتهاونوا في امرهم وارادوا ان يسوقوهم كما هم الي ملكهم التون خان ليفرجوا بهم عنه غمه *انا هو ضرب عليهم حلقة وسادهم صيدا فشغلهم المغول بفتور المكافحة واطمعوهم الي ان وصلت الافواج التي مع قاان *فتوقعوا بعسكر الخطا ولم يفلت منهم الا النزر وكان التون خان بمدينة تسمي *نامكينك فلما بلغه الخبر بما جري علي اصحابه الابطال ارتاع وايس من حياة الدنيا وجمع اولاده

urbem Chojam deditione capiunt.

Chataiorum exercitum fundunt.

*al. خوجا

* الكثير

*al. اميرا

*al. وانا هو قد ضرب

*al. فاوقعوا

* نامليك

Dyn. IX.

طمعا في ثيابهم وخيلهم وسلاحهم استنبط ذلك من جهة ان بعد *مدة مديدة يسيرة دخل بعض اوليك الاكراد الي امد وعليه من سلاح جلال الدين فعرفه مملوك له كان قد لجا الي صاحب امد فقبض الكردي *واقر فاقربما افتعله هو واصحابه فاحضرهم وقتلهم حنقا عليهم وقال قوم ان المقتول لم يكن جلال الدين وانما كان سلاحدار له لانه يومين لم يحمل *سلاحا ولا كان يلبس ثياب العادة وانما كان بزي الصوفية مع اصحابه ولذلك دايما كان *يرجفون الناس ان جلال الدين خوارزمشاه قد راوه بالبلد الفلاني وبالمدينة الفلانية حتي ان في سنة اثنتين وخمسين وستماية اتفق جماعة من التجار عابرين علي نهرجيحون وهناك القراغول وهم مستحفظوا الطرق فادكروا علي فقير ذان صحبة التجار مجهول فلما قرروه اقرانه جلال الدين خوارزمشاه فقبضوه وكرروا عليه العذاب والسوال فلم يغير كلامه الي ان مات تحت العقوبة *فان لم يكن هو واعتمد ذلك الي هذه الغاية فلا شك ان الجنون فنون ولما استقر قاان في الملك وانقاد له القاصي والداني من جيوش المغول عزم علي فتح بلاد الخطا وسير في مقدمته اخويه جغاتاي والغ

*abest in al. ex. مدة

* al. وقرر

* al. فيه سلاحا

* al. يرجف

* al. وان

وشدة نكايتهم وانه اذا ارتفع هو من البين يعجزون عن
مقاومتهم وانه كسر الاسكندر يمنعهم عنهم فالراي
ان *يساعد كل منهم بفوج من عسكره ليرتبط بذلك * يساعده
جاش اصحابه ويحجم *به العدو عن البلاد فيحجم قال *al. بهم
من هذا النوع واكثر واستصرخهم فلم يصرخوه واستغاثهم
فلم يغيثوه فشتي بارمية واشتوا وفي الربيع توجه الي
نواحي دياربكر وصار يزجي اوقاته بالتمتع واللهو
والشراب والطرب كانه يودع الدنيا وملكها الفاني
وبينما هو *في ذلك يسر لا بل يغر * فجيه هجوم بايماس *al. بذلك
دوين في عسكره ليلا فتخلف للانتباه وعاين نيران * al. فجيه هموم بايما
المغول بالقرب من مكانه فتقدم الي الامير اورخان
ان يلم به الجماعة ويشغل المغول عند الصبح بالايقاد
نارة والاحجام اخري وفر هو مع ثلثة نفر من مماليكه
دايها في جبال ديار بكر فلما اصبحوا ظن المغول ان
جلال الدين خوارزمشاه فيهم فجدوا في طلبهم طاردين
في اعقابهم وهم منهزمون بين ايديهم ولما تحققوا *ان ليس *al. انه
معهم رجعوا عنهم فاما جلال الدين خوارزمشاه فاوقعوا
به قوم من الاكراد ببعض جبال امد ولم يعرفوه
وقدروه من بعض جند الخوارزمية فقتلوه والملوكين
طمعا

à *Cordis* inter fugiendum occiditur.

Dyn, IX.

الاساري فاجابه بان عندي منكم ملوك وعندكم منا مماليك فان اجبتم الي الصلح فانا موافق عليه فاجابه الملك الاشرف انك فعلت ببلادنا ما فعلته وما ابقيت من سو المعاملة والمقابحة شيا الا وقد عملته خربت البلاد وسفكت الدما فان اردت الصلح فانزل عن البلاد التي تغلبت عليها ولم تكن لابيك لنعمر منها ما خربت واما قولك بان عندك منا ملوكا فالذي عندك اخي مجير الدين يعقوب نحن نقدر انه مات فاخوني عوضه ونحن بحمد الله في جماعة اهل بيت واولاد واقارب نزيد علي الفي فارس وانت ابتر ما لك احد وخلفك اعدا كثيرة فمضي الرسول بهذا الجواب فلم يجبه الخوارزمي الي ما طلبه ولا استقر بينهما امر وكان عز الدين ايبك قد سجنه خوارزمشاه في قلعة اختمار فاحضر وقتل ثم وصله خبر عبور جورماغون نوين نهر امويه في طلبه فتوجه الي تبريز وارسل رسولا الي الخليفة واخر الي الملك الاشرف وصحبته زوجة الامير حسام الدين القيمري التي كان قد اسرها من خلاط ورسولا الي السلطان علاي الدين صاحب الروم يستجيشهم ويعلمهم كثرة عساكر التاتار وحدة شوكتهم وشدة

Pacis conditiones non accipit.

Postea pacem, & auxilia in *Tatares* petens, non obtinet.

الدين ومجير الدين مع خوارزمشاه يركبون معه ويلعبون بالكرة ولما طارت الاخبار الي الملك الاشرف بذلك انزعج وسار جريدة الي ابلستين فتلقاه صاحب الروم علاي الدين كيقباد من فراسخ واجتمعا ولحقت الملك الاشرف عساكره وخرج علاي الدين بعساكره الي اقشهر هو والملك الاشرف وخرج الخوارزمي من خلاط للقائهم وكان في اربعين الفا والتقوا واقتتلوا قتالا شديدا في يوم الجمعة وكان الغلبة فيه للملك الاشرف والرومي وباتوا ليلة السبت علي تعبيتهم الي الفجر من يوم السبت فالتقوا واقتتلوا فانكسر الخوارزمي كسرة عظيمة وانهزم وقتل من اصحابه خلق لا يحصي عددهم الا الله وانهزم مثلهم واسر مثلهم وبلغت هزيمتهم الي جبال طرابيزون فوقع منهم في شقيف هناك الف وخمسماية رجل وساق خوارزمشاه الي صوب خرتبرت فوصلها في يوم وليلة ونجا بنفسه ومضي الي بلاد العجم فاقام في خوي وكان قد بعث تقي الدين عباس اخا الاشرف اسيرا مقيدا الي بغداد هدية فاعاده الخليفة المستنصر مكرما الي الاشرف فوصل الاشرف الي خلاط واصلح احوالها ورمها ثم بعث رسولا الي خوارزمشاه يسالة الاحسان الي من معه من الاساري

ab Al Ashrafo et Aladino victus,

in Persiam fugit.

تفويض هذا الامر اليه فلذلك سبق الجميع *بتصريح
الطاعة واما الامرا فانتخبوا من بناتهم الابكار الصالحة
لخدمة قاان اربعين بنتا وحملوهن مزينات بالحلي
*الفاخر والخيول الرايعة الي خدمته ولما فرغ من هذه
الامور صرف همته الي ضبط الممالك وجهز جورماغون في
ثلثين الف فارس وسيرهم الي ناحية خراسان وانفذ
*سنتاي بهادر في مثل ذلك العسكر الي جانب قفجاق
وسقسين * ويلغار وجماعة اخري الي التبت وقصد
هو بنفسه بلاد * الخطا وفي سنة سبع وعشرين وستماية في
اوايلها نزل السلطان جلال الدين خوارزمشاه علي
خلاط وحاصرها اشد حصار وشتي عليها ونصب عليها
عشرين *منجنيق علي ناحية البحر وفيها اخو الملك الاشرف
تقي الدين عباس ومجير الدين يعقوب والامير حسام
الدين القيمري وعز الدين ايبك مملوك الاشرف فدام
الحصار علي اهل خلاط واشتد حتي اكلوا لحوم الكلاب
وبلغ الخبز كل رطل بالشامي بدينار مصري فتسلم
خوارزمشاه المدينة والقلعة وانهزم حسام الدين قيمري
وافلت علي فرس وحده ومضي الي قلعة قيمر ثم تجهز الي
خدمة الملك الاشرف الي الرقة واقام عز الدين ايبك وتقي

*al. بتضرع

* الفاخرة

*al. سيتاي وبهادر

* al. بلغار

* الخطاي

* منجنيقا

Jalalo'Ddin Chowarezm Shah Chalatum expugnat.

Dyn. IX.

اوكتاي *فامتثلوا كلهم الاوامر الجنكزخانية واعترفوا باهليته لذلك فاستقالهم اوكتاي الولاية قايلا ان امر الوالد وان كان لا اعتراض عليه لكن ههنا اخ اكبر مني واعمام هم اولي مني بها فلم يقيلوه اياها واصروا علي انه لا بد من امتثال *مرسوم الوالد وداموا علي اصرارهم اربعين يوما ولا زالوا يتضرعون اليه ويلحون عليه بالمسلة حتي اجاب الي ذلك فكشفوا روسهم ورموا مناطقهم علي اكتافهم واخذ جغاتاي اخوه الكبير بيده اليمني واوتكين عمه بيده اليسري فاجلساه علي *سرير المملكة ولقباه قاان ولزم له الغ نوين كاس شراب فسقاه وجثا كل من كان حاضرا داخل الخركاه وخارجها علي ركبتيه تسع مرات *ودعوا ثم برزوا كلهم الي خارج وجثوا ثلث مرات *حيال الشمس وانما اختص الغ نوين بلزوم الكاس لانه اصغر اولاد جنكزخان وفي عادة المغول ان الابن الصغير لا يقتسم ولا يخرج عن بيت ابيه واذا مات الاب هو يتولي تدبير المنزل ففي تلك *الاربعين يوما كان يقول اوكتاي ان الغ نوين هو صاحب البيت واكثر مواظبة لخدمته واطلع مني تعلما لسياسته فالمصلحة تفويض

* فامسكوا

* al. المرسوم الذي للوالد

Succedit *Jengiz Chano* filius *Ogtaï*.

* كرسي

* ودعوا له

* al. دنا

* al. الايام الاربعين

Dyn. IX.

Moritur *Jengiz Chan.*

اشتد وجعه وتوفي لاربع مضين من شهر رمضان سنة اربع وعشرين وستماية وكان مدة ملكه نحو خمس وعشرين سنة فارسل الولدان والامرا الرسل الي باقي الاولاد والامرا ليجتمعوا في * القرر يلتاي اي في المجمع الكبير وفي سنة خمس وعشرين وستماية ترددت الرسل بين الفرنج والملك الكامل في طلب الصلح فاتفق علي تسليم البيت المقدس الي الفرنج فتسلموه ومواضع كثيرة اخر من بلاد الساحل وانما اجابهم الكامل لما راي من كثرة عساكرهم وامداد البحر لهم بالرجال والاموال فخاف علي بلاده ان تؤخذ منه عنوة فارضاهم بذلك وفي سنة ست وعشرين وستماية * تم اجتماع الاولاد وامرا المغول فوصل من طرف * القبجاق الاولاد توشي هرده باتوا سيبان تنكوت بركه بركجار بغاتيمور اقناس جغاتاي ومن طرف * اتميل اوكتاي ومن طرف المشرق عمهم اوتكين وبلكتاي نويين والجتاي نويين والغ نويين واما الاولاد الصغار فكانوا في اردو جنكزخان وفي زمن الربيع حضروا كلهم في عساكرهم وثلثة ايام متوالية فرحوا جميعا ثم شرعوا فيما تقدم به جنكزخان من الوصية والعهد بالمملكة الي

al. القعر يلتاي

Hierosolyma & alia loca Francis ab Al-Camelo reddita.

ثم اجتمع *

القفجاق *

al. الميل *

في سلخ ذي القعدة وكان عمره ثمانيا واربعون
سنة وكانت همته عالية وصار ملكه بدمشق والقدس
والسواحل الي ولده الملك الناصر صلاح الدين داود
فاستقر ملكه بها وحمل عمه الملك العزيز وعمه الملك
الصالح الغاشية بين يديه وفيها قفل جنكزخان من
الممالك الغربية الي منازله القديمة الشرقية ثم *دخل من
هناك الي بلاد تنكوت وهنالك عرض له مرض من
عفونة ذلك الهوا الوخيم ولما قوي مرضه استدعي اولاده
جغاتاي واوكتاي والغ نوين وكلكان وجورختاي
*واورجار وقال لهم انني قد ايقنت مفارقة الدنيا
لعجز قوتي عن حمل ما بي من الالام ولا بد من شخص
يقوم *بحفظ المملكة علي حالها والذب عنها وقد اعلمتكم
غير مرة ان ابني اوكتاي يصلح لهذا الشان لما رايت
من مزية رايه المتين وعقله المبين والان فقد جعلته ولي
عهدي وقلدته ما بيدي من جميع الممالك فما قولكم
في هذا الذي استصوبته فجثا الاولاد والنوينية
المذكورون علي ركبهم وقالوا جنكزخان هو *المالك
للرقاب ونحن العبيد السامعون المطيعون *وجميع ما يتقدم
به علي وفق مراده وموهومه وعند فراغه من الوصية
اشتد

Succedit filius *Alnaser*.

*al. رحل

*واروجان

*al. بحفظ

*al. ملك الرقاب
*في جميع

الله العفو عند العود اليه بعد الموت ❖

Al Mostanser Chalifa.

المستنصر بن الظاهر ولما توفي الامام الظاهر بامر الله بويع ابنه ابو جعفر المنصور ولقب المستنصر بالله بويع يوم مات والده ولما بويع البيعة العامة ركب للناس ركوبا ظاهرا واستمر على هذه الحالة مدة طويلة لا يختفي في ركوبه من الناس واظهر من العدل وحسن السيرة اضعاف ما اظهره والده وافاض من الصدقات ما اربي على من تقدمه وتقدم بانشا مدرسته المعروفة بالمستنصرية التي لم يعمر في الدنيا مثلها فعمرت على اعظم وصف في صورتها والاتها واتساعها وزخرفها وكثرة فقهايها ووقوفها ووقفها على المذاهب الاربعة ورتب فيها اربعة من المدرسين في كل مذهب مدرسا وثلثماية فقيه لكل مذهب خمسة وسبعون فقيها ورتب لهم من المشاهرات والخبز والطعام في كل يوم ما يكفي كل فقيه ويفضل عنه وبني لهم داخل المدرسة حماما خاصا للفقها وطبيبا خاصا يتردد اليهم في بكرة كل يوم يفتقدهم ومخزنا فيه كل ما يحتاج اليه من انواع ما يطبخ من الاطعمة ومخزنا اخر فيه انواع الاشربة والادوية وفي سنة اربع وعشرين وستماية توفي

Moritur *Al Moaddham* fil. *Al-Adeli* R. *Damasci.*

الملك المعظم عيسي بن الملك العادل صاحب دمشق

في

اصلاح هيئة ابن افلح الاندلسي فانها صحيحة من
سبتة فاجتمع هو وموسي علي اصلاحها وتحريرها وخرج
من مصر الي الشام ونزل حلب واقام بها واشتري
ملكا قريبا وتزوج وخدم اطبا الخاص في الدولة
الظاهرية بحلب وكان نكها حاد الخاطر قال
القاضي الاكرم رحمه الله كان بيني وبين يوسف هذا
مودة طالت مدتها فقلت له يوما ان كان للنفس بقا
*وتعقل به حال الموجودات من خارج بعد الموت | *al. يعقل
فعاهدني علي ان تاتيني ان مت قبلي واتيك ان مت
قبلك فقال نعم ووصيته ان لا يغفل ومات واقام سنتين
ثم رايته في النوم وهو قاعد في عرصة مسجد من خارجه في
حضيرة له وعليه ثياب جدد بيض من النصفي فقلت له
يا حكيم السعد قررت معك ان تاتيني لتخبرني بما
لقيت فضحك وادار وجهه فامسكته بيدي وقلت
لا بد ان تقول لي كيف الحال بعد الموت فقال
لي الكلي لحق بالكل وبقي الجزي في الجزء ففهمت
عنه في حالة كانه اشار الي النفس الكلية عادت الي
عالم الكل والجسد الجزي بقي في الجز وهو *المركز | * المركب
الارضي فتعجبت بعد الاستيقاظ من لطيف اشارته نسال
الله

الناصر اخرجه ارباب الدولة وبايعوه بالخلافة وقال لما بويع كيف يليق ان يفتح الانسان دكانا بعد العصر * قد نيفت علي الخمسين سنة وانتقل الخلافة ثم اظهر من العدل والامن ما لم يمكن وصفه وازال الظلم ورد علي الناس اموالا جزيلة واملاكا جليلة كانت قد اخذت منهم وازال مكوسا كثيرة وكانت قد جددت وارتفع عن الناس ما كانوا القوه من الخوف في زمان والده فاظهروا نعمتهم وامتنع المفسدون من السعايات وعقد لبغداد جسرا ثانيا عظيما جديدا وانفق عليه مالا كثيرا فصار في بغداد علي دجلتها جسران وما زالت دولته كذلك عادلة امنة ممن ولي الي ان توفي في رابع عشر شهر رجب سنة ثلث وعشرين وستماية بعد تسعة اشهر من ولايته ∴ فصل ∴ وفيها مات يوسف بن يحي بن اسحق السبتي المغربي هذا كان طبيبا من اهل فارس وقرا الحكمة ببلاده فشدا فيها وعاني شيا من علوم الرياضة فاجادها وكانت حاضرة علي ذهنه عند المحاضرة ولما الزم اليهود في تلك البلاد بالاسلام او الجلا كتم دينه وارتحل الي مصر بماله واجتمع بموسي بن ميمون القرطبي رئيس اليهود بمصر وقرا عليه شيا وساله

* فان نيف

Yusef Ebn Yahya Med. *Judæus*,

Maimonidi familiaris.

Dyn. IX.

وحمل الحكيم بن توما الي منزله ودفن بداره في ليلته وبعد تسعة اشهر نقل الي تربة ابايه في البيعة بباب المدول وبحث الخليفة والوزير عن القاتلين فعرفا وامر بالقبض عليهما وفي بكرة تلك الليلة اخرجا الي موضع القتل وشق بطناهما وصلبا علي باب المذبح المحاذي لباب الغلة التي جرح في بابها:

AlDhaher Chalifa.

الظاهر بن الناصر ولما توفي الامام الناصر لدين الله بويع ابنه الامام الظاهر بالله عدة الدين ابو نصر محمد في ثاني شوال من سنة اثنتي وعشرين وستماية وكان والده قد بايع له بولاية العهد وكتب بها الي الافاق وخطب له بها مع ابيه علي ساير المنابر ومضت علي ذلك مدة ثم تغير عنه بعد ذلك وخافه علي نفسه فانه كان شديدا قويا *ابدا عالي الهمة فاسقط اسمه من ولاية العهد في الخطبة واعتقله وضيق عليه ومال الي اخيه الصغير الامير علي الا انه لم يعهد اليه فاتفقت وفاة الامير علي الصغير في حياة والده وخلف اولادا اطفالا فبعث بهم الي تشتر فعلم الامام الناصر انه لم يبق له ولد تصير الخلافة اليه بعده غيره فعهد اليه وبايع له الناس وهو في الحبس مضبوط عليه وكانت عامة اهل بغداد يميلون اليه فلما توفي الناصر

* al. abest ابدا

Dyn. IX.

* الاجوبة وشاركها

ولما عجز عن النظر في القصص استحضر امراة من النسا البغداديات تعرف بست نسيم وقربها وكانت تكتب خطا قريبا من خطه وجعلها بين يديه تكتب *الاجوبة ما تريد ومشاركها في ذلك خادم اسمه تاج الدين رشيق فصارت المراة تكتب في الاجوبة ما تريد فمرة تصيب ومرارا تخطي واتفق ان كتب الوزير القسيمي المدعو بالمويد مطالعة وعاد جوابها وفيه اخلال بين فتوقف الوزير واذكر ثم استدعي الحكيم صاعد بن توما وساله عن ذلك سرا فعرفه ما الخليفة عليه من عدم البصر والسهو الطاري في اكثر الاوقات وما يعتمده المراة والخادم من الاجوبة فتوقف الوزير عن العمل باكثر الامور الواردة عليه وتحقق الخادم والمراة ذلك وحدسا ان الحكيم هو الذي دله على ذلك فقرر رشيق مع رجلين من الجند ان يغتالا الحكيم ويقتلاه وهما رجلان يعرفان بولدي قمر الدين من الاجناد الواسطية فرصد الحكيم في بعض الليالي التي ان خرج من دار الوزير عايدا الي دار الخليفة فتبعاه الي باب الغلة المظلمة ووثبا عليه بسكينيهما وجرحاه وانهزما فبصر بهما وصاح خذوهما فعادا اليه وقتلاه وجرحا النفاط الذي بين يديه وحمل

لا في كل الامراض وقد اسات الي بهذا القول لان
الملك اذا سمع هذا ظن اذني قد اخللت بشرط واجب من
شروط خدمته ثم انه عمل علي الخروج لاجل هذه الحركة
* والخوف *فالخوف من عاقبتها بعد ان رشا الطشت دار حتي
لا يعود الي مثلها وخرج وعاد الي الموصل وقد تمول
* عمر al. فاقام بها *الي حين وفاته وعمره حتي عجز عن الحركة
وعدم بصره فلزم منزله قبل وفاته بسنتين ومات وعمره
خمس وتسعون سنة وكان الناس يترددون ويقرون
عليه وصنف كتابا حسنا في الطب سماه المختار يجي
في اربع مجلدات وفي سنة عشرين وستماية ثامن وعشرين
جمدي الاولي ليلة الخميس قتل ابو الكرم صاعد بن
توما النصراني الطبيب البغدادي ويلقب بامين الدولة
كان فاضلا حسن العلاج كثير الاصابة وكان من ذوي
المروات تقدم في ايام الامام الناصر الي ان صار في منزلة
الوزرا واستوثقه علي حفظ امواله وخواصه وكان
يودعها عنده ويرسله في امور خفية الي الوزير ويظهر له
كل وقت وكان حسن الوساطة جميل المحضر تقضي
علي يده حاجات الناس وكان الامام الناصر في
اخر ايامه قد ضعف بصره وادركه سهو في اكثر اوقاته
ولما

opus ejus *Almochtar* dictum.

Saëd Ebn Toma Med. Christianus occisus.

Dyn. IX.

Abu-Ali ejus filius, Med.

ولدا طبيبا لم يكن رشيدا يكني اباعلي ولما مات
ابوه اتفق ان كان علي بعض مسراته ان كبس في
ليلة الجمعة حادي عشر ربيع الاول من سنة سبع
عشر وستماية وعنده امراة مسمة تعرف بست شرف فلما
قبض عليه اقر علي جماعة من المسلمات كن ياتينه لاجل
دنياه من جملتهن زوجة بن البخاري صاحب
المخزن اسمها اشتياق فخرج الامر بسجن المراتين
بسجن الطرارات وفدي ابوعلي نفسه بستة الف دينار

* *al.* تسعة عشر

Ali Eba Ahmed, Dictus *Eba Habal,* Med.

وفي سنة *عشر وستماية في المحرم توفي علي بن احمد
ابو الحسن الطبيب المعروف بابن هبل وكان من
اهل بغداد عالما بالطب والادب ولد ببغداد ونشا بها ثم
جاز الي الموصل وخرج الي اذربيجان واقام بخلاط عند
صاحبها شاه ارمن يطبه وقرا الناس عليه وفارق تلك
الديار لسبب وهوان بعض الطشتدارية قال له يوما
وقد نظر قارورة الملك في بعض امراضه يا حكيم لم
لا تذوقها فسكت عنه فلما انفض المجلس قال له في
خلوة قولك هذا اليوم عن امر *ام من قول غيرك

**al.* sine ام

اوهو شي خطر لك فقال انما خطر لي لاني سمعت ان
شرط اختبار القارورة ذوقها فقال الامر كذلك ولكن

في ذلك مالا كثيرا ولم يحصل على طائل وسارت مصنفاته
في الاقطار واشتغل بها الفقها ورحل الى ما ورا النهر
لقصد بني مازة ببخارا ولم يلق منهم خيرا وكان
فقيرا يومين لا جدة له فخرج من بخارا وقصد خراسان
واتفق اجتماعه بخوارزمشاه محمد بن تكش فقربه وادناه
*ورفع محله واسنى رزقه واستوطن مدينة بهراة وتملك بها
ملكا وولد اولادا واقام بها حتى مات ودفن في داره
وكان يخشى ان العوام يمثلون بجثته لما كان
يظن به من الانحلال وفي مسيره الى ماورا النهر
بقصد بخارا في حدود سنة ثمانين وخمسماية اجتاز
بعبد الرحمن بن عبد الكريم السرخسي الطبيب ونزل
عليه فاكرمه وقام بحقه مدة مقامه بسرخس فاراد ان
يفيده مما لديه *شرع له في الكلام على كليات القانون
وشرح المستغلق من الفاظ هذا الكتاب ورسمه باسمه
وذكره في مقدمته ووصفه واثنى عليه وفي سنة ثماني
وستماية توفي *مسيحي بن ابي البقا النيلي نزيل بغداد
وكنيته ابو الخير ويعرف بابن العطار وكان خبيرا
بالعلاج قيما به له ذكر وقرب من دار الخليفة *يطب
النسا والخواصي عاش عمرا طويلا وحصل مالا جزيلا وخلف
ولدا

*al. واسنى رزقه ورفعه واستوطن مدينة هراة

Abdo'rrahman AlSarchaſi medicus.

*al. فشرع

Maſhi Medicus.

*al. المسيحي

*al. يطب النسا والخواطي

بالدلالة وبعضهم يستجيده وبعضهم يذمه ويسميه الضلالة
وغلبت عليه النحلة الفلسفية وصنف رسالة في المعاد
الجسماني وانكر عليه مقدموا اليهود فاخفاها الا عن من
*al. برايه — يرى *رايه ورايت جماعة من يهود بلاد الفرنج الغتم
بانطاكية وطرابلس يلعنونه ويسمونه كافرا وله
تصنيفات حسنة في الرياضيات ومقاربة في الطب وابتلي
في اخر زمانه برجل من الاندلس فقيه يعرف بابي العرب
وصل الي مصر وحاققه علي اسلامه ورام اذاه فمنعه عنه
*al. مكرة — القاضي الفاضل وقال له رجل *مكره لا يصح اسلامه
شرعا ولما قرب وفاته تقدم الي مخلفيه ان يحملوه اذا
انقطعت رايحته الي بحيرة طبرية فيدفنوه هناك لما فيها
Mohammed Al-Razi. — من قبور صالحيهم ففعل به ذلك وفي سنة ست وستماية
* al. بهرام — في ذي الحجة توفي *بهراة الامام الفخر الرازي محمد
* abest in al. — بن عمر المعروف بابن الخطيب *بالري وكان من
افاضل اهل زمانه بذ القدما في الفقه وعلم الاصول
والكلام والحكمة ورد علي ابي علي بن سينا واستدرك
عليه وكان يركب وحوله السيوف المجذبة وله المماليك
الكثيرة والمرتبة العالية والمنزلة الرفيعة عند السلاطين
الخوارزمشاهية ومر له ان تهوس بعمل الكيميا وضيع
في

ان الملوك كانت تخطبه من النواحي والاقطار وكان
علي علو السن يكرر علي كتب كبار وقرا عليه الشهاب | AlShahab Al-Sahrawardi.
السهروردي شيا من الحكمة ولم يصنف كتابا
مع غزارة علمه وتمكنه وحسن تصرفه فيه الا انه شرح ابيات
بن سينا التي اولها هبطت اليك وكان ابو الخير بن
المسيحي يفخم امره ويعظم شانه وفي سنة خمس وستماية | Moritur Moses Maimonides.
مات موسي بن ميمون اليهودي الاندلسي وكان
قد قرا علم الاوايل بالاندلس واحكم الرياضيات وقرا
الطب هناك فاجاده علما ولم يكن له جسارة علي العمل
واكره علي الاسلام فاظهره واضمر اليهودية ولما التزم
بجزيات الاسلام من القراة والصلاة فعل ذلك الي ان
*امكنه الفرصة في الرحلة بعد ضم اطرافه فخرج عن الاندلس | *al. امكنته
الي مصر ومعه اهله ونزل مدينة الفسطاط بين يهودها
فاظهر دينه وارتزق بالتجارة في الجوهر وما يجري مجراه
ولما ملك *العز مصرا وانقضت الدولة العلوية اشتمل عليه | * al. المعز
القاضي الفاضل عبد الرحيم *بن علي البيساني ونظر اليه | *in al. ex. abest بن
وقرر له رزقا وكان يشارك الاطبا ولا ينفرد برايه لقلة
مشاركته ولم يكن وقفا في المعالجة والتدبير وكان
عالما بشريعة اليهود وصنف كتابا في مذهب اليهود سماه | ejus liber More.
بالدلالة

Dyn. IX.

Frater ejus *Abu'lChair* Archidiaconus.

الحضيري المتطبب واخوه ابو الخير الاركين باقون
وهما اخوة الجاثليق المعروف بابن المسيحي اما صاعد فخدم
الخليفة الناصر وتقرب قربا كثيرا وكانت له المعرفة
العامة بالطب والمنطق وصنف كتابا صغير الحجم سماه
الصفوة جمع فيه اجزا الطب *علميها وعمليها والحق في اخر

*al. علمها وعملها

الفن الاول من الجز الثاني ثلثة فصول في الختانة
لكونها منوطة بالاطبا ببغداد وان كان لا يسمع لاحد
من المتقدمين ولا المتاخرين فيها قولا بل فيما يطول
القلفة وكان ينسخ بخطه كتب الحكمة ومات في اخر
سنة احدى وتسعين وخمسماية واما الاركن ياقون
وكان ايضا فاضلا صنف كتابا مختصرا *لخص فيه مباحث

*al. لخص

كتاب الكليات من القانون سماه الاقتضاب ثم اختصره
وسمي المختصر *انتجاب الاقتضاب وحكي لي بعض

* انتخاب

الاطبا ببغداد ان اباه حمله وهو مترعرع الي ابن التلميذ
ليشغله فقال هذا ابنك صغير جدا فقال غرضي
التبرك منك فاقراه المسلة الاولي من مسايل حنين وفي
سنة اربع وتسعين وخمسماية توفي محمد بن عبد السلام

Mohammed Ebn Abdissalam, medicus.

المقدسي ثم الماريني كان ابوه قاضي ماردين وجده
قاضي دنيسر قرا الطب علي ابن التلميذ فبلغ منه الغاية حتي
ان

كتابا يتكلم عليه ويبالغ في ذمه وذم مصنفه ثم يلقيه من يده لمن يلقيه في النار قال القاضي الاكرم الوزير جمال الدين ابن القفطي رحمه الله اخبرني الحكيم يوسف السبتي الاسرايلي قال كنت ببغداد يومين تاجرا وحضرت المحفل وسمعت كلام ابن المارستانية وشاهدت في يده كتاب الهية لابن الهيثم وهو يقول وهذه الداهية الدهيا والنازلة الصما والمصيبة العميا وبعد اتمام كلامه خرقها والقاها في النار فاستدللت على جهله وتعصبه اذ لم يكن في الهية كفر وانما هي طريق *الايمان ومعرفة قدرة الله جل وعز فيما احكمه ودبره واستمر الركن عبد السلام في السجن معاقبة على ذلك الي ان افرج عنه سنة تسع وثمانين وخمسماية وفي هذه السنة توفي يحيي بن سعيد بن ماري الطبيب النصراني صاحب المقامات الستين صنفها واحسن فيها وكان فاضلا في علوم الاوايل وعلم العربية والشعر يبرز بالطب ومن شعره في الشيب :. نفرت هند من طلايع شيبي واعترتها سامة من وجومي ٭ هكذا عادة الشياطين ينفرن اذا ما بدت نجوم الرجوم ٭ ومن اطبا الدار الامامية الناصرية صاعد بن هبة الله بن المومل ابو الحسن النصراني العضيري

*al. الي الايمان

Yahya Ebn Saïd medicus Christianus.

Saed Ebn Hebato'llahi Medicus.

Dyn. IX.

غصبوا عليا حقه اذ لم يكن بعد النبي له بيثرب ناصر
فاصبر فان غدا عليه حسابهم وابشر فناصرك الامام الناصر
وكان الملك الافضل قد شغله ابوه في صباه بشي من
العلم فحصل منه طرفا من العربية والشعر وكان ينظمه
ويعتني به بالنسبة الي حاله وفي سنة اثنين وعشرين
وستماية توفي الخليفة الناصر لدين الله ابو العباس
احمد في ليلة عيد الفطر وكان عمره سبعين سنة ومدة
خلافته ستا واربعين سنة واحد عشر شهرا ∴ فصل ∴

Moritur AlNaser Chalifa.

وكان في الايام الامامية الناصرية الحكيم عبد السلام
بن جنكي دوست الجيلي البغدادي قد قرا علوم الاوايل
واجادها واشتهر بهذا الشان شهرة تامة وحصل له
بتقدمه حسد من ارباب الشر فثلبه احدهم بانه معطل
فاوقعت الحفظة عليه وعلى كتبه فوجد فيها الكثير من
علوم الفلاسفة وبرزت الاوامر الناصرية باخراجها الي
موضع ببغداد يعرف بالرحبة وان تحرق الجميع منها
بحضور الجمع ففعل ذلك واحضر لها عبيد الله التيمي
المعروف بابن المارستانية وجعل له منبر وصعد عليه وخطب
خطابة لعن بها الفلاسفة ومن يقول بقولهم وذكر
الركن هذا *بشره وكان يخرج الكتب التي له كتابا

Abdo'ssalam Medicus & Philosophus.

Ejus libri igni traduntur.

*al. بشر

فرنجة وقد مي الداوية والاسبتارية وتسلم الكامل دمياط يوم الاربعا تاسع عشر رجب وكانت مدة مقام الفرنج بها سنة كاملة واحد عشر شهرا وفي سنة احدي وعشرين وستماية توفي الملك الافضل علي بن صلاح الدين وقد نزل عن ملك مصر والشام وقنع بسميساط كرها وكان عنده علم وفطنة لكنه كان ضعيف الراي قليل العزم كثير الغفلة *عما يجب للدول وتدبير الممالك ولما اخذت منه البلاد كتب الي الخليفة الناصر كتابا ضمنه شكاية عمه العادل واخيه العزيز حيث اخذا منه البلاد ونكثا عهد ابيه له بها وكتب في اول الكتاب بيتين من الشعر عملهما واحسن فيهما وهما :

مولاي ان ابابكر وصاحبه عثمان قد اخذا بالسيف حق علي

وانظر الي *حرف هذا الاسم كيف لقي من الاواخر ما *لاقي من الاول

يريد بابي بكر عمه وبعثمان اخاه وبعلي نفسه فاجابه الناصر عن كتابه بكتاب كتب فيه

وافي كتابك يا ابن يوسف معلنا بالصدق يخبر ان اصلك طاهر

Damiata AlCamelo à Francis reddita.

AlAfdal moritur.

*al. علي ما

* al. حظ

* لقي من الاولي

Dyn. IX.

كثيرة تجري علي يديه ومن *خطبه لا يغفل من يعقل
واراد جماعة من البهادورية ان يتبعوه في الما فمنعهم
جنكزخان قايلا انكم لستم من رجاله لانه كان
يرامي المغول بالسهام وهو في وسط الشط فلما فاتهم
اخذوا امر الخان باحضار حرمه واولاده وتقدم بقتل
جميع الذكور حتي *الرضع لان جلال الدين عند
ما اراد الخوض في النهر القي جميع ما كان *معه
من انية الذهب والفضة والنقرة فيه امر الغواصين
فاخرجوا منها ما امكن اخراجه وكان هذا الامر الذي
هو من عجايب *الانام ودواهي الايام في رجب فقيل في
المثل عش رجبا تر عجبا وفيها اعني سنة ثمان عشرة
وستماية كان اجتماع الملك المعظم والملك الاشرف مع
نجدة صاحب ماردين وعسكر حلب والملك الناصر
صاحب حماة والملك المجاهد صاحب حمص *واتصال
الجميع بالملك الكامل علي عزم قصد الفرنج ورد دمياط
منهم فاحاطوا بهم وضيقوا السبيل عليهم *فاجابوه الي
الصلح علي تسليم دمياط واطلاق ما بايديهم من اسرا
المسلمين واطلاق ما بايدي المسلمين من *اسارهم وقرر
الصلح عاما مع *الدكان نايب الباب وملك عكا وملوك

*al. خبطه
*al. الرضيع ولان
*al. صحبته
*al. الايام ودواهي الانام
* واتصال
* فاجابوا
*al. اسرايه
* الكان نايب الباب

فرنجة

عنها وهو عازم على ان يعبر نهر السند فلم يستقر جنكزخان
ورحل في الحال وحمل على نفسه *بالسير حتى لحقه
في اطراف السند فطاف به العسكر من قدامه ومن خلفه
وداروا عليه دايرة وراء دايرة كالقوس *الموتورة ونهر السند
كالوتر وهو في وسط وبالغ المغول في المكاوحة وتقدم
جنكزخان ان يقبض حيا ووصل جغاتاي واوكتاي
ايضا من جانب خوارزم فلما راي جلال الدين انه يوم
شر وضرغم ابطال المغول * وتطلب اطلابهم وحمل
عليهم حملات وشق صفوفهم مرة بعد مرة وطال الامر
بمثل ذلك لامتناع المغول عن رميه بالنشاب ليحضروه
غير مارق بين يدي جنكزخان امتثالا لمرسومه فكانوا
يتقدمون اليه قليلا قليلا فلما عاين تضييق الحلقة عليه
نزل فودع اولاده بل اكباده من نسايه وخواصه باكيا
كئيبا ثم رمي عنه الجوشن وركب جنيبه وهو كالاسد
الغيور *هم بالعبور واقحم فرسه النهر فانقحم وعام وخلص
الي الساحل وجنكزخان واصحابه ينظرون اليه ويتاملونه
حياري ولما شاهد ذلك جنكزخان وضع يده علي فمه
متعجبا والتفت الي ولديه وقال لهما ما *الاب مثل
هذا الابن ينبغي ان يولد اذا نجا من هذه الوقعة فوقايع
كثيرة

* السير

* al. وهم ille Sindam flumen equo tranans evadit.

* al. اب

Dyn. IX.

الهدايا وانواعا من *الغرغوا اي الماكل *والمشرب فلم يقبل
عليهم بسبب ان السلطان جلال الدين بن السلطان
محمد كان في تلك النواحي يهيي اسباب الحرب
ويستعد القتال فامر بخروج اهل بلخ الى الصحرا
ليعدوهم كالعادة فلما خرجوا باسرهم فرمي فيهم السيف
ومن هناك توجه نحو الطالقان وقتل اكثر اهلها واسر
من صلح للاسر وابقي البعض وسار الي الباميان فعصي
اهلها وقاتلوا قتالا شديدا واتفق ان اصيب بعض
اولاد جغاتاي بسهم جرح فقضي نحبه وكان من احب
*احفاد جنكزخان اليه فعظمت المصيبة بذلك واضطرمت
النيران في قلوب المغول وجدوا في القتال الي
ان فتحوها وقتلوا كلمن فيها حتي الدواب والبقر والاجنة
التي في بطون الحبالي ايضا ولم ياسروا منها احدا قط
وتركوها ارضا قفرا ولم يسكنها احد الي اليوم وسموها
ماوباليغ اي قرية بوس ولما فرغ جنكزخان من تخريب
بلاد خراسان سمع ان السلطان جلال الدين قد
استظهر بالعراق فسار نحوه ليلا ونهارا بحيث ان المغول
لم يتمكنوا من طبخ لحم اذا نزلوا فحين وصلوا الي غزنة
اخبروا بان جلال الدين من *خمسة عشر يوما رحل
عنها

*al. الغرغو

*والمشارب

in incolas ejus sese dedentes ferro sævit.

Talakanæ nonnullis parcit.

* *al.* اولاد

Bamianæ nemini.

* احد عشر

لي * الايلية والدخول في طاعته وشغلهم ايهاما بالوعد والوعيد والتاميل والتهديد الي ان اجتمعت العساكر ورتبت الات الحرب من منجنيق وما يرمي بها ولان صقع خوارزم لم يكن فيه حجر وكان المغول يقطعون من اشجار التوث قطعا كالحجارة ويرمون بها وملوا الخندق بالتراب والخشب والهشيم وانشبوا الحرب والقتال علي المدينة من جميع جوانبها حتي عجز من فيها عن المقاومة فملكوا سورها واضرموا النار في محالها فاتت علي اكثر دورها وما فيها فايس المغول من الانتفاع بشي من غنايمها فاعرضوا عن الحريق وصاروا يملكوا محلة محلة لان اهلها كانوا يمتنعون فيها اشد امتناع ولم يزالوا كذلك الي ان ملكوا المغول كل المحال واخرجوا الخلايق كافة الي الصحرا *وفرزوا الصناع والمحترفين الي الناحية وكانوا ماية الف واسروا البنين والبنات والنسا اللواتي ينتفع بهن وقسموا الباقي من الرجال والنسا العجايز علي العسكر ليقتلوهم فقتل كل واحد منهم اربعا وعشرين شخصا وفي اوايل سنة ثماني عشرة وستماية عبر جنكزخان نهر جيحون وقصد مدينة بلخ فخرج اليه اعيانها وبذلوا الطاعة وحملوا الهدايا

*al. الابلية

deinde *Chorasmiam* expugnat,

*al. وفروا

incolis omnibus vel servire coactis, vel occisis.

Jihune fl. transmisso *Balcham* contendit.

Dyn. IX.

وان اومن خوفا من غدر التتر فقوي عزم القاضي
وشيخ الاسلام علي الخروج فخرجا الي خدمة جنكزخان
وطلبا الامان لهما ولاهل المدينة فلم يجبهما الا الي امان
انفسهما ومن يلوذ بهما فدخلا الي المدينة وفتحا
ابوابها فدخل المغول واشتغلوا ذلك اليوم بتخريب
مواضع من *السور وهدم بعض الابرجة ولم يتعرضوا الي
احد الي ان هجم الليل فدخلوا الي المدينة وصاروا
يخرجون *الرجال من النسا من ماية ماية بالعدد
الي الصحرا ولم ينكفوا الا عن القاضي وشيخ الاسلام
ومن التجا اليهما فاحتمي بهما نيف وخمسون الفا من
الخلق ولما اصبح الصباح شرع المغول في نهب المدينة
وقتل كلمن لحقوه مختبيا في المغاير ومتواريا *في
السعاير وقتلوا تلك الليلة نحو ثلثين الف تركي
وقنقلي وقسموا بالنهار ثلثين الفا علي الاولاد والامرا
واطلقوا الباقي ليرجعوا الي المدينة ويجمعوا من بينهم
مايتين الف دينار ثمن ارواحهم وكان المحصل
لهذا المال ثقة الملك والامير عميد وهما من اكابر
سمرقند والشحنة *طايغور ومن هناك توجه جنكزخان
عساكره الي نواحي خوارزم وانفذ الرسل اليهم يدعوهم

Samarkandam deditione capit.

*al. سور المدينة

*من الرجل والنسا

*بالسعاير

*كايغور

الي

ما اسروا ده ولان جماعة من عسكر السلطان كانوا
مختفيين بالمدينة امر فرموا في محالها النار فاحترقت
المدينة باسرها لان جل *عمايرها من خشب فبقيت عرصة
بخارا قاعا صفصفا وتفرق اهلها متنزحين الي خراسان
وفيها في ربيع الاول نزل جنكزخان علي مدينة
سمرقند وكان قد رتب السلطان محمد فيها ماية الف
وعشرة الاف فارس يقومون *بحراستها فلما نازلها منع
اصحابه عن المقاتلة وانفذ سنتاي دوين ومعه ثلثون *الفا
محارب في اثر السلطان *محمد وغلاق دوين *ويسور دوين
الي جانب طالقان واحاط باقي العسكر بالمدينة وقت
سحر فبرز اليهم *مبارزوا الخوارزمية ونازعوهم القتال
وخرجوا جماعة كثيرة من التاتار واسروا جماعة وادخلوهم
المدينة فلما كان من الغد ركب جنكزخان بنفسه ودار
علي * العسكر وحثهم علي *القتال فاشتد القتال ذلك
اليوم *ودام النهار كله من اوله الي اول الليل ووقف
الابطال من المغول علي ابواب المدينة ولم يمكنوا احد من
المجاهدين من الخروج فحصل عند الخوارزمية فتور كثير
ووقع الخلف بين اكابر المدينة وتلونت الارا فبعض
مال الي المصالحة والتسليم وبعض لم يامن علي نفسه
وان

deinde urbem incendit.

*al. عمارتها كانت من

*al. بحالها وحراستها

*al. الف

*al. محمد

*al. بسور

*al. من مبارزي

العساكر *

*al. الجهاد

*al. بينهم ودام

Dyn. IX.

المدينة فوقف على باب مسجد الجامع وقال هذا دار
السلطان فقالوا لا بل خانة يزدان اي بيت الله فنزل
ودخل الجامع وصعد الي المنبر وقال لاكابر بخارا
ان الصحرا خالية عن العلف فادنهم اشبعوا الخيل مما عندكم
في الانبار ففتحوها وصاروا ينقلون ما فيها من الغلات
ورموا ما في الصناديق من الكتب وجعلوها اواري
للخيل واحضروا الطعام والشراب هناك واكلوا وشربوا
وطربوا ثم خرج جنكزخان الي منزله وجمع الايمة والمشايخ
والسادات والعلما وقال لهم ان الله ملك الكل وضابط
الكل ارسلني لاطهر الارض من بغي الملوك *الجايرة
الفسقة الفجرة وذكر لهم ما فعله *امير اترار باذن سلطانه
بالتجار الي غير ذلك ثم امرهم ان يعتزلوا الاغنيا واصحاب
الثروة بمعزل عن الفقرا فعزلوهم وكانوا مايتي الف
وثمانين الفا فقال لهم ان الاموال التي فوق الارض
لا حاجة بنا الي استعلامها منكم وانما نريد ان تظهروا
لنا *الدفاين التي تحت الارض فقبلوا بالسمع والطاعة
ووكلوا مع *كل قوم باسقاقا يستخرج المال
واشار سرا الي المستخرجين ان لا *يكلفوا ما لا يطيقونه
ويرفقون بهم وذلك لما راي من حسن اجابتهم الي
ما

Margin notes:

* الجبابرة
* al. صاحب
juſſis eis theſauros ſub terra abſconditos indicare.
* الذخاير
* al. كل جماعة قوم ليستخرجوا
* يكلفوهم

عشرة وستماية وفي سنة ست عشرة وستماية توفي السلطان
عز الدين كيكاوس بن كيخسرو بن قلج ارسلان
صاحب بلاد الروم ولم يخلف ولدا يصلح للملك لصغرهم
واخرج الجند اخاه علا الدين كيقباذ من قلعة
المنشار التي علي الفراة بقرب ملطية وكان مسجونا
بها فملكوه وحلف الناس له فاحسن تدبيره للملك وكان
شديدا علي اصحابه ذا عزم وحزم وهيبة عظيمة وفي سنة
سبع عشر وستماية في اوايل المحرم نزل جنكزخان في
عساكره علي مدينة بخارا واحاط بها العساكر من جميع
جوانبها وكان بها من عسكر السلطان نحو عشرين
الفا مقدمهم كوك خان وسونج *وكشلي خان
ولما تحققوا عجزهم عن مقاومة المغول خرجوا من
الحصار بعد غروب الشمس فادركهم المحافظون من
عسكر المغول علي نهر جيحون فاوقعوا فيهم وقتلوهم
كافة ولم يبقوا منهم اثرا فلما فارق المقاتلون المدينة لم يبق
لاهلها حيلة الا التسليم والخروج وطلب الامان فخرج
الايمة والاعيان الي خدمة جنكزخان يتضرعون اليه
ويطلبون حقن *دماهم حسب فتقدم باخراج كل من
بالمدينة الي ظاهرها فخرجوا ودخل هو وولده تولي الي
المدينة

Aladin Caikobad.

Jengiz Chan Bockaram obsidet.

* وكشكي

præsidio internecione cæso civibus parcit.

* دمايهم

Dyn. XI.

الدين في من معه في القلب ان لم يتفرقوا فلم
يمكنه الوقوف فعاد الي الموصل هاربا وعبر دجلة الي
القلعة وتبعه مظفر الدين واقام ورا تل حصن نينوي
ثلثة ايام ورحل ليلا من غير ان يضربوا *كوسا وبوقا ثم   *al. كورها
ملك عماد الدين قلعة الكواشي وملك بدر الدين
*تلعفر وملك الاشرف سنجار وسار يريد الموصل ليجتاز   * تل اعفر
*فيها الي اربل فقدم بين يديه عسكره ثم وصل هو في   * al. منها
اخرهم يوم الثلثا تاسع عشر* جمادي الاول سنة ست عشرة   * جمادي الاولي
وسعماية وكان يوم وصوله مشهودا ترجل له بدر الدين
وحمل الغاشية بين يديه واتاه رسل الخليفة ومظفر
الدين في الصلح *وبذل تسليم *القلاع الماخوذة   *al. وبذل *al. الاقلاع
جميعها الي بدر الدين ما عدا قلعة العمادية وطال
الحديث في ذلك نحو شهرين ثم رحل الاشرف يريد
مظفر الدين فوصل قرية السلامية بالقرب من الزاب
وكان مظفر الدين نازلا عليه من جانب اربل
فاعاد الرسل الي الاشرف في طلب الصلح وكان عسكر
الاشرف قد طال بيكاره والناس قد ضجروا فوقعت
الاجابة الي الصلح وعاد الاشرف الي سنجار وكان
رحيله عن الموصل ثاني شهر رمضان من سنة سبع

والملك الاشرف صاحب حران والرها وخلاط والملك
المظفر شهاب الدين غازي صاحب ميافارقين والملك
الحافظ صاحب قلعة جعبر والملك العزيز صاحب بانياس
والملك الصالح اسماعيل صاحب بصري والملك الفايز
يعقوب والملك الامجد عباس والملك الافضل والملك
القاهر ولما مات نور الدين الملك القاهر صاحب الموصل وملك
اخوه ناصر الدين تجدد لعماد الدين ومظفر الدين الطمع
لصغر سن ناصر الدين فجمعا الرجال وتجهزوا للحركة
فلما بلغ ذلك بدر الدين لولو ارسل الي عز الدين ايبك
مقدم عسكر الاشرف الذي بنصيبين يستدعيهم
ليعتضد بهم فساروا الي الموصل رابع رجب سنة خمسة عشرة
واستراحوا اياما ثم عبروا دجلة ونزلوا شرقيها علي فرسخ
من الموصل وجمع مظفر الدين عسكره وسار اليهم ومعه زنكي
فعبر الزاب وسبق خبره وعند انتصاف الليل سار ايبك
ولم يصبر الي الصبح فتقطعوا في الليل والظلمة والتقوا هم
والخصم علي ثلثة فراسخ من الموصل فاما عز الدين فحمل
علي ميسرة مظفر الدين فهزمها وبها زنكي وميمنة مظفر
الدين حملت علي ميسرة بدر الدين وهزمتها وبقي بدر
الدين في النفر الذي معه في القلب وتقدم اليه مظفر
الدين

Amado'Ddin Mauselæ regnū affectat,

præliũ inter eum & *Badro'-Ddinum.*

Dyn. IX.

فراسله بدر الدين يذكره *الايمان والعهود ويطالبه بالوفا بها ثم نزل عن هذا ورضي منه بالسكوت لا لهم ولا عليهم فلم يفعل واظهر معاضدة زنكي فارسل بدر الدين الي الملك الاشرف موسي بن الملك العادل وهو صاحب ديار الجزيرة وخلاط* وانتمي اليه وصار في طاعته وطلب منه المعاضدة فاجابه بالقبول. وبذل له المساعدة وارسل الي مظفر الدين يقبح هذه الحالة ويقول له ان يرجع الي الحق والا قصده هو بنفسه وعسكره فلم تحصل الاجابة منه الي شي من ذلك الي ان حضرت الرسل من الخليفة الناصر ومن الملك الاشرف في الصلح فاطاعوا واصطلحوا وتحالفوا بحضور الرسل ولما تقرر الصلح توفي نور الدين ارسلان شاه بن الملك القاهر صاحب الموصل ورتب في الملك بعده اخوه ناصر الدين محمود وله من العمر نحو ثلث سنين *وحلف له الجند وركب به بدر الدين فطابت نفوس الناس ان علموا ان لهم سلطانا من البيت الاتابكي وفيها توفي الملك العادل ابو بكر بن ايوب سابع جمدي الاخرة وكان عمره ثلثا وسبعين سنة وكانت مدة مملكته ثماني عشرة سنة وخلف ولده الملك الكامل صاحب مصر والملك * العظم صاحب دمشق والملك

al. الامانة

al. ودمشي

Nuro'Ddino mortuo succedit frater *Nasero'Ddin.*

al. وخلف

Moritur *Aladel* R. Ægypti, *Damasci,* &c.

al. المعظم

جملتهم الملك العزيز محمد من ابنة عمه الملك العادل
وكان عمر ولده هذا سنتين وشهورا ووصى به الى مملوكه
شهاب الدين طغرل الخادم فصار اتابكه وقام بتربيته
احسن قيام وفي سنة خمس عشرة وستماية توفي الملك
القاهر عز الدين مسعود بن ارسلان شاه بن مسعود بن — *Moritur Azzo'-Ddin Mauselæ* Dominus, succedit filius *Nuro'Ddin.*
مودود بن زنكي بن اقسنقر صاحب الموصل ليلة الاثنين
لثلث بقين من ربيع الاول وكانت ولايته سبع سنين
وتسعة اشهر واوصى بالملك لولده الاكبر نور الدين
ارسلان شاه وعمره حينئذ نحو عشر سنين وجعل الوصي
عليه والمدبر لدولته بدر الدين لولو وكان عمه عماد الدين — *Badro'Ddini Lului* Tutoris ejus laus.
زنكي بن ارسلان شاه صاحب العقر يحدث نفسه بالملك
فرقع بدر الدين ذلك الخرق ورتق ذلك الفتق واحسن
السيرة مع الخاص والعام وخلع على كافة الناس وغير
الثياب *الحداد عنهم فلم يخص بذلك شريفا دون مشروف — الجداد *
ولا كبيرا دون صغير وبعد ايام وصل التقليد من الخليفة
لنور الدين بالولاية ولبدر الدين بالنظر في امور دولته
والتشريفات لهما ايضا وكان مظفر الدين *كوكبري بن — كوكيري *
زين الدين صاحب اربل قام *بنظر عماد الدين زنكي — *al. في نصره
فملكه قلعة العمادية وباقي قلاع الهكارية والزوزان

فراسله

وقتل كمان معه قايلين اذا كنت ما ابقيت علي
مخدومك وولي نعمتك فلا تبقي ولا علينا وزحف العسكر
& capta.
الي المدينة فدخلوها واخرجوا اهلها جميعها الي ظاهرها
واغاروا علي ما فيها وبقي غاير خان في عشرين الف من
عسكره متفرقين في دروب المدينة لم يتمكن منهم المغول
وكان يخرجون من خمسين خمسين ويكارجون ويطعنون
في عسكر المغول ويقتلون *ثم يقتلون وكان هذا دابهم *شهرا
*al. ولـسم
الي ان بقي غاير خان ومعه نفرين *يجالدون في سطح دار
* مدة شهر
* يجادلون
السلطنة وكان قد برز مرسوم الخان ان لا يقتل غاير خان
في الحرب لكن يحمل اليه حيا فلذلك كثر التعب معه
وقتل صاحباه وبقي وحده يقاتل بالاجر الذي كان
الجواري يناولنه من الجدار فلما عجز عن المناولة احاط به
المغول وقبضوه وحملوه الي جنكزخان بعد عوده من
Gayer Chan captus & occisus.
بخارا الي سمرقند وقتل هناك في كوك سراي وفي
سنة اثني عشر في شعبان ملك السلطان محمد مدينة
Sultan Mohammed post totam *Chorasanam*, & *Bamianam*, *Gazna* potitur.
غزنة وكان استولي قبل ذلك علي عامة خراسان وملك
باميان وفي سنة ثلث عشرة في العشرين من جمدي
الاخر توفي الملك الظاهر غازي بن صلاح الدين يوسف بن
AlMalec ADdhaher Salaho'=Ddini fi. Halebi Do. moritur.
ايوب وهو صاحب مدينة حلب وخلف اولادا ذكورا من

Dyn. IX.

Sultano *Mohammedi* bellum infert.

صار يميل الي النصارى ويحسن الظن بهم ويكرمهم وفي سنة عشر وستماية قصد جنكزخان بلاد السلطان محمد ولما وصل الي نواحي تركستان اتاه الامير ارسلان خان من *غياليق والامير ايدى قوت من بيش باليغ والامير سغناق من الماليغ وصاروا في عساكرهم ولما اجتمعت العساكر جميعها بقصبة مدينة اترار سير جنكزخان ابنه الكبير في تومانين عسكر الي جانب خجند وتوجه هو بنفسه الي بخارا ورتب علي محاصرة اترار ولديه جغاتاي واوكتاي فدام القتال عليها مدة خمسة اشهر لان السلطان محمد كان قد سير اليها غايرخان في خمسة الف فارس وقراجا خاص *حاجب في عشر الف وكانوا كلهم بها ولما ضاقت الحيلة بمن في المدينة وعجزوا عن المقاومة شاور قراجا لغايرخان في الصلح وتسليم البلد فابي غايرخان الا المجاهدة الي الموت لعلمه ان المغول لا يبقون عليه فلم ير في المصالحة مصلحة فتوقف *قراجه الي هجوم الليل وخرج في اكثر عسكره الي خارج من باب *دروازة الصوفي فعوقوه الي الصبح ثم حمل الي ابني جنكزخان فاستنطقاه واستعلما منه عن احوال البلد وامرا بقتله وقتل

* al. غياليغ

Otrara obsessa.

* صاحبها

* al. قراجا

* al. دروازة

Dyn. IX.

محمد في امرهم وحسن له ابادتهم واغتنام مالهم فاذن
له بذلك فقتلهم طرا الا واحدا منهم فانه هرب من
السجن ولما راي ما جري علي اصحابه لحق بديار
التاتار واعلمهم بالمصيبة فعظم ذلك عند جنكزخان
وكاثر منه الي غاية وهجر النوم وصار يحادث نفسه
ويفتكر فيما يفعله وقيل انه صعد الي راس تل عال وكشف
راسه وتضرع الي الباري تعالي طالبا نصرة علي من
بداه بالظلم وبقي هناك ثلثة ايام بلياليها صايما وفي
الليلة الثالثة راي في منامه راهبا عليه السواد وبيده
عكازة وهو قايم علي بابه يقول له لا تخف افعل ما شيت
فانك مويد فانتبه مذعورا ذعرا مشوبا بالفرح وعاد الي
منزله وحكي حلمه لزوجته وهي ابنة اونك خان *فالت له
هذا زي اسقف كان يتردد الي ابي ويدعو له ويحبه
اليك دليل انتقال السعادة اليك فسال جنكزخان
امن في خدمته من نصاري الايغور هل ههنا احد من
الاساقفة فقيل له عن مار دنحا فطلبه ودخل عليه
بالبيرون الاسود قال هذا زي من رايت في منامي
لكن شخصه ليس ذاك فقال الاسقف يكون
الخان قد راي بعض قديسينا ومن ذلك الوقت

Occasio belli cum *Tataris*, cædes mercatorum & legatorum à *Gayer Chano Otraræ* Principe facta.

Jengiz Chan jejunio & precibus opem divinam implorat.

ejus visio.

*al. فقالت

Christianis favet.

ثيابا قط وامر الخازن فاراه من الاقمشة التي هداها اليه
ملوك الخطا اشيا نفيسة وتقدم ان يكتب ما معه واذهبه
لمن حضر من الحاشية واعتقل احمد وطلب صاحبيه *فعرضا وعرضا عليهم *al.
عليه متاعهما برمته وقالا هذا كله انما اتينا به لنقدمه
خدمة للخان لا *لنبيعه عليه فالحوا عليهما ان يثمناه فلم لنبيعة *al.
يفعلوا فامر جنكزخان ان يعطيا لكل ثوب مذهب
*باليش من ذهب ولكل كرباسين باليش من فضة بالش *al.
*واعوض لاحمد ايضا مثل ما اعطاهما وتقدم الى الاولاد وعوض *al.
والخواتين والامرا ان ينفذوا معهم جماعة من اصحابهم
ومعهم *بواليش الذهب والفضة ليجلبوا لهم من طرايف بوالش *al.
البلاد ونفايسها ما يصلح لهم فامتثلوا ما *امرهم به فاجتمع امروا به *al.
معهم مايه وخمسون تاجرا من مسلم ونصراني وتركي
وارسل معهم رسولا الى السلطان محمد يقول له ان
التجار وصلوا الينا وقد اعدناهم الى ما منهم سالمين
غانمين وقد سيرنا معهم جماعة من غلماننا ليحصلوا من
طرايف تلك الاطراف فينبغي ان يعودوا الينا امنين
ليتاكد الوفاق بين الجانبين وتنحسم مواد النفاق من
ذات البين فلما وصل التجار الى مدينة اترار طمع اميرها
غاير خان فيما معهم من الاموال *فطالع السلطان وطلع *al.
محمد

Dyn. XI.

البيت الاتابكي وجاهه وحرمته بعد ان كادت قد ذهبت
ولما حضره الموت رتب في الملك ولده الملك القاهر عز الدين
مسعود وامران يتولي تدبير مملكته ويقوم بحفظها وينظر
في مصالحها مملوكه بدر الدين لولو لما راي من
عقله *وسداد رايه وحسن سياسته وكمال *السيادة
فيه واعطي ولده الاصغر عماد الدين زنكي قلعة * العقر
الحميدية وقلعة شوش وسيره الي العقر وفي سنة تسع
وستماية قصد ثلثة نفر تجار من البخاريين ديار التاتار
ومعهم البضايع من الثياب المذهبة والكرباس
وغيرهما مما يليق بالمغول *لما سمعوا ان للمتاع عندهم
قيمة وافرة وان الطرق قد امن بها جنكزخان جماعة
يسمونهم قراقجية اي مستحفظين يخفرون المترددين
اليهم فقوي عزمهم علي ذلك فساروا نحوهم ولما وصلوا الي
نواحيهم وافاهم المستحفظون ووقفوا علي ما معهم من
السلع فراوا قماش واحد منهم اسمه احمد لايقا للخان
فسيروه مع *صاحبه اليه فعرض احمد متاعه علي الحجاب
وطلب في ثمن كل ثوب كان مشتراه عليه عشرة
دنانير الي عشرين دينارا ثلثة بواليش فغضب لذلك
جنكزخان وقال هذا الغافل كانه يظن اننا ما راينا

Azzo'Ddin fil. succedit.

Badro'Ddin Lulu.

* وسداد رايه وحسن

* al. جلال السيادة

*al. ex. caret العقر

Historia mercatorum quorundam.

* al. لما

* صاحبيه

ن الملك الي اصحابه ومماليكه فعاد اليهم الاوحد وقتل
بها خلقا كثيرا من اعيان اهلها فذل اهل اخلاط
وتفرقت كلمة الفتيان وكان الحكم اليهم وكفي الناس
شرهم فانهم كانوا *يقيموا ملكا ويعتقدون اخر والسلطنة
عندهم لا حكم لها وانما الحكم لهم واليهم وفي سنة ست
وستماية ملك العادل ابو بكر بن ايوب بلد الخابور
ومدينة نصيبين وحصر سنجار ثم عاد عنها وفيها استولي
جنكزخان علي بلاد قرا خطا وكان امير بلاد الايغور وهم
طايفة كثيرة من الترك في طاعة ملك الخطا فلما صار
الصيت لجنكزخان وشاع ذكره في البلاد ارسل اليه امير
الايغور وهو الذي يسمونه ايدي قوب اي صاحب الدولة
يطلب الامان لنفسه ورعيته والدخول في زمرته فاكرم
جنكزخان رسله وتقدم بوصوله اليه فبادر ايدي قوب
الي الحضور في خدمته من غير توقف فاقبل عليه
جنكزخان واحسن قبوله واعاده الي بلاده مكرما وفي سنة
سبع وستماية اواخر رجب توفي نور الدين ارسلان شاه بن
مسعود بن مودود بن زنكي بن اقسنقر صاحب الموصل
وكانت مدة ملكه ثماني عشرة سنة وكان شهما شجاعا
ذا سياسة للرعايا شديدا علي اصحابه اعاد ناموس
البيت

قد صاروا* يقيمون

Al Adel Chaborâ & *Nisibi* potitus *Sanjaram* tentat.

Jengiz Chan regionem *Kara Chata*, i.e. *Chataeam* nigram subigit.

Obitus & laus *Nuro'Ddini* Domini *Mauselae*.

Dyn. IX.

cæam &c. quibus à *Lascari* brevi spoliatur.

* الشكري

Moritur Rocno Ddin.

Gayátho' Ddin Iconio potitur.

Gorjii Aderbijanam, &c. populantur.

*al. فجازوا

* سكمان

Naj'mo' Ddin filius *Al Adeli Chalato* dominatur.

التي هي شرقي الخليج مثل نيقيا ولاذيق وفيلادلف ولم تدم له فانها تغلب عليها بطريق من بطارقة الروم اسمه *لشكري وفيها في ذي القعدة توفي السلطان ركن الدين صاحب الروم وملك ابنه قلج ارسلان وكان صغيرا وكان غياث الدين كيخسرو اخو ركن الدين يومين بقلعة من قلاع القسطنطينية ولما سمع بموت اخيه سار الي القونية وقبض علي الصبي وملكها وجمع الله له البلاد جميعها وعظم شانه وقوي امره وكان ذلك في رجب سنة احدى وستماية وفيها اغارت الكرج علي اذربيجان واكثروا النهب والسبي ثم اغاروا علي خلاط وارجيش فاوغلوا في البلاد حتي بلغوا ملازكرد ولم يخرج اليهم من المسلمين احد يمنعهم *فجاسوا خلال البلاد ينهبون وياسرون وفي سنة ثلث وستماية قبض عسكر خلاط علي صاحبها محمد بن بكتمر وملكها بلبان مملوك شاه ارمن بن *سليمان وفي سنة اربع وستماية ملك الملك الاوحد نجم الدين ايوب بن الملك العادل مدينة خلاط ولما سار عنها الي ملازكرد ليقرر قواعدها وثب اهلها علي من بها من العسكر فاخرجوه من عندهم وعصوا ونادوا بشعار شاه ارمن وان كان ميتا يعنون بذلك

ذ

في تلك النواحي وهي وسط مملكتهم كالمركز بالنسبة
الى الدايرة وفي سنة ستماية ملك الفرنج مدينة
القسطنطينية من الروم اقام الفرنج بظاهرها محاصرين
للروم من شعبان الى جمادى الاولى وكان
بالمدينة من الفرنج *مقيمون نحو ثلثين الفا ولعظم
البلد لا يظهر امرهم *فتواضعوا هم والفرنج الذين بظاهر
البلد ووثبوا فيه والقوا النار فاحترق نحو ربع البلد
فاشتغل الروم بذلك ففتحوا الفرنج الابواب ودخلوها
ووضعوا السيف ثلثة ايام وقتلوا حتى الاساقفة والرهبان
والقسيسين الذين خرجوا اليهم من كنيسة ايا
سوفيا العظمى وبايديهم الاناجيل والصلبان يتوسلون
بها ليبقوا عليهم فلم يلتفتوا *عليهم وقتلوهم اجمعين
ونهبوا الكنيسة وكان الفرنج ثلثة ملوك ذوقس
البنادقة وفي مراكبه ركبوا الى القسطنطينية وهو شيخ
اعمى اذا ركب يقاد فرسه والثاني المركيس مقدم
الافرنسيس والثالث كندافلند وهو اكثرهم عددا فلما
*استولوا اقترعوا على الملك فخرجت القرعة على كندا
فلند فملكوه عليها وتكون لذوقس البنادقة الجزاير
مثل اقريطس ورودس وغيرهما ويكون لمركيس البلاد
التي

Franci Constantinopolim expugnant.

* المقيمون

* فتواضعو

* *al.* اليهم

* استولوا

Comes *Fland.* Imperium *Constantinopol.* Dux *Venet.* inf: *Cretam, Rhodum,* &c. sortiuntur; *Marchio Ferratensis Ni-*

Dyn. IX.

السلطانية ويكون ما يغنم من الغزاوات له مطلقا لا يوخذ منه نصيب *الملك وزان لهاولا ان يدخلوا علي الملوك بغير اذن ولا يعاقبوا علي ذنب الي تسعة ذنوب وكان لجنكزخان من الاولاد الذكور والاناث جماعة وكانت الخاتون الكبيرة زوجته تسمي *اويسونجين بيكي وفي رسم المغول اعتبار ابنا الاب الواحد بالشرف انما يكون بالنسبة الي الامهات وكان لهذه خاتون اربعة بنين ولاهم جنكزخان الامور العظام في مملكته الاول توشي ولي امر الصيد والطرد وهو احب الامور اليهم والثاني جغتاي ولي امر الحكومات *والياسه اي الناموس والقضا والثالث اوكتاي ولي *تدبير الممالك لغزارة عقله واصابة رايه والرابع تولي ولي امر الجيوش وتجهيز الجنود والنظر *في مصالح العساكر وكان لجنكزخان اخ يقال له اوتكين فعين له ولكل واحد من الاولاد بلادا يقيمون بها اما اوتكين فاقام بحدود الخطا وتوشي اقام بحدود *قباليغ وخوارزم الي اقصي *سقسين وبلغار وجغتاي اقام بحدود بلاد *الايغور بالقرب من الماليغ الي سمرقند وبخارا واقام اوكتاي وهو ولي العهد بحدود *ايميل وقوتاق وجاورة تولي ايضا في

* al. الملك

* اويتشو لوجين

Nobilitas *Mogulensium* ex matre.

Filii *Jengiz Chani*, eorumq; munera.

* والسياسة

* *al.* بتدبير

* *al.* في العساكر ومصالحهم

* *al.* قياليغ

* سقسين

* اللايغور

* *al.* يميل وقوداق

والقبض عليه فانضم اليه غلامان من خدم اونك خان
فاعلماه القضية وعيّنا له الليلة التي فيها يريدون اونك *كبسه — *al. يكبسه
وفي الحال امر تموجين اهله باخلا البيوت عن
الرجال وتركها علي حالها منصوبة وكمن هو مع
الرجال بالقرب من البيوت وفي وقت السحر لما هجم
اونك واصحابه علي بيوت تموجين لقيها خالية من — A Temujino occisus.
الرجال وكر *عليه تموجين واصحابه من الكمين — * al. علي تموجين
واوقعوا بهم وناوشوهم القتال *واثخنو فيهم وهزموهم — * واثخنوهم بالخروج
وطاردوهم مولين حتي *قتلوه وابطاله وسبوا ذراريه وفي — * al. قتلو ابطاله
اثنا هذا الامر ظهر بين المغول امير معتبر كان
يسيح في الصحاري والجبال في وسط الشتا عريان
حافيا ويغيب اياما ثم ياتي ويقول كلمني الله وقال
لي ان الارض باسرها قد اعطيتها لتموجين وولده
وسميته جنكز خان فسماه جنكزخان *تبت تنكري — * al. دبت — qui exinde Jengiz Chan dictus.
وكان يرجع الي قوله ولا يعدل عن رايه ولما علا شان
جنكزخان ارسل الرسل الي جميع شعوب الترك فمن
اطاعه وتبعه سعد ومن خالفه خذل وانعم علي ذينك
الغلامين وذريتهم بان جعلهم ترخانية والترخان
هو الحر الذي لا يكلف بشي من الحقوق
السلطانية

Dyn. IX.

الي حلب والافضل الي سميساط ووصل العادل الي
دمشق وفي سنة تسع وتسعين وخمسماية في المحرم سير
الملك العادل عسكرا مع ولده الملك الاشرف موسي
الي ماردين *فحصروها وشحنوا علي اعمالها واقام الاشرف
ولم يحصل له غرض فدخل الملك الظاهر بن صلاح الدين
صاحب حلب في الصلح بينهم وارسل الي عمه العادل في
ذلك فاجاب اليه علي قاعدة ان يحمل له صاحب
ماردين ماية وخمسين الف دينارا *فجا صرف الدينار
احد عشر قيراطا من اميري ويضرب اسمه علي السكة
ويكون عسكره في خدمته اي وقت طلبه وفيها وهي
سنة الف وخمسماية واربع عشرة للاسكندر كان ابتدا
دولة المغول وذلك ان في هذا الزمان كان المستولي
علي قبايل الترك المشارقة اونك خان وهو المسمي ملك
يوحنا من القبيلة التي يقال لها كريت وهي طايفة تدين
بدين النصرانية وكان رجل موين من غير هذه القبيلة
*يقال له تموجين ملازما لخدمة اونك خان من من
الطفولية الي ان بلغ حد الرجولية وكان ذا باس في
قهر الاعدا فحسده الاقران وسعوا به الي اونك خان
ولا زالوا يغتابونه عنده حتي اتهمه بتغيير النية وهم باعتقاله
والقبض

* فحصرها

Al Adel Maredinam vectigalem facit.

* *al.* وعادة الدينار

ابتدا دولة المغول
Initium imperii *Mogulensium.*

Ung Chan, sive Rex *Johannes*, *Carritensis*, *Christianus.*

* *al.* التي يقال لها

وحاني وجبل جور فامتنع نجم الدين ايوب بن الملك
العادل من تسليم ميافارقين وسلم ما عداها فترددت
الرسل في ذلك والعادل *فزعم ان ابنه عصاه فامسك
الافضل عن المراسلة في ذلك لعلمه ان هذا فعله بامر
العادل وفيها في شهر رمضان توفي خوارزمشاه تكش *بن
ارسلان وولي ملك خوارزم بعده ابنه قطب الدين
محمد ولقب علا الدين لقب ابيه وفي سنة سبع وتسعين في
شهر رمضان ملك ركن الدين سليمان بن قلج ارسلان
مدينة ملطية وكانت لاخيه معز الدين قيصر شاه فسار
اليه وحصره اياما وملكها وسار منها الي ارزن الروم
وكانت لولد الملك محمد بن *صيق وهم بيت قديم قد
ملكوا ارزن الروم فلما قاربها ركن الدين خرج صاحبها
اليه ثقة به ليقرر معه الصلح علي قاعدة يوثرها ركن
الدين فقبض عليه واعتقله عنده واخذ البلد وهذا كان
اخر اهل بيته *ملكوا وفيها حصر الملك الظاهر واخوه
الملك الافضل ابنا صلاح الدين مدينة دمشق وهي لعمهم
الملك العادل واعادوا الي تجديد الصلح علي ان يكون
للظاهر منبج وافامية وكفر طاب والمعرة ويكون للافضل
سميساط وقلعة نجم وسروج وراس عين *وجملين وسار الظاهر
الي

* يزعم ان ابنه عصاه وقد عصا فامسك

*al. بن الب ارسلان

Ala'Ddin Chorasmiæ Dominus.

Rocno'Ddin Malatiâ potitur.

*al. صليق

& Arzano Rrúmo.

*al. الذين ملكوا

Ad Dhaher & Al Afdal Salâho'Ddini filii obsessâ Damasco Al Adelum patruum adigunt ad pacem.

* وحملين

Dyn. IX.

قبا وقلنسوة وقالوا هذا خوارزمشاه لانه كان اعور وطافوا به على السور ثم القوه في منجنيق الى العسكر وقالوا هذا سلطانكم *فلم يزل هذا دابهم حتي ملك خوارزمشاه البلد بعد ايام يسيرة عنوة وعفا عن اهله واحسن اليهم وفيها حصر الملك العادل ابو بكر بن ايوب قلعة ماردين في شهر رمضان وكان صاحبها حسام الدين * يولف ارسلان صبيا فسلم بعض اهلها الربض **مخامرة فنهب العسكر اهلها ذهبا قبيحا فلما تسلم العادل الربض تمكن من حصر القلعة وقطع الميرة عنها وبقي عليها الي ان رحل عنها سنة خمس وتسعين وفي سنة خمس وتسعين في العشرين من المحرم توفي الملك العزيز صاحب مصر وراسلوا الامرا من مصر الي الافضل اخيه يدعونه اليهم ليملكوه لانه كان محبوبا الي الناس يريدونه فدخل الي مصر وملكها وفي سنة ست وتسعين سار العادل فنزل علي القاهرة وحصرها فارسل الافضل اليه في الصلح فتقرر ان يسلم الديار المصرية الي عمه وياخذ العوض عنها ميافارقين وحاني وجبل جور وتحالفوا علي ذلك وخرج الافضل من مصر وسار الي صرخد وارسل من يتسلم ميافارقين

* وكم هذا captæ incolis parcit.

*al.ex. caret يولف ارسلان

Hosamo'Ddin Maredinæ Dominus obsessus ab AlAdelo.

* بمخامرة

Mortuo AlAzizo AlAfdal ultrò accitus est in regnum Ægypti.

quo ab AlAdelo coactus cedit.

 وحاني

ولا جبار بجبروته ومن يفتخر *فبرب فليفتخر كما جا في
الكتاب الالهي ثم ان الفنش عاد الي بلاده وركب
بغلا واقسم انه لا يركب فرسا حتي تنصره ملوك فرنجة
فجمعوا *الجموع العظيمة وجرت لهم مع المسلمين وقايع
كثيرة الي ان ملكوا الان اكثر *من الاندلس وفي
سنة اثنتين وتسعين سار الملك العزيز من مصر الي
دمشق وحصرها وارسل الي اخيه الافضل *ان يفارق
القلعة ويسلم البلد علي قاعدة ان تعطي قلعة *صرخد
ويسلم جميع اعمال دمشق فخرج وتسلم العزيز القلعة
ودخلها واقام بها اياما ثم سلمها الي عمه الملك العادل
وعاد الي مصر فسار الافضل الي صرخد وفي سنة ثلث
وتسعين ملك العادل يافا من الفرنج وملك الفرنج
بيروت من المسلمين وفي سنة اربع وتسعين توفي عماد
الدين زنكي بن مودود بن زنكي بن اقسنقر صاحب
سنجار ونصيبين والخابور والرقة وملك بعده ابنه قطب
الدين محمد وملك نور الدين مدينة نصيبين وفيها
قصد خوارزمشاه بخارا وكان قد ملكها الخطا فنازلها
وحصرها وامتنع اهلها منه وقاتلوه مع الخطا لما راوا من
حسن سيرتهم معهم حتي انهم اخذوا كلبا اعورا والبسوه
قبا

* al. فبالله تعالي يفتخر

* al. الجمع العظيم

* al. ملك

* al. ان لا

* صرخد له

Al Aziz Rex *Ægypti Al-Afdalum* fratrē *Damasci* regno exuit.

Al Adel Joppam Francis, illi *Berytum Moslemiis* auferunt.

Moritur *Ommado Ddin Zingi*. Succedit illi *Kotbo'Ddin*.

Chowarezm Shah Bocharam obsidet.

Dyn. IX.

عبد المومن كتابا يقول فيه انك امير المسلمين ولا يخفي عليك ما هم عليه رووسا الاندلس من *التخاذل واهمال الرعية واشتغالهم علي الراحات واذا اسومهم الخسف واخلي الديار واسبي الذراري وامثل بالكهول واقتل *الشبان ولا عذر لك في التخلف عن نصرتهم وانت تعتقد ان الله فرض عليكم قتال عشرة منا بواحد منكم والان تخفف عنكم فنحن نقاتل *عدوا منكم بواحد منا ثم بلغني عنك انك اخذت في الاحتفال وتمطل نفسك عاما بعد عام تقدم رجلا وتوخر اخري ولا ادري الجبن ابطا بك ام التكذيب بما انزل عليك وانا اقول لك ما فيه المصلحة ان تتوجه بجملة من عندك في الشواني والمراكب واجوز اليك بجملتي وابارزك في اعز الاماكن عندك فان كانت لك فغنيمة عظيمة جات اليك وهدية مثلت بين يديك وان كانت لي كانت يدي العليا عليك واستحققت ملك الملتين *والتقدم علي القبلتين فلما قرا يعقوب كتابه جمع العساكر وعبر المجاز الي الاندلس واقتتلوا قتالا شديدا فكانت الدايرة اولا علي المسلمين ثم عادت علي الفرنج فانهزموا اقبح هزيمة وغنم المسلمون منهم شيا عظيما فلا *يفخرن ثروان بثروته ولا

* التخاذل

* الشباب واعذر

* Forſ. legend. عدد ا

* والتقديم علي القبيلتين à *Mauris*, quos laceſſierat, victus.

* *al.* يفتخر مثر

بحلب فملكها واعمالها مثل حارم وتل باشر واعزاز
ودربساك ومنبج وكان بحماة محمد بن تقي الدين عمر بن
شاهنشاه بن ايوب فاطاع الملك الظاهر وكان بحمص
شيركوه بن محمد بن شيركوه فاطاع الملك الافضل وكان
الملك العادل اخو صلاح الدين بالكرك فسار الي
دمشق فجهز الافضل معه عسكرا *وساروا الي البلاد
الجزرية وهي له ليمنعها من عز الدين صاحب الموصل
وفيها اول جمدي الاولي قتل سيف الدين بكتمر
صاحب خلاط وكان بين قتله وموت صلاح الدين شهران
فانه اسرف في اظهار الشماتة بموت صلاح الدين وفرح فرحا
كثيرا فلم يمهله الله تعالي وملك بعده ظهير الدين
هزارديناري خلاط وهو ايضا من مماليك شاه ارمن وفيها
سلخ شعبان توفي اتابك عز الدين مسعود بن مودود بن
زنكي بن اقسنقر صاحب الموصل بالموصل وملك بعده ابنه
نور الدين ارسلان شاه وكان عز الدين خيرا محسنا
حليما قليل المعاقبة حييا كثير الحيا لم يكلم جليسا له
الا وهو مطرق وما قال في شي هيلة الاحبا * وكرم طبع
وفي سنة احدي وتسعين وخمسماية كتب *الفنش
ملك الفرنج ومقر ملكه طليطلة الي يعقوب بن يوسف بن

عبد

* *al.* وسار

Cædes *Saifo'-Ddini* Domini *Chilati*, de morte *Salaho'-Ddini* supra modum læti.

Obitus *Azzo'-Ddini* Domini *Mauselæ* & successio filii *Nuro'Ddini.*

* *al.* وكرامة * وفي سنة

* *al.* القبس

Alphonsus Rex *Toletanus.*

Dyn. IX.

Rocno'Ddin ejus filius fratri Gayatho'Ddino Iconium eripit.

Salaho'Ddini obitus ac laus.

ولده غياث الدين في قونية مالكا لها حتي اخذها
منه اخوه ركن الدين وفي سنة تسع وثمانين
وخمسماية توفي صلاح الدين يوسف بن ايوب بن
شاذي بدمشق وعمره سبع وخمسون سنة وكان
حليما كريما حسن الاخلاق متواضعا صبورا علي ما
يكره كثير التغافل عن ذنوب اصحابه وحكي انه
كان يوما جالسا وعنده جماعة فرمي *به المماليك
بعضا بسرموزا فاخطاته ووصلت الي صلاح الدين فوقعت
بالقرب منه فالتفت الي الجهة الاخري يكلم جليسه
هناك ليتغافل عنها وطلب مرة الما فلم يحضر فعاود
الطلب في مجلس واحد خمس مرات فلم يحضر فقال
يا اصحابنا والله قد قتلني العطش واما كرمه فانه كان
كثير البذل لا يقف في شي يخرجه ويكفي دليلا علي كرمه
انه *يوم مات لم يخلف في خزانته غير *دينارا واحدا صوري
واربعين درهما ناصرية ولما توفي صلاح الدين ملك بعده
ولده الاكبر الافضل نور الدين دمشق والساحل والبيت
المقدس وبعلبك وصرخد وبصري وبانياس وهونين
وتبنين الي الداروم وكان ولده الملك العزيز عثمان
بمصر فاستولي عليها وكان ولده الملك الظاهر غازي
بحلب

* al. بعض

*al. لما مات

* al. دينار واحد

Nuro'Ddin Damasco &c. imperat.

Othman Ægypto, &c.

عليهم فانكشفوا عن موقفهم واذا اكثر من كان عندهم من المسلمين فعلي قد وضعوا فيهم السيف وقتلوهم واستبقوا الامرا ومن كان له مال وقتلوا من سواهم من سوادهم واصحابهم ومن لا مال له فلما راي صلاح الدين ذلك رحل الي ناحية عسقلان واخربها وفي سنة ثمان وثمانين رحل الفرنج نحو عسقلان وشرعوا في عمارتها وفيها عقدت الهدنة بين صلاح الدين والانكيتار ملك الفرنج لمدة ثلث سنين وثمانية اشهر اولها يوم اول ايلول وفيها منتصف شعبان توفي السلطان قلج ارسلان بن مسعود بن قلج ارسلان بن سليمان بن قتلميش بن سلجوق بمدينة قونية وكان ذا سياسة حسنة وهيبة عظيمة وعدل وافر وغزاوات كثيرة الي بلاد الروم *فلما كبر فرق بلاده علي اولاده فاستضعفوه ولم يلتفتوا اليه وحجر عليه ولده قطب الدين ثم اخذه وسار به الي قيسارية لياخذها من اخيه فحصرها مدة فهرب منه والده ودخل الي قيسارية ولم يزل قلج ارسلان يتحول من ولد الي ولد وكل منهم يتبرم به حتي مضي الي ولده غياث الدين كيخسرو فسار معه في عساكره الي قونية فملكها وبها توفي قلج ارسلان وبقي ولده

Ascalonem restaurant.

Induciæ inter *Salahô Ddinum* & Regem *Angliæ*.

Klij' Arslani Seljukiensis laus.

**al.* فلما اسن كبر

à filiis malè tractatus.

Iconio potitus illic moritur.

Dyn. IX.

Franci Accam recuperant.

البلد وخروج من فيه باموالهم وبذل لهم عن ذلك
مايتي الف دينارا وخمسماية اسير من المعروفين واعادة
صليب *الصلبوت واربعة عشر الف دينار للمركيس صاحب
صور فاجابوه الي ذلك وان تكون مدة تحصيل المال
والاسرا الي شهرين فلما حلفوا له سلم البلد اليهم فدخلوه
الفرنج سلما واحتاطوا علي من فيه من المسلمين وعلي
اموالهم وحبسوهم الي حين ما يصل اليهم ما بذل
لهم وراسلوا صلاح الدين في ارسال المال والاسرى
والصليب حتي يطلقوا من عندهم فشرعوا في جمع المال
وكان هو لا مال له انما يخرج ما يصل اليه من دخل
البلاد اولا باول فلما اجتمع عنده من المال ماية الف دينار
اشاروا الامرا بان لا يرسل شيا حتي يعاود يستحلفهم
علي الاطلاق من اصحابه فقال ملوك الفرنج نحن لا نحلف
انما ترسل الينا الماية الالف دينار التي حصلت والاساري
والصليب ونحن نطلق من اصحابكم من نريد ونترك
من نريد حتي تجي باقي المال فنطلق الباقين منهم *فلم
تجبهم السلطان الي ذلك فلما كان يوم الثلثا السابع
والعشرين من رجب ركب الفرنج وخرجوا ظاهر البلد
بالفارس والراجل وركب المسلمون اليهم وحملوا

* المصلوب

* فاجابهم

والدخول اليه فنازلهم شواني الفرنج وقت السحر وضايقتهم
واوقعت بهم فقتلوا من ارادوا واخذوا الباقين
بمراكبهم وادخلوهم *صور والمسلمون من
البر ينظرون اليهم ورمي جماعة من المسلمين انفسهم من
الشواني فمنهم من سبح ونجا ومنهم من غرق وفي سنة
اربع وثمانين فتح صلاح الدين جبلة واللاذقية
وصهيون وشغر بكاس ودربساك وبغراس والكرك
وصفد وهادن صلاح الدين البرنس بيموند صاحب
انطاكية وطرابلس ثمنية اشهر وفي سنة سبع وثمانين
وصلت امداد الفرنج في البحر الي الفرنج النازلين علي
عكة يحاصرونها وكان اول من وصل منهم فيليب
ملك افرنسيس وهو من اشرف ملوكهم نسبا وان كان
ملكه ليس بالكثير فقويت به نفوسهم اي الذين
كانوا علي عكا ولجوا في قتال المسلمين الذين فيها
وكان صلاح الدين علي شفرعم فكان يركب كل يوم
ويقصد الفرنج ليشغلهم بالقتال عن مزاحفة البلد
وكان فيه الامير سيف الدين الهكاري المعروف
بالمشطوب فلما راي ان صلاح الدين لا يقدر لهم علي
نفع ولا يدفع عنهم ضرا خرج الي الفرنج وقرر معهم تسليم
البلد

Classis Moslemiorum ad Tarsum à Francis victa.

* صور هنا

Salaho'Ddin expugnatâ Jabalâ, Laodiceâ, Sahyune, Shogro Bacaso, Dorbasaco, Bagraso, Caraco, et Sapheto, cum Antiochiæ Principe inducias paciscitur.

Philippus Rex Franciæ adventu suo Accam obsidentibus animos addit.

Dyn. IX.

فاجاب صلاح الدين حينيذ الي بذل الامان للفرنج
واستقر ان يزن الرجل عشرة دنانير يستوي فيه
الغني والفقير وتزن المراة خمسة دنانير ويزن الطفل من
الذكور والاناث دينارين فمن ادي ذلك الي اربعين
يوما فقد نجا والا صار مملوكا فبذل باليان عن
الفقرا ثلثين الف دينارا فاجيب الي ذلك وسلمت
المدينة يوم الجمعة السابع والعشرين من رجب ولما فرغ
صلاح الدين من امر بيت المقدس سار الي مدينة
صور وقد خرج اليها المركيس وصار صاحبها وقد ساسها
احسن سياسة فقسم صلاح الدين القتال علي العسكر
كل جمع لهم وقت معلوم يقاتلون فيه بحيث يتصل
القتال علي اهل البلد علي ان المواضع التي يقاتلون
فيه قريب المسافة تكفيه الجماعة اليسيرة من اهل البلد
حفظه وعليه الخنادق التي قد وصلت من البحر الي
البحر فلا يكاد الطاير يطير عليها لان المدينة كالكف في
البحر والساعد متصل بالبر والبحر في جانبي الساعد
والقتال انما هو في الساعد فلذلك لم يتمكن منها صلاح
الدين ورحل عنها وكان للمسلمين خمس قطع من
الشواني مقابل مينا صور ليمنعوا من الخروج منه

Hierosolyma Salaho'Ddino dedita.

Tyrus ei inexpugnabilis.

دينا وحتما واجبا فلا يحتاج فيه الي باعث سلطاني بل كانوا يمنعون ولا يمتنعون ويزجرون ولا ينزجرون فلما راي الفرنج شدة قتال المسلمين وتحكم المنجنيقات بالرمي المتدارك وتمكن النقابين من النقب ارسلوا *باليان بن نيزران صاحب الرملة الي صلاح الدين يطلب الامان فابي السلطان وقال لا افعل بكم الا كما فعلتم بالمسلمين حين ملكتموه سنة احدي وثمانين واربعماية من القتل والسبي فقال له *باليان ايها السلطان اعلم اننا في هذه المدينة في خلق كثير وانما *اوذا يفترون من القتال رجا الامان فاذا راينا ان الموت لا بد منه فوالله لنقتلن اولادنا ونسانا ونحرق اموالنا ولا نترككم تغنمون منا دينارا ولا درهما ولا تسبون وتاسرون رجلا او امراة فاذا فرغنا من ذلك اخربنا الصخرة والمسجد الاقصي ثم نقتل من عندنا من اساري المسلمين وهم خمسة الف يسير ولا نترك لنا دابة ولا حيوانا الا قتلناه ثم خرجنا اليكم كلنا وحينئذ لا يقتل الرجل منا حتي يقتل امثاله ونموت اعزا ونظفر كرما فاستشار صلاح الدين اصحابه فاجمعوا علي اجابتهم الي الامان وان لا يخرجوا ويحملوا علي ركوب ما لا يدري عاقبة الامر فيه عن اي شي ينجلي فاجاب

باليان بن* بيروان

* al. اذا يفترون في

Dyn. IX.

Salaho'Ddin Tiberiade & Accâ potitur.

واسمه عثمان وفي سنة ثلث وثمانين ملك صلاح الدين
مدينة طبرية وقلعتها وسار عنها ونزل على عكة ولما صمم
على الزحف الى البلد خرج الاعيان من اهلها اليه
يطلبون الامان فاجابهم الى ذلك وامنهم على نفوسهم
واموالهم *وخيراتهم بين الاقامة والظعن فاختاروا الرحيل
وساروا عنها *مفترقين وحملوا ما امكنهم من اموالهم
وتركوا الباقي على حاله وسلم صلاح الدين البلد الى
ولده الافضل وغنم المسلمون *مما بقي ما لم يطق الفرنج
حمله وفيها ملك صلاح الدين قيسارية وحيفا وصفورية
والشقيف والفولة ويافا وتلنين وصيدا وبيروت وجبيل
وعسقلان ولما فرغ صلاح الدين من امر هذه الاماكن
سار الى البيت المقدس فلما نزل عليه المسلمون راوا على
سوره من الرجال ما هالهم وبقي صلاح الدين خمسة
ايام يطوف حول المدينة لينظر من اين يقاتل لانه في
غاية الحصانة والامتناع فلم يجد عليه موضع قتال الا من
جهة الشمال نحو باب عمودا وكنيسة صهيون فانتقل الى
*هذه الناحية في العشرين من رجب فنزلها ونصب تلك
الليلة المنجنيقات ونصب الفرنج على سور البلد المنجنيقات
وتقاتل الفريقان اشد قتال كل منهما يرى ذلك
دينا

* وخيرهم *

* متفرقين *

* *al.* ما

Cæsareâ, etiam *Chaiphâ*, *Sephoride*, *Alshakifo*, *AlKola*, *Joppa*, *Talnino*, *Sidone*, *Beryto*, *Habilo*, & *Ascalone*: deinde *Hierosolymis* obsidionem movet.

* *al.* تلك

غيظا وحنقا لرده النسا فندم صلاح الدين علي رد النسا
وجاءه كتب القاضي الفاضل وغيره يقبحون فعله
ويذكرونه وكان عامة الموصل يعبرون دجلة فيقاتلون
من الجانب الشرقي من العسكر ويعودون فعزم صلاح
الدين علي قطع دجلة عن الموصل الي ناحية نينوي
ليعطش اهل الموصل فيملكها بغير قتال ثم علم انه
لا يمكن قطعه بالكلية وان المدة تطول والتعب يكثر
فاعرض عنه ورحل *الي ميافارقين لانه سمع ان شاه
ارمن صاحب خلاط توفي ولم يخلف ولدا وقد استولي علي
بلاده مملوك له اسمه بكتمر فسير صلاح الدين في مقدمته
ابن عمه ناصر الدين محمد بن شيركوه ومظفر الدين بن
زين الدين وغيرهما فساروا الي خلاط فنزلوا بطوانة وسار
صلاح الدين الي ميافارقين وسار البهلوان بن ايلدكر
صاحب اذربيجان فنزل قريبا من خلاط وترددت
رسل *خلاط بينهم وبين البهلوان وصلاح الدين ثم انهم
*اصلحوا امرهم مع البهلوان وصاروا من حزبه وخطبوا له
وفي سنة اثنتين وثمانين وخمسماية توفي البهلوان محمد بن
ايلدكر صاحب بلاد الجبل والري واصفهان
واذربيجان واران وملك بعده اخوه قزل ارسلان
واسمه

عنها الي *

Chalato imminet, sed interventu *Bahlawani* avertitur.

* *al.* اهل خلاط
* اصطلحوا واصلحوا

Bahlawano mortuo succedit frater *Kozel Arslan*, *Jabalæ* &c. Dominio.

تربية الولد وتزوج امه فلما كبر الولد لم يمكنه النظام
من مملكته لخبط وهوج كان فيه ولم يزل الامر
على ذلك الى ان مات الولد وله اخ *اصغر منه لقبه قطب
الدين فرتبه النظام *من مملكته وليس له منه الا الاسم
والحكم الى النظام والى مملوك له اسمه لولو فبقي كذلك
الى سنة احدى وسبعماية فمرض التقش النظام فاتاه
قطب الدين يعوده فلما خرج من عنده خرج معه لولو
فضربه قطب الدين بسكين معه فقتله ثم دخل الى
النظام فقتله ايضا وخرج وحده ومعه غلام له والقى
الراسين الى الاجناد فاذعنوا له بالطاعة واستولى على
قلعة ماردين وقلعة البارعية. والصور وحكم فيها وحزم
في افعاله وفي سنة احدى وثمانين وخمسماية حصر
صلاح الدين الموصل مرة ثانية فسير اتابك عز الدين
صاحبها والدته اليه ومعها ابنة عمه نور الدين محمود
وغيرهما من النسا وجماعة من اعيان الدولة يطلبون
المصالحة وكل من عنده ظنوا انهن اذا طلبن منه الشام
اجابهن الى ذلك لاسيما ومعهن ابنة مخدومه وولي
نعمته نور الدين فلما وصلن اليه انزلهن واعتذر باعذار
غير مقبولة واعادهن خايبات فبذل العامة نفوسهم

* al. صغير اقل منه

* في الملك

Kotbo'Ddin f. Kotbo'Ddini Maredinâ potitur.

Salaho'Ddin Mauselam secundò frustrà obsidet.

ولا يحصل على غير العنا والتعب سار عنها الى سنجار
وملكها وفي سنة تسع وسبعين ملك صلاح الدين مدينة
امد وسلمها الى نور الدين محمد بن قرا ارسلان صاحب
الحصن وكان صلاح الدين قد نزل بحرزم وطمع ان
يملك ماردين فلم ير لطمعه وجها فسار عنها الى امد
على طريق البارعية وفيها سار صلاح الدين الى حلب
فنزل بجبل جوشن واظهر انه يريد يبني مساكن له
ولاصحابه وعساكره فمال عماد الدين زنكي الى تسليم
حلب واخذ العوض عنها فتقرر الصلح على ان يسلم
حلب الى صلاح الدين وياخذ عوضها سنجار ونصيبين
والخابور والرقة وسروج وجرت اليمين على ذلك فباعها
باوكس الاثمان اعطى حصنا مثل حلب واخذ عوضها قرى
ومزارع فقبح الناس كلهم ما اتى وفي سنة ثمانين
وخمسماية مات قطب الدين بن ايلغازي بن نجم الدين
البي بن تمرتاش بن ايلغازي بن ارتق صاحب ماردين
وملك بعده ابنه حسام الدين يولق ارسلان وهو طفل
وكان شاه ارمن صاحب خلاط خال قطب الدين فحكم
في دولته بعد موته فرتب نظام الدين البقش مع ولده
وقام بتربيته وتدبير مملكته وكان دينا خيرا فاحسن

Sanjaram & Amidam expugnat.

Halebum deditione capit.

Moritur *Kotbo-Ddin Maredina* Dominus.

Dyn. IX.

بتسليم البلد الي ابن عمه عز الدين مسعود بن مودود بن
زنكي فتسلم حلب ثم سلمها لاخيه عماد الدين واخذ
عوضا عنها مدينة سنجار وفي سنة ثماني وسبعين سير
صلاح الدين اخاه سيف الاسلام طغتكين الي اليمن
فتملكها وتغلب عليها وفيها عبر صلاح الدين الفراة الي
الديار الجزرية وملك الرها وحران والرقة وقرقيسيا
وماكسين *وغربان ونصيبين وسار الي الموصل وبها عز
الدين صاحبها ونايبه مجاهد الدين قد جمعا بها العساكر
الكثيرة من فارس وراجل واظهرا من السلاح والات
الحصار ما حارت له الابصار فلما قرب صلاح الدين من البلد
راي ما هاله وملا صدره وصدر اصحابه ومع هذا نزل
عليها وانشب القتال وخرج اليه يوما بعض العامة
فنال منه واخذ لالكة *من رجله فيها المسامير الكثيرة
ورمي بها اميرا يقال له جاولي الاسدي وهو مقدم
الاسدية وكبيرهم فاصاب صدره فوجد لذلك الما شديدا
واخذ اللالكة وعاد عن القتال الي صلاح الدين وقال
قد قابلنا اهل الموصل بحماقات ما راينا مثلها بعد والقي
اللالكة وحلف انه لا يعود يقاتل عليها انفة حيث ضرب
بها فلما راي صلاح الدين انه لا ينال من الموصل غرضا
ولا

Salaho'Ddin per fratrem *Togtecinum Arabiâ felici* potitur.

Mesopotamiæ pluribus locis occupatis *Mauſclam* infeliciter impugnat.

* وغربان

* *al.* كانت في رجله

القعدة سنة خمس وسبعين وخمسماية قبض علي ابن
العطار ووكل عليه في داره ثم نقل الي التاج وقيد وطلبت
ودايعه وامواله ثم اخرج ميتا علي راس حمال سرا
فغمز به بعض العامة فثار به العامة فالقوه عن راس الحمال
وكشفوا سوته وشدوا في ذكره حبلا وسحبوه في البلد
وكانوا يضعون بيده مغرفة ويقولون وقع لنا يا مولانا
الي غير ذلك من الافعال الشنيعة ثم خلص من ايديهم
ودفن هذا فعلهم به مع حسن سيرته فيهم وكفه عن
اموالهم واعراضهم وفي سنة ست وسبعين ثالث صفر توفي
سيف الدين غازي بن مودود بن زنكي صاحب
الموصل وولي اخوه عز الدين الموصل واعطي جزيرة ابن
عمر وقلاعها لولده معز الدين سنجرشاه واعطي قلعة شوش
وبلد الحميدية لابنه الصغير ناصر الدين كبك وكان
المدبر لدولة عز الدين مجاهد الدين قيماز واستقرت
الامور ولم يختلف اثنان وفيها توفي شمس الدولة توران شاه
بن ايوب اخو صلاح الدين الاكبر بالاسكندرية
وفي سنة سبع وسبعين في رجب توفي الملك الصالح
اسمعيل بن نور الدين محمود صاحب حلب بها وعمره
نحو تسع عشر سنة فلما ايس من نفسه احضر الامرا ووصاهم
بتسليم

Vulgi ingratitudo.

Mortuo *Saifo-Ddino* Domino *Mauselæ* succedit frater *Azzo'Ddin.*

Obitus *Turanshahi, Saláho-Ddini* fratris, natu majoris,

& *AlMalec Assalehi Ismaïlis, Nuro'Ddini* filii, *Halebi* Domini.

Dyn. IX.

القليل فوق الارض واستنشق الهوا واتجرع الما ولا اكون
تحت التراب بسو التدبير ولم يزل على حالته الي ان
داه *الموت في اوايل سنة اثنتين وثلثين وستماية
*al. اجله

وخلف ثلثة بنين اثنان منهما طبيبان فاضلان
وسياتي ذكرهما قال الرحبي هذا استدعاني نور
الدين محمود في مرضه الذي توفي فيه مع غيري من
الاطبا فدخلنا اليه وهو في بيت صغير بقلعة دمشق
وقد تمكنت منه الخوانيق وقارب الهلاك فلا يكاد
يسمع صوته وكان يخلوا فيه للتعبد فابتدا به المرض فلم
ينتقل عنه فلما دخلنا ورايناما به قلت له كان ينبغي ان
لا توخر احضارنا الي ان يشتد بك المرض الان ينبغي ان
تعجل الانتقال من هذا الموضع الي *موضع فسيح مضي
فله اثر في هذا المرض وشرعنا في علاجه واشرنا بالفصد
فقال ابن ستين سنة لا يفتصد فامتنع منه فعالجناه
بغيره فلم ينجع فيه الدوا

à Nuro-Ddino ægrotante accitus.

*al. مكان

AlNaser Chalifa.

الناصر بن المستضي ولما مات المستضي قام ظهير الدين
بن العطار في اخذ البيعة لولده الناصر لدين الله ابي
العباس احمد فلما تمت البيعة صار الحاكم في الدولة
مجد الدين ابو الفضل بن الصاحب وفي سابع ذي

*السمول بن ايهودا المغربي الاندلسي الحكيم اليهودي قدم هو وابوه الي المشرق وكان ابوه يشد وشيا من الحكمة وكان ولده السمول قد قرا فنون الحكمة وقام بالعلوم الرياضية واحكم اصولها وفوايدها ونوادرها وله في ذلك مصنفات وصنف كتبا في الطب وارتحل الي اذربيجان وخدم بيت بهلوان وامرا دولتهم واقام بمدينة مراغة واولد اولادا هناك سلكوا طريقته في الطب ثم اسلم وصنف كتابا في اظهار معايب اليهود ومواضع الدليل علي تبديلهم التورية ومات بالمراغة قريبا من سنة سبعين وخمسماية وكان في هذا الاوان ايضا الرحبي الطبيب نزيل دمشق من اهل الرحبة اصله كان من الرحبة حسن المعالجة لطيف المباشرة دنه النفس يعاني التجارة ورزق بها مالا جما واولادا مرضيي الطريقة لهم اشتغال جيد في هذا الفن وكان كثير *الدرهم حسن المركب والملبس والماكل والمنزل يلزم في اموره قوانين حفظ الصحة الموجودة وقيل له ما ثمرة هذا قال ان يعيش الانسان العمر الطبيعي فقيل له *انت قد بلغت من السن ما لم يبق بينك وبين العمر الطبيعي الا القليل فاي حاجة الي هذا *التكلف فقال لابقي ذلك القليل

Samuel Ebn Jehuda Hispanus medicus Judæus.

Moslemismũ amplexus *Judæos* mutatæ Legis libro scripto arguit..

AlRahabi medicus.

* *al.* العنعم

* التكليف

علي القتال دونه فكانوا يخرجون ويقاتلون صلاح الدين عند جبل جوشن ولا يقدر علي القرب من البلد فرحل عنه وفيها ملك البهلوان مدينة تبريز وفي سنة احدي وسبعين ملك صلاح الدين قلعة عزاز ونازل حلب وبها الملك الصالح وقد قام العامة في حفظ البلد المقام المرضي وترددت الرسل بينهم في الصلح فوقعت الاجابة اليه من الجانبين ورحل صلاح الدين عن حلب بعد ان اعاد قلعة عزاز الي الملك الصالح فانه اخرج الي صلاح الدين اختا له صغيرة طفلة فاكرمها صلاح الدين وقال لها ما تريدين قالت اريد قلعة عزاز وكانوا قد علموها ذلك فسلمها اليهم ورحل وفي سنة ثلث وسبعين قتل عضد الدين وزير الخليفة المستضي ووزر ظهير الدين المعروف بابن العطار وكان خيرا حسن السيرة كثير العطا وتمكن تمكنا كثيرا وفي سنة خمس وسبعين

Moritur *Al-Moftadi.*

وخمسماية ثاني ذي القعدة توفي الامام المستضي بامر الله وكانت خلافته نحو تسع سنين وعمره تسع وثلثون سنة وكان عادلا حسن السيرة في الرعية قليل المعاقبة علي الذنوب محبا للعفو فعاش حميدا ومات سعيدا ∴ فصل ∴ وكان في هذا الزمان من الحكما المشهورين بالمشرق

السموال

اليه زوجته من الضايقة فاعطاها ثلثة دكاكين *في حمص كانت له يحصل منها في السنة نحو العشرين دينارا فلما استقلتها قال ليس لي الا هذا *جميع ما بيدي ادا خازن للمسلمين لا اخونهم فيه ولا اخوض نار جهنم لاجلك ولما مات ملك بعده ابنه الملك الصالح اسمعيل وكان عمره احدي عشر سنة واطاعه الناس بالشام وصلاح الدين بمصر وخطب له بها وضرب السكة باسمه وفي سنة سبعين وخمسماية لما ملك سيف الدين غازي الديار الجزرية خاف الامرا الذين في دمشق وحلب لئلا يعبر اليهم سيف الدين فسيروا الملك الصالح ومعه العساكر الي حلب ليصد سيف الدين عن العبور الي الشام فلما خلت دمشق عن السلطان والعساكر سار اليها صلاح الدين فملكها وملك بعدها مدينة حمص وحماة وبعلبك وسار الي حلب فحصرها فركب الملك الصالح وهو صبي عمره اثنتا عشر سنة وجمع اهل حلب وقال لهم قد عرفتم احسان ابي اليكم ومحبته لكم وسيرته فيكم وانا يتيمكم وقد جا هذا الظالم الجاحد احسان والدي عليه ياخذ بلدي ولا يراقب الله ولا الخلق وقال من هذا كثيرا وبكي فابكي الناس واتفقوا علي

*al. مصر

*al. وجميع ما في يدي انا فيه خازن

Succedit ei filius *Al-Malec A-Ssaleh Isma-il.*

Salaho'Ddin Damasco & aliis *Syriæ* oppidis occupatis *Halebum* obsidet.

يذكر احد ذلك فقطع الخطبا كلهم بمصر خطبة العاضد
وخطبوا للمستضي ولم *ينتطح فيها عنزان وتوفي العاضد يوم
عاشورا ولم يعلموه بقطع خطبته وفيها عبر الخطا نهر
جيحون يريدون خوارزم فسار صاحبها خوارزم شاه
ارسلان بن اقسز في عساكره الي امويه ليقاتلهم
ويصدهم فمرض فاقام بها وسير جيشه مع امير كبير
اليهم فلقيهم فانهزم الخوارزميون واسر مقدمهم *ورجع
به الي الخطا الي ما ورا النهر وعاد خوارزم شاه الي خوارزم
مريضا وتوفي بها وملك بعده ابنه سلطان شاه محمود
وكان ابنه الاكبر علاي الدين تكش مقيما في *جند
فقصد ملك الخطا واستمده علي اخيه فسير معه جيشا
كثيفا مقدمهم *قوما وساروا حتي قاربوا خوارزم فخرج
سلطانشاه منها ومعه امه وقصد خراسان وملك تكش
خوارزم وفي سنة تسع وستين وخمسماية توفي نور الدين
محمود بن زنكي بن اقسنقر صاحب الشام وديار الجزيرة
ومصر يوم الاربعا حادي عشر شوال ولم يكن في سير
الملوك احسن من سيرته ولا اكثر تحريا للعدل منه
وكان لا ياكل ولا يلبس ولا يتصرف في الذي يخصه الا *من
ملك كان له قد اشتراه من سهمه من الغنيمة ولقد *شكي

* al. ينتظم فيها غيران

Chatai Chorasmiam invadunt.

Chowarezm Shah Arslan Chorasmiæ Dominus.

* ورجع به الخطاي الي ما ورا

moritur.

* al. جبل

Sultan Shah Mahmud ejus filius.

* al. قوما

Ala'Ddin Tacsh frater ejus natu major *Chorasmiâ* potitur.

Moritur *Nuro'Ddin.*

*al. مملوك

* al. شكت

مخاضة الي الجانب الشرقي ونزل علي حصن نينوي
ومن العجب انه يوم نزوله سقط من سور الموصل بدنة كبيرة
فارسل فخر الدين عبد المسيح الي نور الدين في تسليم
البلد اليه علي ان يقره بيد سيف الدين ويطلب لنفسه
الامان ولماله واهله فاجيب الي ذلك وشرط ان فخر
الدين ياخذه معه الي الشام ويعطيه عنده اقطاعا مرضية
فتسلم البلد ودخل القلعة وامر بعمارة الجامع النوري
وسلم الموصل الي سيف الدين وسنجار لعماد الدين
وعاد الي الشام واستصحب معه فخر الدين عبد المسيح
وكان مقامه بالموصل اربعة وعشرين يوما وفي سنة سبع
وستين وخمسماية لما ثبت قدم صلاح الدين بمصر وضعف
امر الخليفة العاضد بها وصار قصره يحكم فيه صلاح
الدين ونايبه قراقوش وهو خصي من اعيان الامرا
الاسدية كلهم يرجعون اليه عزم علي قطع خطبة العاضد
وكان يخاف المصريين وكان قد دخل الي مصر رجل
اعجمي يعرف بالامير العالم فلما راي ما هو فيه من الاحجام
وان احدا لا يتجاسر يخطب للعباسيين قال
انا ابتدي بالخطبة للمستضي فلما كان اول جمعة
من المحرم صعد المنبر قبل الخطيب ودعا للمستضي فلم
ينكر

Abbasidarum Chalifatus in Ægypto denuo obtinet.

Dyn. IX.

وزيره مع طبيبه بن صفيه يامره بالقبض علي استاذ الدار
وقطب الدين قايماز وصلبهما وكان قد اشتد مرضه
فاجتمع الطبيب بهما واوقفهما علي الخط فقالا له عد اليه
وقل له انني اوصلت الخط الي الوزير وفعل ذلك ثم دخلا
المذكوران علي المستنجد ومعهما اصحابهما فحملوه
وهو يستغيث الي الحمام والقوه واغلقوا الباب عليه وهو يصيح
الي ان مات

Al Mostadi, Chalifa.

المستضي بن المستنجد ولما اظهروا موت المستنجد
احضر ابنه ابو محمد الحسن وبايعوه اهل بيته البيعة
الخاصة يوم توفي ابوه اي تاسع ربيع الاخر سنة ست
وستين وخمسماية وبايعه الناس من الغد في التاج بيعة
عامة ولقب المستضي بامر الله واظهر من العدل اضعاف
ما عمل ابوه وفرق اموالا جليلة المقدار ولما بلغ نور الدين
محمد بن زنكي وفاة اخيه قطب الدين مودود صاحب
الموصل وملك ولده سيف الدين غازي الموصل وتحكم فخر
الدين عبد المسيح عليه انف لذلك وسار جريدة في قلة
من العسكر وعبر الفرات عند قلعة جعبر وملك الرقة
والخابور ونصيبين وحاصر سنجار وملكها وسلمها الي
عماد الدين بن اخيه واتي مدينة بلد وعبر دجلة عندها

Nuro'Ddin Mauselæ ditionem occupat.

الموصل ولما اشتد مرضه اوصي بالملك بعده لابنه الاكبر عماد الدين زنكي ثم عدل عنه الي ابنه *المعز سيف الدين غازي وانما فعل ذلك لان القيم بامور دولته كان خادما له يقال له فخر الدين عبد المسيح وكان يكره عماد الدين لانه كان طوع عمه نور الدين وكان نور الدين يبغض عبد المسيح فاتفق عبد المسيح وخاتون ابنة حسام الدين تمرتاش بن ايلغازي وهي والدة سيف الدين علي صرف الملك عن عماد الدين الي سيف الدين ورحل عماد الدين الي عمه نور الدين مستنصرا به ليعينه علي اخذ الملك لنفسه وفي سنة ست وستين وخمسماية تاسع ربيع الاخر توفي الامام المستنجد بالله ابو المظفر يوسف بن المقتفي وكانت خلافته احدي عشرة سنة وعدة ست وخمسون سنة وكان من احسن الخلفا سيرة مع الرعية عادلا قبض علي انسان كان يسعي بالناس فاطال حبسه فشفع فيه بعض اصحابه المختصين بخدمته وبذل عنه عشرة الف دينار فقال انا اعطيك عشرة الف دينار وتحضر *لنا انسانا اخر مثله احبسه فاكف شره عن الناس ولم يطلقه وكان سبب موته انه كتب الي

وزيره

* al. الاخر وهو سيف

Saipho'Ddin Gazi & Amado'Ddin filii ejus de successione contendunt.

Moritur Al-Moſtanjed.

* al لي

Dyn. IX.

لم يرَ هناك من يصلح لهذا الامر العظيم والمقام الخطير
غيره فارسله فملكها ولما توفي اسد الدين شيركوه طلب
جماعة من الامرا النورية ولاية الوزارة للعاضد العلوي
صاحب مصر فارسل العاضد الي صلاح الدين بن ايوب
بن شادي احضره عنده وخلع عليه وولاه الوزارة بعد عمه
ولقبه الملك الناصر وكان اسمه يوسف فكان الذي
حمله علي ذلك ان اصحابه قالوا له ليس *في الجماعة
اضعف ولا اصغر *شيا من يوسف فاذا ولي لا يرفع علينا
راسا مثل غيره فثبت قدم صلاح الدين ومع هذا فهو نايب
عن نور الدين وكان نور الدين يكاتبه بالامير
الاسفهسلار ويكتب علامته علي راس الكتاب *تعظما عن
ان يكتب اسمه وكان لا يفرده بكتاب بل يكتبه الامير
الاسفهسلار صلاح الدين وكافة الامرا بالديار المصرية
يفعلون كذا وكذا واستمال صلاح الدين قلوب
الناس وبذل الاموال فمالوا اليه واحبوه وضعف
امر العاضد ثم ارسل صلاح الدين يطلب من نور الدين
ان يرسل اليه اخوته واهله فارسلهم اليه وشرط عليهم
طاعته وفي سنة خمس وستين وخمسماية في شوال
مات قطب الدين مودود بن زنكي ابن اقسنقر صاحب
الموصل

Ei succedit *Salaho' Ddin Joseph.*

* في بيت ايوب

* *al.* هنا

* *al.* تعظيما من ان

Moritur *Kotbo' Ddin* Dominus *Mausela.*

ما * يقول ولكني اعلم *انه يريد شيا وامر له بخمسماية دينار وفرس وخلعة سنية وثيابا مجموع ذلك الف دينار ولم يزل باربل الي ان مات بها هذه السنة وفي سنة اربع وستين وخمسماية ملك نور الدين قلعة جعبر وملك اسد الدين شيركوه مصر وقتل شاور الوزير ولما ثبت قدم اسد الدين وظن ان لم يبق له منازع اتاه اجله فتوفي يوم السبت الثاني والعشرين من جمدي الاخرة وكانت ولايته شهرين واما ابتدا امره فانه كان هو واخوه نجم الدين ايوب ابنا شاذي من بلد دوين واصلهما من الاكراد الراودية فقدما العراق وخدما مجاهد الدين بهروز شحنة بغداد فراى من نجم الدين ايوب عقلا ورايا وكان اكبر من شيركوه فجعله مستحفظا لقلعة تكريت فسار اليها ومعه اخوه شيركوه ثم ان شيركوه قتل كاتبا نصرانيا بتكريت لملاحاة جرت بينهما فاخرجهما بهروز من قلعة تكريت فسارا الي زنكي ولما ملك بعلبك جعل ايوب مستحفظا لها فلما قتل زنكي وتسلم عسكر دمشق بعلبك صار هو *الاكبر في الامرا بدمشق واتصل اخوه شيركوه بنور الدين فاقطعه حمص والرحبة وجعله مقدم عسكره فلما اراد يرسل العسكر الي مصر لم

* al. تقول
* al. انك تريد

Asado'Ddin Shiracuh Ægypto potitur, ac statim moritur.

ejus historia.

*اكبر الامرا في دمشق

بلبيس فخرج اليهم اخو ضرغام بعسكر المصريين ولقيهم
فانهزم وخرج ضرغام من القاهرة فقتل وقتل اخوه ايضا وخلع
علي شاور واعيد الي الوزارة واقام اسد الدين بظاهر
القاهرة فغدر به شاور وعاد عن ما كان قرره لنور
الدين وارسل الي الفرنج يستمدهم فسارعوا الي تلبية
دعوته ونصرته وتجهزوا وساروا فلما قارب الفرنج مصر
فارقها اسد الدين وقصد مدينة بلبيس وجعلها ظهرا
يتحصن به فحصره بها العساكر المصرية والفرنج ثلثة اشهر
وهو يغاديهم القتال ويراوحهم فلم يبلغوا منه غرضا فراسل
الفرنج اسد الدين في الصلح والعود الي الشام فاجابهم
الي ذلك وصار الي الشام وفي سنة ثلث وستين وخمسماية
فارق زين الدين علي بن سبكتكين النايب عن قطب
الدين مودود بن زنكي صاحب الموصل خدمة صاحبه
بالموصل وسار الي اربل وكان هو الحاكم *في الدولة
واكثر البلاد بيده فلما عزم علي مفارقة الموصل الي بيته
باربل سلم جميع ما كان بيده من البلاد الي قطب الدين
مودود بقي معه اربل حسب وكان شجاعا عادلا حسن
السيرة سليم القلب كثير العطا للجند وغيرهم مدحه
الحيص بيص بقصيدة فلما اراد ان ينشده قال انا لا اعرف
ما

Franci in Ægyptum vocati.

Zino'Ddin Ali.

* al. علي

استاذ الدار واخذه معه وجماعة من الفراشين ودخل
الدار وقد لبس الدرع واخذ بيده السيف فلما دخل
نادته الجواري فضرب واحدة منهن فجرحها وكذلك
اخرى وصاح فدخل استاذ الدار ومعه الفراشين فهرب
الجواري واخذ اخاه ابا علي وامه فحبسهما واخذ
الجواري وقتل منهن وغرق منهن فلما توفي المقتفي جلس
يوسف ابنه للبيعة فبويع له ولقب المستنجد بالله وخطب
له في ربيع الاول سنة خمس وخمسين وخمسماية وفي سنة
ست وخمسين في صفر توفي الفايز عيسي بن الظافر اسمعيل
صاحب مصر وكانت خلافته ست سنين وولي الامر
بعده بمصر عبد الله بن يوسف بن الحافظ ولقب العاضد
لدين الله وهو اخر الخلفا العلويين بالديار المصرية وفي
سنة تسع وخمسين وخمسماية هرب شاور وزير العاضد
صاحب مصر من ضرغام الذي نازعه *من الوزارة الي
الشام ملتجيا الي نور الدين ومستجيرا * بهم وطلب منه
ارسال العساكر معه الي مصر ليعود الي منصبه ويكون
له ثلث دخل البلاد فتقدم نور الدين بتجهيز الجيوش
وقدم عليها اسد الدين شيركوه فتجهز وساروا جميعا
وشاور في صحبتهم ووصل اسد الدين والعساكر الي مدينة
بلبيس

Al Aded Chalifarum Ægypti Aliidarum ultimus.

* al. في

* al. به

Dyn. IX.

ولده فاجاب فاشتهر ذكر ابي الحكم وطلبوه الطلبة وارتفع قدره وكان كثير الهزل والمزاح شديد المجون والارتياح ثم كره العراق وفارق علي نية قصد المغرب فلما حل بظاهر دمشق سير غلاما له ليبتاع منها ما ياكلونه في يومهم واصحبه دينارا يكفي رجلين فعاد الغلام ومعه شوا وفاكهة وحلوا وفقاع وثلج فنظر ابو الحكم الي ما جا به وقال له عند استكثاره اوجدت احدا من معارفنا فقال لا وانما ابتعت هذا بما كان معي وبقيت منه هذه البقية فقال ابو الحكم هذا بلد لا يحل لذي عقل ان يتعداه ودخل وارتاد منزلا وسكنه وفتح دكان عطار يبيع به العطر ويطب واقام علي ذلك الي ان اتي اجله ∴

Almostanjed Chalifa.

المستنجد بن المقتفي لما اشتد مرض المقتفي وكان ولي عهده ابنه يوسف وكانت للمقتفي حظية هي ام ولده ابي علي فارادت الخلافة لابنها واحضرت عدة من الجواري واعطتهن السكاكين وامرتهن بقتل ولي العهد يوسف اذا دخل علي والده وكان ليوسف خصي صغير يرسله كل وقت يتعرف اخبار والده فراي الجواري بايديهن السكاكين فعاد الي يوسف واخبره فاستدعي استاذ

الاصفهاني وكان من محاسن الدهر وافاضل العصر وفيه قيل ان عند طبه لا يشتري بقراط بقيراط ولا يستقيم سقراط علي الصراط *وحق لحق ان بن بطلان بالبطلان وتوفي سنة ديف وثلثين وخمساية بسكتة اصابه ودفن في سرداب داره وهو مسكت فلما فتح بابه بعد اشهر لينقل فوجد جالسا عند الدرجة وهو ميت وله شعر حلو منه ما قاله يصف حماما في دار صديق له

ودخلت جنته وزرت جحيمه وشكرت رضوانا ورافة مالك

والبشر في وجه الغلام نتيجة لمقدمات ضيا وجه المالك

وفي الايام المقتفية دخل ابو الحلم المغربي الاندلسي الحكيم *المرسي العراق وهو مجهول لا يعرف وراي في بعض *قطوافة بازقة بغداد رجلا جالسا علي باب دار يشعر بالرياسة لساكنها وبين يديه شاب يقرا عليه شيا من كتاب اوقليدس فقرب منهما ابو *الحلم ليسمع فاذا المعلم يهذي بما لا يعلم فرد عليه خطاه وبين غلطه وعلم الشاب الحقيقة في الرد فاستوقف ابا الحلم الي ان يعود ودخل الدار وخرج يستدعي ابا الحلم دون المعلم فدخل الي دار سرية فلقي والد الشاب وهو احد امرا الدولة فاحسن ملتقاه ثم ساله ملازمة ولده

*al. ولحق حق بدن بطلان

Abu'l Helm Hispanus.

*al. الموسي

*al. قطوافة

*al. ex. ubique habet الحكم

Dyn. IX.

يتيه والكلب اعلي منه منزلة كانه بعد لم يخرج من التيه
ولما سمع ذلك علم انه *لا يتجمل بالنعمة التي انعمت عليه
الا بالاسلام فقوي عزمه علي ذلك وتحقق ان له بناتا
كبارا وانهن لا يدخلن معه في الاسلام وانه متي مات
لا يرثنه فتضرع الي الخليفة في الانعام عليهن من مال
يخلفه وان كن علي دينهن فوقع له بذلك ولما تحققه
اظهر اسلامه وجلس للتعليم والمعالجة ولم يزل سعيدا
الي ان قلب له الدهر ظهر المجن ووضع من *سنائه بعد ان
ابدي فادركته اعلال قصر عن معاناتها طبه واستولت
عليه الالام مما لم يطق حملها جسمه ولا قلبه وذلك انه
عمي وطرش *وبرص وجذم فنعوذ بالله من استحالة الاحوال
وضيق المجال وسوء المال ولما احس بالموت اوصي الي
من يتولاه ان يكتب علي قبره ما مثاله هذا قبر اوحد
الزمان ابي البركات ذي العبر صاحب المعتبر وفي
كبر ابي البركات اوحد الزمان فتواضع امين الدولة
بن التلميذ يقول البديع هبة الله الاصطرلابي

ابو الحسن الطبيب ومقتفيه ابو البركات في طرفي نقيض
فهذا من التواضع في الثريا وهذا بالتكبر في الحضيض
واما هبة الله بن الحسين بن علي الحكيم الطبيب

الاصفهاني

لا يتجمل ولا يتجمل

Islamismum amplectitur.

* *al.* شانه

* وتجذم ونعوذ

Hebat Allah Ebno'l Hosain medicus.

شافية شايقة تعرب عن لطافة طبعه ومن شعره

كانت بلهنية الشبيبة سكرة فصحوت واستانفت سيرة مجمل

وقعدت ارتقب الفنا كراكب عرف المحل فبات دون المنزل

وكان ابو الحسن بن التلميذ يحضر عند المقتفي
كل اسبوع مرة فيجلسه لكبر سنه وتوفي في صفر سنة
ستين وخمسماية وقد قارب * المايه وذهنه بحاله وساله * المايه سنة
ابنه قبل ان يموت بساعة ما تشتهي قال ان اشتهي
واما هبة الله بن ملكا ابو البركات اليهودي في
اكثر عمره المسلم في اخر امره وكان طبيبا فاضلا عالما
بعلوم الاوايل وكان حسن العبارة لطيف الاشارة
صنف كتابا سماه المعتبر اخلاه من النوع الرياضي
واتي فيه بالمنطق والطبيعي والالهي فجات عبارته فصيحة
ومقاصده في ذلك الطريق صحيحة ولما مرض احد
السلاطين السلجوقية استدعاه من بغداد فتوجه نحوه
ولاطفه الي ان برا واعطاه العطايا الجمة من الاموال
والمراكب والملابس والتحف وعاد الي العراق علي غاية
ما يكون من التجمل والغني وسمع ان ابن افلح قد هجاه
بقوله

Hebat Allah Ebn Malca medicus Judæus, Author libri dicti Al-Motabar.

لنا طبيب يهودي حماقته اذا تكلم تبدوا فيه من فيه

Dyn. IX.

Obit AlMoktafi Chalifa.

سليمان شاه بن محمد وفي سنة خمس وخمسين وخمسماية
ثاني ربيع الاول توفي الخليفة المقتفي لامر الله
وكانت خلافته اربعا وعشرين سنة وعمره ست وستين
سنة وهو اول من استبد بالعراق منفردا عن
سلطان وحكم علي عسكره واصحابه من حين تحكم
المماليك علي الخلفا ومن عهد المستنصر الي الان
فصل ❖ كان في وسط الماية السادسة من الاطبا
المشار اليهم في الافاق ثلثة افاضل معا من ثلث ملك
كل منهم هبة الله اسما ومعني من النصاري واليهود
والمسلمين هبة الله بن صاعد بن التلميذ وهبة الله بن
ملكا ابو البركات اوحد الزمان وهبة الله بن
الحسين الاصفهاني اما ابن التلميذ الطبيب النصراني

Hebat Allah Ebn Saed medicus Christianus.

البغدادي ففاضل زمانه وعالم اوانه خدم الخلفا من بني
العباس وتقدم في خدمتهم وارتفعت مكانته لديهم
وكان موفقا في المباشرة والمعالجة عالما بقوانين هذه
الصناعة عمر طويلا وعاش نبيلا جليلا وكان شيخا بهي
المنظر حسن الروا عذب المجتني والمجتبي لطيف الروح ظريف
الشخص بعيد الهم عالي الهمة ذكي الخاطر مصيب
الفكر حازم الراي وله في نظم الشعر كلمات رايقة رايقة
شافية

بن طغركين اتابك وفي سنة اثنتين وخمسين وخمسماية في رجب كان بالشام زلازل كثيرة قوية خربت كثيرا من البلاد فخرب منها حمص وحماة وشيزر وكفرطاب والمعرة وافامية وحصن الاكراد وعرقة واللاذقية وطرابلس وانطاكية واما كثرة القتلي فيكفي فيها ان معلما كان بمدينة حماة وذكر انه فارق المكتب لمهم عرض له فجات الزلزلة فخربت البلد وسقط المكتب علي الصبيان جميعهم قال المعلم فلم يات احد يسال عن صبي كان له وفيها في ربيع الاول توفي السلطان سنجر بن ملكشاه بن الب ارسلان اصابه قولنج ثم بعده اسهال وفي سنة اربع وخمسين ثامن ربيع الاخر كثرت الزيادة في الدجلة وخرج القورج فوق بغداد فامتلات الصحاري وخندق البلد ووقع بعض السور فغرق بعض القطيعة وباب الازج والمامونية ودب الما تحت الارض الي اماكن فوقعت واخذ الناس يعبرون الي الجانب الغربي فبلغت المعبرة عدة دنانير ولم يكن يقدر عليها ثم نقص الما فكثر الخراب وبقيت المحال لا تعرف وانما هي تلول فاخذ الناس حدود دورهم بالتخمين وفيها في ذي الحجة توفي السلطان محمد بن محمود بن محمد بن ملكشاه وملك عمه سليمان

Terræ motus in *Syriâ*.

Moritur *Sultan Saujar*.

Mortuo *Sultano Mohammedi* succedit patruus *Soliman Shah*.

Dyn. IX.

وكان عهده الي ملكشاه بن اخيه السلطان محمود
فخطب له الامير *خصبك بالسلطنة ورتب الامور وقررها بين
يديه ثم قبض عليه وارسل الي اخيه الملك محمد وهو
بخوزستان يستدعيه وكان قصده ان يحضر عنده
فيقبضه ويخطب لنفسه بالسلطنة فسار اليه محمد
فاجلسه علي التخت وخطب له بالسلطنة ثم شعر محمد
*بخبث خاصبك فعاني يوم وصوله لما دخل اليه قتله ودعه
زنكي الجاندار والقي راسيهما وبقيا حتي اكلتهما
الكلاب واستقر محمد في السلطنة وفيها توفي حسام الدين
تمرتاش صاحب ماردين وميافارقين وكانت ولايته نيفا
وثلثين سنة وولي بعده ابنه نجم الدين *الكني وفي سنة
ثمان واربعين وخمساية ملك الفرنج بالشام مدينة عسقلان
وكانت من جملة مملكة العلويين المصريين وفي سنة تسع
واربعين في المحرم قتل الظافر بن الحافظ العلوي
صاحب مصر وولي ابنه الفايز بنصر الله ثاني يوم قتل ابوه
وله من العمر خمس سنين فحمله الوزير عباس علي كتفه
واجلسه علي التخت سرير الملك وفيها في صفر ملك
نور الدين محمود بن زنكي بن اقسنقر مدينة دمشق
واخذها من صاحبها مجير الدين *ابق بن محمد بن *بوري
بن

* خاصكي

Succedit *Sultan Mohammed.*

**al.* بخبث نية خاصكي فتادي الي يوم f. l. فثاني يوم

* *al.* المبي

Franci urbe *Askelana* potiuntur.

Alphayez Chalifa *Ægypti.*

**al.* ابسق

* *al.* بوزي

اسمعيل وفي سنة ست واربعين جمع نور الدين محمود عسكره وسار الي بلاد جوسلين الفرنجي وهي شمالي حلب وكان جوسلين فارس الفرنج غير مدافع قد جمع الشجاعة والراي فسار في عسكره نحو نور الدين فالتقوا واقتتلوا وانهزم المسلمون وقتل منهم واسر جمع كثير وكان في جملتهم سلاحدار نور الدين فاخذه جوسلين ومعه سلاح نور الدين فسيره الي الملك مسعود بن قلج ارسلان صاحب قونية *واقصرا وقال له هذا سلاح دار زوج ابنتك وسياتيك بعده ما هو اعظم منه فلما علم نور الدين الحال عظم ذلك عليه واعمل الحيلة علي جوسلين وهجر الراحة لياخذ ثاره واحضر جماعة من الامرا التركمان وبذل لهم الرغايب ان هم ظفروا بجوسلين وحملوه اليه لانه علم عجزه عنه في القتال فجعل التركمان عليه العيون فخرج متصيدا فظفر به طايفة منهم وحملوه الي نور الدين اسيرا فسار نور الدين الي قلاع جوسلين فملكها وهي عين تاب وعزاز وقورس والراوندان وبرج الرصاص ودلوك ومرعش ونهر *الجوز وغير ذلك من اعماله وفي سنة سبع واربعين توفي السلطان مسعود بن محمد بن ملكشاه بهمذان وكان

Joselinus Francus Nuroddinum superat.

al. واقسرا*

Ab eo per insidias capitur.

al. الجور*

Moritur *Sultan* *Masuđus.*

Dyn. IX.

فحضر واستقر ملك سيف الدين على البلاد وبقي
اخوه نور الدين بحلب وهي له وفي سنة اربع واربعين
وخمسماية توفي سيف الدين غازي بن اتابك زنكي
صاحب الموصل بها من مرض حاد. فلما اشتد مرضه ارسل
الي بغداد واستدعي اوحد الزمان ابا البركات فحضر
عنده وراي شدة مرضه فعالجه فلم ينجع الدوا وتوفي
اخر جمادي الاخر وكانت ولايته ثلث سنين وولي
امر الموصل والجزيرة بعده اخوه قطب الدين *مودود

* *al.* داود

وكان اخوه الاكبر نور الدين محمود بالشام وله حلب
وحماة فسار الي سنجار وملكها ولم *يحاققه اخوه

* *al.* يخافه

قطب الدين ثم اصطلحا واعاد نور الدين سنجار الي
قطب الدين وتسلم هو مدينة حمص والرحبة فبقي الشام
له وديار الجزيرة لاخيه وفيها غزا نور الدين محمود بن
زنكي بلد الافرنج من ناحية انطاكية فاجتمعت الفرنج
مع البرنس فلقيهم نور الدين واقتتلوا قتالا عظيما
فانهزم الفرنج وقتل البرنس وملك بعده ابنه بيمند

Nuroddinus Antiochiæ principem perimit.

وهو طفل فتزوجت امه بابرنس اخر ليدبر البلد الي ان
يكبر ابنها وفيها توفي الحافظ لدين الله عبد المجيد
وولي الخلافة بمصر ابنه الظافر بامر الله ابو منصور

AlDhafer Chalifa *Ægypti.*

Dyn. IX.

ربيع الاخر قتل اتابك عماد الدين زنكي بن
اقسنقر صاحب الموصل والشام وهو يحاصر قلعة جعبر
قتله جماعة من مماليكه ليلا غيلة وهربوا الي قلعة جعبر
فصاح من بها من اهلها الي العسكر يعلمونهم بقتله
فاظهروا *الفرح فدخل اصحابه اليه فادركوه وبه رمق
*وقاضت نفسه لوقته وكان قد زاد عمره علي ستين
سنة قد وخطه الشيب وكان شديد الهيبة علي عسكره
ورعيته عظيم السياسة وكانت الموصل قبل ان يملكها
اكثرها خراب بحيث يقف الانسان قريب محلة الطباليين
ويري الجامع العتيق *والعرصاة ودار السلطان ليس
بين ذلك عمارة وكان الانسان لا يقدر علي المشي
في الجامع العتيق الا ومعه من يحميه وهو الان في وسط
العمارة وكانت الموصل من اقل بلاد الله فاكهة فصارت
في ايامه وما بعدها من اكثر البلاد فواكه ورياحين
ولما قتل اتابك زنكي اخذ نور الدين محمود ولده
خاتمه من يده وكان حاضرا معه وسار الي حلب
وملكها وكان سيف الدين غازي اخوه بمدينة شهرزور
وهي اقطاعه فارسل اليه زين الدين علي كوجك نايب
ابيه عماد الدين زنكي بالموصل يستدعيه الي الموصل
فحضر

Cædes *Atabeci* domini *Mausela*.

* *al.* الفرج

* *al.* فاطبق *l.* وفاظت

* والعرصة

Dyn. IX.

زمرد خاتون ابنة جاولي وهي التي بنت المدرسة بظاهر
دمشق علي نهر بردا فتزوجها وتسلم حمص مع قلعتها
وانما حمله علي *التزوج بها ما راه من تحكمها في دمشق — * التزويج
فظن انه يملك البلد بالاتصال اليها فلما تزوجها خاب
امله ولم يحصل علي شي فاعرض عنها وفيها ملك حسام
الدين تمرتاش بن ايلغازي صاحب ماردين قلعة
الهتاخ اخذها من بعض بني مروان وهو اخر من بقي
منهم له ولاية وفي سنة ثلث وثلثين ملك اتابك زنكي
بن اقسنقر بعلبك وفي سنة اربع ملك زنكي شهرزور واعمالها
وفي سنة سبع وثلثين وخمسماية توفي محمد بن دانشمند
صاحب ملطية والثغر واستولي علي بلاده الملك مسعود
بن قلج ارسلان صاحب قونية وهو من السلجوقية وفي
Franci Edessam amittunt. — سنة تسع وثلثين فتح اتابك عماد الدين زنكي مدينة
الرها من الفرنج وحاصر قلعة البيرة وهي للفرنج بعد ملك
الرها وهي *امنع الحصون وضيق عليها وقارب ان يفتحها — * من امنع
فجاه خبر قتل نصير الدين نايبه بالموصل فسار عنها
فخاف من بالبيرة من الفرنج ان *يعودوا اليها فارسلوا — * *al.* يعود
الي نجم الدين صاحب ماردين وسلموها اليه فملكها
المسلمون وفي سنة اربعين وخمسماية لخمس مضين من

ربيع

الراشد من اخذ الاموال واشيا تقدح في الامامة ثم
كتبوا فتوي ما تقول العلما في من هذه صفته هل
يصلح للامامة ام لا فافتوا ان من هذه صفته لا يصلح
ان يكون اماما فاستشار السلطان جماعة من
اعيان بغداد فيمن يصلح ان يلي الخلافة فذكر
الوزير محمد بن المستظهر ودينه وعقله ولين جانبه
وعفته فاحضر المذكور واجلس في الميمنة ودخل السلطان
والوزير وتحالفا وقرر الوزير القواعد بينهما وخرج
السلطان من عنده وحضر الامراء والقضاة والفقها
وبايعوه ثاني عشر ذي الحجة سنة ثلثين وخمسماية
ولقب المقتفي لامر الله وفي سنة احدي وثلثين فارق
الراشد المخلوع اتابك زنكي من الموصل وسار الي
همذان وبها الملك داود وفيها رحل الي اصفهان فلما
كان اخر رمضان وثب عليه نفر من الخراسانية الذين
كانوا في خدمته فقتلوه وهو يريد القيلولة وكان في
اعقاب مرض قد برا منه ودفن بظاهر اصفهان بشهرستان
وكان عمره اربعين سنة وفي سنة اثنتين وثلثين وصل
اتابك زنكي الي حماة وارسل الي شهاب الدين
صاحب دمشق يخطب اليه امه ليتزوجها واسمها
زمرد

AlRashed occisus.

Dyn. IX.

وجمع القضاة والشهود والفقها وعرض عليهم اليمين التي حلف بها الراشد له وفيها بخط يده انني متي جندت اوخرجت او * القيت احدا من اصحاب السلطان مسعود بالسيف فقد خلعت نفسي من الامر فافتوا وخلع وقطعت خطبته من بغداد وساير البلاد وكانت خلافته احد عشر شهرا وثمنية عشر يوما ∴ فصل ∴

*al. لقيت

Chalifatu deponitur.

وفي سنة ثلثين وخمسماية كان ابو علي المهندس المصري موجودا بمصر قيما بعلم الهندسة وكان فاضلا فيه وفي الادب وله شعر يلوح عليه الهندسة فمن شعره ∴

Abu Ali Mathematicus.

تقسم قلبي في محبة معشر بكل فتي منهم هواي منوط
كان فوادي مركز وهم له محيط واهواي لديه خطوط

وله ايضا

اقليدس العلم الذي يحوي ما في السما معا وفي الافاق
هو سلم وكانما اشكاله درج الي * العلياء للطراق

* العليات

ترقي بها الافكار فيها للعلي في ضمنها اسرار كل علوم
ترقي به النفس الشريفة مرتقي اكرم بذاك المرتقي والراقي

المقتفي بن المستظهر لما قطعت خطبة الراشد بالله تقدم السلطان مسعود بعمل محضر يذكر فيه ما ارتكبه

Almoktafi Chalifa.

Dyn. IX.

وفيها قتل دبيس بن صدقة صاحب الحلة على باب سرادقه
بظاهر *خونج امر السلطان غلاما ارمنيا *فقتله فوقف على
راسه وهو ينكت الارض باصبعه فضرب رقبته وهو لا يدري
ومثل هذه الحادثة تقع كثيرا وهو قرب موت المتعادين بين
فان دبيسا كان يعادي المسترشد ويكره خلافته ولم
يكن يعلم ان السلاطين انما كانوا يبقون عليه ليجعلوه عدة
لمقاومة المسترشد فلما زال السبب زال المسبب وفي
سنة ثلثين وخمسماية اجتمع الملوك واصحاب الاطراف
ببغداد وخرجوا عن طاعة السلطان مسعود وسار الملك
داود بن السلطان محمود في عسكر اذربيجان الى بغداد
ووصل اتابك عماد الدين زنكي بعده من الموصل وخطب
للملك داود ببغداد فلما بلغ السلطان الخبر جمع العساكر
وسار الى بغداد وحصرها نيفا وخمسين يوما فلم يظفر بهم
فعزم على العود الى همذان فوصله طرنطاي صاحب
واسط ومعه سفن كثيرة فعاد اليها فاختلفت كلمة الامرا
المجتمعين ببغداد فعاد الملك داود الى بلاده وتفرق
الامرا وكان عماد الدين زنكي بالجانب الغربي فعبر اليه
الخليفة الراشد وسار معه الى الموصل في نفر يسير من
اصحابه ودخل السلطان مسعود الى بغداد واستقر بها
وجمع

*al. جنع
*al. بقتله

Masudus Bagdadum obsidet.

AlRashed indè *Mauselam* fugit.

Dyn. IX.

*al. اسيرا
* ورددت & في الصلح

*يسيرا فانزله السلطان مسعود في خيمة ووكل به من
يحفظه وقام بما يجب من الخدمة *وترددت الرسل بينهما
*بالصلح وتقرير القواعد على مال يؤديه الخليفة وان لا
يعود يجمع العساكر ولا يخرج من داره واجاب السلطان
الي ذلك واركب الخليفة وحمل الغاشية بين يديه ولم
يبق الا ان يعود الي بغداد فوصل الخبر بقدوم رسول
من السلطان سنجر وخرج الناس والسلطان مسعود الي
لقايه وفارق الخليفة بعض من كان موكلا به وكانت
خيمته منفردة عن العسكر فقصده اربعة وعشرون رجلا من

Interficitur.

الباطنية ودخلوا عليه فقتلوه وجرحوه ما يزيد على عشرين
جراحة ومثلوا به وجدعوا انفه واذنيه وتركوه عريان
وكان قتله يوم الخميس سابع عشر ذي القعدة على
باب مراغة وبقي حتى دفنه اهل مراغة وكان عمره لما قتل
ثلثا واربعين سنة وخلافته سبع عشر سنة وسبعة
اشهر ∴

AlRashed Chalifa.

الراشد بن المسترشد لما قتل المسترشد بويع ولده ابو
جعفر المنصور ولقب الراشد بالله وكان المسترشد بايع
له بولاية العهد في حياته وجددت له البيعة بعد قتله يوم
الاثنين سلخ ذي القعدة سنة تسع وعشرين وخمسماية
وفيها

Dyn. IX.

المسترشد الشيخ بها الدين ابا *الفتوح الاسفرايني الواعظ الي عماد الدين زنكي برسالة فيها خشونة وزادها ابو الفتوح زيادة في الجبه ثقة بقوة الخليفة وناموس الخلافة فقبض عليه زنكي واهانه ولقيه بما يكره فسمع الخليفة فسار عن بغداد في ثلثين الف مقاتل فلما قارب الموصل فارقها اتابك زنكي في بعض عسكره وترك الباقي بها مع نايبه نصير الدين ونازلها الخليفة في رمضان وقاتلها وضيق عليها *فتواطا جماعة من الجصاصين بالموصل علي تسليم البلد فسعي بهم فصلبوا وبقي الحصار علي الموصل نحو ثلثة اشهر ولم يظفر منها بشي ولا بلغه عن من بها وهن ولا قلة ميرة وقوت فرحل عنها عايدا الي بغداد وفي سنة ثماني وعشرين تقرر الصلح بين الخليفة المسترشد واتابك زنكي وفي سنة تسع وعشرين وخمسماية سار الخليفة المسترشد الي حرب السلطان مسعود ومعه جماعة من الامرا الاكابر فواقعهم السلطان مسعود عاشر رمضان فانحازت ميسرة الخليفة مخامرة عليه الي السلطان واقتتلت ميمنته وميسرة السلطان قتالا ضعيفا ودارت عسكر السلطان وهو ثابت لم يتغير من مكانه وانهزم عسكره واخذ يسيرا

* *al.* الفتح & sic statim.

Mauselam incassum oppugnat.

* فتواطوا

'a *Sultano Masudo* prælio victus capitur.

ولم يبايع له بالخلافة وانما بويع له لينظر في الامر نيابة
حتي يكشف عن حال ان كان للامر فتكون الخلافة
فيه ويكون هو نائبا عنه وفيها ظهر ببغداد عقارب طيارة
ذوات شوكتين فخاف الناس منها خوف شديد واذى
عظيم وفي سنة خمس وعشرين في شوال توفي السلطان
محمود بن السلطان محمد بهمذان وكان عمره نحو سبع
وعشرين سنة وولايته ثلث عشرة سنة وكان حليما كريما
عاقلا يسمع ما يكره ولا يعاقب عليه مع القدرة قليل
الطمع في اموال الرعايا عفيفا عنها كافا لاصحابه عن
التطرق الي شي منها وملك ابنه داود بعده وفي سنة ست
وعشرين كاتب السلطان سنجر عماد *الدين زنكي ودبيس
بن صدقة وامرهما بقصد العراق فسارا ونزلا بالمنارية
من *دجيل وعبر الخليفة المسترشد الي الجانب الغربي
فنزل بالعباسية والتقي العسكران *بحضرا البرامكة
فابتدا زنكي فحمل علي خيمة الخليفة وبها جمال الدولة
اقبال فانهزموا منه وحمل نصر الخادم من ميسرة
الخليفة علي ميمنة عماد الدين ودبيس وحمل الخليفة بنفسه
واشتد القتال فانهزم دبيس وعماد الدين وقتل من
عسكرهما جماعة واسر جماعة وفي سنة سبع وعشرين ارسل
المسترشد

Scorpii volantes cum binis aculeis.

Moritur *Sultan Mahmud.*

Succedit *David* filius.

*al. الدولة

*al. دخيل

* بحضران

Chalifa copias à *Sultano Sanjaro* immissas superat.

وقلعتها وملك الفرنج مدينة صور وفي سنة عشرين وخمسماية في ذي القعدة قتل قسيم الدولة اقسنقر البوسقي صاحب الموصل بمدينة الموصل قتله الباطنية يوم الجمعة بالجامع وملك ابنه عز الدين مسعود الموصل ولم يختلف عليه احد قال المورخ ومن العجب ان صاحب انطاكية ارسل الي عز الدين مسعود يخبره بقتل والده قبل ان يصل اليه الخبر وكان قد سمعه الفرنج قبل لشدة عنايتهم بمعرفة الاحوال الاسلامية وفي سنة احدى وعشرين تولي اتابك عماد * الدين زنكي بن اقسنقر شحنكية بغداد اسندها اليه السلطان محمود وفيها توفي عز الدين مسعود بن اقسنقر وتولي اخوه عماد الدين زنكي الموصل واعمالها وفي سنة اثنتين وعشرين ملك عماد الدين زنكي بن اقسنقر مدينة حلب وقلعتها وبعد مدة ملك مدينة حماة وفي سنة اربع وعشرين وخمسماية ثاني ذي القعدة قتل الامر باحكام الله ابو علي بن المستعلي العلوي صاحب مصر خرج الي متنزه له فلما عاد وثب عليه الباطنية فقتلوه ولم يكن له ولد فولي بعده ابن عمه ابو الميمون عبد المجيد بن ابي القسم بن المستنصر العلوي صاحب مصر ولقب الحافظ لدين الله ولم

Dyn. IX.

Franci Tyro potiuntur.

Solertes in rebus *Moslemicorum* indagandis.

*al. الدولة

AlHafedh Chalifa Ægypti.

Dyn. IX.

حموي كان قد قدمه ابلغازي علي اهل حلب
وجعل اليه الرياسة *فجازاه عن ذلك فقطع يديه ورجليه
وسمل عينيه فمات واحضر ولده وهو سكران واراد قتله
فمنعه رقة الوالد فاستبقاه فهرب الي دمشق واستناب
ابلغازي بحلب سليمان بدر اخيه عبد الجبار بن
ارتق ولقبه بدر الدولة وعاد الي ماردين وفيها اقطع
السلطان مدينة ميافارقين للامير ابلغازي بن ارتق
ومدينة الموصل والجزيرة وسنجار للامير اقسنقر البرسقي
وفي سنة ست عشرة في شهر رمضان توفي الامير ابلغازي
بن ارتق بميافارقين وملك ابنه حسام *الدين تمر تاش
قلعة ماردين وملك ابنه سليمان ميافارقين وكان
بحلب بدر اخيه بدر الدولة سليمان بن عبد الجبار
بن ارتق فبقي بها الي ان اخذها منه ابن عمه وفي
سنة سبع عشرة لما راي بلك بن بهرام بن ارتق ضعف
بدر الدولة سليمان بن عمه عن حوط بلاده من الفرنج سار
اليه الي حلب وضيق علي من بها فتسلمها بالامان وفي
سنة ثماني عشرة سار بلك بن بهرام الي منبج وملكها
وحصر القلعة فبينما هو يقاتل من بها اتاه سهم فقتله
واضطرب عسكره وتفرقوا وملك اقسنقر البرسقي حلب

*al. فجازه بذلك

*al. الدولة

Dyn. IX.

الامم فاجتمعوا الامير *ابلغازي ودبيس بن صدقة والملك طغرل وكان له اران ونخجوان وساروا الي الكرج حتي قاربوا تفليس وكان المسلمون في عسكر كثير يبلغون ثلثين الفا فالتقوا *واصطف الطايفتان للقتال فخرج من القفجاق مايتا رجل فظن المسلمون انهم مستامنون فلم يحترزوا منهم فدخلوا بينهم ورموا بالنشاب فاضطرب صف المسلمين وظن من وراهم انها *هزيمة فانهزموا ولشدة الزحام صدم بعضهم بعضا فقتل منهم عالم عظيم وتبعهم الكرج عشرة فراسخ يقتلون وياسرون فقتل اكثرهم واسر اربعة الف رجل ونجا الملك طغرل *وابلغازي ودبيس وعاد الكرج وحاصروا مدينة تفليس واشتد قتالهم لمن بها وعظم الامر وتفاقم الخطب *عن اهلها ودام الحصار الي سنة خمس عشر فملكوها عنوة وفي سنة خمس عشرة عصي سليمان بن ابلغازي بن ارتق علي ابيه بحلب وقد جاوز عمره عشرين سنة فسمع والده الخبر فسار اليه مجدا لوقته فلم يشعر به سليمان حتي هجم عليه فخرج اليه معتذرا فامسك عنه وقبض علي من كان اشار عليه بذلك منهم امير كان قد التقطه ارتق ورباه *وسماه ناصر فقلع عينيه وقطع لسانه ومنهم انسان حموي

* البلغاري lege ubique ايلغازي

* واصطفوا

*al. هزيمة

Moslemii à Chozaris victi.

* والبغازي sic deinceps.

*al. علي

*al. اسمه

Dyn. IX.

زايجة *يرسمها ومراكز *يقومها واما التبحر ومعرفة الاسباب والعلل والمبادي الاول فليس منهم من يرقي الي هذه الدرجة ويسموا الي هذه المنزلة *وتحلف في هذا الجو ويستثني بهذا الضوء خلا القاضي ابا الحسن علي بن النصير المعروف بالاديب فانه كان من الافاضل الاعيان المعدودين من حسنات الزمان وله في سائر اجزا الحكمة اليد الطولي والمرتبة الاولي ∴

*al. ترسمها & تقومها

*وتخلف في هذا الجو

Al Mostarshed Chalifa.

المسترشد بن المستظهر لما توفي المستظهر بالله بويع ولده المسترشد بالله ابو منصور وذلك في سنة اثنتي عشرة وخمسماية فكان ولي عهد قد خطب له ثلثا وعشرين سنة وفيها توفي بغدوين ملك القدس وكان قد سار الي ديار مصر في جمع من الفرنج قاصدا ملكها وبلغ مقابل *بلبيس وسبح في النيل فانتقض جرح كان به فلما احس بالموت عاد الي القدس فمات به ووصي ببلاده القمص صاحب الرها وهو الذي كان اسره جكرمش واطلقه سقاوو جاولي وفي سنة ثلث عشرة وخمسماية كانت حرب شديدة بين السلطان سنجر وابن اخيه السلطان محمود وفي سنة اربع عشرة خرج الكرج وهم الخزر الي بلاد الاسلام ومعهم قفجاق وغيرهم من الامم

Balduinus rex Hierosol: moritur.

*al. تنيس

في تحصيله وتحقيقه هنالك بل كان يكثر كلامه فيضل ويسرع جوابه فيزل وكان *منه في عظيم ادعايه *مقصوره عن ايسر ما هو يتعاطيه كقول الشاعر

يشمر للج عن ساقه ويغمره الموج في الساحل

قال ورايت بمصر ايضا رزق الله المنجم المعروف بالنحاس وكان شيخ *اكثر المنجمين بمصر وكبيرهم وكان شيخا مطبوعا متطايب ومن حكاياته الظريفة عن نفسه قال سالتني امراة مصرية ان انظر لها في مسلة تخطها فاخذت ارتفاع الشمس للوقت وحققت درجة الطالع والبيوت الاثني عشر ومراكز الكواكب ورسمت ذلك كله بين يدي في تخت الحساب وجعلت اتكلم على بيت بيت منها على العادة وهي ساكتة فوجمت لذلك وادركتني فترة وكانت قد القت الي درهما قال فعاودت الكلام وقلت ارى علمك *قطعا في بيت المال فاحفظي واحترسي قالت الان اصبت وصدقت قد كان والله ما ذكرت قلت وهل ضاع لك شي قالت نعم الدرهم الذي القيت اليك وتركتني وانصرفت ولما ذكر ابو الصلت منجمي مصر وعابهم قال لا تتعلق امثلتهم من علم النجوم باكثر من

رائحة

*al. مثلة

*al. وقصوره

Rezk Allah Astrologus.

* al. اكبر

* قطوعا في بيت مالك

فصل ∴ قال ابو الصلت امية المغربي لما دخلت الى مصر في حدود سنة عشر وخمسماية ادركت بها طبيبا انطاكيا يسمى جرجيس ويلقب بالفيلسوف على نحو ما قيل للغراب ابو البيضا وللديغ سليم وقد تفرغ للتولع بابي الخير سلامة بن رحمون اليهودي الطبيب المصري والازرا عليه وكان يزور فصولا طبية وفلسفية يبرزها في معارض الفاظ القوم وهي محال لا معنى لها فارغة لا فايدة فيها ثم ينفذها الى من يساله عن معانيها ويستوضح اغراضها فيتكلم *عليها ويشرحها بزعمه دون تيقظ ولا تحفظ باسترسال واستعجال وقلة اكتراث واهمال يوجد فيها عنه ما يضحك منه قال وانشدت لجرجيس هذا في ابي الخير سلامة بن رحمون وهو من احسن ما سمعت في هجو طبيب مشوم

ان ابا الخير على جهله يخف في كفته الفاضل

عليله المسكين من شومه في بحر هلك ماله ساحل

ثلثة تدخل في دفعة طلعته والنعش والغاسل

قال وكان ابو الخير هذا يهوديا مصريا قد نصب نفسه لتدريس كتب المنطق جميعها وجميع كتب الفلسفة الطبيعية والالهية وشرح بزعمه وفسر ولخص ولم يكن في

Georgius Medicus & Philosophus *Antiochenus*.

*al. فيها

الامير مودود للعساكر في العود والاستراحة ثم الاجتماع في الربيع ودخل دمشق ليقيم بها عند طغركين صاحبها الي الربيع فدخل الجامع ليصلي فيه فوثب عليه باطني كانه يدعوا له ويتصدق منه فضربه بسكين فجرحه اربع جراحات فمات يومه وقتل الباطني واخذ راسه فلم يعرفه احد فاحرق وفي سنة احدى عشرة في ذى الحجة مرض السلطان محمد بن ملكشاه بن الب ارسلان فلما ايس من نفسه احضر ولده محمود وقبله وبكي كل واحد منهما وامره ان يخرج ويجلس علي تخت السلطنة وعمره اذ ذاك قد زاد علي اربع عشر سنة *فقال لوالده انه يوم غير مبارك يعني من طريق النجوم فقال *صدقت ولكن علي *ابيك واما عليك فمبارك بالسلطنة فخرج وجلس علي التخت بالتاج والسوارين وكان السلطان محمد عظيم الهيبة عادلا حسن السيرة شجاعا وفي سنة اثنتي عشرة وخمسماية سادس عشر ربيع الاخر توفي الامام المستظهر بالله وكان عمره احدى واربعين سنة وستة اشهر وخلافته اربعا وعشرين سنة ومضي في ايامه ثلث سلاطين خطب لهم بالحضرة وهم تاج الدولة *تتش بن الب ارسلان والسلطان بركيارق والسلطان محمد ابنا ملكشاه فصل:

Sultan Mahmud:

* al. فقالوا

* al. صدقتم

* ابيه واما عليه

* al. تيمش

الي الموصل وملكها وفي سنة اثنتين وخمسماية استولي مودود وعسكر السلطان محمد علي الموصل واخذوها من اصحاب جاولي وفي سنة ثلث وخمسماية سار تنكري الفرنجي صاحب انطاكية الي الثغور الشامية فملك طرسوس واذنة ونزل علي حصن الاكراد فسلمه اهله اليه وملك الفرنج مدينة بيروت وكانت بيد نواب الخليفة العلوي وفي سنة ست في المحرم سار الامير مودود صاحب الموصل الي الرها فنزل عليها وارعي عسكره زروعها ورحل عنها الي سروج وفعل بها كذلك ولم *يحترس من الفرنج بل اهملهم فلم يشعر الا *وجوسلين صاحب تل باشر قد كبسهم وكبسهم وكانت دواب العسكر *في الرعي منتشرة فاخذ كثيرا منها وقتل كثيرا من العسكر وعاد الي تل باشر وفيها مات باسيل الارمني *صاحب دروب بلاد بن لاون وهو المسمي كوغ باسيل اي اللص باسيل لانه سرق عدة قلاع من الثغور فتملكوها الارمن الي الان وفي سنة سبع وخمسماية اجتمع المسلمون وفيهم الامير مودود بن التون تكش صاحب الموصل ودخلوا بلاد الفرنج والتقوا عند طبرية واشتد القتال وصبر الفريقان ثم ان الفرنج انهزموا فانذ

Tancredus Tarsum, Adenam, &c. capit.

*al. يحترز *وجوسلين

* متنشرة في المرعي

* صاحب بلاد بن لاون ودروبه المسمي

Franci victi.

وانما يحمل في محفة فاسر واحضر عند الجاولي فامر بحفظه وحراسته ولما وصل الخبر الي الموصل اقعدوا في الامر زنكي بن جكرميش ثم ان الجاولي حضر الموصل وامر ان يحمل جكرميش كل يوم علي بغل وينادون اصحابه بالموصل ليسلموا البلد ويخلصوا صاحبهم مما هو فيه ويامرهم هو بذلك فلا يسمعون منه وكان يسجنه في جب فاخرج يوما ميتا فكتب اصحابه الي الملك قلج ارسلان بن سليمان بن قتلميش السلجوقي صاحب مدينة قونية واقسرة يستدعونه اليهم فيسلموا البلد اليه فسار في عساكره فلما سمع جاولي بوصوله رحل عن الموصل فتوجه قلج ارسلان الي الموصل وملكها ونزل بالمغرقة وخرج اليه زنكي ولد جكرميش واصحابه وخلع عليهم وجلس علي التخت واسقط خطبة السلطان محمد وخطب لنفسه واحسن الي العسكر ورفع الرسوم المحدثة في الظلم ثم سار عنها الي جاولي وهو بالرحبة والتقيا علي نهر الخابور فهزم اصحاب جاولي اصحاب قلج ارسلان والقي قلج ارسلان نفسه في الخابور وحمي نفسه من اصحاب جاولي بالنشاب فاضربه الفرس الي ما عميق فغرق وظهر بعد ايام فدفن *بالشهسادية وسار جاولي الي

*بالشمانية

اهل البلد اشد قتال وكان تخرج الرجالة ويكثرون
القتل في العسكر ودام القتال من صفر الي جمادي
الاول فوصل الخبر الي جكرميش بوفاة السلطان
بركيارق فارسل الي محمد يبذل له الطاعة ودخل
اليه وزير محمد وقال له المصلحة ان تحضر الساعة عند
السلطان فانه لا يخالفك في جميع ما تلتمسه منه واخذ
بيده وقام فسار معه جكرميش فلما راه اهل الموصل
قد توجه الي السلطان جعلوا يبكون ويضجون
ويحثون التراب علي روسهم فلما دخل علي السلطان
محمد اقبل عليه واكرمه وعانقه ولم يمكنه من
الجلوس وقال ارجع الي رعيتك فان قلوبهم اليك
وهم متطلعون الي عودتك فقبل الارض وعاد وعمل من
الغد سماطا بظاهر الموصل عظيما وحمل الي السلطان من
الهدايا والتحف ولوزيره اشيا جليلة المقدار وفي سنة
خمسماية سار الجاولي سقاووا الي الموصل محاربا في الف
فارس وخرج اليه جكرميش صاحبها في الفي فارس
فلما اصطفوا للحرب حمل الجاولي من القلب علي
قلب جكرميش فانهزم من فيه وبقي جكرميش وحده
لا يقدر علي الهزيمة لفالج كان به فهو لا يقدر يركب

واذما

حتي اكل الناس بعضهم بعضا بعد فراغهم من اكل
الميتة والكلاب وفي سنة خمس وتسعين توفي المستعلي
بالله الخليفة العلوي المصري وكانت خلافته سبع سنين
وولي بعده ابنه ابو علي المنصور وعمره خمس سنين ولقب
الامر باحكام الله ولم يقدر يركب وحده علي الفرس
لصغر سنه وقام بتدبير دولته *الافضل بن امير الجيوش
احسن قيام وفي سنة سبع وتسعين وقع الصلح بين
السلطانين بركيارق واخيه محمد ابني ملكشاه وتقررت
القاعدة ان بركيارق لا يعترض اخاه محمدا في الطبل وان
لا يذكر معه علي منابر البلاد التي صارت له وهي
ديار بكر والجزيرة والموصل والشام وفي سنة ثماني وتسعين
توفي السلطان بركيارق بن ملكشاه وكان قد مرض
باصفهان بالسل والبواسير فلما ايس من نفسه خلع علي
ولده ملكشاه وعمره حينيذ اربع سنين وثمانية اشهر
واحضر جماعة الامرا واعلمهم انه قد جعل ابنه ولي عهده في
السلطنة وجعل الامير اياز *اتابك فاجابوه كلهم بالسمع
والطاعة وخطب لملكشاه بالجوامع ببغداد وفي سنة تسع
وتسعين واربعماية سار السلطان محمد من اذربيجان الي
الموصل لياخذها من جكرميش صاحبها وحصرها فقاتل
اهل

Al Amer Chalifa Ægypti.

* al. الايصل

Moritur Tarciaruk.

* al. اتابكه

Dyn. IX.

وفي سنة اثنتين وتسعين واربعماية لما راي المصريون ضعف الاتراك فصاروا الي البيت المقدس وحصروه وبه الامير سقمان وايلغازي ابنا ارتق التركماني وابن عمهما سونج ونصبوا عليه نيفا واربعين منجنيقا وملكوه بالامان وخرج عنه سقمان واصحابه واستناب المصريون فيه رجلا يعرف بافتخار الدولة فقصده الافرنج ونصبوا عليه برجين وملكوه من الجانب الشمالي وركب الناس السيف ولبث الافرنج في البلد اسبوعا يقتلون *فيه المسلمون وقتل بالمسجد الاقصي ما يزيد علي سبعين الفا وغنموا منه ما لا يقع عليه الاحصا وفي سنة ثلث وتسعين جري حرب بين السلطان تركيارق وبين اخيه السلطان محمد وانهزم تركيارق وتنقل في البلاد الي اصفهان ولم يدخلها وسار الي خورستان وفي سنة اربع وتسعين كان المصاف الثاني بينهما وكان مع تركيارق خمسون الفا ومع اخيه محمد خمسة عشر الفا فالتقوا واقتتلوا فانهزم السلطان محمد وسار طالبا خراسان الي اخيه الملك سنجر وهما لام واحدة فاقام بجرجان واتاه الملك سنجر *في عساكره وسار الي الدامغان وخرب العسكر البلاد وعم الغلا تلك الاصقاع

Hierosolyma à Francis expugnata.

* al. في المهلمين

* بعساكره

حتي

Aaa

Cedbucas Antiochiam obsidet.

الرها وبيمند صاحب انطاكية وقلت الاقوات عندهم فارسلوا الي كربوقا يطلبون منه الامان ليخرجوا من البلد فلم يعطهم وقال لا تخرجون الا بالسيف وكان مع الافرنج راهب مطاع فيهم وكان داهية من الرجال فقال لهم ان فطروس السليح كان له عكازة ذات زج مدفونة بكنيسة القسيان فان وجدتموها فانكم تظفرون والا فالهلاك متحقق وامرهم بالصوم والتوبة ففعلوا ذلك ثلثة ايام فلما كان اليوم الرابع ادخلهم الموضع جميعهم ومعهم عامتهم وحفروا عليها في جميع الاماكن فوجدوها كما ذكر فقال لهم ابشروا بالظفر فقويت عزيمتهم وخرجوا اليوم الخامس من الباب متفرقين من خمسة وستة ونحو ذلك فقال المسلمون لكربوقا ينبغي ان تقف علي الباب فتقتل كل من خرج فقال لا تفعلوا لكن امهلوهم حتي يتكامل خروجهم فنقتلهم فلما تكاملوا ولم يبق بانطاكية احد منهم ضربوا مصافا عظيما فولي المسلمون منهزمين واخر من انهزم سقمان بن ارتق فقتل الافرنج منهم الوفا وغنموا ما في العسكر من الاقوات والاموال والدواب والاسلحة فصلحت حالهم وعادت اليهم قوتهم وساروا الي معرة النعمان فملكوها

A Francis vincitur.

وفي

Dyn. IX.

اقول ان مدينة او بقعة من الارض يجتمع فيها عالم
كثير من بلاد كثيرة فيغرقون فخافوا علي بغداد
لكثرة * ما يجتمع فيها من البلاد فاحكمت *المسنيات
والمواضع التي يخشي منها الانفجار فاتفق ان الحجاج
نزلوا في وادي المناقب فاتاهم سيل عظيم فاغرق
اكثرهم ونجا من تعلق بالجبال وذهب المال
والدواب والازواد فخلع الخليفة علي المنجم وفي سنة تسعين
واربعماية قتل ملك خراسان ارسلان ارغون بن
ارسلان اخو السلطان ملكشاه قتله غلام له فقيل له
لم فعلت هذا فقال لاريح الناس من ظلمه ثم ملك
بركيارق خراسان وسلمها الي اخيه الملك سنجر وفي
سنة احدي وتسعين جمع بردويل ملك الافرنج جمعا كثيرا
وخرج الي بلاد الشام وملك انطاكية وكان الافرنج
قبل هذا قد ملكوا مدينة طليطلة من بلاد الاندلس
وغيرها ثم قصدوا جزيرة صقلية فملكوها وتطرقوا الي
اطراف افريقية *فملكوا منها شيا فلما سمع قوام الدولة
كربوقا بحال الافرنج وملكهم انطاكية جمع العساكر
وسار الي الشام ونزل علي انطاكية *وحاصرها وفيها من
الملوك بردويل وصنجيل وكندفري *والقومص صاحب
الرها

*al. من
* المستنات

Occiditur *Arslan Argun* Rex *Chorasanæ.*

Franci Antiochiam, Toletum, Siciliã, & partem Africæ occupant.

فملكوها*
بل منها

* فحاصرها

* والقرمص

يطب اهل محلته وساير معارفه بغير اجرة ولا جعالة بل *احسانا ومروة ويحمل اليهم الادوية بغير عوض ولما مرض مرض موته وقف كتبه *في مشهد الامام ابو حنيفة ومن مشاهير تصانيفه كتاب المنهاج وكتاب تقويم الابدان مجدول ❖

* احتسابا al.
* al. المشهد

Al Mostadher Chalifa.

المستظهر بن المقتدي لما توفي المقتدي بامر الله احضر ولده ابو العباس احمد فبويع له ولقب المستظهر بالله وذلك في سنة *سبع وثمانين واربعماية وفيها قتل السلطان بركيارق عمه تكش وغرقه وقتل ولده معه *وفي سنة ثماني قتل بقش بن الب ارسلان واستقام الامر والسلطنة لبركيارق وفيها في ذي الحجة توفي المستنصر بالله بن الظاهر لاعزاز دين الله العلوي صاحب مصر والشام وكان خلافته ستين سنة وعمره سبعا وستين سنة وولي بعده ابنه ابو القاسم احمد ولقب المستعلي بالله وفي سنة تسع وثمانين حكم المنجمون بطوفان يكون في الناس يقارب طوفان نوح فاحضر الخليفة بن عيسون المنجم فساله فقال ان طوفان نوح اجتمعت الكواكب السبعة في برج الحوت والان فقد اجتمع ستة منها وليس فيها زحل فلو كان معها فكان مثل طوفان نوح ولكن اقول

* al. ثماني
* al. وفيها قتل تبس تتش l.

Al Mostaali Chalifa Ægypti.

Ebn Isun Astrol.

Prædictio Diluvii.

Dyn. IX.

Al Moktadi subitò moritur.

علي بغير اذن قالت فالتفت فلم ار شيا ورايته قد تغيرت حالته وانحلت قوته وسقط الي الارض ميتا وقلت لجارية عندي ان صحت قتلتك واحضرت الوزير فاعلمته الحال فشرعوا في البيعة لولي العهد وجهزوا المقتدي ودفنوه وكان عمره ثمانيا وثلثين سنة وثمنية اشهر وكانت خلافته تسع عشرة سنة وثمانية اشهر وامه ام ولد * ارمنية تسمي ارجوان ادركت خلافته وخلافة ابنه المستظهر وخلافة ابن ابنه المسترشد ❖ فصل ❖ وفي سنة ثلث وسبعين واربعماية مات يحي بن عيسي بن جزلة الطبيب البغدادي وكان رجلا نصرانيا قد قرا الطب علي نصاري *الكرخ الذين كانوا في زمانه واراد قراة المنطق فلم يكن في النصاري المذكورين في ذلك الوقت من يقوم بهذا الشان وذكر له ابو علي بن الوليد شيخ المعتزلة في ذلك الوقت ووصف بانه عالم *بعلم الكلام ومعرفة الالفاظ المنطقية فلازمه لقراة المنطق فلم يزل بن الوليد يحسن له الاسلام حتي استجاب واسلم فسر باسلامه ابو عبد الله الدامغاني قاضي القضاة يومين وقربه وادناه ورفع محله بان *استخدمه في كتابة السجلات بين يديه وكان مع اشتغاله بذلك

al. ارمنية*

Jahja Ebn Isa Medicus Christianus.

al. الكرج*

al. بعلم*

Apostata.

al. يستخدمه في ديه*

يطب

والسلطان معها محمولا وبذلت الاموال للامرا
واستحلفتهم لابنها محمود وكان تاج الملك
*وزيرها يتولي ذلك لها وارسلت الي الخليفة المقتدي في
الخطبة فاجابها وخطب لمحمود وعمره اربع سنين وسارت
تركان خاتون من بغداد الي اصفهان وبها *تركيارق
وهو اكبر اولاد السلطان فخرج منها هو ومن معه من
الامراء النظامية وساروا نحو الري فسيرت خاتون
العساكر الي قتال تركيارق فانحاز جماعة منهم
الي تركيارق فقوي بهم وعاد الي اصفهان وحاصرها
وكان تاج الملك مع عسكر خاتون فاخذ وحمل الي
تركيارق فهجم النظامية عليه فقتلوه وكان
كثير الفضايل جم المناقب وانما غطي محاسنه ممالاته علي
قتل نظام الملك وفي سنة سبع وثمانين قدم تركيارق
بغداد وخطب له بالسلطنة ولقب ركن الدين وفي سنة
سبع وثمانين واربعماية خامس عشر محرم توفي الامام
المقتدي بامر الله فجاة وكان قد احضر عنده تقليد
السلطان تركيارق ليعلم *فيه فقراه وتدبره وعلم *فيه ثم
قدم اليه طعام فاكل منه وغسل يديه وعنده قهرمانته
شمس النهار فقال لها ما هذه الاشخاص التي دخلت
علي

* *al.* وزيرا

Sultan Mahmud.

* forſ. leg. برقيارق & hîc & in ſeq.

Sultan Tarciaruk, vel *Barciaruk.*

* *al.* عليه utrobique.

وقال له هذا حسن الطوسي فتسلمه واتخذه والدا ولا تخالفه وكان نظام الملك اذا دخل عليه الايمة الاكابر يقوم لهم ويجلس في مسنده وكان له شيخ فقير اذا دخل اليه يقوم له ويجلسه في مكانه ويجلس بين يديه فقيل له في ذلك فقال ان اوليك اذا دخلوا علي يثنون علي بما ليس في فيزيدني كلامهم عجبا وتيها وهذا *يذكرلي عيوب نفسي وما انا فيه من الظلم فتنكسر نفسي لذلك فارجع عن كثير مما انا فيه وكان مجلسه عامرا بالعلما واهل الخير والصلاح واكثر *الشعراء مراثيه فمن جيد ما قيل قول شبل الدولة

كان الوزير نظام الملك لولوة *يتيمة صاغها الرحمن من شرف
بدت فلم تعرف الايام قيمتها فردها غيرة منه * الي الصدف

ثم سار السلطان ملكشاه بعد قتل نظام الملك الي بغداد ودخلها في الرابع والعشرين من شهر رمضان واتفق ان خرج الي *الصيد وعاد ثالث شوال مريضا وكان سبب مرضه انه اكل لحم صيد فحم *فافتصد ولم يستوف اخراج الدم فثقل في مرضه وكانت حمي محرقة فتوفي ليلة الجمعة النصف من شوال فسترت زوجته تركان خاتون موته وكتمته وسارت من بغداد والسلطان

* يذكرني
*al. القول الشعرا في مراثيه
* al. ثمينة Ebn Chalec. نفيسة
* للصدف
*al. الصيد
* فافتصد
Moritur *Sultan Malec Shah.*

ورايي اما تذكر حين قتل ابوك فقمت بتدبير امرك
وقصدت الخوارج عليك من اهلك وغيرهم وانت ذلك
الوقت كنت تتمسك بي فلما *قرت الامور اليك واطاعك
القاصي والداني اقبلت *تتجني لي الذنوب وتسمع في
السعايات *قولوا له عني ان ثبات تلك القلنسوة معذوق
بهذه الدواة وان اتفاقهما سبب كل غنيمة ومتي اطبقت
هذه الدواة زالت تلك واطال فيما هذا سبيله ثم قال
قولوا للسلطان عني مهما اردتم فقد *دهمني ما لحقني من
توبيخه ما فت في عضدي فلما خرجوا من عنده اتفقوا علي
كتمان ما جري عن السلطان فقالوا له ما مضمونه
العبودية والاعتذار ثم ان واحدا منهم اعلم السلطان
بما جري فوقع التدبير عليه حتي قتل ومات السلطان بعده
بخمس وثلثين يوما وانحلت الدولة ووقع السيف وكان
قولك نظام الملك شبه الكرامة وقيل ان ابتدا امر
نظام الملك انه كان من ابنا الدهاقين بطوس وتعلم
العربية وكان كاتبا للامير *باجر صاحب بلخ وكان
الامير يصادره في راس كل سنة وياخذ ما معه ويقول
له قد سمنت يا حسن وهرب الي *جعدي بك داود وهو بمرو
فدخل اليه فلما راه اخذ بيده وسلمه الي ولده الب ارسلان
وقال

* al. قرت
* al. تتجني الي
* al. وقولوا
* al. تهمني
* al. باخر
* al. جعدي

Dyn. IX.

Cædes *Nodhamol Molci* Vizieri.

سيف الدولة صدقة وفي سنة خمس وثمنين قتل نظام الملك الوزير بالقرب من نهاوند قتله صبي ديلمي من الباطنية اتاه في صورة مستمنح او مستغيث فضربه بسكين كانت معه فقضي عليه وبقي نظام الملك وزيرا للسلاطين ثلثين سنة سوي ما وزر لالب ارسلان وهو صاحب خراسان ايام عمه طغرلبك قبل ان يتولي السلطنة وكان عمره سبعا وسبعين سنة وكان سبب قتله

occasio ejus.

ان عثمان بن جمال الملك بن نظام الملك كان قد ولاه جده رياسة مرو وارسل السلطان اليها شحنة اسمه قودن وهو من خواصه فنازع عثمان في شي فحملت عثمان *حدة سنة وطمعه بجده علي ان قبض عليه واخرق به ثم اطلقه فقصد السلطان مستغيثا شاكيا فارسل السلطان الي نظام الملك رسالة يقول له ان كنت شريكي في الملك فامر لك حكم وان كنت نايبي فيجب ان تلزم حد التبعية والنيابة وهاولا اولادك قد جاوزوا حد امر السياسة وطمعوا الي ان فعلوا كذا وكذا فحضروا المرسلون عند نظام الملك واوردوا عليه الرسالة فقال قولوا للسلطان ان كنت ما علمت اني شريكك في الملك فاعلم فانك ما نلت هذا الامر الا بتدبيري

*al. حداثة سنه

ورايي

بعلم *ارتفع بصايب معالجته ∴

*al. او دفع

Almoktadi Chalifa.

المقتدي بن محمد بن القايم لما توفي القايم بامر الله بويع عبد الله بن محمد بن القايم بالخلافة ولقب المقتدي بامر الله سنة سبع وستين واربعماية ولم يكن للقايم من اعقابه ذكر سواه فان الذخيرة ابا العباس محمد بن القايم توفي في ايام ابيه ولم يكن له غيره وكان المقتدي حملا في بطن امه فولد بعد موت ابيه محمد بستة اشهر وفي سنة ثماني وستين سار اقسيس الخوارزمي وهو احد الامرا من عسكر السلطان ملكشاه الي دمشق فحصرها *فعليت الاسعار فبيعت الغرارة باكثر من عشرين دينار فسلموها اليه بالامان وخطب بها للمقتدي الخليفة العباسي وكان اخر ما خطب فيها للعلويين المصريين وتغلب اقسيس علي اكثر الشام وفي سنة اربع وسبعين توفي نور الدولة دبيس الاسدي وكان عمره ثمنين سنة وامارته سبعا وخمسين سنة وكان مذكورا بالفضل والاحسان وولي بعده ما كان اليه ابنه منصور ولقب بهاء الدولة فاحسن السيرة وسار الي السلطان ملكشاه فاستقر له الامر وخلع الخليفة ايضا عليه ثم مات في سنة تسع وسبعين وولي الحلة والنيل وجميع ما كان له ابنه سيف

*al. فعلت forſ. legend. فغلت

Dyn. IX.

الغليظ وترك الصفرا اللطيفة ومما اشبه ذلك من حكايته
الا بما سمعت بانطاكية ان طبيبا روميا شارط مريضا به غب
خالصة على برؤه دراهم معلومة واخذ في تدبيره بما غلظ
المادة فصارت شطر غب بعد ما كانت خالصة فاذكروا
ذلك عليه ورامو صرفه فقال انني استحق نصف
الكري لان الحمي ذهب نصفها وظن من جهة التسمية ان
الشطر قد ذهب من الحمي ولا زال يسالهم مما كانت
فيقولون غبا وعما هي الان فيقولون شطرا فيتظلم ويقول
فلم منعتموني نصف القبالة وحكي ان ابن رضوان هذا
كان في اول امره منجما يقعد على الطريق ويرتزق ثم
قرا شيا من الطب والمنطق وكان من *المغلغلين لا المحققين
ولم يكن حسن المنظر ولا الهية ومع هذا *تلمذ له جماعة
من الطلبة بمصر واخذوا عنه وسار ذكره وصنف كتبا
مختلفة ملتقطة *مستنبطة وكان تلاميذه ينقلون عنه من
التعاليل الطبية والالفاظ المنطقية ما يضحك منه ان صدق
النقلة ولم يزل ابن رضوان بمصر متصدرا للافادة الي ان
مات في حدود سنة *ستين واربعماية وكان من مشاهير
الاطبا في هذه الايام طبيب نصراني من اهل بغداد يقال
له كتيفات خدم البساسيري معروف بالعمل غير موصوف
بعلم

* al. المغلقين

* al. تتلمذ

* al. مستنبطة من غيره

* al. حتي وستين

Cotaiphatus med. Christianus.

عن *سلب عرضي فليكن *عن لقايهم علي يقين
ويتحقق انهم لايرضون منه الا بالحق المبين والله
يوفقنا وأياه للعمل بطاعته والتقرب اليه *بابتغاء مرضاته
وهو حسبي ونعم الوكيل وذكر ابن بطلان في الفصل
الرابع من رسالته *عن بن رضوان حكاية طريفة وجب
ايرادها ههنا قال انني حضرت مع تلميذ من تلامذة
الشيخ يعني الشيخ بن رضوان ظاهر التجمل بادي
الذكا ان صدقت الفراسة فيه بحضرة الامير ابي علي بن
جلال الدولة بن عضد الدولة فناخسرو في حمي نايبة
*اخذت اربعة ايام ولا تبدو ببرد *وتقشع بنداوة وقد سقاه
ذلك الطبيب دواء مسهلا وهو عازم علي فصده من بعد
علي عادة المصريين في تاخير الفصد بعد الدوا واطعام
المريض القطايف بجلاب في نوب الحمي فسالت الطبيب
مستخبرا عن الحمي فقال بلفظة المصريين نعم سيدي
حمي يوم مركبة من دم وصفرا نايبة اربعة ايام فلما سقيناه
الدوا تحلل الدم وبقيت الصفرا ونحن علي فصده لنامن
الصفرا بمشية الله فذهبت لا اعلم مما اعجب *اي من كون
حمي يوم تنوب في اربعة ايام بعلامات المواظبة ام من
كونها من اخلاط مركبة ام من الدوا الذي حلل الدم
الغليظ

* al. تلب
* al. من لقايهم
* al. بابغا
* al. الي بن
* احدث
* al. ويقشعر
* امن كون

Dyn. IX.

Perstrictus ab *Ebn Botlan*.

فيها ويذكر معايبه ويشير الي جهله بما يدعيه من علم الاوايل ورتبها علي سبعة فصول الاول فصل من لقي الرجال علي من درس في الكتب الثاني في ان الذي علم المطالب من الكتب علما زن يا شكوكه بحسب علمه وعسر حلها الثالث في ان اثبات الحق في عقل لم يثبت فيه المحال اسهل من اثباته عند من ثبت في عقله المحال الرابع في ان من عادات الفضلا عند قراتهم كتب القدما ان لا يقطعوا في مصنفها *بطعن اذا راوا في المطالب تباينا وتناقضا لكن يخلدوا الي البحث والتطلب الخامس في مسايل مختلفة صادرة عن براهين صحيحة من مقدمات صادقة يلتمس اجوبتها بالطريقة البرهانية السادس في تصفح مقالته في المباهلة التي ضمن فيها انني اساله الف مسلة ويسالني مسلة واحدة السابع في تتبع مقالته في النقطة الطبيعية والتعديد علي موضع الشبهة في هذه التسمية وختم الرسالة بقوله وليتحقق ان اللذة بمضغ الكلام لا تفي بغصة الجواب فان لنا موقف حساب وجمع ثواب وعقاب يتظلم فيه المرضي الي خالقهم ويطالبون الاطبا بالاغلاط القاضية في هلاكهم وانهم لا يسامحون الشيخ كما سامحته بسبي ولا يغضون عنه كما اغضيت

*al. بظن

بابن بطلان قال بن بطلان ان شيخنا ابو الفرج بن الطيب بقي عشرين سنة في تفسير ما بعد الطبيعة ومرض من الفكر فيه مرضة *كان تلفظ نفسه فيها وهذا يدلك على شدة حرصه واجتهاده وطلب العلم *لعينه وبن بطلان هذا فهو طبيب نصراني بغدادي وكان مشوه الخلقة غير صبيحها كما شا الله منه وفضل في علم الاوايل وكان يرتزق بصناعة الطب وخرج عن بغداد الي الموصل وديار بكر ودخل حلب واقام بها مدة وما حمدها وخرج عنها الي مصر فاقام بها مدة قريبة واجتمع بابن رضوان المصري الفيلسوف في وقته وجرت بينهما منافرة اوجبتها المغالبة في المناظرة وخرج بن بطلان عن مصر مغضبا على بن رضوان وورد انطاكية واقام بها وقد سيم كثرة الاسفار وضاق عطنه عن معاشرة * الاغمار فغلب علي خاطره الانقطاع فنزل بعض *الديرة بانطاكية وترهب وانقطع الي العبادة الي ان توفي سنة اربع واربعين واربعماية ومن مشاهير تصانيف بن بطلان كتاب تقويم الصحة مجدول وكتاب دعوة الاطبا مقامة ظريفة ورسالة اشترا الرقيق والماجري لابن بطلان بمصر مع بن رضوان ما جري كتب اليه بن بطلان رسالة يقطعه فيها

*al. كان
*al. بعينه
Ebn Redhwan Philos. Ægyptius.
*al. الاعمار
*al. الاديرة

Dyn. IX.

القوي الشهوانية الشيخ الرئيس ابو علي بن سينا ثم
اقتدى به في الانهماك من كان بعده فهذا من
غير السنة الفلسفية وقيل ان شيخ الشيخ ابي علي في
الطب ابو سهل المسيحي وكان طبيبا فاضلا منطقيا عالما
بعلوم الاوايل مذكورا في بلد خراسان له كناش
يعرف بالماية كتاب مشهور مات وعمره اربعون سنة

Abu Sahel medicus Christianus, *Avicennæ* præceptor.

فصل ✣ وفي سنة خمس وثلثين واربعماية توفي ابو الفرج عبد
الله بن الطيب وهو عراقي فيلسوف فاضل مطلع على كتب
الاوايل واقاويلهم * واعني بشروح الكتب القديمة في
المنطق وانواع الحكمة من تواليف ارسطوطاليس ومن
الطب كتب جالينوس وبسط القول في الشروح
بسطا شافيا قصد به التعليم والتفهيم قال القاضي
الاكرم جمال الدين القفطي رحمه الله لقد رايت بعض
من ينتحل هذه الصناعة يذم ابا الفرج بن الطيب
بالتطويل وكان هذا * العايب يهوديا ضيق العطن
قد *وقف مع عبارة بن سينا فاما انا وكل مصنف فلا يقول
الا ان ابا الفرج بن الطيب قد احيا من هذه العلوم
ما دثر وابان منها ما خفي وقد تلمذ له جماعة سادوا
وافادوا منهم المختار بن الحسن بن عبدون المعروف

Abul Pharag. Med. & Philos.

*al. واعتني

*al. العابث

* وقع على

Ebnol Hasan ejus disc. dictus *Ebn Botlan.*

سنة وكان موته في سنة ثمان وعشرين واربعماية وفيه قال بعضهم

Distichon hoc & historia sequens desunt in al. ex.

ما نفع الرييس من حكمة الطب ولا حكمه على النيرات

ما شفاه الشفا من الم الموت ولا نجاه كتاب النجات

وقيل اول حكيم توسم بخدمة الملوك ارسطوطاليس وكان الحكما قبله مثل فيثاغورس وسقراطيس وفلاطون يترفعون عن ذلك ولا يقربون ابواب السلاطين والدليل على ذلك ان بعض ملوك اليونانيين كان مجتازا بمكان كان فيه سقراطيس جالسا فلما دنا بقربه وهو لم ينهض ولم يتحرك من مكانه ولا يلتفت فاقبل اليه بعض الغلمان فركله برجله فقال له لم تركلني قال له اما تبصر الملك كيف لا تنهض وتقوم له اجابه سقراطيس قايلا كيف اقوم لعبد عبدي فالتفت الملك الى مشاجرتهما فاستدعي به فحمل اليه قال له ايش قلت قال قلت لا اقوم لعبد عبدي قال الملك وانا عبد عبدك قال نعم ايها الملك انت استعبدتك الدنيا وانت خادمها وانا زهدتها واستعبدتها فهي عبدي وانت عبدها فالملك استحسن له ذلك وتقدم بالاحسان اليه فلم يقبل قيل واول حكيم شغف بشرب الخمر واستفراغ القوي

Historia de *Socrate* & rege quodam *Græco.*

Dyn. IX.

خرج منها متنكرا وانا واخوه وغلامان معه في زي الصوفية الي ان وصلنا الي اصفهان فصادف في مجلس علا الدولة الاكرام والاعزاز الذي يستحقه مثله وصنف هناك كتبا كثيرة قال وكان الشيخ قوي القوي كلها وكانت قوة المجامعة من قواه الشهوانية اقوي واغلب وكان كثيرا ما * يشتغل به فاثر في مزاجه وكان سبب موته قولنج عرض له ولحرصه علي برؤه حقن نفسه في يوم واحد ثماني مرات فتقرح بعض امعايه وظهر به سحج وعرض له الصرع الذي قد يتبع القولنج وصار من الضعف بحيث لا يقدر علي القيام فلم يزل يعالج نفسه حتي قدر علي المشي لكنه مع ذلك لا يتحفظ ويكثر التخليط في امر المعالجة ولم يبرا من العلة كل البرو وكان ينتكس ويبرا كل وقت ثم قصد علا الدولة همذان وسار معه الشيخ فعاودته في الطريق تلك العلة الي ان وصل الي همذان وعلم ان قوته قد سقطت وانها لا تفي بدفع المرض فاهمل * مداواة لنفسه واخذ يقول المدبر الذي كان يدبرني قد عجز عن التدبير والان فلا تنفع المعالجة وبقي علي هذا اياما ثم انتقل الي جوار ربه ودفن بهمذان وكان عمره ثمانيا وخمسين سنة

*al. يستعمل ويشتغل

*al. من اواة نفسه

Moritur *Avic:*

Dyn. IX.

حين انقضا مدته قال في مدة مقامه بجرجان صنف اول القانون ومختصر المجسطي وغير ذلك ثم انتقل الي الري واتصل بخدمة السيدة وابنها مجد الدولة ثم خرج الي قزوين ومنها الي همذان فاتصل بخدمة *كدبانويه وتولي النظر في اسبابها ثم سالوه تقلد الوزارة فتقلدها ثم اتفق تشويش العسكر عليه واشفاقهم منه علي انفسهم فكبسوا داره واخذوه الي الحبس واخذوا جميع ما كان يملكه وساموا الامير شمس الدولة قتله فامتنع منه وعدل الي نفيه عن الدولة طلبا لمرضاتهم فتواري الشيخ في دار بعض اصدقايه اربعين يوما فعاد الامير طلبه وقلده الوزارة ثانيا ولما توفي شمس الدولة وبويع ابنه طلبوا ان يستوزر الشيخ فابا عليهم وتوارا في دار ابي غالب العطار وهناك اتي علي جميع الطبيعيات والالهيات ما خلا كتابي الحيوان والنبات من كتاب الشفا وكاتب علا الدولة سرا يطلب المسير اليه فاتهم بمكاتبته وانكر عليه ذلك وحث في طلبه فدل عليه بعض اعدايه فاخذوه وادوه الي قلعة يقال لها بردوان وانشا هناك قصيدة فيها

*دخولي باليقين كما تراه وكل الشك في امر الخروج

وبقي فيها اربعة اشهر ثم اخرجوه وحملوه الي همذان ثم خرج

*al. كدبانويه

*al. دخول النفس فيكي كما

Dyn. IX.

فقال لي اشترمني هذا فانه رخيص * ابيعكه بثلثة دراهم وصاحبه محتاج الي ثمنه فاشتريته فاذا هو كتاب لابي نصر الفارابي في اغراض كتاب ما بعد الطبيعة فرجعت الي بيتي واسرعت قراته فانفتح علي في الوقت اغراض ذلك الكتاب بسبب انه قد *صار لي علي ظهر القلب وفرحت بذلك وتصدقت بشي علي الفقرا شكرا لله تعالي فلما بلغت ثماني عشرة سنة من عمري فرغت من هذه العلوم كلها وكنت ان ذاك للعلم احفظ ولكنه اليوم معي انضج والا فالعلم واحد لم يتجدد لي بعده شي ثم مات والدي وتصرفت *في الاحوال وتقلدت شيا من اعمال السلطان ودعتني الضرورة الي الارتحال من بخارا والانتقال عنها الي جرجان وكان قصدي الامير قابوس فاتفق في اثنا هذا اخذ قابوس وحبسه وموته ثم مضيت الي *دهستان ومرضت بها مرضا صعبا وعدت الي جرجان * وانشات في حالي قصيدة فيها بيت القايل

لما عظمت فليس مصر واسعي لما غلا ثمني عدمت المشتري

قال ابو عبيد الجوزجاني الي هاهنا انتهي ما حكاه الشيخ عن نفسه وفي هذا الموضع اذكر انا بعض ما شاهدت من احواله في حال صحبتي له والي

*al. ابيعه

*al. صار علي ظاهر

*al. بي

* دهشان

* وانشدت

حين

Dyn. IX.

المصنفة فيه وتعهدت المرضي فانفتح علي ابواب المعالجات
المقتبسة من التجربة ما لا يوصف وانا في هذا الوقت من
ابنا ست عشرة سنة ثم توفرت علي القراة سنة ونصفا
وكلما كنت اتحير في مسلة *او لم اكن اظفر بالحد — ولم *al.
الاوسط في قياس ترددت الي الجامع وصليت وابتهلت
الي مبدع الكل حتي فتح لي المغلق منه والمتعسر وكنت
ارجع بالليل الي داري واضع السراج بين يدي
واشتغل بالقراة والكتابة فمهما غلبني النوم او شعرت بضعف
عدلت الي شرب قدح من الشراب ريثما تعود الي قوتي
ثم ارجع الي القراة ومتي اخذني ادني نوم احلم بتلك
المسايل باعيانها حتي ان كثيرا منها انفتح لي
وجوهها في المنام ولم ازل كذلك حتي احكمت علم المنطق
والطبيعي والرياضي ثم عدت الي العلم الالهي وقرات
كتابا ما بعد الطبيعة فما كنت افهم ما فيه والتبس علي
غرض واضعه حتي اعدت قراته اربعين مرة وصار لي
محفوظا وانا مع ذلك لا افهمه وايست من نفسي وقلت
هذا كتاب لا سبيل الي فهمه *واذا انا يوما حضرت وقت — واذا انا *al.
العصر في الوراقين وبيد دلال مجلد ينادي عليه فعرضه
علي فرددته رد متبرم معتقد ان لا فايدة في هذا العلم
فقال

Dyn. IX.

وبالجملة لم يكن في نظرائه في زمانه وبعده الي هذه
الغاية احذق منه بعلم الفلك ولا اعرف بدقيقه وجليله
Avicenna. *al. الحسن عبد الله — وعرف ايضا بالعلوم الحكمية ابو علي *الحسين ابن عبد الله
بن سينا الشيخ الرييس وحكي عن نفسه قال ان ابي
*al. رحل — كان رجلا من اهل بلخ *وانتقل منها الي بخارا في
*al. حرمين — ايام نوح بن منصور واشتغل بالتصرف بقرية *خرمتين
وتزوج امي من قرية يقال لها افشنه وولدت منها بها
وولد اخي ثم انتقلنا الي بخارا واحضرت معلم
القران والادب وكملت العشر من العمر وقد اتيت علي
*al. يقضي — القران وعلي كثير من الادب حتي كان *يقضي مني
العجب واخذ والدي يوجهني الي رجل كان يبيع
البقل ويقوم بحساب الهند حتي اتعلم منه ثم جا الي
* النابلي ut & inf. — بخارا ابو عبد الله *الناتلي وكان يدعي الفلسفة وانزله
ابي دارنا رجا تعلمي منه فقرات ظواهر المنطق عليه
واما دقايقه فلم يكن عنده منها خبر ثم اخذت اقرا الكتب
علي نفسي واطالع الشروح وكذلك كتاب اقليدس
فقرات من اوله خمسة اشكال او ستة عليه ثم توليت
حل الكتاب باسره ثم انتقلت الي المجسطي وفارقني
الناتلي ثم رغبت في علم الطب وصرت اقرا الكتب

*خلياه فخلياه ورماه السلطان بسهم فاخطاه فوثب يوسف
بريده فقام السلطان عن السرير ونزل عنه فعثر فوقع
علي وجهه فبرك عليه يوسف وضربه بسكين كانت معه
في خاصرته ونهض السلطان فدخل الي خيمة اخري
وضرب بعض الفراشين يوسف بمرزبة علي راسه فقتله
ولما جرح السلطان الب ارسلان واوصي بالسلطنة لابنه
ملكشاه وقام بوزارته نظام الملك وفي سنة سبع وستين
واربعماية ليلة الخميس ثالث عشر شعبان توفي القايم
بامر الله ولما ايقن *الموت احضر النقيبين وقاضي القضاة
والوزير بن *جهير واشهدهم علي نفسه انه جعل بن
ابنه ابا القاسم عبد الله بن محمد بن القايم ولي *عهده وكان
عمر القايم ستا وسبعين سنة وثلثة اشهر وخلافته اربع
واربعون سنة وتسعة اشهر ❖ فصل ❖ وفي هذه السنين
اشتهر بالعلوم الاوايل ابو الريحان محمد بن احمد
البيروني مبرز في فنون الحكمة اليونانية والهندية
*وتخصص بانواع الرياضيات وصنف فيها الكتب
الجليلة ودخل الي بلاد الهند واقام بها عدة سنين
وتعلم من حكمايها فنونهم وعلمهم طرق اليونانيين
في فلسفتهم ومصنفاته كثيرة متقنة محكمة غاية الاحكام
وبالجملة

*al. خليا فخليا

Sultan Malec Shah.

*al. بالموت

*al. جهين

*al. عهد

AlBiruni Philos. & Math. insignis.

al. وتخصص

& dimissus.

*al. يتجهز
*al. اوصلوه

Michael Imp. Rom.

*al. جعدي

*al. مثلي تقتل مثل هذه

قال ما عزمت على غير هذا ففداه بالف الف دينار وان
يطلق كل اسير عنده من المسلمين واستقر الامر على
ذلك واجلسه معه على سريره وانزله في خيمة وارسل اليه
عشرة الف دينار *فتجهز بها واطلق جماعة من البطارقة
وخلع عليه وعليهم وسير معه عسكر *ليوصلوه الى مامنه
وشيعه فرسخا واما الروم فلما بلغهم خبر الوقعة وثب
ميخائيل على المملكة فملك البلاد فلما وصل رومانوس
الملك الى قلعة دوقية بلغه الخبر فلبس الصوف واظهر
الزهد وارسل الى ميخائيل يعرفه ما تقرر مع السلطان
وجمع رومانوس ما عنده من المال وكان مايتي الف
دينار فارسله الى السلطان وحلف له انه لا يقدر على
غير ذلك وفي اول سنة خمس وستين واربعمائة قصد
السلطان الب ارسلان محمد بن داود *جغري بك
ما ورا النهر فعقد على جيحون جسرا وعبر عليه في نيف
وعشرين يوما وعسكره يزيد على مايتي الف فارس
فاتاه اصحابه بمستحفظ قلعة اسمه يوسف الخوارزمي وحمل
الى قرب سريره فتقدم ان يضرب له اربعة اوتاد ويشد اطرافه
اليها فقال له يوسف يا مخنث *مثلي يقتل هذه القتلة
فغضب السلطان واخذ القوس والنشاب وقال للغلامين

خونج من اذربيجان فسار اليه في خمسة عشر الف فارس
ان لم يتمكن من جمع العساكر لبعدها وقرب
العدو وجد في السير فلما قرب العسكران ارسل السلطان
الي روماذوس الملك يطلب منه المهادنة فقال لا اهادنه
الا بالري فانزعج السلطان لذلك فلما كان يوم الجمعة
بعد الزوال صلي وبكي فبكي الناس لبكايه وقال
لهم من اراد الانصراف فلينصرف فما ههنا سلطان يامر
وينهي والقي القوس والنشاب واخذ السيف والدبوس
وعقد ذنب فرسه بيده وفعل عسكره مثله ولبس البياض
وتحنط وقال ان قتلت فهذا كفني وزحف الي الروم
وزحفوا اليه واشتد القتال فانهزم الروم وقتل منهم
خلق واسر الملك اسره بعض المماليك اسمه شادي وكان captus.
قد حضر عنده مع رسول فعرفه فلما راه نزل وسجد له
وقصد به السلطان فضربه ثلث مقارع بيده وقال له الم
ارسل اليك في المهادنة فابيت فقال دعني من التوبيخ
وافعل ما تريد فقال السلطان ما عزمت ان تفعل بي ان
اسرتني فقال القبيح قال له فما تظن *انني افعل بك قال *ان افعل
اما ان تقتلني واما ان تشهرني في بلادك والاخري
بعيدة وهي العفو وقبول الاموال واصطناعي نايبا عنك
قال

Dyn. IX.

من مماليك بها الدولة بن عضد الدولة وهو منسوب الي
بساسير مدينة وفي سنة احدى وخمسين اصلح دبيس
بن مزيد واحضر الي خدمة السلطان طغرلبك فاحسن
اليه وفي سنة خمس وخمسين سار السلطان طغرلبك
من بغداد الي بلد الجبل فوصل الي الري فمرض
بها وتوفي وكان عمره سبعون سنة تقريبا وكان
عقيما لم يلد ولدا وملك بعده الب ارسلان بن داود
*جغرى بيك اخي السلطان طغرلبك وفي سنة ثمان
وخمسين ولدت صبية بباب الازج *ولدا براسين
ورقبتين ووجهين واربع ايدي على بدن واحد وفي
سنة احدى وستين احترق جامع دمشق فدثرت
محاسنه وزال *عما كان فيه من الاعمال
النفيسة وكان ذلك سبب حرب وقع بين المغاربة
اصحاب المصريين والمشارقة فضربوا دارا مجاورة للجامع
بالنار فاحترقت واتصلت النار بالجامع وفي سنة ثلث
وستين واربعماية خرج رومانوس ملك الروم الملقب
ديوجانيس وهو اسم من اسما الحكما في ماية الف
ووافي *بخيل كثير وزي عظيم فوصل الي ملازكرد من
اعمال *خلاط وكان السلطان الب ارسلان بمدينة

Sultan Olb-arslan.

* al. وهو جعدي

* abest in al.

*al. ما

Romanus cogn. Dioge-nes Imp. Rom.

*al. بجمل

*al. اخلاط

خونج

Dyn. IX.

جميعهم وقتل كل من كان له في القبض علي والده
صنع وفي سنة ثلث وثلثين واربعماية ملك السلطان
طغرلبك جرجان وطبرستان وفيها توفي ميخاييل ملك
الروم وملك بعده ابن اخيه ميخاييل ايضا وفي سنة خمس
وثلثين توفي الملك جلال الدولة بن بها الدولة ابن
عضد الدولة بن بويه ببغداد وملك ابو كاليجار بن
سلطان الدولة بن بها الدولة وفي سنة تسع وثلثين وقع
الصلح بين الملك كاليجار والسلطان طغرلبك وفي سنة
اربعين واربعماية مات الملك ابو كاليجار ببغداد وملك
ابنه الملك الرحيم وفي سنة احدى واربعين ملك
البساسيري الانبار ودخلها اصحابه وفيها مات مودود بن
مسعود بن محمود بن سبكتكين صاحب غزنة وملك
عمه عبد الرشيد وفي سنة اثنتين واربعين ملك السلطان
طغرلبك اصفهان وفي سنة ست واربعين استولي طغرلبك
علي اذربيجان وفي سنة سبع واربعين وصل طغرلبك الي
بغداد وخطب له بها وفي سنة خمسين واربعماية سار
طغرلبك في اثر البساسيري ودبيس ومعهما اهلهما
فاوقعوا بهم الاتراك وقتلوا البساسيري ودخلوا في
الطعن فساقوه جميعه وكان البساسيري مملوكا تركيا

ابتدا دولة الاتراك

Initium imperii *Turcarum.*

Michael Imperator *Græc:*

من

Dyn. IX.

بن سلجوق مدينة نيسابور *ملكها وفي سنة ثلثين واربعماية وصل الملك مسعود من غزنة الي بلخ *واجلا السلجوقية عن خراسان وفيها خطب *سبت بن وثاب النميري صاحب حران والرقة للامام القايم بامر الله وقطع خطبة المستنصر بالله العلوي المصري وفي سنة اثنتين وثلثين واربعماية اتفق *ابو سنتكين الخصي البلخي في جماعة من الغلمان الدارية وثاروا بالملك مسعود وقبضوا عليه واقاموا اخاه محمدا وسلموا عليه بالامارة فاحضر اخاه الملك مسعود وقال له لااقابلنك علي فعلك بي وذلك لانه كان سمله واعماه فانظر اين تريد ان *تقيم حتي احملك اليه ومعك اولادك وحرمك فاختار قلعة كري فانفذه اليها ثم ان *ابن احمد بن محمد دخل الي ابيه فطلب خاتمه ليختم به بعض الخزاين فاعطاه فسار به غلمانه الي القلعة واعطوا الخاتم *لمستحفظيها وقالوا معنا رسالة الي مسعود فان خلوهم اليه فقتلوه فلما وصل الخبر الي مودود بن مسعود وهو بخراسان *عاد محمدا في عساكره الي غزنة فتصاف هو وعمه محمد فانهزم محمد وقبض عليه وعلي ولده احمد *وابو سنتكين الخصي البلخي فقتلهم وقتل اولاد عمه جميعهم

*al. وملكها
*al. واخلا
*al. سبيب
*al. انوستكين
*al. اقيمك
*al. ابن محمد اخيه
*al. لمستحفظها
*al. سار
*al. وانوستكين

بالقاهرة بعد سنة ثلثين واربعماية واما تصانيفه فهي كثيرة
مشهورة ⁘

Al Kayem Chalifa.

القايم بن القادر ولما توفي القادر بالله جددت البيعة
لابنه القايم بامر الله سنة اثنتين وعشرين واربعماية وكان
ابوه قد بايع له بولاية العهد سنة احدى وعشرين وفيها
اعني سنة اثنتين وعشرين ملك الروم مدينة الرها وكانت
بيد نصر الدولة بن مروان وفيها سارت عساكر السلطان
مسعود بن محمود بن سبكتكين صاحب خراسان الى
كرمان فملكوها وفي سنة خمس وعشرين واربعماية
*كانت حرب شديدة بين نور الدولة دبيس واخيه ابي
قوام ثابت ثم اصطلحا وتحالفا وسار البساسيري نجدة
لثابت فلما سمع بصلحهم عاد الى بغداد وهاولا *امرا عرب
من بني اسد وخفاجة وفيها توفي رومانوس ملك الروم وملك
بعده رجل صيرفي ليس من بيت الملك وانما ابنة قسطنطين
اختارته وتزوجته وفي سنة سبع وعشرين واربعماية توفي
الظاهر لاعزاز دين الله الخليفة العلوي بمصر وكان
له مصر والشام والخطبة له بافريقية وولي بعده ابنه ابو
تميم ولقب المستنصر بالله وفي سنة تسع وعشرين واربعماية
دخل ركن الدين ابو طالب طغرلبك محمد بن ميكاييل
بن

*al. كان حرب شديد

*al. عرب امرا

Almostanser Chalifa Ægypti.

Dyn. IX.

فعاينه وباشره واختبره من جانبيه فوجد امره لا يمشي على موافقة* مراده وتحقق الخطا مما وعد به وعاد خجلا منخذلا واعتذر بما قبل الحاكم ظاهره ووافقه عليه ثم ان الحاكم ولاه بعض الدواوين فتولاها رهبة لا رغبة وتحقق الغلط في الولاية لكثرة استحالة الحاكم واراقته الدما بغير سبب او باضعف سبب من خيال تخيله *فاجال ابو الحسن بن الهيثم فكرته في امر يتخلص به فلم يجد طريقا الى ذلك الا اظهار الجنون والخبال فاعتمد ذلك وشاع فاحيط على موجوده بيد الحاكم ونوابه وجعل برسمه من يخدمه ويقوم بمصالحه وقيد وترك في موضع من منزله ولم يزل على ذلك الى ان مات الحاكم وبعد ذلك بيسير اظهر العقل وعاد الى ما كان عليه واقام متنسكا *متقنعا واشتغل بالتصنيف والنسخ والافادة وكان له خط قاعد في غاية الصحة وحكي عنه انه كان ينسخ في مدة سنة ثلث كتب في ضمن * اشغاله وهي اقليدس والمتوسطات والمجسطي ويشكلها فاذا شرع في نسخها جاه من يعطيه فيهم ماية وخمسين دينارا مصرية وصار ذلك كالرسم الذي لا يحتاج الى *مواكسة ولا معاودة قول فيجعلها مونته لسنته ولم يزل على ذلك الى ان مات

*al. من مرادة

*al. فاحال

*al. مقنعا

*al. اشتغاله

*al. مواسكة

بالقاهرة

بن الحسين بن الهيثم المهندس البصري انه صاحب
تصانيف في علم الهندسة عالم بهذا الشان *متقن له *al. متقن
متفنن فيه قايم بغوامضه ومعانيه فتاقت نفسه الي رويته
ثم نقل له عنه انه قال لو كنت بمصر لعملت في
نيلها عملا يحصل به النفع في كل حالة من حالاته من
زيادة ونقص فازداد الحاكم اليه شوقا وسير اليه سرا
جملة من مال فارغبه في الحضور فسار نحو مصر ولما وصلها
خرج الحاكم للقايه والتقيا بقرية علي باب القاهرة
المعزية تعرف بالخندق وامر بانزاله واكرامه واقام ريثما
استراح وطالبه بما وعد به من امر النيل فسار ومعه جماعة
من الصناع ليستعين بهم علي * هندسة التي خطرت له *al. هندسة كانت خطرت
ولما سار الي الاقليم بطوله وراي اثار من تقدم من
ساكنيه من الامم الخالية وهي علي غاية من احكام
الصنعة وجودة الهندسة وما اشتملت عليه من اشكال
سماوية ومثالات هندسية وتصوير معجز تحقق ان
الذي يقصده ليس بممكن فان من تقدمه *لم يعزل *al. لم يغرب عنه
عنهم علم ما علمه ولو امكن لفعلوا فانكسرت همته ووقف
خاطره ووصل الي الموضع المعروف بالجنادل قبلي
مدينة اسوان وهو موضع مرتفع ينحدر * فيه ما النيل *منه الماء
فعاينه

Dyn. IX.

المصري النصراني وله منزلة سامية من اصحاب القصر
ولاسيما في ايام العزيز منهم واعتل منصور هذا في ايام
العزيز في سنة خمس وثمانين وثلثماية وتاخر عن
الركوب فلما تماثل منصور بن *مقشر كتب اليه العزيز
بخطه بسم الله الرحمن الرحيم طبيبنا سلمه الله سلام الله
*الطبيب واتم النعمة عليه وصلت الينا البشارة بما وهبه الله
من عافية الطبيب وبروه والله العظيم لقد عدل
*عندنا ما رزقناه نحن من الصحة في جسمنا *اقالك الله
العثرة واعادك الي افضل ما عودك من صحة الجسم
وطيبة النفس وخفض العيش بحوله وقوته وخدم منصور
هذا بعد العزيز الحاكم ابنه ايضا واتفق ان عرض
لرجل الحاكم عقد زمن ولم يبرا فكان بن مقشر
وغيره من اطبا الخاص المشاركين له يتولون علاجه
فلا يوثر ذلك الاثر في العقد فاحضر له جرايحي يهودي
كان يرتزق بصناعة مداواة الجراح في غاية الخمول
فلما راي العقد طرح عليه دواء يابسا فشقه وشفاه في
ثلثة ايام فاطلق له الحاكم الف دينار وخلع عليه ولقبه
بالحقير النافع وجعله من اطبا الخاص ولما ولي الحاكم
الامر بمصر وكان يميل الي الحكمة بلغه خبر ابي علي

* al. معشر ut & alibi.

* al. الطبيب

* al. عنه عندنا بما

*al. افالك الله العبرة

Alhakir Alnafeo Chirur: & Med: *Judæus.*

Abu Ali Bascrensis Geometra.

بن

واربعماية مات يمين الدولة محمود بن سبكتكين وملك ولده محمد ثم خلعه اخوه مسعود وولي مكانه وفي سنة اثنتين وعشرين واربعماية في ذي الحجة توفي الامام القادر بالله وعمره ست وثمانون سنة وعشرة اشهر وخلافته احدي واربعون سنة وكانت الخلافة قبله قد طمع فيها الديلم والاتراك فلما وليها القي الله هيبته في قلوب الخلق فاطاعوه احسن طاعة وكان حليما كريما دينا وكان يخرج من داره في زي العامة ويزور قبور الصالحين كقبر معروف وغيره ❖ فصل ❖ وفي سنة ثماني واربعين وثلثماية انتقل الي العراق محمد بن محمد بن يحي *بن الوفا البوزجاني من بلد نيسابور وقرا عليه الناس واستفادوا وصنف كتبا جمة في العلوم العددية والحسابية وله كتاب مجسطي وفسر كتاب ديوفنطوس في الجبر والمقابلة وفي سنة ثماني وتسعين وثلثماية توفي ابو علي عيسي بن زرعة النصراني اليعقوبي المنطقي ببغداد وهو احد المتقدمين في علم المنطق والفلسفة واحد النقلة * المجودين وله تصانيف من كورة ونقول من السرياني الي العربي ومن الاطبا *المتقدمين بالديار المصرية منصور بن مقشر ابو الفتح المصري

Mohammed Albuzjani Mathemat.
*al. ابو البقا
البوزجاني

Abu Ali Isa Dialecticus.

* *al.* المجربين

Mansur Ebn *Mokshar* Med.

* *al.* المشهورين
المتقدمين

Dyn. IX.

بشيراز وملك بعده ابنه ابو كاليجار وفي سنة ست عشرة
واربعماية توفي الملك شرف الدولة ابو علي بن بها الدولة
وخطب ببغداد لاخيه ابو طاهر جلال الدولة وفيها ملك
نصير الدولة بن مروان صاحب ديار بكر مدينة الرها
وكانت لرجل من بني نمير يسمي عطيرا وفيه شر وجهل
فكتبوا الرهاويون ليسلموا اليه البلد فسير اليهم
نايبا كان له باسم يسمي * زنك فتسلمها وقتل عطيرا
وفي سنة عشرين واربعماية اوقع يمين الدولة بالاتراك
*العرية اصحاب ارسلان بن سلجوق وكانوا يفسدون
بخراسان وينهبون فيها فارسل اليهم جيشا فسبوهم
واجلوهم عن خراسان فسار منهم اهل الفي خركاه
فالحقوا باصفهان واما طغرلبك وداوود واخوهما بيغو وهم
بنو ميكاييل بن سلجوق بن دقاق فانهم كانوا
بما ورا النهر وطايفة من * الغرا الذين كانوا بخراسان
وصلوا الي اذربيجان وساروا الي مراغة فدخلوها
واحرقوا جامعها وقتلوا من عوامها مقتلة عظيمة ومن
الاكراد *الهذبانية ثم سار طايفة منهم الي الري
وطايفة الي همذان فملكوها وفيها ملك *الغز الموصل
ووثب بهم اهل الموصل وفي سنة احدي وعشرين
واربعماية

*al. زنكي
*al. الغربة
Cam. الغزية
*al. العرا
*al. الهرابية
*al. الغر

بعد ذلك بمدة بالكف عن السب وهدم بيعة القيامة ببيت المقدس ثم عاد بناها وحمل اهل الذمة علي الاسلام *او المسير الي ما منهم او لبس الغيار فاسلم كثير منهم ثم كان الرجل منهم بعد ذلك يلقاه فيقول له اريد العود الي ديني فياذن له ومنع النسا عن الخروج من بيوتهن وقتل من خرج منهن فشكي اليه من لا قيم لها يقوم بامرها فامر الناس ان يحملوا كلما يباع في الاسواق الي الدروب ويبيعوه علي النسا وامر من يبيع ان يكون معه شبه المغرفة بساعد طويل يمده الي المراة وهي من ورا الباب وفيه ما تشتريه فاذا رضيته وضعت الثمن في المغرفة واخذت ما فيها ليلا يراها فنال الناس من ذلك شدة عظيمة

*al. والمسير

ولما عدم الحاكم بويع ابنه ابو الحسن علي وهو صبي ولقب الظاهر لاعزاز دين الله وباشرت ست الملك اخت الحاكم الامور بنفسها وقامت هيبتها عند الناس واستقامت الامور وعاشت بعد الحاكم اربع سنين وماتت وفي سنة اربع عشرة واربعماية استولي علاء الدولة ابو جعفر بن كاكويه علي همذان وملكها وفيها توفي علي بن هلال المعروف بابن البواب الكاتب المشهور واليه انتهي الخط وفي سنة خمس عشرة في شوال توفي الملك سلطان الدولة بشيراز

AlDhaher Chalifa *Ægypti.*

Ali Ebnol-Bawab Scriba celebris.

Dyn. IX.

امنون لبعد المسافة فكبسهم وقتل منهم زيادة على ماقي الف رجل وغنم من الدواب واواني الذهب والفضة ومعمول الصين ما لا عهد لاحد بمثله وفي سنة احدى عشرة واربعماية عظم امر ابي علي *مشرف الدولة بن بها الدولة ثم ملك العراق وازال عنه اخاه سلطان الدولة وفيها فقد الحاكم بن العزيز بن المعز العلوي صاحب مصر بها ولم يعرف له خبر وقيل انه خرج يطوف ليلته على رسمه وعادته واصبح عند قبر الفقاعي وتوجه الى شرقي حلوان ومعه ركابيان فاعادهما فعادوا وذكرا انهما خلفاه عند العين وبقي الناس على رسومهم يخرجون كل يوم يلتمسون رجوعه فلما *بطا خرج جماعة من خواصه فبلغوا عسفان ودخلوا في الجبل فبصروا بالحمار الذي كان عليه وقد ضربت يداه بسيف وعليه سرجه ولجامه *فاتبعوا الاثر فانتهى بهم الى البركة فراوا ثيابه وهي *سبع قطع صوف وهي *مزورة بحالها لم تحل وفيها اثر السكاكين فعادوا ولم يشكوا في قتله وكان عمره سبعا وثلثين سنة وولايته خمسا وعشرين سنة وكان جوادا بالمال سفاكا للدما وكانت سيرته عجيبة امر *بسب الصحابة وكتب الى ساير *عمله بذلك ثم امر بعد

*al. شرف

*al. ابطا

*al. ثم اتبعوا

*al. بسبع خلع

* forf. l. مزرورة

* forf. l. بسب

*al. اعماله

والانبار والمداين والكوفة وغيرها وفي سنة ثلث واربعماية قتل شمس المعالي قابوس بن *وشكمير وكان سبب قتله انه كان مع كثرة فضايله ومناقبه عظيم السياسة شديد الاخذ قليل العفو يقتل على الذنب اليسير فضجروا اصحابه منه ومضوا اليه الي الدار التي هو فيها وقد دخل الي الطهارة *مخففا فاخذوا ما عليه من *كسوة وكان الزمان شتا وكان يستغيث اعطوني ولو جل فرس فلم يفعلوا فمات من شدة البرد وولي بلاده ابنه منوجهر ولقب ملك المعالي وكان قابوس عزيز الادب وافر العلم له رسايل وشعر حسن وكان عالما بالنجوم وغيرها من العلوم وفيها توفي بها الدولة بن عضد الدولة بن بويه وهو الملك حينيذ بالعراق وولي الملك بعده ابنه سلطان الدولة ابو شجاع وفي سنة سبع واربعماية قتل خوارزمشاه ابو العباس مامون بن مامون وملك يمين الدولة خوارزم وفي سنة ثماني *واربعين خرج الترك من الصين في عدد كثير يزيدون علي ثلثماية الف خركاه وملكوا بعض البلاد وغنموا وسبوا وبقي بينهم وبين بالاساغون ثمنية ايام ولما سمعوا *جميع عساكر طغان خان عادوا الي بلادهم فسار خلفهم نحو ثلثة اشهر حتي ادركهم وهم امنون

*al. وسكمير
*al. مخففا
*al. الكسوة
*l. واربعماية
Cam. جمع

Dyn. IX.

قل لابي نصر كاتب القصر *والمثاني لنقض ذا الامر
انقض عري الملك للوزير تفز منه بحسن الثنا والذكر
واعط وامنع ولا تخف احدا فصاحب القصر ليس في القصر
وليس يدري ما ذا يراد به وهو اذا ما دري فما يدري
فشكاه الوزير الي العزيز وانشده الشعر فقال له هذا شي
اشتركنا في *الهجاية فشاركني في العفو عنه وفي سنة
سبع وثمانين وثلثماية توفي الامير نوح بن منصور صاحب
بخارا وولي الامر بعده ابنه منصور وفيها مات سبكتكين
وملك بعده اسماعيل ثم ارسل *اليه وهو بغزنة اخوه يمين
الدولة محمود من نيسابور *فعرفه ان اباه انما عهد اليه
لبعده عنه ويذكره ما يتعين من تقديم الكبير فلم يجبه
الي ذلك فسار اليه وقاتله وقبض عليه ثم اعلي منزلته
وشركه في الملك وفيها مات فخر الدولة بن ركن الدولة
بن بويه وقام بملكه بعده ولده مجد الدولة ابو طالب
رستم وعمره اربع سنين وكان المرجع الي امه في تدبير
الملك وعن رايها يصدرون وفيها توفي مامون بن محمد
صاحب خوارزم وولي الامر بعده ولده علي وفي سنة احدي
واربعماية خطب *قرواش بن المقلد امير بني عقيل للحاكم
العلوي صاحب مصر باعماله كلها وهي الموصل

* Cam. والمناقي

*al. الهجاء به

* al. اليه يعزيه

*al. ويذكر

*al. قراووش

Dyn. IX.

AlKader Chalifa.

القادر بن اسحق بن المقتدر لما قبض الطايع
ذكر بها الدولة من يصلح للخلافة واتفقوا على
القادر بالله ابي العباس احمد بن اسحق بن
المقتدر وكان بالبطيحة ولما وصل الرسل اليه كان
تلك الساعة يحكي مناما راه تلك الليلة يدل على
خلافته فبويع له يوم حادي عشر من شهر رمضان
سنة احدى وثمانين وثلثماية وفيها مات سعد الدولة
بن سيف الدولة بن حمدان صاحب حلب بالقولنج
وولي بعده ابنه ابو الفضايل ووصي الى لولو به
وبسابر اهله وفي سنة اثنتين وثمانين وثلثماية نزل
ملك الروم بارمينية وحصر خلاط * وملازكرد وارجيش
فضعفت نفوس الناس عنه ثم هادنه ابو علي الحسن
بن مروان مدة عشر سنين وعاد ملك الروم وفي سنة
ست وثمانين وثلثماية توفي العزيز العلوي صاحب
مصر وعمره اثنتان واربعون سنة وثمانية اشهر بمدينة
بلبيس وولي بعده ابنه ابو علي المنصور ولقب الحاكم
بامر الله وكان العزيز يحب العفو ويستعمله فمن
حلمه انه كان بمصر شاعر كثير الهجا فهجا يعقوب بن
كلس * الوزير وابا نصر كاتب الانشا فقال

قل

* al. وملاسكرد

AlHakem Chalifa Ægypti.

* al. كلس

Dyn. IX.

انهم قربوا به الطريق الي الفوز برضوان الله وذلك
انهم قالوا ان الشريعة قد *دنست بالجهالات واختلطت
*بالظلالات ولا سبيل الي غسلها وتطهيرها الا بالفلسفة
وزعموا انه متي انتظمت الفلسفة اليونانية والشريعة العربية
فقد حصل الكمال وصنفوا خمسين رسالة في خمسين
نوعا من الحكمة ومقالة حاوية وخمسين جامعة
لانواع المقالات علي طريق الاختصار والايجاز وسموها
رسايل اخوان الصفا وكتموا فيها اسماوهم وبثوها في
الوراقين ووهبوها للناس وحشوا هذه الرسايل بالكلمات
الدينية وامثال الشرعية والحروف *المجتمعة والطرق
*المموهة وهي *مبثوثة من كل فن بلا اشباع ولاكفاية
وفيها خرافات وكنايات وتلفيقات وتلزيقات فتعبوا
وما اغنوا وغنوا وما اطربوا ونسجوا فهلهلوا ومشطوا ففلفلوا
وبالجملة فهي مقالات مشوقات غير مستقصاة ولا ظاهرة الادلة
والاحتجاج ولما كتم مصنفوها اسماهم اختلف الناس في
الذي وضعها فكل قوم قالوا قولا بطريق الحدس
والتخمين فقوم قالوا هي من كلام بعض الايمة العلويين
وقال *اخرون هي تصنيف بعض متكلمي المعتزلة في
العصر الاول ❖

*al. دنست

*al. بالضلالات

Epistolæ Echwanossafa.

*al. المجتمعة fors. legend. المجهلة

*al. الموهمة

*al. مبثوثة

*al. اخر هذه هي

القادر

للاسكندر وكان من جملة من حضرهذين الرصدين من
العلما ابراهيم بن هلال بن ابراهيم بن *زهرون الصابي
صاحب الرسايل اصل سلفه من حران ونشا ببغداد وتادب
بها وكان بليغا في صناعتي النظم والنثر وله يد طولي في
علم الرياضة وخصوصا *الهندسة والهية وله فيهما مصنفات
وديوان رسايله مجموع وخدم ملوك العراق من بني بويه
واختلفت به الايام ما بين رفع ووضع وتقديم وتاخير
واعتقال واطلاق وتوفي سنة اربع وثمانين وثلثماية
قال ابو حيان التوحيدي سالني وزير صمصام الدولة بن
عضد الدولة عن زيد بن رفاعة في حدود سنة ثلث وسبعين
وثلثماية وقال لا ازال اسمع من زيد بن رفاعة قولا *يريبني
ومذهبا لا عهد لي به وقد بلغني انك تغشاه وتجلس اليه
وتكثر عنده ومن طالت عشرته لانسان امكن اطلاعه على
مستكن رايه فقلت ايها الوزير هناك ذكاء غالب وذهن
وقاد قال فعلي هذا ما مذهبه قلت لا ينسب الي شي
لكنه قد اقام بالبصرة زمانا طويلا وصادف بها جماعة
لاصناف العلم فصحبهم وخدمهم وكانت هذه العصابة
قد تالفت بالعشرة وتصافت بالصداقة واجتمعت على
القدس والطهارة والنصيحة فوضعوا بينهم مذهبا زعموا

انهم

Ibrahim Ebn *Helal.*

**al.* هارون

**al.* في الهندسة

Zeid Ebn *Rephaah.*

**al.* يريبني vel, ex conjectura Ebn *Biruti*, يربيني

Dyn. IX.

يجتمع به *من خيفه وبادية في خف وازار فاذا حصل في داره *اقعد في موضع خال بغير ازار فاذا خلا عن الدولة استدعاه فاذا شاهده *تطاول له من القيام واكرمه وخلا به وسأله عن فنه في علم احكام النجوم واخبار الحدثان فيخبره من ذلك مما *يعجبه منه ولا يبعد وقوعه وتوفي جعفر هذا سنة سبع وسبعين وثلثماية ومن جملة من اختص بشرف الدولة بن عضد الدولة من الحكما احمد بن محمد الصاغاني ابو حامد كان فاضلا في الهندسة وعلم الهيئة وكان ببغداد يحكم الالات الرصدية غاية الاحكام ولما بني شرف الدولة بيت الرصد في طرف بستان دار المملكة وتقدم برصد الكواكب السبعة واعتمد في ذلك على *ويجن الكوهي ورصد وكتب محضرين بصورة الرصد *كان ممن شاهد ذلك وكتب خطه بتصحيح نزول الشمس في برجين احمد بن محمد *المنطقي الصاغاني ومات احمد هذا سنة تسع وسبعين وثلثماية ببغداد واما *ويجن بن رستم ابو سهل الكوهي فكان حسن المعرفة بالهندسة وعلم الهيئة متقدما فيهما الى الغاية المتناهية وكان رصده لحلول الشمس *برجي السرطان والميزان سنة الف ومايتين وتسع وتسعين

al. خفية
al. اقعده
al. يطاول له في القيام
al. يعجبه
Abu Fadl Giafar Mathemat.
Ahmed Ebn *Mohammed AlSaghani.*
al. ويجي
al. وكان مما
deest in alt. ex.
al. ويجي ابن وسم
Abu Sahel AlCouhi.
al. ببرجي

في زمان ان لا يصح منها شي وان غيص علي دقايقها ودايع الي اعماقها وقد يجزوا ذلك الشكل فيجي زمان لا يبطل منها شي *بتة وان قورب في الاستدلال وقد يتحول هذا الشكل في وقت اخر الي ان يكثر الصواب فيها والخطا *متي وقف الامر علي هذا الحد لم يثبت علي قول قضا ولا وثق بجواب فقال ابو سليمان المنطقي *هذا احسن ما يمكن ان يقال في هذا الباب ومنهم مسكويه ابو علي *الخازن من كبار فضلا العجم واجلا فارس له مشاركة حسنة في العلوم الادبية والعلوم القديمة كان خازنا للملك عضد الدولة بن بويه ماموذا لديه اثيرا عنده وله تصانيف في العلوم ومناظرات ومحاضرات وقال ابو علي بن سينا في بعض كتبه وقد ذكر مسالة فقال وهذه المسلة حاضرت بها ابا علي مسكويه *فاستعادها كرات وكان عسر الفهم فتركته ولم يفهمها علي الوجه وعاش زمانا طويلا الي ان قارب سنة عشرين واربعماية وحكي ان عضد الدولة لما قدم الي بغداد قيل له عن ابي الفضل جعفر بن المكتفي بالله انه من اولاد الخلفا وانه فاضل كبير القدر عالم بعلوم متعددة من علوم الاوايل متحقق بذلك اتم *تحقيق فاشتاقت نفسه اليه فسير* اليه سرا وكان

فيجمع

al. فيه*
al. ومتي*
al. هذا ما يمكن ان*
Mescawaih Abu Ali.
al. الحدث*
al. فاستعادها*
al. تحقق*
al. الي لقايه*

Dyn. IX.

عرض له فلما خرج من عند القايد استدعي القايد ثقته
وانفذه الي حاجب عضد الدولة يستعلم منه نية الملك
منه ويقول ان كان ثم تغير *فيه فلياخذ له الاذن
في الانصراف والبعد فقد قلق لما جري وساله الحاجب
عن السبب فقال ما اعرف اكثر من انه جا نظيف
الطبيب وقال له مولانا الملك انفذني لعيادتك فمضي
الحاجب واعاد بحضرة عضد الدولة هذا القول فضحك
وامره باعلامه حسن نية الملك فيه وحملت اليه خلع سنية
سكنت نفسه *معها ومنهم عبيد الله بن الحسن ابو القسم
المعروف بغلام زحل المنجم مقيم ببغداد من افاضل الحساب
والمنجمين اصحاب الحجج والبراهين وله يد طولي *فيهما
يعاديه من هذا الشان ذكر انه اجتمع يوما عند ابي
سليمان المنطقي جماعة من سادة علما الاوايل واخذوا في
المذاكرة فذكروا في علم النجامة وقالوا *هي من العلوم
التي لا تجدي فايدة ولا يصح لها حكم فاطالوا القول
في ذلك فقال بعضهم ايها القوم اختصروا الكلام وقربوا
البغية هل تصح الاحكام فقال غلام زحل عن هذا جواب
مستثبت علي كل وجه فقيل لم يدن قال لان صحتها
وبطلانها *يتعلقان باثار الفلك وقد يقتضي شكل الفلك
في

* al. فيه
* al. نية
* al. بها
Abid-Allah
Abul-Kasem
Astron.
* al. فيما
* al. هو
* متعلقان

عنهم واقام منقطعا وحج في شهور سنة اربع وسبعين وثلثماية
في عودته مات بمنزلة تعرف بالعسيلة وكان في هذه المدة
جماعة صالحة من مشاهير الحكما منهم التميمي المقدسي
الطبيب كان بمصر في حدود سبعين وثلثماية *احكم
ما علمه من علم الطب غاية الاحكام وكان له غرام *وغاية
تامة في تركيب الادوية وعنده غوص واستغراق في طلب
غوامض هذا النوع وكان *مصنفا في مذاكرته غير دان
علي احد الا بطريق الحقيقة ومنهم علي بن العباس المجوسي
فاضل كامل فارسي الاصل قرا علي شيخ فارسي يعرف
بابي ماهر وطالع هو واجتهد وصنف للملك عضد الدولة بن
بويه *كتابه المسمي بالملكي وهو كتاب جليل وكناش
نبيل مال الناس اليه في وقته ولزموا درسه الي ان
ظهر كتاب القانون لابن سينا فمالوا اليه وتركوا الملكي
بعض الترك والملكي في العمل ابلغ والقانون في العلم
اثبت ومنهم نظيف النفس الرومي كان طبيبا عالما بالنقل
من اليوناني الي العربي ولم يكن سعيد المباشرة ولا منجح
المعالجة وكان الناس يتطيرون به *ويولعون به اذا دخل
الي مريض حتي انه حكي في بعض اوقاته ان عضد
الدولة انفذه الي بعض القواد ليعوده *من مرض كان
عرض

Al Tamimi Medicus.

* al. احكم عمله

* al. وعناية

* al. منصفا

Ali-Ebnol Abbas, & Abu Maher ejus præceptor.

* كناشه Systema ejus dictum *Al-Melici.*

Canon Ebn Sina [Avicennæ.]

Nadhifol-Nafs Medicus *Græcus.*

* al. يولون

* al. في

ولاذور ومن اين لك الدليل علي ان عدد الرمان احدي
عشرة فقال هو شي يخطر ببالي فينطق به لساني فقلت
صدقتني والله اذا اريني مولدك وجيت معه الي الدار
ونظرت في مولده فرايت سهم الغيب في درجة الطالع مع
درجة المشتري وهو سهم السعادة فقلت له يا عزيزي هذا يحكم
لا ادري وكلما تصيب في الطب من مثل هذا الحدس
والقول فهذا سببه واصله ❖ فصل ❖ وحكي ان
عضد الدولة فناخسرو شاهنشاه بن بويه كان اذا افتخر
بالعلم والمعلمين يقول معلمي في الكواكب الثابتة
واماكنها عبد الرحمن الصوفي وفي حل الزيج الشريف
بن الاعلم وفي النحو ابو علي الفارسي وكان عبد الرحمن
بن عمر بن سهل ابو الحسين الصوفي الرازي فاضلا
نبيها نبيلا ومن تصانيفه كتاب الصور السمايية مصور
والارجوزة وكتاب مطارح الشعاعات وتوفي في سنة ست
وسبعين وثلثماية وكان عمره خمسا وثمانين سنة
واما ابن الاعلم فاسمه علي بن الحسين رجل علوي شريف
عالم بعلم الهيئة وصناعة التسيير مذكور مشهور في وقته
وكان قد تقدم عند عضد الدولة ولما توفي عضد الدولة
نقصت حاله وتاخر امره عند صمصام الدولة ابنه فانقطع

Abdor-Rahman Alsufi Astron.

Ebnol-Aalam.

Dyn. IX.

الي دار بهاء الدولة فحبس بها واشهد عليه بالخلع واخذ
بها الدولة ما في دار الخلافة من الذخاير فمشي به الحال
وكانت مدة خلافة الطايع سبع عشرة سنة وثمانية اشهر ولم
يكن له من الحكم في ولايته ما يعرف به حال يستدل
به علي سيرته وفي سنة تسع وستين وثلثماية توفي ثابت بن
ابراهيم بن *زهرون الحراني الصابي ببغداد وكان
طبيبا حاذقا مصيبا حكي عنه ابو الفرج بن ابي الحسن بن
سنان قال كنت وابراهيم الحراني يوما في دار ابي
محمد المهلبي الوزير فتقدم ابو عبد الله بن الحجاج الشاعر
الي الحراني فاعطاه مجسه فقال له قلت لك غلظ غذاك
واظنك اسرفت وذلك حتي اكلت مضيرة بلحم عجل فقال
كذلك والله كان وعجب هو والجماعة منه ومد اليه
ابو العباس المنجم يده فاخذ مجسه فقال فانت يا سيدي
اسرفت في التبرين ايضا واظنك قد اكلت احدي عشرة
رمانة فقال ابو العباس المنجم هذه نبوة لا طب وزاد العجب
والتفاوض في ذلك وكنت انا ايضا اكثرهم استطرافا
وتعجبا فلما خرجنا قلت له يا سيدي *ابا الحسن صناعة
الطب معروفة بيننا لا *تخفي عني شيا منها فبين لي من اين
ذلك النص علي ان المضيرة كانت بلحم عجل لا بقرة
ولا

Al Tayeus deponitur.

Thabet Ebn Ibrahim Medicus.

*al. هرون

*al. يا ابا

*al. تخفي عني شي

الموصل وفي سنة ثمانين وثلثماية جمع باد الاكراد وسار نحو الموصل فخرج اليه ابو طاهر والحسين ابنا ناصر الدولة بن حمدان فناوشاه القتال واراد باد الانتقال من فرس الي اخر فسقط *فاراد هو اصحابه علي الركوب فلم يقدروا فتركوه وانصرفوا فعرفه بعض العرب فقتله وصلبت جثته علي دار الامارة فثار العامة وقالوا رجل غاز ولا يحل *هذا به فانزلوه وكفنوه وصلوا عليه ودفنوه وظهر منهم محبة كثيرة له ولما قتل باد الكردي سار بن اخته ابوعلي بن مروان في طايفة من الجيش الي حصن كيفا وهو علي دجلة فملكه ونزل فقصد حصنا حصنا حتي ملك ما كان لخاله وبعد مدة يسيرة قتل بامد قتله انسان يقال له بن دمنة وقف له في *الدركاه وضربه بالسكين في *مقاتله وملك ميافارقين بعده اخوه ممهد الدولة بن مروان واستولي علي امد عبد البر شيخ البلد وزوج بن دمنة قاتل ابي علي ابنته فعمل له ابن دمنة دعوة وقتله وملك امد وعمر البلد واصلح امره مع ممهد الدولة *وهادن ملك الروم وصاحب مصر وغيرهم من الملوك وانتشر ذكره وفي سنة احدي وثمانين وثلثماية قبض بهاء الدولة علي الطايع بن المطيع وحمل

* فاراد al. فاراد
* فعل هذا
* الدركات
* مقاتلته
* وهادي

الي بغداد في شهر رمضان واخوه صمصام الدولة معه تحت الاعتقال وكانت امارته بالعراق اربع سنين وفي سنة تسع وسبعين وثلثماية اعتل شرف الدولة فلما اشتدت علته قيل له الدولة مع صمصام الدولة علي خطر فان لم تقتله فاسمله فسمله وحبسه مع اخيه ابي طاهر في بعض القلاع التي بفارس وفيها في مستهل جمدي الاخرمات الملك شرف الدولة ابو الفوارس * شيرزيل بن عضد الدولة مستسقيا وكانت امارته بالعراق سنتين وثمانية اشهر وكان عمره ثمانيا وعشرين سنة وولي الامر بعده اخوه بهاء الدولة ابو نصر واما ابنه ابو علي فكان سيره الي بلاد فارس واصحبه الخزاين والعدد وجماعة كثيرة من الاتراك ثم ان الموكلون في القلعة التي فيها صمصام الدولة واخوه ابو طاهر لما بلغهم الخبر بموت شرف الدولة اطلقوهما وسعهما * فولاذ فساروا الي شيراز واجتمع علي صمصام الدولة وهو اعمي كثير من الديلم * واستولي علي فارس وملكها واما ابو علي بن شرف الدولة فارسل اليه عمه بهاء الدولة وطيب قلبه ووعده فسار اليه فقبض عليه ثم قتله بعد ذلك بيسير وفيها ملك ابو طاهر ابراهيم وابو عبد الله الحسين ابنا ناصر الدولة بن حمدان الموصل

* شيرزيك
* قوان .al
* وقوي .al
واستولي

Dyn. IX.

كثير الاصابة شديد الهيبة بعيد الهمة ثاقب الراي
محبا للفضايل واهلها باذلا في مواطن العطاء ومانعا في
اماكن الحزم ناظرا في عواقب الامور ولما توفي عضد
الدولة ولي الامر بعده ولده صمصام الدولة ابو كاليجار
وخلع علي اخويه ابي الحسين احمد وابي طاهر فيروزشاه
فاقطعهما فارس وكان اخوهم الاخر شرف الدولة بكرمان
فسبقهما الي شيراز فملكها وفي سنة ثلث وسبعين
وثلثماية مات مويد الدولة بجرجان وكانت علته
الخوانيق وعاد فخر الدولة اخوه الي مملكته واتفق مع
صمصام الدولة وصارا يدا واحدا وفيها دخل باد الكردي
الحميدي الي الموصل واستولي عليها وقويت شوكته
وحدث نفسه بالتغلب علي بغداد وازالة الديلم عنها فخافه
صمصام الدولة واهمه امره وشغله عن غيره *وجمع العساكر *al. وجميع
فساروا الي باد فخرج اليهم ولقيهم في صفر سنة اربع وسبعين
*فانجلت الوقعة عن هزيمة باد واصحابه وملك الديلم *al. فانجلت
الموصل وفي سنة سبع وسبعين سار شرف الدولة ابو
الفوارس بن عضد الدولة من الاهواز الي واسط فملكها
فخافه اخوه صمصام الدولة وسار في طيار اليه في خواصه
فلقيه وطيب قلبه فلما خرج من عنده قبض عليه وسار فوصل
الي

Dyn. IX.

فتكون الخلافة في ولد لهم فيه نسب وكان الصداق مائة الف دينار وفيها كانت فتنة عظيمة بين عامة شيراز من المسلمين والمجوس ونهب فيها دور المجوس وضربوا وقتل منهم جماعة فسير اليهم عضد الدولة من جمع له كل من له في ذلك اثر وضربهم وبالغ في تاديبهم وزجرهم وفي سنة احدي وسبعين وثلثماية فتح البيمارستان العضدي غربي بغداد ونقل اليه جميع ما يحتاج اليه من الادوية وفيها ارسل عضد الدولة القاضي ابابكر المعروف بابن الباقلاني رسولا الي ملك الروم فلما وصل قيل له ليقبل الارض بين يديه فامتنع فعمل الملك بابا صغيرا ليدخل منه القاضي منحنيا فلما راي القاضي الباب علم ذلك فاستدبره ودخل منه فلما دخل وجاز استقبل الملك قايما وفي سنة اثنتين *وتسعين وثلثماية اشتد الصرع الذي كان يعتاده عضد الدولة فخنقه فمات منه ثامن شوال ببغداد وكانت ولايته بالعراق خمس سنين ونصفا وجلس ابنه صمصام الدولة ابو كاليجار *الغرا فاتاه الطايع لله معزيا وكان عمر عضد الدولة سبعا واربعين سنة وكان قد سير ولده شرف الدولة ابا الفوارس الي كرمان مالكا لها وكان عضد الدولة عاقلا فاضلا حسن السياسة كثير

*al. وسبعين

*abest ab al. ex.

ملك بني حمدان وسار ابو تغلب بن ناصر الدولة بن
حمدان الي الشام فوصل الي دمشق وقتل بها وفي سنة
تسع وستين وثلثماية راسل عضد الدولة اخويه فخر الدولة
ومويد الدولة يدعوهما الي طاعته وموافقته اما مويد الدولة
فاجاب راغبا واما فخر الدولة فاجاب جواب المناظر * المنادي
فنقم عليه عضد الدولة ذلك وسار نحو همدان وبها فخر
الدولة فخافه ذاكرا قتل بن عمه بختيار فخرج هاربا
وقصد جرجان فنزل علي شمس المعالي قابوس بن *وشمكير
والتجا اليه فامنه واواه وحمل اليه فوق ما حدثته به نفسه
وفي هذه السفرة حدث لعضد الدولة صرع وكان هذا
قد اخذه بالموصل فكتمه وصار كثير النسيان لا يذكر
الشي الا بعد جهد وكتم ذلك ايضا وهذا داب الدنيا
لا تصفو لاحد وفيها شرع عضد الدولة في عمارة بغداد
وكان قد خربت بتوالي الفتن فيها وعمر مساجدها
واسواقها وادر الاموال علي الايمة والعلما والقراء والقربا
والضعفا الذين ياوون المساجد وجدد ما دثر من الانهار
واعاد حفرها وتسويتها وفيها تجددت وصلة بين الطايع
لله وبين عضد الدولة فتزوج الطايع ابنته وكان غرض
عضد الدولة ان تلد ابنته ولدا ذكرا فيجعله ولي عهده
فتكون

*al. المنادي
*al. وشمكير

للمعز لدين الله العلوي صاحب مصر بمكة والمدينة في الموسم وفيها وصل عضد الدولة واستولي علي العراق وقبض *بختيار ثم اعاد اخرجه وعاد بختيار الي ملكه كما كان امير الامرا وفي سنة خمس وستين وثلثماية مات المعز العلوي بمصر وهو اول الخلفاء العلويين ملك مصر واستخلف عليها ابنه العزيز وفي سنة ست وستين وثلثماية في المحرم توفي ركن الدولة ابو علي الحسن بن بويه واستخلف علي ممالكه ابنه عضد الدولة وفيها مات منصور بن نوح صاحب خراسان *ببخارا وولي الامر بعده ابنه نوح وفي سنة سبع وستين سار عضد الدولة الي بغداد وارسل الي بختيار يدعوه الي طاعته وان يسير عن العراق الي اي جهة اراد الا الموصل فخرج بختيار عن بغداد *عازما علي قصد الشام ودخل عضد الدولة بغداد وخطب له فيها بخلاف العادة وضرب علي بابه ثلث نوب ولم تجر بذلك عادة من تقدمه واما بختيار لما سار عن بغداد الي الحديثة اتاه ابي تغلب في عشرين الف مقاتل وسارا جميعا نحو العراق فبلغ ذلك عضد الدولة فسار عن بغداد نحوهما فالتقوا بنواحي تكريت فهزمهما واسر بختيار وقتله وسار نحو الموصل واستولي علي ملك

*al. قبض علي

Al Aziz Chalifa Ægypti.

*al. وبخارا

*al. عازما قصد

Dyn. IX.

التاريخ المشهور في الافاق الذي ما كتب كتاب في التاريخ *اكثر مما كتبه وهو من سنة نيف وتسعين ومايتين والي حين وفاته في شهور سنة ثلث وستين وثلثماية وعليه ذيل بن اخته هلال ولولاهما لجهل شي كثير من التاريخ في المدتين وفي هذا الزمان اشتهر *افريدي بن عدي بن حميد بن زكريا التكريتي المنطقي نزيل بغداد اليه انتهت رياسة اهل المنطق في زمانه قرا علي ابي نصر الفارابي وكان نصرانيا يعقوبي النحلة وكان ملازما للنسخ بيده كتب كثيرا من الكتب وكان يكتب خطا قاعدا بينا في اليوم والليلة ماية ورقة واكثر وله تصانيف وتفاسير ونقول عدة ومات ثالث عشر اب سنة الف ومايتين وخمس وثمانين للاسكندر ودفن في بيعة القطيعة ببغداد وكان عمره احدي وثمانين سنة شمسية ❖

*al. اكبر

Helal nepos ipsius, Historicus.

*al. يحيي

Afribi AlTacriti, Logicus.

الطايع بن المطيع واسمه ابو الفضل عبد الكريم وسبب خلافته ان اباه المطيع لحقه فالج ثقل لسانه منه وتعذرت الحركة عليه وهو يستر ذلك فانكشف حاله *لسبكتكين فدعاه الي ان يخلع نفسه ويسلم الخلافة الي ولده الطايع لله ففعل ذلك في سنة ثلث وستين وثلثماية وفيها خطب

AlTayeo Chalifa.

*al. لسبكتكين

للمعز

Dyn. IX.

ودخل ابو نصر العراق واستوطن بغداد وقرا بها العلم
الحكمي على يوحنا بن جبلاد المتوفي في ايام المقتدر
واستفاد منه وبرز في ذلك على اقرانه واربي عليهم في
التحقيق واظهر الغوامض المنطقية وكشف سرها وقرب
متناولها وجمع ما يحتاج اليه منها في كتب صحيحة
العبارة لطيفة الاشارة منبهة على ما اغفله الكندي
وغيره من صناعة التحليل وانحاء التعاليم فجات كتبه
المنطقية والطبيعية والالهية والسياسية الغاية الكافية
والنهاية الفاضلة وكان ابو نصر الفارابي معاصرا لابي
بشر متي بن يونس الا انه كان دونه في السن وفوقه في
العلم وقدم ابو نصر الفارابي على سيف الدولة ابي الحسن
علي بن ابي الهيجا بن حمدان الي حلب واقام في كنفه
مدة بزي اهل التصوف وقدمه سيف الدولة واكرمه
وعرف موضعه من العلم *ومنازلته من الفهم ورحل في صحبته
الي دمشق فادركه اجله بها وكان في ايام المطيع لله
وفي امارة الاقطع معز الدولة احمد بن بويه ثابت بن سنان
بن ثابت بن قرة وكان بارعا في الطب عالما باصوله
فكاكا للمشكلات من الكتب وكان يتولي تدبير
البيمارستان ببغداد في وقته وعمل ثابت هذا كتاب
التاريخ

Johannes Eben Jaballad.

Matai [*Mathaeus*] *Ebn Tunes* Philos:

*al. ومنزلته

Thabet [Thebit] Ebn Korrah, Med.

historiam scripsit.

Dyn.IX.

طاحونتين على جمل ثم سار حتى وصل الى الاسكندرية
واتاه اهل مصر واعيانها فلقيهم واكرمهم واحسن
اليهم وسار فدخل القاهرة خامس رمضان سنة اثنتين
وثلثين وثلثماية وملك الديار المصرية بلا ضرب ولا طعن
وفي سنة اثنتين وستين وثلثماية سار الدمستق الى
امد وبها هزارمرد غلام ابي الهيجا بن حمدان فكتب
الى ابي تغلب يستصرخه ويستنجده فسير اليه اخاه هبة
الله بن ناصر الدولة فاجتمعا على حرب الدمستق
وسارا اليه فالتقاه سلخ رمضان وكان الدمستق في كثرة
*لكنه لقياه في مضيق لا *تجوز فيه الخيل والروم على
غير *اهبة الحرب فانهزموا واخذ المسلمون الدمستق
اسيرا ولم يزل محبوسا الى ان مرض سنة ثلث وستين
وثلثماية فبالغ ابو تغلب في علاجه وجمع الاطبا فلم ينفعه
ذلك ومات وفي سنة ثلث وستين في منتصف ذي
القعدة خلع المطيع نفسه من الخلافة وسلمها الى
ولده الطايع لله وكانت مدة خلافته تسعا وعشرين سنة
وخمسة اشهر ❖ فصل ❖ وفي سنة تسع وثلثين وثلثماية
توفي محمد بن محمد بن طرخان ابو نصر الفارابي بمدينة
دمشق وفاراب هي احدى مدن الترك فيما ورا النهر
ودخل

AlMoezz Ledinillah Ægyptum occupat.

*al. ولقياه
*al. تجول
*al. اهبة فانهزموا

AlMotius se imperio abdicat.

Abunasar Al-Farabius, Philosophus.

وقتل الروم من وجدوه بالمدينة اخر النهار فلما ادرك الصوم انصرف الروم الي القيسارية علي ان يعودوا بعد العيد وفيها استولي الروم علي مدينة حلب وعاد عنها بغير سبب وفيها ملكوا الروم عليهم *لنيقيفور الدمستق وجعلوا شخصا يسمي *شوموشقين دمستقا له وفي سنة اربع وخمسين وثلثماية فتح الروم مصيصة وطرسوس وفي سنة ست وخمسين وثلثماية مات معز الدولة بن بويه ببغداد وجلس ابنه بختيار في الامارة ولقب عز الدولة وكانت احدى يدى عز الدولة مقطوعة قطعت في بعض الحروب وفيها قبض ابو تغلب علي *ابنه ناصر الدولة بن حمدان وحبسه في القلعة لانه كان قد كبر فساءت اخلاقه وضيق علي اولاده وخالفهم في اغراضهم المصلحة فضجروا منه وفي سنة سبع وخمسين وثلثماية ملك الروم مدينة انطاكية وفي سنة احدى وستين وثلثماية سار المعز لدين الله العلوي صاحب بلاد المغرب من افريقية يريد الديار المصرية فاقام قريبا من مدينة قيروان ولحقه رجاله *واعماله واهل بيته وجمع ما كان له في قصره من الاموال والامتعة حتي ان الدنانير سبكت وجعلت كهيئة الطواحين وحمل كل

طاحونتين

*al. نيقيفور ; *Nicephorus* Imp. Græc.

*al. شوموسقيق

*al. ابيه

*al. عماله

Dyn. IX.

اهل طرسوس الراي ان لا تعود في الدرب الذي
دخلت منه ولكن ترجع معنا في مسالك نعرفها فلم
يقبل منهم وكان معجبا برايه يحب انه يستبد ولا يشاور
احدا لئلا يقال انه اصاب براي غيره وعاد في
الدرب الذي دخل منه فظهر الروم عليه واستردوا ما معه
من الغنايم ووضعوا السيف في اصحابه فاتوا عليهم
قتلا واسرا وتخلص هو في ثلثماية رجل بعد جهد ومشقة
وفي سنة خمسين وثلثماية سقط الفرس تحت عبد الملك
بن نوح صاحب خراسان فمات من سقطته وولي بعده اخوه
منصور بن نوح وفي سنة احدى وخمسين وثلثماية في
المحرم نزل الروم مع الدمستق على عين زربة وفتحوها
بالامان فدخلها ونادي في البلد اول الليل بان يخرج
جميع اهلها الي المسجد ومن تاخر في منزله قتل فخرج من
امكنه الخروج فلما اصبح اذعن رجالة وكانوا ستين
الف فقتلوا خلقا كثيرا من الرجال والنسا والصبيان
ممن وجدوه خارج المسجد وامر من في المسجد بان يخرجوا
من البلد حيث شاوا يومهم ذلك ومن امسي قتل
فخرجوا مزدحمين فمات بالزحمة *خلقا كثيرا ومروا على
وجوههم لا يدرون اين يتوجهون فماتوا في الطرقات

*al. جماعة ومروا

وقتل

ولد انفذ الي اخيه ركن الدولة يطلب منه ان ينفذ اليه ابنه عضد الدولة فناخسرو ليجعله ولي عهده فوصل اليه فاجلسه في داره علي السرير ووقف هو بين يديه وامر الناس بالانقياد له وكان يوما عظيما مشهودا وفي سنة تسع وثلثين وثلثماية دخل سيف الدولة بن حمدان الي بلاد الروم فغزا واوغل فيها وسبي وغنم فلما اراد الخروج اخذوا عليه المضايق فهلك من كان معه من المسلمين اسرا وقتلا واستردوا الروم الغنايم والسبي وغنموا اثقال المسلمين واموالهم ونجا سيف الدولة في عدد يسير وفي سنة ثلث واربعين وثلثماية مات الامير نوح بن نصر الساماني في ربيع الاخر وملك خراسان بعده ابنه عبد الملك وفيها غزا سيف الدولة بن حمدان بلاد الروم وقتل بن نيقيفور الدمستق فعظم الامر عليه فجمع عساكر كثيرة من الروم والروس والبلغر وقصد الثغور فسار اليه سيف الدولة فالتقوا واشتد القتال بينهم وصبر الفريقان ثم انتصر المسلمون وانهزم الروم واستوسر صهر الدمستق وابن ابنته وفي سنة تسع واربعين وثلثماية غزا ايضا سيف الدولة بلاد الروم وسبي وغنم واسر وبلغ الي خرشنة ثم ان الروم اخذوا عليه المضايق فلما اراد الرجوع قال له من معه من اهل

Dyn. IX.

عنه وكفي المحذور فيه فاعتقده بجهله ان في خروج
ذلك الدم صلاحا له فانعم علي بما تراه ولست امن ان
يستشعر في السوء من غير استحقاق فتلحقني منه
الاذية ❖

AlMoti Imperat,

المطيع بن المقتدر هو ابو القسم الفضل بن المقتدر بويع
له يوم الخميس ثاني عشرين جمدي الاخر سنة اربع
وثلثين وثلثماية وازداد امر الخلافة ادبارا ولم يبق
للخليفة وزير انما كان له كاتب يدبر اقطاعه *واخراجاته
وبالجلة لم يبق بين المطيع الا ما اقطعه معز الدولة مما يقوم
ببعض حاجاته وفي هذه السنة في ذي الحجة مات
الاخشيد صاحب ديار مصر بدمشق وولي الامر بعده ابنه
ابوجور واستولي علي الامر كافور الخادم الاسود
فسار كافور الي مصر فقصد سيف الدولة دمشق فملكها
ثم جا كافور من مصر فاخرجوا اهل دمشق سيف الدولة
عنهم وفي سنة سبع وثلثين سار سيف الدولة بن حمدان
الي بلد الروم فلقيه الروم واقتتلوا فانهزم سيف الدولة
واخذوا الروم مرعش واوقعوا باهل طرسوس وفي سنة ثماني
وثلثين وثلثماية توالت علي عماد الدولة علي بن بويه
الاسقام بمدينة شيراز فلما احس بالموت ولم يكن له
ولدا

*al. خراجاته

الي دار معز الدولة فاعتقل بها واخذت علم القهرمانة فقطع لسانها وكانت مدة خلافة المستكفي سنة واحدة واربعة اشهر وما زال مغلوبا على امره مع توزون وابن شيرزاد ولما بويع المطيع سلم اليه المستكفي فسمله واعماه وبقي محبوسا الي ان مات ∴ فصل ∴ وكان في هذا الزمان من الاطبا المشهورين هلال بن ابراهيم بن *زهرون الصابي الحراني الطبيب نزيل بغداد وكان حاذقا عاقلا صالح العلاج متفننا تقدم عند اجلا بغداد *وخالطهم بصناعته وخدم امير الامرا توزون وحكي عنه ولده ابراهيم قال رايت والدي في يوم من ايام خدمته لتوزون وقد خلع عليه وحمله على بغل حسن بمركب ثقيل ووصله بخمسة الف درهم وهو مع ذلك مشغول القلب متقسم الفكر فقلت له ما لي اراك يا سيدي مهموما ويجب ان تكون في مثل هذا اليوم مسرورا فقال يا ابني هذا الرجل يعني توزون جاهل يضع الاشيا في غير موضعها ولست افرح بما ياتيني منه من جميلة عن غير معرفة اتدري ما سبب هذه الخلعة قلت لا قال سقيته دوا مسهلا فخاف عليه فاسحجه فقام عدة مرار مجالس دما غبيطا حتي تداركته بما ازال ذلك

عنه

Helal medicus.

*هرون

*وخلطهم

Dyn. IX.

المحرم مات توزون في داره ببغداد فاجتمع الاجناد
وعقدوا الرياسة عليهم لزيرك بن شيرزاد وحلفوا له وحلف
له المستكفي ودخل اليه بن شيرزاد وعاد مكرما يخاطب
بامير الامرا وبعد مدة يسيرة قدم معز الدولة بن بويه الي
بغداد واختفي المستكفي وابن شيرزاد فلما استقر
سار الاتراك الذين في خدمته الي الموصل فلما بعدوا
ظهر المستكفي وعاد الي دار الخلافة واظهر السرور بقدوم
معز الدولة ودخل اليه معز الدولة بن بويه وبايعه وحلف
له المستكفي وظهر بن شيرزاد ايضا ولقي معز الدولة فولاه
امر الخراج وجباية الاموال وكانت امارة ابن شيرزاد ثلثة
اشهر وعشرين يوما وخلع المستكفي علي معز الدولة ولقبه
ذلك اليوم معز الدولة ولقب اخاه عليا عماد الدولة ولقب
اخاه الحسن ركن الدولة وامران يضرب القابهم وكناهم
علي الدراهم والدنانير وفي هذه السنة بلغ معز الدولة ان
*علم قهرمانة المستكفي عازمة علي ازالته فحضر
معز الدولة والناس عند الخليفة في اثنين وعشرين من
جمدي الاخر ثم حضر رجلان من نقبا الديلم فتناولا
يد المستكفي فظن انهما يريدان تقبيلها فمدها اليهما
فجذباه عن سريره وجعلا عمامته في حلقه وساقاه ماشيا

*al. علما

اليه فذكر لي انه تزوج الي قوم وان امراة قالت له ان
هذا المتقي قد عاداكم وعاديتموه وكاشفكم ولا يصفو
قلبه لكم وههنا رجل من اولاد الخلافة وذكرت عقله
ودينه تنصبونه للخلافة فيكون صنيعكم وغرسكم
ويدلكم علي اموال جليلة لا يعرفها غيره وتستريحون
من الخوف والحراسة فقلت له اريد ان اسمع كلام
المراة فجاني بها ورايت امراة عاقلة جزلة فذكرت لي
نحوا من ذلك واحضرت الرجل ايضا عندي في زي
امراة فعرفني نفسه *وضمن له ظهارة ثماني ماية الف دينار
وخاطبني خطاب رجل لبيب فهم فاتيت توزون فاخبرته
فوقع الكلام في قلبه وجري ما جري وصارت تلك المراة
قهرمانة المستكفي وسمت نفسها علم وغلبت علي امره كله
وفيها سار سيف الدولة الي حلب فملكها وكان مع
المتقي بالرقة فلما عاد المتقي الي بغداد قصد سيف الدولة
حلب واستولي عليها ثم سار منها الي حمص فلقيه بها عسكر
الاخشيد محمد بن طغج صاحب مصر والشام مع مولاه
كافور فاقتتلوا فانهزم عسكر الاخشيد وكافور وملك
سيف الدولة مدينة حمص وسار الي دمشق فحاصرها فلم
يفتحها اهلها فرجع عنها وفي سنة اربع وثلثين وثلثماية في
المحرم

*al. وضمن اظهار

Dyn. IX.

توزون بواسط فانفذ المتقي يطلب من ناصر الدولة بن
حمدان انفاذ جيش ليصحبوه الي الموصل فانفذهم مع
ابن عمه فخرج المتقي اليهم في حرمه واهله ووزيره وساروا
الي الموصل واقام المتقي بها عند بن حمدان ثم سار منها
الي الرقة وانفذ رسلا الي توزون في الصلح فحلف توزون
للخليفة والوزير وانحدر المتقي من الرقة* الي الفراة
فلما وصل الي هيت اقام بها وانفذ من يجدد اليمين علي
توزون فعاد وحلف وسار عن بغداد ليلتقي المتقي فالتقاه
بالسندية ونزل وقبل الارض وقال ها انا قد وفيت
بيميني والطاعة لك ثم وكل به وبالوزير والجماعة وانزلهم
في مضرب نفسه مع حرم المتقي ثم كحله فاذهب عينيه
وعمي المتقي وانحدر توزون من الغد الي بغداد والجماعة
في قبضه فكانت خلافة المتقي ثلث سنين وستة
اشهر ❖

*al. في

Al Mostacfi Imperator.

المستكفي بن المكتفي لما قبض توزون علي المتقي
احضر المستكفي بالله وهو ابو القسم عبد الله بن المكتفي
اليه الي السندية وبايعه هو وعامة الناس في سنة ثلث
وثلثين وثلثماية وكان سبب البيعة له ما حكاه بعض
خواص توزون قال انني دعاني صديق لي فمضيت

مرضه فبقي به ثلثة عشر شهرا فبني له في قصره بيتا سماه
بيت العبادة فكان يلبس ثيابا نظافا ويمشي اليه
حافيا ويصلي فيه ويدعو ويتضرع *وتجنب المنكرات والاثام | *al. يجتنب
الي ان مات وتولي بعده خراسان وماورا النهر ابنه
نوح ولقب الامير الحميد وفيها خلع المتقي علي توزون
الامير التركي وجعله امير الامرا وفيها ارسل ملك الروم الي
المتقي يطلب منه منديلا مسح فيها المسيح وجهه فصار | Christi sudarium.
صورة وجهه فيها وانها في بيعة الرها وذكر انه ان
ارسلها اليه اطلق عددا كثيرا من اساري المسلمين
فاستفتي المتقي القضاة والفقها فانكر بعضهم تسليمها
واجاب بعضهم قايلا ان خلاص المسلمين من الاسر
والضر والضنك الذي هم فيه *اوجب فامر المتقي بتسليم | *al. اولي
المنديل الي الرسل وارسل معهم من يتسلم الاسارى
وفي سنة اثنتين وثلثين وثلثماية ظهر ببغداد لص
فاعجز الناس فامنه ابن شيرزاد وهو من اكابر قواد
توزون وخلع عليه وشرط عليه ان يوصل اليه كل شهر
خمسة عشر الف دينار *مما يسرقه هو واصحابه وكان | *al بها
يستوفيها منه *بالروزات وهذا ما لم يسمع بمثله *من شره | *al. بالرواتب
وفيها ازداد خوف المتقي من توزون امير الامرا وكان | *al. في

توزون

Dyn.IX.

طعاما عدة ليال ثم انفذ البريدي الى المتقي يطلب خمسماية الف دينار ليفرقها *في الجند فامتنع عليه فارسل اليه يتهدده ويذكره ماجري على المعتز والمستعين والمهتدي فانفذ اليه تمام خمسماية الف دينار ولم يلق البريدي المتقي مدة مقامه ببغداد فلما حصل المال في يد البريدي لم يوثر الجند من المال بطايل فشغبوا عليه وحاربوه فهرب منهم هو واخوه وابنه واصحابه وانحدروا في الما الى واسط واستولى كورتكين الديلمي على الامور ببغداد ودخل الى المتقي فقلده امارة الامرا وخلع عليه وبعد قليل عاد محمد بن *رايق من الشام الى بغداد وصار امير الامرا وفي سنة ثلثين وثلثماية قتل بن *رايق وقلد ناصر الدولة بن حمدان امرة الامرا وخلع على اخيه ابي الحسن علي ولقبه سيف الدولة وبعد قليل ثار الاتراك بسيف الدولة فكبسوه ليلا فهرب من معسكره فلما بلغ الخبر اخاه ناصر الدولة سار الى الموصل وكانت امارته ثلثة عشر شهرا وتولي توزون امارة الامرا وفي سنة احدي وثلثين وثلثماية توفي السعيد نصر بن حمدان بن اسمعيل صاحب خراسان وماورا النهر وكان حليما كريما عاقلا وحكي عنه انه طال

*al. علي

*al. راتق

*al. راتق

خلافة الراضي بعد سنة عشرين وثلثماية وقبل سنة ثلثين متي بن يونس المنطقي النصراني عالم بالمنطق شارح له مكثر وطي الكلام قصده التعليم والتفهيم وهو من اهل دير قني ممن نشا في اسكول مارماري قرا علي روفيل وبنياميل الراهبين اليعقوبيين ومتي نسطوري النحلة ذكره محمد بن اسحق النديم في كتابه وقال اليه انتهت رياسة المنطقيين في عصره ومصره ❖

Mathæus Ebn Tunes Dialecticus.

المتقي بن المقتدر لما مات الراضي كان بجكم بالكوفة فورد كتابه مع الكوفي كاتبه يامر فيه ان يجتمع مع ابي القسم سليمان وزير الراضي العلويون والقضاة والعباسيون ووجوه البلد ويشاورهم الكوفي فيمن ينتصب للخلافة فاتفقوا كلهم علي ابراهيم بن المقتدر وبايعوه ولقبوه المتقي لله وسير الخلع واللوا الي بجكم الي واسط واقر سليمان علي وزارته وليس له منها الا اسمها وانما التدبير كله الي الكوفي كاتب بجكم وفي هذه السنة وهي سنة تسع وعشرين وثلثماية قتل بجكم قتله الاكراد وهو يتصيد في دهرجور ولما قتل بجكم دخل ابو عبد الله البريدي بغداد فنزل بالشفيعي ولقيه الوزير والقضاة والكتاب واعيان الناس فادخل اليه المتقي * تهنية بسلامته وانفذ له طعاما

Al Mottaki Imperator.

* al. بهنية

احمد بن بويه علي الاهواز وفيها كتب ابو علي بن مقلة الي الراضي يشير عليه بالقبض علي بن رائق واصحابه ويضمن انه يستخرج منهم ثلثة الاف الف الف دينار واشار عليه باقامة بجكم مقام ابن رائق وطلب بن مقلة من الراضي ان ينتقل ويقيم عنده بدار الخليفة فاذن له في ذلك فلما حصل بدار الخليفة اعتقله في حجرة وعرض علي بن رائق خط بن مقلة فشكر الراضي ولا زال *يلح بن رائق في طلب بن مقلة حتي اخرج من حبسه وقطعت يده ثم عولج فبرا فعاد يكاتب الراضي ويخطب الوزارة ويذكر ان قطع يده لم يمنعه عن عمله وكان يشد القلم علي يده المقطوعة ويكتب ويهدد بن رائق فامر الراضي بقطع لسانه ثم نقل الي حبس ضيق ولم يكن عنده من يخدمه فالت به الحال الي *انه كان يستقي الما بيده اليسري ويمسك الحبل بفمه ولحقه شقا شديد الي ان مات وفيها دخل بجكم بغداد ولقي الراضي وقلده امرة الامراء مكان بن رائق وفي سنة تسع وعشرين وثلثماية مات الراضي بالله بالاستسقاء في منتصف ربيع الاول وكانت خلافته ست سنين وعشرة اشهر وكان اديبا شاعرا سمحا سخيا يحب محادثة الادبا والفضلا والجلوس معهم ❖ فصل ❖ وكان ببغداد في خلافة

*al. بلج

*al. ان

AlRadi moritur.

بما يقرا علي الحنابلة ينكر عليهم فعلهم ويوبخهم علي
اعتقاد التشبيه وغيره فمنه انكم تارة تزعمون ان صورة
وجوهكم القبيحة السمجة علي مثال رب العالمين
وتذكرون الكف والاصابع والرجلين والنعلين الذهب
والشعر القطط والنزول الي الدنيا فلعن الله شيطانا زين
لكم هذه المنكرات ما *اغراه وامير المومنين يقسم بالله
جهدا الية يلزمه الوفا بها ليمن لم تنتهوا عن مذموم
مذهبكم ومعوج طريقكم هذه ليوسعنكم ضربا وتشديدا
وتبديدا وقتلا وليستعملن السيف في ارقابكم والنار في
منازلكم ومحالكم وفي سنة اربع وعشرين وثلثماية الجت
الضرورة للراضي الي ان قلد ابا بكر محمد بن *رايق
امارة الجيش وجعله امير الامرا وولاه الخراج والمعاون
والدواوين في جميع البلاد وامر ان يخطب له علي جميع
المنابر وبطلت الوزارة من ذلك الوقت فلم يكن الوزير
ينظر في شي من الامور انما كان رايق وكاتبه ينظران
في الامور جميعا وكذلك كلمن تولي امرة الامرا بعده
صارت الاموال تحمل الي خزاينهم فيتصرفون *فيها
كما يريدون ويطلقون للخليفة ما يريدون وفي سنة
ست وعشرين وثلثماية استولي معز الدولة ابو *الحسين
احمد

Marginal notes: اغواه * al. — رايق * al. — بها * al. — الحسن * al.

عندك بالامس قال نعم الشيخ وادلّ علي مذهبه قال نعم قال لا تتجاوزه وانصرف مصاحبا ولسنان تصانيف جيدة وكان قويا في علم الهيئة وله في ذلك اشيا ظاهرة تغني عن الاطالة بذكرها ⁘

AlRadi Imperator.

الراضي بن المقتدر لما قبضوا القاهر سالوا عن المكان الذي فيه ابو العباس احمد بن المقتدر فدلوهم عليه فقصدوه وفتحوا عليه ودخلوا فسلموا بالخلافة واخرجوه واجلسوه علي السرير ولقبوه الراضي بالله يوم الاربعا لست خلون من جمادي الاولي سنة اثنتين وعشرين وثلثماية وبايعه القواد والناس واراد علي بن عيسي علي الوزارة فقال الراضي ان الوقت لا يحتمل اخلاق علي وابن مقلة اليق بالوقت *فاحضروه واستوزروه فلما استوزر احسن الي كل من اسا اليه واحسن سيرته وفي سنة ثلث وعشرين وثلثماية عظم امر الحنابلة وقويت شوكتهم وصاروا يكبسون دور القواد والعامة وان وجدوا نبيذا راقوه وان وجدوا مغنية ضربوها وكسروا الة الغنا فارهجوا بغداد وركب صاحب الشرطة ونادي في جانبي بغداد الا يجتمع من الحنابلة اثنان ولا يصلي منهم امام الا اذا جهر ببسم الله الرحمن الرحيم في صلاة الصبح والعشايين فلم يغن فيهم فخرج توقيع الراضي

* فاحضره واستوزره

على الاسلام فامتنع امتناعا شديدا كثيرا فتهدده القاهر فخافه لشدة سطوته فاسلم *واقام مدة ثم راي من القاهر اذه اذا امره بشي اخافه فانهزم الي خراسان وكان توفي ببغداد في سنة احدي وثلثين وثلثماية ومن ظريف ما جري لسنان في امتحان الاطبا عند *تقدم الخليفة اليه بذلك انه احضر اليه رجل مليح *البشرة والهيبة ذو هيبة ووقار فاكرمه سنان علي موجب منظره ورفعه ثم التفت اليه سنان فقال قد اشتهيت ان اسمع من الشيخ شيا* احفظه عنه وان يذكر شيخه في الصناعة فاخرج الشيخ من كمه قرطاسا فيه دنانير صالحة ووضعها بين يدي سنان وقال والله ما احسن اكتب ولا اقرا شيا جملة ولي عيال ومعاشي دار دايرة واسالك ان لا تقطعه عني فضحك سنان وقال علي شريطة انك لا تهجم علي مريض بما *لا تعلم ولا تشير بفصد ولا بدواء مسهل الا بما قرب من الامراض قال الشيخ هذا مذهبي مذ كنت ما تعديت السكنجبين والجلاب وانصرف ولما كان من الغد حضر اليه غلام شاب حسن *البزة مليح الوجه ذكي فنظر اليه سنان فقال له علي من قرات قال علي ابي قال ومن يكون ابوك قال الشيخ الذي كان عندك

*al. وقام
*al. تقدم الي الخليفة
*al. البزة
* واحفظه
*al. لم
*al. المبرزة

Dyn.IX.

al. في زي
al. انه
al. ماية
al. المنجم
استيقظ مخمورا
AlKaher moritur.
Isa Medicus.
Senan f. Thabet Medicus.

بن مقلة يجتمع بسيما زعيم الساجية تارة * بزي اعمى
وتارة في زي مكدي وتارة في زي امراة ويغريه بالقاهر
ثم * ان اعطي بن مقلة منجما كان لسيما * مايتي دينار وكان
بن كران طالعه يقتضي ان ينكبه القاهر واعطا ايضا
شيا * لمعبر كان لسيما يعبر له المنامات وكان يحذره
من القاهر فازداد نفورا فاتفق مع اصحابه ومع الحجرية
علي خلع القاهر وبلغ ذلك الوزير فارسل الحاجب سلاما
وعيسى الطبيب ليعلماه بذلك فوجداه نايما قد شرب اكثر
ليلته فلم يقدر علي اعلامه بذلك فزحف الحجرية والساجية
الي الدار ولما سمع القاهر الاصوات والغلبة * استيقظ وهو مخمور
وطلب بابا يهرب منه فقيل له ان الابواب جميعها مشحونة
بالرجال فهرب الي سطح حمام فاخذوه من هناك وحبسوه
وكانت خلافته عاما واحدا وسبعة اشهر ثم عاش خاملا
الي ان مات سنة ثمان وثلثين وثلثماية ❖ فصل ❖
عيسى الطبيب المذكور ههنا هو بن يوسف المعروف بابن
العطار كان متطبب القاهر وثقته ومشيره وسفيره بينه
وبين وزرايه وتقدم في وقته تقدما كثيرا وشاركه سنان
بن ثابت بن قرة في الطب وكان خصيصا بالقاهر وكان
عيسى اشد تقدما منه ولكثرة اغتباط القاهر بسنان اراده

ويولد لهم جماعة ملوك بقدر ما رايت في تلك الشعب فقال
ابو شجاع بويه اما تستحي تسخر بنا اذا رجل فقير واولادي
هاولا مساكين كيف يصيرون ملوكا قال المنجم
اذكروا لي هذا اذا قصدتكم وانتم ملوك فاغتاض منه
بويه وقال لاولاده اصفعوا هذا الحكيم فقد افرط في
السخرية * بنا فصفعوه واخرجوه ثم خرج اولاد بويه من الديلم
وصاروا الي * مرداويج بطبرستان فقبلهم احسن قبول
وخلع عليهم وقلد عماد الدولة علي بن بويه كرج فاستمال
اهلها بالصلات والهبات فاحبوه وملكوه وقوي جنابه
واستولي علي اصفهان وعظم في عيون الناس وملك
ارجان ايضا وانفذ اخاه ركن الدولة الحسن الي
كازرون وغيرها من اعمال فارس فاستخرج منها اموالا
جليلة وعاد الي اخيه غانما سالما وفي سنة اثنتين وعشرين
وثلثماية استولي عماد الدولة علي بن بويه علي شيراز
وملكها وفي هذه السنة خلع القاهر في جمدي الاولي
وذلك ان بن مقلة كان مستترا والقاهر يتطلبه وكان
يراسل قواد الساجية والحجرية ويخوفهم من شر القاهر
ويذكر لهم غدره ونكثه مرة بعد اخري كقتل مونس
* وبليق وابنه بعد الايمان لهم الي غير ذلك وكان
بن

* al. منا
* مرد اوانج
AlKaher ejectus Imperio.
* ويلبق

Dyn. IX.

بغداد وذوي عليهم هذا جزا من دخول الامام ويسعي
في فساد دولته ❁ فصل ❁ وفي ايام القاهر كان

Bowaidarum Principatus.

ابتدا دولة بني بويه وهم ثلثة عماد الدولة علي وركن
الدولة الحسن *ومعتز الدولة احمد اولاد ابي شجاع
بويا بن *فناخسرو من ولد يزدجرد بن شهريار اخر
ملوك الفرس وهذا نسب عريق في الفرس ولا شك انهم
نسبوا الي الديلم حيث طال مقامهم ببلادهم وقيل ان ابا
شجاع بويا كان متوسط الحال وراي في منامه كانه
يبول فخرج من ذكره نار عظيمة استطالت وعلت حتي
كادت تبلغ السما ثم انفرجت فصارت ثلث شعب وتولد من
تلك الشعب عدة شعب فاضات الدنيا بتلك النيران وراي
البلاد والعباد خاضعين لتلك النيران فمضي بويه الي
رجل يقول عن نفسه انه منجم ومعزم ومعبر المنامات ويكتب
الرقا والطلسمات وقص عليه منامه فقال المنجم هذا منام
عظيم لا افسره الا بخلعة وفرس فقال بويه والله ما املك
الا الثياب التي علي جسدي فان اخذتها بقيت عريانا
*قال المنجم فعشرة دنانير قال والله ما املك دينارين
فكيف عشرة فاعطاه شيا فقال المنجم اعلم انه يكون
لك ثلثة اولاد يملكون الارض ويعلو ذكرهم في الافاق
ويولد

* al. معز
* فناخسرو
*al. فقال

Pp

ذلك فلم يوصله القاهر اليه وامر بالقبض عليه وعلي بن
زيرك وراسل القاهر مونسا يساله الحضور عنده وقال
انت عندي بمنزلة الوالد وما احب ان اعمل شيا الا عن
رايك فاعتذر مونس عن الحركة وانه قد استولي عليه
الكبر والضعف فاظهر له الرسول النصح وقال ان
تاخرت طمع ولو راك دايما ما تجاسر علي ان يوقظك
فسار مونس اليه فلما دخل الدار قبض عليه القاهر وحبسه
قيل لما علم القاهر بمجي مونس هابه وهاله امره وارتعد
وتغيرت احواله وزحف من صدر فراشه ثم ربط جاشه
ولما قبض علي مونس شغب اصحابه وثاروا وتبعهم * الجند
وكان القاهر قد ظفر بعلي بن بليق فدخل القاهر اليه
وامر به فذبح واخذ راسه فوضعوه في طشت ثم مضي القاهر
والطشت يحمل بين يديه حتي دخل علي بليق فوضع
الطشت بين يديه وفيه راس ابنه فلما راه بكي واخذ يقبله
ويترشفه فامر القاهر فذبح ايضا وجعل راسه في الطشت
وحمل بين يدي * القاهر ومضي حتي دخل علي مونس
فوضعهما بين يديه فلما راي الراسين تشاهد ولعن
قاتلهما فقال القاهر جروا برجل الكلب الملعون فجروه
وذبحوه وجعلوا راسه في طشت وامر فطيف بالروس في جانبي
بغداد

* al. سائر الجند

* al. يديه ومضي

Dyn. IX.

القاهر الامونس فانه قال لهم لست اشك في شر القاهر
وخبثه ولقد كنت كارها لخلافته واشرت بابن المقتدر
*فخالفتموني وقد بالغتم الان في الاستهانة به وما صبر علي
الهوان الا من خبث طوية ليدبر عليكم فلا تعجلوا حتي
تونسوه وينبسط اليكم ثم اعملوا علي ذلك فقال علي بن
بليق وابن مقلة ما يحتاج الي هذا التطويل فان الحجبة
لنا والدار في ايدينا وما نحتاج نستعين في القبض عليه
باحد لانه بمنزلة طاير في قفص واتفقوا علي ان يدخل علي
بن بليق علي القاهر ويكون قد امر جماعة من عسكره
بالركوب الي ابواب دار الخليفة * فيقبض عليه فهم
في هذا ان حضر طريف السكري في زي امراة فاجتمع
بالقاهر فذكر له جميع ما قد عزموا عليه فاخذ حذره وانفذ
الي الساجية احضرهم متفرقين وكمنهم في الدهليز والممرات
والزواقات وحضر علي بن بليق بعد العصر وفي راسه نبيذ ومعه
*عدد يسير من غلمانه بسلاح خفيف وطلب الاذن فلم يوذن
له فغضب واسا ادبه فخرج اليه الساجية وشتموه واباه فالقي
نفسه الي طيارة وعبر الي الجانب الغربي واختفي من
*الساجية وبلغ الخبر ابن مقلة فاستتر واذكر بليق ما جري
علي ابنه وسب الساجية وحضر دار الخليفة ليعاتب علي
ذلك

*al. فخالفتم قولي

*al. اعملوا فيقبض

*al. نفر

*al. ساعة

بليق وتشاغل القاهر بالبحث عمن استتر من اولاد
المقتدر وحرمه ثم احضر القاهر ام المقتدر عنده وكانت
مريضة قد ابتدا بها استسقاء فسالها عن مالها فاعترفت
له بما عندها من المتاع والثياب ولم تعترف بشي من المال
*والجوهر فضربها اشد ما يكون من الضرب وعلقها برجلها
وضرب المواضع الغامضة من بدنها فحلفت انها لا تملك
غير ما اطلعته عليه وصادر جميع حاشية المقتدر واصحابه
ووكل علي بيع املاك ام المقتدر وحل وقوفها فبيع جميع
ذلك وفي سنة احدى وعشرين وثلثماية استوحش مونس
وبليق الحاجب وولده علي والوزير ابو علي بن مقلة من
القاهر وضيقوا عليه ووكلوا علي دار الخليفة احمد بن
*زكريا وامروه بتفتيش كل من يدخل الدار ويخرج
*منها وان يكشف وجوه النسا المنقبات ففعل ذلك وزاد عليه
حتي انه حمل الي دار القاهر لبن فادخل يده فيه لئلا يكون
فيه رقعة فعلم القاهر ان العتاب لا يفيد فاخذ في الحيلة
والتدبير عليهم وارسل الي الساجية اصحاب يوسف بن ابي
الساج يغريهم بمونس وبليق ويحلف لهم علي الوفا فتغيرت
قلوبهم فبلغ بن مقلة ان القاهر يجتهد في التدبير عليهم
فذكر ذلك لمونس وبليق وابنه فاتفق رايهم علي خلع
القاهر

*al. والجواهر

*al. زيرك

*al. فيها

Dyn. IX.

بالفقرا ولا يبعدان الثلثة † الاخر قول حاسن ومن الاطباء الذي للمقتدر بختيشوع بن *يحيي وسنان بن ثابت بن قوه الصابي وابن ثابت بن سنان صاحب التاريخ ولم يكن في اطبايه اخص من هذين وسياتي قصة سنان في باب خلافة القاهر ∴

† abest in al. Ex.
* al. عيسى
Bachteshuah & *Senan* Medici.

القاهر بن المعتضد لما قتل المقتدر عظم قتله علي مونس وقال الراي ان تنصب ولده *ابو العباس فانه تربيتي وهو صبي عاقل فيه دين وكرم ووفا بما يقول فاعترض عليه اسحق النوبختي وقال بعد الكد استرحنا من خليفة له ام وخالة وخدم يدبرونه فنعود الي تلك الحال لا والله ولا نرضي الا برجل كامل يدبر نفسه ويدبرنا وما زال حتي رد مونسا عن رايه وذكر له ابو منصور *محمد بن المعتضد فاجابه مونس الي ذلك وكان النوبختي في ذلك كالباحث عن حتفه بظلفه فان القاهر قتله كما سياتي ذكره وامر مونس باحضار *محمد بن المعتضد فبايعوه بالخلافة لليلتين بقيتا من شوال سنة عشرين وثلثمايه ولقبوه بالقاهر بالله وكان مونس كارها لخلافته ويقول انني عارف بشره وشومه ولما بويع استحلفه مونس لنفسه ولحاجبه *بليق ولعلي بن بليق واستحلف القاهر علي بن

Al Kaher Imperator.
* *al.* ابا
* *al.* يلبق

بليق

وكان في بصره رطوبة لكثرة اكله الباقلي ثم عمي في
اخر عمره بما نزل في عينيه وجاه كحال ليقدحهما فساله
عن العين كم طبقة هي فقال لا اعلم فقال له لا يقدح عيني
من لا يعلم ذلك فقيل له لو قدحت * كان ابصرت قال لا قد
ابصرت في الدنيا حتي مللت وقيل ان ابا بكر محمد بن
زكريا الرازي اوحد دهره وفريد عصره جمع المعرفة
بعلوم القدما لا سيما الطب وكان شيخا كبير الراس
مسفطا ولم يكن يفارق * الشيخ اما تسويد او تبييض والف
في الكيميا اثني عشر كتابا وذكر انها اقرب الي الممكن
منها الي الممتنع وكان كريما متفضلا بارا بالناس
حسن الرافة بالفقرا والاعلا حتي كان يجري عليهم
الجرايات الواسعة * يمرضهم وحكي عن الكعبي انه قال
لابن زكريا رايتك تدعي ثلثة اصناف من العلوم وانت
اجهل الناس بها تدعي الكيميا وقد حبستك زوجتك
علي عشرة دراهم فلو ملكت يوما قدر مهرها ما رافعتك
الي الحاكم فحضرت معها وحلفت لها عليه وتدعي * الطب
وتركت عينك حتي ذهبت وتدعي النجوم والعلم بالكاينات
وقد وقعت في نوايب لم تشعر * بها حتي احاطت بك
اقوال الطعن الاول مباين لما نقل من حسن رافته
بالفقرا

* لوقدحت نسخ قال لا.

* النسخ اما يسود او يبيض

* وعرضهم

* بالطب

* تشعر نسخ حتي.

قوم من المغاربة وشهروا عليه سيوفهم فقال ويحكم انا
الخليفة قالوا قد عرفناك يا سفلة وضربه واحد بسيفه علي
عاتقه فسقط الي الارض وذبحه بعضهم ورفعوا راسه علي
خشبة وهم يكبرون ويلعنونه واخذوا جميع ما عليه حتي
سراويله وتركوه مكشوف العورة الي ان مر به رجل من
الاكرة فستره بحشيش ثم حفرله في موضعه ودفن
وعفا قبره ولما حمل راس المقتدر الي مونس بكي ولطم
وجهه وراسه وانفذ الي دار الخليفة من منعها من النهب
وكانت خلافة المقتدر خمسا وعشرين سنة وعمره ثمان
وثلثين سنة ❖ فصل ❖ وفي سنة سبع عشرة وثلثماية مات
محمد بن جابر بن سنان ابو عبد الله الحراني المعروف
بالبتاني احد المشهورين برصد الكواكب ولا يعلم احد
من الاسلام بلغ مبلغه في تصحيح ارصاد الكواكب
وامتحان حركاتها وكان اصله من حران صابيا وفي
سنة عشرين وثلثماية توفي محمد بن زكريا الرازي
وكان في ابتدا امره يضرب *بالعود ثم ترك ذلك واقبل
علي تعلم الفلسفة فنال منها كثيرا والف كتبا كثيرة
اكثرها في صناعة الطب وسايرها في المعارف الطبيعية
ودبر بيمارستان *الري ثم بيمارستان بغداد زمانا
وكان

Mohammed AlBattani [vulg. *Al-Bategnius*] Astronomus.

Mohammed AlRazi. [*Rhasis.*]

al. العود

al. جندیسابور

مونس الخادم وفي سنة عشرين وثلثماية سار مونس الخادم
الي الموصل مغاضبا ووجه خادمه بشري برسالة الي
المقتدر فساله الوزير الحسين عن الرسالة فقال
لا اذكرها الا للمقتدر كما امرني صاحبي فشتمه
الوزير وشتم صاحبه وامر بضربه وصادره بثلثماية الف
دينار فلما بلغ مونسا ما جري علي خادمه وهو *بحربي — *al. بحربة
ينتظران يطيب المقتدر قلبه ويعيده سار نحو الموصل ومعه
جمع القواد فاجتمع بنو حمدان علي محاربته ولما قرب
مونس من الموصل كان في ثمنماية فارس واجتمع
بنو حمدان في ثلثين الفا فالتقوا واقتتلوا فانهزم بنو
حمدان واستولي مونس علي اموالهم وديارهم فخرج اليه
كثير من العساكر من بغداد والشام ومصر لاحسانه
*كان اليهم واقام بالموصل تسعة اشهر ثم انحدر الي بغداد — *abest in al. ex.
ونزل بباب الشماسية واشار علي المقتدر اصحابه
بحضور الحرب فان القوم متي راوه عادوا *جميعهم اليه — *al. باجمعهم
فخرج وهو كاره وبين يديه الفقها *والقراة ومعهم المصاحف — *al. والقرا
منشورة وعليه البردة والناس حوله فوقف علي تل عال بعيد
عن المعركة فارسل قواده يسالونه التقدم فلما تقدم من
موضعه انهزم اصحابه قبل وصوله اليهم فاراد الرجوع فلحقه

قوم

Dyn. IX.

الري وقيل كان رجلا محتالا مشعبذا يتعاطي مذاهب
الصوفية ويدعي ان الالهية قد حلت فيه وانه هو هو وقيل
له وهو مصلوب قل لا اله الا الله فقال ان بيتا انت
ساكنه غير محتاج الي السرج وامتحنه ابو الحسين علي
ابن عيسي وناظره فوجده صفرا من العلوم فقال له تعلمك
طهورك وفروضك اجدي عليك من رسايل لا تدري
ما تقول فيها لم تكتب الي الناس بقولك تبارك
ذو النور الشعشعاني الذي * يبلغ بعد شعشعته ما احوجك
الي الادب وقال ابو الحسن بن الجندي انه راي
الحلاج وشاهد من * شعابيذه اشيا منها تصويره بين يديه
بستانا فيه زروع وما وفي سنة خمس عشر وثلثماية استشعر
مونس الخادم خوفا من المقتدر فامتنع من دخول دار * المقتدر
فاجتمع اليه جميع الاجناد وقالوا له لا تخف نحن نقاتل
بين يديك الي ان ينبت لك لحية فوجه اليه المقتدر رقعة
بخطه يحلف له علي * ما قد بلغه انه باطل فقصد دار المقتدر
في جمع من القواد ودخل اليه وقبل يده وحلف له المقتدر
علي صفا نيته له وفي سنة سبع عشر وثلثماية خلع المقتدر بالله
من الخلافة وبويع اخوه القاهر بالله محمد بن المعتضد فبقي
يومين ثم اعيد المقتدر وكان السبب في ذلك استيحاش

* al. يلمع

* شعابذه

* al. دارة

* بطلان ما بلغه فقصد

ليس بحاضر صنع ما ليس بمصنوع وكان قدم من خراسان الي العراق وسار الي مكة فاقام بها سنة في الحجر لا يستظل تحت سقف شتا ولا صيفا وراي في جبل ابي قبيس علي صخرة حافيا مكشوف الراس والعرق يجري منه الي الارض وعاد الحلاج الي بغداد فافتتن به خلق كثير واعتقدوا فيه الحلول والربوبية ثم نقل عنه الي الوزير حامد انه احيا جماعة من الموتي فلما ساله الوزير عن ذلك انكره وقال اعوذ بالله ان ادعي النبوة دع الربوبية وانما انا رجل اعبد الله فلم يتمكن الوزير من قتله حتي راي له كتابا فيه ان الانسان اذا اراد الحج ولم يمكنه افرد من داره بيتا طاهرا فاذا حضرت ايام الحج طاف حوله وفعل ما يفعل الحجاج بمكة ثم يطعم ثلثين يتيما ويكسوهم ويعطي كل واحد منهم سبعة دراهم فاحضر الوزير القضاة ووجوه الفقها واستفتاهم فكتبوا باباحة دمه فسلمه الوزير الي صاحب الشرطة فضربه الف سوط فما تاوه لها ثم قطع يده ثم رجله ثم رجله الاخري ثم يده ثم قتل واحرق والقي رماده في دجلة وصلب الراس ببغداد واختلف في *بلدة الحلاج ومنشاه فقيل من خراسان ومن نيسابور وقيل من مرو وقيل من الطالقان وقيل من الري

* al. بلد

Dyn. IX.

وعاد مونس الي بغداد علي الموصل ومعه الحسين فاركب
علي جمل هو وابنه وعليهما البرانس اللبود الطوال وقمصان
من شعر احمر وحبسا وفي هذه السنة خرج مليح الارمني
الي مرعش فعاث في بلدها واسر جماعة من حولها وعاد وفي
سنة خمس وثلثماية وصل رسولان من ملك الروم الي
المقتدر يطلبان المهادنة والفدا فاكرما اكراما تاما كثيرا
ودخلا علي الوزير وهو في اكمل هيئة واديا الرسالة اليه
ثم انهما دخلا علي المقتدر وقد جلس لهما واصطفت
الاجناد بالسلاح والزينة التامة واديا الرسالة فاجابهما
المقتدر الي ما طلب ملك الروم من الفداء وسير مونسا
الخادم ليحضر الفدا وانفذ معه مائة الف وعشرين الف
دينارا لفدا اساري المسلمين وفيها اطلق ابو الهيجا
بن حمدان * واوخته واهل بيته من الحبس وفي سنة تسع
وثلثماية قتل الحسين الحلاج بن منصور وكان ابتدا
حاله انه كان يظهر الزهد ويظهر الكرامات وقيل انه
حرك يوما يده فانتثر علي قوم دراهم فقال بعض من * تفهم
امره ممن حضر اري دراهم معروفة ولكني اومن بك
وخلق معي ان اعطيتي درهما عليه اسمك واسم ابيك
فقال وكيف وهذا لا يصنع فقال له من حضر ما
ليس

* al. اخاه

Hosain. AlHallagius.

* يفهم ممن

بقي مع المقتدر من القواد غير مونس الخادم ومونس
الخازن ولما راي ابن المعتز ذلك ركب ومعه وزيره
محمد بن داود وغلام له وساروا نحو الصحرا ظنا منهم ان
من بايعه من الجند يتبعونه فلما لم يلحقهم احد رجعوا
واختفوا ووقعت الفتنة والنهب والقتل ببغداد وثار العيارون
والسفل ينهبون الدور وخرج المقتدر بالعسكر وقبض على
جماعة وقتلهم وكتب الي ابي الهيجا بن حمدان يامره
بطلب اخيه الحسين فانهزم الحسين وارسل اخاه ابراهيم
يطلب له الامان فاجيب الي ذلك ودخل بغداد وخلع
عليه وعقد له علي قم وقاشان فسار اليها وفي هذه السنة
سقط ببغداد ثلج كثير من بكره الي العصر فصار على
الارض اربع اصابع وكان معه برد شديد وجمد الماوالخل
والبيض وهلك النخل وكثير من الشجر وفي سنة ثلث
وثلثماية خرج الحسين بن حمدان بالجزيرة عن طاعة
المقتدر فجهز الوزير *رائق الكبير في جيش وسيره اليه * al. رائق
فالتقيا واقتتلا قتالا شديدا فانهزم رائق وغنم الحسين
سواده فسمع ذلك مونس الخادم وجد *بالسير نحو الحسين * al. بالمسير
فرحل حسين نحو ارمينية مع ثقله واولاده وتفرق عسكره
عنه فادركه جيش مونس واسروه ومعه ابنه عبد الوهاب
وعاد مونس

Dyn. IX.

وجوه دخلهم وخرجهم فقال الوزير صدقتم ونصحتم *فيمن تشيرون قالوا اصلح الموجودين جعفر بن المعتضد قال ويحكم هو صبي قال بن الفرات الا انه بن المعتضد ولا تاتي برجل كامل يباشر الامور بنفسه غير محتاج *الينا فركن الوزير الي قولهم فلما مات المكتفي نصب جعفر للخلافة واخذ له البيعة ولقبه المقتدر بالله فلما بويع المقتدر استصغره الوزير وكان عمره اذ ذاك ثلث عشرة سنة وكثر كلام الناس فيه فعزم علي خلعه ثم في سنة ست وتسعين ومايتين اجتمع القواد والقضاة مع الوزير علي خلع المقتدر بالله والبيعة لابن المعتز ثم ان الوزير راي امره صالحا مع المقتدر فبدا له في ذلك فوثب به الحسين بن حمدان فقتله وخلع المقتدر وبايع الناس بن المعتز ولقبه المرتضي بالله ووجه الي المقتدر يامره بالانتقال الي الدار التي كان مقيما فيها لينتقل هو الي دار الخليفة فاجابه بالسمع والطاعة وسال * بالامهال الي الليل وعاد الحسين بن حمدان بكرة غد الي دار الخلافة فقاتله الخدم والغلمان والرجالة من *الستور عامة النهار فانصرف عنهم اخر النهار فلما جنه الليل سار عن بغداد باهله وماله الي الموصل لا يدري لم فعل ذلك ولم يكن

* al. ما

* الي مشاوره

* الامهال

* al. من ورا الستور

يقي

الرماة من اصحاب المكتفي رمي هرون بزراق معه فقتله
وانهزم المصريون وكان هو اخر امرا ال طولون وانقرضت
الدولة الطولونية في هذه السنة وفي سنة ثلث وتسعين
ومايتين اغارت الروم علي قوروس ودخلوها فاحرقوا
جامعها وساقوا من بقي من اهلها لانهم قتلوا اكثرهم وفي
سنة خمس وتسعين ومايتين في ذي القعدة توفي المكتفي
بالله وكانت خلافته ست سنين وستة اشهر وكان عمره
ثلثا وثلثين سنة ❖ فصل ❖ وفي ايام المكتفي اشتهر
يوسف الساهر الطبيب ويعرف ايضا بالقس وكان مشهور
الذكر مكبا علي الطب كثير الاجتهاد في تحصيل
الفوايد وسمي الساهر لانه كان لا ينام في الليل الاربعة
او ازيد ثم يسهر في طلب العلم وقيل انما سمي الساهر لان
سرطانا كان في مقدم راسه وكان يمنعه النوم واذا تامل
معامل كناشه راي فيه اشيا تدل علي انه كان به
هذا المرض ❖

Harun Tolonidarum in Ægypto ultimus interficitur.

Cyrus urbs à Græcis capta.

AlMoctafi moritur.

Joseph AlSaher medicus.

المقتدر بن المعتضد لما ثقل المكتفي في مرضه استشار
الوزير وهو حينيذ العباس بن الحسن اصحابه فيمن يصلح
للخلافة فقالوا له اتق الله ولا تولي من قد لقي الناس ولقوه
وعاملهم وعاملوه *وتحنك وحسب حساب نعم الناس وعرف
وجوه

AlMoktader Imp.

**al.* وتحيل

Dyn.IX.

وادفع ان افضي اليه بسر فاذاعه فامر المعتضد بقتله فقتل ∴

AlMoitaphi Imp.

المكتفي بن المعتضد لما توفي المعتضد كتب الوزير الي ابي محمد علي بن المعتضد وهو المكتفي وعرفه اخذ البيعة له وكان بالرقة فاخذ له البيعة علي من عنده من الاجناد وسار الي بغداد فدخلها لثمان خلون من جمدى الاولى سنة تسع وثمانين ومائتين وفيها ظهر بالشام رجل من القرامطة وجمع جموعا من الاعراب واتي دمشق وبها طغج بن * خف من قبل هرون بن خمارويه بن احمد بن طولون وكانت بينهم وقعات وفي سنة احدي وتسعين ومائتين خرجت الترك في خلق كثير لا يحصون الي ما ورا النهر وكان في عسكرهم سبعماية قبة تركية ولا تكون الا للروسا منهم فسار اليهم جيش المسلمين وكبسوهم مع الصبح فقتلوا منهم خلقا عظيما وانهزم الباقون وفيها خرج الروم في عشرة صلبان مع كل صليب عشرة الاف الي الثغور فاغاروا وسبوا واحرقوا وفي سنة اثنتين وتسعين ومائتين تجهز المكتفي الي هرون بن خمارويه جيشا في البر والبحر فحاصروه بمصر وجرى بينهم قتال شديد ووقعات كثيرة اخرها ان بعض

* al. جف

Turca.

الرماة

Dyn. IX.

عليهم ثلث صلوات اولها قبل طلوع الشمس بنصف ساعة
او اقل لتنقضي مع الطلوع ثماني ركعة في كل ركعة
ثلث سجدات والثانية انقضاوها مع نصف النهار * والزوال
خمس ركعات في كل ركعة ثلث سجدات والثالثة مثل
الثانية تنقضي مع الغروب والصيام المفروض عليهم ثلثون
يوما اولها الثامن من اجتماع اذار وتسعة ايام اولها التاسع
من اجتماع كانون الاول وسبعة ايام اولها ثامن اشباط
ويدعون الكواكب وقرابينهم كثيرة لا ياكلون منها بل
* يحرقون ولا ياكلون الباقلي والثوم وبعضهم اللوبيا
والقنبيط والكرنب والعدس واقوالهم قريبة من اقوال
الحكما ومقالاتهم في التوحيد علي غاية في التقانة
ويزعمون ان نفس الفاسق تعذب تسعة الف دور ثم
تصير الي رحمة الله تعالي وكان في دولة المعتضد احمد
بن محمد بن مروان بن الطيب السرخسي احد فلاسفة
الاسلام وله تواليف جليلة في علوم كثيرة من علوم القدما
والعرب وكان حسن المعرفة جيد القريحة بليغ اللسان
مليح التصنيف وكان اولا معلما للمعتضد ثم نادمه وخص
به وكان يفضي اليه باسراره كلها ويستشيره في
امور مملكته وكان الغالب علي احمد هذا علمه لا عقله
واتفق

* وللزوال

* يحرقونها

Ahmed AlSarchasi Philosophus.

Dyn. IX.

ولا تنفعه قراءته لها ان كان من الضعف فيها بحيث لم
تغنه قراءته في اصغر مسألة من الهندسة فانه لا يحسن
ان يستخرجها فقال له المامون ما ادفع قولك
ولكني ما اعذرك ومحلك من الهندسة *محلك ان
يبلغ بك الكسل ان لا تقرا كلمة وهو للهندسة كحروف
ابتث للكلام والكتابة وفي دار محمد بن موسي
تعلم ثابت بن قرة بن مروان الصابي الحراني نزيل
بغداد فوجب علي محمد حقه فوصله بالمعتضد وادخله في
جملة المنجمين وبلغ ثابت هذا مع المعتضد اجل المراتب
واعلي المنازل حتي كان يجلس بحضرته في كل وقت
ويحادثه طويلا ويضاحكه ويقبل عليه دون وزرائه
وخاصته وله مصنفات كثيرة في التعليمات الرياضية
والطب والمنطق وله تصانيف بالسريانية فيما يتعلق بمذهب
*الصابية في الرسوم والفروض والسنن وتكفين الموتي
ودفنهم وفي الطهارة والنجاسة وما يصلح من الحيوان
للضحاية وما لا يصلح وفي اوقات العبادات وترتيب القراة
في الصلاة والذي تحققنا من مذهب الصابية ان
دعوتهم هي دعوة الكلدانيين القدما بعينها وقبلتهم
القطب الشمالي ولزموا فضايل النفس الاربع والمفترض

Margin notes:

* *al.* محل من يبلغ بك من الكسل ان لا تقراه كله وهي كحروف

Thaba Ebn Korrah Math: (vulg. *Thebit.*)

* *al.* الصابة

Sabiorum religio.

عليهم

Dyn. IX.

ولم يكن موسي من اهل العلم بل كان في حداثته حراميا يقطع الطريق ثم انه تاب ومات وخلف هاولاء الاولاد الثلثة صغارا فوصي بهم المامون اسحق بن ابراهيم المصعبي واثبتهم مع يحيي بن ابي منصور في بيت الحكمة وكانت حالهم رثة رقيقة علي ان ارزاق اصحاب المامون كلهم كانت قليلة فخرج بنو موسي بن شاكر نهاية في علومهم وكان اكبرهم واجلهم ابو جعفر محمد وكان وافر الحظ من الهندسة والنجوم ثم خدم وصار من وجوه القواد الي ان غلب الاتراك علي الدولة وكان احمد دونه في العلم الاصناعة الحيل فانه فتح له فيها ما لم يفتح مثله لاحد وكان الحسن وهو الثالث منفردا بالهندسة وله طبع عجيب فيها لا يدانيه احد علم كل ما علم بطبعه ولم يقرا من كتب الهندسة الا ست مقالات من كتاب اوقليدس في الاصول فقط وهي اقل من نصف الكتاب ولكن ذكره كان عجيبا وتخيله كان قويا وحكي ان المروزي قال عنه يوما للمامون انه لم يقرا من كتاب اوقليدس الا ست مقالات اراد بذلك كسره فقال الحسن يا امير المومنين لم يكن يسالني عن شكل من اشكال المقالات التي لم اقراها الا استخرجته بفكري واتيته به * ولم يكن يضرني انني لم اقرها ولا

1. *Abu Jaafar Mohammed* Mathemat: insignis.
2. *Amed* in Mecanicis excelluit.
3. *AlHasan* Geometr.

Al Maruzi-ensis.

* واثبته به

Dyn.IX.

العباس ولا ان خلعه فيهم فبهانا * تستحقون انتم الخلافة
*al. تستخلفون
وقد اتفق الصحابة علي رفع جدك عنها فامر به المعتضد
فعذب وخلعت عظامه ثم قطعت يداه ورجلاه ثم قتل وبعد
قليل في هذه السنة في ربيع الاخر لثمان بقين منه توفي
Almotadah moritur,
المعتضد فاجتمع القواد وجددوا البيعة لابنه المكتفي
وكانت خلافة المعتضد تسع سنين وتسعة اشهر وعمره سبع
واربعون سنة وقيل كان المعتضد اسمر نحيفا شهما شجاعا
وكان فيه شح وكان عفيفا مهيبا عند اصحابه *يتقون
* al. يتقون يسطوته
سطوته ومع ذلك جاوز الحد في الحلم قال الوزير عبد
ejus lenitas mira.
الله بن سليمان بن وهب كنت عند المعتضد يوما وخادم
بيده المذبة ان *ضربت قلنسوة المعتضد فسقطت *فكنت
* al. ضرب * فكدت
اختلط اعظاما للحال ولم يتغير المعتضد وقال هذا
الغلام قد نعس ولم ينكر عليه فقبلت الارض وقلت والله
يا امير المومنين ما سمعت بمثل هذا ولا ظننت ان حلما يسعه
قال وهل يجوز غير هذا انا اعلم ان هذا الصبي البايس
لو دار في خلده ما جرى لذهب عقله وتلف والانكار
لا يكون الا علي المتعمد دون الساهي الخاطي ؛ فصل ؛
وفي ايام المعتضد علت منزلة بنو موسي بن شاكر وهم ثلثة
Filii *Masa Ebn Shaker.*
محمد واحمد والحسن وكان موسي بن شاكر يصحب المامون
ولم

بالبحرين واجتمع اليه جماعة من الاعراب والقرامطة وقوي امره فقتل ما حوله من القرى ثم صار الى القطيف واظهر انه يريد البصرة فامر المعتضد ببناء سور على البصرة فعمل وكان مبلغ الخرج عليه اربعة عشر الف دينار وفي سنة ثماني وثمانين ومائتين وقع الوبا باذربيجان فمات منه خلق كثير الى ان فقد الناس ما يكفنون به الموتى وكانوا يطرحونهم في الطريق وفيها سارت الروم الى كيسوم فنهبوها وغنموا اموال اهلها واسروا منها نحو خمسة عشر الف انسان من رجل وصبي وامراة وفي سنة تسع وثمانين ومائتين انتشر القرامطة بسواد الكوفة فاخذ رئيسهم وصير الى المعتضد واحضره وقال له *اخبروني هل تزعمون ان روح الله تحل في اجسادكم فقال له الرجل يا هذا ان حلت روح الله فينا فما يضرك وان حلت روح ابليس فما ينفعك فلا تسال عما لا يعنيك وسل عما *يخصك فقال ما تقول فيما يخصني فقال اقول ان النبي عليه السلام مات وابوكم العباس حي فهل طلب الخلافة *ام بايعه احد من الصحابة على ذلك ثم مات ابو بكر واستخلف عمر وهو يرى موضع العباس ولم يوص اليه ثم مات عمر وجعلها شورى في ستة انفس ولم يوص *الى العباس

Pestilentia gravis.

Græci Caisumum populantur.

* al. اخبرني

* al. يخصك

* al. ام هل

* al. للعباس

بن مشق ذبحه على فراشه بعض خاصته ولما قتل اقعدوا
مكانه ابنه هرون والتزم انه يحمل من مصر الي خزانة
Constantinopolis obsessa. المعتضد في كل سنة الف الف دينار وخمسماية الف دينار
وفي سنة ثلث وثمانين ومائتين سارت الصقالبة الي الروم
فحاصروا قسطنطينية وقتلوا من اهلها خلقا كثيرا وخربوا
البلاد فلما لم يجد ملك الروم منهم خلاصا جمع من عنده
من *يساري المسلمين واعطاهم السلاح وسالهم معونته على
الصقالبة ففعلوا وكشفوهم *وازاحوا عن القسطنطينية
فلما راي ملك الروم ذلك خاف المسلمين على نفسه
فاخذ سلاحهم وفرقهم في البلدان حذرا من جنايتهم
عليه وفي هذه السنة كان الفدا بين المسلمين والروم
وكان جملة من فودي به من المسلمين من الرجال
والنسا والصبيان الفين وخمسماية واربعة انفس * في هذه
Astrologi mendaces. السنة وهي سنة اربع وثمانين ومائتين كان المنجمون
يوعدون بغرق اكثر الاقاليم الا اقليم بابل فانه يسلم منه
اليسير وان ذلك يكون بكثرة الامطار وزيادة المياه في
الانهار والعيون فقحط الناس وقلت الامطار وغارت المياه
حتي استسقي الناس ببغداد مرات وفي سنة خمس
Abu Sai Ker-mali anus. وثمانين ومائتين ظهر رجل من القرامطة يعرف بابي سعيد

* *al.* اساري
* *al.* ازاحوهم
* *al.* وفي

Dyn.IX

النبيذ حرام *والشراب حلال ولا يؤكل كل ذي ناب ولا كل ذي مخلب ❊

*al. والخمر

Al Motad. Imperator.

المعتضد بن الموفق بويع في صبيحة الليلة التي مات فيها عمه المعتمد ولما ولي المعتضد بعث خمارويه بن احمد بن طولون له هدايا والطافا شريفة ورسولا ورسالة ان يزوج ابنة خمارويه المسماة قطر الندى في علي بن المعتضد فقال المعتضد انا اتزوجها فسر خمارويه بذلك وفي سنة احدى وثمانين ومائتين خرج المعتضد الى الموصل قاصدا للاعراب والاكراد فسار اليهم فاوقع بهم وقتل منهم وغرق منهم في الزاب خلق كثير وسار المعتضد الى الموصل يريد قلعة ماردين وكانت لحمدان فهرب حمدان منها وخلف ابنه بها فنازله المعتضد وقاتل من فيها يومه ذلك فلما كان الغد ركب المعتضد فصعد الى باب القلعة وصاح يا ابن حمدان فاجابه فقال افتح الباب ففتحه فقعد المعتضد في الباب وامر بنقل ما في القلعة وهدمها ثم ظفر بحمدان بعد عوده الى بغداد جاءه مستامنا اليه وفي سنة اثنين وثمانين ومائتين جهز خمارويه ابنته احسن جهاز وبعث بها الى المعتضد في المحرم وفي هذه السنة لثلث خلون من ذي الحجة قتل خمارويه

بدمشق

Dyn. IX.

يدعوا الناس الي مذهبهم فبلغ خبره عامل تلك الناحية
فاخذه وحبسه وحلف انه يقتله واغلق باب البيت عليه
وجعل المفتاح تحت وسادته واشتغل بالشرب فسمعت جارية
له يمينه فرقت للرجل فلما نام العامل اخذت المفتاح وفتحت
الباب واخرجته ثم اعادت المفتاح الي مكانه فلما اصبح
العامل فتح الباب ليقتله فلم يره وشاع ذلك في الناس
وافتتن به اهل تلك الناحية وقالوا رفع ثم ظهر في ناحية
اخرى ولقي جماعة من اصحابه وغيرهم وقال لهم
لا يمكن ان ينالني احد بسو فعظم في اعينهم ثم خاف علي
نفسه فخرج الي ناحية الشام ولم يوقف له علي خبر وسمي
باسم رجل كان ينزل عنده وهو كرميته ثم خفف فقيل
قرمطة وكان فيما حكي عن القرامطة *من مذهبهم (* al. وعن)
انهم جاوا بكتاب فيه بسم الله الرحمن الرحيم يقول
الفرج بن عثمان وهو من قرية يقال لها نصرانه ان (al. الفرج)
المسيح تصور له في جسم انسان وقال له انك الداعية
وانك الحجة وانك الناقة وانك الدابة وانك يحيي بن
زكريا وانك روح القدس وعرفه ان الصلوة اربع ركعات
ركعتان قبل طلوع الشمس وركعتان قبل غروبها
والصوم يومين في السنة وهما المهرجان والنيروز وان

Dyn. IX.

في الاسلام من اشتهر عند الناس بمعاناة علم الفلسفة حتي سموه فيلسوفا غير يعقوب هذا وعاصر قسطا بن لوقا البعلبكي وقسطا هذا فيلسوف نصراني في الدولة الاسلامية دخل الي بلاد الروم وحصل من تصانيفهم الكثيرة وعاد الي الشام واستدعي الي العراق ليترجم الكتب وله تصانيف مختصرة بارعة وقيل اجتذبه سنحاريب الي ارمينية واقام بها الي ان مات هناك وبني علي قبره قبة اكراما له كاكرام قبور الملوك وروسا الشرايع قال المورخ لو قلت حقا قلت انه افضل من صنف كتابا بما احتوي عليه من العلوم والفضايل وما رزق من الاختصار للالفاظ وجمع المعاني ❖ فصل ❖ وفي اخر دولة المعتمد تحرك بسواد الكوفة قوم يعرفون بالقرامطة وكان ابتدا امرهم ان رجلا فقيرا قدم من ناحية خوزستان الي سواد الكوفة وكان يظهر الزهد والتقشف *ويستف الخوص ويأكل من كسبه فاقام علي ذلك مدة وكان اذا قعد اليه رجل ذاكره امر الدين وزهده في الدنيا واعلمه انه يدعوا الي امام من اهل البيت النبي عليه السلام فلم يزل علي ذلك حتي استجاب له جمع كثير واتخذ منهم اثني عشر *نقيبا علي عدد الحواريين وامرهم ان يدعوا

Kosta Ebn Luca Philos.

Karmati Sectarii.

*al. ويسف الخوص

*al. رقيبا

Dyn. IX.

Abu Maasher (vulgo *AlBumasar*)

المعروف بابي معشر البلخي واتخذه منجما له وكان معه
في محاصرته للزنج بالبصرة وقيل ان ابا معشر كان
في اول امره من اصحاب الحديث ببغداد وكان
يضاغن ابا يوسف يعقوب بن اسحق الكندي
ويغري به العامة ويشنع عليه بعلوم الفلاسفة فدس عليه
الكندي من حسن له *المنظر في علم الحساب والهندسة
فدخل في ذلك فلم يكمل له فعدل الي علم الاحكام
وانقطع شره عن الكندي ويقال انه تعلم النجوم
بعد سبع واربعين سنة من عمره وكان فاضلا حسن
القريحة صنف كتبا عدة في هذا الفن فضربه المستعين
اسواطا لانه اصاب في شي اخبر به قبل وقته وكان يقول
اصبت فعوقبت وجاوز ابو معشر المائة من عمره ومات
بواسط وقيل كان ابو معشر مدمنا علي شرب الخمر مشتهرا
بمعاقرتها وكان يعتريه صرع عند اوقات الامتلاات القمرية

Jacobus Al-Cindi Philos.

واما يعقوب الكندي فكان شريف الاصل بصريا
وكان ابوه اسحق اميرا علي الكوفة للمهدي
والرشيد وكان يعقوب عالما بالطب والفلسفة والحساب
والمنطق وتاليف اللحون والهندسة والهيئة وله في اكثر
هذه العلوم تواليف مشهورة من المصنفات الطوال ولم يكن

*al. النظر

*al. عمره

اموالا جمة ومماليك كثيرة وكان كثير الصدقات والخيرات وقام ولده خمارويه بعده بالملك احسن قيام ودبر احسن تدبير وفي سنة ثماني وسبعين ومايتين عرض للموفق وجع النقرس واشتد به فلم يقدر علي الركوب فعمل له سرير عليه قبة وكان يقعد عليه هو وخادم له يبرد رجله بالثلج ثم صارت علة رجله داء الفيل وكان يحمل سريره اربعون رجلا بالنوبة فقال لهم يوما قد ضجرتم بحملي بودي لو كنت كواحد منكم احمل علي راسي واكل وانا في عافية فوصل الي داره لليلتين خلتا من صفر وشاع موته وعلي يديه جري اكثر الحروب مع الزنج وباقي الخوارج ولما مات الموفق اجتمع القواد وبايعوا ابنه ابا العباس بولاية العهد بعد المفوض ولقب المعتضد بالله وفي سنة تسع وسبعين ومايتين توفي المعتمد ليلة الاثنين لاحدي عشرة بقيت من رجب وكان شرب علي الشط في الحسني يوم الاحد شرابا كثيرا وتعشي فاكثر فمات ليلا وكانت خلافته ثلثا وعشرين سنة وكان في خلافته محكوما عليه قد تحكم عليه ابو احمد الموفق اخوه وضيق عليه حتي انه احتاج في بعض الاوقات الي ثلثماية دينار فلم يجدها ؞ فصل ؞ وكان استخص الموفق اخو المعتمد جعفر بن محمد المعروف

Chamarawaih Ægypto præficitur.

*al. اني

Dyn. IX.

فبايعه الاتراك وغيرهم ولقب المعتمد على الله ثم ان المهتدي مات ثاني يوم بيعة المعتمد وفي سنة احدي وستين وماتين ولي المعتمد ابنه جعفر العهد ولقبه المفوض الي الله وولي اخاه ابا احمد العهد بعد جعفر ولقبه الموفق بالله وفي سنة اربع وستين وماتين دخل عبد الله بن رشيد بن كاووس بلد الروم في اربعة الف فارس فغنم *وقتل فلما رحل عن البدندون خرج عليه بطريق سلوقية وبطريق خرشنة واصحابهما واحدقوا بالمسلمين فنزل المسلمون فعرقبوا دوابهم وقاتلوا الا خمسماية فانهم حملوا حملة رجل واحد ونجوا علي دوابهم وقتل الروم من قتلوا واسر عبد الله بن رشيد وحمل الي ملك الروم وفي سنة خمس وستين وماتين وقع بين المعتمد *واحمد فسار الي سيما والي حلب وبقية العواصم فوجده بانطاكية فحاصره بها وفتحها فظفر بسيما وقتله وجاء الي حلب وملكها وملك دمشق وحمص وحماة وقنسرين الي الرقة وامر الي المعتمد بلعن بن طولون على المنابر فلعن ببغداد وساير العراق ولعن بن طولون المعتمد علي المنابر في جميع اعماله بمصر وغيرها وفي سنة سبعين وماتين مات بن طولون في ذي القعدة وخلف سبعة عشر ابنا احدهم خمارويه وسبعة عشر بنتا وترك اموالا

*al. وقفل

*al. وابو احمد

انقراباذين المعول عليه في البيمارستانات ودكاكين الصيادلة اثنان وعشرون بابا وتوفي نصرانيا في يوم الاثنين *لسبع بقين من ذي الحجة ❖

*al. لتسع

Al Mohtadi Imp.

المهتدي بن الواثق بويع له لليلة بقيت من رجب سنة *خمسين ولم تقبل *بيعة حتى اتي المعتز فخلع نفسه واقر بالعجز عن ما *اسند اليه وبالرغبة في تسليمها الي محمد بن الواثق فبايعه الخاصة والعامة وبعد قتل المعتز طلبت امه الامان لنفسها فامنوها وظفروا لها بخزاين في دار تحت الارض ووجدوا فيها الف الف دينارا وثلثماية الف دينار وقدر مكوك زمرد ومقدار مكوك من اللولو الكبار ومقدار كيلجة من الياقوت الاحمر وكان طلب منها ابنها المعتز مالا يعطي الاتراك فقالت ما عندي شي فسبوها وقالوا عرضت ابنها للقتل في خمسين الف دينار وعندها هذا المال جميعه *وفي منتصف رجب خلع المهتدي وتوفي لاثنتي عشرة ليلة بقيت منه سنة ست وخمسين ومايتين وكانت خلافته احد عشر شهرا وعمره ثمانيا وثلثين سنة ❖

*al. خمس وخمسين

*al. بيعته

*al. استند

*al. الي

Al Motammed Imp.

المعتمد بن المتوكل ولما اخذ المهتدي وحبس احضر ابو العباس احمد بن المتوكل وكان محبوسا *بالحبوس فبايعه

*al. بالجوسق

Dyn. IX.

فلما فرغ نظر اليه وامر بدفنه وفي هذه السنة حبس المعتز
المويد اخاه ثم اخرجه ميتا لا اثر فيه ولا جرح فقيل انه ادرج
في لحاف سمور وامسك طرفاه حتي مات وفي سنة اربع
وخمسين ومايتين ولوا الاتراك احمد بن طولون مصر وكان
طولون مملوكا تركيا للمامون وولد له ولده احمد في
سنة عشرين ومايتين ببغداد وكان احمد عالي الهمة
يستقل بعقول الاتراك واديانهم *يعقون به في العظايم
وتشاغل بالخير والصلاح فتمكنت في القلوب محبته وال
امره الي ان استولي علي مصر وجميع مدن الشام وفي
سنة خمس وخمسين ومايتين صار الاتراك الي المعتز يطلبون
ارزاقهم فماطلهم بحقهم فلما راوا انه لا يحصل منه شي
دخل اليه جماعة منهم فجروا برجله الي باب الحجرة وضربوه
بالدبابيس واقاموه في الشمس في الدار وكان يرفع رجلا
ويضع رجلا لشدة الحر ثم سلموه الي من يعذبه
فمنعه الطعام والشراب ثلثة ايام ثم ادخلوه سردابا وجصصوا
عليه فمات وكانت خلافته من لدن بويع بسامرا الي ان
خلع اربع سنين وسبعة اشهر فصل وفي هذه السنة
مات سابور بن سهل صاحب بيمارستان جنديسابور
وكان فاضلا في وقته وله تصانيف مشهورة منها كتاب

Ahmed Ebn *Tulun Ægypto* præficitur.

* *al.* يثقون

Sabur Ebn *Sabel* Med.

اجتمع الموالي في الهاروني من الغد وفيهم بغا الكبير وبغا
الصغير واتامش وتشاوروا وكرهوا ان يتولي الخلافة
واحد من ولد المتوكل لئلا يغتالهم فاجمعوا علي
المستعين احمد بن محمد بن المعتصم وبايعوه وفي سنة
تسع واربعين ومايتين شغب الجند والشاكرية ببغداد
لما راو من استيلا الترك علي الدولة يقتلون من
يريدون من الخلفا *ويستخلفون من احبوه من
غير ديانة ولا نظر للمسلمين فاجتمعت العامة ببغداد في*
الصراخ والندا *والنفير وفتحوا السجون واخرجوا من فيها
واحرقوا احد الجسرين وقطعوا الاخر وانتهبوا دور اهل
اليسار واخرجوا اموالا كثيرة ففرقوها فيمن نهض الي
حفظ الثغور واخرجوا المعتز من الحبس واخذوا من شعره
وكان قد *كثر وبايعوا له بالخلافة وخلعوا المستعين
وكانت ايامه سنتين وتسعة اشهر فسار المستعين الي بغداد
سنة احدي وخمسين ومايتين وحوصر بها ثم في سنة اثنتين
وخمسين ومايتين خلع نفسه من الخلافة فبايع للمعتز بن
المتوكل وخطب للمعتز ببغداد فلما بايع المستعين للمعتز
وجهه الي البصرة ومنها الي واسط وتقدم بقتله فقتل وحمل
راسه الي المعتز فقال ضعوه حتي افرغ من الدست
فلما

*al. يستخلفون
*al. بالصراخ
*al. بالنفر
*al. كبر

Al Motazz. Imp.

Dyn. IX.

التي قتلوا المتوكل فلما اصبح يوم الاربعا حضر القواد والكتاب والجند والوجوه الجعفرية فقرا عليه احمد بن *الخصيب كتابا يخبر فيه عن المنتصر ان الفتح بن خاقان قتل المتوكل فقتله به فبايع الناس وانصرفوا وفي سنة ثماني واربعين ومايتين جد وصيف وبغا وباقي الاتراك في خلع المعتز والموید والحوا علي المنتصر وقالوا تخلعهما ونبايع لابنك عبد الوهاب فلم يزالوا به حتي اجابهم وخلعهما بالكره منه ومنهما ثم دعاهما وقال لهما اتريانى *جعلتكما طمعا في ان اعيش حتي يكبر ولدي وابايع له والله ما طمعت في ذلك ساعة قط ولكن هاولاي واومي الي ساير الموالي الاتراك ممن هو قايم وقاعد الحوا علي في خلعكما وفي هذه السنة وهي سنة ثماني واربعين ومايتين مات المنتصر يوم الاحد لخمس ليال خلون من ربيع الاخر بالذبحة وكانت علته ثلثة ايام قيل وكان كثير من الناس حين افضت الخلافة اليه الي ان مات يقولون انما مدة حياته ستة اشهر مدة شيرويه بن كسري قاتل ابيه تقوله العامة والخاصة وكان عمره خمسا وعشرين سنة وستة اشهر وخلافته ستة اشهر:

*al. الخطيب

*al. خلعتكما

AlMostain Imperator.

المستعين احمد بن محمد بن المعتصم لما توفي المنتصر

اجتمع

والتلاميذ وقنديل يشتعل بين يدي الصور فقال حنين لصاحب البيت لم تضيع الزيت فليس هذا المسيح ولا هاولا التلاميذ وانما هي صور فقال الطيفوري ان لم يستحقوا الاكرام فابصق *عليهم فبصق فاشهد عليه الطيفوري ورفعه الي المتوكل فساله اباحة الحكم عليه لديانة النصرانية فبعث الي الجاثليق والاساقفة وسيلوا عن ذلك فاوجبوا حرم حنين فحرم وقطع زناره وانصرف حنين الي داره ومات من ليلته فجاة وقيل انه سقي نفسه سما وكان لحنين ولدان داود واسحق فاما اسحق فخدم علي الترجمة وتولاها واتقنها واحسن فيها وكانت نفسه اميل الي الفلسفة واما داود فكان طبيبا للعامة وكان له ابن اخت يقال له حبيش بن الاعسم احد الناقلين من اليوناني والسرياني الي العربي وكان يقدمه علي تلاميذه ويصفه ويرضي نقله وقيل من جملة سعادة حنين صحبة حبيش له فان اكثر ما نقله حبيش نسب الي حنين وكثيرا ما يري الجهال شيا من الكتب القديمة مترجما بنقل حبيش فيظن الغر منهم انه حنين وقد صحف *فيكشطه ويجعله حنين ❖

*al. تجوهم

Isaac Honaini f. Interpres.

David Honaini f. Medicus.

Hobaish librorum Interpres.

*al. فيقشطه

المنتصر بن المتوكل بايع له قتلة ابيه تلك الليلة التي

Al Montaser Imp.

Dyn. IX.

ما تعلمت غير الادوية النافعة ولا علمت ان امير المومنين
يطلب مني غيرها فان احب ان امضي واتعلم فعلت
فقال هذا شي يطول بنا ثم رغبه وهدده وحبسه في
بعض القلاع سنة ثم احضره واعاد عليه القول واحضر
سيفا ونطعا فقال حنين قد قلت لامير المومنين ما فيه
الكفاية قال الخليفة فانني اقتلك قال حنين لي رب
ياخذ لي حقي غدا في الموقف الاعظم فتبسم المتوكل وقال
له طب نفسا فاننا اردنا امتحانك والطمانينة اليك فقبل
حنين الارض وشكر له فقال الخليفة ما الذي منعك
من الاجابة مع ما رايته من صدق الامر منا في الحالين قال
حنين شيان هما الدين والصناعة اما الدين فانه يامرنا
باصطناع الجميل مع اعدائنا فكيف ظنك بالاصدقا واما
الصناعة فانها موضوعة لنفع ابنا الجنس ومقصورة على
معالجاتهم ومع هذا فقد جعل في رقاب الاطبا عهد موكد
بايمان مغلظ ان لا يعطوا دواء قتالا لاحد فقال الخليفة
انهما شرعان جليلان وامر بالخلع *فافيضت عليه وحمل
المال معه فخرج وهو احسن الناس حالا وجاها وكان
الطيفوري النصراني الكاتب يحسد حنينا ويعاديه واجتمعا
يوما في دار بعض النصارى ببغداد وهناك صورة المسيح

*al. فاصبت

AlTipburi Med.

والتلاميذ

غاية امكانه وعاد الي بغداد بعد سنتين ونهض من بغداد الي ارض فارس ودخل البصرة ولزم الخليل بن احمد حتي برع في اللسان العربي ثم رجع الي بغداد قال يوسف الطبيب دخلت يوما علي جبرييل بن بختيشوع فوجدت عنده حنينا وقد ترجم له بعض التشريح وجبرييل يخاطبه بالتبجيل ويسميه الربان فاعظمت مارايت وتبين ذلك جبرييل مني فقال لا تستكثر هذا مني في امر هذا الفتي فوالله ليمد له في العمر ليفضحن سرجيس وسرجيس هذا هو الراس عيني اليعقوبي ناقل علوم اليونانيين الي السرياني ولم يزل امر حنين يقوي وعلمه يتزايد وعجايبه تظهر في النقل والتفاسير حتي صار ينبوعا للعلوم ومعدنا للفضايل واتصل خبره بالخليفة المتوكل فامر باحضاره وللحاضر اقطع اقطاعا سنيا وقرر له جاريا واجب امتحانه ليزول عنه ما في نفسه عليه انه ظن ان ملك الروم ربما كان عمل شيا من الحيلة فاستدعاه وامر ان يخلع عليه واخرج له توقيعا له فيه اقطاع يشتمل علي خمسين الف درهم فشكر حنين هذا الفعل ثم قال له بعد اشيا جرت اريد ان تصف لي دواء يقتل عدوا نريد قتله وليس يمكن اشهار هذا ونريده سرا فقال حنين ما

Sergius Interpres.

Honaini laus.

Dyn.IX.

يسيرة فاخذ له مالا كثيرا وحضر الحسين بن مخلد
فختم علي خزاينه وباع شيا كثيرا وبقي بعد ذلك حطب
وفحم ونبيذ وامثال هذه فاشتراه الحسين بستة الف
دينار وذكرانه باع من جملته باثني عشر الف دينارا
وكان هذا في سنة اربع واربعين وماتين وتوفي

Bachtishua Med. obit.

بختيشوع سنة ست وخمسين وماتين وفي ايام المتوكل

Honain Ebn *Isaac* Medicus.

اشتهرحنين بن اسحق الطبيب النصراني العبادي
ونسبته الي العباد وهم قوم من نصاري العرب من قبايل
شتي واجتمعوا وانفردوا عن الناس في قصور ابتنوها
بظاهر الحيرة وتسموا بالعباد لانه لايضاف الا الي الخالق
واما العبيد فيضاف الي المخلوق والخالق وكان اسحق
والد حنين صيدلانيا بالحيرة فلما نشا حنين احب العلم
فدخل بغداد وحضر مجلس يوحنا بن ماسوية وجعل
يخدمه ويقرا عليه وكان حنين صاحب سوال وكان
يصعب علي يوحنا فساله حنين في بعض الايام مسلة
مستفهما فحرد يوحنا وقال ما لاهل الحيرة والطب عليك
ببيع الفلوس في الطريق وامربه فاخرج من داره فخرج
حنين باكيا وتوجه الي بلاد الروم واقام بها سنتين حتي

Græcè peritus.

احكم اللغة اليونانية وتوصل في تحصيل كتب الحكمة
غاية

ان *بدن ابنه المنتصر دس لقتله فعاش بعده ستة اشهر وفي
سنة الزلازل اخرج المتوكل احمد بن حنبل من الحبس
ووصله وصرفه الي بغداد وامر بترك الجدل في القران
وان الذمة برية ممن يقول بخلق او غير خلق ∴ فصل ∴
قال بعض الرواة دخل بختيشوع بن جبريل الطبيب
يوما الي المتوكل وهو جالس علي سدة في وسط *دار الخاصة
فجلس بختيشوع علي عادته معه فوق السدة وكان عليه
دراعة ديباج رومي وكان قد انشق ذيلها قليلا فجعل
المتوكل يحادث بختيشوع ويعبث بذلك الفتق حتي
بلغ الي حد النيفق ودار بينهما الكلام يقتضي ان سال
المتوكل لبختيشوع بماذا تعلمون ان الموسوس يحتاج
الي الشد قال بختيشوع اذا بلغ اذا بلغ الي فتق دراعة
طبيبه الي حد النيفق شددناه فضحك المتوكل حتي
استلقي علي ظهره وامر له بخلعة حسنة ومال جزيل
وهذا يدل علي لطف منزلة بختيشوع عند المتوكل
وانبساطه معه وقال المتوكل يوما لبختيشوع ادعني قال
نعم وكرامة فاضافه واظهر من التجمل والثروة ما *اعجب
المتوكل والحاضرين واستكثر المتوكل لبختيشوع ما راه
من نعمته وكمال مروته فحقد عليه ونكبه بعد ايام

*al. ان ابنه
*al. دار الخاصة
*al. اعجبه

يسيرة

Dyn.IX.

دمياط وبينها وبين الشط شبيه بالبحيرة ويكون ماوها
الي صدر الرجل فمن جازها الي الارض امن من مراكب
البحر فجازه قوم من المسلمين فسلموا وغرقوا كثير من نسا
وصبيان ومن كان به قوة سار الي مصر واتفق وصول
الروم وهي فارغة من الجند فنهبوا واحرقوا وهدموا واحرقوا
جامعها وسبوا من النساء المسلمات والذميات نحو ستماية
امراة وساروا الي مصر ونهبوها ورجعوا ولم يعرض لهم احد
وفي سنة ثنين واربعين وماتين كانت زلازل هايلة
واصوات منكرة بقومس ورساتيقها في شعبان فتهدمت
الدور وهلك تحت الهدم بشر كثير قيل كانت عدتهم
خمس واربعين الفا وستة وتسعين نفسا وكان اكثر* من ذلك
بالدامغان وكان بالشام وفارس وخراسان وباليمن مع
خسف وتقطع الجبل الاقرع وسقط في البحر فمات اهل
اللاذقية من تلك الهدة وفي سنة سبع واربعين وماتين قتل
المتوكل وهو ثمل بسرمراي ليلة الاربعا اول يوم
من شوال قتله غلام تركي اسمه باغر وكانت خلافته
اربع عشرة سنة وسبعة اشهر وعمره اربعون سنة وقتل معه
الفتح بن خاقان لانه رمي بنفسه علي المتوكل وقال
ويلكم تقتلون امير المومنين فعجوه بسيوفهم فقتلوه ويقال

Græci Damiatam invadunt.

Terræmotus graves.

*al. اكثر ذلك

Al Motawaccel interfectus.

ان

امر المتوكل بهدم قبر *الحسن بن علي وان يبذر
ويسقي موضعه وان يمنع الناس من اتيانه وفي سنة سبع
وثلثين ومايتين ولي المتوكل يوسف بن محمد ارمينية
واذربيجان ولما صار الي اخلاط اتي بقراط بن اشوط
البطريق فامر باخذه وتقييده وحمله الي المتوكل فاجتمع
بطارقة ارمينية مع ابن اخي بقراط وتحالفوا علي قتل
يوسف ووافقهم علي ذلك موسي بن زرارة وهو صهر ابقراط
علي *ابنه فوثبوا بيوسف واجتمعوا عليه في قلعة موش في
النصف من شهر رمضان وذلك في شدة من البرد
وكلب من الشتا فخرج اليهم يوسف وقاتلهم فقتلوه
وكل من قاتل معه واما من لم يقاتل فقالوا له انزع
ثيابك وانج بنفسك عريانا ففعلوا ومشوا عراة حفاة فهلك
اكثرهم من البرد فلما بلغ المتوكل الخبر وجه بغا الكبير
اليهم طالبا بدم يوسف فسار *واناخ علي قتل يوسف فقتل
منهم زها ثلثين الفا وسبي خلقا كثيرا ثم سار الي مدينة
تفليس وحاصرها ودعا النفاطين فضربوا المدينة بالنار
فاحرقوها وهي من خشب الصنوبر فاحترق بها نحو خمسين
الف انسان وفي سنة ثماني وثلثين ومايتين جات ثلثماية
مركب للروم مع ثلثة روسا فاناخ احدهم في ماية مركب
بدمياط

* al. الحسين

* al. ابنته

* al. وناخ

Tephlis u. incensa.

Dyn. IX.

ان صار نديم الخلفاء وسميرهم وعشيرهم و حتي غمرته الدنيا فنال منها مالم يبلغه امله فمن اعظم المحال ان يكون هذا مشوما ولكن ان احب امير المومنين بان اخبره بالمشوم من هو اخبرته فقال من هو فقال من ولده اربع خلفا ثم ساق اللـه اليه الخلافة فترك خلافته وقصورها وقعد في دكان مقدار عشرين ذراعا في مثلها في وسط الدجلة لايامن عصف الريح عليه فيغرقه ثم تشبه بافقر قوم في الدنيا *وشرهم صيادوا السمك قال المتوكل *ارايت الكلام قد جمع فيه الاذاه امسك لمكاني ∴

*al. واشرهم
*al. فرايت

المتوكل علي الله جعفر بن المعتصم بويع له بعد موت اخيه الواثق وكان عمره يوم بويع ستا وعشرين سنة وفي سنة ثلث وثلثين ومائتين وثب ميخاييل بن ثوفيل بامه ثاودورا فالزمها الدير وقتل *القنيط لانه اتهمها به وكان ملكها ست سنين وفي سنة خمس وثلثين ومائتين عقد المتوكل البيعة لبنيه الثلثة بولاية العهد وهم المنتصر والمعتز والموید وعقد لكل واحد منهم لوا وولي المنتصر العراق والحجاز واليمن والمعتز خراسان والري والموید الشام وفي سنة ست وثلثين ومائتين

Almotawaccel Imp.

* al. للقنبط

بقين منه وكانت علته الاستسقا فعولج بالاقعاد في تنور مسخن فوجد بذلك خفة فامرهم من الغد بالزيادة في اسخانه ففعل ذلك وقعد فيه اكثر من اليوم الاول فحمي عليه فاخرج منه في محفة فمات فيها ولم يشعر بموته حتى ضرب وجهه المحفة ولما اشتد مرضه احضر المنجمين منهم الحسن بن سهل بن نوبخت فنظروا في مولده فقدروا له انه يعيش خمسين سنة مستانفة من ذلك اليوم فلم يعش بعد قولهم الا عشرة ايام وكانت خلافته خمس سنين وتسعة اشهر وكان عمره اثنين وثلثين سنة ∴ فصل ∴ لهذا حسن المذكور تصنيف وهو كتاب الانوا قال نوبخت كلهم فضلا ولهم فكرة صالحة ومشاركة في علوم الاوايل ولاماثل هذا حدث احمد بن هرون الشرابي بمصر ان المتوكل على الله حدثه في خلافة الواثق ان يوحنا بن ماسوية كان مع الواثق على دكان في دجلة وكان مع الواثق قصبة فيها شص وقد القاها في دجلة ليصيد بها السمك فحرم الصيد فالتفت الى يوحنا وكان على يمينه وقال قم يا مشوم عن يميني فقال يوحنا يا امير المومنين لا تتكلم بمحال يوحنا ابوه ماسوية الخوزي وامه رسالة الصقلبية المبتاعة بثمانماية درهم واقبلت به السعادة الى ان

Astrologi mendaces.

Hasan Astrologus.

Dyn. I.X

Michael Imp. *Conft.*

Meffana capta.

ابنها ميخايل بن ثوفيل وهو صبي وفي سنة ثماني وعشرين
ومايتين غزا المسلمون في البحر جزيرة صقلية وفتحوا مدينة
مسيني وفي سنة احدي وثلثين ومايتين كان الفدا بين
المسلمين والروم علي يد خاقان خادم الرشيد واجتمع
المسلمون علي نهر اللامس علي مسيرة يوم من طرسوس
وامر الواثق خاقان خادم الرشيد ان يمتحن اساري
المسلمين فمن قال القران مخلوق وان الله لا يري
في الاخرة فودي به واعطي دينارا ومن لم يقل ذلك
ترك في ايدي الروم فلما كان في يوم عاشورا اتت الروم
ومن معهم من الاساري وكان الامر بين الطايفتين
فكان المسلمون يطلقون الاسير فيطلق الروم اسيرا
فيلتقيان في وسط الجسر فاذا وصل الاسير الي المسلمين
كبروا واذا وصل الرومي الي الروم صاحوا كريا ليسون حتي
فرغوا فكان عدة اساري المسلمين اربعة الاف واربعماية
وستين نفسا والنسا والصبيان ثماني ماية واهل ذمة
المسلمين ماية نفس ولما فرغوا من الفدية غزا المسلمون
شاتيين فاصابهم ثلج ومطر فمات منهم مايتا نفس
واسر نحوهم وغرق بالبدندون خلق كثير وفي سنة
اثنتين وثلثين ومايتين مات الواثق في ذي الحجة لست

AlWathek moritur.

علي راي النصاري ففعل ذلك وهو يراهم وكان سلمويه يفصد المعتصم في السنة مرتين ويسقيه عقيب كل فصد دوا فلما باشره يوحنا اراد عكس ما كان يفعله سلمويه فسقاه الدوا قبل الفصد فلما شربه حمي دمه وحم وما زال جسمه ينقص حتي مات وذلك بعد عشرين شهرا من وفاة سلمويه وخدم الافشين زكريا الطيفوري وذكر اني كنت مع الافشين في معسكره وهو في محاربة بابك فجري ذكر الصيادلة فقلت له اعز الله الامير ان الصيدلاني لا يطلب منه شي كان عنده اولم يكن الا اخبر بانه عنده فدعا الافشين بدفتر من دفاتر الاسروشينة فاخرج منه نحو من عشرين اسما ووجه الي الصيادلة من يطلب منهم ادوية مسماة بتلك الاسما فبعض انكرها وبعض ادعي معرفتها واخذ الدراهم من الرسل ودفع اليهم شيا من حانوته فامر الافشين باحضار جميع الصيادلة فمن انكر معرفة تلك الاسما اذن له بالمقام في معسكره ونفي الباقين ❖

Zacharias Altiphuri Med.

الواثق بالله هارون بن المعتصم بويع له في اليوم الذي مات فيه ابوه وفي هذه السنة مات توفيل ملك الروم وكان ملكه اثنتي عشرة سنة وملكت بعده امراته ثاودورا وابنها

Harun AlWatbek billahi Imperator.

Theophilus Imp. Gr. moritur.

Dyn.IX.

AlMo'tasem moritur.

توفي المعتصم ابو اسحق يوم الخميس لثماني عشرة مضت
من ربيع الاول عن ثماني بنين وثماني بنات وكانت
خلافته ثماني سنين وثمانية اشهر وكان عمره سبعا
واربعين سنة وحكي ان المعتصم بينما هو يسير وحده
قد انقطع من اصحابه في يوم مطر ان راي شيخا معه حمار
عليه شوك وقد زلق الحمار وسقط في الارض والشيخ قايم
فنزل عن دابته ليخلص الحمار فقال له الشيخ بابي
انت وامي لا تهلك ثيابك فقال له لا عليك ثم انه خلص
الحمار وجعل الشوك عليه وغسل يده ثم ركب فقال له
الشيخ غفر الله لك ياشاب ثم لحقه اصحابه فامر له باربعة
الاف درهم وهذا دليل علي غاية ما يمكن ان يكون
من طيب *اعراق الملوك وسعة اخلاقهم ∴ فصل ∴ قال

* اعراف

Salmawaih medicus.

حنين ان سلمويه كان عالما بصناعة الطب فاضلا في
وقته ولما مرض عاده المعتصم وبكي عنده وقال له اشر علي
بعدك بمن يصلحني فقال عليك بهذا الفضولي يوحنا

Johannes Mesuæ f. Med.

بن ماسويه واذا وصف شيا خذ اقله اخلاطا ولما مات
سلمويه قال المعتصم سالحق به لانه كان يمسك حياتي
* ويدبر جسمي وامتنع عن الاكل في ذلك اليوم وامر
باحضار جنازته الي الدار وان يصلي عليها بالشمع والبخور
علي

* وقد يدبر

اهله الى بلاد الروم في زي التجار فعرفه سهل بن سنباط الارمني البطريق فاسره فافتدي نفسه منه بمال عظيم فلم يقبل منه وبعثه الي الافشين بعد ما ركب الارمن من امه واخته وامراته الفاحشة بين يديه وكذا كان يفعل الملعون بالناس اذا اسرهم مع حرمهم وحمل الافشين بابك الي المعتصم وهو بسر من راي فامر باحضار سياف بابك فحضر فامره ان يقطع يديه ورجليه فقطعها فسقط فامره بذبحه وشق بطنه وانفذ راسه الي خراسان وصلب بدنه بسامرا وفي سنة ثلاث وعشرين ومايتين خرج توفيل بن ميخاييل ملك الروم الي بلاد الاسلام فبلغ زبطرة فقتل من بها من الرجال وسبي الذرية والنسا واغار علي ملطية وغيرها وسبي المسلمات ومثل من صار في يده من المسلمين فسمل اعينهم وقطع انافهم واذانهم فلما بلغ الخبر المعتصم استعظمه وتوجه الي بلاد الروم وفتح عمورية وقتل ثلثين الفا واسر ثلثين الفا وفي سنة خمس وعشرين وماتين تغير المعتصم علي الافشين لانه كاتب مازيار اصبهبذ طبرستان وحسن له الخلاف والمعصية واراد ان ينقل الملك الي العجم فقتله وصلبه بازا بابك ووجده بقلفته لم يختتن واخرجوا من منزله اصناما فاحرقوه بها وفي سنة سبع وعشرين وماتين

Theophilus Græc. Imperator.

توفي

Dyn. IX.

بكونه مخلوقا فامر به فجلد جلدا شديدا حتي غاب عقله وتقطع جلده وكان ابو هرون بن البكا من العلما المنكرين لخلق القران يقر بكونه مجعولا لقول الله انا جعلناه قرانا عربيا ويسلم ان كل مجعول مخلوق ويحجم عن النتيجة ويقول لا اقول مخلوق ولكنه مجعول وهذا عجب عاجب وفي سنة عشرين ومايتين عقد المعتصم للافشين حيدر بن كاوس علي الجبال ووجهه لحرب بابك فسار اليه وكان ابتدا

Babec rebellis.

خروج بابك سنة احدي ومايتين وهزم من جيوش السلطان عدة وقتل من قواده جماعة ودخل الناس رعب شديد وهول عظيم واستعظموه واحتوي اليه القطاع واصحاب الفتن وتكاثفت جموعه حتي بلغ فرسانه عشرين الف سوي الرجالة واخذ يمثل بالناس وكان اصحابه لا يدعون رجلا ولا امراة ولا صبيا ولا طفلا مسلما او ذميا الا قطعوه وقتلوه واحصي عدد قتلي بايديهم وكان مائتي الف وخمس وخمسين الف وخمسماية انسان فلما انتدب الافشين لحرب بابك قاومه الافشين سنة وانهزم من بين يديه غير مرة وعاوده وال الامر الي ان التجي بابك الي البذ مدينته فلما ضاق امره خرج هاربا ومعه

ورمي يوحنا من دابته وضربه عشرين مقرعة ضربا موجعا مبرحا ومن اطبا المامون جبريل الكحال كانت وظيفته في كل شهر الف درهم وكان اول من يدخل اليه في كل يوم ثم سقطت منزلته بعد ذلك فسيل عن سبب ذلك فقال اني خرجت يوما من عند المامون فسالني بعض مواليه عن خبره فاخبرته انه قد اغفي فبلغه ذلك فاحضرني ثم قال يا جبريل اتخذتك كحالا او عاملا للاخبار علي اخرج عن داري فانكرته حرمتي فقال * ان للحرمة فليقتصر به علي اجراء مايه وخمسين درهما في الشهر ولا يوذن له في * الدخول ❖

Gabriel Medicus,

* من الحرمة

* الوصول

Al Motasem.

المعتصم بن الرشيد هو ابو اسحق محمد بن هرون الرشيد بويع له بعد موت المامون فشغب الجند ونادوا باسم العباس بن المامون فخرج اليهم العباس فقال ما هذا الحب البارد وقد بايعت عمي فسكنوا ودخل كثير من اهل الجبال وهمذان واصفهان وماسبذان وغيرهم في دين * الخرمية وتجمعوا فعسكروا في عمل همذان فوجه اليهم المعتصم العساكر فاوقعوا بهم فقتل منهم ستون الفا وهرب الباقون الي بلد الروم وفي سنة تسع عشرة ومايتين احضر المعتصم احمد بن حنبل وامتحنه بالقران فلما لم يجب

* الحرامية

Ahmed Ebn Hanbal.

بكونه

بختيشوع وعيسى بن الحكم وزكريا الطيفوري
قصر عنهم في العبارة ولم يقصر عنهم في العلاج ومن
دعاباته انه تمارض واحضر شهودا يشهدهم على وصيته
وكتب كتابا اثبت فيه اولاده فاثبت في اوله جيورجيس
بن بختيشوع والثاني يوحنا بن ماسويه وذكر انه
اصاب امهاتهما زنا فاحبلهما به فعرض لجيورجيس زمع
من الغيض وكان كثير الالتفات فصاح سهل صري
وحك المسيه اخروا في اذنه ايه خرسي اراد بالعجمة التي
فيه صدع وحق المسيح اقروا في اذنه اية الكرسي ومن
دعاباته انه خرج في يوم الشعانين يريد المواضع التي
تخرج اليها النصارى فراى يوحنا بن ماسويه في
هيئة احسن من هيئته فحسده على ذلك فصار الى
صاحب مسلحة الناحية فقال له ان ابني يعقني وان
اذنت ضربته عشرين درة موجعة اعطيتك عشرين دينارا ثم
اخرج الدنانير فدفعها الى من وثق به صاحب المسلحة
ثم اعتزل ناحية الى ان بلغ يوحنا الموضع الذي هو فيه
فقدمه الى صاحب المسلحة وقال هذا ابني يعقني
ويستخف بي فجحد ان يكون ابنه فقال يهذي
هذا قال سهل انظر يا هذي فغضب صاحب المسلحة

منه شي يحتاج به ويلبسه غيري فيضحك ولا يتمالك من
الضحك حتي ينزعه ومعي قلم شامي اخذه فاكتب به
وياخذه غيري فلا * يتعلق اصبعه فقلت ياسيدي هذه *al. يتطلف.
الزهرة وعطارد قد عملا عملهما فامره المامون بعمل ما ادعاه
فقلنا له هذا ضرب من الطلسمات فما زال به المامون
اياما كثيرة حتي اقر وتبري من * الدعوي النبوة ووصف * al. دعوة
الحيلة التي احتالها في الخاتم والقلم فوهب له الف دينار
فتلقيناه بعد ذلك فاذا هو اعلم الناس بعلم التنجيم قال
ابومعشر وهو الذي عمل طلسم الخنافس في دور كثيرة
من دور بغداد قال ابومعشر لو كنت مكان القوم لقلت
اشيا ذهبت عليهم كنت اقول الدعوي باطلة لان البرج
منقلب والمشتري في الوبال والقمر في المحاق والكوكبان
الناظران في برج ثابت وهو العقرب ومن الحكما * يحنا * al. يوحنا
بن البطريق الترجمان مولي المامون كان امينا علي *Joannes* Ebn *Batrik* Interpres.
ترجمة الكتب الحكمية حسن * التادية للمعاني الكن * النادية
اللسان في العربية وكانت الفلسفة اغلب عليه من الطب
ومن الاطبا سهل بن سابور ويعرف الكوسج كان بالاهواز *Sahel* Ebn *Sabur* Medicus.
وفي لسانه خوزية وتقدم بالطب في ايام المامون وكان
اذا اجتمع مع يوحنا بن ماسويه وجيورجيس بن
بختيشوع

Dyn. I.X

عليه الفلك من صدقه وكذبه ولم يعلمنا المامون انه
متنبي قال فحملنا الي بعض تلك الصحون فاحكمنا
امر الطالع وصورنا موضع الشمس والقمر في دقيقة واحدة
وسهم السعادة منهم وسهم الغيب في دقيقة واحدة مع دقيقة
الطالع والطالع الجدي والمشتري في السنبلة ينظر اليه والزهرة
وعطارد في العقرب ينظران اليه فقال كل من حضر من
القوم ما يدعيه صحيح وانا ساكت فقال لي المامون
ما قلت انت فقلت هو في طلب تصحيحه وله حجة زهرية
عطاردية وتصحيح الذي يدعيه لا يتم له ولا ينتظم فقال
لي من اين قلت هذا قلت لان صحة الدعاوي من المشتري
ومن تثليث الشمس وتسديسها اذا كانت الشمس غير
منحوسة وهذا الطالع يخالفه لانه هبوط المشتري والمشتري
ينظر اليه نظر موافقة الا انه كاره لهذا البرج والبرج كاره
له فلا يتم التصديق والتصحيح والذي قال من حجة
زهرية وعطاردية انما هو ضرب من التخمين والتزويق
والخداع يتعجب منه ويستحسن فقال لي المامون انت
لله درك ثم قال اتدرون من الرجل قلنا لا قال
هذا يدعي النبوة فقلت يا امير المومنين امعه شي يحتج
به فسالة فقال نعم معي خاتم ذو فصين البسه فلا يتغير

Dyn. IX.

بالشاة وله كتب غير هذه وبلغ من عمره مائة سنة ومنهم
احمد بن كثير الفرغاني صاحب المدخل الي علم هيئة
الافلاك يحتوي علي جوامع كتاب بطلميوس باعذب
* لفظا وابين عبارة ومنهم عبد الله بن سهل بن نوبخت
كبير القدر في علم النجوم ومنهم محمد بن موسي
الخوارزمي كان الناس قبل الرصد وبعده يعولون علي
زيجه الاول والثاني ويعرف بالسندهند ومنهم ماشا الله
اليهودي كان في زمن المنصور وعاش الي ايام المامون
وكان فاضلا اوحد زمانه له حظ قوي في سهم الغيب ومنهم
يحيي بن ابي المنصور رجل فاضل كبير القدر ان ذاك
* مكين المكان ولما عزم المامون على رصد الكواكب
تقدم اليه والي جماعة من العلما بالرصد واصلاح * الالة
ففعلوا ذلك بالشماسية ببغداد وجبل قاسيون بدمشق
قال ابو معشر اخبرني محمد بن موسي المنجم الجليس
وليس بالخوارزمي قال حدثني يحيي بن منصور قال
دخلت الي المامون وعنده جماعة من المنجمين وعنده رجل
يدعي النبوة وقد دعا له المامون * بالعصي ولم يحضر بعد ونحن
لا نعلم فقال لي ولمن حضر من المنجمين اذهبوا وخذوا
الطالع لدعوي الرجل في شي يدعيه وعرفوني ما يدل

AlFaraganius Astron.

* al. لفظة

Abdollah Ebn Sahel Astron.

Mohammed AlChowarezmi, Astron:

Mashallah Judæus Astron.

Yahya Ebn Abil Mansur Astron.

* مكين

* al. الآلة Observationes Astronomicæ ubi factæ.

Mohammed Ebn Musa. Astron.

* بالعصي

Dyn.IX.

*al. حض

ترجمتها فترجمت له علي غاية ما امكن ثم *حرص الناس علي قراتها ورغبتهم في تعليمها فكان يخلوا بالحكما ويانس *بمناظراتهم ويلتذ بمذاكرتهم علما منه بان اهل العلم هم صفوة الله من خلقه ونخبته من عباده *انهم صرفوا عنايتهم الي نيل فضايل النفس الناطقة وزهدوا فيما يرغب فيه الصين والترك ومن نزع منزعهم من التنافس في دقة الصنايع العملية والتباهي باخلاق النفس الغضبية والتفاخر بالقوي الشهوانية اذ علموا ان البهايم تشركهم فيها وتفضلهم في كثير منها اما *احكام الصنعة فكالنحل المحكمة لتسديس مخازن قوتها واما في الجراة والشجاعة فكالاسد وغيره من السباع التي لا يتعاطي *الانسان اقدامها ولا يدعي بسالتها واما في الشبق فكالخنزير وغيره مما لا حاجة الي اباحته فلهذا السبب كان اهل العلم مصابيح الدجي وسادة البشر *واوحشت الدنيا لفقدهم فمن المنجمين في ايام المامون حبش الحاسب المروزي الاصل البغدادي الدار وله ثلثة ازياج اولها المولف علي مذهب السند هند والثاني الممتحن وهو اشهرها الفه بعد ان رجع الي معاناة الرصد واوجبه الامتحان في زمانه والثالث الزيج الصغير المعروف بالشاه

*بمناظرتهم

*al. لاذهم

عنايتهم

*al. اما في

*الانسان

*ويا وحشة

Habash Astronomus.

فحمله ابنه العباس واخوه المعتصم الى طرسوس فدفناه بدار خاقان خادم الرشيد وكانت خلافته عشرين سنة وكان ربعة ابيض جميلا طويل اللحية رقيقها قد وخطه الشيب وقيل كان اسمر يعلوه صفرة وكان عمره ثمانيا واربعين سنة ⁘ فصل قال القاضي صاعد بن احمد الاندلسي ان العرب في صدر الاسلام لم تعتني بشيء من العلوم الا بلغتها ومعرفة احكام شريعتها حاشا صناعة الطب فانها كانت موجودة عند افراد منهم غير منكورة عند جماهيرهم لحاجة الناس طرا اليها فهذه كانت حال العرب في الدولة الاموية فلما اذال الله تعالي للهاشمية وصرف الملك اليهم ثابت الهمم من غفلتها وهبت الفطن من ميتتها وكان اول من عني منهم بالعلوم الخليفة الثاني ابو جعفر المنصور وكان مع براعته في الفقه كلفا في علم الفلسفة وخاصة في علم النجوم ثم لما *افضت الخلافة فيهم الي الخليفة السابع عبد الله المامون بن هرون الرشيد تمم مابدا به جده المنصور فاقبل علي طلب العلم في مواضعه وداخل ملوك الروم وسالهم صلتهم بما لديهم من كتب الفلسفة فبعثوا اليه منها ماحضرهم فاستجاد لها مهرة المتراجمة وكلفهم احكام ترجمتها

Arabum sub initium *Mahommetanismi* studia.

Philosophiæ &c. quando primum operam dederint.

* افضيت

Dyn.IX.

اهلها واسروه فبقي عندهم ثمنية ايام ثم اخرجوه وفي سنة
ثمان عشرة ومايتين كتب المامون الي اسحق بن
ابراهيم في امتحان القضاة والمحدثين بالقران فمن
اقر انه مخلوق محدث خلي سبيله ومن ابي اعلمه به
ليامر فيه برايه وفي هذه السنة مرض المامون مرضه الذي
مات فيه لثلث عشر خليت من جماد الاخر وكان سبب
مرضه انه كان جالسا علي شاطي البندون واخوه
ابو اسحق المعتصم عن يمينه وهما قد دليا ارجلهما في
الما فبينما هو متعجب من عذوبته وصفايه وشدة برده
اذ جاته الالطاف من العراق وكان فيها رطب * ازاد

* يخال

كانما جني تلك الساعة فاكل منه وشرب من
ذلك الما فما قام الا وهو محموم وكانت منيته من تلك العلة
فلما انه مرض خلع اخاه القسم الموتمن واخذ البيعة لاخيه
ابي اسحق المعتصم وامر ان يكتب الي البلاد الكتب
من عبد الله المامون امير المومنين واخيه الخليفة من
بعده ابي اسحق المعتصم بن هرون الرشيد ولما حضره الموت
كان عنده بن ماسوية الطبيب وكان عنده من يلقنه
فعرض عليه الشهادة فاراد الكلام فعجز عنه ثم انه تكلم
فقال يا من لا يموت ارحم من يموت ثم توفي من ساعته

Almamun moritur.

الي اعدايِنا فخلعوا المامون وبايعوا ابرهيم بن المهدي بن منصور بن محمد الامام بن علي بن عبد الله بن عباس وسموه المبارك وفي سنة ثلث وثمانين مات علي بن موسي الرضا وكان سبب موته انه اكل عنبا فاكثر منه فمات فجاة في اخر صفر بمدينة طوس فدفنه المامون عند قبر ابيه الرشيد وفي هذه السنة خلع اهل بغداد ابراهيم بن المهدي فاختفي ليلة الاربعا لثلث عشرة بقيت من ذي الحجة ولم يزل متواريا وقدم المامون بغداد وانقطعت الفتن وفي هذه السنة وهي سنة اربع ومايتين مات الامام محمد بن ادريس الشافعي وفي سنة عشر ومايتين في ربيع الاخر اخذ ابراهيم بن المهدي وهو متنقب مع امراتين وهو في زي امراة اخذه حارس اسود ليلا فقال من انتن واين تردن هذا الوقت ولما استراب بهن رفعهن الي صاحب المسلحة فامرهن ان يسفرن فامتنع ابراهيم فجذبه فبدت لحيته فرفعه الي باب المامون واحتفظ به الي بكرة فلما كان الغد اقعد ابراهيم في دار المامون والمقنعة في عنقه والملحفة علي صدره ليراه بنو هاشم ثم عفا عنه وامنه وبدانه وفي سنة سبع عشرة ومايتين سار المامون الي بلد الروم فاناخ علي لولوة ماية يوم ثم رحل عنها وترك عليها عجيفا فخدعه اهلها

Mohammed Shafeensis.

Dyn.IX.

سبحوا ان راوك سرت عليه كيف لوا بصروك فوق العقاب واحتجب عن اخوته واهل بيته واستخف بهم وبقواده وامر بنبا مجالس لمتنزهاته ولهوه * واحبته وامر قيمة جواريه ان تهي له ماية جارية صانعة فصعن اليه عشر عشر بايديهن العيدان يغنين بصوت واحد وقيل انه لما اتاه نعي علي بن عيسي كان يصطاد السمك فقال للذي اخبره بذلك دعني فان كوثرا قد اصطاد سمكتين وانا ما اصطدت شيا بعد وبالجملة لم يوجد في سيرته ما يستحسن ذكره من حكمة ومعدلة او تجربة حتي تذكر:·

*al. ولعبه

Al Mamun Imperator.

المامون بن الرشيد لما خلص الامر للمامون بعث الي علي بن موسي بن جعفر بن محمد بن علي بن الحسين بن علي بن ابي طالب فاقدمه خراسان وجعله ولي عهد المسلمين والخليفة من بعده وزوجه ابنته ام حبيبة ولقبه الرضا من ال محمد وامر جنده بطرح السواد ولبس ثياب الخضرة وكتب بذلك الي الافاق انه نظر في بني العباس وبني علي فلم يجد احدا افضل ولا اورع ولا اعلم من علي بن موسي فلذلك عقد له العهد من بعده فشق ذلك علي بني هاشم وغضب بنوا العباس فقالوا * لا تخرج الخلافة منا

* لا تخرج

الي

بمن فيها وسقط هرثمة الي الما فتعلق الملاح بشعره فاخرجه
واما الامين فانه لما سقط الي الما شق ثيابه وسبح حتي
خرج بشط البصرة فاخذه اصحاب طاهر وجاووا الي بيت
وهو عريان عليه سراويل وعمامة وعلي كتفه خرقة خلقة
فحبسوه هناك فلما انتصف الليل دخلوا عليه قوم من
العجم معهم السيوف المسلولة فلما راهم جعل يقول
ويحكم انا ابن عم رسول الله انا ابن هرون انا اخو المامون
الله الله في دمي فضربه رجل منهم بالسيف في مقدم راسه
ونخسه اخر في خاصرته وركبوه فذبحوه ذبحا واخذوا راسه
ومضوا به الي طاهر فبعث به الي المامون وكانت خلافة
الامين اربع سنين وثمانية اشهر وكان عمره ثمانيا وعشرين
سنة وقيل لما ملك الامين وكاتبه المامون واعطاه بيعته
طلب الخصيان وابتاعهم وغالي فيهم وصيرهم لخلوته في
ليله ونهاره وامره ونهيه ووجه الي جميع البلدان في طلب
اصحاب اللهو وضمهم اليه واجري عليهم الارزاق وقسم ما
في بيوت الاموال من الجواهر في خصيانه ونسايه الاحرار
وعمل خمس حراقات في دجلة علي صورة الاسد والفيل
والعقاب والحية والفرس فقال ابونواس في ذلك

Trucidatur *Al Amin.*

عجب الناس اذ راوك علي صورة ليث يمر مر السحاب

سبحوا

عقبة همذان ولما قتل علي بعث المامون الي طاهر بالهدايا
وامره ان يمضي الي العراق فاخذ طاهر علي طريق
الاهواز واخذ هرثمة علي طريق حلوان فشغب الجند
علي محمد الامين ووثبوا عليه وخلعوه وحبسوه مع امه زبيدة
وولده ثم اخرجوه وبايعوه وكان حبسه يومين ثم حاصر
طاهر وهرثمة محمد الامين وجعلا يحاربان اصحابه سنة
ببغداد فقل اصحابه وخفت يده من المال وضعف امره
فوجه الي هرثمة يساله الامان فامنه وضمن له الوفا من
المامون فلما علم ذلك طاهر اشتد عليه وابي ان يدعه
يخرج الي هرثمة وقال هو في حيزي والجانب الذي
انا فيه وانا اخرجته بالحصار حتي طلب الامان فلا ارضي
ان يخرج الي هرثمة فيكون له الفتح دوني وكان
الامين يكره الخروج الي طاهر لمنام راه فلما كان ليلة
الاحد لخمس بقين من محرم سنة ثماني وخمسين
وماية خرج بعد العشا الاخرة الي صحن الدار ودعا بابنيه
وضمهما اليه وقبلهما وقال استودعكما الله عزوجل ثم
جا راكبا الي الشط فاذا حراقة هرثمة * تصعد اليها وامر
هرثمة الحراقة ان تدفع فادركهم اصحاب طاهر في
الزواريق وحملوا علي الحراقة بالنفط والحجارة فانكفات

* al. فصعد

بمن

Dyn. IX.

فامر الامين بالدعا على المنابر لابنه موسى ونهى عن الدعا للمامون فامر بابطال ما ضرب المامون من الدراهم والدنانير بخراسان وندب الامين على بن عيسى بن ماهان للقا المامون ولما عزم على المسير من بغداد ركب الى باب زبيدة ام الامين ليودعها فقالت له يا على اعرف لعبد الله المامون حق ولادته ولا تقتسره اقتسار العبيد اذا ظفرت به ولا تعنف عليه في السير وان شتمك فاحتمله ثم دفعت اليه قيدا من فضة وقالت قيده بهذا القيد ثم خرج على في عشرة الاف فارس وبلغ الخبر المامون فتسمى بامير المومنين وانهض هرثمة بن اعين في اقل من اربعة الاف فارس وعلى مقدمته طاهر بن الحسين ثم خرج طاهر في اصحابه من الري على خمسة فراسخ وسار اليه على وزحف الناس بعضهم الى بعض وحملت ميمنة على وميسرته على ميسرة طاهر وميمنته فازالتهما عن موضعيهما وحمل قلب طاهر على قلب على فهزموه ورجع المنهزمون من عسكر طاهر على من بازايهم فهزموهم ورمى رجل اسمه داود *سياه عليا بسهم فقتله وحمل راسه الى طاهر وانفذه الى المامون وكان على قليل الاحتياط من طاهر وكان يقول لاصحابه ما بينكم وبين ان ينقصف طاهر انقصاف الشجر من الريح الا ان يعبر

*al. شاه

عقبة

Dyn. IX.

فاقبل يلعن الهند وطبهم فحضر صالح بين يدي
الرشيد فقال الله الله ان تدفن بن عمك حيا فوالله
ما مات قم حتي اريك عجبا فدخل اليه الرشيد ومعه
جماعة من خواصه فاخرج صالح ابرة كانت معه وادخلها
بين ظفر ابهام يده اليسرى ولحمه فجذب ابراهيم يده
وردها الي بدنه فقال صالح يا امير المومنين هل يحس الميت
بالوجع ثم نفخ شيا من الكندس في انفه فمكث مقدار
سدس ساعة ثم اضطرب بدنه وعطس وجلس وكلم الرشيد
وقبل يده وساله الرشيد عن قصته فذكر انه كان نايما
نوما لا يذكر انه نام مثله قط طيبا الا انه راي في منامه
كلبا قد اهوي اليه فتوقاه بيده فعض ابهام يده اليسري
عضا انتبه بها وهو يحس بوجعها واراه موضع الابرة وعاش
ابراهيم بعد ذلك دهرا وولي مصر وتوفي بها وهناك
قبره ∴

Al Amin Rashidi f. Imperator.

الامين بن الرشيد انتهي الامر اليه بعد ابيه باثني
عشر يوما بويع له في عسكر الرشيد وكان المامون حينيذ
بمرو وفي سنة اربع وتسعين ومايه اقدم الفضل بن الربيع
العراق من طوس ونكث عهد المامون وسعي في اغرا الامين
وحثه علي خلع المامون والبيعة لابنه موسي بولاية العهد
فامر

ابراهيم بن المهدي وهم في معسكر المعتصم بالمدائن
سنة عشرين ومايتين اتاه ابا زكريا اخي بن ابي فقال
يوحنا لابراهيم اشهد علي اقراره فوالله لاقاسمنه ميراثه
من ابيه فقال له بختيشوع ان اولاد الزنا لا يرثون
فانقطع يوحنا ولم يجسر جوابا ومن الاطباء في ايام
الرشيد صالح بن بهلة الهندي ومن عجيب ماجري
له ان الرشيد في بعض الايام قدمت له المواید فطلب
جبريل بن بختيشوع يحضر اكله علي عادته في ذلك
فلم يوجد فلعنه الرشيد فبينما هو في لعنته اذ دخل عليه
فقال له اين كنت وطفق يذكره بشر فقال ان اشتغل
امير المومنين بالبكا علي ابن عمه ابراهيم بن صالح
وترك تناولي بالسبب كان اشبه فساله عن خبر
ابراهيم فاعلمه انه خلفه وبه رمق ينقضي اخره وقت صلوة
العتمة فاشتد جزع الرشيد من ذلك وامر برفع الموايد
وكثر بكاوه فاشار جعفر بن يحيي البرمكي ان
يمضي صالح الطبيب الهندي اليه ويعاينه ويجس نبضه
فمضي وتامله ورجع الي جعفر قايلا ان مات هذا من هذه
العلة كل امراة لي طالق ثلاثا بتاتا فلما كان وقت
العتمة ورد كتاب صاحب البريد بوفاة ابرهيم علي الرشيد
فاقبل

Salehus Indus, Med.
* *al.* ذلك

Dyn. IX.

الطبية القديمة وخدم الرشيد ومن بعده الي ايام المتوكل
وكان معظما ببغداد جليل القدر وله تصانيف جميلة
وكان يعقد مجلسا للنظر ويجري فيه من كل
نوع من العلوم القديمة باحسن عبارة وكان يدرس
ويجمع اليه تلاميذ *كثيرون وكان في يوحنا دعابة
شديدة يحضره من *حضر لاجلها في الاكثر وكان مع
ضيق الصدر وشدة الحدة اكثر مما كان عليه جبريل
بن بختيشوع وكانت * الحدة تخرج من يوحنا الفاظا
وهي مضحكة فمما حفظ من نوادره ان رجلا شكي اليه
علة كان شفاه منها الفصد فاشار عليه به فقال له
لم اعتد الفصد قال له يوحنا ولا احسبك اعتدت العلة
من بطن امك وصار اليه قسيس وقال قد فسدت علي
معدتي فقال له يوحنا استعمل جوارشن الخوزي
فقال له قد فعلت قال فاستعمل الكموني قال
قد استعملت منه ارطالا فامره باستعمال البندان يقون
فقال قد شربت منه جرة قال استعمل *المروسيا فقال
له قد فعلت واكثرت فغضب يوحنا وقال له ان اردت ان
تبرا فاسلم فان الاسلام يصلح المعدة وكان بختيشوع
بن جبريل يداعب يوحنا كثيرا فقال له في مجلس

*al. كثيرة

*al. يحضره

*al. تخرج من يوحنا حدته الفاظا مضحكة

*al. امروسيا

Bachtishua Gabrielis f. Med.

ابراهيم

والادهان فلا ينفع ذلك شيا فقال له جعفر عن جبريل
ومهارته فاحضره وشرح له حال الصبية فقال جبريل
ان لم يسخط امير المومنين علي فلها عندي حيلة قال
له الرشيد ما هي قال تخرج الجارية الي هاهنا بحضرة
الجمع حتي اعمل ما اريد وتمهل علي ولا تسخط عاجلا فامر *al.* تمهل
الرشيد فخرجت وحين راها جبريل اسرع اليها ونكس
راسها وامسك ذيلها كانه يريد ان يكشفها فانزعجت
الجارية ومن شدة الحيا والانزعاج استرسلت اعضاوها
وبسطت يدها الي اسفل وامسكت ذيلها فقال
جبريل لقد برات يا امير المومنين فقال الرشيد
للجارية ابسطي يدك يمنة ويسرة ففعلت فعجب الرشيد
وكل من حضر وامر لجبريل في الوقت بخمسماية الف
درهم واحبه ولما سيل عن سبب العلة قال هذه الصبية
انصب الي اعضايها وقت المجامعة خلط رقيق بالحركة
وانتشار الحرارة ولاجل ان سكون حركة الجماع
تكون بغتة جمدت الفضلة في بطون الاعصاب وما كان
يحلها الا حركة مثلها فاحتلت حتي انبسطت حرارتها
وحلت الفضلة فبرات ومن اطبا الرشيد يوحنا بن
ماسويه النصراني السرياني ولاه الرشيد ترجمة الكتب
الطبية

Johannes Mesuæ f. Medicus.

Dyn.IX.

ولد قيل وكان الرشيد يصلي كل يوم ماية ركعة الي ان فارق الدنيا الا من مرض وكان يتصدق من صلب ماله كل يوم بالف درهم بعد زكاتها ⁘

فصل ⁘ قيل ان الرشيد في بدو خلافته سنة احدي وسبعين وماية مرض من صداع لحقه فقال ليحيي بن خالد بن برمك هاولا الاطبا ليسوا يفهمون شيا وينبغي ان تطلب لي طبيبا ماهرا فقال له عن بختيشوع بن جيورجيس فارسل البريد في *حمله من ديسابور ولما كان بعد ايام ورد ودخل علي الرشيد فاكرمه وخلع عليه خلعة هنية ووهب له مالا وافرا وجعله رييس الاطبا ولما كان في سنة خمس وسبعين وماية مرض جعفر بن يحيي بن خالد بن برمك فتقدم الرشيد الي بختيشوع ان يخدمه ولما افاق جعفر من مرضه قال لبختيشوع اريد ان تختار لي طبيبا ماهرا اكرمه واحسن اليه قال له بختيشوع لست اعرف في هاولا الاطبا احذق من ابني جبريل فقال له جعفر احضرنيه فلما احضره شكا اليه مرضا كان يخفيه فدبره في مدة ثلثة ايام وبرا فاحبه جعفر مثل نفسه وفي بعض الايام تمطت حظية الرشيد ورفعت يدها فبقيت مبسوطة لا يمكنها ردها والاطبا يعالجونها بالتمريخ والادهان

Bachtishua Georgii f. medicus.

* طلبه الي جندي يسابور

Gabriel Bachr: f. Medicus.

على البرامكة واستصفي اموالهم ثم امر بعباسة فجعلت في صندوق *ودفنت في بير وهي حية وامر بابنيها فاحضرا فنظر اليهما مليا وكانا كلولوتين فبكي *ثم رمي بهما البير وطمها عليهما وفي سنة تسعين ومائة ظهر رافع بن الليث بماورا النهر مخالفا للرشيد بسمرقند وفي سنة اثنتين وتسعين ومائة سار الرشيد من الرقة الي بغداد يريد خراسان لحرب رافع ولما صار ببعض الطريق ابتدات به العلة ولما بلغ جرجان في صفر اشتد مرضه وكان معه ابنه المامون فسيره الي مرو ومعه جماعة من القواد وسار الرشيد الي طوس واشتد به المرض حتي ضعف عن الحركة ووصل اليه هناك بشير بن الليث اخو رافع اسيرا فقال له الرشيد والله لو لم يبق من اجلي الا ان احرك شفتي بكلمة لقلت اقتلوه ثم دعا بقصاب فامر به ففصل اعضاه فلما فرغ منه اغمي عليه ثم مات ودفن بطوس سنة ثلث وتسعين ومائة وكانت خلافته ثلثا وعشرين سنة وكان عمره سبعا واربعين سنة وكان جميلا وسيما ابيض جعدا قد وخطه الشيب وكان بعهده ثلثة الامين وامه زبيدة بنت جعفر بن المنصور ثم المامون وامه ام ولد اسمها مراجل ثم الموتمن وامه ام ولد

*al. دفنت

*al. فرمي بهما

Alrashid moritur.

Dyn. IX.

Nicephorus Imp. Græc.

الملكة وملكت نيقيفور وهو من اولاد جبلة فكتب
الي الرشيد من نيقيفور ملك الروم الي هارون
ملك العرب اما بعد فان الملكة ايريني حملت اليك من
اموالها *ما كانت حقيقا بحمل اضعافه اليها لكن ذلك
ضعف النسا* وحمقهن فاذا قرات كتابي هذا فاردد ما اخذت
والا فالسيف بيننا وبينك فلما قرا الرشيد الكتاب *استفزه
الغضب وكتب في ظهر الكتاب من هرون امير المومنين
الي نيقيفور زعيم الروم قد قرات كتابك والجواب ما تراه
دون ما تسمعه ثم سار من يومه حتي نزل علي هرقلة
فاحرق وخرب ورجع وفي هذه السنة اوقع الرشيد بالبرامكة
وقتل جعفر بن يحيي البرمكي وكان سبب ذلك ان
الرشيد كان لايصبر عن جعفر وعن اخته عباسة بنت
المهدي وكان يحضرهما اذا جلس للشرب فقال
لجعفر ازوجكها ليحل لك النظر اليها ولا تقربها فاجابه
الي ذلك فزوجها منه وكانا يحضران معه ثم يقوم
عنهما وهما شابان فجامعها جعفر فحملت منه وولدت
توامين فعلم ذلك الرشيد فغضب وامر بضرب عنق جعفر بن
يحيي وحبس اخاه الفضل واباه يحيي بالرقة حتي
ماتا وكتب الي العمال في جميع النواحي بالقبض

*al. كنت

*al. وعجزهن

al. استغفر

خالد البرمكي الي الرشيد فاعلمه بولادة فبينا هو يكلمه ان اتاه رسول اخر يبشره بولود فسماه عبد الله وهو المامون فقيل في ليلة مات خليفة وقام خليفة وولد خليفة وفي هذه السنة ولد الامين واسمه محمد في شوال وكان المامون اكبر منه ولما ولي الرشيد استوزر يحيي البرمكي وفي سنة اثنتين وسبعين ومائة بايع الرشيد لعبد الله المامون بولاية العهد بعد الامين وولاه خراسان وما يتصل بها الي همذان ولقبه المامون وسلمه الي جعفر بن يحيي البرمكي وفيها حملت بنت خاقان الخزر الي الفضل بن يحيي البرمكي فماتت ببرذعة فرجع من معها الي ابيها فاخبروه انها قتلت غيلة فتجهز الي بلاد الاسلام وفيها سملت الروم عيني ملكهم قسطنطين بن لاون واقروا امه ايريني وغزي المسلمون الصايفة فبلغوا افسوس مدينة اصحاب الكهف وفي سنة ثلث وثمانين ومائة خرج الخزر بسبب ابنة خاقان من باب الابواب فاوقعوا بالمسلمين واهل الذمة وسبوا اكثر من مائة الف * راس وانتهكوا امرا عظيما لم يسمع بمثله في الارض وفي سنة ست وثمانين ومائة اخذ الرشيد البيعة لقاسم ابنه بولاية العهد بعد المامون وسماه الموتمن وفي سنة سبع وثمانين ومائة خلعت الروم ايريني الملكة

Al Mamun natus.

Al Amin natus.

Constantino Imperatori oculi eruti.

* al. فارس

Irene Imperatrix deposita.

Dyn IX.

فقال مكانك والله لئن بلغني انه وقف في بابك احد من قوادي لاضربن عنقه ما هذه المراكب التي تغدو او تروح الي بابك اما لك مغزل يشغلك او مصحف يذكرك او بيت يصونك فانصرفت وهي لم تعقل ووضعت جواريها عليه لما مرض فقتلوه بالغم وبالجلوس علي وجهه فمات ليلة الجمعة للنصف من ربيع الاول وكانت خلافته سنة وثلث اشهر وكان عمره ستة وعشرين سنة ❖

Harun Al Rashid Imp.

هرون الرشيد بن المهدي لما توفي الهادي بويع الرشيد هرون بالخلافة في الليلة التي مات فيها الهادي وكان عمره حين ولي اثنتين وعشرين سنة وامه الخيزران ولما مات الهادي خرج الرشيد فصلي عليه بعيساباذ ولما عاد الرشيد الي بغداد وبلغ الجسر دعا الغواصين وقال كان ابي قد وهب لي خاتما شراه ماية الف دينار فاتاني رسول الهادي اخي يطلب الخاتم واذا هاهنا فالقيته في الما فغاصوا عليه واخرجوه فسر به ولما مات الهادي هجم خزيمة بن حازم تلك الليلة علي جعفر بن الهادي فاخذه من فراشه وقال له لتخلعنها او لاضربن عنقك فاجاب الي الخلع واشهد الناس عليه فحظي بها خزيمة وقيل لما مات الهادي جا يحيي بن خالد

يجد عنده علما بالصناعة الا شيا يسيرا من علم الصيدلة الا انه اتخذه طبيبا لما جرى منه واستصحبه واكرمه الاكرام التام وحظي عنده ∴

AlHadi Imp.

الهادي بن المهدي لما توفي المهدي كان الرشيد معه في ماسبذان فكتب الي الافاق بوفاة المهدي والبيعة لموسي الهادي وسار * نصر الوصيف الي الهادي بجرجان يعلمه بوفاة المهدي والبيعة له فنادي الرحيل ولما قدمها استوزر الربيع وفي هذه السنة وهي سنة تسع وستين ومائة تتبع الهادي الزنادقة وقتل منهم جماعة كانوا اذا نظروا الي الناس في الطواف يهزلون ويقولون ما اشبههم ببقر تدوس البيدر وقتل ايضا يعقوب بن الفضل بن عبد الرحمان بن عباس بن ربيعة بن الحرث بن عبد المطلب ولما قتل ادخل اولاده علي الهادي فاقرت ابنته فاطمة انها حبلي من ابيها فخوفت فماتت من الفزع وفي سنة سبعين ومائة توفي الهادي وسبب وفاته انه لما ولي الخلافة كانت امه الخيزران تستبد بالامور دونه وكلمته يوما في امر لم يجد الي اجابتها سبيلا فقالت لا بد من الاجابة اليه فغضب الهادي وقال والله لا قضيتها لك قالت اذا والله لا اسالك حاجة ابدا قال لا ابالي فقامت مغضبة

* al. نصير

Mors illi à matre procurata.

فقال

Dyn.IX.

لظريف خبره وما فيه من العبرة وحسن الاتفاق وهو ان
هذا الرجل كان صيدلانيا ضعيف الحال جدا
فاشتكت الخيزران حظية المهدي وكانت من
مولدات المدينة وتقدمت الي جاريتها بان تخرج القارورة
الي طبيب غريب لا يعرفها وكان ابو قريش بالقرب من
القصر الذي للمهدي فلما وقع نظر الجارية عليه ارته
القارورة فقال لها لمن هذا الما فقالت لامراة ضعيفة فقال
بل لملكة جليلة عظيمة الشان وهي حبلي بملك وكان
هذا القول منه علي سبيل الرزق فانصرفت الجارية من
عنده واخبرت الخيزران بما سمعت منه ففرحت بذلك فرحا
شديدا وقالت ينبغي ان تضعي علامة علي دكانه حتي
اذا صح قوله اتخذناه طبيبا لنا وبعد مدة ظهر الحبل وفرح
به المهدي فرحا شديدا فانفذت الخيزران الي ابي
قريش خلعتين فاخرتين وثلثماية دينار وقالت * استعين	* استعن
بهذه علي امرك فان صح ما قلته استصحبناك فعجب
ابو قريش من ذلك وقال هذا من عند الله جل وعز لانني
ما قلته للجارية الا وقد كان هاجسا من غير اصل ولما ولدت
الخيزران موسي الهادي سر المهدي سرورا عظيما وحدثته
الخيزران * الحديث فاستدعي ابا قريش وخاطبه فلم	* بالحديث

تحت جوزة كان يجلس تحتها ✤ فصل ✤ حكي انه
لما هم المهدي بالخروج الي ماسبذان تقدم الي حسنة
حظيته ان تخرج معه فارسلت الي توفيل بن توما النصراني
المنجم الرهاوي وهو رئيس منجمي المهدي قايلة له انك
اشرت علي امير المومنين بهذا السفر فجشمتنا سفرا لم يكن
في الحساب فعجل الله موتك وارحنا منك فلما * بلغ اليه
رسالتها قال للجارية التي اتته بها ارجعي اليها وقولي
لها ان هذه الاشارة ليست مني وانما دعاوك علي بتعجيل
الموت فهذا شي قد قضي الله به وموتي سريع فلا تتوهمي ان
دعوتك استجيبت ولكن اعدي لنفسك ترابا كثيرا
فاذا انا مت فاجعليه علي راسك فما زالت متوقعة تاويل
قوله منذ توفي حتي توفي المهدي بعد عشرين يوما
وكان توفيل هذا علي مذهب الموارنة الذين في جبل
لبنان من مذاهب النصاري وله كتاب تاريخ حسن ونقل
كتابي اوميروس الشاعر علي فتح مدينة ايليون في قديم
الدهر من اليونانية الي السريانية بغاية ما يكون من
الفصاحة وفي هذا الزمان اشتهر في الطب ابو قريش
طبيب المهدي وهو المعروف بعيسي الصيدلاني ولم نذكر هنا
في جملة الاطبا لانه كان ماهرا بالصناعة وانما نذكره
لظريف

Theophilus Astrologus.

* al. بلغته

qui & historiam scripsit, & *Homerum* Syriacè vertit.

AbuKoraish qui & *Isa Alsidalani* medicus.

Dyn.IX.

المسلمين وطلبت الصلح من الرشيد فجري الصلح بينهم علي
الفدية وان تقيم له الادلاء والاسواق في طريقه وذلك انه
دخل مدخلا ضيقا مخوفا من احد جانبيه جبل وعر ومن
جانبه الاخر نهر ساغريس فاجابته الي ذلك ومقدار
الفدية سبعون الف دينار لكل سنة ورجع عنها ولو
كانت ذات همة لامكنها منع المسلمين من الخروج
والفتك بهم وفي سنة تسع وستين ومائة عزم المهدي
علي خلع ابنه موسي الهادي والبيعة للرشيد بولاية
العهد فبعث اليه وهو بجرجان في المعني فلم يفعل وامتنع
من القدوم ايضا فسار المهدي يريده فلما بلغ ماسبذان
عمدت حسنة جاريته الي كمثري فاهدته الي جارية
اخري كان المهدي يتحظاها وسمت منه كمثراة هي
احسن الكمثري فاجتاز بالمهدي وكان يعجبه
الكمثري فاخذ تلك الكمثري المسمومة فاكلها فلما
وصلت الي جوفه صاح جوفي جوفي فسمعت حسنة بموته
فجات تبكي وتلطم وجهها وتقول اردت ان انفرد بك
فقتلتك فمات من يومه وكان موته في المحرم لثمان
بقين منه سنة تسع وستين ومائة وكانت خلافته
عشر سنين وتوفي وهو ابن ثلث واربعين سنة ودفن

AlMohdi veneno sublatus.

وكان هذا رجلا قصيرا اعور من قرية بمرو يقال لها كازة وكان لا يسفر عن وجهه لاصحابه فلذلك قيل له المقنع وكان يحسن شيا من الشعبذة وابواب النيرنجيات فاستغوى اهل العقول الضعيفة واستمالهم فبعث المهدي في طلبه فصار الى ماوراء النهر وتحصن في قلعة * دكس وجمع فيها من الطعام والعلوفة وبث الدعاة في الناس وادعى احيا الموتى وعلم الغيب والح المهدي في طلبه فحوصر فلما اشتد الحصار عليه وايقن بالهلاك جمع نساه واهله كلهم وسقاهم السم فماتوا عن اخرهم واحرق كلما في القلعة من دابة وثوب وطعام والقى نفسه في النار لئلا يلقى جسده * العدو ودخل العسكر القلعة ووجدوها خالية خاوية وكان ذلك مما زاد في افتتان من بقي من اصحابه بماورا النهر وكان وعدهم ان تتحول روحه الى قالب رجل اشمط على برذون اشهب وانه يعود اليهم بعد كذا سنة ويملكهم الارض فهم بعد ينتظرونه ويسمون المبيضة وفي سنة خمس وستين ومائة سير المهدي ابنه الرشيد لغزو الروم فسار حتى بلغ خليج قسطنطينية وصاحب الروم يومئذ ايريني امراة لاون الملك وذلك ان ابنها كان صغيرا قد هلك ابوه وهو في حجرها فجرت المراة من المسلمين

* دكش

* Abest in al. ex.

Secta AlMobayedah dicta.

Pacis inter Irenem Leonis Imperatoris uxorem & AlRashidum conditiones.

Dyn. IX.

كنيته وبطل اسمه ❖

Al Mohdi Imp.

المهدي بن المنصور لما مات المنصور ببير ميمون لم يحضره عند وفاته الا خدمه والربيع مولاه فكتم الربيع موته والبسه وسنده وجعل علي وجهه كلة خفيفة يري شخصه منها ولا يفهم امره وادني اهله منه ثم قرب منه الربيع كانه يخاطبه ثم رجع اليهم وامرهم عنه بالبيعة للمهدي بن المنصور بن محمد الامام ولابن عمه عيسي بن موسي بن محمد الامام بعده * فبايعوه ثم اخرجهم وبعد ذلك خرج اليهم باكيا مشقوق الجيب لاطما راسه ثم وجه الي المهدي بخبر وفاة المنصور وبالبيعة له ولابن عمه عيسي بن موسي بعده فابي عيسي بن موسي من البيعة للمهدي وامتنع بالكوفة واراد ان يتحصن بها فبعث المهدي ابا هريرة في الف فارس فاخذه الي المهدي ولم يزل يراوضه ويراوده حتي اجاب الي خلع نفسه فعوضه * عنها عشرة * الف دينار وبايع للمهدي ولابنه موسي الهادي وفي ايام المهدي خرج رجل يقال له يوسف * الزم واستغوي خلقا وخرج * بوسا وادعي النبوة فبعث اليه المهدي جيوشا فغضوا جموعه واسروه وحملوه الي المهدي فامر به فصلب وخرج المقنع وقال بتناسخ الارواح واتبعه اناس كثيرون

Al Mokanneus Sectæ autor.

* فبايعوا ثم اخرجهم وخرج

al. منها *

* آلاف درهم

al. البرم *

al. بوشا *

وكان

نصيبين يتهدده ويتوعده ان منع عنه ما التمسه منه وكان
عيسي قد التمس ان ينفذ له من الات البيعة اشياء جليلة
ثمينة لها قدر وكتب في كتابه الي المطران اليس تعلم ان
امر الخليفة في يدي وان اردت امرضته وان اردت
اشفيته فلما وقف المطران علي الكتاب احتال في التوصل
الي الربيع وشرح له صورة الحال فاقراه الكتاب واوصله
الربيع الي الخليفة ووقفه علي حقيقة الامر فامر المنصور
باخذ جميع مايملكه عيسي الطبيب وتاديبه ونفيه ففعل
به ذلك ونفي اقبح نفي وهذا ثمرة الشره وكان نوبخت
المنجم الفارسي يصحب المنصور وكان فاضلا حاذقا خبيرا
باقتران الكواكب وحوادثها ولما ضعف عن الصحبة قال
له المنصور احضر ولدك ليقوم مقامك فسير ولده ابا سهل
قال ابو سهل فلما دخلت علي المنصور ومثلت بين يديه
قيل لي تسم لامير المومنين فقلت اسمي خرشاذماه وطيما
ذاه مابادار خسبير وابهشاذ فقال لي المنصور كل
ما ذكرت فهو اسمك قال قلت نعم فتبسم المنصور ثم قال
ماصنع ابوك شيا فاختر مني احد خلتين اما ان اقتصر بك
من كل ما ذكرت علي طيماذ واما ان اجعل لك كنية
تقوم مقام الاسم وهو ابا سهل قد رضيت بالكنية فبقيت
كنية

Nubacht Astrologus.

Abu Sahal ipsius filius.

Dyn XI.

فحسن موقع هذا من الخليفة وزاد موضعه عنده وهذا ثمرة العفة ولما كان في سنة اثنين وخمسين ومائة مرض جيورجيس مرضا صعبا ولما اشتد مرضه امر المنصور بحمله الي دار العامة وخرج ماشيا اليه وتعرف خبره فخبره وقال له ان راي امير المومنين ان ياذن لي في الانصراف الي بلدي لانظر اهلي وولدي وان مت قبرت مع ابائي فقال له يا حكيم اتق الله واسلم وانا اضمن لك الجنة قال جيورجيس قد رضيت حيث ابائي في الجنة او في النار فضحك المنصور من قوله ثم قال انني منذ رايتك وجدت راحة من الامراض التي كانت تعتادني فقال جيورجيس انا اخلف بين يدي امير المومنين عيسي تلميذي فهو ماهر فامر لجورجيس بعشرة الاف دينار واذن له بالانصراف وانفذ معه خادما وقال ان مات في الطريق فاحمله الي منزله ليدفن هناك كما احب فوصل الي بلده حيا ثم امر المنصور باحضار عيسي بن شهلاثا فلما مثل بين يديه ساله عن اشيا فوجده ماهرا فاتخذه طبيبا ولما استصحبه المنصور بدا في العشار والاذية خاصة علي المطارنة والاساقفة ومطالبتهم بالرشي ولما خرج المنصور في بعض اسفاره وصل الي قريب نصيبين فكتب عيسي الي قوفريان مطران نصيبين

Isa Ebn Shahlatha Medicus.

وامره بالجلوس وساله عن اشيا اجابه عنها بسكون
وخبره بمرضه فقال له جيورجيس انا ابرك بمشية الله
وعونه فامر له في الوقت بخلعة جليلة وتقدم الى الربيع
بانزاله في اجمل موضع من دوره واكرامه كما يكرم
اخص الاهل ولم يزل جيورجيس يتلطف له في تدبيره
حتى برى من مرضه وفرح به فرحا شديدا وقال له يوما من
يخدمك ههنا قال تلاميذي فقال له الخليفة سمعت
انه ليست لك امراة فقال لي زوجة كبيرة ضعيفة لا تقدر
على النهوض من موضعها وانصرف من الحضرة ومضى الى
البيعة فامر المنصور خادمه سالما ان يحمل من الجواري
الروميات الحسان ثلاثا الى جيورجيس مع ثلثة الاف
دينار ففعل ذلك فلما انصرف جيورجيس الى منزله عرفه
عيسى بن شهلاثا تلميذه بما جرى واراه الجواري فانكر
امرهن وقال لعيسى يا تلميذ الشيطان لم ادخلت
هاولا الى منزلي اردت ان تنجسني امض ورده على
اصحابهن فمضى الى دار الخليفة وردهن على الخادم
فلما اتصل * بالخبر الى المنصور احضره وقال له لم رددت
الجواري قال لا يجوز لنا معشر النصارى ان نتزوج
باكثر من امراة واحدة ما دامت المراة حية لا ناخذ غيرها
فحسن

* al. الخبر

Dyn. XI.

لهو ولا شي من اللعب والعبث قال حماد التركي كنت
واقفا علي راس منصور فسمع جلبة فقال انظر ما هذا
فذهبت فاذا خادم له قد جلس وحوله الجواري وهو يضرب
لهن بالطنبور وهن يضحكن *فاخبرة فقال واي شي
الطنبور فوصفته فقال ما يدريك انت ما الطنبور قلت
رايته بخراسان فقام ومشي اليهن فلما راينه تفرقن فامر
بالخادم فضرب راسه بالطنبور حتي تكسر الطنبور واخرجه
فباعه ولما افضي اليه الامر امر بتغيير الزي وتطويل القلانس
فجعلوا يحتالون لها بالقصب من داخل وامر بعد دور اهل
الكوفة وقسمة خمسة دراهم علي كل دار فلما عرف عددهم
*جباهم اربعين درهما اربعين درهما ∵ فصل ∵ وكان المنصور
في صدر امره عند ما بني بغداد ادركه ضعف في معدته وسو
استمرا وقلة شهوة وكلما عالجه الاطبا ازداد مرضه فقيل له
عن جيورجيس بن بختيشوع الجنديسابوري انه افضل
الاطبا فتقدم باحضاره فانفذ العامل بجنديسابور بعد ما
اكرمه فخرج ووصي ولده بختيشوع بالبيمارستان
واستصحب معه تلميذه عيسي بن سهلاثا ولما وصل الي
بغداد امر المنصور باحضاره فلما وصل الي الحضرة دعا له
بالفارسية والعربية فعجب المنصور من حسن منطقه ومنظره

* *al.* فاخبرته

**al.* حباهم

Georgius Baechtißhua f. Medicus.

المهدي ابنه وكان قد صحبه ليودعه فوصي بالمال
والسلطان وقال له ايضا اوصيك باهل بيتك ان
تظهر كرامتهم فان عزك عزهم وذكرهم لك وما اظنك
تفعل وانظر مواليك واحسن اليهم واستكثر منهم فانهم
مادتك لشدة ان نزل بك وما اظنك تفعل وانظر هذه
المدينة واياك ان تبني المدينة الشرقية فانك لا تتم بناها
واظنك ستفعل واياك ان تدخل النساء في امرك واظنك
ستفعل هذه وصيتي اليك والله خليفتي عليك ثم ودعه
وبكي كل منهما الي صاحبه ثم سار الي الكوفة وكلما
سار *منزلا اشتد وجعه الذي مات به وهو القيام
فلما وصل الي بير ميمون مات بها مع السحر لست خلون
من ذي الحجة سنة ثماني وخمسين ومائة وحمل الي
مكة وحفروا له مائة قبر ليعموا علي الناس ودفن في
غيرها مكشوف الراس لاحرامه وكان عمره ثلثا وستين
سنة وكانت مدة خلافته اثنين وعشرين سنة وقيل في
صفته وسيرته انه كان اسمر نحيفا خفيف العارضين
وكان من احسن الناس خلقا ما لم يخرج الي الناس
واشدهم احتمالا لما يكون من عبث الصبيان فاذا لبس
ثيابه وخرج هابه الاكابر فضلا عن الاصاغر ولم ير في داره
لهو ولا

* *al.* منازل منها

Almanſur moritur.

Dyn. XI.

خنادق من يمنك وتجيك الميرة فيها من البر والبحر فاذن ان المنصور حرصا علي النزول في ذلك الموضع ولما عزم علي بنا بغداد امر بنقض المداين وايوان كسري * فنقضه ونقله الي بغداد فنقضت ناحية من القصر الابيض وحمل نقضه فنظر وكان مقدار ما يلزمهم له اكثر من ثمن الجديد فاعرض عن الهدم وجعل المدينة مدورة ليلا يكون بعض الناس اقرب الي السلطان من بعض وعمل لها سورين الداخل اعلا من الخارج وبني قصره في وسطها والمسجد الجامع بجانب القصر وقبلته غير مستقيمة يحتاج المصلي ينحرف الي باب البصرة وكانت الاسواق في مدينته فجاه رسول لملك الروم فامر الربيع فطاف به في المدينة فقال كيف رايت فقال رايت بناء حسنا الا اني رايت اعداك معك وهم السوقة فلما عاد الرسول منه امر باخراجهم الي ناحية الكرخ وامر ان يجعل في كل ربع من مدينته بقال يبيع البقل والخل حسب وفي سنة خمسين وماية مات ابو حنيفة النعمان بن ثابت الامام وفي سنة ثماني وخمسين وماية سار المنصور من بغداد ليحج فنزل قصر عبدويه فانقض في مقامه هنالك كوكب بعد اضاة الفجر وبقي اثره بينا الي طلوع الشمس فاحضر

* al. ونقل نقضه

Abu Hanifah Antistes.

Dyn. IX.

وحملوا عليهم وقاتلوهم فقتلوا اثني الراوندية جميعا وهم
يومين ستماية رجل وفي السنة الرابعة والاربعين اخذ
المنصور من اولاد الحسين بن علي بن ابي طالب
اثني عشر انسانا ورحلهم من المدينة الي الكوفة وحبسهم
في بيت ضيق لا يمكن احدهم من مقعده يبول
بعضهم علي بعض ويتغوط ولا يدخل عليهم روح الهوا ولا
تخرج عنهم رايحة القذارة حتي ماتوا عن اخرهم فخرج محمد
بن عبد الله بن الحسن بن الحسين بن علي بن ابي طالب
من المدينة وجمع الجموع وتسمي بالمهدي وخرج ابرهيم
اخوه بالبصرة في ثلثين الفا وقتلا ولم ينجحا وفي سنة
خمس واربعين وماية ابتدا المنصور في بنا عمارة مدينة
بغداد وسبب ذلك انه كان قد ابتني الهاشمية

Bagdad condita.

بنواحي الكوفة فلما ثارت الراوندية به فيها كره سكناها
لذلك ولجوار اهل الكوفة ايضا فانه كان لا يامن اهلها علي
نفسه وكانوا قد افسدوا جنده فخرج بنفسه يرتاد موضعا يسكنه
هو وجنده فقال له اهل * العراق انا نري يا امير المومنين

* al.العراق

ان يكون علي الصراة وبين انهار لا يصل اليك عدوك
الا علي جسر فاذا قطعته لم يصل اليك وانت متوسط للبصرة
والكوفة وواسط والموصل والسواد ودجلة والفراة والصراة
خنادق.

Dyn. IX.

ذا راي وعقل وتدبير وحزم ومروة وقيل بل كان فاتكا
قليل الرحمة قاسي القلب سوطه سيفه قتل ستماية الف
ممن يعرف صبرا سوي من لا يعرف ومن قتل في الحروب
والهيجات وسيل بعضهم ابو مسلم كان خيرا او الحجاج
قال لا اقول ان ابا مسلم خير من احد ولكن
الحجاج كان شرا منه وزعم قوم ان ابا مسلم كان
من قرية من قري مرو ويقال بل كان من العرب سمع
الحديث وروي الاشعار وقيل كان عبدا وقد نسبه بعض
الشعرا الي الاكراد حين هجاه وفي سنة اربعين وماية
سير المنصور عبد الوهاب ابن اخيه ابرهيم بن محمد الامام
في سبعين الف مقاتل الي ملطية فنزلوا عليها وعمروا ما كان
خربه الروم منها ففرغو من العمارة في ستة اشهر واسكنها
المنصور اربعة الاف من الجند واكثر فيها من السلاح
والذخاير وبني حصن قلوذية وفي هذه السنة خرج الراوندية

Al Rawandii, secta.

علي المنصور بمدينة الهاشمية وهم قوم من اهل خراسان
يقولون بتناسخ الارواح ويزعمون ان ربهم الذي
يطعمهم ويسقيهم هو المنصور وجعلو يطوفون بقصره ويقولون
هذا قصر ربنا فانكر ذلك المنصور وخرج اليهم ماشيا ان لم
يكن في القصر دابة ونودي في اهل السوق فاجتمعوا
وحملوا

الحرس اربعة نفر واكمنهم خلف الرواق وقال لهم اذا انا صفقت بيدي فشانكم وارسل الي ابي مسلم يستدعيه ودخل علي المنصور فاقبل عليه يعاتبه ويذكر عثراته فمما عد عليه ان قال الست الكاتب الي تبدا بنفسك ودخلت الينا فقلت اين بن الحارثية ويأتيك كتابي فتقراه *استهزا ثم تلقيه الي مالك بن الهيثم ويقراه وتضحكان فجعل ابو مسلم يعتذر اليه ويقبل الارض بين يديه فقال المنصور قتلني الله ان لم اقتلك وصفق بيديه فخرج الحرس يضربونه بسيوفهم وهو يصرخ ويستامن ويقول استبقني لعدوك يا امير المومنين فقال له المنصور واي عدو لي اعدي منك وقيل كانت عند ابي مسلم ثلث نسوة وكان لا يطا المراة منهن في السنة الامرة واحدة وكان من اغير الناس لا يدخل قصره احد غيره وفيه كوي يطرح منها لنسايه ما يحتجن اليه قالوا ليلة زفت اليه امراته امر بالبرذون الذي ركبته فذبح واحرق سرجه ليلا يركبه ذكر بعدها قالوا وكان من اشد الناس طمعا واكثرهم طعاما يذبح كل يوم في مطبخه ثلثة الاف قارف ويطبخ ماية شاة سوي البقر والطير وكان له الف طباخ والة المطبخ تحمل علي الف * ومايتي راس من الدواب وقيل كان ابو مسلم شجاعا

*in al: ex: ponitur verbum hoc post وتضحكان

* al. ومايتين من

Dyn. XI.

*al. يحامي

ابيض اللون حسن الوجه يكره الدمار *يحابي علي اهل البيت ❖

Abu Jaafar Al Manſor Imp.

ابو جعفر المنصور هو عبد الله بن محمد الامام بن علي بن عبد الله بن العباس بويع له سنة سبع وثلثين ومائة وفي هذه السنة قتل ابو مسلم الخراساني قتله المنصور بسبب انهما حجا معا في ايام السفاح وكان ابو مسلم يكسوا الاعراب ويصلح الابار والطرق وكان الذكر له فحقد ابو جعفر ذلك عليه ولما صدر الناس عن الموسم تقدم ابو مسلم في الطريق علي ابي جعفر فاتاه خبر وفاة السفاح فكتب الي ابي جعفر يعزيه عن اخيه ولم يهنه بالخلافة ولم يقم حتي يلحقه ولم يرجع اليه فخافه ابو جعفر المنصور واجمع الراي وعمل المكايد وهجر النوم الي ان اقتنصه وكان ابو مسلم استشار رجلا من اصحابه بالري في رجوعه الي المنصور فقال لا اري ان تاتيه واري ان تمضي الي خراسان فلما لم يقبل منه وسار نحو المنصور قيل له تركت الراي بالري فذهب مثلا فلما دنا ابو مسلم من المنصور امر الناس بتلقيه واكرامه غاية الكرامة ثم قدم فدخل علي المنصور وقبل يده فامره ان ينصرف ويروح نفسه ليلته ويدخل الحمام فانصرف فلما كان من الغد اعد المنصور من اصحاب الحرس

دار ابي مسلمة بالكوفة فصلي المغرب في مسجد بني ايوب ودخل منزله فلما اصبح غدا عليه القواد في التعبية والهيئة وقد اعدوا له السواد والمركب والسيف فخرج ابو العباس فيمن معه الي *القصر الذي للامارة ثم خرج الي المقصورة وصعد المنبر وبايعه الناس ثم وجه عمه عبد الله الي مروان وهو نازل بالزاب فواقع عبد الله مروان فهزمه فمر مروان علي وجهه ومضي فعبر جسر الفرات فوق حران وجمع جمعا عظيما بنهر فطرس من ارض فلسطين وعبر ايضا عبد الله الفرات وحاصر دمشق حتي افتتحها وقتل من بها من بني امية وهدم سورها حجرا حجرا ونبش عن قبور بني امية واحرق عظامهم بالنار ثم* ارتحل نحو مروان فهزمه واستباح عسكره وهرب مروان الي ارض مصر فاتبعه جيش عبد الله واستدلوا عليه وهو في كنيسة في بوصير فطعنه رجل فصرعه واحتز اخر راسه وبعث به الي ابي العباس السفاح وكان قتله لليلتين بقيتا من ذي الحجة سنة اثنتين وثلثين ومائة وفي سنة ست وثلثين ومائة مات السفاح بالانبار من بلدته التي بناها واستوطنها لثلث عشرة مضت من ذي الحجة بالجدري وكان له يوم مات ثلث وثلثين سنة وكانت ولايته من لدن قتل مروان اربع سنين وكان ابو العباس رجلا *طويلا ابيض

*al. قصر الامارة

*al. وارتحل

Occiditur Merwan.

Moritur Abul Abbas.

*al. طوالا

Dyn. IX.

ومائة بعث ابرهيم الامام الي ابي مسلم بلوا يدعي الظل وراية تدعي السحاب فعقدهما علي رمحين واظهر الدعوة العباسية بخرسان وتاول الظل والسحاب ان السحاب *يطبق الارض وكما ان الارض لا [3]تخلوا من الظل كذلك لا [3]تخلوا من خليفة عباسي اخر الدهر وفي سنة احدي وثلثين ومائة حج ابراهيم بن محمد الامام ومعه اخواه ابو العباس وابو جعفر وولده وعمه ومواليه علي ثلثين نجيبا عليهم الثياب الفاخرة والرحال والاثقال فشهره اهل الشام واهل البوادي والحرمين معما انتشر في الدنيا من ظهور امرهم وبلغ مروان خبر نجبهم فكتب الي عامله بدمشق يامره بتوجيه خيل اليه وكان مروان بارض الشام ووجه العامل خيلا [4]فهجموا علي ابرهيم فاخذوه وحملوه الي سجن حران فاثقلوه بالحديد وضيقوا عليه الحلقة حتي مات ولما احس ابراهيم بالطلب اوصي الي اخيه ابي العباس ونعي نفسه اليه وامره بالمسير الي الكوفة باهل بيته فساروا معه اخوه ابو جعفر وعمه وستة رجال حتي قدموا الكوفة مستخفين ⁘

*al. مطبق

Abul' Abbas primus Abbasidarum Imp.

ابو العباس السفاح وفي سنة اثنتين وثلثين ومائة خرج ابو العباس بن محمد الامام بن علي بن عبد الله بن العباس بن عبد المطلب ليلة الجمعة لاثنتي عشرة خلت من ربيع الاول من

دار ابي

Dyn. IX.

قيصر وام كسري ابنة خاقان ملك الترك ∴

Abrahim Ebnol Walid Imp.

ابراهيم بن الوليد بن عبد الملك فلما مات يزيد بن الوليد قام بالامر اخوه ابراهيم بعده غير انه لم يتم له الامر وكان يسلم عليه تارة بالخلافة وتارة بالامارة وتارة لا يسلم عليه بواحدة منهما فمكث سبعين يوما ثم سار اليه مروان بن محمد فخلعه ثم لم يزل حيا حتي اصيب سنة اثنتين وثلثين وماية ∴

deponitur.

Merwan Ebn Mohammed, Imp.

مروان بن محمد بن مروان بن الحكم لما مات يزيد بن الوليد بن عبد الملك سار مروان في جنوده بجزيرة الي الشام لمحاربة ابراهيم بن الوليد بن عبد الملك ولما دخل دمشق اتي بالغلامين الحكم وعثمان ابني الوليد بن يزيد بن عبد الملك مقتولين فدفنهما وبايعه الناس فلما استقر له الامر رجع الي منزله بحران فطلب منه الامان لابراهيم بن الوليد وسليمان بن هشام بن عبد الملك ومروان بن محمد وانهزم اصحاب سليمان وقتل منهم نحو ستة الف وفيها توجه سليمان بن كثير ولاهز بن قريط وقحطبة الي مكة فلقوا ابرهيم بن محمد الامام بها واوصلوا الي * مولي له عشرين الف دينار ومايتي الف درهم مسكا ومتاعا كثيرا وكان معهم ابو مسلم فقال سليمان لابرهيم الامام هذا مولاك فامر ابرهيم ابا مسلم علي خراسان وفي سنة تسع وعشرين وماية

*al. متولي

Dyn. IX.

من الحايط اليه عشرة رجال فاحتزوا راسه وشيروه الي يزيد فنصبه علي رمح وطاف به بدمشق وسجن ابنيه الحكم وعثمان وكان قتله لليلتين بقيتا من جمادي الاخر سنة ست وعشرين ومايه وكانت مدة خلافته سنة وثلثة اشهر وكان عمره اثنتين واربعين سنة ∵ فصل ∵ وفي هذه السنة وجه ابرهيم بن محمد الامام ابا الهاشم بكير الي خراسان فقدم مرو وجمع النقبا والدعاة فنعي لهم محمد الامام ودعاهم الي ابنه ابرهيم الامام فقبلوه ودفعوا اليه ما اجتمع عندهم من نفقات الشيعة شيعة بني العباس ∵

Trucidatur.

Yazid Ebnol Walid, Imp.

يزيد بن الوليد بن عبد الملك سمي الناقص لانه نقص الزيادة التي كان الوليد زادها في عطيات الجند وكان محمود السيرة مرضي الطريقة امر بالبيعة لاخيه ابرهيم ومن بعده لعبد العزيز بن الحجاج بن عبد الملك وتوفي بدمشق لعشر بقين من ذي الحجة سنة ست وعشرين ومايه وكانت خلافته ستة اشهر وكان عمره ستا واربعين سنة وكانت امه ام ولد اسمها شاه فريد ابنة فيروز بن يزدجرد بن شهريار بن كسري وهو القايل ∵ انا ابن كسري وابي مروان ∵ وقيصر جدي وجدي خاقان ∵ وانما جعل قيصر وخاقان جديه لان ام فيروز ابنة كسري وامها ابنة

Obit.

كلفناه بالصاع الذي كاله وما ظلمناه به اصبعا فلما ولي
الوليد اجرى على زمني اهل *الشام وعميانهم وكساهم *al. السقام
واخرج لعيالات الناس الطيب والكسوة وزاد الناس في
العطاء عشرات ولم يقل في شي يسأله لا ثم عقد لابنيه الحكم
وعثمان البيعة من بعده وجعلهما وليا عهده احدهما بعد الاخر
وفي هذه السنة اعني خمس وعشرين ومائة قتل يحيى بن زيد
بن علي بن الحسين بن علي بن ابي طالب بالجورجان
وصلب ثم انزل واحرق ثم رض وحمل في سفينة وذر في
الفرات وفيها قتل الوليد بن يزيد بن عبد الملك قتله ابن
عمه يزيد بن الوليد بن عبد الملك وكان سبب قتله
ما تقدم من خلاعته ومجانته فلما ولي الخلافة ولم يزدد من
الذي كان فيه من اللهو والركوب للصيد وشرب
الخمر ومنادمة الفساق الا تماديا وثقل ذلك على رعيته
وجنده وكرهوا امره ولما حاصروه في قصره دنا من الباب وقال
لهم الم ازد في عطياتكم الم ارفع المؤن عنكم الم اعط
فقراكم فقالوا انا ما ننقم عليك في انفسنا انما ننقم عليك
في انتهاك ما حرم الله وشرب الخمر ونكاح امهات
اولاد ابيك قال حسبكم فلعمري لقد اكثرتم واغرقتم والله
لا يرتق فتقكم ولا يلم شعثكم ولا تجمع كلمتكم فنزل

من

Dyn. IX.

ولاصلوة ولا حج وان تاويل الصوم ان يصام عن ذكر الامام فلا يباح باسمه والصلاة فالدعا له والحج فالقصد اليه ❊

Alwalid Imperator.

الوليد بن يزيد بن عبد الملك كان يزيد ابوه عقد ولاية العهد له بعد اخيه هشام بن عبد الملك فلما ولي هشام اخو يزيد اكرم الوليد بن يزيد حتي ظهر من الوليد مجون وشرب الشراب وتهاون بالدين واستخف به فتنكر له هشام واضربه وكان يعيبه ويتنقصه ويقصر به فخرج الوليد ومعه ناس من خاصته ومواليه فنزل بالازرق وكان يقول لاصحابه هذا الميشوم قدمه ابي علي اهل بيته فصيره ولي عهده ثم يصنع بي ما ترون لا يعلم ان لي في احد هوي الا عبث به ولم يزل الوليد مقيما في تلك البرية حتي مات هشام واتاه رجلان علي البريد فسلما عليه بالخلافة فوجم ثم قال امات هشام فقالا نعم فارسل الي الخزان فقال احتفظوا بما في ايديكم فافاق هشام فطلب شيا فمنعوه فقال انا لله كانا كنا خزانا للوليد ومات في ساعته وخرج عياض كاتب الوليد من السجن فختم ابواب الخزاين وانزل هشاما عن فراشه وما وجدوا له قمقما يسخن له فيه الماحتي استعاروه ولا وجدوا *كفنا من الخزاين فكفنه غالب مولاه وضيق الوليد علي اهل هشام واصحابه وكان يقول

*al. قبا

كلناه

الوعاء وكتب الي عامل اخر قد بعث بكماة قد وصلت الكماة وهي اربعون وقد تغير بعضها فاذا بعثت شيا فاجد حشوها في الظرف بالرمل حتي لايضطرب ولا يصيب بعضها بعضا وقيل له اتطمع في الخلافة وانت بخيل جبان قال ولم لا اطمع فيها وانا حليم عفيف ومات هشام بالرصافة سنة خمس وعشرين ومائة وكانت ولايته عشرين سنة وعمره خمس وخمسين سنة وكان مرضه الذبحة ∴ فصل ∴ قيل اول من قدم خراسان من دعاة بني العباس سنة تسعة ومائة زياد في ولاية اسد بعثه محمد الامام بن علي بن عبد الله بن عباس بن عبد المطلب وقال له الطف بمضر ونهاه عن رجل من نيسابور يقال له غالب لانه كان مفرطا في حب بني فاطمة فلما قدم زياد دعا الي بني العباس وذكر سيرة بني امية وظلمهم وقدم عليه غالب وتناظرا في تفضيل ال علي وال العباس وافترقا واقام زياد بمرو ورفع امره الي اسد وخوف من جانبه فاحضره وقتله وقتل معه عشرة من اهل الكوفة وفي سنة ثماني عشر ومائة توجه عمار بن يزيد الي خرسان ودعا الي محمد بن علي بن عبد الله بن عباس فاطاعوه الناس وتسمي خداش واظهر دين الخرامية ورخص لبعضهم في نسا بعض وقال لهم انه لا صوم ولا

Moritur Hesham.

Dyn. IX.

هذا الزمان الذي تهلك فيه بنو امية وجعلوا يبايعونه
سرا وبايعه اربعة عشر الفا على جهاد الظالمين والرفع عن
المستضعفين وبلغ الخبر يوسف بن عمر وهو امير البصرة فجاد
في طلب زيد وتواعدت الشيعة بالخروج وجاوا الى زيد فقالوا
ماتقول في ابي بكر وعمر قال ما اقول فيهما الا خيرا فتبروا
منه ونكثوا بيعته وسعوا به الى يوسف فبعث في طلبه
قوما فخرج زيد ولم يخرج معه الا اربعة عشر رجلا فقال
جعلتموها حسينية ثم ناوشهم القتال فاصابه سهم بلغ دماغه
فحمل من المعركة ومات تلك الليلة ودفن فلما اصبحوا
استخرجوه من قبره فصلبوه فارسل هشام الى يوسف احرقه
عجل العراق فاحرقه وهرب ابنه يحيى حتى اتى بلخ وقد
كان هشام محشوا عقلا وتفقد هشام بعض ولده فلم يحضر
الجمعة فقال ما منعك من الصلوة قال نفقت دابتي قال
افعجزت عن المشي فمنعه الدابة سنة واتي هشام برجل عنده
قيان وخمر وبربط فقال اكسروا الطنبور على راسه فبكي
الرجل لما ضربه فقيل عليك بالصبر فقال اتراني ابكي
للضرب بل انما ابكي لاحتقاره البربط اذ سماه طنبورا وقيل
وكتب اليه بعض عماله قد بعثت الى امير المومنين بسلة دراقن
فكتب اليه قد وصل * الدراقن فاعجبنا فزد منه واستوثق من
الوعاء

* al. وصلت

Dyn. IX.

وصنعتها واتت بها يزيد واجلستها من ورا الستر فقالت يا امير المومنين ابقي من الدنيا شي تتمناه قال قد اعلمتك فرفعت الستر وقالت هذه حبابة وقامت وتركتها عنده فحظيت سعدة عنده واكرمها وقال يوما وقد طرب بغنا حبابة دعوني اطير واهوي ليطير فقالت يا امير المومنين ان لنا فيك حاجة فقال والله لاطيرن فقالت فعلي من تدع الامة والملك قال لها عليك والله وقبل يدها فخرج بعض خدمه وهو يقول سخنت عينك مااسخفك وخرجت معه الى ناحية الاردن يتنزهان فرماها بحبة عنب فاستقبلتها بفيها فدخلت حلقها فشرقت ومرضت بها وماتت فتركها ثلثة ايام لا يدفنها حتى نتنت وهو يشمها ويقبلها وينظر اليها ويبكي فلما دفنت بقي بعدها خمسة عشر يوما ومات ودفن الى جانبها سنة خمس ومماية وكانت ولايته اربع سنين وشهرا وله اربعين سنة:

moritur

هشام بن عبد الملك وفي هذه السنة استخلف هشام بن عبد الملك لليال بقين من شعبان وكان عمره يومين اربعا وثلثين سنة اتاه البريد بالخاتم والقضيب وسلم *عليه بالخلافة وهو بالرصافة فركب منها حتى اتي دمشق وفي ايامه خرج زيد بن علي بن الحسين بن علي بن ابي طالب فقدم الكوفة واسرعت اليه الشيعة وقالوا لنرجوا ان يكون

Hesham Imper.

* *al.* اليه

Dny. IX.

دخلت على عمر اعوده فاذا هو على فراش من ليف وتحته
وسادة من ادم محشي بشلمة ذابل الشفة كاسف
اللون وعليه قميص وسخ فقلت لاختي فاطمة وهي امراته
اغسلوا ثياب امير المومنين فقالت نفعل ثم عدت فاذن
القميص على حاله فقلت الم امركم ان تغسلوا قميصه
فقالت والله ما له غيره فسبحت لله وبكيت وقلت يرحمك
الله لقد خوفتنا بالله عز وجل وابقيت لنا ذكرا في
الصالحين قيل وكانت نفقته كل يوم درهمين وفي ايامه
تحركت دولة بني هاشم ∴

Yazid Ebn Abdolmaleci Imperator.

يزيد بن عبد الملك يكني ابا خالد عاشر بني مروان ولما ولي
الامر استعمل على العراقين وخرسان عمر بن هبيرة الفزاري
وبعث مسلمة بن عبد الملك لقتال يزيد بن المهلب
فقتله وبعث براس يزيد الي يزيد وكان يزيد بن عبد الملك
صاحب لهو وقصف وشغف بحبابة المغنيه واشتهر بذكرها
وقيل كان يزيد قد حج ايام سليمان اخيه فاشترى
حبابة باربعة الف دينار فقال سليمان لقد هممت ان
احجر على يزيد فلما سمع يزيد ردها فاشتراها رجل من اهل
مصر فلما افضيت الخلافة* اليه قالت له امراته سعدة هل بقي
من الدنيا شي تتمناه فقال نعم حبابة فارسلت فاشترتها
وصنعتها

* al. الي يزيد

والجلون واصول الشجر والورق وسليمان بن عبد الملك مقيم بدابق ونزل الشتا فلم يقدر ان يمدهم حتي مات لعشر بقين من صفر سنة تسع وتسعين فرحل مسلمة عن القسطنطينية وانصرف وكانت خلافته اعني سليمان سنتين وثمانية اشهر وكان بايع ابنه ايوب فمات قبله فاستخلف عمر بن عبد العزيز بن مروان بن الحكم ولما احتضر سليمان قيل له اوص قال ان بني صبية صغار افلح من كانت له كبار:·

Moritur *Soliman.*

Constantinopolis liberata.

عمر بن عبد العزيز لما استخلف عمر بن عبد العزيز وبويع له صعد المنبر وامر برد المظالم ووضع اللعنة عن اهل البيت وكانوا يلعنونهم علي المنابر وحض علي التقوي والتواصل وقال والله ما اصبحت * ولي علي احد من اهل القبلة موجدة الا علي اسراف ومظلمة ثم تصدق بثوبه ونزل وتوفي عمر بن عبد الغزيز في رجب لخمس بقين منه سنة احدي ومائة وكانت شكواه عشرين يوما ولما مرض قيل له لو تداويت فقال لو كان دواي في مسح اذني ما مسحتها نعم المذهوب اليه ربي وكان موته بدير سمعان ودفن به وكانت خلافته سنتين وخمسة اشهر وكان عمره تسعا وثلثين سنة قال مسلمة بن عبد الملك دخلت

Omar Ebn Abdol Azizi Imperator.

* *al.* وبي

moritur.

Dyn. IX.

الحصار ارسلوا الي مسلمة يعطوه عن كل راس دينارا فابي
ان يفتتحها الا عنوة فقالت الروم للاون البطريق ان صرفت
عنا المسلمين ملكناك علينا فاستوثق منهم واتي مسلمة
وطلب الامان لنفسه وذويه ووعده ان يفتح له المدينة
غير انه ما يتهيا ذلك ما لم يتنح عنهم ليطمانوا ثم يكر عليهم
فارتحل مسلمة وتنحي الي بعض الرساتيق ودخل لاون
فلبس التاج وقعد علي سرير الملك واعتزل الملك

Theodosius imperium *Leoni* tradit.

ثاوذوسيوس ولبس الصوف منعكفا في بعض الكنايس
وكان مسلمة لما دنا من القسطنطينية امر كل فارس
ان يحمل معه مدين من الطعام علي عجز فرسه الي
القسطنطينية لما دخل لاون المدينة وتنحي مسلمة اعد لاون
السفن والرجال فنقلوا في ليلة ذلك الطعام ولم يتركوا
منه الا ما لم يذكر واصبح لاون محاربا وقد خدع مسلمة
خديعة لو كانت امراة لعيبت بها وبلغ الخبر لمسلمة فاقبل
راجعا ونزل بفنا القسطنطينية ثلثين شهرا فشتا فيها وصاف
وزرع الناس ولقي جنده ما لم يلقه جيش اخر حتي كان
الرجل يخاف ان يخرج من العسكر وحده من البلغاريين
الذين استجاشهم لاون ومن الافرنج الذين في السفن
ومن الروم الذين يحاربونهم من داخل واكلوا الدواب
والجلود

Dyn. IX.

في ولايته الاندلس وكاشغر والهند وكان يمر بالبقال فيقف عليه ياخذ منه حزمة بقل فيقول بكم هذا فيقول بفلس فيقول زد فيها وكان صاحب بنا واتخاذ للمصانع والضياع وقيل انه كان لحانا لا يحسن النحو دخل عليه اعرابي فمتّ اليه بصهر * فقال له الوليد من ختنك بفتح النون فقال بعض الاطبا فقال سليمان انما يريد امير المومنين من ختنك وضم النون فقال الاعرابي نعم فلان وذكر ختنه وعاتبه ابوه عبد الملك على ذلك وقال له لا يلي العرب الا من يحسن كلامهم فجمع اهل النحو ودخل بيتا ولم يخرج منه ستة اشهر ثم خرج منه وهو اجهل منه يوم دخله وقال عبد الملك قد اعذر ❊

Hispania &c. capta.

* al. بصهر له

سليمان بن عبد الملك وفي سنة ست وتسعين بويع سليمان بن عبد الملك في اليوم الذي مات فيه الوليد اخوه قالوا انه كان خيرا فصيحا نشا بالبادية عند اخواله بني عبس ورد المظالم واوى المشردين واخرج المحبسين وفي سنة ثماني وتسعين من الهجرة وهي سنة الف وسبعة * وعشرين للاسكندر جهز سليمان جيشا مع اخيه مسلم ليسير الى القسطنطينية وصار حتى بلغها في مائة الف وعشرين الفا وعبر الخليج وحاصر المدينة فلما برح باهلها الحصار

Soliman Ebn Abdolmalec Imp.

* al. وثلثين

Constantinopolis obsessa.

Dyn.IX.

Bochara & Samarcanda &c. captæ.

ولايته خرج قتيبة بن مسلم الي ماورا النهر فجاشت
الترك والسغد والشاس وفرغانة واحدقوا به اربعة اشهر ثم
هزمهم وافتتح بخارا ثم مضي حتي اناخ علي سمرقند
فافتتحها صلحا وفي ايامه مات الحجاج ذكروا انه اخذه

Hejagius moritur.

السل وهجره النوم والرقاد فلما احتضر قال لمنجم عنده هل
تري ملكا يموت قال نعم اري ملكا يموت اسمه كليب
فقال انا والله كليب بذلك سمتني امي قال المنجم
انت والله تموت كذلك دلت عليه النجوم قال له الحجاج
لاقدمنك امامي فامر به فضرب عنقه ومات الحجاج وقد بلغ
من السن ثلثا وخمسين سنة وولي الحجاز والعراق عشرين
سنة وكان قتل من الاشراف والروسا ماية الفا وعشرين
الفا سوي العوام ومن قتل من معارك الحروب وكان
مات في حبسه خمسون الف رجل وثلثون الف امراة ومات

Alwalid moritur.

الوليد سنة ست وتسعين وكانت ولايته تسع سنين
وثمانية اشهر وبني مسجد دمشق وكان فيه كنيسة
فهدمها وبني مسجد المدينة والمسجد الاقصي وأعطي
المجذمين ومنعهم من السوال الي الناس واعطي كل
مقعد خادما وكل ضرير قايدا ومنع الكتاب النصاري

Prohibentur Scribæ Christiani, Græcè scribere.

من ان يكتبوا الدفاتر بالرومية لكن بالعربية وفتح

Dyn. IX.

نهض وقال والله يا اهل العراق اني ارى روسا قد
اينعت وحان قطافها واني لصاحبها فكاني انظر الي الدما
من فوق العمايم واللحي وفي سنة سبعين للهجرة وهي سنة
الف للاسكندر استجاش يوسطينيانس ملك الروم علي
من بالشام من المسلمين فصالحه عبد الملك علي ان يودي
اليه كل يوم جمعة الف دينار وقيل كل يوم الف دينار وفرسا
ومملوكا وفي سنة ثلثة وثمانين بني الحجاج مدينة واسط وفي
سنة ست وثمانين توفي عبد الملك بن مروان وكان يقول اخاف
الموت في شهر رمضان فيه ولدت وفيه فطمت وفيه جمعت
القران وفيه بايعت لي الناس فمات النصف من شوال حين
*امن الموت *علي نفسه وكان *بن ستين سنة وكانت خلافته
من لدن قتل بن الزبير ثلث عشر سنة ∴ واختص بخدمة
الحجاج بن يوسف تياذوق وثاودون الطبيبان اما *تياذوق
فله تلاميذ اجلا تقدموا بعده ومنهم من ادرك الدولة
العباسية كفرات بن شحناثا في زمن المنصور واما ثاودون فله
كناش كبير عمله لابنه وقيل دخل الي الحجاج يوما فقال له
الحجاج اي شي دواء الطين فقال عزيمة مثلك ايها الامير
فرمي الحجاج بالطين ولم يعد الي اكله بعدها ∴

الوليد بن عبد الملك لما ولي الامر اقر الاعمال علي النواحي وفي
ولايته

* al. ايس
* al. في
* al. عمره

Theodocus & Theodunus Medici.

* al. ثياذن

Phorat Med.

AlWalid Imperator.

Dyn. IX.

هذا غضب الله فاذا اسا لنفسه الاختيار حين قرده بسفلة ولوددت ان هذا الداء تحول الي والي صبياني فكنت اعوضك ما ترك بك مثل نصف ما املك فقال له الخوزي ماافهم عنك قال ماسرجويه هذه صحة لاتستحقها اسال الله نقلها عنك الي من هو حق بها منك ❖

Abdol Malec Imperator.

عبد الملك بن مروان بويع سنة خمس وستين بالشام واما ابن الزبير فبعث اخاه مصعبا علي العراق فقدم البصرة واعطاه اهلها الطاعة واستولي مصعب علي العراقيين فسار اليه عبد الملك بن مروان فالتقوا بسكن وقتل مصعب واستقام العراق لعبد الملك وكان الحجاج بن يوسف علي شرطه فراي عبد الملك من نفاذه وجلادته ما اعجبه ورجع الي الشام ولا هم له دون بن الزبير فاتاه الحجاج فقال ابعثني اليه فاني اري في المنام كاني اقتله واسلخ جلده فبعثه اليه فقتله وسلخ جلده وحشاه تبنا وصلبه وكانت فتنة بن الزبير تسع سنين منذ موت معاوية الي ان مضت ست سنين من ولاية عبد الملك وولي الحجاج الحجاز واليمامة وبايع اهل مكة لعبد الملك بن مروان وزعم قوم ان الحجاج بلا صبه الله علي اهل العراق ولما قدم الكوفة دخل المسجد وصعد يوما المنبر وسكت ساعة ثم

نهض

Dyn. IX.

مروان بن الحكم بويع بالاردن سنة اربع وستين
للهجرة وهو اول من اخذ الخلافة بالسيف وسار اليه
الضحاك بن قيس فاقتتلوا بمرج راهط من غوطة دمشق فقتل
الضحاك وخرج سليمان بن صرد الخزاعي من الكوفة في
اربعة الاف من الشيعة يطلبون بدم الحسين فبعث اليه مروان
بن الحكم عبيد الله بن زياد فالتقوا براس العين فقتل
سليمان وتفرق اصحابه ومات مروان بدمشق وكانت
ولايته تسعة اشهر واياما وبايع اهل الشام عبد الملك بن
مروان ∴ فصل ∴ قال بن جلجل الاندلسي ان ماسرجويه
الطبيب البصري سرياني اللغة يهودي المذهب
وهو الذي تولى في ايام مروان تفسير كناش اهرون
القس الي العربي وحدث ايوب بن الحكم انه كان جالسا
عند ماسرجويه ان اتاه رجل من الخوز فقال اني بليت بدا
لم يبتل احد بمثله فسالة عن دايه فقال اصبح فبصري مظلم
علي وانا اصيب مثل * لحس الكلاب في معدتي فلا يزال هذه
حالي * الي ان اطعم شيا فاذا طعمت سكن ما اجد الي وقت
انتصاف النهار ثم يعاودني ما كنت فيه فاذا عاودت الاكل
سكن ما بي الي وقت صلوة العتمة ثم يعاودني فلا اجد له
دوا الا معاودة الاكل فقال له ماسرجويه علي دايك
هذا

Merwan Imperator.

Masergewaihus Medicus.

* al. كلحس

* al. حتي اطعم

Dyn. IX.

*al. القضية

ثمانيا وخمسين سنة وكان يخضب بالسواد ثم بعث يزيد باهله وبناته الي المدينة وللروافض في هذه *القصة زيادات وتهاويل كثيرة ولما احتضر يزيد بن معاوية بايع ابنه معاوية ومات وهو بن ثماني وثلثين سنة وكان ملكه ثلث سنين وثمانية اشهر ❊

Moawias Yazidi f. Imp.

معاوية بن يزيد ولما مات يزيد صار الامر الي ولده معاوية وكان قدريا لان عمر المقصوص كان علمه ذلك فدان به وتحققه فلما بايعه الناس قال للمقصوص ما تري قال اما ان تعتدل اوتعتزل فخطب معاوية بن يزيد فقال ان جدي معاوية نازع الامر من كان اولي به واحق ثم تقلده ابي ولقد كان غير خليق به ولا احب ان القي الله عز وجل بتبعاتكم فشانكم وامركم ولوه من شيتم ثم نزل واغلق الباب في وجهه وتخلي بالعبادة حتي مات بالطاعون وكانت ولايته عشرين يوما فوثب بنو امية علي عمر المقصوص وقالوا انت افسدته وعلمته فطمروه ودفنوه حيا واما بن الزبير فلما مات يزيد دعا الناس الي البيعة لنفسه وادعي الخلافة فظفر بالحجاز والعراق وخراسان واليمن ومصر والشام الا الاردن ❊

مروان

التميمي في الف فارس فلقي الحسين بزبالة وقال له لم اومر بقتالك انما امرت ان اقدمك الكوفة فاذا ابيت فخذ طريقا لا يدخلك الي الكوفة ولا يردك الي المدينة حتي اكتب الي ابن زياد فتياسر عن طريق العذيب والقادسية والحر يسايره حتي انتهي الي الغاضرية فنزل بها وقدم عليه عمر بن سعد بن ابي وقاص في اربعة الاف ومعه شمر والجيوش فنزلوا بين نهري كربلا وجرت الرسل بينهم وبين الحسين ومنعوه ومن معه الما ان يشربوا وناهضهم القتال يوم عاشورا وهو يوم الجمعة ومعه تسعة عشر انسانا من اهل بيته فقتل الحسين عطشانا وقتل معه سبعة من ولد علي بن ابي طالب وثلثة من ولد الحسين وتركوا علي بن الحسين لانه كان مريضا فمنه عقب الحسين الي اليوم وقتل من اصحابه سبعة وثمانون انسانا وساقوا علي بن الحسين مع نسايه وبناته الي بن زياد فزعموا انه وضع راس الحسين في طشت وجعل ينكث في وجهه بقضيب ويقول ما رايت مثل حسن هذا الوجه قط ثم بعث به وباولاده الي يزيد بن معاوية فامر نساه وبناته فاقيمن بدرجة المسجد حيث توقف اليساري لينظر الناس اليهم. وقتل الحسين سنة احدي وستين من الهجرة يوم عاشورا وهو يوم الجمعة وكان وقد بلغ من السن ثمانيا

Dyn. IX.

بيعة اهل المدينة ومكة ليزيد ابنه بالسيف وبايعه الشاميون
ايضا ثم مات معاوية بدمشق في رجب سنة ستين
وهو ابن ثمانين سنة وبايع اهل الشام يزيد بن
معاوية:

Yazid Imperator.

يزيد بن معاوية لما مات معاوية استدعي الوليد بن
عتبة بن ابي سفيان وهو علي المدينة الحسين بن
علي وعبد الله بن الزبير في جوف الليل ودعي اليهما معاوية
واخذهما بالبيعة لابنه يزيد فقالا مثلنا لا يبايع سرا
ولكن *ان نصبح وانصرفا من عنده وخرجا من تحت
الليل الي مكة وابيا ان يبايعا وبلغ اهل الكوفة
امتناعهما عن بيعة يزيد فكتبوا الي الحسين في القدوم عليهم
فارسل الحسين *مسلم بن عقيل بن ابي طالب الي الكوفة
لياخذ بيعة اهلها فجا واجتمع اليه خلق كثير من
الشيعة يبايعون الحسين وبلغ الخبر عبيد الله بن زياد
وهو بالبصرة فقدم الي الكوفة فسار اليه الشيعة وقاتلوه
حتي دخل القصر واغلق بابه فلما كان عند المسا وتفرق
الناس عن مسلم بعث بن زياد خيلا في خفية فقبضوا عليه
ورفعوه بين شرف القصر ثم ضربوا عنقه ولما بلغ الخبر الحسين
هم بالرجوع الي المدينة وبعث اليه بن زياد الحر بن يزيد

*al. حتي

*al. مهلمة

فدخل ثم دخل اذدرا فلما راه سرجي نهض له لانه كان
عظيما فوبخ معاوية لسرجي وقال اذا كان العبد هالك
فكيف مولاه فقال سرجي خدعت من العادة ثم سال
معاوية لاذدرا لماذا جيت فقال الملك سيرلي ليلا تصغوا الي
كلام هذا المتمرد ولا يكون الملك والملوك عندك
بالسوا فقال معاوية كلكم اعدا لنا فايكم زاد لنا من المال
راعيناه فلما سمع ذلك اذدرا خرج ومن الغد حضر وسرجي
قد سبقه بالدخول فلما دخل اذدرا لم ينهض له فشتمه
اذدرا فقال له يابوس استخففت لي فقذفه سرجي قذف
المخانيث قال اذدرا سوف تري ثم اعاد كلامه الاول علي
معاوية فقال له معاوية ان اعطيتمونا كل خراج بلادكم
نبقي لكم اسم المملكة والا ازحناكم عنها قال اذدرا كانكم
تزعم ان العرب هم الجسم والروم الخيال نستعين برب
السما ثم استاذن للرحيل وسار مجتازا علي ملطية وتقدم
الي مستحفظي الثغور ان يكمنوا لسرجي في الطريق ويلزموه
ويحملوه الي ملطية وينزعوا خصيته ويعلقوهما في رقبته ثم
يسمروه ففعلوا به ذلك وقيل ان معاوية اول من خطب قاعدا
لانه كان بطينا بادنا واول من قدم الخطبة علي الصلوة
خشي ان يتفرق الناس عنه قبل ان يقول ما بدا له ثم اخذ

بيعة

Dyn. IX

معاوية اجلس وحمدها عليه ثم قام خطيبا فقال اني كنت شرطت شروطا اردت بها نظام الالفة وقد جمع الله كلمتنا وازال فرقتنا فكل شرط شرطته فهو مردود فقام الحسن وقال الا وانا اخترت العار على النار وصار الى المدينة واقام بها الى ان مات سنة سبع واربعين من الهجرة وكانت خلافته خمسة اشهر ❖

Moawias Imperator.

معاوية بن ابي سفيان وصار الامر الى معاوية سنة اربعين من الهجرة وكان ولي لعمر وعثمان عشرين سنة ولما سلم الحسن الامر اليه ولي الكوفة المغيرة بن شعبة وولي البصرة وخراسان عبد الله بن عامر وولي المدينة مروان بن الحكم وانصرف معاوية الى الشام فولي عبد الله بن حازم ومات عمرو بن العاص بمصر يوم عيد الفطر فصلى عليه ابنه عبد الله ثم صلى بالناس صلاة العيد وكان معاوية قد اذكى العيون على شيعة علي فقتلهم اين اصابهم وفي سنة ست واربعين من الهجرة وهي سنة تسعماية وسبع وثمنون للاسكندر ارسل سابور المتغلب على ارمانيا الى معاوية رسولا اسمه سرجي يطلب منه النجدة على الروم وارسل قسطنطين الملك ايضا رسولا الى معاوية لاندرا الخصي وهو من *اخص خواصه فاذن معاوية لسرجي ان يدخل اولا

*al. بعض

Dyn. IX.

مقدمته في اثنا عشر الفا وقدم معاوية علي مقدمته بشر بن
ارطاه فكانت بينه وبين قيس مناوشة ثم تحاجزوا ينتظرون
الحسن قالوا فنظر الحسن الي مايسفك من الدما
وينتهك من المحارم فقال لا حاجة لي في هذا الامر وقد رايت
ان اسلمه الي معاوية فيكون في عنقه تباعته واوزاره فقال
له الحسين انشدك الله ان تكون اول من عاب اباه ورغب
عن رايه فقال الحسن لا بد من ذلك وبعث الي معاوية
بذكر تسليمه الامر اليه فكتب اليه معاوية اما بعد فانت
اولي مني بهذا الامر لقرابتك *في كذا وكذا ولو علمت انك
اضبط له واحوط علي حريم هذه الامة واكيد للعدو لبايعتك
فاسل ما شيت فكتب الحسن اموالا وضياعا وامانا لشيعة
علي واشهد علي ذلك شهودا من الصحابة وكتب في
تسليم الامر كتابا فالتقا معاوية مع الحسن علي منزل من
الكوفة ودخلا الكوفة معا ثم قال يا ابا محمد جدت بشي لا
تجود بمثله نفوس الرجال فقم واعلم الناس *بذلك فقام
الحسن فحمد الله واثني عليه ثم قال ايها الناس ان الله
عز وجل هداكم باولنا وحقن دماوكم باخرنا وان معاوية
نازعني حقا لي دونه فرايت ان امنع الناس الحرب واسلمه
اليه وان لهذا الامر مدة والدنيا دول فلما قالها قال له
معاوية

Se imperio abdicat.

*al. وكن

*al. ذلك

Dyn. IX.

داود والبرك وابن ملجم ان يقتلوا عمرو ابن العاص ومعاوية
وعليا ويريحوا العباد من ايمة الضلال اما داود فانه اتي
الي مصر ودخل المسجد وضرب خارجة ابن حذافة فقتله
وهو يظنه عمروا واخذ داود به فقتل واما البرك فانه مضي الي
الشام ودخل المسجد وضرب معاوية فقطع منه عرقا فانقطع
منه النسل فاخذ البرك فقطعت يداه ورجلاه وخلي عنه
فقدم البصرة ونكح امراة فولدت له فقال له زياد يولد لك
ولا يولد لمعاوية فضرب عنقه واما بن ملجم فانه اتي الي الكوفة
وسم سيفه وشحذه وجا بات بالمسجد فدخل علي
المسجد ونبه النيام فركل ابن ملجم برجله وهو ملتف بعباة
interficitur. وفتح ركعتي الفجر فاتاه ابن ملجم فضربه علي صلعته
ولم تبلغ الضربة مبلغ القتل ولكن عمل فيه السم فثار الناس
اليه وقبضوا عليه فقال علي لا تقتلوه فان عشت رايت فيه راي
وان مت فشانكم به فعاش ثلثة ايام ثم مات يوم الجمعة
لسبع عشرة من رمضان فقتل بن ملجم ∴

AlHosan.

الحسن بن علي بن ابي طالب ثم بويع الحسن بن علي
بالكوفة وبويع معاوية بالشام في مسجد ايليا فسار الحسن عن
الكوفة الي لقا معاوية وكان قد نزل مسكن من ارض
الكوفة ووصل الحسن الي المداين وجعل قيس بن سعد علي

في

الصحيفة وكتب البسملة بدا باسم عمرو فقال له عمرو امحه وابدا باسم ابي موسي فانه افضل مني واولي * بان يقدم وكانت منه خديعة ثم قال ما تقول يا ابا موسي في قتل عثمان قال قتل والله مظلوما قال اكتب يا غلام ثم قال يا ابا موسي ان اصلاح الامة وحقن الدما خير مما وقع فيه علي ومعاوية فان رايت ان تخرجهما وتجعل علي الامة من * ترضي المسلمون فان هذه امانة عظيمة في ارقابنا قال لا باس بذلك قال عمرو اكتب يا غلام ثم ختما علي ذلك الكتاب * فلما كان من الغد قعدا للنظر قال عمرو يا ابا موسي قد اخرجنا عليا ومعاوية من هذا الامر فسم له من شيت فسمي عدة لا يرضيهم عمرو فعرف ابو موسي انه يتلعب به فقال افعلتها يا كلب لعنك الله قال له عمرو بل انت يا حمار لعنك الله ثم قال عمرو ان هذا قد خلع صاحبه وانا ايضا خلعته كما خلعت هذا الخاتم من يدي وافترقا وعزم علي المسير الي معاوية وبايعه ستون الفا علي الموت فشغلته الخوارج وقتالهم واخذ معاوية في تسريب السرايا الي النواحي التي يليها عمال *علي وشن الغارات وبعث جيشا الي المدينة ومكة فبايعه اهلها بقية ثم تعاقد ثلثة نفر من الخوارج

* بالتقديم

* يرضي به

* al. فلما قعدا من الغد

* al. اعمال

DynIX..

قال علي هذا كتاب الله فمن يحكم بيننا فاختار
الشاميون عمرو بن العاص والعراقيون ابا موسي الاشعري
فقال الاحنف ان ابا موسي رجل قريب القعر كليل *al. في
الشفرة اجعلني مكانه اخذ لك بالوثيقة واضعك من
هذا الامر بحيث تحب فلم يرض به اهل اليمن فكتبوا
القضية علي ان يحكم الحكمان بكتاب الله والسنة
والجماعة وصيروا الاجل شهر رمضان ورحل علي الي
الكوفة ومعاوية الي الشام فلما دخل علي الكوفة اعتزل
اثنا عشر الفا من القرا وهم ديانوه جزعت من البلية
ورضيت بالقضية وحكمت الرجال والله يقول ان
الحكم الا لله ثم اجتمع ابو موسي الاشعري وعمرو بن العاص
† للتحكم بموضع بين مكة والكوفة والشام بعد صفين بثمانية † للتحكيم
اشهر واحضر اجماعة من الصحابة والتابعين فقال
ابن عباس لابي موسي مهما نسيت فلا تنس ان عليا
ليست فيه خلة واحدة تباعده من الخلافة وليس في
معاوية خصلة واحدة تقربه من الخلافة فلما اجتمع
ابو موسي وعمرو للحكومة ضربا فسطاطا وقال عمرو يجب
ان لا نقول شيا الا كتبناه حتي لا نرجع عنه فدعا بكاتب
وقال له سرا ابدا باسمي فلما اخذ الكاتب

الصحيفة

كالقنفذ لما فيه من السهام وجا علي حتي وقف عليه وقال لمحمد بن ابي بكر انظر احية هي ام لا فادخل محمد راسه في هودجها فقالت من انت قال اخوك البر فقالت عقيق قال يا اخية هل اصابك شي فقالت ما انت وذاك ودخل علي البصرة وودع اهلها وخرج منها الي الكوفة ولما بلغ معاوية خبر الجمل دعا اهل الشام الي القتال والمطالبة بدم عثمان فبايعوه اميرا غير خليفة وبعث علي رسولا الي معاوية يدعوه الي البيعة فابي فخرج علي من الكوفة في سبعين الف رجل وجا معاوية في ثمانين الف رجل فنزل صفين وهو موضع بين العراق والشام فسبق عليا علي شريعة الفراة فبعث علي الاشتر النخعي فقاتلهم وطردهم وغلبهم علي الشريعة ثم تناوشوا الحرب اربعين صباحا حتي قتل من العراقيين خمسة وعشرين الفا ومن الشاميين خمسة واربعين الفا ثم خرج علي وقال لمعاوية علام نقتل الناس بيني وبينك احاكمك الي الله عز وجل فايّنا قتل صاحبه استقام الامر له فقال معاوية لاصحابه يعلم انه لا يبارزه احد الا قتله فامرهم ان ينشروا المصاحف وينادوا يا اهل العراق بيننا وبينكم كتاب الله ندعوكم اليه

قال

Dyn. IX.

امرا قال اصبت اجرا وخيرا وقتلوا من خزنة بيت المال خمسين رجلا وانتهبوا الاموال وبلغ ذلك عليا فخرج من المدينة وسار * بتسعماية رجل وجاه من الكوفة ستة الاف رجل وكانت الوقعة بالخريبة فبرز القوم للقتال واقاموا الجمل وعايشة في هودج ونشب الحرب بينهم فخرج علي ودعا الزبير وطلحة وقال للزبير ماجابك فقال لااراك لهذا الامر اهلا وقال لطلحة اجيت بعرس النبي تقاتل بها وخبيت عرسك في البيت اما تايعتماني قالا تايعناك والسيف علي عنقنا واقبل رجل سعدي من اصحاب علي فقال ياعلي صوته يا ام المومنين والله لقتل عثمان اهون من خروجك من بيتك علي هذا الجمل الملعون انه قد كان لك من الله ستر وحرمة فهتكت سترك واباحت حرمتك ثم اقتتل الناس وفارق الزبير المعركة فاتبعه عمر بن جرموس وطعنه في جربان درعه فقتله واما طلحة فاتاه سهم فاصابه فاردفه غلامه فدخل البصرة وانزله في دار خربة ومات بها وقتل تسعون رجلا علي زمام الجمل وجعلت عايشة تنادي البقية ونادي علي اعقروا الجمل فضربه رجل فسقط فحمل الهودج موضعا واذا هو

* بسبعماية

قالت واعثماناه ما قتله الا علي لاصبع من عثمان خير
من طباق الارض امثالهم فقال لها رجل من
اخوالها والله اول من امال حرفه لانت ولقد كنت
تقولين اقتلوا نعثلا فقد كفر قالت انهم استتابوه ثم
قتلوه ونعثل اسم رجل كان طويل اللحية وكان عثمان
اذا نيل منه وعيب شبه به لطول لحيته ثم انصرفت
عايشة الي مكة وضربت فسطاطا في المسجد واراد علي
ان ينزع معاوية عن الشام فقال له المغيرة بن
شعبة اقرر معاوية علي الشام فانه يرضي بذلك وهال
طلحة والزبير ان يوليهما البصرة والكوفة فابي وقال
تكونان عندي اجمل بكما فاني استوحش
لفراقكما فاستاذناه في العمرة فاذن لهما فقدما علي
عايشة وعظما امر عثمان ولما سمع معاوية بقول
عايشة في علي ونقض طلحة والزبير البيعة ازداد قوة
وجراة وكتب الي الزبير اني قد بايعتك ولطلحة من
بعدك فلا يفوتكما العراق واعانهما بنو امية وغيرهم
وخرجوا بعايشة حتي قدموا البصرة فاخذوا بن حنيف
اميرها من قبل علي فنالوا من شعره ونتفوا لحيته وخلوا
سبيله فقصد عليا وقال له بعثتني ذا لحية وقد جيتك
امرد

Dyn. IX

Othmanus interfectus.

بغتة بمشقص في اوداجه وقتله الاخر والمصحف في حجره وذلك لعشر مضين من ذي الحجة سنة خمس وثلثين وكانت خلافته اثنتي عشرة سنة بالتقريب وعمره نيف وثمانون سنة :

Ali.

علي ابن ابي طالب لما قتل عثمان اجتمع ناس من المهاجرين والانصار فاتوا عليا وفيهم طلحة والزبير ليبايعوه فقال علي لطلحة والزبير ان احببتما ان تبايعاني وان احببتما بايعتكما قالا له لا بل نبايعك فخرجوا الي المسجد وبايعه الناس يوم الجمعة لخمس بقين من ذي الحجة سنة خمس وثلثين للهجرة وكان اول مبايعيه طلحة وكان في اصبعه شلل فتطير منها حبيب ابن ذويب وقال يد شلا لا يتم هذا الامر ما اخلقه ان ينتكث وتخلف عن بيعة علي بنو امية ومروان بن الحكم وسعيد بن العاص والوليد بن عقبة ولم يبايعه العثمانية من الصحابة وكانت عايشة تولت علي عثمان وتطعن فيه وكان هواها في طلحة فبينا هي قد اقبلت راجعة من الحج استقبلها راكب فقالت ماوراك . قال قتل عثمان قالت كاني انظر الي الناس يبايعون طلحة فجا راكب اخر فقالت ماوراك قال بايع الناس عليا

قالت

فافتتحها صلحا ثم ان الناس نقموا علي عثمان اشيا
منها كلفة باقاربه * فاولي الحكم بن العاص بن اميه
طريد النبي عليه السلام واعطي عبد الله ابن خالد اربعماية الف
درهم واعطي الحكم ماية الف درهم ولما ولي صعد المنبر فجلس
ذروته حيث كان يقعد النبي عليه السلم وكان ابو بكر
ينزل عنه درجة وعمر درجتين فتكلم الناس عن ذلك واظهروا
الطعن فخطب عثمان وقال هذا مال الله اعطيه من
شيت وامنعه ممن شيت فارغم الله انف من رغم انفه
فقام عمار بن ياسر فقال انا اول من رغم انفه فوثب
بنو امية عليه وضربوه حتي غشي عليه فحنقت العرب
علي ذلك وجمعوا الجموع ونزلوا فرسخا من المدينة
وبعثوا الي عثمان من يكلمه ويستعتبه ويقول له
اما ان تعتدل او تعتزل وكان اشد الناس علي عثمان طلحة
والزبير وعايشة فكتب عثمان اليهم كتابا يقول
فيه اني انزع عن كل شي انكرتموه واتوب الي الله
فلم يقبلوا منه وحاصروه عشرين يوما فكتب الي علي
اترضي * ان يقتل ابن عمك ويسلب ملكك قال علي
لا والله وبعث الحسن والحسين الي بابه يحرسانه فتسور
محمد بن ابي بكر مع رجلين حايط عثمان فضربه احدهم
بمشقص

captæ.
*al. فاوي

*al. يقتل

خلافته ماه البصرة وما كان بقي من حدود اصفهان
والري علي يد ابي موسي الاشعري ثم بعث عثمان عبد
الله بن عامر الي اصطخر وبها يزدجرد فخرج الي دارابجرد
فارسل عبد الله مجاشع بن مسعود في اثر يزدجرد
فركب المفازة حتي اتي كرمان واخذ علي طريق
سجستان يريد الصين وجاء مجاشع الي سجستان ثم
انصرف لما لم يدرك يزدجرد وعاد الي فارس فاشتد خوف
يزدجرد واستمد طرخان التركي لنصرته ولما ورد استخف
به وطرده لكلام تكلم به بعض الترك وعند انصرافهم
ارسل ماهوي مرزبان وكان قد خامر يزدجرد الي
طرخان ان كر عليه فاني اظاهرك فكر طرخان علي
يزدجرد فولي يريد المدينة فاستقبله ماهوي فمزقه كل
ممزق وقيل ان يزدجرد انتهي الي طاحونة بقرية
من قري مرو فقال للطحان اخفني ولك منطقتي
وسواري وخاتمي فقال الرجل ان كري الطاحونة كل
بن يوم اربعة دراهم فان اعطيتنيها عطلتها والا فلا فبينما هو
في راجعته اذ غشيته الخيل فقتلوه وانتزع عثمان عمرو
العاص عن الاسكندرية وامر عليها عبد الله بن
مسعود اخاه لامه فغزا افريقية وغزا معاوية قبرس وانقرة
فافتتحهما

Yazdejerd Perſ. R. interfectus.

Cyprus, & Ancyra

لما ضرب ابو لولوة عمر بالخنجر وشرب اللبن فخرج من جراحته فقالوا له اعهد الي من تكون الخلافة بعدك قال لو كان سالم حيا لم اعدل به قيل له هذا علي بن ابي طالب وقد تعرف قرابته وتقدمه وفضله قال فيه دعابة اي مزاح قيل فعثمان بن عفان قال هو كلف باقاربه قيل فهذا الزبير بن العوام * جواري النبي عليه السلام قال بخيل قيل فهذا سعد قال فارس مقنب والمقنب ما بين الثلثين الي الاربعين من الخيل قيل فهذا طلحة بن عم ابي بكر الصديق قال لولا باو فيه اي كبرا وخيلا قيل فابنك قال يكفي ان يسال واحد من ال الخطاب عن * امر امير المومنين ولكن جعلت هذا الامر شوري بين ستة نفر وهم عثمان وعلي وطلحة والزبير وابو عبيدة وسعد بن ابي وقاص الي ثلثة ايام فلما دفن عمر جا ابو عبيدة الي علي بن ابي طالب فقال له هل انت مبايعي علي كتاب الله وسنة نبيه وسنة الشيخين قال اما كتاب الله وسنة نبيه نعم واما سنة الشيخين فاجتهد راي فجا الي عثمان فقال له هل انت مبايعي علي كتاب الله وسنة نبيه وسنة الشيخين قال اللهم نعم فبايعه ابو عبيدة والجماعة ورضوا به واول * فتح في خلافته

* *al.* حواري

* عن امرة المومنين

* *al.* ما فتح كان

Dyn. IX.

قال كتب الحكمة التي في خزاين الملوكية فقال له
عمرو مالا يمكنني ان امر فيها الا بعد استيذان امير
المومنين عمر ابن الخطاب وكتب الي عمر وعرفه قول
يحيي فورد عليه كتاب عمر يقول فيه واما الكتب التي
ذكرتها فان كان فيها ما يوافق كتاب الله ففي
كتاب الله عنه غني وان كان فيها ما يخالف كتاب
الله فلا حاجة اليه فتقدم باعدامها فشرع عمرو ابن
العاص في تفريقها علي حمامات الاسكندرية واحراقها في
مواقدها * فاستنفدت في مدة ستة اشهر فاسمع ماجري
واعجب ومن الاطبا المشهورين في هذا الزمان بولوس
الاجانيطي طبيب مذكور في زمانه وكان خبرا خبيرا بعلل
النسا كثير المعاناة لهن وكانت القوابل † تاتيه وتسالنه
عن الامور التي تحدث للنسا عقيب الولادة فينعم بالجواب
لهن ويجيبهن عن * سوالهن بما يفعلنه فلذلك سموه
بالقوابلي وله * كنابين في الطب تسع مقالات نقل حنين
بن اسحق وكتاب في علل النسا ومنهم مغنوس له ذكر بين
الاطبا ولم نرله تصنيفا ∴
عثمان بن عفان ويكني ابا عمرو بويع له لليلتين
بقيتا من ذي الحجة سنة ثلث وعشرين للهجرة قبل

Bibliotheca Alexandrina quod fatum sortita.

* فاستنفدت

Paulus Ægineta medicus.

† يأتينه

* شكواتهن

* كتاب

Magnus Medicus.

Othman Chalifa III.

فقال لا ديرن لك رحا لا تسكن الي يوم القيامة فقال
ان العبد قد اوعد ولو كنت اقتل احدا بالتهمة لقتلتك هذا
ثم ان الغلام ضربه بالخنجر في خاصرته طعنتين فدعا عمر
طبيبا لينظره فسقاه نبيذا فخرج ولم يدر اهو نبيذ ام دم
ثم دعا بطبيب اخر فسقاه لبنا فخرج اللبن * بيّنا فقال له
اعهد يا امير المومنين ∴ فصل ∴

*al. لتنا

وفي
هذا الزمان اشتهر بين الاسلاميين يحي المعروف عندنا
بغرماطيقوس اي النحوي وكان اسكندرانيا يعتقد
اعتقاد النصاري اليعقوبية ويشيد عقيدة ساوري ثم رجع
عما يعتقده النصاري في التثليث فاجتمع اليه الاساقفة
بمصر وسالوه الرجوع عما هو عليه فلم يرجع فاسقطوه عن
منزلته وعاش الي ان فتح عمرو بن العاص مدينة الاسكندرية
ودخل علي عمرو وقد عرف موضعه من العلوم فاكرمه عمرو وسمع
من الفاظه الفلسفية التي لم تكن للعرب بها انسة ما هاله
ففتن به وكان عمر عاقلا حسن الاستماع صحيح الفكر
فلازمه وكان لا يفارقه ثم قال له يحي يوما انك قد احطت
بحواصل الاسكندرية وختمت علي كل الاصناف الموجودة
بها فما لك به انتفاع فلا اعارضك فيه وما لا انتفاع لك به
فنحن اولي به فقال له عمرو ما الذي تحتاج اليه
قال

Johannes Grammaticus.

جامعا متوسطا وعند فراغه من بنا مدينة البصرة اسكن
فيها ذرية من كان بها من العرب وسار في * جنوده الي
جميع كور الاهواز فافتتحها الا مدينة تستر فانهم امتنعوا
لحصانتها وفيها رحل هرقل من انطاكية الي
القسطنطينية وهو يقول باليونانية سوزه سوريا وهي
كلمة وداع لارض الشام وبلادها ثم مات هرقل وقام
ابنه قسطنطين مكانه وبعد اربعة اشهر قتلته مرطياني
امراة ابيه بالسم واقامت ابنها هرقل وسمته داود الحدث
فنقموا ارباب الدولة امره وخلعوه وملكوا قسطوس ابن القتيل
وفيها افتتح عبد الله بن بديل اصفهان صلحا وفيها فتح جرير
البجلي همدان وفيها كانت وقعة نهاوند وفيها فتح معاوية
عسقلان بصلح في شهر رمضان ومات عمر يوم الاربعا لخمس
بقين من ذي الحجة سنة ثلث وعشرين للهجرة وعمره ثلث
وستون سنة وكانت خلافته عشر سنين وستة اشهر وسبعة
عشر يوما قتله ابو لولوة فتي المغيرة ابن شعبة في صلوة
الفجر وكان السبب في ذلك ان ابا لولوة جا اليه
يشكو ثقل الخراج وكان عليه كل يوم درهمان
فقال له عمر ليس بكثير في حقك فاني سمعت
عنك انك لو اردت ان تدير الرحا بالريح لقدرت عليه

*al. جيوشه

Ahwazi urbes captæ.

Heraclius Syriæ valedicit.

Constantinus Heraclio succedit in Imperio.

Heracliolus. Constans. Spahan capta.

Hamdan capta.

Askelan capta.

Omar moritur.

Dyn. IX.

ابي موس الاشعري ومن معه وعند الالتقا قتلا هاذان
المرزبانان العظيمان ومرت العرب في اثر العجم يقتلون
من ادركوا منهم وفي خلافة عمر فتح ابو عبيدة دمشق
بعد حصار سبعة اشهر وصالح اهل ميسان وطبرية وقيسارية
وبعلبك وفتح حمص بعد حصار شهرين وفيها كتب عمر
الي يزيد بن ابي سفيان بولاية دمشق وفيها دخل ميسرة
بن مسروق العبسي ارض الروم في اربعة الاف وهو اول
جيش دخل * الي الروم وفيها فتح عمر ابن العاص مصر
عنوة وفتح الاسكندرية صلحا وفيها دخل عياض ابن
غنم سروج والرها صلحا وفيها افتتح ايضا الرقة وامد
ونصيبين وطورعبدين وماردين صلحا وفتح حبيب ابن
مسلمة قرقيسيا صلحا وفيها فتح عتبة ابن غزوان * قرا
البصرة ثم سار حتي وافي الايلة فافتتحها عنوة ثم صار
الي المداين فحارب مرزبانها وضرب عنقه وقتل من جنوده
مقتلة عظيمة ثم ان عتبة كتب الي عمر يستاذنه في
الحج فاستعمل عمر علي عمله المغيرة ثم شعبة ثم عزله
واستعمل علي ارض ميسان ابا موسي الاشعري وامره ان
يبتني بارض البصرة خططا لمن عنده من العرب ويجعل
كل قبيلة في محلة * واثبتوا لانفسهم المنازل وبني بها مسجدا
جامعا

Pr fligantur *Persæ*.

Damascus capta.

Misan, Tiberias, &c. in fœdus receptæ.

Hems capta.

Quis *Mohammeden.* primus *Romanorum* ditiones invasit.

* *abest in al:ex:* الي

Alexandria capta.

Saruj & *Roha* deditæ.

**al.* فرات

Ila capta.

* *al.* وابتنوا

Dyn. IX.

بالسيوف وتوسط المثني العجم يجالدهم بسيفه ثم رجع
منصرفا الي قومه * وصدفهم العجم القتال فثبت بعض
العرب وانهزم البعض فقبض المثني علي لحيته
ينتفها فحملت قبايل العرب وحملت عليهم العجم فاقتتلوا
من وقت الزوال الي ان توارت الشمس بالحجاب ثم
حملوا علي العجم وخرج مهران فوقف امام اصحابه
فحمل عليه المثني فضربه مهران فنبا السيف عن الضربة
وضربه المثني علي منكبه فخر ميتا وانهزم العجم لاحقين
بالمداين وثاب المسلمون يدفنون موتاهم ويداوون
* جرحاهم فلما نظرت العجم الي العرب وقد اخذت اطراف
بلادهم وشنوا الغارة في ارضهم قالوا انما اوتينا من تمليكنا
النسا علينا فاجتمعوا علي خلع ارزمي دخت بنت كسري
وتمليك غلام اسمه يزدجرد قد كان نجم من عقب
كسري بن هرمز فاجلسوه وبايعوه علي السمع والطاعة
فاستجاش يزدجرد جنوده من افاق مملكته وولي
عليهم رجلا عظيما من عظما مرازبتهم له سن وتجربة يقال
له رستم فوجهه الي الحيرة ليحارب من ورد عليه هناك
من العرب وعقد ايضا لرجل اخر من مرازبات العجم يسمي
الهرمزان في جنود كثيرة ووجه الي ناحية الاهواز لمحاربة

صدقهم. *al.*

Dubium inter *Arabes* et *Persas* certamen.

Cedunt *Persæ*,

* جراحاتهم

Depositâ *Arzemidochtâ*.

Yazdejerd Regno *Persarum* præficitur.

ابي

Dyn. IX.

Prælium cum *Persis.*

اصحابه ووقف هو في القلب فزحف اليهم العجم فرشقوهم
بالنشاب حتي كثرت في المسلمين الجراحات فحمل العرب
حملة رجل واحد وكشفوا العجم ثم ان العجم ثابوا وحملوا
علي المسلمين فكان ابو عبيد اول قتيل وقتل من
المسلمين عالم فولي الباقون هاربين نحو الجسر والمثني
يقاتل من ورايهم *لجميعهم حتي عبروا جميعا وعبر المثني
في اخرهم وقطعوا الجسر وكتب الي عمر بما جري من
المحاربة وكتب اليه عمر ان يقيم الي ان ياتيه المدد
وكانت هذه الوقعة في شهر رمضان يوم السبت سنة
ثلث عشرة من التاريخ ثم ان عمر ارسل رسله الي
قبايل العرب *يستنفرهم فلما اجتمعوا عنده بالمدينة ولي
جرير بن عبد الله البجلي امرهم فسار بهم حتي وافي
الثعلبية وانضم اليه من هناك ثم سار حتي نزل دير هند
ووجه سراياه للغارة بارض السواد مما يلي الفرات فبلغ
ذلك ارزمي دخت ملكة العجم فامرت ان ينتدب من
مقاتليها اثنا عشر الف فارس من ابطالهم فانتدبوا وولت
عليهم *مهران بن مهرويه عظيم المرازبة فسار بالجيش حتي
وافي الحيرة ورجعت سرايا العرب واجتمعوا وتهيا الفريقان
للقتال وزحف بعضهم *علي بعض وتطاعنوا بالرماح وتضاربوا
بالسيوف

* بجميعهم

An. 13.

* يستنفرهم

* al. مهر

* al. الي

عليه فكتب عثمان الي عمر بن الخطاب فلما افاق قال من كتبت قال عمر قال قد اصبت ما في نفسي ولو كتبت نفسك لكنت اهلا له واجمعوا علي ذلك وكان يدعي خليفة خليفة رسول الله قالوا هذا يطول فسمي امير المومنين وهو اول من سمي بذلك ولما استخلف قام في الناس خطيبا فقال بعد الحمد له ايها الناس لولا ما ارجوه من خيركم وقوامكم عليه لما * اوليتكم علي غير ذلك فلما ولي الامر لم يكن له همة الا العراق فعقد لابي عبيد ابن مسعود علي زها الف رجل وامره بالمسير الي العراق ومعه مثني ابن حارثة وعمر بن حزم وسليط بن قيس فساروا حتي نزلوا الثعلبية فقال سليط يا ابا عبيد اياك وقطع هذه اللجة فاني اري للعجم جموعا كثيرة والراي ان تعبر بنا الي ناحية البادية وتكتب الي امير المومنين عمر فتساله المدد فان اجابك عبرت اليهم فتناجزهم الحرب فقال ابو عبيد جبنت والله يا سليط فقال المثني والله ما جبن ولكن اشار عليك بالراي فاياك ان تعبر اليهم فتلقي نفسك واصحابك وسط ارضهم فتنشب بك مخالبهم فلم يقبل منهما ابو عبيد وعقد الجسر وعبر بعد معه علي كره منهما فعبرا معه وعبا ابو عبيد اصحابه

Titulo *Amir OlMumenin* quis primò insignitus.

* وليتكم

قبل ذلك ابا عبيدة ابن الجراح في زها عشرين الف رجل الي الشام وبلغ هرقل ملك الروم ورود العرب الي ارض الشام فوجه اليهم سرجيس البطريق في خمسة الاف رجل من جنوده ليحاربهم وكتب ابو بكر الي خالد عند افتتاحه الحيرة يامره ان يسير الي ابي عبيدة بارض الشام ففعل والتقي العرب الروم فانهزم الروم وقتل سرجيس البطريق وذلك انه في هربه سقط من فرسه فركبه غلمانه فسقط فركبوه ثانيا فهبط ايضا وقال لهم فوزوا بانفسكم واتركوني اقتل وحدي وفي سنة ثلث عشرة للهجرة مرض ابوبكر خمسة عشر يوما ومات رحمه الله يوم الاثنين لثمان خلون من جمادي الاخرة وهو ابن ثلث وستين سنة وكانت خلافته سنتين واربعة اشهر الا ثمانية ايام وفيها وهي سنة سبعماية وست واربعين للاسكندر خالف هركل الناموس وتزوج مرطياني ابنة اخيه وولدت له ابنا غير ناموسي وسماه باسمه مصغرا هربقل ❖

Regionem Damascenam invadunt Arabes.

AbuBecr moritur ann. H.13.

عمر بن الخطاب ويكني اباحفص قيل ان ابابكر لما دنا اجله قال لعثمان بن عفان كاتبه اكتب بسم الله الرحمن الرحيم هذا ما عهد عبد الله بن ابي قحافة وهو في اخر ساعات الدنيا واول ساعات الاخرة ثم غمي عليه

Omar Ebnol'Chetab. Chalifa.

Dyn. IX.

فقال علي لا نقيلك ولا نستقيلك فاجمع المهاجرون والانصار علي خلافته ولما ذاع خبر وفاة النبي عليه السلام ارتد خلق كثير من العرب ومنعوا الزكوة واشتد رعب المسلمين بالمدينة لاطباقهم علي الردة فاووا الذراري والعيال الي الشعاب فامر ابو بكر خالد بن الوليد علي الناس وبعثه في اربعة الاف وخمساية فسار حتي وافا المرتدة وناوشهم القتال وسبي ذراريهم وقسم اموالهم *وضج ايضا المسلمون الي ابي بكر فقالوا الا تسمع ما قد انتشر من ذكر هذا الكذاب مسيلمة بارض اليمامة وادعايه النبوة فامر خالد بن الوليد بالمسير الي محاربته وسار بالناس حتي نزل بموضع يسمي عقربا وسار مسيلمة في جمع من بني حنيفة فنزل حذا خالد وكان بينهما وقعات واشتد الحرب بين الفريقين واقتحم المسلمون باجمعهم علي مسيلمة واصحابه فقاتلوهم حتي احمرت الارض بالدما ونظر عبد اسود اسمه وحشي الي مسيلمة فرماه بحربة فوقعت علي خاصرته فسقط عن فرسه قتيلا ومن هناك توجه خالد الي ارض العراق فزحف الي الحيرة ففتحها صلحا وكان ذلك اول شي افتتح من العراق وقد كان ابو بكر وجه قبل

*al. جنح

Mosailema Pseudopropheta.

Hirah capta.

الجمعة والاعياد فجعلت مجمعا للامة يتلاقون ويتزاورون ويستريحون فيها عن كد الكدح واما الختان فهو سنة فيه ابتلاء وامتحان وتسليم واما تحريم الميتة والدم ففي كراهية النفس ونفار الطبع ما يوجب الامتناع منها ❖

Abu Becr Chalifa.

ابو بكر الصديق اعظم خلاف بين * الايمة الاسلامية خلاف الامامة وعليه سل السيوف وقد اتفق ذلك في الصدر الاول فاختلف المهاجرون والانصار فيها فقالت الانصار منا امير ومنكم امير فاستدركهم ابو بكر وعمر في الحال وقبل ان يشتغلوا بالكلام مد عمر يده الي ابي بكر فبايعه وبايعه الناس وسكنت الثايرة وبويع له في شهر ربيع الاول في اول سنة احدي عشرة يوم توفي النبي عليه السلام في سقيفة بني ساعدة قال عمر ان ابي بكر كانت بيعته فلتة وقي الله شرها فمن عاد الي مثلها فاقتلوه فايما رجل بايع رجلا من غير مشورة من المسلمين فليقتلا الرجلان وقيل * لما بلغ ذلك علي ابن ابي طالب لم ينكره واكثر ما روي انه قال ما شاورتني فقال له ابو بكر ما اتسع الوقت للمشورة وانا خفنا ان يخرج الامر منا ثم صعد المنبر فقال اقيلوني من هذا الامر فلست بخيركم فقال

* al. الامة.

An: Hejra undecimus.

* al. لم يبلغ ذلك علي بن ابي طالب واذا بلغ ينكره

Dyn. IX.

حتي لا يجتمعون علي ضلالــــ فان عثروا بــمــا يناسب مطلوبهم اجروا حكــم الحادثــة علي مقتضــاه والا فزعوا الــي القيــاس لان الحوادث والوقايــع غيــر متناهيــة والنصوص متناهيــة فلا يتطابقان فعلم قطعا ان القياس واجــب الاعتبار ليكون بصدد كــل حادثــة شرعيــة اجتهاد قياسي ومن الايمــة داود الاصفهاني نفي القياس اصلا وابو حنيفــة شديد العنايــة به وربما يقدم القياس الجلي علي احاد الاخبار ومالــك والشافعي وابــن حنبل لا يرجعون الي القياس الجلي ولا الخفي ما وجدوا خبرا او امرا وبينهم اختلاف في الاحكام ولهم فيها تصانيف وعليهــا مناظرات ولا يلزم بذلــك تكفيــر ولا تضليــل وبالجملــة اصولــ شريعــة الاسلام الطهارة في حواشي الانسان واطرافــه لارسالهــا وملاقاتها النجاسات والصلوة وهي خضوع وتواضــع لرب العزة والزكاة وهي مواسـاة ومعونــة وافضالــ والصيام وهو رياضــة وتذليل وقمــع الشهوة تحصل بــه رقــة القلب وصفاء النفس والحج وهو مثالــ الخروج عن الدنيا والاقبالــ علي الاخرة واكثر ما فيه من المناسك امتحان وابتلا العبد بامتثاله ما شرع له وذلك كالسعي والهرولة في الطواف ورمي الجمار واما

الاسرار وقوم منهم غلوا في حق ايمتهم حتي اخرجوهم
من حدود الخليقة وحكموا فيهم باحكام الاهية وبازا
الشيعة الخوارج فمنهم من اخطا علي بن ابي طالب
فيما تصرف فيه ومنهم من تخطي عن تخطيته الي تكفيره
ومنهم من جوز ان لا يكون في العالم امام اصلا وان
احتيج اليه فيجوز ان يكون عبدا او حرا او نبطيا او
قريشيا اذا كان عادلا فان عدل عن الحق وجب
عزله وقتله فهذا اقتصاص مذاهب الاصوليين علي سبيل
الاختصار ❖

AlChawaregii.

فصل ❖

واما مذاهب الفروعيين المختلفين في الاحكام الشرعية
والمسايل الاجتهادية فالمشهورة منها اربعة مذهب مالك
بن انس ومذهب محمد بن ادريس الشافعي ومذهب
احمد بن حنبل ومذهب ابي حنيفة النعمان بن ثابت
واركان الاجتهاد ايضا اربعة الكتاب والسنة والاجماع
والقياس وذلك لانه اذا وقعت لهم حادثة شرعية
من حلال وحرام فزعوا الي الاجتهاد وابتدوا بكتاب
الله تعالي فان وجدوا فيه نصا تمسكوا به والا فزعوا
الي سنة النبي فان *راوا لهم في ذلك خبر نزلوا علي
حكمه والا فزعوا الي اجماع الصحابة لانهم راشدون

Sectæ Juristarum quatuor apud Mohammedanos. *AlMaleci, AlShafei, AlHanbali, AlHanafi.*

* روي

حتي

Dyn. IX.

عما يفعل فلو ادخل الخلايق باجمعهم الجنة لم يكن
حيفا ولو ادخلهم باجمعهم النار لم يكن جورا بل هو
في كل ذلك عادل لان العدل علي رايهم هو التصرف
فيما يملكه المتصرف ❖

Al Morgii. واما المرجية فهم يقولون بارجا حكم صاحب الكبيرة
من المومنين الي القيامة اي بتاخيره اليها فلا
يقضون عليه بحكم ما في الدنيا من كونه ناجيا
او هالكا ويقولون ايضا انه لا يضر مع الايمان
معصية كما لا ينفع مع الكفر طاعة وبازا المرجية
Al Waidii. الوعيدية القايلون بتكفير صاحب الكبيرة وتخليده
في النار وان كان مومنا لكن يكون عقابه
Al Shii. اخف من عقاب الكفار واما الشيعة فهم الذين
شايعوا علي بن ابي طالب وقالوا بامامته بعد النبي
وان الامامة لا تخرج من اولاده الا بظلم وتجمعهم
القول بثبوت عصمة الايمة وجوبا عن الكباير
والصغاير فان الامامة ركن من اركان الدين لا
يجوز للنبي اغفاله ولا تفويضه الي العامة ومن غلاة
Al Nosai- الشيعة النصيرية القايلون بان الله تعالي ظهر
بصورة علي ونطق بلسانه مخبرا عما يتعلق بباطن

والكلام الي حد التجسيم فقال لا بد من اجرا الايات الدالة عليها كالاستواء علي العرش والخلق باليد وغيرهما علي ظاهرها من غير تعرض للتاويل الا ان قوما منهم كابي الحسن الاشعري وغيره لما باشروا علم الكلام منعوا التشبيه وصار ذلك مذهبا لاهل السنة والجماعة وانتقلت * سمة الصفاتية الي الاشعارية ⁘

* al. سمة

Al Asharii.

واما القدرية فهم معتزلة ايضا وانما لقبوا بالقدرية لنفيهم القدر لا لاثباتهم اياه فانهم يقولون ان العبد قادر خالق لافعاله خيرها وشرها مستحق علي ما يفعله ثوابا وعقابا فالرب تعالي منزه عن ان يضاف اليه شر وظلم وسموا هذا النمط عدلا وحدوه بانه اصدار الفعل علي وجه الصواب والمصلحة *لمقتضي العقل من الحكمة وبارا القدرية الجبرية الذين ينفون الفعل والقدرة علي الفعل عن العبد ويقولون ان الله تعالي يخلق الفعل ويخلق في الانسان قدرة متعلقة بذلك الفعل ولا تاثير لتلك القدرة علي ذلك الفعل ومنهم من يثبت للعبد قدرة ذات اثر ما في الفعل ويقولون ان الله مالك في خلقه يفعل فيهم ما يشا ولا يسال

Al Kadarii.

* يقتضي

Al Jabarii.

غما

الجبرية والمرجية الوعيدية والشيعية الخوارج ويتشعب
عن كل فرقة اصناف فتصل الي ثلث وسبعين فرقة اما
Motazali. المعتزلة فالذي يعمهم من الاعتقاد القول بنفي الصفات
القديمة عن ذات الباري تعالي هربا من اقانيم النصاري
فمنهم من قال انه تعالي عالم لذاته لا بعلم وكذلك
قادر وحي ومنهم من قال انه عالم بعلم هو ذاته
وكذلك قادر وحي فالاول نفا الصفة راسا والثاني
اثبت صفة هي بعينها ذات واتفقوا علي ان كلامه
*al. بخلقه تعالي محدث * بخلقة في محل وهو حرف وصوت وكتب
امثاله في المصاحف وبالجملة نفي الصفات مقتبس
من الفلاسفة الذين اعتقدوا ان ذات الله تعالي واحدة
*al. كثر لا *كثرة فيها بوجه ومن المعتزلة احمد بن حايط زعم
ان المسيح تدرع بالجسد الجسماني وهو الكلمة
*المتجسد القديمة * المتجسدة كما يقولوا النصاري ومن المعتزلة
ايضا عيسي الملقب بالمرداد بالغ في القول بخلق
القران وان العرب كانوا قادرين علي مثله فصاحة
وبلاغة لولا منعوا عن الاهتمام به وبازا المعتزلة الصفاتية
Sephatii. وهم يثبتون لله صفات ازلية من العلم والقدرة والحيوة
وغيرها وبلغ بعضهم في اثبات الصفات كالسمع والبصر
والكلام

Mohammedis miracula.

وقد نقل عنه المعجزات كانشقاق القمر وانجذاب الشجر اليه وتسليم الحجر عليه ونبوع الما من بين اصابعه واشباع الخلق الكثير من الطعام القليل وحنين الخشب وشكاية الناقة وشهادة الشاة المشوية بقول ذراعها لا تأكلني فاني مسموم ولما لم يبلغ رواة هذه * الغرايب حد التواتر بل انما نقلت علي سبيل الآحاد كان اعتماد العلما من الاسلاميين في اثبات نبوته علي القران وادعوا فيه الاعجاز لانه تحدي الفصحا لمعارضته وهم عجزوا عن الاتيان بسورة واحدة من مثله ∴

* هذا القول الغريب

فصل ∴ وقد وقع في الاسلام اختلافات شتي كما وقع في غيره من الاديان بعضها في الاصول وهي موضوع علم الكلام وبعضها في الفروع وهي موضوع علم الفقه والخلاف في الاصول ينحصر في اربع قواعد الاولي الصفات والتوحيد والثانية القضا والقدر الثالثة الوعد والوعيد الرابعة النبوة والامامة ∴

Sectæ Mohammedanorum præcipuæ.

وكبار فرق الاصوليين هي المعتزلة ثم الصفاتية وهما متقابلتان تقابل التضاد وكذلك القدرية تضاد الجبرية

Dyn. IX.

دفنه بالمدينة لانها دار هجرته ومدار نصرته وارادت
جماعة نقله الي بيت المقدس لانه موضع دفن الانبيا
ثم اتفقوا علي دفنه بالمدينة فدفنوه بحجرته حيث — Sepelitur *Medinæ.*
قبض واختلفوا في عدد ازواجه واكثر ما قالوا بسبع — quot uxores habuerit & liberos.
عشرة امراة سوي السراري وولد له سبعة اولاد ثلثة
بنين واربع بنات كلهم من خديجة الا ابرهيم ابنه
فانه من مارية القبطية التي بعث بها المقوقس الي
الاسكندرية مع اختها شيرين ولم يمت من نسايه قبله الا
اثنتان ولم يعش من اولاده بعده الا ابنة واحدة
هي فاطمة زوجة علي بن ابي طالب وتوفيت بعد
ابيها بثلثة شهور ∵ فصل ∵

وقد ادعي علما الاسلاميين ورود ذكره في كتب
الله المنزلة اما في التورية ففي اية جاء الله من — Deut. 33. 2.
سينا واشرق من ساعير واستعلن من جبل فاران
قالوا هذه اشارات الي نزول التوراة علي موسي
والانجيل علي عيسي والقران علي محمد واما في الزبور
ففي اية يظهر الله من صهيون اكليلا محمودا قالوا — Psal. 50. 2.
الاكليل رمز علي الملك والمحمود علي محمد واما في
الانجيل ففي اية ان انا لم اذهب الفارقليط لا يجيكم — Jo. 16. 7.

فتح مكة وعهد الي المسلمين ان لا يقتلوا
فيها الا من قاتلهم وامن من دخل المسجد
ومن اغلق علي نفسه بابه وكفّ يده ومن تعلق
باستار الكعبة سوي قوم كانوا يوذونه ولما اسلم ابو سفيان
وهو عظيم مكة من تحت السيف وراي جيوش المسلمين قال
للعباس يا ابا الفضل لقد اصبح ملك ابن اخيك عظيما
فقال له ويحك انها النبوة قال نعم اذن وفي
السنة التاسعة خرج الي غزاة تبوك من بلاد
الروم ولم يحتج فيها الي حرب وفي السنة
العاشرة حج حجة الوداع وفيها تنبا باليمامة مسيلمة *Mosailema Pseudopropheta.*
الكذاب وجعل يسجع مضاهيا للقران فيقول لقد
انعم الله علي الحبلي اخرج منها نسمة تسعي من بين
صفاق وحشا وفي هذه السنة وُعك عليه السلام ومرض
وتوفي يوم الاثنين لليلتين بقيتا من صفر وكان عمره Moritur *Mohammed.*
بجملته ثلاثا وستين سنة منها اربعين سنة
قبل دعوة النبوة ومنها بعدها ثلثة عشر سنة
مقيما بمكة ومنها بعد الهجرة عشر سنين
مقيما بالمدينة ولما توفي اراد اهل مكة من المهاجرين
رده اليها لانها مسقط راسه واراد اهل المدينة من الانصار
دفنه

Dyn. IX.

بدر وهي البطشة الكبري وهزم بثلثماية وثلثة عشر
رجلا من المسلمين الفا من اهل مكة المشركين وفي
هذه السنة صرفت القبلة عن جهة البيت المقدس الي جهة
الكعبة وفيها فرض صيام شهر رمضان وفي السنة الثالثة
خرج الي غزاة احد وفيها هزم المشركون المسلمين وشج في
وجهه وكسرت رباعيته وفي السنة الرابعة غزا بني النضير
اليهود واجلاهم الي الشام وفيها اجتمع احزاب شتي من
قبايل العرب مع اهل مكة وساروا جميعا الي المدينة فخرج
اليهم ولانه هال المسلمين امرهم امر بحفر خندق
وبقوا بضعا وعشرين يوما لم يكن بينهم حرب ثم جعل
واحد من المشركين يدعو الي البراز فسعي نحوه
علي بن ابي طالب وقتله وقتل بعده صاحبا له وكان
قتلهما سبب هزيمة الاحزاب علي كثرة عددهم
ووفرة عددهم وفي السنة الخامسة كانت غزاة دومة
الجندل وغزاة بني لحيان وفي السنة السادسة خرج
بنفسه * لاغزاة بني المصطلف واصاب منهم سبيا كثيرا
وفي السنة السابعة خرج الي غزاة خيبر مدينة اليهود
وينقل عن علي بن ابي طالب انه عالج باب خيبر واقتلعه
وجعله مجنا وقاتلهم وفي الثامنة كانت غزاة الفتح

Keblam mutat. Jejunium *Ramadan* instituit.

* الي غزاة

مدة سنين فلما توفت اخذه اليه جده عبد المطلب ودنا
عليه فلما حضرته الوفاة اوصي ابنه ابي طالب بحياطته
وضمه اليه وكفله ثم خرج به وهو ابن تسع سنين الي
الشام فلما نزلوا بصري خرج اليهم راهب عارف اسمه
بحيرا من صومعته وجعل يتخلل القوم حتي انتهي
اليه فاخذه بيده وقال سيكون من هذا الصبي
امر عظيم ينتشر ذكره في مشارق الارض ومغاربها فانه
حيث اشرف اقبل وعليه غمامة تظلله ولما كمل له من
العمر خمس وعشرون سنة عرضت عليه امراة ذات شرف
ويسار اسمها خديجة ان يخرج بمالها تاجرا الي الشام
وتعطيه افضل ما تعطي غيره فاجابها الي ذلك وخرج ثم
رغبت فيه وعرضت نفسها عليه فتزوجها وعمرها يومئذ
اربعون سنة واقامت معه الي ان توفت بمكة اثنتين
وعشرين سنة ولما كمل له اربعون سنة اظهر الدعوة
ولما مات ابو طالب عمه وماتت ايضا خديجة زوجته
اصابته قريش بعظيم من اذي فهرب عنهم الي المدينة
وهي يثرب وفي السنة الاوي من هجرته انجفل الناس
اليه ونصروه علي المكيين اعدايه وفي السنة
الثانية من هجرته الي المدينة خرج بنفسه الي غزاة

Mohammed se Prophetam venditat.

fugit.

الاولي

بدر

Dyn. IX.

Arabum scientiæ.

بالمعاد ويعتقدون ان من نحرت ناقته علي قبره حشر راكبا ومن لم يفعل ذلك حشر ماشيا فاما علم العرب الذين كانوا يتفاخرون به فعلم لسانهم واحكام لغتهم ونظم الاشعار وتاليف الخطب وكان لهم مع هذا معرفة باوقات مطالع النجوم ومغاربها وعلم بانوا الكواكب وامطارها علي حسب ما ادركوه بفرط العناية وطول التجربة لاحتياجهم الي معرفة ذلك في اسباب المعيشة لا علي طريق تعلم الحقايق واما علم الفلسفة فلم يمنحهم الله شيا منه ولا هيا طبايعهم للعناية به فهذه كانت حالهم في الجاهلية واما حالهم في الاسلام فعلي ما نذكره باوجز ما يمكننا واقصر ان شا الله ∴

صاحب الشريعة الاسلامية محمد

بن عبد الله ∴

Mohammedis prosapia, nativitas.

ذكر النسابون ان نسبته ترتقي الي اسمعيل بن ابراهيم الخليل الذي ولدت له هاجر امة سارا زوجته وكان ولاده بمكة سنة اثنتين وتسعين وثمانماية للاسكندر ولما مضي من عمره سنتان بالتقريب مات عبد الله ابوه وكان مع امه امنة بنت وهب

Dyn. IX.

السادة الجبابرة المتتابعة واما ساير عرب الجاهلية بعد الملوك فكانوا طبقتين اهل مدر واهل وبر فاما اهل المدر فهم الحواضر وسكان القري وكانوا يحاولون للمعيشة من الزرع والنخل والماشية والضرب في الارض للتجارة واما اهل الوبر فهم قطان الصحاري وكانوا يعيشون من البان الابل ولحومها منتجعين بمنابت الكلا مرتادين لمواقع القطر فيخيمون هنالك ما ساعدهم الخصب وامكنهم الرعي ثم يتوجهون لطلب العشب وابتغا المياة فلا يزالون في حل وترحال كما قال بعضهم عن ناقته

تقول اذا درات لها وضيني أهذا دينه ابدا وديني
اكل الدهر حل وارتحال اما يبقي علي ولا يقيني

وكان ذلك دابهم زمان الصيف والربيع فاذا جا الشتا واقشعرت الارض انكمشوا الي ارياف العراق واطراف الشام فشتوا هناك مقاسيين جهد الزمان ومصطبرين علي بوس العيش ❖ وكانت اديانهم مختلفة فكانت حمير تعبد الشمس وكنانة القمر وميسم الدبران ولخم وجذام المشتري وطي سهيلا وقيس الشعري العبور واسد عطارد وثقيف بيتا باعلي نخلة يقال لها اللات وكان فيهم من يقول بالمعاد

Eorúndem religiones.

Dyn. VIII.

غشيان النسا يريد بخفة الرداء ان لا يكون عليه
دين *** وقيل مات الحرث في اول الاسلام ولم يصح اسلامه

Aaron Alexandrinus Medicus, & Sergius.

وفي هذا الزمان كان يعرف اهرون القس الاسكندراني
وكناشه في الطب موجود عندنا بالسريانية وهو ثلثون مقالة
وزاد عليها سرجيس مقالتين اخر ❖

Dyn. IX.

الدولة التاسعة المنتقلة من ملوك اليونانيين المتنصرين الي ملوك العرب المسلمين ❖

قال القاضي صاعد بن احمد الاندلسي صاحب قضا مدينة

Duo *Arabum* genera.

طليطلة ان العرب فرقتان فرقة بايدة وفرقة باقية اما
الفرقة البايدة فكانت امما ضخمة كعاد وثمود وطسم
وجديس ولتقادم انقراضهم ذهبت عنا حقايق اخبارهم
وانقطعت عنا اسباب العلم باثارهم واما الفرقة الباقية

Eorum ante *Mohammedem* status.

فهي متفرعة من جذمين قحطان وعدنان ويضمهما
جميعا حالان حال الجاهلية وحال الاسلام فاما حال
العرب في الجاهلية فحال مشهور عند الامم من العز
والمنعة وكان ملكهم في قبايل قحطان وكان
بيت الملك الاعظم في بني حمير وكان منهم الملوك
السادة

الخامسة لهرقل افتتح الفرس البيت المقدس وبعد ثلث سنين افتتحوا الاسكندرية ومصر ووصلوا الي النوبة وغزوا خلقد ونية فافتتحوها وفي السنة العاشرة لهرقل تحركت العرب بيثرب وفي السنة الخامسة عشر لهرقل غزا الفرس جزيرة رودس فافتتحوها وامر كسري ان يوخذ رخام الكنايس التي في جميع المدن التي فتحها وتحدر الي المداين ولقي فيه الناس جهدا جهيدا وفي هذه السنة غزا اهل هرقل الفرس فافتتحوا مدينة كسري وسبوا منها خلقا كثيرا وانصرفوا وفي السنة السابعة عشر لهرقل انكسف نصف جرم الشمس وثبت كسوفها من تشرين الاول الي حزيران ولم يكن يظهر من نورها الا شي يسير ∴ فصل ∴ وفي هذا الزمان كان الحرث بن كلدة طبيب العرب اصله من ثقيف من اهل الطايف رحل الي ارض فارس واخذ الطب عن اهل جندي سابور وغيرها في الجاهلية قبل الاسلام وطب بارض فارس وحصل مالا ثم ان نفسه اشتاقت الي بلاده فرجع الي الطايف واشتهر وادرك الاسلام وكان النبي عليه السلام يامر من كان به علة ان ياتيه فيستوصفه وكان الحرث يقول من سره البقا ولا بقا فليباكر الغدا وليخفف الردا وليقل من غشيان

Persæ Hierosolyma capiunt. Item Alexandriam, Ægyptum, &c.

Yathrebi se commovent *Arabes*. *Persæ Rhodum* capiunt.

Heraclii exercitus *Persiam* invadunt.

Mirum lucis solaris deliquium.

Harethus Ebn Calda Medicus *Arab.*

عليهم رجلا من بطارقتهم يقال له فوقا ❖

Phocas Cæsar.

فوقا قيصر ملك ثماني سنين ولم يكن من بيت الملك فلما بلغ كسري ابن هرمز ملك الفرس قتل موريقي نقض العهد وغزا دارا فافتتحها وافتتح ايضا امد وحلب ثم عطف علي قنسرين ورجع الي الرها وفي السنة الثامنة لفوقا خرج عليه خارجيان احدهما هرقل والاخر غريغور بافريقية ووجها جيوشا مع ابنيهما وهما هرقل بن هرقل ونقيطا بن غريغور وتقدما اليهما بقتل فوقا وتعاقدا بينهما ان الملك للسابق الي قسطنطينية اذا قتل فوقا فركب هركل البحر وسار نقيطا في البر والقي هركل البحر هادياً شاكنا فسبق ودخل المدينة وقتل * فوقا وملك ❖

Persæ Daram, aliásque urbes capiunt.

*al. لفوقا

Heraclius Cæsar.

هركل قيصر ملك احدي وثلثين سنة وخمسة اشهر وفي اول سنة من ملكه ارسل وفدا الي ملك الفرس ليصالحه فلم يجبه الي ذلك بل غزا انطاكية وفامية وحمص وقيسارية وافتتحها وفي هذه السنة عرض بالروم جوع شديد حتي اكل الناس الجيف وجلود البهايم وقصد نقيطا ابن غريغور الاسكندرية فاستولي عليها وفي السنة الرابعة لهرقل ملكت العرب وهي سنة تسعماية وخمس وثلثين للاسكندر وفي السنة الخامسة

Persæ Antiochiam &c. capiunt.

Fames gravis.

Arabes in regnum coalescunt.

فيما يجب لك انا تطاطات من درجتك وانحططت عن
مرتبتك فاني ارجوا ان يظفرك الله بعدوك ويكبه
تحت موطي قدميك ويرد كيده في نحره ويعيدك الي
مرتبتك *برجا الله تعالي فلما وردت الجيوش علي كسري *al. ان شا
وقبض الاموال وتشجع بقراة كتاب موريقي سار مع
جيوش الروم نحو بهرام فلقيه بين المداين وواسط فصارت
الهزيمة علي بهرام وقتل اصحابه كلهم واستباح كسري
عساكر بهرام ورجع الي مملكته فجلس* بها وبايعه الناس *al. فيها
كلهم ودعا بالروم فاحسن جايزتهم وصرفهم الي صاحبهم Cosroes Pers. Rex.
وبعث الي موريقي من الالطاف والاموال اضعاف ماكان
اخذ منه ورد دارا وميافارقين الي الروم وبني هيكلان
للنصاري بالمداين وجعل احدهما باسم السيدة والاخر باسم
مار سرجيس الشهيد وفي السنة السادسة عشر لموريقي كان
مطر شديد غرقت به مدن كثيرة مع اهلها ودوابها
ومواشيها ولان موريقي بعد مصالحته للفرس قطع ارزاق
جنوده فاجتمع عظما الروم الي مدينة هرقلة وارادوا
تمليك فطري اخ موريقي فهرب منهم ومضي الي قسطنطينية
وهرب ايضا موريقي الي خلقدونية فلحقته الروم فالقوه وعليه
خلقان في زي الفقرا والسوال فقتلوه وملكوا
عليهم

Dyn. VIII.

Mauritii responsum.

قرا موريقي كتاب كسري بن هرمز عزم علي اجابة مسلته لاده لجا اليه وانجده بعشرين الف وسير له من الاموال اربعين قنطارا ذهبا وكتب اليه كتابا نسخته من موريقي عبد ايشوع المسيح الي كسري ملك الفرس ولدي واخي السلام اما بعد قرات كتابك وفهمت ما ذكرت فيه من امر العبيد الذين تمردوا عليك وكونهم غمطوا انعم ابايك واسلافك غمطا وخرجهم عليك وتحضهم اباك عن ملكك فعد اخلني من ذلك امر حركني علي التراف بك وتليك * وامداك بما سالت فاما ما ذكرت من ان الاستمار تحت جناح ملك عدو والاستظلال بكنفه اثر من الوقوع في ايدي العبيد المردة والموت علي ايدي الملوك افضل من الموت علي ايدي العبيد فاذلك اخترت افضل الخصال ورغبت الينا في ذلك فقد صدقنا قولك وقبلنا كلامك وحققنا املك واتممنا بغيتك وقضينا حاجتك وحمدنا سعيك وشكرنا حسن ظنك بها ووجهنا اليك بما سالت من الجيوش والاموال وصيرتك لي ولدا وكنت لك ابا فاقبض الاموال مباركا لك فيها وقد الجيوش وسر علي بركة الله وعونه ولا يعتريك الضجر والهلع بل تشمر لعدوك ولا تقصر

* وامداي

واطعامهم واسقاهم وفي السنة الرابعة لموريقي عرض
وبا شديد بقسطنطينية ومات من اهلها زها اربعماية الف
نفس وفي السنة الثامنة لموريقي وثب الفرس علي هرمز
ملكهم فسملوا عينيه ثم قتلوه وملكوا عليهم بهرام المرزبان
وكان لهرمز ابن حدث اسمه * كسري وهو المعروف
بانوشروان العادل فتنكر كانه سايل وشق
سلطان الفرس حتي جا نصيبين وصار الي الرها ومنها الي
منبج وكتب الي موريقي كتابا نسخته للاب المبارك
والسيد المقدم موريقي ملك الروم من كسري بن هرمز
ابنه السلام اما بعد فاني اعلم الملك ان بهرام ومن معه
من عبيد ابي جهلوا قدرهم ونسيوا انهم عبيد وانا مولاهم
وكفروا نعم اباي لديهم فاعتدوا علي وارادوا قتلي
فهممت ان افزع الي مثلك فاعتصم بفضلك واكون
خاضعا لك لان الخضوع لملك مثلك وان كان عدوا
ايسر من الوقوع في ايدي العبيد المردة ولان يكون
موتي علي ايدي الملوك افضل واقل عارا من ان يجري
علي ايدي العبيد ففزعت اليك ثقة بفضلك ورجاء لان
تتراف علي مثلي وتمدني بجيوشك لاقوي بهم علي محاربة
العدو واصير لك ولدا سامعا ومطيعا ان شا الله تعالي فلما
قرا

Pestis gravis *Constantinopoli.*

Persæ Hormisdum R. trucidant.

Bahram Rex *Persarum.*

* *al.* خسرو بن هرمز بن انوشروان

Cosrois epistola ad *Mauritium.*

Dyn. VIII.

صارت مملكة القسطنطينية يوناذية الى ان استعادها الافرنج في سنة الف وخمسماية وخمس عشرة للاسكندر وهي سنة ستماية للهجرة ثم فتحها اليونانيون في ايامنا سنة الف وخمسماية وثماني وستين للاسكندر وهي سنة خمس وخمسين وستماية للهجرة ∴

Tiberius Cæsar.

طيباريوس قيصر ملك اربع سنين وغزت الفرس راس العين فوجه اليهم طيباريوس كبير بطارقته المسمي موريقي فلقيهم هناك فهزمهم ثم لحق طيباريوس موريقي مع اجناده فغزا الفرس وسبي منهم زها سبعين الف نفس ومضي بهم فاسكنهم جزيرة قبرس وعرضت في هذه السنة زلزلة عظيمة وعرض في الصيف امطار كثيرة وبرد شديد واظلم الجو وظهر جراد كثير فاكل عامة الزروع والعنب والبقول وفيها عرض وبا شديد ووجد ناس يعبدون الاوثان فقتلوا وفي السنة الرابعة لطيباريوس زوج ابنته لموريقي عظيم قواده وبايع له بالعهد وملكه وتوفي ∴

Persæ Rasainum oppugnant.

Terræ motus. aliique casus varii.

Pestis gravis.

Mauritius Cæsar.

موريقي قيصر ملك عشرين سنة وكان حسن السيرة سهل المعاملة كثير الصدقة وكان في كل سنة يهيي طعاما للفقرا والمساكين سبعين مرة ويقوم هو وزوجته من ملكهما فيتوليان خدمتهم واطعامهم

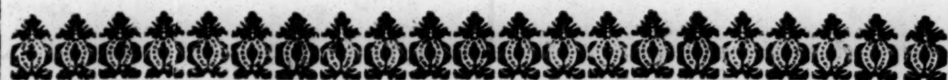
V

Dyn. VII.

الهشيم والرمان وفي السنة الثالثة له قلت الامطار وصار الشتا كالصيف وصار زلزلة شديدة ووبا عظيم وفي السنة الرابعة له غزي كسري دارا واقام عليها ستة اشهر وافتتحها واستعد يوسطينيادس لغزو الفرس فمرض مرضا اختلط به عقله فبطل الغزو ثم تعالج فبري وبايع رجلا يونانيا يسمي طيباريوس وكان من خاصته وجعله قيصرا بعده ❖

Terræ motus & pestis gravis.

Persæ Daram capiunt.

Dyn. VIII.

الدولة الثامنة المنتقلة من ملوك الافرنج الي ملوك اليونانيين المتنصرين ❖

من عهد اغسطوس قيصر الي ان اقام طيبيريوس قيصر والمدة قريبة من ستماية سنة كان الملوك علي القسطنطينية فالبطارقة وجل الجند روميين اعني افرنج غير ان الوزراء والكتاب والرعايا كافة كانوا يونانيين ثم صارت المملكة ايضا يونانية والسبب في ذلك ان يوسطينيادس الاخير لما ابتلي بالمرض الشديد ويئس من حيوته لم ير في اهل بيته وخاصته من يفي بسياسة الملك غير وزيره طيباريوس وهو رجل يوناني فبايعه ووضع له التاج بيده ومن حينئذ صارت

Dyn. VII.

Fames & pestis gravis in oriente.

الحرب بينهم سنتين وعرض في المشرق جوع شديد ووباء
عظيم في الناس والبقر حتي صار الناس يحرثون ارضهم
بالحمير والخيل وفي السنة الثامنة والعشرين
ليوسطنيانس اصطلح الروم والفرس وفي السنة الخامسة
والثلثين له كتب الي جميع الاساقفة ان
يعملوا عيد الميلاد في خامس وعشرين كانون الاول
والدنح لستة ايام في كانون الاخير فامتثلوا امره
خلا الارمن فانهم داموا علي العادة الاولي في تعييد
العيدين في يوم واحد وفي هذا الوقت ظهر يولياني
القايل ان جسد المسيح غير مخلوق وهو جوهر لطيف
روحاني لم يصلب بالحقيقة ولم يمت وانما كان
ذلك كلة خيالا ومع هذا كان يقول بالطبيعة
الواحدة ∴

Festa natalis, & *Epiphaniæ* à *Christianis*, exceptis *Armenis*, seorsum celebrata.

Julianus Hæreticus.

Justinianus tertius. [*Justinus.*]

يوسطينيانس قيصر الثالث ملك ثلث عشرة سنة
وهو ابن اخت الذي قبله وفي السنة الثانية لملكه
ظهر في السما نار تضطرم من ناحية القطب الشمالي
وثبتت السنة كلها وكانت الظلمة تغشي العالم من
تسع ساعات من النهار الي الليل حتي لم يكن
احد يبصر شيا وكان ينزل من الجو شبه
الهشيم

Mira quædam phænomena.

وامر ان يجتمع جميع اساقفة اصحاب ساورس القايلين
بالطبيعة الواحدة الي قسطنطينية فلما اجتمعوا وعظهم
عظا كثيرا وسالهم ان يوافقوا مجمع خلقيدونيا بالقول
بالطبيعتين والاقنوم الواحد فلما لم يقبلوا قوله
صرفهم الي مواضعهم وفي السنة التاسعة له انكسفت الشمس
وثبت كسوفها السنة كلها وزيادة شهرين ولم يكن
يظهر من نورها الا شي يسير وكان الناس يقولون
انه قد دخل عليها عرض لا يزول عنها ابدا وفي هذه السنة
ظهر جراد كثير في عامة الارض وكان الشتا *صعب البرد
غزير الثلج ومات فيه خلق كثير وبعد سنة ظهرت في السما
اية عجيبة وبردت حرارة الشمس السنة باسرها ولم تنضج
الثمار في تلك السنة وفي هذا الزمان عرف سرجيس
الراس عيني الفيلسوف المترجم الكتب من اليوناني الي
السرياني ومصنفها وكان علي مذهب ساوري وفي السنة
الرابعة عشر ليوسطينيانس غزا كسري ابن قباذ انطاكية
وافتتحها وسبا اهلها وحدرهم الي بابل وبني لهم مدينة وسماها
انطاكية وتعرف اليوم بالماحوزي الجديدة وفتح ايضا فامية والرقة
ودارا وحلب وكان الروم مشتغلين مع الصقالبة المتاخمين
لرومية فلما فرغوا من مجاهدتهم عطفوا علي الفرس وبقي
الحرب

Eclipsis solis, seu defectus luminis mirus: aliáque miranda.

*al. ابرد

Sergius Philosophus qui libros è l. Græcâ in Syr. vertit. &c.

Persa Antiochiam capiunt; urbésque alias.

Dyn. VII.

من طبيعتي الهيولي والصورة من غير انقلاب النفس بدنا ولا
الهيولي صورة وبالعكس ⁘

Justinianus Cæsar. [Justinus.]

يوسطينيانس قيصر ملك تسع سنين وكان اصله
من رومية هذا اصلح بيع البيع ورد كلمن نفاه الملوك
قبله وفي السنة السابعة لملكه اقتتل الروم والفرس
علي شاطي الفرات وغرق من الروم خلق كثير وفي هذه
السنة سقط ثلج كثير وجليد وافسد عامة الاشجار مع
*al. وحرقت
الكروم وبعد سنة قلت الامطار * وعزت الغلات ونقص الما
Pestis gravis.
في الينابيع ثم تبع ذلك حر قوي ووبا شديد ودام ست
*al. نفرا
سنين وفي هذه السنة وجه يوسطينيانس * وفدا الي المنذر
Legatus ad Mondarum R. Arabum à Cæsare missus.
ملك العرب ليصالحه لانه كان غزا الروم وخرب وسبا
وكان سبب الفتنة بين العرب والروم اضطهاد الملك
Arabum Christianorum dogmata.
يوسطينيانس الابا القايلين بالطبيعة الواحدة لان النصاري
العرب يومين انما كانوا يعتقدون اعتقاد اليعقوبية لا غير
Persæ Roham invadunt.
وفي هذا الوقت غزا كسري ملك الفرس مدينة الرها وقتل
Cometa.
فيها خلقا كثيرا فظهر نجم ذو ذوابة وثبت اربعين ليلة
وفي السنة التاسعة لملكه اشرك معه في الملك يوسطينيانس
الصغير وكان ابن اخته وبعد ثلثة اشهر مات ⁘

Justinianus junior.

يوسطينيانس قيصر الصغير ملك ثماني وثلثين سنة

عصي السمرة بنابلس ونصبوا لهم ملكا وقتل جمعا كثيرا من النصاري فصير عليه زينون جيشا وقتل الخارجي السامري ثم مرض زينون ومات وعمره احدي وستين سنة ∴

Samaritani rebellant, & Christianos trucidant.

انسطس قيصر ملك سبعا وعشرين سنة وفي اول ملكه قتل كثيرين من صبيان المكتب لانهم هجوه وفي السنة الثالثة له بنيت دارا التي فوق نصيبين ثم ان انسطاس الملك اراد ان * يوضع في البيعة قول المومنين في صلواتهم انك صلبت من اجلنا فاضطرب اهل القسطنطينية كلهم واخذوا الحجارة ليرجموه بها فهاله امرهم وجبن عنهم فوضع تاجه عن راسه قايلا اني انتهي الي امركم فيما تريدون فكف الشعب عنه وفي السنة الحادية عشر له عرض في بلاد الروم جوع شديد وظهر جراد كثير وافسد عامة غلاتهم ووضع يعقوب السروجي ميامر علي ذلك وفي هذا الزمان عرف ساوارس بطرك انطاكية ووضع كتبا كثيرة في تصحيح القول بالطبيعة الواحدة من طبيعتي اللاهوت والناسوت بغير امتزاج ولا اختلاط وفساد بل مع بقايهما علي ما كانتا عليه ككون طبيعة الانسان من طبيعتي النفس والبدن وطبيعة الجسم من

Anaſtaſius Cæſar.

Urbs *Dara* condita.

*al. يرفع

Fames gravis.

Jacobus Saruienſis.

Severus Patriarcha *Antioch.*

Dyn. VII.

الواحد على ما هم عليه الروم والافرنج ولما ملك مرقيانوس
سبع سنين مات وعمره خمسا وستين سنة ❖

Leo Cæsar.

لاون قيصر ملك ثماني عشرة سنة وفي اول ملكه ملك
على الفرس فيروز بن يزدجرد سبعا وعشرين سنة وفي هذه
السنة التي ملك فيها لاون وهي سنة تسع وسبعين وثمانماية
للاسكندر صارت زلزلة قوية بمدينة انطاكية وخسف بها مواضع
كثيرة وفي السنة التاسعة له انكسفت الشمس وظهرت
النجوم نهارا وبعد سنة عرض بالمشرق جوع شديد وجراد
كثير وبعد ذلك بسنة غزا الفرس امد وخربوها
بعد ما حاصروها ولما مرض لاون بايع لاونطيوس ابن ابنته
وعمره ست سنين ❖

Phiruz R. Persarum. — Terræ motus *Antiochiæ.* — Eclipsis Solis. — Fames gravis. — *Persæ Amedum* diruunt.

Leontius Cæsar.

لاونطيوس قيصر ملك سنة واحدة هذا لكونه صبيا
خدعته امه قايلة له انه اذا حضر زينون ابوك في
الخدمة يجب عليك ان تكرمه وتجلسه معك على
السرير وتضع تاجك على راسه ففعل الصبي بقول
امه صار يجلس زينون معه على السرير وبعد ايام قلايل
مرض الصبي ومات واستراب الناس بابويه انهما قتلاه
مستبدين بالمملكة ❖

Zeno Cæsar.

زينون قيصر ملك خمس عشرة سنة وفي اخر ايامه

Septem dormientes.

اصحاب الكهف من رقدتهم التي رقدوا على عهد داقيوس
الملك بعد مايتين واربعين سنة بالتقريب فخرج
ثاودوسيوس الملك مع اساقفة وقسيسين وبطارقة
فنظر اليهم وكلموهم فلما انصرفوا من عندهم ماتوا في
مواضعهم وكانت في هذه السنة زلزلة عظيمة بقسطنطينية
فهرب عامة الناس الي خارج المدينة وسقطت بها مواضع
كثيرة وفي سنة ثلث وثلثين لثاودوسيوس مات
ورهران ملك الفرس وملك بعده يزدجرد ثماني سنين وفي
هذا الزمان خطب يهيبا اسقف الرها ذات يوم خطبة وقال
فيها اني لست احسد المسيح علي تالهه لان كما صار فية
فانا مثله فحرم ونفي من كرسيه وفي سنة احدي واربعين
لثاودوسيوس وجد راس يوحنا المعمدان بحمص وتوفي
ثاودوسيوس وعمره خمسين سنة ∴

Terræ motus gravis.

Yazdejerd R. Pers.

Ibiba blasphemus.

Caput Johannis Baptistæ.

مرقيانوس قيصر ملك سبع سنين وتزوج فوليخريا
اخت ثاودوسيوس الصغير التي كانت راهبة * لان جماعة
من الاساقفة المرايين افتوها في امر الزواج وقد كانت
قبل ذلك متهمة بالزنا معه وفي السنة الثانية لمرقيانوس
اجتمع ستماية وثلثون اسقفا بمدينة خلقيدونيا وحرموا
ديسقوروس بطرك الاسكندرية وقالوا بالطبيعتين والاقنوم
الواحد

Marcianus Cæsar.

* al. وجماعة

Concilium Chalcedonense.

Dyn. VII.

هنـــة لموته فدفنوها بقسطنطينية واثبتوا اسمه في سفر
الحياة مع باقي الابا القديسين وفي السنة الخامسة
Yazdejerd R. Persarum. لارقاديوس ملك على الفرس يزدجرد بن سابور احدي وعشرين
سنة ثم ان ارقاديوس مات وهو ابن ثلثين سنة
وخلف ابنه ثاودوسيوس ابن ثماني سنين ❖

Theodosius junior. ثاودوسيوس قيصر الصغير ملك اثنتين واربعين سنة
وفي هذا الزمان كثر النصارى في سلطان الفرس
وظهرت النصرانية جدا على يدي مروثا اسقف ميافارقين
Marutha Episcopus *Miyapharekinensis.* الذي ارسل من ثاودوسيوس الصغير الى الفرس
Warbaran R. *Pers.* *Christianos* persequitur. ثم ان يزدجرد ملك الفرس مات وملك بعده ورهران
ابنه وتشدد على النصارى وتواقع الروم والفرس وقتل
من الفريقين خلق كثير وكانت الهزيمة على الفرس
وزال التشديد عن النصارى وفي السنة العاشرة
لثاودوسيوس الصغير عرف شمعون صاحب العمود
Simeon Stylites. بانطاكية وكان يظهر الايات والعجايب وكان في هذا
Cyrillus Alexandrinus. الزمان من العلما قوريلوس بطريرك الاسكندرية
Nestorius. ونسطوريوس بطريك القسطنطنيية القايل باتحاد المشية
Isaac Syrus. دون نفس الكلمة فاسقط لذلك ومار اسحق تلميذ
مار افريم صاحب الميامر المنظومة وفي هذا الزمان ابتدع

T اصحاب

الكهنة من امور كثيرة من الفساد فحسدوه وجعلوا يطلبون عليه عثرة ونهي الملكة اودكسيا امراة ارقاديوس عن اختلاسها كرم امراة ارملة وللاذها ابن رشقها في بعض خطبه ذات يوم وشبهها بازبيل امراة احاب ملك يهوذا التي اخذت كرما ايضا من ارملة فركبت يوم من الايام واخذت معها تسعة وعشرين اسقفا ممن عادي يوحنا فم الذهب واجتمعوا بمدينة خلقيدونيا واحرموه واسقطوه من مرتبته بحجة انه لم يدع النظر في كتب اوريغانيس المخالف فاضطرب اهل القسطنطينية لذلك وهموا باحراق دار الملك فخافهم الملك وبعث الي فم الذهب ورده الي مرتبته فلما رجع رفع تمثالا كان للملكة بالقرب من الكنيسة وخطب ذات يوم وسمي الملكة الملكة هيروديا اي الملكة التي قتلت يحيي ابن زكريا المعمذان فغضبت غضبا شديدا ووجهت الي افيفانيوس اسقف جزيرة قبرس وساير الاساقفة فجمعتهم كلهم الي قسطنطينية فحرموه ثانية ونفوه وكان ذلك في السنة * الثامنة لارقاديوس فنفي الي جزيرة في بحر نيطوس وتوفي هناك وكان عمره ثمانيا واربعين سنة وثارت الفتن بين الروم والمصريين بسبب عظام يوحنا فم الذهب حتي اتوا بها بعد ثلث وثلثين

*al. الثانية

سنة

Dyn. VII.

سنتين بعد اخيه ∴

Gratianus Cæsar.

غراطيانس قيصر هو ابن اولينطيانس ملك سنة واحدة وفي هذه السنة مات سابور ملك الفرس بعد ان ملك سبعين سنة وقام بعده ازدشير اخوه اربع سنين ثم

Ardshir Rex Pers.

غراطيانس اشرك معه في ملكه رجلا يقال له ثاودوسيوس وكان وثنيا وامن بالمسيح واعتمد وتوفي غراطيانس ∴

Theodosius Magnus.

ثاودوسيوس قيصر الكبير ملك سبع عشر سنة وامر ان يلزم كل احد دينهم وفي سنة الخامسة خرج برومية خارجي يسمي مكسيموس فوجه اليه ثاودوسيوس جيوشا فقتل وفي السنة السادسة ولد له ولد فسماه انوريس وفي هذه السنة ظهرت في السما كعمود من نار ولبث شهرا وفيها عرضت ظلمة شديدة نصف النهار في شهر اذار ثم ان ثاودوسيوس مرض فوجه في طلب اندريس ابنه وبايع له ووجهه الي المغرب وبايع لارقاديوس ابنه الاخر ووجهه الي المشرق وتوفي وعمره ستون سنة ∴

Arcadius Cæsar.

ارقاديس قيصر ملك ثلث عشرة سنة وفي هذه السنة قام يوحنا فم الذهب بطركا علي قسطنطينية ووضع تفسير الانجيل وهو ابن ثماني وعشرين سنة ومنع الكهنة

Joannes Chrysostomus.

بقسطنطينية يسمى فروقربيوس فلزمه واليس وامر بشق
رجليه بشجرتين ادنيت احديهما من الاخرى فانفسخ
بينهما وسقط برد بقسطنطينية كالحجارة وعرضت رجفات وزلازل
وخسف في مواضع كثيرة وانخسفت مدينة نيقيا
ايضا وظهر قوم يعرفون بالمصليين وكانوا يقولون كل من *Masalliani. Hæretici.*
صلى وصام اثنتي عشرة سنة يامر الجبل ان ينتقل من
مكانه فينتقل كما جا في الانجيل المقدس فكان
اذا تعبد احدهم هذه المدة خرج فقال للجبل اياك
امر انتقل عن مكانك فاذا لم يكن ذلك ييس عن
قبول عبادته واخذ في الاكل والشرب والفساد
وفي السنة الثالثة عشر لاولنطيانس تجاوز الناموس وتزوج
بامراة حسنة الصورة في حال حيوة زوجته الناموسية
واطلق للناس ان يجمعوا بين زوجتين ان ارادوا الجمع
بينهما وفي تلك السنة مات ∴

واليس قيصر لما مات اخوه اولينطيانس استقل هو وحده *Valens Cæsar.*
بالملك واستعد لغزو الفرس فبينا هو يحاربهم اذ دخل
الى قرية كانت الى جانبه مع نفر من اصحابه فاخبر
الاعدا انه هناك فاحاطوا بالقرية والقوا فيها نارا فاحترق
واليس ومن كان معه من اصحابه بعد ان ملك
سنتين

Dyn. VII.

اسحق وكتاب النبات وكتاب الرد علي جاعل العقل والمعقولات شيا واحدا قال ابن بطلان ان اصله من اللاذقيه وبها ولد ومنهم دوروثيوس وهو رياضي له يد طولي في علم الفلك والاحكام النجومية وتصانيفه مشهورة عند اهل هذا العلم في المواليد والادوار ومنهم ديوفنطس وكتابه اب * قسمة في الجبر والمقابلة مشهور واذا ابتدره الناظر راي بحرا في هذا النوع ∴

Dorotheus Mathematicus.

Diophantes.

* *al.* يسمية

يوينيانس قيصر لما قتل يوليانس المارق بقي عسكر الروم بغير ملك فاختاروا صاحب جيشه وهو يوينيانس المومن بمشورة سابور ملك الفرس فامتنع وقال انني نصراني لا ارضي ان اكون ملكا للوثنيين فاعلموه انهم ايضا نصاري ومن خوفهم من المارق لم يظهروا اديانهم فاخرج لهم صليبا من الخزانة ونصبه لهم في العسكر وجري الصلح بينهم وبين الفرس فشيعه سابور الي نصيبين ووهبها له ونقل من كان بها من الروم الي امد ومن هذا اليوم صارت نصيبين للفرس ثم ان يوينيانس توفي بعد ان ملك سنة واحدة ∴

Jovinianus Cæsar.

والنطيانس قيصر ملك ثمنية عشرة سنة وولي واليس اخاه علي المشرق وخرج علي واليس رجل خارجي

Valentianus Cæsar. [*Valentinianus.*]

كان تحته فقال له خادم الصنم ان النصاري الذين معك هم جلبوا عليك هذه البلايا فاسقط منهم يومين زها عشرين الف رجل وسار حتي وافي المداين ولما نشب الحرب بينه وبين الفرس علي الدجلة صار يسير في صفوف مقاتليه وينشطهم للحرب فرماه بعض الفرس بسهم فاصاب * جنبه فسقط عن دابته وبينما هو يتعذب اذا اخذ ملو حفنيه دما من دمه فرشه في الجو نحو السما وقال اذك غلبتني يا ابن مريم فرث مع ملك السما ملك الارض ايضا فمات وحمل الي مدينة طرسوس ودفن بها ⁘ فصل ⁘

* al. خينه

وكان ليوليانس هذا كاتب اسمه ثامسطيوس فيلسوف مشهور في زمانه فسر اكثر كتب ارسطوطاليس وصنف كتابا ليوليانس في التدبير وسياسة الممالك ورسالة له ايضا تتضمن الكف عن اضطهاد النصاري وذكر فيها ان الله عز وجل يجب ان يعبد بوجوه مختلفة فان الفلاسفة ايضا متشعبة الي ثلثماية مذهب فاقنعه كلامه فيها * وكفه عن اذيتهم فانكف ومن الفلاسفة القريبة العهد من هذا الزمان نيقولاوس قد تقدم في معرفة الحكمة وله من التصانيف كتاب * من جمل فلسفة ارسطوطاليس ولنا نسخته بالسرياني نقل حنين ابن اسحق

Themistius Philosophus.

* al. وكفاه

Nicolaus Philosophus.

* في جمل

Dyn.VII.

علي القسطنطينية مكان ابيه فعصي علي عمه الذي
نصبه فسير عمه عليه جيشا وقتله ونصب اخاه يوليانس
مكانه وبعد قليل قتل قسطوس صاحب رومية ومات
ايضا قسطنطيس صاحب مصر والشام واستقل يوليانس
بجميع الممالك ⁘

Julianus Apostata.

يوليانس قيصر ملك سنتين بعد موت عميه وسمي
بارابطيس اي المارق لانه خلع ربقة النصرانية من
عنقه وعبد الاصنام ولذلك وثب الوثنيون علي النصاري
ووقع بينهم بلا عظيم بالاسكندرية وقتل من الجانبين
خلق كثير ثم ان يوليانوس الملك منع النصاري من
الاشتغال في شي من كتب الفلسفة وسلب انية
الكنايس والديورة واستصفي مال من لم يطعه
من النصاري في اكل ذبايح الاصنام واهلك كثيرين
منهم ثم انه عزم علي غزو الفرس ودخل علي افولون الحبر
الخادم للصنم ليستعلم منه هل ينجح في غزوه ام لا فحكم
له انه يقهر اعداوه علي نهر دجلة فاستكثر * لذلك
يوليانوس وصال جدا وجمع جيوشه وغزا الفرس فلما وصل
الي حران واراد الخروج منها نكس راسه ساجدا لالهة
الحرانيين فسقط تاجه عن راسه وصرع فرسه الذي

*فاستكبر

Dyn. VII.

قسطنطينوس وقسطوس وقسطنطيس بنو القاهر ملكوا خمسا وثلثين سنة ثم ان قسطنطينوس صار الي ديقومون يا فاخذ جسد ابيه فحنطه ووضعه في صندوق ذهب وحمله الي قسطنطينية ووضعه في هيكل السليحين وفي هذه السنة صعد سابور ملك الفرس فغزا نصيبين لما بلغه وفاة قسطنطينوس القاهر فحاصرها ثلثين يوما ورجع عنها الي مملكته خايبا وذلك بدعا القديس مارا فريم فان الله استجاب دعاه وارسل علي جيش الفرس بقا وهجا هزم افيلتهم وخيلهم ثم ان سابور اضطهد النصاري الذين في سلطانه جدا وفي هذه السنة مات مار يعقوب اسقف نصيبين وقام مكانه بابويه وفي هذا الزمان عرف الحكيم الفارسي ووضع كتبا كثيرة في تشييد مذهب النصاري ونقض مذهب المجوس وفي السنة السادسة لملك هاولاي عرض بانطاكية رجفات وزلازل كثيرة ولم تزل الارض ترتج عامة السنة مع سلامة من الفساد ثم ان قسطنطينوس صاحب القسطنطينية وهو الاخ الكبير قتل في حرب وقع بينه وبين اخيه الصغير وهو قسطوس صاحب رومية وخلف ابنين غالوس ويوليادوس ثم ان قسطنطيس وهو الاخ الاوسط صاحب مصر والشام نصب غالوس ملكا علي

Constantinus Constans & Constantius.

Sapores Nisibin obsidens,

S. Ephraimi precibus repellitur.

Christianos persequitur.

Jacobus Episcopus *Nisibensis*, Ejusque successor *Babawachius*.

Terræ motus frequentes in *Antiochiæ*.

Dyn. VII.

فكتب الملك كتابا الي جميع الاساقفة وقال فيه انه لاشي
اثر عندي ولا ازين في عيني من خشية الله
ومراقبته وقد رايت الان ان تعزموا علي القدوم الي مدينة
نيقيا من غير وني لكي تفحصوا عن امر دينى
دعت الحاجة الي تحقيقه فاجتمع ثلثماية وثمانية عشر اسقفا
ونظروا فيما نفوه به اريوس فوجدوه مخالفا الاصل المذهب
فزيفوا عمله الفاسد ورتبوا الامانة المشهورة واجتمعت الفرق
المسيحية كلها علي صحتها الي يومنا هذا وكان اجتماعهم
سنة ستماية وست وثلثين للاسكندر وكان في هذا المجمع اسقف
يري راي ناباطيس فقال له الملك لم لا توافق الجمهور في قبول
من تاب عن معاصيه منيبا الي الله فاجابه الاسقف انه لامغفرة
لمن فرطت منه كبيرة بعد الايمان والعماد بدليل قول
فولوس الرسول حيث يقول لا يستطيع الذين ذاقوا
كلمة الله ان يدنسوا بالخطية ليطهروا بالتوبة ثانية
فقال له الملك هازيا به ان كان الامر كما تزعم
فاصنع لك سلما لترق فيه وحدك الي السما ونهض
بعض الاساقفة فرفع الي الملك كتابا فيه سعاية ببعض
الاساقفة فلما قراه الملك امر ان يحرق الكتاب بالنار وقال
لو وجدت احدا من الكهنة في ريبة لسترته بارجوانياتي ✣

Concilium Nicenum.

قسطنطينوس S

يخلص لاحدهم ذهب فكفهم عن ذلك فكفوا وبني
بانطاكية هيكلا ذا ثماني زوايا علي اسم السيدة وفي
ايامه حاصر سابور ملك الفرس مدينة نصيبين ثلثين
يوما وبدعا مار يعقوب اسقفها ومارافريم تلميذه رحل
عنها خايبا وفي عودته غزا بين النهرين فنهض قسطنطينوس *Jacobus & Ephraim Syri.*
لمحاربته وعند وصوله الي نيقوموذيا ادركته المنية
سنة اثنتين واربعين وستماية للاسكندر وذلك يوم
الاحد لثمان بقين من ايار وكان عمره خمسا
وستين سنة وفي مرضه قسم الملك علي اولاده الثلثة وملك
الكبير المسمي باسمه قسطنطينوس علي قسطنطينية ورتب الاخر
المسمي قسطنطيس علي مصر والشام وبين النهرين وارمينية
ورتب الصغير المسمي قوسطوس علي رومية واسفاديا
وما يليها من ناحية المغرب ❖ فصل ❖ وفي هذا
الزمان ظهر اريوس المبتدع هذا كان قسيسا خطيبا
بالاسكندرية فعلا ذات يوم مشهود المنبر ليخطب كعادته *Arius* Hæreticus.
وابتدا بخطبة من كلام سليمان بن داود وهو قوله
الرب خلقني في اول خلايقه واخذ يقرر انه عني بذلك
كلمة الله فهي مخلوقة مباينة بالجوهر لذات الله لانها عبارة
عن العقل الذي هو المعلول الاول وهو اول ما خلق الله

فكتب

Dyn. VII.

هذا الفكر رفع راسه الي السما نصف النهار فراي راية الصليب في السما مثال النور وكان فيه مكتوب ان بهذا الشكل تغلب فصاغ له صليبا من ذهب وكان *يرفعه في حروبه علي راس الرمح ثم انه غزا رومية فخرج اليه مكسانطيس ووقع في نهر فاختنق فافتتح قسطنطينوس مدينة رومية واءتمن في هذا الوقت برومية من اليهود وعبدة الاصنام زها اثني عشر الف نفس خلا النسا والصبيان ثم تنصرت هيلاني امه بعد ذلك واعتمدت وشخصت الي اورشليم حاجة وطلبت صليب المسيح بعناية وامرت ببنا كنايس المسيح فيها واخذت الصليب وحملته الي قسطنطينية ولم يزل دين النصرانية يظهر ويقوى الي ان دخل فيه اكثر الامم المجاورة للروم من الجلالقة والصقالبة وبرجان والروس واللان والارمن والكرج وجميع اهل مصر من القبط وغيرهم وجمهور اصناف السودان من الحبشة والنوبة وسواهم وامن بعد هاولا اصناف من الترك ايضا وبنا قسطنطينوس بيعة عظيمة بالقسطنطينية وسماها اجيا صوفيا اي حكمة القدوس وبيعة اخري علي اسم السليحين وبني بيعة بمدينة بعلبك وكان اهلها يتشاركون في النسا ولم يخلص

* al. يشوله

Helena *Const:* mater religionem *Christianam* amplectitur.

المقالة الرابعة بالسرياني وكتاب الاسطقساط مقالة
توجد هريادية ∴

Constantinus [Constantius] Caesar.

قسطنطينوس قيصر الكبير ملك اثني عشرة سنة اخري
بعد موت ديوقليطيانوس وكان به برص فاشار عليه خدم
الاصنام ان يذبح اطفال المدينة ويغتسل بدمايهم
ليبرا من مرضه فاخذ جماعة من الاطفال ليذبحهم
فصارت مناحة عظيمة في المدينة فاحجم عن قتلهم وفي
تلك الليلة راي في منامه فطروس وفولوس يقولون له وجه
الي سيلبيسطريس اسقف رومية فجي به فهويبري مرضك
فلما اصبح وجه في طلبه فاتوه به ووعظ الملك واوضح له سر
النصرانية فادعي له وتعمد فذهب مرضه وامر ببنا كنايس
النصاري المهدومة ومع هذا كان تمسكه بالدين واهيا ∴

Constantinus M.

Sapores R. Persarum.

Constantinopolis.

قسطنطينوس قيصر القاهر ملك اثنتين وثلثين سنة وفي سنة
الثانية له ملك علي الفرس سابور ابن هرمز تسعا وستين سنة
وفي السنة الثالثة لملكه امر فبني لبوزنطيا سورا فزاد في
ساحتها اربعة اميال وسماها قسطنطينية ونقل الملك اليها وفي
السنة السابعة استعد لغزو مكسانطيس بن بنت ديوقليطيانوس
لانه عصي ولم يبايعه وغلب علي رومية وكان قسطنطينوس
يتفكر الي اي الالهة يلجي امره في هذا الغزو فبينما هو في
هذا

Dyn. VII.

الشامي من الحنطة الفين وخمسماية درهم ثم ان
ديوقليطيانوس اعتزل من الملك وخلط نفسه بالعامة الي
وقت وفاته وفعل مكسيمايانوس مثله ايضا كذلك
وبقي في الملك مكسانطيس وقسطنطينوس ومن اول
سنة *ملك ديوقليطيانس وهي سنة خمسماية
وست وتسعين للاسكندر يبتدي تاريخ ديوقليطيانوس
الذي يورخ به القبط ويسمونه تاريخ الشهدا اي الذين
استشهدوا في هذه السنة ❖ فصل ❖ وفي دولة
ديوقليطيانوس هذا اشتهر في علم الفلسفة فرفوريوس
الصوري وله النباهة فيه والتقدم ولما صعب علي صديق
له يسمي خروساوريوس معرفة كلام ارسطاطاليس شكا
اليه ذلك فقال كلام الحكيم يحتاج الي مقدمة
قصر عن فهمها طلبة زماننا لفساد اذهانهم وشرع في
تصنيف كتاب ايساغوجي ومعناه المدخل فاخذ عنه
واضيف الي كتب ارسطو وجعل اولا لها وسار مسير
الشمس الي يومنا هذا فمن تصانيفه هذا الكتاب وكتاب
المدخل الي القياسات الحملية وكتابان له الي رجل
اسمه انبادوا* وكتاب في الرد *لاذيوس في العقل والمعقول خمس
مقالات توجد سريانيا وكتاب اخبار الفلاسفة وجد منه

Margin notes:
* من اخر ملك
Æra Diocletiani, sive Martyrum.
Porphyrius Philosophus.
* *al.* اباذو
* لحيوس

المقالة

فربوس قيصر ملك سبع سنين وفي اول سنة من ملكه ملك بفارس ورهران ثلث سنين وبعده ورهران ابنه سبع عشرة سنة ثم ان فروبوس قيصر قتل في الحرب بمدينة سرميس ❖

Probus Cæsar.

Warharan p. & f. RR. Persiæ.

قاروس قيصر ملك سنتين ومات بين النهرين وقتل دومبروس ابنه في الحرب ببلد افريقية وقوريتوس ابنه الاخر يقتل ايضا في حرب الجرامقه وهم قوم بالموصل اصلهم من الفرس وفي السنة الثانية لملك قاروس قتل قوزما ودوميانى الشاهدان ❖

Carus Cæsar.

Cozma & Damianus Martyres.

ديوقليطيانس قيصر ملك عشرين سنة واشرك معه في الملك ثلثة نفر اخر احدهم مكسانطيس ابنه وهو كان مقيما برومية وقسطنطينوس ببوزنطيا ومكسيميانوس ختن ديوقلطيانوس بمصر والشام وفي هذا الزمان عصي اهل مصر فارسل اليهم ديوقليطيانوس جيوشا فاهلكوهم وفي السنة الحادية عشرة له ملك بفارس نرسي سبع سنين وملك بعده هرمز خمس سنين وفي السنة التاسعة عشرة امر بهدم كنايس النصاري فهدمت كلها وضيق عليهم جدا وقتل منهم خلقا كثيرا واحرق كتبهم وفي هذه السنة عرض جوع عظيم حتي بلغ المدي اعني القفيز الشامي

Diocletianus Cæsar.

Narsus R. Pers.

Hormisdas R. Pers.

Diocletianus Christianos persequitur.

Dyn. VII.

الشر وكان يقول بالتناسخ وان في كل شي روحا مستنسخة وكان يفرط في تهجين النار وتعظيم شانها ويوهلها للتقديس والتسبيح كل ذلك لنورها واضائتها وتوسطها في المكان بين الفلكيات والعنصريات واهل الارض للتحقير لكونها مظلمة لا يستضي باطنها بالفعل ولا بالقوة وهذا المذهب قد كان قديما للفرس ولم يبتدعه ماني ولكن شيده بالحجج الاقناعية وذعم ما اجاب عنه الشيخ الرييس ابو علي بن سينا ان قال كيف السبيل الي ان يوجد في النار كل معني واقع في حيز الخير وفي الارض كل معني واقع في حيز الشر فان الارض حيز البقا والحيوة للحيوان والنبات والنار مفرطة الكيفية مفسدة بتفريق اجزا المركب وتشتيتها وقيل ان سابور ملك الفرس قتل ماني وسلخ جلده وحشاه تبنا وصلبه علي سور المدينة لانه كان يدعي الدعاوي العظيمة وعجز عن ابرا ابنه من مرض عرض له ∴

Tacitus Cæs. طقيطوس قيصر ملك ستة اشهر وقتل في المركب

Hormisdas R. Perf. وملك بفارس هرمزد ∴

Florianus Cæsar. فيلوريانس قيصر ملك شهرين وقتل بمدينة طرسوس ∴

Dyn. VII.

الطب البقراطي بالمشرق وفي السنة السادسة لاورليانوس هم بالتضييق علي النصاري وبينما هو يفكر بذلك برق فاستظله ومات وفي هذه السنة ملك بفارس هرمز سنة واحدة

Medicina *Hippocratica* in Orientem derivata.

Ormisdas Rex *Pers.*

فصل ∴ وفي هذا الزمان عرف ماني الثنوي هذا كان اول يظهر النصرانية وصار قسيسا بالاهواز وكان يعلم ويفسر الكتب ويجادل اليهود والمجوس والوثنيين ثم مرق من الدين وسمي نفسه مسيحا واتخذ اثنا عشر تلميذا وارسلهم الي بلاد المشرق باسرها حتي الهند والصين وزرعوا فيها علم الثنوية وهو ان للعالم الهين احدهما خير وهو معدن النور والاخر شر وهو معدن الظلمة وانهما تمازجا فانتصر الخير علي الشر فانتقل الشر الي جهة الجنوب ليعمل هناك عالما ويتسلط عليه ولما شرع وعمل بنات نعش حول القطب الجنوبي كهذه التي حول القطب الشمالي اصلحت الملايكة بينهما بان القي الخير شيا من نوره علي الهيولي فوجد عالم قابل للكون والفساد وتسلط عليه الشر ولان الخير انما فعل ذلك مكرها ومجبرا خلق في السما سفينتين كبيرتين هما الشمس والقمر وصار يجمع فيها انفس الناس ويسترجع نصيبه الذي صار الي الشر * ليخلوا الهيولي رويدا رويدا من اثار الخير فيبطل سلطان الشر

Manes Hæreticus.

*al. ليخلق

Dyn. VII.

Gallus secundus [Gallienus] Cæs.

Paulus Samosetanus.

غالوس قيصر الثاني ملك ست سنين وازال الاضطهاد
عن النصاري خوفا مما نزل بابيه من العقوبة وفي هذا الزمان
ظهر من المبتدعة فولي الشميشاطي وكان يقول ان
جميع معلولات الله تعالي ارادية وليس له معلول ذاتي بتة
ولذلك لم يلد ولم يولد ولهذا لم يكن المسيح كلمة
الله ولا ابنا ولد من عذرا كما ورد في ظاهر المذهب وانما حصل
له الكمال بالاجتهاد فكل من تعاطي رياضته نال درجته
وذكر اوسابيوس المورخ عن هذا فولي انه استعان بامراة
يهودية راسها غالوس قيصر علي الشام وكانت تستحسن
عقده وكلامه وفوضت اليه بطركية انطاكية فكان
يجلس علي سرير عالي وصبايا حسنات النغمة يزمرون
زبور داود بين يديه وكان معه صبايا للزنا معهن فاجتمع
عليه عدة من الاساقفة واحرموه واتباعه ⁘

Claudius Cæsar.

قلوديس قيصر ملك سنتين وفي اول سنة من ملكه
ظهرت في السما اية اكليل من نار ⁘

Aurelianus Cæsar.

اورلينوس قيصر ملك ست سنين وهادن سابور ملك
فارس وزوجه ابنته فبني لها سابور بفارس مدينة شبه
قسطنطينية وسماها جندي سابور وكان قد ارسل اورلينوس
في خدمة ابنته جماعة من الاطبا اليونانيين وهم بثوا

الطب R

Septem dormientes.

فلم يقبل فاجتمع عليه سبعون اسقفا وابعدوه عن البيعة ورفضوا تعليمه وفي زمان دقيوس كان الفتية السبعة اصحاب الكهف الذين هربوا منه واختفوا في مغارة فوق الكهف ورفع خبرهم اليه فامر ان يسد باب المغارة عليهم فالقي الله عليهم سباتا الي يوم انبعاثهم من رقادهم

Gallus & Volusianus Cæsar.

غالوس قيصر هذا اشرك معه في الملك رجلا يسمي ولوسيانوس وملكا سنتين ثم قتلا في سوق من اسواق رومية يسمي فلامنيوس وفي هذا الزمان ظهر في مدينة بوزنطيا قسيس اسمه سابيليوس وقال ان الاقانيم الثلثة هي الوجود والحكمة والحيوة ليست معاني زايدة علي ذات الله تعالي بل هي صفات اعتبارية لا مسمي لشي منها في الخارج ان الباري تعالي موجود لا بوجود وحكيم لا بحكمة وحي لا بحيوة اقول هذا مذهب انبين وقليس بعينه في الصفات وقد انتحله فرقة من علما الاسلامية ايضا وهي نفاة الصفات

Sabellius hær.

Valerianus Cæs.

اولاريانوس قيصر ملك تسع سنين وشدد علي النصاري وعسفهم جدا ثم غزاهم سابور بن اردشير بن بابك ملك مصر واسره في المعركة وحدره الي بابل وسجنه هناك وملك غالوس ابنه مكانه

Dyn. VII.

Gordianus Cæsar. *Africanus* Chronologus.

غوردیانس قیصر ملك ست سنین وغزا بلاد فارس وقتل هناك وفي هذا الوقت افریقیادس المورخ وضع كتبا كثیرة في الازمنة وسیر الملوك والفلاسفة ⁘

Philippus Cæsar.

فیلیبوس قیصر ملك سبع سنین واحسن الی النصاری ورام الاجتماع مع المومنین فقال له الاسقف لا یمكنك الدخول الی البیعة حتی تنتهي عن المحارم وتقتصر علی زوجة واحدة من غیر ذوات القربی فكان یحضر وقت الصلوة ویقف خارج البیعة مع الذین * الغوا الدین ولم یكملوا فیه

* al. القوا

Sapores Perʃ. R.

بعد وفي اول سنة من ملك هذا فیلیبوس ملك بفارس سابور ابن اردشیر احدی وثلثین سنة وفي السنة

Hæreticorum ʃecta.

الثالثة ظهر قوم من اصحاب البدع قایلین ان من كفر بلسانه واضمر الایمان بقلبه فلیس بكافر وفي هذا الزمان

Monachorum origo.

بدات اعمال الرهبان علي یدي انطونیوس رفولي المصریین وهما اول من اظهر لبس الصوف والتخلي في البراري ⁘

Decius Caʃ. Christianis infestus.

دقیوس قیصر ملك سنة واحدة ولبغضة فیلیبوس قیصر المحسن الی النصاری عاداهم وشدد علیهم جدا فكفر كثیرون

Novatus.

من المومنین الی ان قتل فقدموا التوبة وكان ناباطیس القسیس لا یقبل توبتهم قایلا ان الله لا مغفرة لمن اخطا بعد المعمودیة فوعظه الاباكثیرا وسالوه الرجوع الی راي الجمهور فلم

نبايهم ثم قتل في غزو الصقالبة ❖

انطونيانس قيصر ملك سبع سنين وازال عن النصاري الاضطهاد وغزا بين النهرين وقتل بين الرها وحران ❖

Antoninus [Caracalla] Cæsar.

مقاريوس قيصر ملك سنة واحدة وفي زمانه وقع حريق فظيع في رومية ووثب عليه غلمانه وقتلوه ❖

Macarius Cæsar [Macrinus.]

انطونيانس قيصر المعروف باليوغالي ملك اربع سنين وفي زمانه بنيت مدينة نيقوبوليس وهي التي يسميها الكتاب الالهي عماوس وكان يتولي بنيانها افريقيانس المورخ ❖

Antoninus Eliogablaus.

Nicopolis, quæ et *Emmaus*, condita.

الاسكندروس قيصر ملك ثلثة عشر سنة وكان اسم ابيه ماما هذه لمنت بالمسيح وكان منها معونة كثيرة للمومنين وفي السنة الثالثة من ملك هذا الاسكندروس قيصر وهي سنة خمسماية واثنين واربعين للاسكندر ابتدات مملكة الفرس الاخيرة المعروفة ببيت ساسان ودامت اربعماية وثماني عشرة سنة اعني الي ظهور الاسلام وملكهم

Alexander Cæsar.

Sasanidarum apud *Persas* regnum.

مكسيميانوس قيصر ملك ثلث سنين واضطهد النصاري وقتل سرجيس وباخوس الشاهدين وقوفريانس الاسقف مع جماعة من المومنين

Maximinus Cæsar. Persequitur Christianos. *Sergius, Bacchus, Cyprianus,* martyres.

Dyn. VII.

ولذلك يسمي اوطوقراطور اي ضابط الكل ومات بعد تسع سنين وولي مكانه قومذوس ابنه ومات مختنقا ∴

Commodus Cæsar.

Tatianus hæret.

فصل ∵ وفي هذا الوقت ظهر رجل اسمه طيطيانوس وكان يقول بوجود عوالم كثيرة كعالمنا هذا وان التزويج كله زنا وشر وان بعد الموت اكل وشرب ونكاح ∵ فصل ∵ وظهر ايضا في بلد اسيا

Montanus.

مونطانس القايل عن نفسه انه الفارقليط الذي وعد المسيح ان يوجهه الي العالم ∴ فصل ∵ وظهر ايضا رجل يسمي

Ebn Disan.

ابن ديصان لانه ولد علي نهر ديصان فوق مدينة الرها وكان يسمي الشمس اب الحيوة والقمر ام الحيوة وان في اول كل شهر تخلع ام الحيوة النور الذي هو لباسها وتدخل علي اب الحيوة فيجامعها فتلد اولاد يمدون العالم السفلي بالنمو والزيادة ∵

Pertinax Cæsar.

فرطيناخس قيصر ملك ستة اشهر وقتل غيلة في مجلسه ∵

Severus C.

سوريانس قيصر ملك ثماني عشرة سنة وفي السنة

Lis inter Judæos & Samaritanos.

الاولي من ملكه ثارت فتنة عظيمة بين اليهود والسمرة فتحاربوا وقتل من الفريقين خلق كثير ومن السنة

Persecutio Christianorũ.

التاسعة من ملكه الي اخر عمره اضطهد النصاري اضطهادا شديدا واعتسفهم بالسجود للاصنام والاكل من

وكتبه المشهورة في زماننا اربعة الكتاب الكبير المسمي سونطاكسيس وهو المجسطي وكتاب جاوغرافيا في صورة الارض واطوال وعروض البلدان وكتاب الاربع مقالات في احكام النجوم وكتاب الثمرة منها ايضا ⁘

فصل ⁘ ومن ورود ذكر ثاون الرياضي الاسكندراني في المجسطي وذكر بطلميوس في القانون يستدل علي انهما كانا متعاصرين ولثاون من الكتب الزيج المسمي بالقانون وكتاب ذات الحلق وهي الالة التي بها ترصد حركات الكواكب وكتاب الاسطرلاب وكتاب المدخل الي المجسطي ⁘

Theon mathematicus.

فصل ⁘ ومن اشتهر عند الناس فضيلته في هذا الزمان الاسكندر الافروديسي شارح كتب ارسطاطاليس المنطقية والحكمية وقد جري بينه وبين جالينوس محاورات عديدة وكان يسمي جالينوس راس البغل لقوة راسه في البحث ⁘

Alexander Aphrodisæus.

مرقوس اوريليوس قيصر ملك تسع عشرة سنة واشرك معه في الملك ولديه انطونيانس ولوقيوس وفي اول ملكهم ولكش ملك الارمن اخرب بلادا كثيرة من اعمال اليونانيين فغزاهم ابنا مرقوس قيصر وانتصروا عليهم واطاعوهم وغزا ايضا لوقيوس الصقالبة والترك وقهرهم

Marcus Aurelius Cesar, & ipsius filii Antoninus & Lucius.

ولذلك

Dyn. VII.

في السنة التي وقع الموتان في اهلها ومعه ترياق الفاروق
فمن شرب منه قبل ان يمرض نجا والذين شربوه
بعد المرض بعضهم نجا وبعضهم هلك وكان اصل
& patria. جالينوس من مدينة برغاموس وكان اشتغاله في
الاسكندرية والدليل على انه لم يكن في زمان المسيح
quando floruerit: كما ظن ولكن بعده قوله في المقالة الاولي من كتاب
التشريح انه صنفه في مبدا ملك انطونيانس في اول
مرة صعد الي رومية فمن صعود المسيح الي هذه الغاية
ماينيف علي ماية سنة وقال ايضا في شرحه لكتاب
افلاطون في الاخلاق وهو المسمي فادن ان هاولا القوم الذين
de Christianis judicium: يسمون نصاري تراهم قد بنوا مذهبهم علي الرموز والمعجزات
وليسوا باقل من الفلاسفة الحقيقيين باعمالهم يحبون
العفة ويدمنون الصوم والصلوة ويجتنبون المظالم وفيهم
اناس لا يدنسون بالنسا اقول يريد بالرموز الامثال
المضروبة لملكوت السما في الانجيل الطاهر ومات جالينوس
quot annos vixerit. بجزيرة سيقيليا وقد بلغ من العمر ثمانيا وثمانين سنة ∴
Ptolomæus Mathematicus. فصل ∴ وقد دلت التواريخ ان بطلميوس القلوذي
الرياضي كان في هذا الوقت وهو اول من سطح
الكرة واخترع خط الاسطرلاب الذي بايدي الناس

وكتبه

Dyn. VII.

النصاري الاضطهاد واباح للناس ان يتدينوا باي دين شاوا ❖ فصل ❖ وفي هذا الزمان نبع في البيعة من المخالفين شخص اسمه اولنطيادوس وكان يقول ان المسيح انزل معه جسدا من السما واجتازه بمريم كاجتياز الما بالميزاب اي لم ياخذ منها شيا وظهر ايضا رجل يسمى مرقيون وقال ان الالهة ثلثة عادل وصالح وشرير وان العادل اظهر افاعيله في الشرير وهو الهيولي فخلق منها العالم ولما راي الصالح العالم قد انجذب الي جهة الشرير ارسل ابنه ليدعو الناس الي عبادة ابيه الصالح فاتي ونسخ التورية المتضمنة سنة العدل بالانجيل الذي هو متضمن سنة الفضل فهيج العادل عبادة عليه فامكنهم من نفسه حتي قتلوه وبقيامته من بين الاموات سبي الناس واصارهم الي عبادة ابيه فلما اظهر مرقيون هذه الخزعبلة وعظته الاساقفة زمانا طويلا فلم يرجع عن خزعبلته وتمادي في اباطيله فنفوه الجماعة وصار لعنة ❖ فصل ❖ وفي هذا الزمان اشتهر جالينوس في الطب ووضع فيه كتبا كثيرة والموجود في ايدي الناس منها الان زها مايه كتاب وكان شيخه في الطب طبيبا اسمه اليانوس وهو الذي توجه الي مدينة انطاكية

في

Persecutioni Christianorũ finem imponit.

Valentinus hæreticus.

Marcion hæreticus.

* *al.* مشوبا باشر غار عليه وارسل معلوله الذاتي وهو المسيح الي العالم

Galenus medicus:

ejus præceptor:

Dyn. VII.

عذرا من مثل هذه العلوم الشيطانية وخرافات البدع ❖

Adrianus Cæsar.

اندريانس قيصر ملك احدي وعشرين سنة وفي اول سنة
من ملكه اطلق الديون وامر المديونين ان لا يقضوا مما
عليهم شيا البتة واطلق للناس الاخاريج والاداوي
الديوانية ايضا وفي السنة الرابعة بطل الملك من الرها وولي

Reha, Romanorum provincia facta.

امرها القضاة من قبل الروم وامر اندريانس ببنا مدرسة
بمدينة اثيناس ورتب فيها قوما من الحكما * وعمل

* حمل اليهم

Schola *Athenis* extructa.

نواميس سولون وذراقون ومن هنالك فاضت الحكم
في اثيناس وفي هذه السنة ظهر باورشليم رجل يقال له
بن الكوكب واضل اليهود مدعيا انه نزل من
السما كالكوكب فيخلصهم من عبودية الروم فتبعه

Ben Cocab Judæos seducit.

خلق كثير منهم وبلغ الخبر الي اندريانس فوجه اليه جيوشا
فقتلوه وغزوا باورشليم واهلكوا اليهود وخربوا اورشليم غاية
الخراب وبنوا قريبا منها مدينة سموها هيليا اندريانس
واسكنوها قوما غربا وامر اندريانس بصرم اذان الذين
تخلفوا من اليهود وسن لهم سنة ان لا ينظروا الي اورشليم ولا
من بعيد ❖

Hierosolyma vastata.
Ælia vastata.

Antoninus pius;

طيطوس انطونيانس قيصر المسمي اوسابيوس ويسمي
ايضا بارا واب البلد ملك اثنتين وعشرين سنة وازال عن

2 النصاري

Dyd. VII.

اسقف انطاكية رمي للسباع فافترسته * وفيلنيوس صاحب

Ignatius ad bestias conjectus.

الشرطة لما عجز من قتل النصاري لكثرتهم طالع قيصر

ان اهل هذا المذهب عاملون بجميع سنن الفلاسفة غير

فيليقوس *

انهم لا يكرمون الاصنام فامر قيصر ان لايجد في اذاهم الا

ان اوجد منهم من يعنفوه بسبب الالهة * فليمون وفي اخر سنة

فليمون *

من ملكه عصت اليهود الذين بجزيرة قبرس والشام

Judæi rebellant.

والحبشة ويهود مصر ايضا نصبوا لهم ملكا اسمه لومينوس

فجيش وتوجه الي فلسطين فطلبته جيوش الروم وقتلته

مع ربوات من اليهود في كل مكان ❖ فصل ❖

وفي هذا الزمان ظهر بانطاكية رجل اسمه سوطرينوس

Soterinus [f. *Saturninus*] Hæreticus.

وكان يقول ان سبعة من الملايكة خلقوا العالم

واياهم عني الله بقوله هلموا نخلق انسانا بشبهنا وصورتنا

وقال ان التزويج وهية اعضا البضاع للرجال والنسا

من فعل الشيطان ولهذا يستقبح الناس كشفها وظهر

Basilides Hæret

ايضا بسيليدس القايل باكرام الحية وتعظيمها لانها

المشيرة علي حوا بالمجامعة ولولاها لما تناسل الناس وظهر

ايضا رجل اسمه قورنثيوس وكان يقول ان العالم خلق

Cerinthus Hær.

الملايكة وان المسيح ولد من المباضعة وقبل ان يبعثه الله

الي هذه الغاية التي ظهر فيها هاولا المخالفون كانت

عذرا

Dyn. VII.

*al. استنار
† النصاري

Apollonius [Tyaneus.]

Johannes Evangelista in exilium missus.

Nero parvus, [Nerva.] Johannes ab exilio revocatus.

Trajanus. Persequitur Christianos, Simeon Episc. Johannes Ap.

البانوي الي ان يسجدوا لرجل مصلوب فاجابه قايلا ان الهة السما اقتضوا هذا *واختار اتباع †الناصري بالسيرة الحسنة وترك الدنيا وملاذها يغنيهم الاين بالقول والعمل وفي هذا الزمان عرف افولونيس الطلسماطيقي وكان يضاد التلاميذ بافاعيله المخالفة لافاعيل المسيح ويقول الويل لي ان سبقني بن مريم وهذا الملك نفي يوحنا الانجيلي الي بعض الجزاير وكتب اليه ديونوسيوس اسقف اثيناس كتابا يقول فيه لا يغررينك الضجر والملل فانه لا يطول سجنك فالمسيح يعمل لك الخلاص فالهم نفسك بالصبر وبعد قليل قتل دومطيانوس قيصر علي بساطة في مجلسه ⁘

نارون قيصر الصغير ملك سنة واحدة وامر ان يرد المنفيون ورجع يوحنا الانجيلي الي مدينة افسوس بعد ست سنين لنفيه ثم جذم نارون ومات في بستان خارج رومية ⁘

طريانوس قيصر ملك تسع عشرة سنة وفي السنة العاشرة لملكه اضطهد النصاري واستشهد شمعون بن قليوفا اسقف اورسليم ويوحنا السليح واغناطيوس النوراني

اسقف

Dyn. VII.

الهيكل وابواب النحاس التي كانت علي باب الهيكل ولم يكن تغلق وتفتح دون اجتماع عشرين رجلا وجدت نصف الليل مفتوحة من غير علة وكانوا عامة السنة يسمعون في الهيكل اصواتا مختلفة تقول انا سننتقل من هاهنا ∴

Titus Cæsar.

طيطوس قيصر ملك سنتين وفي السنة الثانية لملكه انشق جبل بالروم وخرج منه شهب النار احرقت مدنا كثيرة ووقع برومية حريق كثير وخطب بعض الخطباء ذات يوم خطبة في حفل من الناس وفي جملة الالغاز الذي دبرها طيطوس اشتق له لقبا من اسما الله تعالي ولاده سر بذلك فجاه الموت فجاة ∴

Quid illi mortis immaturæ causa.

Domitianus Cæsar.

دوميطيادوس قيصر ملك ست عشرة سنة ونفي من رومية المنجمين واصحاب الزجر والفال والعيافة والطيرة وامر ان لا يغرس برومية كرم البتة وفي السنة التاسعة لملكه اضطهد النصاري اضطهادا شديدا ومع هذا كان الناس يدخلون في دين المسيح افواجا ويتمسكون به تمسكا اشد فقال * فطروفيلس المحصل لارسطوس الحكيم معلمه ما الذي الجا * ذاون وسيوس ربيس حكما اثيناس وافريقيادس الاسكندراني ومرطيادوس البادوي

Christianos persequitur.

* فطروفيلس
س
دیونوسیو

Dyn. VII.

Hierosolyma à Vespasiano obsessa.

اورشليم زمانا طويلا فلما دنا من فتحها اتاه الخبر بموت
نارون وانه اعتراه جنون في مرضه وقتل نفسه وابنه وزوجته
فنصب اسفسيانوس ابنه طيطاس مكانه في محاربة اليهود
ونهض راجعا الي رومية وغزا الاسكندرية وفتحها وركب

Alexandria ab eodem capta.

في البحر وسار الي رومية وملكها ❖

Vespasianus Cæsar.

اسفسيانوس قيصر ملك عشر سنين وهو بني قوقلس
اي منارة الاسكندرية طولها مائة وخمس وعشرون خطوة
وفي السنة الثانية من ملكه افتتح طيطاس ابنه مدينة

Hierosolyma à Tito capta.

اورشليم وقتل فيها زهاء ستين الف نفس وسبي نيفا ومائة
الف نفس ومات فيها من الجوع خلق كثير والباقون

Jacobi vaticinium impletum ;

تشتتوا في البلاد ودمرها واخرب هيكلها وتمت نبوة
يعقوب حيث قال لن تفقد * هراوة الملك من يهوذا ولا المنذر

* *al.* بهراوة من اليهوذ &c.

اي النبي من ذريته حتي ياتي من له الغلبة واياه تتوقع

& quod prædixit Christus.

الشعوب وتم ايضا ما انذر به المخلص مخاطبا لاورشليم انه
سياتي ايام تحيط بك اعداوك ويكبونك وبنيك فيك وكان
ذلك بعد اربعين سنة من صلب المسيح وذكر يوسيفوس
العبري انه ظهر قبل خراب اورشليم علامات فظيعة وذلك

Signa quæ sub urbis excidium apparuerunt.

انه ظهر فوق المدينة نجم طويل كثيف من نار يلمع وفي
عيد الفصح جاوا ببقرة الذبيحة فولدت حملا في وسط
الهيكل

Dyn. VII.

هذا الزمان امر قلوذيوس قيصر باحصا اليهود الذين في سلطانه فبلغ عددهم ستماية واربعا وتسعين ربوة واربعة الاف نفس وفي يوم عيد الفصح وقع اليهود في الخليطي وضغط الناس بعضهم بعضا فمات في الزحام ثلثون الف نفس وكان اليهود متفرقين علي سبع فرق ∵ — *Claudius Judæos numerari jubet.* — *7. Judæorum sectæ.*

الاولي الربانيون وهم كتاب الناموس ومعلموه ∵ — Rabbini.

والثانية اللاويون الذين لم يفارقوا خدمة الهيكل ∵ — Levitæ.

والثالثة المعتزلة الذين يومنون بقيامة الموتي ويقولون بوجود الملايكة ويصومون يومين في الاسبوع ∵ — Pharisæi.

والرابعة الزنادقة الذين يجحدون القيامة والملايكة ∵ — Sadducæi.

والخامسة المغتسلون الذين يقولون لا يثاب احد ان لم يغتسل كل يوم ∵ — Hemerobaptistæ.

والسادسة النساك الذين لا ياكلون شيا فيه روح ∵ — Religiosi. [Esseni.]

والسابعة السمرة الذين لا يقبلون من الكتب الا التورية — Samaritani.

in Gol. Lex. 2083. توراة

وهي مجسمة† ∵ — *Vide pag. 74*

† Corrigendum puto ... res est quinq par. ... tribus constant

نارون قيصر ملك اربعة عشرة سنة وفي السنة الثالثة عشرة من ملكه اضطهد النصاري وضرب عنق فطروس وبولوس وصلبهما منعكسين وعصي اليهود عليه فغزاهم اسفسيانوس القايد مع جيوش كثيرة وحاصر اورشليم — *Nero Cæsar.* — *Petrus & Paulus* morte affecti.

Dyn. VII.

السبعيني فيدل علي ان المسيح ظهر في الالف السادس
فيكون قد حان حينه ∴

Caius Cæsar.

غايوس قيصر ملك اربع سنين وفي السنة الاولي
من ملكه ولي هيروديس اغريباس علي اليهود سبع

Herodes Agrippa.

Pilatus sibi mortem consciscit.

سنين وفي هذه السنة قتل فنطيوس فيلاطوس نفسه وارسل

Felix Jud. præficitur.

فيليكس قاضيا الي اورشليم وملا محاريب اليهود اصناما

Philonis & Josephi legatio ad *Cæs.*

فارسلوا رسولين حكيمين هما فيلون ويوسيفوس
العبريان الي قيصر يتضورون من صنيع الناظر
فمضيا واستعطفاه معتقدما بازالة ما كرهه اليهود عنهم وفي

Petronius Præfectus.

السنة الرابعة ورد فطروديس الناظر من رومية الي اورشليم
ونصب صورة زاوس اي المشتري في هيكل الرب

Danielis vaticinium impletū.

وتمت نبوة دانيال النبي الذي قال علامة نجسة
قايمة حيث لا ينبغي ∴

Claudius Cæsar.

قلوديوس قيصر ملك خمسة عشر سنة وفي السنة الثانية
من ملكه ظهر رجل مصري بارض يهودا وادعي
النبوة وافسد خلقا من الناس واراد ان يكبس

Pseudopropheta quidam *Ægyptius.*

اورشليم قهرا فتوجه اليه فيليكوس البطريق فقتله

Cerinthus Hæreticus.

وقتل عامة اتباعه وظهر ايضا رجل يسمي قورنثوس وكان
يقول ان في ملكوت الله اكلا وشربا ونكاحا وفي

وصار الفنطيقوسطي يوم الاحد لثلث عشر ليلة خلت من
ايار وفي هذا اليوم سمع كهنة اليهود من داخل الهيكل
صوت هاتف يهتف بهم قايلا قد ازمعنا علي الانتقال
من هاهنا فراعهم ذلك جدا ∴ فصل ∴ فمن بدو العالم
الي مجي المسيح بمقتضي التورية التي بايدي اليهود
اربعة الف ومايتان وعشر سنين بالتقريب وبمقتضي التورية
السبعينية التي بايدي الروم وساير فرق النصرانية خلا
السريان خمسة الاف وخمسماية وست وثمانون سنة بالتقريب
ينقص التاريخ الاول من الثاني الف وثلثماية وخمس وسبعون
سنة وهذا النقص منسوب الي احبار اليهود لان البشارة بالمسيح
قد تقدمت في التورية والانبيا انه يبعث في اخر الازمان
ولم يكن لمن سلف من رباني اليهود حيلة في دفع مجي
المسيح غير ان يبدلوا اعمار الادميين التي منها يوقف علي
تاريخ العالم فنقصوا من عمر ادم الي ان ولد شيث ماية
سنة وزادوها في باقي عمره وكذلك عملوا في اعمار باقي ولد
ادم الي ابرهيم فصار تاريخهم يدل علي ان المسيح ظهر
في الالف الخامس وهذا قريب من توسط سني العالم
التي هي جميعها عندهم سبعة الاف سنة فقالوا نحن بعد
في توسط الزمان فلم يحن حين مجي المسيح واما التاريخ
السبعيني

Vox è Templi adyto audita.

Ab orbe cond. ad Christum quot anni.

واما ماسالتني من المصير اليك فانه يجب ان اتمم ما
ارسلت له واصعد الي ابي ثم ارسل اليك ذمينا لي
يبري سقمك ويمنحك ومن معك حياة الابد فلما اخذ
حنان الجواب من المسيح جعل ينظر اليه ويصور صورته
في منديل لانه كان مصورا *واذا به الي الرها ودفعه الي
ابجر الاسود وقد قيل ان المسيح تمندل بذلك المنديل ماسحا
به وجهه فانتقشت فيه صورته وبعد صعود المسيح الي السما
ارسل ادي السليح احد الاثني وسبعين الي الرها وابراه من
سقامه وفي هذه السنة *تمت الاربعة والتسعون سنة التي اوحي
الله الي دانيال النبي ان سبعين سابوعا تطمين امتك
ثم ياتي الملك المسيح ويقتل وهذا اذا ابتدانا بعددها
من اخر سنة عشرين لملك ارطحششت الطويل اليدين وهي
السنة التي ارسل فيها نحميا الساقي الي اورشليم
وجدد العهد بتقريب القرابين وكتب عزرا كتب الوحي
وفي هذه السنة اعني التاسعة عشر من ملك طيباريوس
قيصر صلب المسيح يوم الجمعة ثالث عشر من اذار وكان
فصح اليهود يوم السبت وانما اكله المسيح مع تلاميذه
ليلة الجمعة لتعذر اتمامه في وقته بسبب صلبه نهار الجمعة
وكان الصعود يوم الخميس لثلث خلون من ايار

Sudarium, in quo Christi figura.

* ومضي

* *al.* تتم

Danielis hebdomadæ.

Christus crucifixus.

quando Pascha comederit.

وصار

Dyd. VII.

السنة السابعة بني هيرودس بن هيرودس مدينة طبرية علي اسم طيباريوس الملك

Tiberias condita.

وفي السنة الرابعة عشر ولي فيلاطوس القضا علي اليهود ونصب تمثال قيصر في الهيكل واضطرب لذلك اليهود

Pilatus Jud. præficitur.

وبعد ثلث سنين اعتمد المسيح من يوحنا بن زكريا يوم الاربعا وقيل يوم الاحد لست خلون من كانون الاخير وكان بن ثلثين سنة

Christus à *Johanne* baptizatus.

ومن هاهنا بدا باظهار الايات الباهرة وافشا سر ملكوت الله والحث علي العمل بسنة الفضيلة فضلا عن سنة العدالة

Prædicat, &c.

وفي السنة التاسعة عشر من ملك طيباريوس وهي سنة ثلثماية واثنين واربعين ارسل ابجر ملك الرها فيجا اسمه حنان الي المسيح بكتاب يقول فيه من ابجر الاسود الي ايشوع المتطبب الظاهر باورشليم اما بعد فانه بلغني عنك وعن طبك الروحاني وانك تبري الاسقام من غير ادوية فحدست انك اما الاه نزلت من السما او ابن الاله فاذا اسالك ان تصير الي لعلك تشفي ما بي من السقم وقد بلغني ان اليهود يرومون قتلك ولي مدينة واحدة نزهة وهي تكفيني واياك تسكن فيها في هدو والسلام فاجابه المسيح بكتاب قايلا طوباك انك امنت بي ولم ترني

Abgar Edessæ R.

واما

Dyn. VII.

يبلغنا بعد فاجابه قيصر ان هيرودس عاملنا على
اليهود هو يعلمنا ما امر هذا المولود وقضيته وكتب
قيصر الى هيرودس يستعلمه الخبر فكتب اليه وعرفه
قول المجوس له وانه ذبح اطفال بيت لحم اجمعين
ليكون قد اتى على نفس الصبي معهم وفي تلك

Josephus in Ægyptum fugit.

الليلة التي اتت المجوس هرب يوسف مع مريم والمولود
الى مصر ولبثوا بها سنتين ولما بلغهم موت هيرودس
عادوا الى الناصرة من عندهم وقبل ان يموت هيرودس
قتل امراته مريم التي كانت ابنة يوحنا الاسكندر ملك
اليهود ولاخيها *وامها. وبالجملة لكل من وجد من *قبل
الملوك ثم حدث له استسقا زقي ونقرس شديد وبقي في

*al. واختها
*al. نسل

Archelaus Herodi succedit.

عذاب اليم مدة سنتين ثم مات وولي مكانه ارخيلاوس
ابنه تسع سنين ثم اعتقله اغوسطوس وجعل ملك
اليهود ارباعا وولى في الثلثة الارباع ثلثة من اخوة ارخيلاوس

Tetrarchæ Judæa.

وهم هيرودس واطيغطرس وفيليفوس وفي الربع الرابع
لوسانيس ❖

Tiberius Cæsar.

طيباريوس قيصر ملك اثنتين وعشرين سنة وفي
السنة الاولى من ملكه عرضت زلزلة عظيمة وسقط فيها
مواضع كثيرة ومات خلق من الناس والمواشي وفي
السنة

اورشليم ليثبت اسمه وعند موافاتهم قرية بيت لحم ولدت
مريم واتي المجوس بالطافهم من المشرق فاهدوها الي
المسيح وهي ذهب ومر ولبان وكانوا قد مروا اولا بهيرودس
وسالهم عن امرهم فقالوا له ان عظيما كان لنا وهو
قد انبانا بكتاب وضعه ذاكرا فيه سيولد في فلسطين
مولودا اصله من السما ويتعبد له اكثر العالم واية ظهوره
انكم ترون نجما غريبا وهو يهديكم الي حيث هو فاذا
رايتموه فاحملوا ذهبا ومرا ولبانا وانطلقوا اليه والطفوه بها
واسجدوا له وانصرفوا لئلا ينالكم بلا عظيم والان قد
ظهر لنا النجم واتينا ليتم ما امرنا به فقال لهم
هيرودس قد اصبتم الراي فانطلقوا وابحثوا عن الصبي
نعما فاذا وجدتموه فاعلموني لانطلق انا ايضا فاسجد له
فمضوا ولم يعودوا اليه فغضب غضبا شديدا وامر بذبح
جميع اطفال بيت لحم من بن سنتين وما دون لعدم
علمه بوقت ولادة المخلص وكانت مريم يومئذ ابنة
ثلث عشرة سنة وعمرت احدي وخمسين سنة وكتب
اوكغنيوس الفيلسوف الي قيصر يعلمه عن مجي المجوس
قايلا في رسالته ان فرس المشرق دخلوا سلطانك وقربوا
القرابين لصبي ولد بارض يهوذا فاما من هو وابن من هو لم
يبلغنا

Magi ab oriente *Christum* adoratum veniunt.

Herodes infantes occidi jubet.

Dyn. VII.

*al. بكافة *

من ذاك *

*al. عمايرها *

التاج وسمي ملكا * وكافة ملك قسطنطينية ورضي بسمه وتميزت *من ذلك مملكة اللاطينيين من مملكة الالاطيقيين من جهة مغاربها وبعدت اعمالهم من اعمال رومية بمن توسط بينهما من فرق الترك المخيمة هنالك والمحربة لكثير من *عمايره فلا يصل احد اليوم من القسطنطينية الي رومية الا في البحر وكان للروم بمدينة رومية وغيرها علما بانواع الفلسفة الا ان اليونانيين من المزية في ذلك والفضل ما لا ينكره الروميون ولا سواهم ⁘

Augustus Cæsar.

Neapolis restaurata, & *Cæsarea* appellata. U. *Giabala.*

Christi natalis.

Cyrenius præses Syr.

اغسطس قيصر ملك ستا وخمسين سنة وباسمه سمي شهر اب اغوسطوس وكان يسمى اولا سجاسطملوس وفي ايامه جدد هيرودس مدينة نابلس وعظم قصر اسطراطون وسماها قيصرية وهي المعروفة بفيليبوس وبنا ايضا مدينة جبلة ⁘ فصل ⁘ وفي السنة الثالثة والاربعون من ملك اغوسطس قيصر وهي سنة تسع وثلثماية من تاريخ الاسكندر ولد السيد المسيح من مريم العذرا ليلة الثلثا خامس عشرين كانون الاول وفي تلك السنة كان قد ارسل قيصر الملك قورينوس القاضي مع اصحاب الجزية الي اورشليم فصعد يوسف خطيب مريم من الناصرة مدينته الي اورشليم

& fines Imperii.

الروم من جهة الجنوب البحر الرومي الممتد طولا في المغرب
الي المشرق مابين طنجة الي الشام وحدها من جهة
الشمال بعض ممالك الامم الشمالية من الروس وغيرها
وحدها من جهة المشرق تخوم بلاد اليونانيين وحدها
من جهة المغرب الي اقصي الاندلس البحر المغربي
المحيط المعروف باوقيادوس وهذه المملكة ثلث قطع
اولها من جهة المشرق بلاد الامانية ثم وسطها بلاد افرنسة
ثم اخرها بلاد الاندلس وقاعدة هذه المملكة كلها كانت
مدينة رومية العظمي من بلاد الامانية الي ان تغلب
اغوسطس اول القياصرة علي ملوك اليونانيين واضاف
الي مملكتهم مملكته فصارت مملكة واحدة رومية
عظيمة الشان كما فعلت الفرس بمملكة الكلدانيين
حتي استولت عليها وصيرت المملكتين مملكة واحدة
فارسية وصارت رومية قاعدة هاتين المملكتين الي ان
قام قسطنطينوس بن هيلاني بدين المسيح ورفض دين
الصابية وبني مدينة بوزنطيا وعظمها وسماها باسمه
القسطنطينية واستوطنها فصارت حينين قاعدة ملك الروم
الي سنة الف وماتين واثنين وستين للاسكندر
حتي قوي العامل علي رومية * وكثرت جموعه فلبس
التاج

*al. لكثرة

Dyn. VI.

الثالثة عشر من ملك اغوسطوس تمرد عليه انطونيوس قايد جيشه وانهزم منه الي مصر بسبب عشقه قلاوفطرا الملكة فسار نحوه اوغوسطاس واسر ولدي قلاوفطرا المسمي احدهما شمسا والاخر قمرا وقتلهما ولما سمع انطونيوس وقلاوفطرا بقتل الولدين وكانا محاصرين في بعض الحصون فشربا سما وماتا ∴ فصل ∴ وكان في اخر مملكة البطالسة * فوطون الفيلسوف ذو يد باسطة في نوعي العدد والمساحة وله كتاب في الحساب الي قلاوفطرا الملكة وقلاوفطرا هذه كانت حكيمة تصنف الكتب في انواع الحكمة ولها القانون المنسوب اليها المختصر وهو قانون مبسوط سهل قريب الماخذ ويقال انه من تصانيف فطون لها ونحلها اياه فادعته والله اعلم ∴

* al. قوطون Photon vel [Koton] Mathemat.

Cleopatræ Canon.

Dyn. VII. Romanorũ.

الدولة السابعة المنتقلة من ملوك اليونانيين الوثنيين الي ملوك الافرنج

Romanorum lingua.

الروم هم الافرنج بلادهم مجاورة لبلاد اليونانيين ولغتهم مخالفة للغتهم فلغة اليونانيين الاطيقية ولغة الروم الاطينية وحد بلاد

من ملكه مات يوحنا الاسكندر ملك اليهود
وخلف ولدين هورقانس واريسطابولوس مسميين
باسمي عميهما وكانت امهما سيلينا اي القمر ذات شطو
فنصبت هورقانس ابنها رئيس الكهنة واريسطابولوس
ابنها الاخر ملكا وبعد قليل جلاه بومبيوس قايد جيش
قيصر الي رومية واستقام هورقانس اخوه ملكا لليهود
اربعا وثلثين سنة ⁘

Hyrcanus Sacerdos summus. Aristobulus R. Jud.

قلاوفطرا ابنة ديونوسيوس ملكت اثنتين وعشرين
سنة وفي سنة ثلث من ملكها ولي رومية الكبري غايوس
الملقب يوليوس وهو اول من سمي قيصرا وتاويله
السليل وانما سمي بذلك لان امه وهي حامل به ماتت
حين ولدت فشقوا احشاها وسلوه منها ثم صار هذا الاسم
شعارا لكل من ولي رومية وسمي شهر تموز يوليوس باسمه
وكان يسمي اولا قنطاليس وبعد اربع سنين مات وقام
بعده اغوسطس قيصر ستا وخمسين سنة وفي سنة ست من
ملك اغوسطس سبي هورقانس ملك اليهود الي فارس
ووليهم هيرودس ابن انطيفطروس العسقلاني من قبل قيصر
وهدم سوري اورشليم واحتجز علي تركة الكهنوة ولم يترك
احدا يتولي رياسة الكهنة الا سنة واحدة وفي السنة
الثالثة

Cleopatra.

Julius Cæsar.

Augustus.

Herodes Ascalonita.

S. Sacerdotis munus annuum factum.

Dyn. VI.

وثمانون سنة وهذا يدل على انه كان معاصرا
لديسقوريدس وفاق المتقدمين والمتاخرين وعلاهم بعلم
الارصاد ومن كتبه اخذ بطلميوس القلوذي وعلى
ارصاده بنا ولم يصل الينا من كتبه سوى كتاب
واحد في اسرار الكواكب ومنه يعرف تجدد الممالك
في العالم ❊

Ptolomaeus Alexander.

بطلميوس الاكسندروس هواخو فيسقوس الفار الى
قبرس ملك عشر سنين وفي السنة الرابعة من ملكه
ظفر بقوزيقوس ملك الشام واحرقه بالنار حيا وولي في
الشام سنة وحدة ثم قام بالشام ملكا فليفوس سنتين
ورذلته الرعية بسبب اعانته على هلاك قوزيقوس
ودخل الشاميون في طاعة ملوك رومية قبل ان يسموا
قياصرة ولم يدخلوا في طاعة البطالسة نفورا منهم بما فعلوا
بملكهم قوزيقوس ❊

Philippus R. *Syria.*

Syri Romanis subditi.

Ptol. Phiscus Regnum recuperat.

بطلميوس فيسقوس هو المسمي سوطير هذا عاد من
قبرس الى مصر ونازع اخاه الاسكندروس فاعتقله
وملك بعده ثماني سنين اخرى ثم مات واقيم بعده
ديودوسيوس ابنه ❊

Ptolomaeus Dionysius.

بطلميوس ذيادوسيوس ملك ثلثين سنة وفي سنة خمس

o من

بطلميوس فيسيقوس ويسمي ايضا سوطير
ملك سبع عشرة سنة وفي السنة الرابعة من ملكه ولي *Ptolomæus Physcus Soter.*
الشام انطيوخس قوزيقوس ثماني عشرة سنة في السنة
الحادية عشرة من تملك سوطير مات هورقانس ملك اليهود *Antiochus Cyzicenus.*
وقام بعده ارسطابولس بن يوحنان سنة واحدة متتوجا ثم اغتاله *Aristobulus* Jud. R.
اخوه انطيغونيس واغتيل من يوحنا اخيه الاخر الذي *Antigonus.*
سمي الاسكندر وولي سبعا وعشرين سنة وكان ذا باس واما *Joannes Alexander.*
بطلميوس فيسقوس فعزلته امه قلا وفطرا وفر منها الي جزيرة
قبرص ∴ فصل ∴ وفي هذا الزمان اشتهر ديسقوريدوس *Dioscorides*
وهو حكيم فاضل حشايشي من اهل مدينة عين زربة
قال جالينوس تصفحت اربعة عشر مصحفا في الادوية *à Galeno*
المفردة لاقوام شتي فما رايت فيها اتم من كتاب ديسقوريدس
ويحيي النحوي الاسكندراني يمدحه في كتابه في *& Joanne Grammatico* laudatus.
التاريخ ويقول تقدمة الانفس صاحب النفس الزكية
النافع للناس المنفعة الجليلة المنعوت المنصوب السايح في
البلاد المقتبس لعلوم والادوية المفردة من البراري والجزاير
والبحار والمصور لها ∴

فصل ∴ وقد جا في كتاب المجسطي ان بين رصدي Inter *Hipparchi & Ptolemæi*
ابيرخس وبطلميوس لاستوا الربيعي مايتان وخمس observationes intervallum.
وثمانون

Dyn. VI.

Demetrius Soter.

ديميطريوس سوطير وهو ابن سلوقوس وملك اثنتي عشرة سنة ثم قتله الاسكندروس وقام بعده عشر سنين واطاعه فيلوميطور صاحب مصر وزوجه ابنته قلاوفطرا وتمت نبوة دانيال حيث قال ابنة ملك التيمن تعطي الملك الجرديا وقيل بالاخرى التي تزوجها انطيوخس الكبير تمت هذه البنوة ❖

Ptolemaeus Euergetes secundus.

بطلميوس اورغاطيس الثاني ويعرف بابن الهشيم ملك تسعا وعشرين سنة وفي السنة الثالثة من ملكه مات الاسكندروس وولي الشام بعده ديميطريوس الثاني ثلث

Demetrius secundus.

سنين ثم خلع وولي مكانه انطيوخس سيذيطوس

Antiochus Sidetes.

سبع سنين ومات وعاد ديميطريوس الي الملك اربع

Antiochus Agrippas.

سنين ثم مات وقام بعده انطيوخس اغريباس اثنتي

Hyrcanus R. & Sacerdos.

عشرة سنة وحاصر اورشليم في ولاية هرقانوس الملك الكاهن ولانه ضيق عليها فتح هورقانوس قبر داود النبي ووجد فيه ثلث الف قنطار من الذهب كان قد خزن القدما هناك فاعطا منها ثلثماية قنطار لاغريباس ورحل

Samaria, i. e. Neapolis diruta.

عنه وفي هذا الزمان اخرب هورقانس مدينة شمرين وهي نابلس وعصي جماعة من العبيد بجزيرة سقليا فحصروا في بعض مدنها حتي اكل بعضهم بعضا ❖

بطلميوس

Dyn. VI.

بعده ابنه المسمي باسمه انطيوخس وهو الصغير الملقب
بافيفانوس وهو لقب صاحب مصر هذا ورد البيت المقدس
ونجس الهيكل بنصبه صنم زاوس وهو المشتري فيه
والزم اليعازر الكاهن ان يضحي للصنم الاضحية ولانه
ابا اماته بالعقاب ثم سعي اليه بامراة اسمها * اشموني
مع سبعة بنيها انهم يسبون الاصنام فاحضرهم بين يديه
وامر بقطع لسان الاول واطراف جميع اعضايه والقايه
في * الطاجن وسلخ جلدة راس الثاني وكذلك امات
الباقيين وبعدهم امهم بانواع العذاب ودفنوا في اورشليم
ثم بعد مجي المخلص نقل مومنوا النصاري اجسادهم الي
مدينة انطاكية وبنوا عليهم كنيسة ∴

Antiochus junior Epiphanes.

*al. شموني

*al. الطنجل

Septem juvenes cum matre cruciati.

بطلميوس فيلوميطوراي محب امه ملك خمسا وثلثين سنة
وفي السنة السادسة عشرة من ملكه مات انطيوخس الصغير
غازيا بالفرس وملك بعده انطيوخس اوفاطور سنتين واضطهد
اليهود اضطهادا شديدا وولي امر اليهود يهوذا مقبي وجمع
بين الملك والكهنوة ونفي دواب انطيوخس من ارض
يهوذا وطهر الهيكل وصار اليهود يحاربون ملوك الروم
وفي هذا الزمان بني حونيا رييس الكهنة اليهود هيكلا
بارض مصر كالذي باورشليم وبعد اوفاطور ولي الشام
ديميطريوس

Ptolomæus Philometor.

Antiochus Eupator.

Judas Maccabæus.

كهنة اليهود منع الجزية التي كان يعطيها لملوك مصر فغضب اورغاطيس وهم باستيصال اليهود فارسل اليه يوسيفوس الحكيم العبري وهادنه فتهادنت امور اليهود ❖

Ptolomæus Philopator.

بطلميوس فيليفاطور اي محب ابيه ملك سبع عشرة سنة واضطهد اليهود وفي اخر ولايته قهره انطيوخس الكبير صاحب الشام وهذا ايضا اعتسف اليهود وعنف عليهم وجرت الوقايع المذكورة في القصة الاولي من كتاب المقباذيين ❖

Liber primus *Maccabæorum.*

Ptolomæus Epiphanes.

بطلميوس افيفاذوس اي المظهر ملك احدي وعشرين سنة وارسل جيشا مع * اسقافوس فاينه الي بلد يهوذا والشام فحاربه انطيوخس الكبير وانتصر عليه وهزمه واستولي علي مدن كثيرة كانت للمصريين وحينيذ اخلص له اليهود في الطاعة فاحسن اليهم ورصف الحجارة في الطرق المودية الي انطاكية وعقد القناطر علي اكثر انهار الشام وفي سنة احدي عشرة من ملك هذا انطيوخس قهره الافرنج وكان يعطيهم الجزية كل سنة الف قنطار ذهبا وسلم اليهم ولده رهينة وصالح ايضا بطلميوس افيفاذوس وزوج ابنته قلاوفطرا ثم مات وقام

* اسفاذوس

مهارة في النقل من كل سبط ستا فرتب الملك كل اثنين منهم في بيت في جزيرة فوروا وامرهم ان ينقل كل اثنين منهم كل واحد واحد من الكتب الالهية وعند الفراغ قوبلت النسخ الستة وثلثون فوجدت مطابقة لم تتخالف لفظا ولا معنا فاعتمد علي صحة النقل وهذا النقل السبعيني هو المعتبر عند علمائنا وهو الذي بايدي الروم وباقي فرق النصاري خلا السريان وخصوصا المشارقة فان نسختهم المسماة بسيطة الاترك البلاغة في نقلها قطا بقت نسخة اليهود واما المغاربة فلهم النقلان البسيط المنقول من العبري الي السرياني بعد مجي السيد المسيح في زمان ادي السليح وقيل قبله في زمان سليمان بن داوود وحيرم وصاحب صور السبعيني المنقول من اليوناني الي السرياني بعد ظهور المخلص بزمان طويل ⁘

Septuaginta duo Interpretes.

فصل ⁘ وفي هذا الزمان كان طيموخاريس الحكيم الرياضي وكان عالما بهية الفلك وصناعة الات الارصاد وقد ذكر بطلميوس الحكيم في المجسطي ان وقته كان متقدما لوقته باربع مائة وعشرين سنة ⁘

Timochares Mathemat.

بطلميوس اورغاطيس اي الصانع ملك ستا وعشرين سنة وفي زمانه بنيت قرقيسيا وقالونيقوس وهي الرقة وحونيا رئيس كهنة

Ptolomæus Evergetes.

Karkonia & Kalonicus urbes conditæ.

Dyn. VI.

وشهور من السنة المنكسرة التي اولها شهرا يلول وبهذا
التاريخ يورخ الروم في زماننا هذا ⁘

Ptolomæus Philadelphus.

بطلميوس فيلادلفوس اي محب اخيه ملك ثماني
وثلثين سنة وفي زمانه خلع الارمن طاعة ملوك اليونان

Arsaces R. Armeniæ.

ونصبوا لهم ملكا اسمه ارشك ومن هنا سموا ارشكونية
ولما ملك هذا بطلميوس حبب اليه العلم والعلما وسمع ان
في السند والهند وفارس وجرجان وبابل واثور فنونا من
الحكمة غير التي عند يونان فتقدم الي وزيره بالاجتهاد
في * جميع كتب هذه الامم وتحصيلها والمبالغة في * اثمانها
وترغيب التجار في جلبها ففعل ذلك فاجتمع من ذلك
في مدة قريبة اربعة وخمسون الف كتاب ومائة وعشرون
كتابا فلما علم * بذلك قال لوزيره اتري بقي في الدنيا شي
من كتب العلوم لم يكن عندنا فقال له * الوزير
بقي عند اليهود كتب الهيئة * اوحي الله بها الي الانبيا
فنطقوا بها فامر ان يجد في طلبها فاطلق سبيل جالية
اليهود وطلب من اليعازر رييس الكهنة ان يسير اليه
جماعة من احبار اليهود المتبحرين في لغتي العبريين
واليونانيين لينقلوا له كتب الوحي من اللغة العبرية الي
اللغة اليونانية فارسل اليه اثنين وسبعين حبر ذوي

* al. جمع
* al. اثباتها
* al. الملك باجتماعها
* al. وزيره
* al. اوحاها

مهارة N 2

فصل ⁘ وفي زمان الاسكندر كان اندروماخس الطبيب الذي زاد في معجون المثروديطوس لحوم الافاعي فصار نافعا من نهوشها ⁘ *Andromachus medicus.*

بطلميوس بن لاغوس اي بن الارنب ولي مصر وجميع ارض القبط والنوبة اربعين سنة ومنه سموا ملوك مصر البطالسة وهو جلا اليهود الي مصر في ايام حونياريبس الكهنة وحصل لاريداوس وهو فيليبوس المذكور في السونطاكسيس اي المجسطي مقدونيا وجميع بلاد اليونانيين ولانطيوخس سوطير اي المخلص انطاكية وجميع بلاد الشام وبعد اثني عشر سنة من موت الاسكندر حصل لسلوقوس المسمي نيقاطور اي القاهر ملك بابل وكل العراق وخراسان الي النهر ومن اول ولايته يبتدي هذا التاريخ المعروف بتاريخ الاسكندر وهو الذي يورخ به السريان والعبريون ومن ادم الي اول هذا التاريخ علي راي ثاوفيل الرهاوي خمسة الاف ومائة وسبع وتسعون سنة فان زدنا علي سني الاسكندر التامة اعني سني سلوقوس هذا المبلغ وعلي الشهور التامة من السنة المنكسرة التي اولها تشرين الاول شهرا واحدا حصل لنا سنون تامة وشهور

Ptolomaeus Lagi filius.

Aridaeus Philippus.

Antiochus Soter.

Seleucus Nicator.

Æra *Alexandri.*

Dyn. VI.

وسلوقوس ❖ فصل ❖ وسيل الاسكندر بنا

Agger. Jagagi.

السد سد ياجوج فبناه بحجارة الحديد والنحاس واضرم
عليه النار فصار صخرا واحدا طوله اثنا عشر ذراعا وعرضه
ثمانية اذرع ولما فرغ من بناء سد ياجوج جا الي موضع
السد * العظيم وهو المكان الذي يعرف بالباب الابواب — *الاعظم * al.*
في مروج ابلدان القفجاق فحفر موضع الاساس وامتده
في الجبال حتي الحقه ببحر الروم فلم تزل ملوك
فارس في طلب هذا الاساس فتجشموا معرة الترك والخزر
من بلاد العراق والجبل واذربيجان واران وارمينية
حتي وجد الاساس يزدجرد بن بهرام جور بن يزدجرد بن
سابور فابتدا يبنا السد من حجارة ونحاس ورصاص ولم يتممها
وكان اكثر هم ملوك الفرس بعده في بنايها فما اتفق
لهم الفراغ منها حتي سهل الله ذلك علي يدي كسري
انوشروان فاحكم بناه والحقه بروس الجبال ثم مده في
البحر علي ميل ثم غلق عليه ابواب الحديد واقام علي بنايه
سنة واكثر فصار يحرسه ماية رجل بعد ان لم * يطقه — *تكن تطيقه
ماية الف رجل من الجند واذن المرزبان الذي
يقيم هناك بالجلوس علي سرير الذهب ولذلك يسمي
ملك تلك الناحية ملك السرير ❖

داينة بعبادة الاصنام والفلاسفة منهم من ارفع الناس طبقة واجل اهل العلم منزلة لما ظهر منهم من الاعتنا الصحيح بفنون الحكمة من العلوم الرياضية والمنطقية والمعارف الطبيعية والالهية والسياسات المنزلية ∴

Alexander Magnus. Dulkarnain.

الاسكندر بن فيليفوس ملك ست سنين بعد قتله داريوش وكان قد ملك قبل ذلك ستا اخري وفتح بلادا كثيرة حتي بلغ ملكه الي اقصي الهند واوايل حدود الصين * وسمي ذا القرنين لبلوغه قرني الشمس وهما المشرق والمغرب وقتل خمس وثلثين ملكا وبني اثنتي عشرة مدينة منها اثنتان في بلد خراسان وهما هراه ومرو وواحدة في بلد الصغد وهي سمرقند واخري في بلد القبط وهي الاسكندرية وفي عودته من الهند ووصوله الي بابل مات مسموما ووضع في تابوت ذهب وحمل علي اكتاف الملوك والاشراف الي * اسكندرية القبط ودفن بها وكان لما * احتضر امر ان يكتب الي امه بالتعزية وان تتخذ طعاما وتامر ان لم يدخل اليه الا من لم تصبه مصيبة ففعلت كذلك فرجع جميع الخلق وحصل بذلك عزاوها وبعد موت الاسكندر تقاسم بالممالك اربعة من عبيده وهم بطلميوس بن لاغوس واريداوس وانطيوخوس وسلوقوس

* وسمي ذو

urbes ab ipso conditæ.

**al.* حضرت وفاته

Regnum post *Alexandrum* à quibus occupatum.

Dynastia sexta quæ est Græcorum.

الدولة السادسة المنتقلة من ملوك الفرس المجوس الي ملوك اليونانيين الوثنيين ∴

Græcorum potentia.

اما اليونانيون فكانت امة عظيمة القدر في الامم طايرة الذكر في الافاق فخمة الملوك منهم الاسكندر بن فيليفوس الماقدوني الذي اخضع ملوك الارض ذرا علي الطاعة لسلطانه وكان من بعده من ملوك اليونانيين البطالسة دامت لهم الممالك وذلت لهم الرقاب ولم يزل ملكهم متصلا الي ان غلب عليهم الروم وهم الافرنج

Regiones.

وكانت بلاد اليونانيين في الربع الغربي الشمالي من الارض ويحدها من جهة الجنوب البحر الرومي ومن جهة الشمال بلاد اللان ومن جهة المغرب تخوم بلاد الامانية ومن جهة المشرق بلاد ارمينية وباب الابواب ويتوسط بلاد اليونانيين الخليج المعترض ما بين بحر الروم وبحر نيطس الشمالي فيصير القسم الاعظم منها في حيز المشرق والقسم الاصغر منها في حيز المغرب

بنطس *l.*

Lingua.

ولغة اليونانيين تسمي الاطيقية وهي اوسع اللغات واجلها

Religio.

وكانت عامة اليونانيين صابية معظمة للكواكب داينة

عليهم والقايم باظهار فضايلهم وهذب كلام افلاطون
وسقراط وحققه ونمقه ورتبه فجا كلامه ابدع كلام واسد
* نظام واحكم معان وكل من نقل كلامه من اليوناني * al ubique كلام
الي لغة اخري حرف وجزف وما انصف واقرب الجماعة حالا
* في تفهيمه الفارابي وابن سينا فانهما تحملا عنه علي الوجه * al. تفهيم مقاصده
المقصود * واعذرا منه لوارد منهله * الورود وكان لارسطو ابن *al. اعذبا
اخ اسمه ثاوفرسطوس وهو احد تلاميذه الاخذين الحكمة *al. المورود
عنه وهو الذي تصدر بعده للاقرا بدار التعليم وكان فهما Theophrastus.
عالما مقصودا لهذا الشان وقريت عليه كتب عدة وصنف
التصانيف الجليلة واستفيدت منه ونقلت عنه فمنها
كتاب الاثار العلوية وكتاب الادب وكتاب
ما بعد الطبيعة نقله من السرياني الي العربي يحيي ابن ipsius libri Arabicè versi.
عدي وكتاب الحس والمحسوس نقله ايضا ابرهيم بن
* بكوين وكتاب اسباب النبات نقله ايضا ابرهيم المذكور * al. بكوس
واما نيقوماخس الى ارسطوطاليس فكان متطببا لفيليفوس
ابي الاسكندر وكان حكيما فيثاغوري المذهب وله من
التصانيف كتاب الارثماطيقي وكتاب النغم ⁘

الدولة

Dyn. V.

والحق ايضا صديق فاذا لحظتهما كان اختياري واكرامي
للحق وكان اذا شعر بتقصير من نفسه لم يستنكف
من ان يدفعه وكان معتدلا في الملابس والماكل
والمشرب والمنكح والحركات ومات وله ثماني وستون
سنة وخلف ابنا وابنة صغيرة وخلف مالا كثيرا واعلم
وفقك الله ان الحكما الذين نظروا في اصول
الموجودات دهريون وطبيعيون والهيون فاما الدهريون
فهم فرقة قدما جحدوا الصانع المدبر للعالم وقالوا ان العالم
لم يزل موجودا بنفسه لم يكن له صانع صنعه والطبيعيون
فهم قوم بحثوا عن *افعال الطبايع وانفعالاتها وماصدر
عن تفاعيلها من الموجودات حيوان ونبات وفحصوا عن
خواص النبات وتركيب اعضا الحيوانات فمجدوا الله
وتحققوا لمخلوقاته انه قادر حكيم عظيم الا انهم راوا ان
النفس تهلك بهلاك الجسد وان لا بقا لها بعده واما
الالهيون فهم المتاخرون من حكما يونان مثل
سقراط وهو شيخ افلاطون وافلاطون شيخ ارسطوطاليس
وارسطو هو مرتب هذه العلوم ومحررها ومقرر قواعدها ومزين
فوايدها ومخمر فطيرها ومنضج قديدها وموضح طرق الكلام
وتحقيق قوانينه والراد علي والدهرية والطبيعية والمندد

Philosophorum sectæ variæ.

Dahritæ. q. d. seculares.

Physici.

*al. احوال

Divini.

Dyn. V.

Aristoteles.

اشتهر في الفلسفة ارسطوطاليس بن ديقوماخس الطبيب
من قرية طاجيرا من اعمال مقدونيا ونسبه من والديه
يرتقي الي اسقليبيادس واخذ الحكمة من افلاطون
وهو ابن سبع عشرة سنة ولازمه عشرين سنة وكان
اذا لم يحضر في الدرس يقول افلاطون العقل لم
يحضر بان الفيلسوف عن الحق صم هم عماهم سامعوه
وصارله منزلة عظيمة عند الملوك وبرايه كان يسوس
الاسكندر ملكه ويتوجه الي محاربة ملوك الارض تفرغ
ارسطوطاليس لتصنيف الكتب المنطقية والحكمة العلمية
والعملية ويسمي معلما اولا لا لانه اخترع المنطق اختراعا كما ظن
لكن لانه جمع شتاته ورتبه ترتيبا كما قال حاكيا
عن نفسه انه قد كان لنا في الصنايع المنطقية اصول
ماخوذة ممن سبقنا مستعملة في جزيات برهانية مثلا في
الهندسة جدلية وخطابية في السوال والجواب واما
في صورة القياس وصورة قياس القياس فامر قد كددنا
في طلبه مدة من العمر حتي استنبطناه وكان لا يفتر عن
الدرس والمطالعة الا عشي عند النوم وكان اذا سيل لا يبادر
الجواب الا بعد الفكر ولا قصد في البحث الا الحق دون
الغلبة وكان يقول في ابطال التناسخ افلاطون صديق
والحق

وكتب علي قبره هاهنا وضع رجل الهي فاق * الناس كلهم في العلم والعفة والنباهة والاخلاق العادلة فكل من مدح الحكمة فقد مدحه ان فيه اكثرها وكتب في الجانب الاخر من التربة يا ايتها الارض وان كنت مخفية جسد افلاطون لكنك لا يمكنك الدنو من نفسه التي لا تموت وتولي بعده مدرسته سفوسيفوس ابن عمه ❖

*al. الخلق

Speusippus.

فصل ❖ وفي هذا الزمان اشتهر في الطب روفس وتصدر للتعليم وله في ذلك تصانيف الا انه كان ضعيف النظر مدخول الادلة رد علي اكثر اقواله ارسطوطاليس في كتبه الطبيعيات ورد عليه جالينوس ايضا مثل ذلك واقاموا الحجج الواضحة علي غلطه ولم تكن الصناعة تحقق في زمانه تحققها في زمان هذين الفاضلين ❖

Rufus Medicus.

داريوس بن ارشك هو دارا بن دارا ملك ست سنين ولما بلغه خروج الاسكندر ابن فيلبفوس اليوناني المقدوني جيش والتقاه في الشام فانتصر اليونانيون علي الفرس وانهزم داريوش طالبا الثغور فادركه الاسكندر عند مدينة ایاس التي هي فرضة البحر ببلد قيليقيا وقتله وتزوج ابنته المسماة روشنك وبطلت وتعين مملكة الفرس باستيلا الاسكندر علي الارض ❖ فصل ❖ وفي هذا الزمان

Darius Arsacis fil.

ab Alexandro victus.

 اشتهر

الاثنيون الي الفحشا وكثرة * دقييون الملك المشتهر بالفجور علم ابنيه انطوس وميليطوس الافسان عليه واماته مسموما ⁘ فصل ⁘ وبعد موت سقراط صار الصيت لافلاطون هذا كان شريف الوالدين نسب ابيه يرتقي الي فوسيدون ونسب امه الي سولون واضع نواميس للاثنيين وقيل انه تميز في حداثته في علم الشعر فلما راي سقراط يهجن هذا الفن من جملة العلوم احرق كتبه الشعرية وكان له خمسين سنة ومنه اقتبس الحكمة الفيثاغورية وقال ان المبادي ثلثة الاله والهيولي والصورة واثبت * الامثال النوعية في الخارج مجردة عن المواد وادعي تناسخ النفوس وان وجودها قبل وجود الابدان وكان يانف ان عجز عن مكابدة العزوبة من تلامذته ان * يشاركه النفر منهم في زوجة واحدة لما في ذلك من قلة المونة وكثرة لمعونة وقد عدله نادن الاسكندراني ثلثة وثلثون كتابا والموجود منها الان كتاب فادن وكتاب طيماوس وكتاب النواميس وكتاب سياسة المدن ومات وقد بلغ من العمر اثنتين وثمانين سنة وخلف * بساتين ومملوكين وكاسا واحدا وقرطا كان معلق في شحمة اذنه شعارا بشرفه وباقي ماله كان قد اخرجه علي ترويج بنات اخيه وكتب

* al. دقيبون

Plato.

* al. وجود المثل

* يتشارك

* بستانين

Dyn. V.

Carthago diruta.

اخرب افريقيانوس قايد الافرنج مدينة قرخيدونيا وسمي بلدها باسمه افريقيه ❖ فصل ❖ وفي هذا الزمان

Meton & Euctemon Astronomi.

كان ميطن وافطيمن وهما امامان في علوم الفلك اجتمعا بالاسكندرية علي احكام الات الارصاد وارصدا ما احبا من الكواكب وقيل ان بين زمانهما وبين بطلميوس صاحب المجسطي خمساية سنة وسبعون سنة ❖

Artaxerxes tertius, qui & Ochus.

ارطحششت الثالث المعروف بالاسود والاليونانيون يسمونه اوخوس ملك سبعا وعشرين سنة واستعاد ملك

Nectanebus R. Ægypti, regno pulsus.

مصر وهزم نقطانبيوس ملكها وصار يسيح في بلاد اليونانيين بزي منجم لانه كان ماهرا في علم الفلك واسرار الحركات السماوية وقيل انه تلطف لمجامعة الوفيذا امراة فيلبفوس ملك مقدونيا في تنجيمه لها فحملت منه بالاسكندر ذي القرنين ❖

Arses R. Pers.

ارسيس ابن اوخوس ملك اربع سنين وفي زمانه اشتهر

Socrates.

سقراطيس الحكيم المتاله هذا زهد في الدنيا ومتاعها الي حد انه سكن الحب وقيل له ان انكسر الحب ماذا تعمل وقال ان انكسر الحب لم ينكسر مكانه وكان يقول حسن الظاهر تابع لحسن الباطن فيستدل علي حسن النفس بحسن البدن ولانه كان يختار للتعليم الاحداث * الوشام حسبه

* والوشام

Dyn.V.

الزمان لم يكن لليهود نار قدس لانهم رموها في بير وقت جلا ثم فاتوا * بحماة منها ووضعوها علي حطب القربان فاشتعلت بامر الله بعد ان طفيت ماية سنة واربعين سنة بالتقريب ولما راي عزرا المعجز استف من سفساف تلك البير ثلث سفات فاعطي منحة روح القدس وانطقه الله بجميع كتب الوحي واعادها كما كانت ❖

* al. الحماة

Ignis sacer denuò miro modo accensus.

احشيرش الثاني ويسمي اردشير ملك شهرين ثم قتله سعدينوس وملك بعده مدة يسيرة ❖

Ahasuerus secundus, qui & *Ardshir.*

سعدينوس ملك سبعة اشهر وهي مع الشهرين المتقدمين معدودة مع سني اريوخ ❖

Sogdianus.

داريوش نوثوش اي ابن الامة ملك تسعة عشر سنة وفي سنة خمس عشرة من ملكه خلع المصريون ربقة طاعة الفرس من اعناقهم ونصبوا لهم ملكا بعد ماية واربع وعشرين سنة لتسلط الفرس عليهم ❖

Darius Nothus.

ارطحششت الثاني المعروف بالمدبر واليونانيون يسمونه ارطاكسراكسيس ملك اربعين سنة وتزوج باستير العبرية الصالحة وصلب هامان العملقي الذي زال زوال الجاهلية من بني اسراييل وذلك بدعاء استير ومورذخي الصديق صاحبها وفي سنة خمس عشرة من مملكة هذا ارطحششت اخرب

Artaxerxes secundus.

Esterem ducit.

من غيرهم ظهورا بينا فلما ادتهم حضروا عند فيلمون وقف علي الصورة وتاملها وانعم النظر فيها ثم قال هذا رجل يحب الزنا وهو لا يدري من هو المصور فقالوا كذبت هذه صورة ابقراط فقال لا بد لعلمي ان يصدق فاسلوه فلما رجعوا الي ابقراط واخبروه الخبر فقال صدق فيلمون احب الزنا ولكن املك نفسي ❖

Ahasuerus. *Athenæ captæ.* *Ester* num hoc tempore vixerit.

احشيرش بن داريوش ملك احدي وعشرين سنة وفي السنة الثانية من ملكه استولي علي مصر وبعد تسع سنين فتح مدينة اثيناس واحرقها وقيل في زمانه كانت قضية استير العفيفة ومردخي البار من اهل يهوذا وهذا القول غير سديد والا لما اهمل ذكرها في كتاب عزرا المستوعب جميع ماجري لليهود في زمان هذا الملك والصحيح انها جرت في ايام ارطحششت المدبر ❖

Artianus R.

ارطيانس ملك سبعة اشهر معدودة مع مدة احشيرش ❖

Artaxerxes Longimanus, qui & *Ariochus.* *Ezra,* qui *Arabibus Ozair.* *Nehemias.*

ارطحششت الطويل اليدين يسمي ايضا اريوخ ملك احدي واربعين سنة وفي سنة سبع من ملكه امر عزرا الحبر وهو الذي تسميه العرب العزير ان يصعد الي اورشليم ويجتهد في عمارتها وفي سنة عشرين من ملكه ارسل نحميا الساقي الخصي ايضا ليجد في ترميمها وفي هذا الزمان

في وان هناك يسمي النيرب وكان رجلا الهيا يداوي المرضي
* جانا وقد احسن جالينوس في وصفه له حيث قال ان
جالينوس ان بده الدرس وابقراط ان بده الطبيعة وقال ايضا ان *Galeni* de ipso dicta.
ابقراط انغمس في الطبيعة وسري معها حتي انتهي الي اعماقها
واخبر عما شاهد هناك وله من الكتب كتاب افوريسموا اي
الفصول وكتاب بروغنوسيطيقون اي تقدمة المعرفة وكتاب Ipsius scripta.
ابيديميا اي الامراض الوافدة وكتاب ما الشعير وكتاب
الاخلاط وكتاب قسطران المدن اي وكتاب الما والهوا وكتاب
طبيعة الانسان وكتاب شجاج الراس وكتاب دياثيقي
اي العهد ومن الحكما المعاصرين لابقراط فيليمن وكان *Philemon* Physiognomus.
عالما في فن من فنون الطبيعة اعني الفراسة اذا راي شخصا
استدل بتركيب اعضايه علي اخلاقه وله فيها كتاب Ejus liber *Syriacè* versus.
عندنا نسخته بالسرياني وحكي ان اجتمع تلاميذ ابقراط
وقال بعضهم لبعض هل تعلمون في زماننا هذا اعلم من
هذا الرجل يعنون بابقراط فقالوا لا فقالوا نمتحن به فيلمون
فيما يدعي من الفراسة فصوروا صورة ابقراط ثم نهضوا بها الي
فيليمون وكانت يونان تحكم الصورة بحيث * تحكيها * تحكيمها
علي الوجه في قليل امرها وكثيرها لانهم كانوا يعبدون
الصور فاحكموا لذلك التصور ويظهر التقصير في التصوير
من

Dyn. V.

Democritus.
Diogenes Cynicus.

في الفلسفة ديموقراطيس وهو القايل بانحلال الاجسام الي اجزاء لا تتجزي وديوجانيس الكلبي وكان قد راض اصحابه رياضة فارق فيها اصطلاح اهل المدن من اطراح التكليف وكان احدهم يتغوط غير مستتر عن الناس وينكح في الطريق اذا اراد استنزال الما الفاسد قدام الجمع غير متوقف ويقول فيما ياتيه من ذلك لا يخلو اما ان يكون ما يفعله قبيحا علي الاطلاق فلا يحسن في موضع دون موضع وعلي صورة دون صورة وان كان مما يحسن في موضع دون موضع وعلي صورة دون صورة فهذا امر اصطلاحي فلا اقف معه وكادوا يحبون من قرب منهم ويكرهون من بعد عنهم فقال اهل زمانهم هذه الافعال تشبه افعال الكلاب فسموهم الكلبيين ومن مشاهير هذا الزمان انكساغورس الطبيعي وفيندارس وسومنيدس الموسيقاريان وفروطوغورس وايسوقراطيس السفسطانيان واريسطوفونوس واقخاليس الشاعران الهاجيان ❖

Anaxagoras.
Pindarus.
Simonides.
Protagoras.
Isocrates.
Aristophanes.
Æschylus.

فصل ❖ وفي هذا الزمان ايضا عرف ابقراط الطبيب هذا كان يسكن مدينة حمص وبعد ذلك الي مدينة دمشق ويأوي الي بستان كان له فيها ومكانه معروف الي يومنا هذا

Hippocrates.

في

فهو الكلمة مقيمة السما ⁘

داريوش بن بشتسب ملك ستة وثلثين سنة وعلي* راي قليميس واوسابيوس واندرونيقوس *في السنة الاولي من ملكه بالقرب من نجاز بنيان هيكل الرب باورشليم اعني قبله بست سنين تمت السبعون سنة التي للسبي كما اوحي الله الي ارميا النبي ان تبقي الامة جالية ببابل ويوكد ذلك حجي وزخريا النبيان بابتهالهما الي الله قايلين حتام لا ترحم اورشليم وقد اتي علي خرابها سبعون سنة وذلك اذا عددناها مبتدين من اخر ملك صدقيا وهي السنة الرابعة والعشرون من ملك بختنصر التي فيها احترق الهيكل وخربت اورشليم وجليوا اليهود عن اوطانهم الي بابل الجلا الكلي واما افريقيانوس فانه يعدها مبتديا من اول ملك صدقيا ليتم في اول ملك كورش عند ارساله الجماعة من بني اسراييل الي اورشليم وتقدمه اليهم بعمارتها ⁘

فصل ⁘ وفي هذا الزمان توفي فيثاغوروس الحكيم ابن خمس وتسعين سنة هذا جعل مبادي الاكوان الاعداد بدليل ان المركبات مباديها البسايط ولا ابسط من الاعداد اذ كلما عداها يلزمه التركيب من اضافة العدد اليه واشتهر في

Darius.

* *al.* على

* *al.* وفي

70 hebdomadæ *Jeremiæ* quando completæ.

& quomodo numerandæ. variæ sẽtẽtiæ.

Pythagoras.

de ejus numeris sententia.

Dyn. V.

Isai. XLIV. 28.

ولاده قال الله لمسيحه كورش الذي عضدت بيمينه وعظم

Daniel Belem diruit, &c.

كورش ايضا شان دانيال وفوض اليه سياسة ملكه فغار لله
غيرة وكسر الصنم المسمي بيل وقتل التنين معبود البابليين
فمقت ورمي في جب فيه سبعة اسد ونجا منها وهلك باغضوه

ab Angelo instituitur.

ثم راي الرويا علي نهر الفراة وعرفه ملاك الرب مدة السنين

moritur, & *Susis* sepelitur.

التي بقين من السبي ومن ظهور السيد المسيح والمه وموته

* *al.* ششتر

ومات دانيال ودفن في قصر شوشن اعني مدينة * تستر ∴

Cambyses.

قمباسوس ابن كورش ملك ثماني سنين وفي ايامه

Judith.

كانت يهود بنت المراة العبرية التي احتالت علي الفرنا
الماجوجي صاحب جيش قمباسوس وقطعت راسه وامنت

Zoroaster Magus.

اليهود باسه ∴ فصل وفي هذا الزمان كان
زرادشت معلم المجوسية واصله من بلد اذربيجان وقيل

Christi adventum prædicit.

من بلاد اثور وقيل انه من تلامذة اليا النبي وهو عرف
الفرس بظهور السيد المسيح وامرهم بحمل القرابين اليه
واخبرهم ان في اخر الزمان بكرا تحبل بجنين من

* *al.* بشر

غير ان يمسها * رجل وعند ولادته يظهر كوكب يضي بالنهار
ويري في وسطه صورة صبية عذرا وانتم يا اولادي قبل

stellámque ipsius describit.

كل الامم تحسون بظهوره فاذا شاهدتم الكوكب
امضوا حيث يهديكم واسجدوا لذلك المولود وقربوا قرابينكم

ورضت عظامهم رضا ⁘ فصل ⁘ وفي هذا الزمان اشتهر فراخوديس مصنف القصص معلم فيثاغورس ⁘

Pherecydes.

كورش الفارسي ملك احدي وثلثين سنة واستولي علي ملك العراق وخراسان وارمينية والشام وفلسطين وغزا بلاد الهند وقتل ملكها هذا كورش تزوج اخت زوربابيل بن شلاثيل بن يوفاخير بن يوياقيم ملك يهوذا ولما دخل بها ارتفعت عنده وقال لها اطلبي مني ما شيت فطلبت منه عود بني اسراييل الي اورشليم وان ياذن لهم بعمارتها فجمعهم كورش الملك وخيرهم قايلا من اختار الصعود فليصعد ومن اباه فليقم فكان عدد موثري الصعود خمسين الفا من الرجال غير النسا والاولاد فصل زوربابيل ملكهم ويشوع ابن يوزاداق كاهنهم وعنهما قال ملاك الرب لزخريا النبي ان هذين ابنا الدلال وهما يقومان بين يدي رب العالمين فصعدت هذه الشرذمة من بني اسراييل في السنة الاولي من ملك كورش الي اورشليم وهموا بعمارتها ولان الفلسطينيين مجاوروهم اعتدوهم وكان تشييدهم الهيكل علي التراخي في ست واربعين سنة كما قال يوحنا الانجيلي ولاختلاط كورش بنسل داود قال عنه اشعيا النبي قبل ولاده

Cyrus.

uxorem Judæam ducit.

Judæis in patriam redeundi copiam facit.

Zachar. c. IV. 14.

Jo. II. 20.

Dyn.V.

مرتبته فلم يظفروا منه بهفوة غير انه يدين بغير دين الملك
فساروا الى الملك وقالوا ان دانيال يعبد الها غريبا وفي
سنتنا ان من دان في ارضنا بدين غير ديننا وتعدى
سنة اهل ماه وفارس قذف به في جب * الاسد فلما لم يقدر
الملك على ابطال شريعة قومه تقدم بقذف دانيال في
جب الاسد وقال له الهك ينجيك وانصرف الى منزله
وبات طاويا وطار عنه نومه اشفاقا على دانيال وكان
حبقوق النبي في الشام قد طبخ طبيخا ومضى ليطعم
الحصادين فاخذه ملاك الرب بشعر راسه ووضعه
في بابل على فم الجب فقال دانيال دانيال قم خذ الطعام
الذي انفذ لك ربك فقال دانيال ذكرني الله ولم
يهملني واخذ الملاك لحبقوق ووضعه في موضعه وجاء
الملك داريوش بعد سبعة ايام ليبكي على دانيال
لكثرة اغتمامه له فلما دنا من الجب ناداه يا دانيال
هل قدر معبودك ان ينجيك من السباع اجابه دانيال
قايلا ايها الملك عش خالدا ان الهي بعث لي ملاكه
وسد افواه الاسد فلم تهلكني فحسن موقع ذلك من الملك
جدا واخرج دانيال من الجب والقى وشاته فيه مع نسايهم
وبنيهم وذريتهم فما استقروا في قرار الجب * الا ومزقتهم الاسد

* al. السباع

Daniel in speluncam leonum projectus.

liberatur.

* al. حتى مزقتهم

ورضت L

Dyn.V.

بن نوح وكان ينزل فارس واتخذ الالات لاصلاح الطرق وحفر الانهار وذبح ما يوكل من الحيوان وقتل السباع ولا زال الملك في ولده الي ان ملك *داراب ابن دارا الذي غزاه الاسكندر وقتل في المعركة ثم ملكت الاشكانية اولهم اشك ثم اشك بن اشك وهو اول من تسمي بالشاهية ودام الملك فيهم الي ان ظهرت المملكة الساسانية اولهم اردشير بن بابك ابن ساسان من بني كشتاسب فاحسن السيرة وبسط العدل وتوارث بنوه الملك الي ان ملك يزجرد بن شهريار بن قباذ بن فيروز بن هرمز بن كسري انوشروان المعروف بالعادل وهو اخر ملوك الفرس فلما ملك انتقضت عليه الدولة وتفاقمت امورها وطلعت اعلام الاسلام بالنصرة وقتل كما ياتي شرح ذلك في موضعه ❖

Ciumerti posteri, quamdiu regnaverint.

* *al.* دارا

Reges *Aſhganidæ*.

Quis primo titulo *Shah* inſignitus.

Reges *Saſanidæ*

داريوش الماهي واليونانيون يسمونه ناذرنينس ملك سنة واحدة وقيل تسع سنين وبه بطلت مملكة النبط الكلدانيين منتقلة الي الفرس المجوس وهذا الملك استولي علي الملك وهو من ابنا اثنتين وستين سنة وحسنت منزلة دانيال النبي عنده واقام في ولايته مائة وعشرين قايدا وراس عليهم ثلثة رجال احدهم دانيال وكان يرجع في سرايره اليه فسا ذلك ارباب الدولة وجعلوا يطلبون عليه حجة يوقعونه بها عن مرتبته

Darius Medus.

Danielem ad inſignes honores promovet.

Dyn.IV.

امتعاضا شديدا فاخبرته امه عن دانيال النبي انه دراك غيب وحلال عقد فاستدعاه وضمن له ان يلبسه الارجوان وان يوليه ثلث الملك ان اول الكتابة فقال دانيال لتكن مواهبك لك واجعل ذخاير بيتك لغيري اما الكتابة فقراتها احصي احصا وزن *واعري وتاويلها ان الله احصا ملكك واسلبه ووزنك زنة فوجدك شايلا فلذا اعراك من ملكك فانت عار عرية وفي تلك الليلة اغتاله داريوش الماهي وقتله ❖

* al. وعري

Dynast.V. *Persarum.*

الدولة الخامسة المنتقلة من ملوك الكلدانيين الي ملوك الفرس ❖

Persarum laus.

اما الفرس فاهل الشرف الشامخ والعز الباذخ واوسط الامم دارا واشرفهم اقليما واسوسها ملوكا تجمعهم وتدفع ظالمهم عن مظلومهم وتحملهم من الامور علي ما فيه حظهم علي اتصال ودوام واحسن القيام وانتظام وخواص الفرس عناية بالغة بصناعة الطب ومعرفة ثاقبة باحكام النجوم وكانت لهم ارصاد قديمة وقال بعض

Ciumert primus Persarum R.

علما العجم اول من ملك بعد الطوفان كيومرت من بني سام بن

المتاخرين منهم محمد ابن زكريا الرازي لانه لم يتوغل في العلم * وفهم غرض ارسطوطاليس فيه فاضطرب رايه وتقلد اراء سخيفة وانتحل مذهبا خبيثا مذهب فورون وذم اقواما لم يفهم عنهم ولا هدي سبيلهم وفرقة فورون † يعرفون باصحاب اللذة لانهم كانوا يرون ان الغرض المقصود اليه † في تعلم الفلسفة اللذة الحاصلة للنفس بمعرفتها وهي مع البدن لا نجاتها من عذاب الجهل في الاخرة كما هو راي ارسطو لان النفس لا بقا لها بعد البدن عندهم ❖

eam quam ob causâ amplexus sit AlRazi.

* في العلم الالهي ولا فهم

Pyrrhonii voluptarii dicti.

† al. من

Evil Merodach R Chal.

اول مرودخ بن بختنصر ملك ثلث سنين هذا اخرج يوناخير ابن يوياقيم من السجن واكرمه واكله مواكلة بعد سبع وثلثين سنة كان فيها معتقلا وقتل مرودخ وملك بعده اخوه بلطشاصر ❖

Beltshazzar.

بلطشاصر بن بختنصر ملك سنتين ثم عمل وليمة عظيمة لالف رجل من اكابر دولته وكان يشرب الخمر بازايهم وامر وهو يشرب ان يوتي بانية هيكل الرب التي سباها ابوه من اورشليم وشرب فيها مع عظمايه فظهرت قبالته كف يد كاتبة كتابة في ضو المصباح علي الحايط فراي الكتابة واحضر حكما بابل ليترجموا الكتابة فعجزوا عن حلها فامتعض لذلك امتعاضا

وصارت اظافيره كمخاليب سباع الطيور حتي اتت عليه سبع سنين ثم راجعه عقله وطلبه قادته واستوي علي سرير مملكته ومنح مزيدا من العظمة وحمد الله وعلم ان سلطانه الي دهر الداهرين يهب الملك لمن يشا ويجعله في سفلة الناس وسقاطهم ❖ فصل ❖

restituitur.

وجدت في كتاب عتيق سرياني مجهول ان اوطولوقيوس المهندس اليوناني عرف في زمان بختنصر وكان مشهورا في وقته والموجود من كتبه الان كتاب الكرة المتحركة اصلاح الكندي وكتاب الطلوع والغروب ثلث مقالات واما ثاودوسيوس فلم يقف له علي زمان معين وهو من حكما اليونان المشهورين وله تصانيف حسان له كتاب الاكر الذي اجل الكتب المتوسطات بين كتاب اوقليدس والمجسطي وفي هذا الزمان كان فورون الفيلسوف * الكلدي وكانت حكمته هي الحكمة الاولي التي لم تستقر وكان صاحب فرقة وله جمع يتعلمون منه الفلسفة الطبيعية وذهب اليه فيثاغوروس وثاليس الملطي وعامة الطلبة من اليونانيين والمصريين وكانت هذه الفلسفة شايعة في يونان الي قبل زمان سقراطيس ثم مال الناس عنها وقد انتصر لها اناس من المتاخرين

Autolychus Geometra.

ipsius libri de Sphæra, &c. ab *Alkindio* versi.

Theodosius Mathemat.

* الكلداني

Pyrrhus Celidensis, f. Elidensis.

ipsius doctrina qualis.

حيوانات البر وطيور الجو وذروا عروقها في الارض الي
ان يحول عليها سبعة احوال فاقتص بختنصر هذه
الرويا ايضا علي دانيال وقال له انت قادر علي تعبيرها لان
فيك روح الالهة القديسين فقال دانيال ايها الملك
الرويا لمن يشناك وتعبيرها علي اعدايك اما الشجرة
الموصوفة بتلك الصفات الجليلة فانك انت الذي عززت
حتي ارتفع اسمك الي السما واما الملاك القديس الذي
رايت واقواله تلك فتدل علي ان الناس يخرجونك
من بينهم ليصير لك تعمر مع الوحوش وتطعم العشب
طعما كالثور ويبلك قطر السما حتي تحول عليك
سبعة احوال ثم † يوب عقلك اليك وتستوي علي كرسي
* ملكك فكفر خطاياك بالصدقات واثامك بالترحم
علي الضعفا لتبعد عنك هفواتك ومن بعد سنة لما راي
بختنصر ان رقاب امم المسكونة قد خضعت له ودانت له
ملوكها هيبة له وخوفا من شدة باسه طغا بقلبه وشمخ
بانفه واخذته العزة في نفسه فسمع صوت هاتف يهتف
به هتافا ويقول لك يقولون يا بختنصر قد لغلتك
مملكتك وسيهيج عليك الناس فتمت الكلمة عليه في تلك
الساعة وطرده الناس ورعي العشب كالثور وطال شعره
وصارت

quod interpretatur etiam *Daniel*.

† *al.* يثوب

* *al.* مملكتك

Nebuchadn. hominum consortio pellitur.

* *al.* ارتعي

Dyn. IV.

القرن وباقي انواع الزمر يخرون سجدا للصنم فامتثل الجميع امره ما عدا حننيا وعزريا وميشايل فسعي بهم قوم الي بختنصر انهم لا يعتدون بامره فاستشاط من ذلك غضبا وامران يسجر الاتون فوق ماكان يسجر سبعة اضعاف الوقود وان * يكتفوا † بسراويلهم وقلانيسهم وبراداتهم وباقي ثيابهم ويزجوا في اتون النار فلما فعل بهم ذلك احرقت النار للذين سعوا بهم فاماهم فمكثوا في النار ساجدين لله وملاك الطل نزل عليهم * واما له عنهم لهيب النار فلم تنكث فيهم ولا في ثيابهم ولا في لباسهم فلما شاهد الملك ذلك بهت تعجبا وقال اري الرابع † منهم شبيه المنظر ببني الالهة يعني الملاك ودناهم باسمايهم قايلا يا عبدان الله العلي اخرجوا فخرجوا من النار ولم يشط شيا من ثيابهم ولا شعورهم فرفع بختنصر درجاتهم ثم راي بختنصر رويا ثانية كان شجرة في سوا الارض قد علت حتي بلغت الي السما ولها ورق انيق وثمار كثيرة فيها مطعم لكل بشر وجميع حيوانات البر وطيور الجو تاوي الي ظلها وكان ملاكا قد يسانزل من السما وقال اقلعوا هذه الشجرة وجذوا اغصانها وانثروا اوراقها وبددوا ثمارها وتتفرق عنها حيوانات

* al. يلتفوا

† al. سراويلاتهم وراداتهم وقلانيسهم

Tres pueri in ignem conjecti.

* al. فاماط

† al. بينهم

Illæ ſi prodeunt.

Nebuchadn. ſomnium ſecundum.

فاجابه دانيال قايلا اله السما والارض هو الذي يبدي السراير وانت ايها الملك رايت صنما عظيما ذا منظر رايع راسه من الذهب الابريز وصدره وذراعاه من فضة وبطنه وفخذاه من نحاس وساقاه حديد ورجلاه حديد وخزف ورايت حجرا *انقطع من غير قاطع وضرب رجلي الصنم فهشمها هشما شديدا فهذه الرويا واما *التعبير فانت راس الذهب بما منحك الله ملكا عزيزا وكرامة وجلالة ويقوم بعدك ملك يكون دونك في العزة والثالث الممثل بالنحاس يكون دون الثاني والرابع الممثل بالحديد† فيهشم ويدق كثيرا من مجاوريه اما الارجل والاصابع التي من حديد وخزف فدليل ممالك مختلفة قوية وواهية واما الحجر المنقطع من جبل من غير يد قاطعة فدليل ملك روحاني مبيد كل معبود سوي الواحد الحق يظهر في اخر الايام فخر بختنصر ساجدا لدانيال واعطاه الالطاف والهدايا وراسه علي جميع حكما بابل وولي * اعمامه حننيا وعزريه وميشايل امر مدينة بابل وسماهم باسما نبطية اعني *شدراخ وميشاخ وعبدناغو ثم اتخذ بختنصر صنما من ذهب طوله ستون ذراعا في عرض ستة اذرع وتقدم الي جميع عظما دولته ان يوافوا عيد الصنم وانهم اذا سمعوا صوت القرن

quod exponit ipsi *Daniel.*

* *al.* يقطع

* *al.* تعبيرها

† *al.* دون الثالث

* *al.* بني عمه

* *al* شيدراخ

Idolum conflat quod coli jubet.

Dyn. IV.

التدابير المخصوصة بها فظهرت منهم الافاعيل الغريبة
والنتايج الشريفة من انشا الطلسمات وما اشبهها ولم
يصل الينا من مذاهب الكلدانيين في حركات
النجوم ولا من ارصادهم غير الارصاد التي نقلها عنهم
بطلميوس القلوذي في كتاب المجسطي فانه اضطر اليها في
تصحيح حركات الكواكب المتحيرة اذ لم يجد لاصحابه
اليونانيين ارصادا يثق بها ⁘

Ptolomæus Chaldæorum observationes amplectitur.

بختنصر بن *نبوفلسر ملك قبل احراقه هيكل الرب واخرابه
اورشليم تسع عشرة سنة وبعده اربعا وعشرين سنة واسمه
بالسريانية نبوخذنصر اي *عطارد ينطق وانما سمي بذلك
لانه نطق بالعلوم والاداب المنسوبة الي عطارد وفي السنة الثالثة
من قمعه ملك اليهود راي مناما راعت روحه منه واقتصه
علي علما بابل فقالوا هذا خطب عسير لا يكشفه للملك
الا الهة السما الذين ليس مسكنهم مع الارضيين فاحتدم
صدره لذلك غيظا وتقدم الي اريوخ صاحب شرطة باهلاك
المنجمين والسحرة واصحاب الرقي والزجر والفال
فقال دانيال لاريوخ مهلا † اتيد ولا تقتل حكما
ولكن اوصلني الي الملك فلما مثل بين يديه ممولا قال
له اقادر انت علي ان تخبرني بالرويا التي رايت وتعبيرها

نبوفلس *

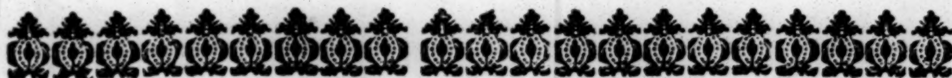
Nebuchadnezzar. quare sic appellatus.

*al. عطاردي.

ejus somnium primum.

† *al.* اتان

فاجابه

الدولة الرابعة المنتقلة من ملوك بني اسرايل
الي ملوك الكلدانيين ❖

Dynastia quarta Chaldaeorum.

الكلدانيون امة قديمة الرياسة نبيهة الملوك كان منهم النمارذة الجبابرة الذين كان اولهم نمرود ابن كوش من بني حام باني المجدل وكان من ولد نمرود بخت نصر الذي غزا بني اسرايل وقتل منهم خلقا *كثيرا وسبي بقيتهم وغزا مصر وافتتحها ودوخ كثيرا من البلاد ولم يزل ملك الكلدانيين ببابل الي ان ظهر عليهم الفرس وغلبوهم علي مملكتهم واباذوا كثيرا منهم فدرست اخبارهم وطمست اثارهم وكانت من الكلدانيين حكما متوسعون في فنون المعارف من المهن التعليمية والعلوم الرياضية والالهية وكانت لهم *عناية بارصاد الكواكب †وتحقق بعلم اسرار الفلك ومعرفة مشهورة بطبايع النجوم واحكامها وهم نجوا لاهل الشق الغربي من معمور الارض الطريق التي تدبير الهياكل لاستجلاب قوي الكواكب واظهار طبايعها وطرح شعاعاتها عليها بانواع القرابين الموافقة لها وضروب التدابير

Chaldai.

Nebuchadnessar Nimrode oriundus.

al. عظيما

Chaldai variis artibus insignes.

al. غاية

† وتحقيق

Dyn.III.

Tyrus vastata.

صور وقتل حيرم ملكها وكان عمره كما يقال
خمسماية سنة وبعث بختنصر نبوزردان القايد الي
اورشليم فهدم سورها واحرق الهيكل وكان لشمعون

Libri sacri, tabulæ binæ &c. in puteo recondita.

رييس الكهنة عند هذا القايد منزلة فساله في امر كتب
الوحي فلم يحرقها فجمعها هذا شمعون باتفاق ارميا النبي
ووضعها مع لوحي الناموس وعصاة موسي ومجمرة البخور
وباقي الات القدس في تابوت العهد ورميا بها في بعض
الابار ولم يعرف مكانها الي الان وجلس ارميا النبي
ينوح علي اورشليم عشرين سنة ثم انتقل الي مصر

Jeremias proph: lapidatus interit.

فقبض عليه قوم من اليهود وحبسوه في جب ثم اخرجوه
ورجموه ومات ودفن في مصر ثم الاسكندر في زمانه نقل
تابوته الي الاسكندرية فدفن هناك وكان

Ezekiel proheta occiditur.

خرقيال النبي في جملة من سبي الي بابل فقتله
اليهود لاجل توبيخه لهم فمن السنة الرابعة من ملك

Templum *Hierosolymitanum* quamdiu steterit.

سليمان التي كان فيها الشروع في بنيان هيكل الرب
الي خرابه الكلي وحريقه اربعماية واثنتان واربعون
سنة وعلي راي من جعل مدة ملك صدقيا تسعا
وستين سنة تكون مدة الهيكل عامرا خمسماية
سنة ❖

Dyn. III.

الاعرج الي الفراة مرة ثانية والتقاه بختنصر هناك وقتله *Pharaoh occisus.*
وفي السنة الثامنة من ملك يوياقيم نزل بختنصر علي
اورشليم نزولا ثانيا واخذ مالا من يوياقيم وعاد وبعد ثلث
سنين مات يوياقيم ∴

يوناخير ابن يوياقيم هو ابو دانيال النبي وهو *Jehoiachin R. Judæ qui & Jechonias.*
المسمي في انجيل متي يوخنيا ولما مضت عليه ثلثة اشهر
من ملكه قصده بختنصر وحاصر بيت المقدس فخرج
يوناخير اليه مستامنا مع امه وحشمه وعبيده فجلاهم
كلهم الي بابل ولم يترك في اورشليم الا شيخا مسنا
وعجوزا ضعيفة وولي علي من تخلف باورشليم صدقيا بن
يوشيا عم يوناخير وبقي يوناخير معتقلا في بابل
سبعا وثلثين سنة ∴

صدقيا ابن يوشيا كان اسمه متنيا وبختنصر سماه *Zedekias R. Juda.*
صدقيا ملك احدي عشر سنة ثم عصي ومنع الجزية التي كان
يوديها الي بختنصر فعاد اليه واسره وذبح اولاده بين يديه
وسمل عينيه وسار به الي اثور وجعله يدير الرحا مثل الحمار
وكان عمره اثنتين وثلثين سنة ولما مات رميت جثته
ورا السور فاكلته الكلاب وفي هذه المرة دخل بختنصر
الي مصر وجزاير البحر وهدم مدنا كثيرة واحرق مدينة

صدور

Dyn. III.

شمعي النبي ايام يوربعام ابن ناباط وجدد عيد الفصح
با ورشليم وفي سنة احدي وثلثين من ملكه نزل
Pharaoh Necho. فرعون نخاوث اي الاعرج علي الفراة بقرب مدينة منبج
طالبا حرب ملك اثور فسار اليه يوشيا بجيوشه ليمنعه
من العبور فانتصر عليه فرعون وقتله وحمل ميتا الي
* al. اربعة — اورشليم وكان له * ثلثة بنين يهواحاز وصدقيا ويوياقيم
Sophonias, Jeremias, Hulda proph. — اب ابي دانيال النبي والفتية الثلثة حننيا وعزريا وميشايل
وفي زمانه كان صفنيا النبي وارميا وحولدي النبية ∴

Jehoahaz R. Judæ. — يهواحاز بن يوشيا ملك ثلثة اشهر وكان فاسد
الطريقة فسباه فرعون الاعرج في عوده واوثقه بالحديد
وانفذه الي مصر ومات هناك ونصب يوياقيم اخاه
مكانه ∴

Jehoiachim R. Juda. — يوياقيم ابن يوشيا ملك اثنتي عشرة سنة وكان
قبيح المذهب مذموم الطريقة وقبل عليه الجزية لملك
مصر كل سنة مائية قنطار ذهبا وفي السنة الثالثة
من ملكه صعد بختنصر ملك بابل الي بيت المقدس
Daniel & tres pueri. — وسباها وجلا اكثر اهلها الي بابل ومعهم دانيال
النبي والفتية الثلثة اولاد يوياقيم اعمام دانيال
* al. وعاد — النبي ووضع الجزية علي يوياقيم * ورجع عنه ثم وصل فرعون

Dyn. III.

وكان من جملة قاصديه فتي من اليونان * يقال له ثيسناس ورغب اليه في تعليم هذا الفن وضمن له عن ذلك مالا معينا فاجابه برغبته وعلمه فلما * لقنها حاول الغدر به ورام فسخ ما وافقه عليه فقال له يا معلم ما حد الخطابة فقال انها المفيدة للاقناع قال اني اناظرك الان في الاجرة فان اقنعتك بانني لا ادفعها اليك لم ادفعها ان قد اقنعتك بذلك وان لم اقدر علي * ذلك فلست اعطيك شيا لانني لم اتعلم منك الخطابة التي هي مفيدة للاقناع فاجابه المعلم وقال وانا ايضا اناظرك فان اقنعتك بانه يجب لي اخذ حقي منك اخذته اخذ من اقنع وان لم اقنعك فيجب ايضا اخذه منك ان قد نشات * تلميذا يستظهر علي معلمه فقيل بيض ردي لغراب ردي اي تلميذ ذكي ومعلم ذكي ∴

* al. اسمه
Tysias ipsius discipulus.

* al. اتقنها

* al. اقناعك

* al. تلميذا ما

Mali corvi malum ovum.

يوشيا ابن امون ملك احدي وثلثين سنة وجلس في الملك وله ثماني سنين وكان جميل المذهب حسن الطريقة وامر حلقيا الكاهن ابا ارميا النبي بان يدخل هيكل الرب ويرممه وفي ترميمه وجد سفر الناموس وتلاه علي يوشيا فغار علي نفسه وامته وكسر اصنام ابيه وقتل خدمها واحرق عظام قوامها علي مذبحها كما تنبا شمعي

Josias R. *Juda.*

Dyn. III.

دفين وكان عمر اشعيا ماية وعشرين سنة منها في النبوة خمسا وثمانين سنة فارذل الله مناشا واسلمه الي الاثورانيين فاسروه واخذوه مسلسلا الي اثور وسجنوه في برج النحاس بمدينة نينوي وعند ذلك تاب الي الله ودعا دعاه المشهور فتاب الله عليه ورده الي ملكه وحال وصوله الي اورشليم اخرج الصنم ذا الوجوه الاربعة من الهيكل وطهره وبنا سور اورشليم الجنوبي ❖

Chalcedon condita.

Hostilius Rom. Rex.

فصل وفي سنة احدي وعشرين لملك مناشا بنيت مدينة خلقيدونا والصقالبة ملكوا الي ارض فلسطين وولي مدينة رومية الكبري اوسطيليوس وهو اول من اختص بالحلي الارجوانية والقضيب السلطاني وبني بوزنس مدينة بوزنطيا وبعد *تسعماية وسبعين سنة عظمها قوسطنطينوس وسماها قوسطنطينوفوليس ❖

* *al.* سبع وتسعين

Amon. R. Judæ.

امون بن مناشا ملك اثنتي عشرة سنة وعلي راي اليهود سنتين هذا سلك الطريقة القبيحة وعبد الهة الامم الخارجة وقتله عبيده في الحرب ❖ فصل ❖

* *al.* الحروب

Sibylla. Archilochus [Corax] Rhetor:

وفي هذا الزمان اشتهرت في الحكمة بجزيرة رودس امراة تسمي سيبولا وبجزيرة سقيليا ارخيلوخوس الخطيب الملقب بالغراب وسار اليه الطلبة لاستفادة الخطابة منه

Dyn.III.

وانفذ الي اشعيا النبي يقول له هذا يوم بلاء فادع الي ربك فاوحي الله الي اشعيا قايلا قل لحزقيا لا تخف من سنحاريب فاني رادّه في الطريق الذي جاء فيه وبعث الله ملاكا فقتل في معسكر سنحاريب مايه الف وخمسة وثمانين الفا من الجند فعاد منهزما الي اثور وهنالك قتله ابناه وهو ساجد في بيت صنمه ويقال ان هذا سنحاريب جدد عمارة مدينة طرسوس وعمل حازقيا بحيرة ماء خارج اورشليم وادخل اليها الماء بالقناة وحفر لها خندقا وكان حازقيا لما اتاه رسول سنحاريب اطلعه علي جميع ما في بيته فغضب الله لذلك وقال له ان جميع ماراي الاثوريون في بيتك يكون لملك بابل وسيكون بنوك خصيانا له فقال حازقيا ليت امنا كانا في ايامي وفي زمانه كان طوبيت الصديق من جالية بني اسراييل قاطنا بنينوي وقصة مناولة ملاك الرب اياه مرارة داوي بها عينه وبراه من عما مذكورة في كتابه ⁘

Tarsus.

Tobit.

منشا بن حازقيا ملك خمسا وخمسين سنة واجتمع له ملك الاسباط الاثنا عشر بعد سبي شلما نصر وارتكب كل محظور ومحرم وعمل صنما ذا اربعة اوجه وامر بالسجود له ونشر اشعيا النبي لنهيه عن المنكر بمنشار مشن ودبين دفين

Manasses R. Juda.

Isaiam proph. serrâ dissecat.

السامرة مرة ثانية وسبي جميع من تبقي من العشرة
الاسباط وفي السنة الثامنة من ملكه ادخل شلمانصر
قوما من الاثوريين الي ارض شمرين ليعمروها فكانت
تخرج عليهم السباع وتقتلهم فقيل لشلمانصر انما
ابتلوا بذلك لانهم لا يعرفون سنة الاه تلك الارض فارسل
اليهم عوزيا الكاهن ليعلمهم التورية فلما تعلموها وعملوا
بسنتها امسكت السباع عن الاضرار بهم ومن ذلك
الزمان صار السمرة لا يقبلون من الكتب الالهية
سوي التوراة وفي السنة العاشرة من ملك حزقيا غزا
سنحاريب ملك اثور ديار القدس وبصلاة حزقيا خلصت
اورشليم ومرض حزقيا ليموت فبكا بكا شديدا وناح
قايلا ان البركة التي جعلها الله في ذرية داود
انقطعت مني وعندي تنقضي سلالة ملك ابن ايشي فزاد الله
في حيوته خمس عشرة سنة وولد له ابن فسماه مناشا وعلي
هذا الولد تحمل اليهود نبوة اشعيا النبي حيث يقول
هوذا العذرا تحبل وتلد ابنا ويدعي اسمه عمنويل قالوا
وانما سمي النبي امراة حازقيا عذرا لصدور النبوة قبل ان يماسها
بعلها وكان سنحاريب عند نزوله يرسل الي حازقيا
فيقول له لا تغتر بربك فساهلكك فذعر منه حازقيا
واذعن

Samaritani legem solam recipiunt.

Isa. VII. 14. quomodo interpretentur *Judæi.*

اخر من تصنيف ابولونيوس كان السبب في تصنيف اوقليدس كتابه بعده بزمان طويل واما اوقليدس النجار فهو من من بنة صور له يد طولي في علم الهندسة وكتابه المعروف باسطوخيا اي الاركان كتاب جليل القدر عظيم النفع لم يكن ليونان كتاب جامع في هذا الشان ولا جاء بعده الا من دار حوله وقال قوله وما في القوم الا من سلم الي فضله * وشهر بغزير فضله وله في هذا النوع ايضا كتاب المفروضات وكتاب المناظر وكتاب تاليف اللحون وغير ذلك ومن مشاهير الرياضيين ارشيميدس بش وهو يوناني اخذ الحكمة من المصريين وقيل ان الذي ادرم اراضي اكثر قري مصر واسس الجسورة المتوصل بها من قرية الي قرية في زيادة النيل ارشيميدس وله مصنفات عدة مثل كتاب الكرة والاسطوانة والمسبع في الدايرة وقيل ان الروم احرقت من كتبه خمسة عشر حملا وبعده عرف منالاوس المتصدر لافادة العلوم الرياضية وله كتاب معرفة تمييز الاجرام المختلطة ⁘

Euclides unde oriundus.

ipsius elementa.

*al. وشهد.

Data Optica. Musica.

Archimedes ab Ægyptiis didicit.

ejus opera.

Menelaus. Math

* حزقيا بن احاز ملك تسعا وعشرين سنة واطاع الله وازال الاصنام فظفره الله باعدايه تظفيرا وفي السنة الرابعة من ملكه صعد. شلمانصر ملك بابل الي ارض السامرة

Hezekiah R. Juda.

*al. حازقيا.

Salmaneser denuo Israelitas captivos abducit.

Dyn. III.

Trapezus condita.
Thales Milesius, ab Ægyptiis Philosophiam didicit.

المسمون ربنيت في بلد فونطوس مدينة طرابيزونطا

فصل وفي هذا الزمان اشتهر في الفلسفة ثاليس

الملطي علي ما ذكره اوسابيوس القيصراني في تاريخه

المسمي خرنيقون وقيل هو اول يوناني صار الي ارض

مصر واخذ الحكمة من القبط ثم رجع الي ملطية وكان

اول ما اظهر لقومه من الحكمة انه انذرهم بكسوف

الشمس انه سيقع في ساعة معينة من نهار معين فلما صح

Ægyptii à *Chaldæis.*

حكمه مثل عندهم واستطرفوا انذاره وتلمذ له جماعة

منهم والقبط اخذوا الحكمة من الكلدانيين ولم

Græci antiquitus, quales & quas coluerint disciplinas.

يكن لليونانيين قبل ثاليس شي من الحكمة وانما كانت

حالهم كحال العرب لم يعرفوا غير علم اللغة وتاليف

الاشعار والامثال والخطب وقيل اول من قال بالاطوماطون

αὐτόματον *Thales* asserit.

هو ثاليس اي ان الوجود لاموجد له واحتج بما شاهد

eadem *Indorum* sententia.

في هذا العالم من الشرور وهكذا يعتقد اهل الهند

Apollonius Mathemat.

وبعد ثاليس اشتهر في العلوم الرياضية خاصة ابولونيوس

النجار وله كتاب المخروطات المولف في علم احوال

الخطوط التي ليست بمستقيمة ولا مقوسة بل منحنية اخرج

ipsius de conicis Sect. libri 7. Arabicè versi.

منه الي العربية في زمان المامون سبع مقالات ومقدمته

تدل علي انه ثماني مقالات. وهذا الكتاب مع كتاب

اخر

Dyn.III.

لا فتخر بهجايك ان لم اكن اهلا لمديحك فقال له لست
فاعلا ذلك ابدا قال فاني امضي الي رووساء اليونانيين
فاشعرهم بنكولك قال اوميروس مرتجلا بلغنا ان
كلبا حاول قتال اسد بجزيرة قبرس فامتنع عليه انفة
فقال له الكلب انني امضي الي السباع فاشعرهم بضعفك
قال له الاسد لان تعيرني السباع بالنكول عن مبارزتك
احب الي ان الوث شاربي بدمك ❖

Ahaz R. Jud. — احاز بن يوثم ملك ستة عشر سنة واسا السيرة وقرب
Resin R. Syr. — الذبايح للجن حاربه فقاح بن روملبا مستنجدا برصان
ملك الشام واهلك من ال يهوذا ماية عشرين الفا ومات
Hoshea R. Isr. — فقاح وملك بعده هوشع بن الاتمع سنتين وفي سنة ثماني
Salmaneser R. Babelis. — لملك احاز غزاه شلمانصر ملك بابل وكتب احاز نفسه
Samaria capta, & Israelita abducti. — عبدا له واخذ جميع ماوجد في بيت الرب والملك من
الذهب والفضة والانية وحاصر مدينة شمرين ثلث سنين
وفتحها وقتل هوشع وسبي العشرة الاسباط وفرقهم في جبال
اثور واراضي بابل وبلاد الفرس ومن افلت من هذا السبي
انضاف الي ملك السبطين يهوذا وبنيامين وبطل بذلك
Rhodus condita, & quamdiu steterit. — ملك العشرة الاسباط وفي هذا الزمان عمرت جزيرة رودس
وبقيت الفا واربعماية وخمس سنين الي ان اخربها
المسلمون

Dyn. III.

Tiglath Pileser Aſſ.R.

وعشرين سنة وفي سنة ثماني واربعين لملك عوزيا اغار ثغلثفلسر ملك اثور علي اورشليم وجميع ارض بني اسرايل وجلا منهم كثيرين وفي سنة تسع وعشرين لعوزيا مات يوربعم ملك العشرة الاسباط وملك بعده زخريا ابنه ستة اشهر وقتله رجل اسمه شالوم وملك بعده شهرا وحدا ثم قتله رجل اسمه محنيم وملك بعده عشر سنين ومات جلس مكانه فقحيا ابنه سنتين ثم قتله فقاح بن روملیا وجلس مكانه عشرين سنة قال فرفوريوس المورخ ان اوميروس الشاعر وايسيدوس في هذا الزمان كانا ⁘

Zachariah, Shallum, Menahem, Pekahiah, Pekah, RR. Iſr.

Homerus & Heſiodus.

Jotham R. Jud.

يوثم بن عوزيا ولي الملك ست عشر سنة وسلك السبيل المستقيم قدام ربه * ورمم اورشليم وقهر العمونيين واخذ منهم الجزية ⁘ فصل ⁘ وفي هذا الزمان كان اوميروس الشاعر علي ما نقل عن فرفوريوس هذا اعني الصناعة الشعرية من انواع المنطق واجادها وهو معدود في زمرة الحكما العلو مرتبته وقد وضع كتابين في الحروب التي جرت بين اليونانيين علي مدينة ايليون ونسختهما موجودتان عندنا بالسريانية وهما مشحونتان بالالغاز والرموز وقيل ان * انلينيا الماجن جاه فقال له اهجني

al. تمم سور

Homeri opera Syriacè.

* *al.* انابيا

Dyn.III.

ممالیکه ومات ایضا یاهو بن نمشي ملك العشرة الاسباط وکان مدة ملکه ثماني وعشرین سنة وملك بعده یاهواحاز ابنه سبع عشر سنة ومات وملك بعده یهواش ابنه ثلث عشر سنة وفي سنة ست وثلثین لیواش بن احازیاتو في الیسع النبي وکان یتنبي * زخریا النبي ∵

Zacharias Propheta.
*al. احزیا

Amazia Rex Jud.

اموصیا بن یهواش ملك تسعا وعشرین سنة هذا اباد جمیع اعدا ابیه الادومیین واهل ساعیر ونقل الهتهم الي اورشلیم وعبدها وغزاه یهواش ملك العشرة الاسباط وثلم في سور اورشلیم ثلمة قدرها اربعمایة ذراع ودخلها وسلب مال هیکل الله ودار الملك وعاد الي شمرین وقتل اموصیا في الحرب ومات یهواش وملك بعده یوربعام ابنه احدي واربعین سنة ∵

Jeroboam Rex Israel.

Uzziah Rex Juda.
Jonas propheta.

عوزیا بن اموصیا ملك اثنین وخمسین سنة وفي ایامه کان یونس بن متي المبعوث الي نینوا وفي سنة اربع وعشرین من ملکه تعدي طوره ودخل * مجمر الیخور في هیکل الله لیعمل اعمال الکهنة فبرص جسده کله دفعة ولم یطهر حتي مات ولما لم ینهیه اشعیا النبي ارتفع عنه الوحي ثماني وعشرین سنة حتي مات عوزیا ثم ردت علیه النبوة احدي وستین سنة اخري وکان قد تنبا قبل اربعا وعشرین

*al. [illegible]

Isaias visione prophetica privatur.

Zedekiah, Eliazar &c. falsi. Abaz, Joram RR. Isr.

صدقيا واليعازر مع اربعماية اخر ومات احاب وملك بعده احاز ابنه سنة واحدة ووقع من روشن دار له ومات وملك بعده يورم اخوه اثنتي عشر سنة ⁘

Joram R. Jud.

يورم بن يوشافاط ملك ثمان سنين وتزوج اخت احاب ملك العشرة الاسباط اسمها عثليا وقتل اخوته كلهم فنزلت عليه البلوي ومات مبطونا ⁘

Ahazia R. Juda.

احزيا بن يورم ملك سنة واحدة وفي زمانه انتقل ملك العشرة الاسباط من بيت احاب الي رجل اسمه

Jehu R. Isr.

ياهو ابن نمشي هذا قتل يورم ابن احاب وجميع اهل بيته مع ايزبيل امراته من حضا اثرهم ⁘

Athaliah Regina.

عثليا ام احزيا سبع سنين هذه اباحت الزنا للرجال والنسا متظاهرين في مدينة القدس وابادت ذرية المملكة لتستبد وحدها بها ولا يبقي من ينافسها عليها ولم ينج سوي يواش حافدها اي ابن احزيا ابنها الذي سرقته عمته يوشبع امراة يوياذع رييس الكهنة وربته سرا ⁘

Jehoash Rex Juda.

يواش بن احزيا اربعين سنة ولي الملك وله يومين سبع سنين وذلك لان يوياذع رييس الكهنة قتل عثليا الباغية جدته وقلده الملك ولم يعترف له بجميله لكنه بعد وفاة يوياذع قتل جميع اولاده ثم اغتاله

مماليكه

Dyn. III.

يوشافاط بن اسا ملك خمسا وعشرين سنة على السبطين وفي زمانه مات بعشا ملك الاسباط العشرة وملك بعده الا ابنه سنتين ثم اغتاله زمري عبده وقايد جيشه وقتله وملك بعده سبعة ايام ولما راي مثاورة بني اسراييل به طالبين ثار ملكهم اضرم النار في داره واحرقها ونفسه وذريته وملك بعده عمري وبني بالشام مدينة عمورية ومدة ملكه اثنا عشر سنة ومات وملك بعده احاب ابنه ثلثة وعشرين سنة وتزوج امراة وثنية اسمها ايزبيل ابنة ملك صور وجدد بناء مدينة اريحا التي لعنها ايشوع بن نون ووبخه اليا النبي لعبادة الاصنام وهرب الي البادية وكان الغراب يجيه بالقوت وامتنع المطر بدعايه ثلث سنين ونصف وانزل النار من السما واحرقت مايه نفس في مرتين ثم دعا الي الله ونزل المطر واروي الارض وهرب من شر ايزبيل امراة احاب الي القفر وصام اربعين يوما بلياليها ومضي بعد ذلك مع تلميذه اليشع وشق نهر الاردن وجاز في قعره وارتفع في السحاب ومضي حيا الي حيث شاء الله تعالي وفي هذا الزمان كان من انبياء الحق اليا وتلميذه اليشع عوبديا وابيهود وعوزييل وميخا بن يمشي ومن الكذابين صدقيا

Jesaphat Juda Rex.

Elah Isr. Rex.

Zimri Rex *Isr.*

Omri Rex *Isr.* qui [Amuriam] *Samariā* condit.

Ahab.

Jericho instaurata.

Eliah Propheta, ejúsque miracula.

Elisha.
Obadia.
Abihud.
Uziel & *Micha* Prophetæ veri.

Dyn. III.

سليمان لبيت الرب وصاغ رحبعم عوضها نحاسا ومات رحبعم ودفن في تربة بيت داود ❖

Abia Judæ R.

ابيا بن رحبعم في السنة الاولي لجلوسه حاربه يوربعام بن نابان ملك العشرة الاسباط بثمانين الف من الجند والتقاه باربعة الاف وهزمه وهلك من بني اسراييل الذين مع يوربعام في ذلك اليوم خمسون الفا من المقاتلة وكان لابيا اربعة عشر زوجة وولد له ستة وعشرون ولدا ذكرا وستة عشر بنتا وملك ثلث سنين ومات

Abijah & Shamaia Prophetæ.

وكان يتنبي في زمانه احيا وشمعيا النبيان ❖

Asa Judæ R.

اسا بن ابيا ملك احدي واربعين سنة وكان جميل الطريقة وفي السنة الثانية لملكه مرض يوربعام بن نابان ملك العشرة الاسباط ومات بعد ان ملك اثنين وعشرين سنة وولي بعده ناداب ابنه مدة سنتين ثم انتقل ملك

Nadab Isr. Rex.

الاسباط الي رجل من سبط ايساخر اسمه بعشا بن احيا

Baasha R. Isr.

اربعا وعشرين سنة وفي السنة العاشرة لملك اسا ملك

Zera Æthiopum Rex.

السمطين حاربه زرح ملك الزنوج بالف الف وثلثماية الف رجل من البربر والحبشة والنوبة فالتقاه اسا بغلاة جاد وهزمه وبعد خمس سنين احرق الاصنام وخلع امه الوثنية من الملك ونفي كل زان وزانية من ارضه ❖

الي بيته وانفذ رحبعم رسوله الي قري بني اسرائيل
يستعطفهم فرجموه بالحجارة ومات

وكان لسليمان غلام شجاع نجيب اسمه
يوربعام بن ناباط فملكته العشرة الاسباط عليهم بارض — *Jeroboam.*
السامرة وبقي لرحبعم بن سليمان سبطا يهوذا وبنيامين
وجعل كرسي مملكته باورشليم فحاول يوربعم تزهيد
بني اسرائيل عن زيارة بيت المقدس واتخذ عجلين من — aureos vitulos coli jubet.
ذهب ونصبهما بمدينة دان وهي *نابلس وقال لهم — *al. بانياس
استغنموا *قرب الطريق وترك الكلفة في السفر الي — *al. للرب
اورشليم فهذان الاهاك يا اسرائيل اللذان اخرجاك
من مصر فارسل الله نبيا اسمه شمعي الي يوربعم فسار — *Shimei* Propheta.
اليه وصادفه يبخر قدام عجليه بخورا فحلت روح الله
علي النبي وقال ايها المذبح انصت لقول الرب سيولد لال
داود ابن اسمه يوشيا يذبح عليك كهنتك ويحرق
عظام قوامك عليك واية ذلك انك تنصدع الان وينزل
الرماد عنك فصار كما قال واما رحبعم بن سليمان فانه
ملك علي السبطين سبع عشرة سنة وفعل كل قبيح وفي
السنة الخامسة من ملكه صعد شيشق ملك مصر — *Shishak* R. Ægypti.
الي اورشليم وسلب جميع الالات وترسة الذهب التي عملها
سليمان

العملية ناهيك من كتاب وكان من هفوة
سليمان في اخر عمره انه اخذ نساء سوى ابنة
فرعون من الامم الغريبة التي نها الله بني اسرايل
عن مخالطتها ومال الي الهتهن وعبد اصنامهن وفي
اربع وثلثين سنة من ملكه بنا بيتا للاوثان بالجبل
الذي امام اورشليم طوله ماية ذراعا وعرضه خمسون
ذراعا وعلوه ثلثون ذراعا وعمل له * درقا من ذهب وبحرا
من نحاس مرتفعة في قرون ثيران نحاسية ووبخه الله
علي كفره وجعل عقوبته في الدنيا ان نزع اكثر
المملكة من ولده وكان مدة ملكه اربعون سنة ومات
عن غير توبة ودفن في تربة ابيه داود ❖

* al. ورقا

Rehoboam.

رحبعم بن سليمان لم يخلف سليمان ولد سوى
هذا رحبعم فاجلسه بنو اسرايل مكان ابيه في الملك
وقالوا له ان اباك جفا علينا في المعاملة فخفف انت
عنا فاجابهم بعد ثلثة ايام شاور فيها اقرانه قايلا ان
خنصري اغلظ من ابهام ابي وان كان ابي ادبكم
بالقضبان فانا اعاقبكم بالسياط فقال بنو اسرايل
لا سهم لنا مع بيت داود ولا قسمة لنا مع ال ايشي
عليكم بمنازلكم يا بني اسرايل فمضي كل انسان
الي

ارضهم بغيثك واذا كان في الارض جوع او جراد او موت
او مرض فاستغاثوا اليك فاستجب لهم واذا اتي احد من
الامم الغريبة الي هذا البيت ودعاك فاستجب له لتعلم
شعوب الارض انك انت الله وحدك فيخافوك ثم قرب
قرابين من الذبايح اثنين وعشرين الف ثور وماية وعشرين
الف راس غنم وجعل ذلك عيدا لله سبعة ايام فكان
الملوك يقصدونه ليسمعوا حكمته وياتونه بالهدايا
النفيسة من الذهب والفضة والجواهر والثياب والطيب
والسلاح والخيل واتته ملكة التيمن وقدمت له ماية
وعشرين قنطارا من الذهب وطيبا وجوهرا ثمينة وقالت له
ياسليمان لقد زاد خبرك علي خبرك طوبي نساك طوبي
عبيدك السامعين حكمتك يكون الرب الهك مباركا
واعطاها سليمان من جميع الالطاف احسنها وعادت الي
بلدها ولسليمان كتاب في الغزل ومراودة النسا يسمي
شيرث شيريم اي مدحة المدايح ظاهره ينبي انه يغازل
فيه ابنة فرعون السمرا وتغازله والعلماء منا اولوه فقالوا ان
العاشقة النفس الناطقة التي حال حسنها بالشوايب
البدنية ومعشوقها باريها المعشوق لذاته من ذاته ومن
المبتهجين به وله ايضا كتاب الامثال في الحكمة
العملية

Regina *Saba.*

Canticũ Canticorum.

Proverbia Salomonis.

Dyn. III

Talenti pondus.

ثلثة الف مثقال بمثاقيل القدس كل مثقال خمسة مثاقيل بمثقالنا وكان ما يحتاج اليه سليمان لمايدته في كل يوم من الدقيق ماية كر ومن الثيران ثلثون راسا ومن الغنم ماية راس سوي الظبا والايايل وانواع الطيور وكان له سبعماية زوجة احرارا وثلثماية جارية سراري واربعون الف راس من الخيل وفي اربع

Templum ubi extructum.

سنة لملكه شرع في بنيان بيت المقدس وهو المعروف بالمسجد الاقصي في جبل الاموريين في اندر اران اليبوس وطوله ستون ذراعا وعرضه عشرون ذراعا وعلوه ثلثون ذراعا وتممه في سبع سنين وفي سنة اربع وعشرين

Septem urbes à *Salom*. conditæ.

من ملكه خرب مدينة انطاكية وبني سبع مدن من جملتها تدمر ولما بني سليمان بيت الرب شكر الله ودعا لبني اسراييل بالبركة وجثي علي ركبتيه وبسط يديه الي السماء وقال اللهم اله اسراييل ليس مثلك

* *al.* الارض

في السموات العلي ولا في * الارضين السفلي قد وفيت لعبدك داود بالوعد الذي وعدته فاسالك انه ان اثم بنوا اسراييل وانهزموا من اعدايهم ودعوك في هذا البيت فاستجب لهم واغفر خطاياهم وانصرهم علي اعدايهم واذا اثموا فاحتبس عنهم المطر فاتوا هذا البيت فاهطل لهم مطرا واره

يعقوب الرهاوي المبرز في اللغات الثلث العبرانية واليونانية والسريانية اياها ❊ *Jacobi Rohensis laus.*

سليمان بن داود ولي الملك وهو ابن اثنتا عشر سنة وعند ذلك اوحي الله اليه في المنام وقال له اسلني ما احببت حتي اعطيكه فقال سليمان يا ربي قوتي تعجز عن التدبير ولا علم لي بالقضا بين شعبك فامنحني قلبا فهما وعقلا رزينا فقال له ساعطيك ما لم يكن لاحد من الملوك وان سلكت سبيلي اطلت عمرك ولا ازلت الملك عن بنيك فاصبح سليمان مسرورا وجلس علي كرسي الملك فاتته امراتان مختصمان اليه في صبي تدعي كل واحدة منهما انه ولدها فقال سليمان لسيافه اقطع الصبي بنصفين واعط لكل واحدة نصفه فقالت الواحدة نعم حتي لا يكون لي ولا لها وقالت الاخري ادفعه اليها ايها الملك ولا تقتله فعلم سليمان انه ابنها فدفعه اليها فراي بنوا اسرايل ذلك وتحققوا ان الله قد اتي سليمان حكمة وعلما وخضع الملوك له وهادنوه وكان ارتفاع مملكته التي هي اربعون فرسخا في مثلها في عام ستماية الف وستماية وستين قنطارا ذهبا سوي الهدايا وارباع المتاجر والقنطار وهو *الكر علي ما في التورية ثلثة *Salomon.*

* al. الكر

Dyn.III.

Poesis (apud *Græcos*) Philosophia antiquior.

الفلسفة بمايتين من السنين وابتدا اميروس وذكر
كيريلوس في كتابه الذي رد فيه علي يوليانوس
فيماداقض به الانجيل ان كون ثاليس قبل ابتداء

De *Thaletis* ætate sententiæ variæ.

ملك بختنصر بثمان وعشرين سنة وقال
فرفوريوس ان ثاليس ظهر بعد بختنصر بماية
سنة وثلث وعشرين سنة وقال اخر ان اول

Pythagoras.

من تفلسف فيثاغورس وقال بعض الاسلاميين ان

Lokman.

اول من وصف بالحكمة كان لقمان وكان في
زمان داود النبي ومنه اخذ امبيدوقليس ولان غرضنا

Autoris institutum in Philosophis recensendis.

هاهنا ليس تحقيق سني الفلاسفة ولكن ذكر بعض
احوالهم المتشبهة بما نجد من سيرهم والتذاذ النفس
بسماع بعض نكتهم التي جمعت الي الحكمة الفكاهة
والي الغاية المؤانسة والي الجد المهازلة والي الوقار
التبسيم وهي انفاس تهادت بين نفوس كريمة وسحايب
درت عن عقول شريفة فلا علينا كادعى الازمنة
التي اورد فيها ذكرهم هي ازمنتهم باعيانها او لم تكن

quos autores secutus sit.

والذي اثبتناه ههنا من اوقات هذه الفلاسفة المتقدمين
هو ما نقلناه من كتابي اوسابيوس واندرونيقوس
المورخين * لما رايناه من موافقة افضل المجتهدين

*al. كما

يعقوب

وصدق قول الله الذي قال لي ان حفظ بنوك وصاياي لا يزال رجل من نسلك يجلس على كرسيك الى انقضا العالم وكان عمر داود حين ملك ثلثين سنة وعاش في الملك اربعين سنة وتزوج ثلث نسوة سوي امراة اوريا ام سليمان وكان له سبعة عشر ولدا ومات ودفن في اورشليم ❖ فصل ❖ وفي سنة ثمان وعشرين من ملك داود بنيت مدينة افسوس ومدينة ساموس وفي زمانه كان امبيدقليس الحكيم احد الاساطين الخمسة اعنيه وفيثاغورس وسقراط وفلاطون وارسطوطاليس وهو اول من نفي الصفات عن ذات الباري تعالي قايلا ذاته وجوده ووجوده ذاته واما حيوته وحكمته فمعنيان اضافيان لا يوجبان اختلافا في الذات وله كتاب في بطلان المعاد الروحاني فضلا عن الجسماني وقد انتحل مذهبه سليمان بن داود في كتابه الذي يسمي فيه نفسه قوهلات اي الجامع الذي ذهب فيه مذهب الدهرية ❖ واعلم انه قد يوجد فيما يفتش عنه من الكتب اختلافا كثيرا في تواريخ سني الفلاسفة فذكر في بعضها ان ثاليس الملطي هو اول من تفلسف من اليونانيين وان الشعر ظهر في امة يونان قبل الفلسفة

Ephesus & Samos conditæ.

Empedocles.

Koheleth.

Thales Milesius.

Dyn. III.

عنه في مدن بني اسرايل وقراهم تسعة اشهر وعشرين يوما
ثم اتاه وقال له وجدت عدة مقاتلة بني اسرايل ثمانماية
الف رجل وبني يهوذا خمسماية الف نفس فاوحي الله الي
جاد النبي قايلا قل لداود قد *رايت الغلبة بكثرة جيوشك
ولم تعلم اني الناصر فها انا مبتليك من ذلك باحدي
ثلث فاختر واحدة منهن اما قحط سبع سنين واما
استيلا عدو ثلثة اشهر واما موتان ثلثة ايام فقال داود
ان تكن يد الله موبتنا خير لنا فاختار الموت فمات
من الصبح الي ثلث ساعات من النهار سبعون الفا
من رجال بني اسرايل فقال داود الهي وسيدي
ان كنت اخطات فما ذنب هذه الغنم احلل عقوبتك
بي وبيت ابي فرفع الله الموت عنهم واتاه مع الملك
النبوة وتلا الزبور وانتخب من سبط لاوي *ماية
وثمانين شيخا يرتلون المزامير ترتيلا كل اسبوع اربعة وعشرون
منهم اثنا عشر في صف واثنا عشر في اخر ثم ان داود
كبر وبردت حرارة جسمه فطلبوا له فتاة عذري اسمها
ابيشاع الشيلومية فكانت تحتضنه وتدفيه ليلا ولما حضرت
وفاته عهد الي سليمان ابنه وملكه في حيوته وقال له
تشجع وتقو وكن رجلا واحفظ نواميس ربك

*al. رمت

*al. مايتين وثمانين

 وصدق

فتحامل علي سيفه حتي خرج من ظهره وادركه القوم
فقطعوا راسه وانفذوه الي بيوت اصنامهم وصلبوا جسده
علي سور مدينتهم وجاء شخص من بني اسراييل وادعي
انه قتل شاول فقال له داود كيف طاوعتك نفسك
ان تقتل مسيح الله فقتله وناح داود واصحابه علي
شاول ويوناثان ابنه ورثاهما قايلا ان حجفة شاول
مصبوغة بدم القتلي وقوس يوناثان لم تكن تنثني الي ورايها
وحربة شاول لم تكن تنثني لقد كان اخف من
النسور سيرا واشجع من الاسد بطشا يابنات اسراييل
ابكينا شاول الذي كان يكسوكن الارجوان
والبهرمان وكان مدة ملكه علي راي اوسابيوس
اربعين سنة وعلي راي * اذيبيادوس عشرين سنة ⁘

* ايناذس

David.

داود ابن ايشي   لما قتل شاول استقام داود في ملكه
وقال لناثان النبي يومين انا ساكن في بيوت الارز
وسكينة الرب يعني مسكن الزمان في الخيم افلا
ابني له بيتا فاوحي الله الي ناثان النبي وقال له قل
لعبدي داود لا تبني لي بيتا لان ابنك الذي اقيمه مكانك
هو يبني بيتا علي اسمي ثم تقدم داود الي يواب
قايد جيشه ليحصي عدد مقاتلة بني اسراييل فغاب يواب

Dyn.III.

مايتي فلسطيين زوجته ابنتي ملكيل فخرج داود وقتل
منهم مايتي رجل واتاه بغرلهم فزوجه اياها فاحبت داود حبا
شديدا وكذلك اخوها يوناثان وجميع بني اسراييل وحذر
يوناثان داود من ابيه وهرب الي بعض الجبال وخرج شاول
في طلبه حتي اتي مع اصحابه الي مغارة في ذلك الجبل
وباتوا فيها فسار داود ليلا واتي الي المغارة وصادف شاول
نايما فقطع قطعة من ردايه ورجع الي اصحابه ولما اصبح
النهار وخرج شاول من المغارة ناداه داود وقبل الارض
بين يديه وقال له لا تسمع في سيدي قول واش فقد
اسلمك الله في يدي اليوم ولم يدنك مني سوء وهذا طرف
ردايك معي قال له شاول جزاك الله خيرا انك ستملك
فاحلف لي انك لا تهلك ذريتي فحلف له ومضي شاول
الي منزله ومات شموييل النبي وخرج شاول في طلب داود
مرة ثانية ونام في بعض الطريق ليلا مع اصحابه فاتاه داود
وهو نايم ورام اصحاب داود قتله فمنعهم قايلا لا يحل لاحد
ان يمد يده الي مسيح الرب اتركوه ليومه ثم اخذ رمحه
وكوز الماء وانطلق فعلم ذلك شاول وقال اخطات في طلبك
يا داود ولست * بعايد وقاتل الفلسطينيون بني اسراييل
وقتل يوناثان واخوته وهرب شاول وخاف ان يدركوه
فيتحامل

*al. بعدين

على احدهم فقال لايشي هل بقي من بنيك احد قال
له بقي غلام هو اصغرهم سنا يرعي الغنم فقال ايتني به
فاحضره ايشي وفاض عليه القرن ومسحه ملكا ومضي
الي منزله وفي تلك الايام ظهر علج من الفلسطيين
اسمه جولياذ والعرب تسميه جالوت وكان يسب بني
اسرايل ويستهين بهم فدنا منه داود قايلا انت اتيتني
بالسيف والدرقة وانا اتيتك باسم الرب الذي عيرت
صفوفه وتناول داود حجرا من خريطته فوضعه في مقلاعه
ثم رماه فغيبه في جبهة العلج فوقع علي وجهه فسل
داود سيفه وقطع به راسه واتي بداود الي شاول فقال
له ابن من انت يا غلام قال بن عبدك ايشي من
بيت لحم وكان شاول قد اصابه ريح هوء فقيل له
ليكن عندك انسان جيد الضرب بالصنج ذي
الاوتار ليلهيك عما بك ووصف له داود انه ماهر في ذلك
فطلبه من ابيه وكان يلهيه وكانت بنات اسرايل
بعد قتل داود جولياذ يغنين ويفرحن ويقلن قتل شاول
الوفا وداود عشرات الوف فحسد شاول داود وزج يوما برمح
لطيف كان عنده بيده نحوه فارتاع لذلك داود فخافه
شاول ووراءه على الف رجل وقال يوما من اتاني بغرلة
ميتي

Goliah qui Arabibus Jalut.

Dyn. III.

وحينئذ اذعن له بنوا اسرائيل بالملك ثم قال له شمويل
ربك يقول لك ان تقاتل العمالقة وتبيدهم وتقتل
رجالهم ونساءهم واولادهم ومواشيهم فسار شاول نحو العمالقة
وابادهم واسر ملكهم ولم يقتله وابقي ايضا نقاوة مواشيهم
فاوحي الله الي شمويل يقول له اني قد رذلت شاول
لمخالفته اياي فاشتد ذلك علي شمويل وقال
لشاول مالي اسمع ثغا الغنم وخوار البقر فاجابه شاول
قايلا ان بني اسرائيل اقبلوا بها ليذبحوها لله ربك فقال
له شمويل اولم تعلم ان الله لا يرضي بالذبايح كمرضاته
عمن يطيع امره قد اسخطت ربك ورذلك من الملك
بمعصيتك له فقال شاول استغفر الله فقد اخطات واريد ان
ترجع معي حتي اسجد له واتوب اليه فابي عليه شمويل
وجلس حزينا فاوحي الله اليه حتام تحزن علي شاول
قم وانطلق الي شخص اسمه ايشي من قرية بيت لحم
فقد ارتضيت من بنيه ملكا فمضي اليه شمويل وقال
اريد امسح احد اولادك ملكا فقال له ايشي اني لي
بذلك واحضر ابنه الكبير فاعجبه حسنه فاوحي الله اليه
ان نظري ليس كنظر البشر فاعرض عنه ووقف
شمويل حتي عرض عليه سبعة من بنيه فلم يفض القرن

الماذونـا وعندما هما بذلك خرج اليهم شمواييل فقالا لـه دلنـا علي بيت النظار لان في ذلك الزمان كان تسمي الا بنبياء نظارة فقال لهما انا النظار ادخلا منزلي وكلا معي طعاما وانبيكما عن بغيتكما فلما دخلا معه البيت قال لهما لا تهتموا بامر الاتن فقد وجدت ولم تكن لذة بني اسراييل الا لك يا شاول ولال ابيك فقال له شاول مستعفيا قبيلتي اقل سبط بنيامين واخذ شموييل قرن الدهن وافاضه علي راس شاول قايلا ان الله اصطفاك لتكن ملكا لميراثه وسيلقاك في مضيك زمرة من الانبيا ويتنبون وتتنبا معهم فمضي شاول حتي لقي الانبيا وبين ايديهم صنوج ودفوف فنزل عليه روح الرب وتنبا معهم فقال الناس وشاول ايضا من الانبياء وصار ذلك مثلا سايرا بينهم وبعد قليل اقبل ملك العمونيين وهو ناحاش بجيوش عظيمة طالبا قتال بني اسراييل فارسلوا اليه قايلين صالحنا علي ما نوديه اليك وتنصرف عنا فقال لهم اصالحكم علي ان يفقا كل رجل منكم عينه اليمني فسمع ذلك شاول واشتد غضبه وجمع من بني اسراييل ثلثماية الف مقاتل ومن بني يهودا ثلثين الف مقاتل وسار نحو العمونيين وقاتلهم وهزمهم ودينن

Dyn.III.

الدولة الثالثة المنتقلة من قضاة
بني اسراييل الي ملوكهم

Israelitæ sibi Regem præfici postulant.

لما بلغ شمويل النبي من العمر سبعا وسبعين سنة قالوا له بنوا اسراييل انصب لنا ملكا منا كساير الامم فعلم الله بذلك فاوحي اليه قايلا ان بني اسراييل لم يعصوك انت لكن لي انا عصوا فاخبرهم اني ان نصبت لهم ملكا استعبدهم وجعل عليهم رووس الوف ومين ويحرثوا حرثه ويحصدوا حصاده ويعملون ادوات قتاله ومراكبه ويتسخر بناتهم كساحات وطحانات وخبازات ويختلس مزارعهم وكرومهم ويعطيها لعبيده ويعشر اموالهم واغنامهم ودوابهم فيستغيثون منه الي فلا اجيبهم يومين فانذرهم شموييل بجميع ذلك فلم يقبلوا منه ولكن الحوا عليه قايلين لا بد لنا من ملك يسوسنا فقال الله سوف املك عليهم ملكا ❖

Saul; qui Arabibus Talut.

شاول من سبط بنيامين وتسميه العرب طالوت كان شابا لم يكن في بني اسراييل اتم منه خلقة فضلت اتن لابيه قيش فخرج مع غلام له طايفين عليها وانتهيا الي القرية التي فيها شموييل النبي وقال الغلام لشاول هاهنا رجل عظيم نذهب اليه لعله يدلنا علي

الماتونا

قوم من ولد عيصو بن اسحق بن ابراهيم بني اسرايل وساروا الي ارض الافرنجة نازلين في بيوت شعر ثم حصلوا تحت يد ملك يسمي لاطين وبعده ملكهم روما لوس الملك الذي بني مدينة رومية فسمي سكانها روما ولاطينيين ❖

Fabula de Latinis, & Romanis.

Roma condita.

الفلسطينيون ثم تغلب اهل فلسطين علي بني اسرايل علي راي * انيانوس الراهب الاسكندراني اربعين سنة وعلي راي اندروديقوس عشرين سنة واما اوسابيوس فلم يثبت في الخرونيقون شيا من هذه السنين ❖

Philistai.

* al. اثناس

شمشون الجبار المتقشف حكم عشرين سنة وقهر الفلسطانيين وكان له قوة عجيبة في البطش ❖

Samson.

مشايخ الامة حكموا عشرين سنة وعلي راي اندروديقوس عشر * سنين وعلي راي افريقيانوس اربعين سنة هاولا هادنوا الامم التي حواليهم فلم ينصبوا قايد جيش وكان لهم عند غني ❖

Seniores.

* عشر سنة

عالي الكاهن حكم علي الراي السبعيني عشرين سنة وعلي راي اليهود اربعين سنة ❖

Eli.

شموايل النبي نذره ابوه لله وهو ابن سنتين فلما ترعرع اتاه الوحي وخدم عالي الكاهن في هيكل الرب من سن الطفولية الي ان توفي عالي الكاهن فولي هو امر بني اسرايل عشرين سنة ❖

Samuel.

الدولة

Dyn. II.

Ammonitæ. العمونيون لما طغوا بنوا اسراييل في عبادة الاوثان اسلمهم الله في ايدي بني عمون فنكى بهم عيش الامة ثمان عشر سنة ❖

Jephtah. يفتاح هذا قتل ملك بني عمون وهم بنو لوط وكان قد نذر علي نفسه انه ان ظفر بالعدو وكر منتصرا اول من لمح من ذوي قرابته قربه لله تعالي قربانا فلما انتصر وعاد دانيا من منزله اقبلت عليه ابنته العذرا تهنيه بالنصر فقال لها كبا كبيتي لوجهي يا ابنتي وانا اليوم اكبيت علي وجهي بك فعلت ما به

filiam offert. واستمهلته شهرا ان تنوح علي بكارتها مع اقرانها وترثي علي روحها دايرة في الصحاري فاذن لها في ذلك وعند تمام المدة ضحي بها ضحية بموجب نذره المكروه وكان مدة ولايته ست سنين ومن جعلها اربع وعشرين سنة فانه يضيف اليها ثماني عشرة سنة التي لولاية العمونيين ❖

Abisan. ابيصان من اهل بيت لحم حكم سبع سنين وجماعة من المورخين لم يتعرضوا لذكر هذا الاسم ❖

Elon. الون من سبط زبولون ساس الامة عشر سنين وهو غير مذكور في نقل السبعين ❖

Abdon. ابدون بن هليان حكم ثماني سنين وفي زمانه فارق

قوم

وسكنوهـا وصاركلمـا زرعوا زرعـا صعدت العمـالقـة والمديانيون ورعوه وقرضوه واقحلوا وجه الارض من كل نبات بكثرة انعامهـم ومواشيهم واغنامهم ⁘

Gideon.

جدعون لما راي الله ذل بني اسراييل رحمهم وارسل ملاكا الي رجل اسمه جدعون بن يواش وامره ان يتولي خلاص الاسراييليين فولي تدبيرهم اربعين سنة وقتل ملوك الاعراب مضطهديهم وولد له سبعون ولدا ذكرا وفي زمانه كان ابولون ملك الزنوج الذي بزمره انخدعت له الصخور اي اطاعـة القلوب القاسيـة ⁘

Apollo Nigritarum Rex.

Abimelech.

ابيملك بن جدعون الذي ولدت له سريته وولي بعد ابيه ثلث سنين وقتل اخوته التسعة والسبعين ⁘

Tola.

تولع بن فوا من سبط ايساخر ساس بني اسراييل عشرين سنـة وفي زمانه بنيت مدينـة طرسوس وخربت مدينة ايليون الخراب الذي هو من اعظم الرزايا عند قدماء اليونانيين وقد رثاها اميروس الشاعر في كتابين نقلهمـا من اليوناني الي السرياني ثاوفيـل المنجم الرهاوي ⁘

Tarsus condita.

Ilii Excidium.

Homeri opera in linguâ Syriacâ versa à Theophilo Rohensi.

Jair.

يايير الجلعدي ولي تدبير بني اسراييل اثنين وعشرين سنة ⁘

Dyn. II.

المقاتلين وكانت الامة معه في ضنك شديد فاستغاثوا
الي الله فانشا لهم امراة نبية اسمها دبورا فانقذتهم منه ∴

Debora & Barak.

دبورا النبية وبارق   لما تولت دبورا النبية وهي من سبط
افريم امر بني اسراييل اشركت معها في التدبير
رجلا اسمه بارق من سبط نفتالي ووليا الامر اربعين
سنة وجيش بارق من بني اسراييل عشرة الف رجل
مقاتل والتقي عساكر سيسرا الجبة فانكسر الكنعانيون
ونزل سيسرا عن فرسه ملتجيا الي امراة من بني

Jael.

اسراييل اسمها عنابيل فعرفته وحوته في منزلها
وسقته عوض الما الذي طلبه لبنا ودثرته فنام وحين
ثقل في نومه اخذت سكة من حديد وسمرتها في
صماخه حتي مات ثم خرجت الي باب منزلها فرات بارق
مجدا في طلب سيسرا فقالت له هلم اريك من تريد
فدخل وراي سيسرا ملقا ميتا والسكة في اذنه ومازال
بارق في طلب يابين ملك حاصور حتي ظفر به فقتله ∴

Madianitæ.

المديانيون   وبعد موت دبورا وبارق توثن بنوا اسراييل
كعادتهم واسلموا في يدي بني مديان فاستعبدوهم
سبع سنين وهرب بنوا اسراييل من شدة ما قاسوا من
المديانيين واتخذوا لهم بيوتا في الكهوف والمغارات
وسكنوها

الله معي اريد استكتامها فصرف عجلون كل من كان عنده وقام يدخل الي خزانة له ليسمعها هناك فتناول اهود سيفا صغيرا كان قد شده علي فخذه اليمني بيده اليسري وضرب به علي وسط عجلون فبرز مراق بطنه ومات وخرج اهود واغلق الباب عليه ومضي الي بني اسراييل وعرفهم الحال فسروا بذلك وتولي امرهم اهود اثنتين وستين سنة * ومنهم من قال ثمانين سنة يضيف اليهاسني عجلون المتغلب ايضا وفي هذا الزمان بنيت مدينة حلب بامر بلوس ملك اثور وشيدت محكمة اريوس فاغوس بمدينة اثيناس وقتل اهود من بني مواب عشرة الاف رجل ❖

* al. ومن بعد له

Alepo condita.

Areopagus.

Shamgar. شمغر بن عنات هذا نشا في ايام اهود وقتل من الفلسطينيين ستين رجلا بمنخسة الفدان وحكم ثمان عشر سنة ومات فطغا بنوا اسراييل بعد وفاته وعبدوا الاوثان فاسلمهم الله بيدي يابين ملك حاصور من جملة ملوك الكنعانيين ❖

Jabin. يابين ملك حاصور تغلب علي الامة عشرين سنة وكان

Sisera. لقايد جيشه رجل واسمه سيسرا *تسعون مركب من حديد تجر كل واحد منها اربعة افراس تحمل نفرا من الرجال

*al. تسعماية

المقا

Dyn.II.

ubi recondita.

من المن تنكارا وسده برصاص وعمل فيه نحاس كما امر وحمل الحب وسار الملاك بين يديه حتي انزله مغارة في بيت الله الذي بناه سليمان بن داود فانفجرت له صخرة ووضع الحب فيها واخفي مكانه ⁘

Cushan.

كوشن الاثيم المتغلب ⁘ بعد ان طغوا بنوا اسراييل وجاوزوا الحد في العصيان اسلمهم الله في يدي كوشن المارد من الامم الغريبة فعذبهم وجار عليهم ثمان سنين ⁘

Othniel.

عثنايل لما اجهد كوشن بني اسراييل استغاثوا الي الله فانشا لهم رجلا من سبط يهوذا اسمه عثنايل بن اخي كلاب بن يوفنيا فقتل كوشن وولي امر الامة اربعين سنة وردهم الي عبادة الله تعالي ثم مات ⁘

Eglon.

عجلون بعد موت عثنايل بن قيناز طغا بنو اسراييل وعبدوا الاوثان فاسلمهم الله في يد عجلون ملك مواب فاستعبدهم ثمان عشر سنة ثم ابتهلوا الي الله فانشا لهم رجلا من سبط افريم اسمه اهود فقتل عجلون الموابي وانقذهم من عبوديته ⁘

Ehud.

اهود بن جارا هذا كان اعسر قد شلت يمينه واحتال بان مثل بين يدي عجلون المتغلب وقال له كلمة

الله

من عبودية المصريين وفلقت لكم البحر ودبرتكم في البر اربعين سنة واطعمتكم المن والسلوى واحييتكم عيشا طيبا لم يبل لكم لباس ولا يشعث لكم راس ولا يتسخ لكم ثوب ثم اني كلمتكم من النار وانزلت لكم كتابا واورثتكم ارضا تدر اللبن والعسل درورا فعصيتموني ونقضتم عهدي ونسيتم اياتي فباسمي اقسم ان لا ابيد هذه الامم من بين ايديكم لكن اقرهم بين ظهرانيكم فيكون ذلك سبب بواركم ولما سمعوا ذلك جلسوا يبكون ولذلك سميت تلك البقعة بقعة البكا ثم صرفهم ايشوع الى منازلهم وتوفي بن ماية وعشر سنين ⁂

Phinehas.

فينحاس بن اليعازر بن هرون الكاهن دبر الامة اربعا وعشرين سنة على راي انيانوس وقال افريقيانوس والمشايخ ساسوا ثلثين سنة والكتاب الالهي لم يعين هذه السنين وفي هذا الزمان زاد بنوا اسراييل في طغيانهم فقال ملاك الرب لفينحاس ان هذه الامة ليست باهل ان تسمع كلام الله فاصنع حبا من نحاس واجعل فيه خمسة اسفار التورية واللوحين وعصاة موسي وقضيب هرون الذي اورق وهو يابس وما استبقي

De annis quibus præfuit, *Aniani* sententia. *Africani.*

Urna in qua liber Legis, tabulæ binæ, virga *Mosis* &c. reposita.

من

Dyn.II.

واكتساب الفضايل العقلية فنال افراد منهم ماشاوا من فنون الحكمة ⁘

Josue

ايشوع بن نون خليفة موسي ووصيه دبر بني اسراييل سبعا وعشرين سنة وادخل اولاد الامة الخارجة من مصر الي ارض الميعاد دون الابا كما قال الله لموسي قل لبني اسراييل يا شعب السوء حي انا الي الابد ستضلون ضالين متذبذبين اربعين سنة حتي تقع اجسادكم وتبلي في هذا البر واولادكم هم يدخلون ارض الميعاد واما انتم فلا تطاوءنها سوي كلاب بن يوفنيا ويشوع بن نون وقهر ايشوع سبع امم من الكنعانيين وقتل ملوكهم واخرب احدي وثلثين مدينة وقسم الارض التي اخذها بين الاسباط وامرهم ان يهدموا بيوت الاوثان وان لا يتزوجوا بنسا الامم الغريبة ولا ياكلوا من ذبايحهم وان يجتمعوا كل عام الي البيت المقدس ليقراء عليهم فنحاس بن اليعازر الكاهن كتاب الله فخالفوا جميع ذلك وعصوا الله فجمعهم ايشوع بن نون في بعض البقاع وظهر لهم ملاك الله في صورة انسان قايلا بصوت عال اسمعوا يا بني اسراييل قول الله فانه يقول انا ربكم خلصتكم

Dyn.I.

بفسطاط عمرو فاندرس العرب والعجم لاسكانها فصارت قاعدة مصر ⁘

dein *Phostat.*

Dynast.II.

الدولة الثانية المنتقلة من الاوليا الي القضاة قضاة بني اسرائيل

العبرانيون لمفارقتهم باقي الامم حرموا تعلم الحكمة مقتصرين على علوم الشرايع وسير الانبيآء فكان احبارهم اعلم الناس باخبار الانبيآء وبدو الخليقة ومنهم اخذ ذلك غيرهم وكانت مساكنهم بلاد الشام وبها كان ملكهم الاول والاخر الي ان اجلاهم عنها بعد مجي السيد المسيح حقا الذي اذكروه طيطوس ابن الملك اسفسيانوس الرومي * وفرق ملكهم وبدد جمعهم فتقطعوا في البلاد ايدي سبا وتفرقوا في اقطارها شذر مذر فليس في معمور الارض الا وفيها منهم في مشارق الارض ومغاربها وجنوبها وشمالها الا ما كان من جزيرة العرب وهي الحجاز ونجد وتهامة واليمن فان عمر ابن الخطاب اجلاهم عنها فلما تفرقوا في البلاد وداخلوا الامم تحركت همم قليل منهم لطلب العلوم النظرية واكتساب

Hebræi literarum humaniorũ olim negligentiores.

al. خرق

Peninsulâ *Arabum* expulsi.

quando scientiis operam dare cæperint.

Dyn.I.

واحدي وخمسون سنة وعلي راي اليهود الفان واربعماية احدي وتسعون سنة ❖ فصل ❖ وقيل في زمان موسي صار طوفان ثالث في * تاسياليا واذونيوس الحكيم اوجد علم السيميا وخيرون اخترع الطب * ومايندروس استنبطوا نوعا من الشعر يسمي قوموذيا وفيه يذكر الرذايل والاهاجي * والقبايح المشتركة بين الناس والبهايم واستنبط اخرنوعا اخر من الشعر يسمي طراغوذيا وفيه يذكر الفضايل والمدايح والمراثي المشتركة بين الناس والملايكة وزعم المعنيون بتعريف طبقات * الامم انه كان بمصر بعد الطوفان علماء بضروب علوم الفلسفة من الرياضية والطبيعية والالهية وخاصة بعلم الكيمياء والطلسمات والنيرنجيات والمراي المحرقة وتصديق ذلك قول الله في التورية عن موسي انه حذق جميع حكم المصريين وكانت دار الملك والعلم بمصر في قديم الدهر مدينة منف فلما بني الاسكندر الاسكندرية رغب الناس في عمارتها لحسن هوايها وطيب مايها وكانت دار العلم والحكمة بمصر الي ان تغلب عليها المسلمون واختط عمرو بن العاص علي نيل مصر مدينة المعروفة

بفسطاط E

Diluvium tertium in *Thessalia.*

**al.* ثاساذيا

Inventio artis Simiæ.

ومايندوس medicinæ. comœdiæ à *Menandro.*

**al.* النتايج

Tragædiæ.

* *al.* الناس

Varia scientiarum genera in *Ægypto* olim exculta.

Memphis regni & literarum olim metropolis. post, *Alexandria.*

Dyn. I.

القاري كيف جعل الله وعده ووعيده لبني اسرايل مقصورين علي مايرونه في دنياهم من غير ان ينذرهم شيا من احوال الاخرة وامور المعاد وذلك لغلظ طباعهم وقصورهم عن النظر الي العالم الروحاني ∴ ثم اوحي الله الي موسي قايلا ها انت ماض في طريق ابايك فادع يوشع بن نون فتمينك واوصه بان يقوم بتدبير هذا الشعب فاني اعلم انه يضل بعد موتك ويتخذ الاصنام ويعبدها فيحل غضبي بهم فيلحقهم بوس وذل ولست اورثهم ارض الجبابرة المغلة عسلا ولبنا من قبل ورعهم وصلاحهم لكن لسو اعمال سكانها قبلهم ولما اوعدت به اباوهم ابرهيم واسحق ويعقوب فلما فرغ موسي مما اوصي به * يوشع بن نون خاصة وبني اسرايل عامة اصعده الله الي جبل نابو واراه ارض كنعان وهي ارض الميعاد التي سيورثها لبني اسرايل ومات هناك ودفنته الملايكة من غير ان يعرف له قبر الي اخر الدهر وكانت سنه ماية وعشرين سنة. ولم يضعف بصره ولم تتشنج وجنتاه * ويوشع ابن نون امتلا روح الحكمة بوضع موسي يده عليه واطاعه بنوا اسرايل فمن ادم الي وفاة موسي علي الراي السبعيني ثلثة الاف وتسعماية واحدي

Josue successor *Mosi* destinatur.

* *al.* يشوع

moritur *Moses.*

* *al.* ويشوع

quo anno mundi.

موسي وحده كلمه الله فمعنا ايضا قد تكلم فقال
لهما الله ان تمت نبوتكما فاني سرا اتجلي عليكما
واما موسي فقد ايتمنته علي بيتي ومن فم لفم اكلمه
Miriam lepra afficitur.
وعند ذلك برصت مريم وابيض جسمها كالثلج وتضرع
موسي الي الله ان يطهرها فقال الله لو ان اباها تفل
al. فلتعتزل
في وجهها لكان يجب ان تستحي منه * فلتنعزل عن
sanatur.
المحلة سبعة ايام ثم تدخل ففعلت وطهرت فجا بنو
moritur.
اسرايل الي البر المعروف بصين وماتت هناك مريم اخت
موسي وهرون ودفنت حيث توفت ثم جاوا الي جبل
Ahron moritur, cui succedit *Eliazar*.
هور ومات هناك هرون وولي مكانه اليعازر ابنه ولما
عبر بنوا اسرايل نهر الاردن قال الله يا اسرايل ان
Benedictiones.
عملت بوصايا الهك بوركت في قريتك بوركت في
حقلك بورك ثمار كرومك وولد بعيرك يسلم الله
عدوك في يديك ويجيك من طريق واحد ويهرب
في سبع طرق يبارك الله الارض الذي يعطيك
ويجعلك له شعبا مقدسا كوعده لك وان خالفت
Maledictiones.
هذه الوصايا تنقلب بركاتك لعنات ويبددك الله في
جميع الامم ويعطيك قلبا فزعا ووجع العين ورماك بالنيط
وتكون مرعوبا بالليل والنهار ⁘ اقول تامل ايها
القاري

لا تقتل ❖ لا تزن ❖ لا تسرق ❖ لا تشهد بالزور ❖ لا تتمن منزل اخيك ❖ لا تتمن قنية رفيقك ❖ وقال الله ملعون من يشتم والديه ملعون من يظلم جاره ملعون من يضل الاعمي عن السبيل ملعون من يحيف في القضا علي اليتيم والمسكين ملعون من يضاجع اخته ومن يلامس امراة ابيه ومن يضرب صاحبه غيلة ومن يرشوا في قتل نفس ملعون من لا يثبت علي هذه السنن فان انتم خالفتموها تزرعون وياكل زرعكم اعداوكم وتنهزمون من غير ان يطردكم احد وارسل عليكم الوحوش *فتفنيكم ولا تشبعون طعاما ولا تروون ما ولا *نقبل لكم صلاة واخرب ارضكم وابددكم بين الامم المبغضة لكم واخس قدركم وقال الله لموسي قل لبني اسرايل يقربون لي ذهبا وفضة ونحاسا وثياب ارجوان وقزا وابريسما ومرعزي وانيما وخشب شمشار ويعملون لي مسكنا بينهم زمان *تقلبهم خارج ارض الميعاد ويكون اخوك هارون وبنوه يلهبون السرج فيه من العشا الي الصباح ففعلوا كما امرهم الله تعالي وسار بنو اسرايل وموسي امامهم يعد لهم منزلا وتغطرس هارون ومريم علي موسي لاجل زوجته الزنجية وقال الله لموسي

* فتقتلكم
* al. اقبل
Tabernaculum temporis.
*al. تقلعهم
Ahron ejusque filii minsterio designantur.
Ahron & Miriam Mosi obmurmurant.

Dynast. I.

ليلا سايرا بين ايديهم وقال الله لموسي اصعد الي انت
وهرون وناداب وابيهو ولداه وسبعون شيخا ففعلوا ذلك
ودنا موسي وحده والباقون وقفوا اسفل الجبل وعرفهم
موسي وصايا الله ثم نزلوا واقام موسي بالجبل اربعين
يوما صايما وقدم الله اليه بالفرايض مكتوبة في لوحين
من حجر ولما استبطا بنوا اسراييل مجي موسي قالوا
لهرون قم اعمل لنا الها يمضي امامنا لان اخاك ما نعلم
ما كان منه واحضروه حلي الذهب التي لنسايهم واولادهم
وصاغ منها عجلا وقال هذا الهك يا اسراييل
الذي اخرجك من مصر ولما عاد موسي وعرف فعلهم
غضب غضبا شديدا وضرب باللوحين سفح الجبل وكسرهما
والقي * العجل في النار ودق سبيكته بالمبارد ناعما
والقاه في البحر وامر بني اسراييل ان يشربوا منه جميعهم
وقال لبني لاوي الرب يامركم ان يقتل الرجل
منكم اخاه ونسيبه فقتل منهم ثلثة الاف رجل ثم رقا موسي
للجبل مرة ثانية ومعه لوحان اخران من حجر واقام فيه
اربعين يوما صايما طاويا لياليها وعاد نازلا وبيده اللوحان
مكتوبا فيهما العشر وصايا وهي ❖ الرب الهك واحد ❖
لا تحلف في يمينك ❖ احفظ يوم السبت ❖ اكرم والديك ❖

Moses in montem ascendit, ibique dies 40. manet, & binas tabulas accipit.

Vitulus aureus.

* al. والقي علي العجل المبارد وطرح سحالته في النار ورمي رماده في الماء وامر بني

Moses montem denuo conscendit.

Decem præcepta.

فرعون السحرة ففعلوا كذلك فابتلعت عصا موسي عصيهم ومع هذا ابا فرعون ان يرسلهم فصنع الرب بمصر من الايات ما قد شرح في التوريه من تغيير الما دما واظهار الجراد والضفادع والظلام والحشرات والنار وغير ذلك وفي الليلة التي قتل الله جميع ابكار المصريين من بكر فرعون وما دونه اذن فرعون لموسي وهرون ان يخرجا بني اسراييل من مصر ويمضون ويعبدون امام الرب ثم يعودون الي مصر فاستعار بنوا اسراييل من جيرانهم حلي الذهب والفضة والملابس الفاخرة بحجة العود وخرجوا من مصر ستماية الف رجل سوي الحشم والاثقال بعد ان تم لهم بمصر اربعماية سنة وثلثون سنة ولما لم يرجعوا لما امروا اتبعهم فرعون وجنوده فندم بنوا اسراييل علي موسي قايلين قد كان الاصلح ان نخدم المصريين ولا نهلك في البر فضرب موسي بعصاه البحر فانفلق وعبر بنوا اسراييل فيه ودخل فرعون وجنوده خلفهم فغرقوا وسار بنوا اسراييل في البر اياما ثم ثاروا علي موسي قايلين كنا نوثر الموت بمصر ولا نموت بالجوع في هذا البر فامطرهم الله تعالي الخبز من السما وانزل عليهم المن والسلوي وكان الغمام يظلهم نهارا وعمود نار يضيهم ليلا

Plagæ Ægyptiacæ.

Israelitæ Ægypto egrediuntur.

Pharaoh mari obruitur.

Manna & coturnices, nubes & columna ignea.

Dyn.I.

Gershom & Eliazar Mosis filii

من قنتورا زوجته التركية وولدت صافورا الزنجية لموسي
ابنين احدهما جرشون اي الغريب والاخر ايليعازر اي
الله اعانني ولما بلغ موسي ثمانين سنة وكان يرعي غنم
يثرون حميه تراي له ملاك الرب في جبل حوريب وهو طور
سينا بلهيب النار في العوسج والعوسج لا يحترق فدعاه

Deus *Mosen* è rubo alloquitur, ipsúmque in *Ægyptum* mittit.

الله من العوسج قايلا يا موسي فقال ها انا فقال له حل
نعليك من قدميك لان المكان الذي انت قايم عليه
مقدس ثم قال له الرب قد سمعت استغاثة شعبي من
المصريين ونزلت لخلاصهم علي يدك فقال موسي
من انا حتي امضي الي فرعون رسولا فقال له الله

* Nomen Dei *Ehyeh asher Ehyeh.*

انا اكون معك قال موسي فان قالوا لي ما اسم ربك
ماذا اقول لهم قال قل * اهيا شر اهيا اي الازلي الذي
لايزال فقال موسي ان لساني الثغ ثقيل النطق كيف
يقبل مني فرعون قال الله له اني قد جعلتك
الاها لفرعون وهارون اخاك نبيا بين يديك يقول
لفرعون ماقص عليه فيرسل ابني بكري اسرايل
وانا اقسي قلب فرعون فلا يطيعكما فاظهر اياتي بارض

Moses Pharaonem adit, & signum edit.

مصر فلما مضيا موسي وهارون الي فرعون بالرسالة قال
لهما اصنعا لي اية فالقي موسي عصاه فاذا هي تنين فدعي

فرعون

وجميع ايامه ماية وثلث ثلثون سنة وفي زمانه صار الطوفان
المذكور في كتب الكلدانيين في العراق والملك باذرر
* بالس وقيل في ايام لاوي كان ؞

Diluvium in reg. *Erac.*

* *al.* بالفرس

عمرم بن قاهاث ولد له موسي وعمره خمس وثمانون
سنة وجميع ايامه ماية وسبع وثلثون سنة وعندما ولد موسي
*وضعه والديه في صندوق صغير ورمياه في النيل خوفا
من فرعون اموناثيس خانق مولودي العبرانيين
فوجدته ابنة فرعون هذا واتخذته ولدا وسلمته الي
ياذيس ويمبريس الحكيمين فعلماه الحكمة وقصة
تعلمه منهما غير مذكورة في التوراة وقد ذكرها الرسول
بولس نقلا عن ارسطامونيس ؞

Amram.

* *al.* وضعته امه

Moses arcæ inclusus in *Nilum* projicitur &c.

Jannes & Jambres *Mosis* præceptores, quos ex *Aristomane* citat *Paulus.*

موسي بن عمرم بعد ما اتت عليه اربعون سنة من عمره
وهو في بيت فرعون راي شخصا مصريا يفتري علي
شخص اسرايلي فالتفت الي جوانبه فلم ير احدا فضربه
وقتله وبعد ايام راي اسرايليين يتخاصمان فاخذ ينكر
عليهما فقال له احدهما من جعلك علينا واليا قد جيت
تقتلنا كما قتلت بالامس المصري ففزع موسي ليلا يظهر ذلك
لفرعون فهرب الي ارض العرب وتزوج صافورا الزنجية ابنة
يثرون بن رعويل المديني بن دادان بن يقشان بن ابرهيم
من

Moses.

In *Arabiam* fugit.

Sephoram ducit.

Dyn. I.

Jacob in *Ægyptum* descendit.
Judah Cananiticam ducit.

وانحدر يعقوب الي مصر وعمره مائة وثلثون سنة بعد ان
اقحط سنتين ويهوذا بن يعقوب تزوج امراة كنعانية
اسمها شوع وولدت له ثلث اولاد عير واونان وشيلا وتزوج

Er.

عير امراة من بنات لاوي اسمها تامر وكان يضاجعها
مضاجعة قوم لوط ومات ولم يرزق اولادا فزوجها يهوذا بولده

Onan.

الاخر وهو اونان ليقيم منها نسلا لاخيه عير وكان
اذا باشرها سكب ماءه علي الارض فهلك هو ايضا

Selah.

بغير خلف واما شيلا الاخ الصغير لما راى هلاك اخويه
ابي قربها والسر في ذلك ان يعقوب طلب من ولده ان
لا يترك زرع كنعان الذي لعنه نوح يختلط مع
نسله فاحتالت تامر كنة يهوذا حتي باشرها يهوذا

Judæ è Tamar nascuntur gemelli, *Pharez* & *Zerah.*

متنكرة عليه فحملت من حميها واتت بابنين
هما فرص وزرح وداود النبي من نسل فرص بن يهوذا ∴

Levi.

لاوي بن يعقوب ولد له قاهات وعمره سبع واربعون
سنة وجميع ايامه مائة وسبع وثلثون سنة وانما ذكر لاوي
في النسب وان كان روبيل اكبر اولاد يعقوب لان
من ذرية لاوي ولد موسي النبي المنقذ لال اسرائيل من
عبودية المصريين والسان لهم سننا الالهية ∴

Kahat.

قاهات بن لاوي ولد له عمرم وعمره ستون سنة

تزويج الكبري قبل الصغري وزف معها جارية اسمها زلفا
وفقبل يعقوب ثانية الرعي سبعا اخري حق مهر راحيل
وعند تمام المدة زوجه راحيل ابنته * الصغيرة وزف معها جارية
اسمها بلها ومال يعقوب الي راحيل فمانعها الله الولاد
برهة من الزمان وولدت لايا ستة اولاد البكر روبيل
اي العظيم لله ثم شمعون اي الطايع ثم لاوي اي
* التام ثم يهوذا اي الشاكر ومن ذريته ظهر الملك
المسيح المدعو ابن داود بالجسد ثم ايساخر اي حاضر الرجا
ثم زبولون اي النجاة من هول الليل وولدت راحيل ابنين
يوسف اي الزيادة ثم بنيامين اي ابن العزي وولدت
زلفا ابنين جان اي الحظ ثم اشير اي * المجد وولدت
بلها ابنين ايضا دان اي الحكم ونفتالي اي المتضرع
وابنة اسمها دينا اي العادلة جملة البنين اثنا عشر وهم
الاسباط اي قبايل بني اسراييل وبعد ميلاد لاوي بثلاث
سنين ولدت راحيل يوسف وبيع ابن سبعة عشرة سنة
وبقي عبدا عشر سنين ومعتقلا ثلث سنين واميناً علي
دار فرعون ثلثين سنة ووزيرا ثمانين سنة وجميع ايامه ماية
واربعون سنة وبعد وفاة اسحق حارب عيسو يعقوب
اخاه فنصر الله يعقوب ورماه بسهم فقتله وهزم من معه
وانحدر

Rachelem etiam ducit.

*al. الصغري

Sex Lea filii.

*for. التيام

bini Rachelis.

totidem Zilpha.

* al. المجيد

totidem Bilha.

Dinah.

Tribus Israeliticæ.

Joseph venditur &c.

Esau, Jacobum bello, aggressus interficitur.

Dyn. I.

Jacab.

يعقوب بن اسحق ولد له لاوي وعمره اثنان وثمانون سنة
وجميع ايامه ماية وسبع واربعون سنة وفي سبع وسبعين سنة
من عمره اخذ من عيسو اخيه البكورة ومن اسحق ابيه
تبريك البكورة بالحيلة المذكورة في التورية وهي ان
اسحق لما طعن في السن ذهب بصره وكان عيسو
ازب ويعقوب اجرد فلبسته امه مسك جدي وقدمته الي
اسحق قايلة هذا عيسو ابنك اعطه بركة بكوريته فجسه
اسحق وقال مجسة عيسو وشمايل يعقوب ومع ارتيابه
به لم ياب بتبريكه واما *حنق عليه عيسو اخوه هرب من
قدام امه الي حران وراي يعقوب في اول ليلة خرج من
بيت ابيه فارا من اخيه في منامه سلما منصوبا في الارض
وراسه *الي السماء والملايكة يصعدون وينزلون عليه
وعظمة الله ظاهرة في اعلاه فانتبه يعقوب وقال لا ريب
ان هذا بيت الله فاخذ الحجر الذي كان تحت
راسه ونصبه من بعد *وسكب عليه دهنا تمثيلا بدهن
الميرون التي به تتقدس هياكل الله عندنا ووصل يعقوب
الي بيت لابان خاله بحران واختطب راحيل ابنته
الصغيرة وقبل ان يرعي غنمه سبع سنين حق المهر فلما
تمت المدة زوجه لابان ابنته † الكبري محتجا بوجوب
تزويج

Jus primogenituræ & benedictionem *Esavo* aufert.

*al. خنق

Haranum fugit, ejus somnium.

*al. في

*al. وصب

Rachelem pacto datur *Leah.*

†al. الكبيرة

Dyn. I.

فدا العالم بنفسه ولذلك قال في انجيله المقدس ان ابرهيم كان يرجو ان يشاهد يومي فشاهد وسر وقيل في تلك السنة تم ملكيزدق بنا اورشليم وفي ثماني وثلثين سنة من عمر اسحق درجت سارا امه وعمرها مايه وسبع وعشرون سنة وتزوج ابراهيم قنطورا ابنة ملك الترك ولما بلغ اسحق اربعين سنة نزل يليعازر ولي بيت ابراهيم الي حران وجا برفقا زوجة اسحق ولما توفي ابراهيم دفن الي جانب قبر سارا زوجته في المغارة المضاعفة التي ابتاعها من عفرون الحيثاني وفي زمن ابرهيم كانت ساميرم ملكة اثور وهي بنت التلال خوفا من عود الطوفان ∴

Sarah moritur.

Abr. Keturam ducit.

Isaac Rebeccam ducit

Abraham sepelitur.

Semiramis.

Isaac.

اسحق بن ابراهيم ولد له يعقوب وعمره ستون سنة وجميع ايامه مايه وثمانون سنة وبعد عشرين سنة من تزوجه حبلت رفقا امراته ولانها * تالمت بالحبل مضت الي ملكيزدق * ليسال لها عن † حبلها ودعا لها وبشرها بان امتين عظيمتين في احشايك وان الكبير من توأميك يطيع الصغير يعني عيصو ابا الادوميين وهم الافرنج الشقر ينقاد ليعقوب اي الاسرايليين وقيل في ذلك الزمان بنيت مدينة اربيل من اربول الملك ومدينة ايريحو من سبعة ملوك كل منهم بنا لها سورا ∴

* al. تاملت

* al. لتهالة

† al. حملها

Edomai, Franci

Arbel conditur.

& *Jericho.*

يعقوب

Dynast. I.

eandem cum muneribus remittit.

فردها اليه مع هدايا جزيلة من جملتها هاجر المصرية امة
سارا وتقدم اليه بالانتزاح من بلده خوفا من ان يهجس
في صدره هاجس سوء ثانيا ولادة لم يكن لابراهيم ولد من
امراته سارا سمحت بجاريتها هاجر فوطيها ابرهيم وولدت

Ismael nascitur.

له اسماعيل واستهانت هاجر بسارا مولاتها شامخة

Angelus Hagarem à Sara pulsam consolatur.

عليها بسبب ولدها فازاحتها سارا من عندها الى القفر بغيظة
منها فترايى ملك الرب لهاجر قايلا لا تايس من رحمة
ربك فان الله قد بارك على الصبي حيث خاطب
اباه ابرهيم وكان خاتمة البركة باللغة السريانية
هكذا وكبرته طب طب واعظمته جدا جدا

Promissum Dei in Ismaelis posteris quando exitum habuerit.

اقول قد اتفق في هذه الالفاظ سر عجيب لاح في
عصرنا وهو اذا انا جمعنا حروفها بحساب الجمل كان
الحاصل ستماية وستة وخمسون سنة وهي المدة من
الهجرة الى السنة التي قتل فيها اخر الخلفا العباسيين
وزال الملك الاعظم جدا عن ال اسماعيل وبعد ماية سنة

Isaac nascitur.

مضت من عمر ابراهيم ولد له اسحق من سارا ولما حصل

**al. 16.*

لاسحق تسع عشرة سنة اصعده ابراهيم لجبل نابو ليضحي

Agno redimitur qui typus Christi.

به ضحية لله تعالى ففداه الله بحمل ماخوذ من الشجرة
وانقذه والحمل مثال لسيدنا المسيح له المجد الذي

تعالي في العقاعق التي كانت تقسن في ارض الكلدانيين
وتمحق زروعهم واحرق ابراهيم هيكل الاصنام بقرية
الكلدانيين ودخل هاران اخوه ليطفي النار فاحترق
ولذلك فر ابراهيم وعمره ستين سنة مع ابيه تارح
وناحور اخيه ولوط بن هاران اخيه المحترق الي مدينة
حران وسكنها اربع عشرة سنة ثم خاطبه الله قايلا
انتقل عن هذه الارض التي هي ديار ابايك الي حيث
امرك فاخذ سارا امراته ولوط بن اخيه وصعد الي ارض
كنعان وحارب ملوك كردلعمر وقهرهم وفي عودة
من المحاربة اجتمع بملكيزديق الكاهن الاعظم وخر علي
وجهه بين يديه واعطاه عشرا من جميع ما كان معه
من السلب وباركه ملكيزديق وفي سنة خمس وثمانين
من عمره وعده الله ان يجعل نسله كعدد الكواكب
التي في السماء وذريته كرمل البحار فوثق ابراهيم بالله
حق الثقة وفي هذه السنة دخل الي مصر ووشي بحسن
سارا امراته الي فرعون فانوس فسال ابراهيم عنها
فقال هي اختي من ابي لا من امي ولم يكذب بقوله
هذا لانها كانت ابنة عمه فاقام جدهما مكان ابيها
فاختارها فرعون الي نفسه متخليا حتي حققت انها زوجة
فردها

Chaldæorum εἰδωλεῖα incendit.

Haran igne perit.

Abraham fugit *Harranum*,

terram *Canaan* Dei jussu petit.

cum Regibus bellum gerit.

Melchizedecum convenit,

Promissum à Deo accipit.

Pharaoh, *Saram* aufert.

Dyn.I.

الا بريسم واخترع الاصباغ وقد جا في الخرافات انه كان له ثلث عيون وقرنان وفي هذا الزمان * اوفيغانوس ملك مصر صنع سفينة وغزا سكان السواحل وبعده قام فرعون بن سانس ومنه سميت الفراعنة ❖

افيغانس * Pharaones unde denominati.

Nahor. ناحور بن ساروغ ولد له ترح وعمره على الراي السبعيني تسع وسبعون سنة وعلى راي اليهود تسع وعشرون سنة وجميع ايامه مايتان وسنة واحدة وفي خمس وعشرين سنة من عمره كان جهاد ايوب الصديق على راي اورن الكنعاني وبني ارموثيس ملك كنعان سدوم وغامورا على اسم ولديه ومدينة صاعر على اسم امهما

Sodom, Gomorrah, & Zoar conditæ.

Terah. ترح بن ناحور ولد له ابراهيم وعمره على الرايين جميعا سبعون سنة وجميع ايامه مايتان وخمس وسبعون سنة ومات بمدينة حران وبني مورقوس ملك فلسطين مدينة دمشق قبل ميلاد ابراهيم بعشرين سنة ويوسيفوس يقول ان عوص ابن ارام بناها ومن هاهنا يتفق التاريخان السبعيني والعبراني ❖

Damascus condita.

Abraham. ابرهيم بن ترح ولد له اسحق وعمره مائة سنة وجميع ايامه مائة وخمس وسبعون سنة ولما اتت عليه خمس عشر سنة استجاب الله

سنة وفي سبعين سنة لارعو قال الناس بعضهم لبعض
هلموا نضرب لبنا ونحرق اجرا ونبني صرحا سامخا في
علو السماء ويكون لنا ذكرا كيلا نتبدد علي وجه الارض فلما
جدوا في ذلك بارض شنعار وهي السامرة ونمرود بن كوش
قاة راصغي الصرح بصيده وهو اول ملك قام بارض
بابل وهو الذي راي شبه اكايل في السماء واتخذ مثله
ووضعه علي راسه فقيل ان اكايله نزل من السماء قال
الله تعالي هذا ابتداء عملهم ولا يعجزون عن شي يهتمون
به سوف افرق لغاتهم ليلا يعرف احدهم مايقول الاخر
فبدد الله شملهم علي وجه الارض وارسل ريحا عاصفة
فهدمت الصرح ومات فيه نمرود الجبار وتبلبلت لغات
الادميين ولذلك دعي اسم ذلك الموضع بابل وبني نمرود
ثلث مدن ارخ وخذ خولنا اي الرها ونصيبين والمداين
ساروغ بن ارعوا ولد له ناحور وعمره علي الراي السبعيني
مائة وثلثون سنة وعلي راي اليهود ثلثون سنة وجميع
ايامه ثلثماية وثلثون سنة ويقال ان ساروغ اظهر سكة
الدراهم والدنانير وفي ايامه اكثر الناس اتخاذ الاصنام
وكان الشياطين يظهرون منها الايات الباهرة وساميروس
ملك الكلدانيين ابدع المكاييل والموازين ونسج
الابيسم

Turris *Babel.*

Nimrod Rex primus in regione *Babilonica.*

Coronæ sibi conflandæ unde ansam arripuerit.

perit.

Linguarum confusio.

Tres urbes à *Nimrode* conditæ.

Serug.

primus nummos cudit.

Idolorum origo.

Semirus Rex *Chald.* mensuras, pondera, artem textoriam & tinctoriam instituit.

Dyn.I.

وجبل لبنان وباقي الشام الى اخلة واسمها الكلدانية النبطية وهي لغة اهل جبال اثور وسواد العراق

Jacobi Rohensis sententia. Hebræam fuisse.

ويعقوب الرهاوي يقول ان اللغة لم تزل عبرية الي ان تبلبلت الالسن ببابل ❖

Peleg.

فالغ بن عابر ولد له ارعو وعمره علي الراي السبعيني ماية وثلثون سنة وعلي راي اليهود ثلثون سنة وجميع ايامه ثلثماية وثلث واربعون سنة وفي سنة ماية واربعين

Distributio terræ inter filios Noæ.

لفالغ فلغت الارض اي قسمت قسمة ثانية بين ولد نوح فصار لبني شام وسط المعمورة فلسطين والشام واثور * وسامر وبابل وفارس والحجاز ولبني حام التيمن

* al. سامرة

كله اي الجنوب افريقية والزنج ومصر والنوبة والحبشة والسند والهند ولبني يافث الجربيا اي الشمال الاندلس والافرنجة وبلاد اليونانيين والصقالبة والبلغار والترك والارمن وبعد وفاة فالغ ثارت الفتن

'Arces conditæ.

بين بنيه وبين بني يقطان اخيه وشرع الناس في تشييد الحصون ❖

Reu.

ارعو بن فالغ ولد له ساروغ وعمره علي الراي السبعيني ماية واثنتان وثلثون سنة وعلي راي اليهود اثنتان وثلثون سنة وجميع ايامه ثلثماية وتسع وثلثون

سنة

Dynast. I.

وعمره ماية وثلثون سنة وجميع ايامه اربعماية وثلثون
سنة واما علي راي اليهود فارفخشد لما اتت عليه
خمس وثلثون سنة ولد له شالح وكذلك السمرة انما تجعل
شالح ابنا لارفخشد لا لقينان ابن ارفخشد وقيل
ان هذا قينان اخترع علم الافلاك بعد الطوفان — Astronomiæ inventor.
وبنوه اتخذوه الاها وصاغوا له تمثالا بعد وفاته وسجدوا له — pro Deo colitur à suis.
وهو بني مدينة حران علي اسم هاران ابنه ❖ — urbem *Harran.* condit.

شالح بن قينان ولد له عابر وعمره علي الراي — *Salih.*
السبعيني ماية وثلثون سنة وعلي راي اليهود
ثلثون سنة وجميع ايامه اربعماية وستون سنة ❖

عابر بن شالح ولد له فالغ وعمره علي الراي السبعيني — *Eber.*
ماية وثلث وثلثون سنة وعلي راي اليهود اربع وثلثون
سنة وجميع ايامه ثلثماية وثلث واربعون سنة ومنه اشتق
اسم العبري وقيل من ابراهيم لعبوره الانهار منزوحا به — *Hebræi* unde denominati.
من العراق الي الشام ومن ايمتنا باسيليوس وافريم يزعمان — *Basilii* & *Ephraimi* de lingua primæva sent. viz. *Syriacam* fuisse.
ان من ادم الي هذا عابر كانت لغة الناس واحدة وهي
السريانية وبها كلم الله ادم وتنقسم الي ثلث لغات
افصحها الارامانية وهي لغة اهل الرها وحران والشام
الخارجة وبعدها الفلسطينية وهي لغة اهل دمشق — cujus tres dialecti.
وجبل

من الفلك وخذ معك من اولادك ملكيزدق لانه

Melchizedek.

كاهن الله تعالي وسيرا معا بالتابوت الي حيث
يهديكما ملاك الرب فعملا بهذه الوصية وهداهما الملاك
الي جبل بيت المقدس ووضعا التابوت علي قلة هناك
فغاص فيها فعاد شام الي اهله ولم يعد ملكيزدق
لكنه بني ثم مدينة اسمها * اورشليم اي قرية السلام

* *al.* بيت المقدس اي *Hierusalem* condit.

ولذلك تسمي هو ايضا مليخ شليم اي ملك السلام
وسكنها باقي ايامه لهجا بالعبادة وما غشي امراة ولا اراق
دما وكان قربانه خبزا وخمرا فقط ولان الكتاب الالهي
ابان عن عظم شانه واعرض عن ابانة نسبه وتاريخ
ولاده ووفاته قال الرسول المغبوط بولس ان لا ابتداء

quomodo sine initio aut fine dierum.

لايامه ولا انقضا لسنته وقد ضرب مثلا للمسيح في نبوة داوود

& typus *Christi.*

حيث قال انت الكاهن الي الابد بهيية ملكيزداق
وعلي تلك القلة التي فيها قبر ادم صلب السيد المسيح ⁘

in eodem monte sepultus *Adam* & *Christus* crucifixus.

ارفخشد بن شام ولد له قينان علي الراي السبعيني

Arphachshad.

وعمره مايه وثلثون سنة وجميع ايامه اربعمايه وخمس
وستون سنة وليس لهذا قينان ذكر في التورية العبرية
ولا في التي بين السمرة وهو مذكور في انجيل لوقا ⁘

Kainanis ipsius filii nulla in textu *Hebr.* vel *Samarit.* mentio.

قينان بن ارفخشد ولد له شالح علي الراي السبعيني

Kainan.

وعمره

لا له لانه عرف بالوحي ما سيبدوا منه من اتخاذ
الملاهي وانشا الزمر وافشا الزنا وبا قي الفواحش
التي ارتكبها بنو قايين وبعد الطوفان قسم نوح
المسكونة بين بنيه عرضا من الجنوب الي الشمال
فاعطي بلاد السودان حاما وبلاد السمر شاما وبلاد
الشقر ليافث ثم مات وله تسعماية وخمسون سنة فمن
خلق العالم الي ورود الطوفان علي الراي السبعيني
الفان ومايتان واثنتان واربعون سنة وعلي راي اليهود
الف وستماية وست وخمسون سنة وعلي راي السمرة
الف وثلثماية وسبع سنين وهذا الي غاية
الفساد لاقتضايه ادراك نوح ادم في قيد الحياة بمايتين
وثلث وعشرين سنة ولم يات به خبر عن الله ولا عن انبيايه
وقال ابينانوس الراهب الاسكندراني ان بين ابتدا خلق ادم
وبين ليلة الجمعة التي كان فيها الطوفان الفان
ومايتان وست وعشرون سنة وشهر وثلثة وعشرون
يوما واربع ساعات ❖

شام بن نوح ولد له ارفخشد وعمره ماية سنة وسنة
واحدة وجميع ايامه ستماية سنة وقيل ان نوح اوصي
الي شام ابنه وقال له اني اذا مت اخرج تابوت ابينا ادم
من

Noah terram filiis suis distribuit.

moritur.

quo anno contigerit diluvium.

Samaritanorum computus erroris arguitur.

Abinani Alexandrini sententia, (forf. *Aniani.*)

Sem.

quæ à *Noâ* mandata acceperit.

Dyn. I.

الرياح فجففت الارض واجتنح الفلك الي جبل قرد ويعرف بالجودي وفي اثناء ذلك بعث نوح الغراب * ستكشفا عن حال الارض فلم يعد لاشتغاله باكل الجيف واتبعه بحمامة فلم تجد موضعا للوقوف فعادت الي نوح ثم صبر بعد ذلك سبعة ايام وسرح حماما اخر فرجع اليه مساء وفي منقاره ورقة من شجرة الزيتون فعلم ان الماء قد غاض وبعد ايام ارسل طايرا اخر فلم يعد فاقام تكملة سنة وخرج هو * واله من الفلك في السابع والعشرين من السنة * الثانية وبنا مذبحا وقرب قربانا قبله الله وعهد اليه ان لايورد علي خلقه طوفانا ولا يبيد فيما بعد حيوانا وجعل اية رضوانه قوس قزح المرية في السحاب واطلق الله لنوح اكل لحوم الغنم والمواشي وشرب الخمر * فما كان قد حرم من قبل الطوفان وابتدا نوح بعمارة الارض وغرس كرما وشرب من عصيره وثمل يوما في خيمته فانكشف فشهده ولده حام وهزي منه وعرف اخواه شام ويافث ذلك واخذا ازارا فغطيا اباهما ووليا يمشيان القهقري حتي لا ينتبه ولما استيقظ نوح علم ما صنع به فلعن كنعان بن حام قايلا ان زرعه من بعده يكون لعبودية الامم وانما لعنه نوح والذنب لابيه لا

Arca in monte *Juda* reſidet.

Ex arca egreditur *Noah*.

* *al.* هو واولاده واهله

* *al.* الثالثة

Iris in ſignum &c.

* مما

Noah vineam plantat.

Canaano maledicit.

Dyn.I.

اليهود مايـة واثنتان وثمانون سنـة وجميع ايامه علي الرابيين * سبعماية وثلث وسبعون سنة ومات قبل ابيه ❖

* Hebr.777. Gr. 753.

Noah.

نوح بن لمك ولد لـــه سام وعمره علي الرابيين خمسمايـة سنـة وعلي الرابيين جميع ايامه تسعمايـة وخمسين سنة وفي سنة ستمايـة لعمر نوح تهارج الناس واباحوا المحظورات وارتكبـوا المحارم وكان نوح بارا صديقا واخبره اللـه تعالي بحالـ الطوفان وامره ان يصنـع فلكا طوله ثلثمايـة ذراعا وعرضه خمسون ذراعا في عمق ثلثين ذراعـا ونزل اليه هو وزوجتـه وبنوه الثلثة سام وحام ويافث ونساهم وادخل معهم من كل نوع من الطيور والحيوان الطاهر سبعة ازواج ذكورا واناثا ومن النجس زوجا ومن الطعام ما يقوتهم ومن معه قوتـا ماسكا للرمق وقيـل ان تابوت ابينا ادم ايضا كان معهـم في الفلك ثم هطلت السما انهطالا وتواترت الامطار *واستمرت المياه اربعين يوما اولهـا السابع والعشرون من شهر ايار وتغشمرت السيول العمران وغشي الماء كل شي وركب الجبال الشامخة وعلا عليهـا خمسـة عشر ذراعـا ودام ذلـك سنـة كاملـة ثم ذكر اللـه نوحـا ومن معـه في الفلك فامسك نزول المـا وعصفت الرياح

Arcam cum suis ingreditur.

Diluvium.

* واستمرت

Dyn.I.

الوقار عليه والعظمة في هيبته ثم صورة مرتفعا الي السماء
وكان يمثل بين يديه تارة ويجلس اخري ويتذكر
شيا من حكمه ومواعظه علي * العباده وبعد الطوفان ظن
اليونانيون ان الصورة لاسقليبيانيس فعظموه غاية
التعظيم وكان ابقراط اذا عهد الي تلامذته يقول
نشدتكم الله باري الموت والحياة وابي واباكم
اسقليبيانيس وكان يصوره وبيده نبات الخطمي
رمزا منه علي فضيلة الاعتدال في الامور واللين والمواتاة
والمطاوعة في المعاملة وقال جالينوس لا يجب ان يرفض
الشفا الذي يستحصل بها المرضي بدخولهم هيكل
اسقليبيانيس اقول كما ورد من اخبار ما قبل
الطوفان ولم يهتد الي نبا نبوي فهو حدس وتخمين
* لعدم المخبر به علي الوجه ∴

* al. العادة

Hippocratis juramentum.

Æsculap. quomodo pingebat.

Galeni sent. de sanitate in templo *Æsculapii* recuperanda.

*al. لقدم

متوشلح بن حنوخ ولد له لمك وعمره علي الراي السبعيني
مايه وسبع وستون سنه وعلي راي اليهود مايه وسبع
وثمنون سنه وجميع ايامه علي الرايين تسعماية * واثنتان وستون
سنـــة ∴

Methusalah

* al: 973. l.969.

لمك بن متوشلح ولد له نوح وعمره علي الراي السبعيني
مايـــة وثمـاني وثمانون سنـــة وعلي راي

Lamec.

اليهود

Dyn.I.

يسمي طريسميجيسطس اي المثلث بالحكمة
لانه جاء ثالث الهرامسة الحكما ونقلت من صحفه
كتب وهي من مقالاته التي تضمنه طاطي علي سبيل سوال
وجواب بينهما وهي علي غير نظام وولا لان الاصل كان
* بالها مفرقا والنسخة موجودة عندنا بالسريانية وقيل ان
هرمس الاول بني ماية وثمانين مدينة صغراها الرها وسن
للناس عبادة الله والصوم والصلاة والزكوة والتعييد لحلول
السيارة ببيوتها واشرافها وكذلك كلما استهل الهلال
وحلت الشمس برجا من الاثني عشر وان يقربوا قرابين
من كل فاكهة باكورتها ومن الطيب والذبايح
والخمور انفسها وحرم السكر والماكل المتجهة
والصابة تزعم ان شيث ابن ادم هو اغاثاذيمون
المصري معلم هرمس وكان اسقليبيادس الملك
احد من اخذ الحكمة عن هرمس وولاه هرمس ربع
الارض المعمورة يومين وهو الربع الذي ملكته اليونانيين
بعد الطوفان ولما رفع الله هرمس اليه حزن اسقليبيادس
حزنا شديدا تاسفا علي ما فات الارض من بركته * وعمله
وصاغ له تمثالا علي صورته ونصبه في هيكل عبادته
وكان التمثال علي غاية ما يمكن من اظهار الهيبة
الوقار

Trismegisti opera quæ *Syriace* extent.

* بالبابلي

Hermes 1. *Rohum*, urbésque alias condit.

leges, & ritus instituit.

Seth ex sententia *Sabiorum* *Agathodæmon* *Ægypt*. *Hermetis* præceptor.

Asclepiades, (seu *Æsculapius*) *Hermetis* discipulus.

* *al*. وعملة

Dynast.I.

تسمي السريانية اللحن قينة بالكسر وتسمي العرب الامة
المغنية قينة بالفتح ❖ حنوخ بن يرد ولد له متوشلح وعمره

Enoch. *al.* اخنوخ

علي الراي السبعيني ماية وخمس وستون سنة وعلي راي
اليهود خمس وستون سنة هذا حنوخ تمسك بوصايا الله
الطاهرة وعمل بها وتتبع الخير وصرف عن الشر مواظبا علي
العبادة ثلثماية سنة فنقله الله الي حيث شا حيا وقيل الي
الفردوس

à Deo translatus.

فصل

والاقدمون من اليونانيين يزعمون ان حنوخ هو هرمس
ويلقب طريسميجيسطيس اي ثلاثي التعليم لانه كان
يصف الباري تعالي بثلاث صفات ذاتية هي الوجود
والحكمة والحياة والعرب تسميه ادريس وقيل ان الهرامسة
ثلثة الاول هرمس الساكن بصعيد مصر الاعلي وهو
اول من تكلم في الجواهر العلوية وانذر بالطوفان
وخاف ذهاب العلوم ودروس الصنايع فبني الاهرام
وصور فيها جميع الصناعات والالات ورسم فيها طبقات العلوم
حرصا منه علي تخليدها لمن بعده والثاني هرمس
البابلي سكن كلواذا مدينة الكلدانيين وكان
بعد الطوفان وهو اول من بني مدينة بابل
بعد نمرود بن كوش والثالث هرمس المصري وهو الذي

Hermes, Trismegistus à Græcis appellatus.

ab Arabibus *Edris.* *Hermetes* tres. 1. *Ægypt.*

pyramides extruxit.

2. *Babilonicus.*

urbem Babelem cõdidit. 3. itē *Ægypt.*

الله تعالي معرفة الاكوان ومسير الكواكب
وهو وان لم يجاذب النسا لم يغفل التقرب الي
الله زلفي واولد قينان ابنه وله يومين علي الراي السبعيني
ماية وتسعون سنة وعلي راي اليهود تسعون سنة
وجميع ايامه علي الرايين تسعماية وخمس سنين ❖ قينان *Kainan.*
قينان بن انوش ولد له مهلاليل وعمره علي الراي
السبعيني ماية وسبعون سنة وعلي راي اليهود سبعون سنة
وجميع ايامه علي الرايين ثماني ماية وعشر سنين ❖ *le.* تسعماية
مهلاليل بن قينان ولد له يرد وعمره علي الراي السبعيني *Mahlaleel.*
ماية وخمس وستون سنة وعلي راي اليهود خمس
وستون سنة وجميع ايامه علي الرايين ثماني ماية وخمس
وتسعون سنة ❖ يرد بن مهلاليل ولد له اخنوخ وعمره علي *Jared.*
الرايين جميعا ماية واثنتان وستون سنة وجميع ايامه تسعماية
واثنتان وستون سنة وفي سنة اربعين ليرد هبط بنو الوهيم
من جبل حرمون متايسين من العود الي الفردوس
ورغبوا في النسا فلم يزوجوهم ذو قرابتهم مستخفين
لهم فاخطبهم قوم قايين بان لين لهم بناتهم فنكحوهن
فولدن جبابرة مبرزين في الحروب والغارات وقيل *Gigantes.*
ان بنات قايين اخترعن الات الملاهي زامرات بها ولذلك *Musicorum instrumentorum inventio.*
تسمي

Dyn. I.

لغسان طريقته ورفع هابيل قربانا من ابكار غنمه لكونه
راعيا فقبل لحسن سيرته فاسر قايين عداوة اخيه
فقتله غيلة واستوطن ارض نون الخارجة عن حدود ولد
ابيه وحزن ادم علي هابيل مايه سنة ثم عاد مقتضبا
الي حوا فولدت شيث والماضي من عمر ادم يومين علي
راي الاثنين والسبعين حبرا الذين نقلوا التوراة
وكتب الانبيا لبطلميوس ملك مصر قبل مجي السيد
المسيح لذكره التجيل كما سياتي شرح ذلك في
موضعه مايتان وثلثون سنة وعلي راي التوراة التي
بايدي اليهود بعد مجيه ماية وثلثون سنة وجميع ايام ادم
علي الرايين تسعماية وثلثون سنة ✣ شيث بن ادم يقال

Seth.

انه اول من ابتدع الكتابة وشوق ولده الي الحيوة
السعيدة التي كانت لابويه في الجنة فانقطعوا الي
جبل حرمون منعكفين علي العبادة والنسك

al. الجبل جبل مريرة

والعفة لايطورون بجنبة النسا فسموا لذلك بني الوهيم اي
الاله واولد شيث انوش وله يومين علي الراي السبعيني
مايتان وخمس سنين وعلي راي اليهود ماية وخمس سنين
وجميع ايامه علي الرايين تسعماية واثنتا عشرة سنة ✣
انوش بن شيث يقال هو اول من دعا اسم الرب ومنعه

Enosh. al. دعي باسم

الله

الله غير موجب بالذات بل فاعل بالاختيار له ان
يبرا ما شا متي شا وكان ادم وحوا عاريين بغير لباس
ولم يستح احدهما من الاخر حتي دخل الشيطان في الحية
وخدعت حوا فاكلت من الثمرة التي نهاهما الله تعالي
عن الاكل منها واعطت ايضا ادم بعلها فاكل فانفتحت
اعين قلبيهما واحسا بالعري فاستحيا واتزرا بورق التين
واهبط بهما من جنة عدن الي الارض علي تسع ساعات
من نهار الجمعة وكانت خلقتهما في الساعة الاولي من
هذا النهار بعينه ∴ وقد اختلفت علماونا في امر الثمرة المنهية
عنها فقال قوم انها البر وقال اخرون انها العنب وقال
الاكثرون انها التين وغريغوريوس النوسوي يزعم انها
رمز علي القوة الشهوانية والنازينزي يري انها رمز عن
المراء في ذات الله وصفاته وعلي راي مار ثوديوس
بعد ثلثين سنة للانتفا من الجنة باشر ادم حوا
فولدت قاين وقليميا اخته توامين وبعد ثلثين
اخري غشيها فولدت هابيل ولبودا اخته توامين
وبعد سبعين سنة اخري حاول ادم تزويج كل
واحد منهما بتوامة اخيه فابي قاين طالبا توامته ولاجل
ذلك قرب قربانا من ثمار ارضه لكونه فلاحا فلم يتقبل
لفساد

Lapsus protoplastorum.

al. اعينهما

De fructu prohibito sent. var.

al. اقليما

Adami liberi primi.

Eorum conjugia.

al. مغضيا

Dyn.I.

والاعوام فرصعت الثوابت بالفلك الثامن والنيران
والخمسة المتحيرة كل بفلكه واستولت الشمس علي
سلطان النهار واستولي القمر علي سلطان الليل وبقي
الفلك التاسع وحده متطلسا وفي يوم الخميس خلق
الله تعالي التنانين العظام وكل نفس متحركة في الما
وكل طاير ذي جناح وفي يوم الجمعة امر الله تعالي الارض
فاخرجت انفساحيوانية بهايم وسباعا وحشرات ثم خاطب
ملايكته قايلا هلموا نخلق انسانا بصورتنا ومثالنا
عارفا بالخير والشر مستطيعا لفعلهما فظهرت يمين
مبسوطة فيها اجزا من العناصر الاربع ونفخ فيها نسيم
الحيوة فوجد ادم شابا ثم القي الله عليه الرقاد وانتزع
احدي اضلاعه من جنبه الايمن وخلق منها حوا ام
البشر واسكنهما فردوس عدن وهو الجنة ومستقرها نحو
المشرق واباحهما الاكل من جميع ثمار الجنة خلا
شجرة معرفة الخير والشر واردف ذلك يوم السبت فلم
يخلق فيه شيا ❖ ومن علماينا مار غريغوريوس النوسوي
ويعقوب الرهاوي يزعمان ان جميع المخلوقات انما وجدت
في ان واحد والكتاب الالهي انما خصص كون
كل كاين بيوم لتعليمنا حسن الترتيب في الامور وان
الله

al. النوم
Eva.
al خلقت

Dynast. I.

الجنوب لطول مقاربة الشمس رووسهم سخنت امزجتهم واحترقت اخلاطهم فاسودت الوانهم وتفلفلت شعورهم فعدموا بهذا الاداة وثبوت البصاير كالحبشة وباقي السودان الا الهند فان الله قد فضلهم علي كثير من السمر والبيض وهم معدن الحكمة وينبوع العدل الا انهم يثبتون ازل العالم ويبطلون النبوات ويحرمون ذبح الحيوان ويمنعون ايلامه ∵ ادم ابو البشر خلق يوم العروبة سادس الشهر الاول وهو نيسان هذه احدي للعالم بعد ان خلق الله تعالي في يوم الاحد فهو اول نيسان السماء العليا اي الفلك التاسع المتحرك بالحركة الاولي من المشرق الي المغرب والارض وتسع مراتب الملايكة والنور والاركان الاربعة وخلق تعالي في يوم الاثنين الرقيع وهي سماء الدنيا اي الفلك الثامن وما في ضمنه من الارقعة السبع المتحركة بالحركة الثانية من المغرب الي المشرق وفي يوم الثلثا امر الله تعالي الماء فاجتمع الي مكان واحد صاير ابحرا واظهرت الارض منبتة عشبا واشجارا مثمرة وغير مثمرة وفي يوم الاربعا قال عز من قايل لتكن مصابيح اي كواكب في علو الرقيع للفصل بين الليل والنهار ولدلالات الاوقات والايام والاعوام

Australium.

al. ثبوت

Indorum.

Adam.

al. الجمعة

al. الثلاثة

Dyn. I.

Gentium distributio & ingenia varia.

وهم علي كثرة فرقهم وتخالف مذاهبهم طبقتان طبقة عنيت بالعلوم كالكلدانيين والفرس وساير من ياتي ذكره في موضعه وطبقة لم تعن بهذا كاهل الصين والترك والصقالبة والبرابر والحبشة ومن اتصل بهم اما الصين فاكثر الامم عددا وافخمهم مملكة واوسعها ديارا ومساكنهم محيطة باقصي مشارق المعمورة ما بين خط الاستوا الي اقصي الاقاليم السبعة في الشمال وحظهم من المعرفة التي بذوا فيها ساير الامم اتقان الصنايع العملية واحكام المهن التصويرية واما الترك فامة كثيرة العدد ايضا فخمة المملكة وفضيلتهم التي يدعوا فيها معانات الحروب ومعالجة الاتها فهم احذق الناس بالفروسية وابصرهم بالطعن والضرب والرماية واما ساير هذه الطبقة التي لم تعن في العلوم فهم اشبه بالبهايم منهم بالناس لان من كان موغلا في الشمال فافراط بعد الشمس عن مسامتة رووسهم برد امزجتهم وفجج اخلاطهم فعظمت ابدانهم وابيضت الوانهم وانسدلت شعورهم فعدموا بهذا دقة الافهام وثقوب الخواطر فغلب عليهم الجهل والبلادة وفشي فيهم الغي والغباوة كالصقالبة ومجاوريهم ومن كان منهم قريبا من معدل النهار وخلفه الي نهاية المعمورة في

Marginalia: al. بها — al. والبرابرة — Sinensium. — al. المعمور — Turcarum. al. برعوا — Populorum Septentrionalium. — al. المعمور

Partitio Historiæ.

دول ❖ الدولة الاولي دولة الاوليا من ادم اول البرية اي
الناس الدولة الثانية الدولة المنتقلة من الاوليا الي القضاة قضاة
بني اسرايل الدولة الثالثة الدولة المنتقلة من قضاة بني
اسرايل الي ملوكهم الدولة الرابعة الدولة المنتقلة من ملوك
بني اسرايل الي ملوك الكلدانيين الدولة الخامسة
الدولة المنتقلة من ملوك الكلدانيين الي ملوك المجوس
الدولة السادسة الدولة المنتقلة من ملوك المجوس الي
ملوك اليونانيين الوثنيين الدولة السابعة الدولة المنتقلة من
ملوك اليونانيين الوثنيين الي ملوك الافرنج الدولة الثامنة
الدولة المنتقلة من ملوك الافرنج الي ملوك اليونانيين
المتنصرين الدولة التاسعة الدولة المنتقلة من ملوك اليونانيين
المتنصرين الي ملوك العرب المسلمين الدولة العاشرة الدولة
المنتقلة من ملوك العرب المسلمين الي ملوك المغول ❖

Dynastia I.

الدولة الاولي للاوليا قبل الدخول الي ارض الميعاد قال من عني
باخبار الامم وبحث عن سير الاجيال ان اصول الامم من سالف
الدهر سبعة الفرس والكلدانيون واليونانيون والقبط والترك
والهند والصين ثم تفرع كل واحدة من هذه الامم الي امم
وتشعبت اللغات وتباينت الاديان وكانوا جميعا صابية
يعبدون الاصنام تمثيلا للجواهر العلوية والاشخاص الفلكية
وهم

al دخولهم

al في سالف

بسم الله الرحمن الرحيم

قال مولانا وسيدنا الاب القديس الطاهر النفيس العالم
العلامة ملك العلما افضل الفضلا قدوة الزمان فريد الوقت
والاوان افتخار اهل الفضل والحكمة المفريان المويد مار
كريغوريوس ابو الفرج بن الحكيم الفاضل
اهرون المتطبب الملطي تغمده الله برحمته

لله الاول بلا بداية والاخر بلا نهاية ذي
المجد الكلمة الاحدية والحيوة الابدية معبود
العلويين في الافاق ومسجود السفليين
في الاعماق والسلام علي ملايكته المقربين
وانبياه المرشدين الي طاعة الله وتقواه والسلوك في
حفظ مَن احبه ورضاه وبعد فهذا مختصر في الدول قصدت في
اختصاره لاقتصار علي بعض ما اوتي في ذكره اقتصاص احدي
فايدتي الترغيب والترهيب من امور الحكام والحكما
خيرها وشرها علي سبيل الالتقاط من الكتب الموضوعة
في هذا الفن بلغات مختلفة سريانية وعربية وغيرها مبتديا
من اول الخليقة ومنتهيا الي زماننا وهو مرتب علي
عشرة دول ٥ اولها الله تعالي يدين الامم فعد اولتها تداولا بعد
تداول

من احبه .al
رضاه
اقتصاص a
ما اوتي
في ذكره
احدي

GREGORII AB-EL-FARAJII.

Historia Orientalis
cum
Latina versione
Eduardi Pocockii
quam habes ab altera parte
hujus Libri.